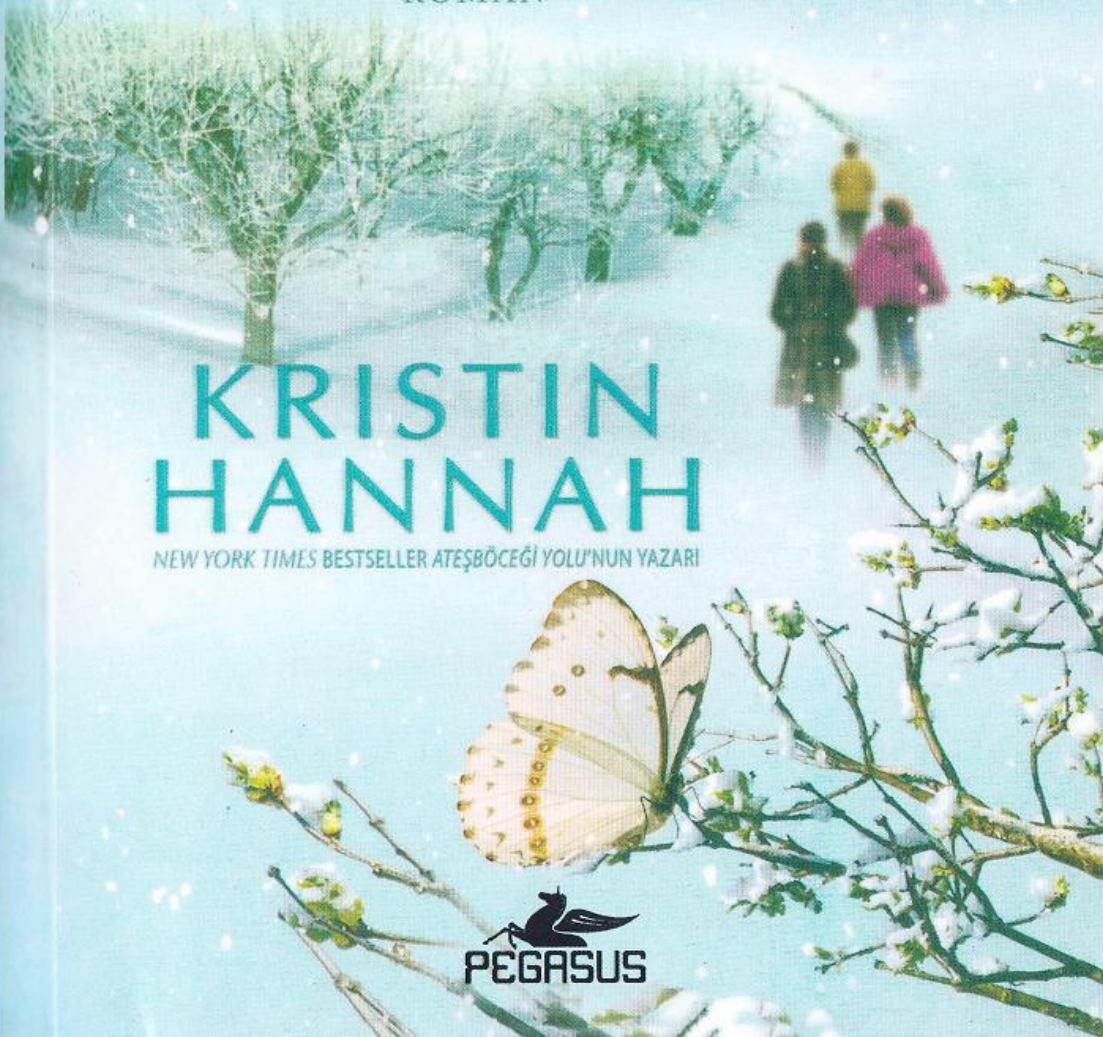
sereniti

kış bahçesi

ROMAN

KRISTIN HANNAH

NEW YORK TIMES BESTSELLER *ATEŞBÖCEĞİ YOLU*'NUN YAZARI

PEGASUS

Kış Bahçesi

Pegasus Yayınları: 309
Bestseller Roman: 123

KIŞ BAHÇESİ
KRISTIN HANNAH
Özgün Adı: WINTER GARDEN

Yayınevi Koordinatörü: Yusuf Tan
Editör: Gamze Bulut
Son Okuma: Zeynep Tür
Bilgisayar Uygulama: Meral Gök
Kapak Uygulama: Yunus Bora Ülke
Kapak Baskı: Gündüz Ofset
Film-Grafik: Mat Grafik

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık
Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: 02.12 612 95 59

1. Baskı: Nisan 2011
ISBN: 978-605-4456-30-7

PEGASUS YAYINLARI © KRISTIN HANNAH, 2010

Bu kitabın Türkçe yayın haklan
Nurcihan Kesim Telif Ajansı aracılığıyla Jane Rotrosen Agency'den
alınmıştır.

Yayınevinden yazılı izin alınmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yayıncı Sertifika No: 12177

PEGASUS YAYINLARI
Gümüşsüyü Mah. Osmanlı Sk. Alara Han
No: 27/9 Taksim / İSTANBUL
Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46
www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

KRISTIN HANNAH

Kış Bahçesi

İngilizceden Çeviren:
ESRA KILIÇÇI

PEGASUS YAYINLARI

Her zamanki gibi kocam Benjamin'e,

Anneme... Keşke fırsatım varken anlattığın hayat hikâyelerinin daha çoğunu dinleseydim.
Babama ve Debbie'ye... Hayatımın yolculuğu ve bundan daha bile uzun sürecek anılar için...
Ve sevgili Tucker'ıma... Seninle çok gurur duyuyorum.

1 9 7 2

Değil, benim değil; başkasının yarası bu.
Ben buna asla katlanamazdım. Bu yüzden bu
olanı alın saklayın, onu toprağa gömün.
Lambaları alıp götürün...
Gece.

-ANNA AHMATOVA

Giriş

Büyük Kolombiya Nehri'nin kıyılarında, alman her nefesin gözle görüldüğü bu soğuk mevsimde, Belye Nochi adı verilen meyve bahçesi sessizdi. Uykudaki elma ağaçlan göz alabildiğince yükseğe uzanıyordu, ağaçların güçlü kökleri, soğuk, bereketli toprağın derinliklerine sarılmıştı. Sıcaklık azaldıkça, toprağın ve gökyüzünün renkleri yok olmaya başladıkça, bu bembeyaz manzara bir tür kış körlüğüne yol açmış, bir gün diğerinden ayrılamaz hâle gelmişti. Her şey donmuş ve kırılgan bir hâl almıştı.

Soğuk ve sessizlik hiçbir yerde Meredith Whitson'ın kendi evindekinden daha fazla fark edilmiyordu. O, on iki yaşında, insanlar arasında oluşan uçurumların çoktan farkına varmıştı. Kendi ailesinin, tıpkı televizyonda gördüğü aileler gibi her şeyin kusursuz göründüğü ve herkesin birbiriyle iyi geçindiği bir aile olmasını arzuluyordu. Hiç kimse, sevgili babası bile, bu dört duvar arasında kendisini ne kadar sık yalnız ve nasıl da görünmez hissettiğini anlamadı.

Ama yarın gece her şey değişecekti.

Çok zekice bir plan yapmıştı. Annesinin masallarından birine dayanarak bir oyun yazmıştı ve bu oyunu yılbaşı partisinde sahneye koyacaktı. Bu tam da *The Partridge Family*'nin[1] bölümlerinden birinde olacak türden bir şeydi.

"Neden başrolü ben oynayamıyorum?" diye sızlandı Nina. Meredith oyunu yazmayı bitirdiğinden beri bu soruyu en az onuncu kez sormuştu.

Meredith sandalyesinde arkasını döndü ve yatak odalarının ahşap zemini üzerine çömelmiş, eski bir çarşafa nane yeşili, biçimsiz bir şato resmi yapmakta olan dokuz yaşındaki kardeşine baktı.

Meredith suratını asmamaya çalışarak alt dudağını ısırdı. Şato çok biçimsizdi, hiç düzgün değildi. "Bunu tekrar konuşmak zorunda mıyız, Nina?"

"Ama *neden* prensle evlenen köylü kız ben olamıyorum?"

"Neden olduğunu biliyorsun. Prens rolünü Jeff oynuyor ve o on üç yaşında. Onun yanında çok aptal görünürsün."

Nina fırçasını boş çorba tenekesinin içine koydu ve topuklarının üzerinde doğruldu. Kısa siyah saçları, parlak yeşil gözleri ve solgun cildiyle küçük, mükemmel bir periye benziyordu. "Gelecek yıl köylü kız ben olabilir miyim?"

"Elbette." Meredith gülümsedi. Bir aile geleneği yaratıyor olabileceği düşüncesi çok hoşuna gitmişti. Bütün arkadaşlarının gelenekleri vardı, ama Whitson'ların yoktu; onlar her zaman farklıydılar. Ne tatillerde evlerine gelen kalabalık akrabalar, ne Şükran Günü'nde hindi ya da Paskalya'da jambon ne de daima edilen dualar vardı. Kahretsin, annelerinin kaç yaşında olduğundan bile emin değillerdi.

1 Dııl bir anne ve beş çocuğunun hayatını konu alan Amerikan dizisi, (ç.n.)

Çünkü anneleri Rus'tu ve bu ülkede yalnızdı. Ya da en azından babasının söylediği buydu. Anneleri kendisi hakkında pek fazla bir şey söylememişti.

Kapının çalınması Meredith'i şaşırttı. Tam da babası ve Jeff Cooper odadan içeri girerlerken başını kaldırıp baktı.

Meredith kendini içi yavaşça havayla doldurulan, her nefesle yeni bir şekil almaya başlayan, uzun, yumuşak ve sarkık balonlardan biri gibi hissetti ve bu durumda nefes Jeffrey Cooper'dı. Onlar dördüncü sınıftan beri birbirlerinin en iyi arkadaşıydılar ama onun etrafında olmak son zamanlarda kendisini farklı hissettiriyordu. Heyecan vericiydi. Bazen, Jeffrey ona baktığında Meredith neredeyse nefes alamıyordu. "Prova için tam vaktinde geldin."

Jeffrey insanın yüreğini ağzına getiren gülümsemelerinden biriyle ona gülümsedi. "Ama çocuklara bundan bahsetme. Bu yüzden bana bir sürü laf söylediler."

"Prova demişken," dedi babası öne çıkarak. Hâlâ iş kıyafeti içindeydi; üzerinde turuncu dikişler olan kahverengi bir tulum. Gür siyah bıyıklarının ardında ya da gözlerinin içinde bir gülümseme olmaması hayret vericiydi. Oyunun metnini elinde tutuyordu. "Oynayacağınız oyun bu mu?"

Meredith sandalyesinden kalktı. "Sence bunu sevecek mi?"

Nina ayağa kalktı. Kalp şeklindeki yüzü alışılmadık bir biçimde ciddiydi. "Sevecek mi?" Geniş bir alana yayılmış Picasso stili yeşil şato ve yatağın üzerine serilmiş kostümlerin üzerinden üçü birbirlerine baktılar. Kendi aralarında sadece bakışlarla paylaştıkları gerçek, Anya Whitson'ın soğuk bir kadın olduğu ve sahip olduğu azıcık sıcaklığın da kocasına yönelik olduğuydu. Bu sıcaklığın çok azı kızlarına erişmişti. Onlar küçükken babası öyle değilmiş gibi davranmaya, kendi sevgisinin ihtişamıyla onları büyüleyerek tıpkı bir sihirbaz gibi dikkatlerini başka yöne çekmeye çalışmıştı, ama

bütün illüzyonlarda olduğu gibi, en sonunda ardındaki gerçek ortaya çıkmıştı.

Bu nedenle hepsi Meredith'in neyi sorduğunu biliyordu.

Babası, "Bilmiyorum, Meredoodle," dedi, sigaralarını almak için elini cebine sokarken. "Annenin hikâyeleri..."

Meredith, "Annemin hikâye anlatmasına bayılıyorum," dedi.

Nina, "Sadece hikâye anlattığı zaman bizimle gerçekten konuşuyor," diye ekledi.

Babası bir sigara yaktı ve dönerek yükselen gri duman bulutunun arasından onlara baktı, kahverengi gözleri kısılmıştı. "Evet," dedi nefesini dışarı vererek. "Sadece..."

Meredith resmin üzerine basmamaya dikkat ederek babasına doğru ilerledi. Babasının tereddüdünü anlıyordu; hiçbiri annelerini neyin etkileyeceğini asla gerçekten bilemezdi, ama bu sefer Meredith bunun cevabını bulduğundan emindi. Annesinin sevdiği bir şey varsa, bu bir prense âşık olma cüretini gösteren umursamaz köylü kız hakkındaki masaldı. "Sadece on dakika sürüyor, baba. Süre tuttum. Herkes bayılacak."

"Peki, öyleyse," dedi en sonunda.

Meredith'in gururu kabardı; umutlanmıştı. İlk kez partide oturma odasının loş köşelerinden birinde kitap okuyarak ya da mutfakta bulaşıkları yıkayarak vakit geçirmeyecekti. Aksine, annesinin ilgisinin odağı olacaktı. Bu oyun annesinin ona söylediği her değerli kelimeyi dinlediğini ispatlayacaktı; masal anlatırken, karanlıkta hafifçe söylenen o birkaç kelimeyi bile.

Sonraki bir saat boyunca, gerçekten yardıma ihtiyacı olan sadece Jeff olmasına rağmen oyuncularını oyunun başından sonuna kadar yönetti. O ve Nina yıllardır bu masalı dinliyordu.

Daha sonra, prova bitip herkes dağıldığında Meredith çalışmaya devam etti. Üzerinde SADECE BİR GECE İÇİN: TATİL İÇİN

BÜYÜK OYUN yazan bir tabela yaptı ve üçünün isimlerini sıraladı. Boyanmış olan zemine rötuş yaptı (bunu bütünüyle düzeltmek imkânsızdı, Nina her zaman çizgilerin dışını boyardı) ve sonra bunu Oturma odasında bir yere koydu. Sahne hazır olduğunda oyunun lonunda giyeceği bale eteğinin tülünden prenses elbisesine dönüştürülmüş elbiseye payet ekledi. Yatmaya gittiğinde saat neredeyse sabahın ikisiydi. Ve o zaman bile o kadar heyecanlıydı ki uykuya dalması uzun zaman aldı.

Ertesi gün yavaş geçiyor gibiydi, ama nihayet, saat altıda, konuklar gelmeye başladı. Çok büyük bir kalabalık değildi, sadece her zamanki insanlardı: bahçede çalışan erkek ve kadınlar, onların aileleri, birkaç komşu ve babalarının yaşayan tek akrabası olan kız kardeşi Dora.

Meredith merdivenlerin tepesinde oturmuş, aşağıdaki girişe bakıyordu. Ne zaman harekete geçebileceğini düşünürken ayağını hafifçe merdivene vurmaktan kendini alamıyordu.

Tam ayağa kalkmak üzereyken bir tıngırtı, bir takırdama sesi duydu.

Ah, kayır. Ayağa fırladı ve koşarak aşağı indi, ama çok geçti.

Nina mutfaktaydı, bir tencereye metal bir kaşıkla vuruyor ve, "Gösteri zamanı!" diye bağırıyordu. Hiç kimse nasıl ilgi odağı olunacağım Nina'dan daha iyi bilemezdi.

Konuklar mutfaktan, kocaman şöminenin yanında kurulmuş olan alüminyum beyaz perdenin üzerinde asılı duran şato resminin bulunduğu oturma odasına geçerlerken hafif gülüşmeler olmuştu.

Sağ tarafta Nina ve Meredith'in yıllar boyunca yaptıkları süsler ve ucuz ışıklarla süslenmiş büyük bir yılbaşı ağacı vardı.

Resmin önünde "sahneleri" vardı: Parke zemine dayalı duran küçük tahta bir köprü ve tepeye seloteyple el feneri yapıştırılarak mukavvadan yapılmış bir sokak lambası.

Meredith odanın ışıklarını söndürdü, el fenerini açtı ve sonra boyalı perdenin arkasında eğildi. Nina ve Jeff kostümlerini giyip oraya gelmişlerdi bile.

Arka tarafta sadece birazcık mahremiyet vardı. Yana doğru eğitirse konuklardan birkaçını görebiliyordu ve konuklar da onu görebiliyordu, ama yine de onlardan ayrı olduğunu hissediyordu. Oda sessizliğe büründüğünde Meredith derin bir nefes aldı ve büyük bir titizlikle, yazdığı hikâyeyi okumaya başladı: "Onun adı Vera ve o zavallı bir köylü kızı, bir hiç. Kar Krallığı adı verilen sihirli bir krallıkta yaşıyor, ama bu çok sevdiği dünyası yok oluyor. Bu topraklara kötü biri geldi ve her şeyi yok etmek isteyen, korkutucu, kötü bir şövalye tarafından gönderilen siyah at arabalarının içinde, Arnavut kaldırımlı caddelerin bir yanından öbür yanına dolaşıyor."

Meredith uzun, kat kat eteğine takılmamaya dikkat ederek sahneye çıktı. Misafirlere baktı ve odanın arka tarafında annesini gördü, her nasılsa bu kalabalıkta bile yalnızdı, sigara dumanı güzel yüzünü belirsizleştirmişti. İlk kez doğrudan Meredith'e bakıyordu. *Nihayet*

"Gel, kardeşim," dedi Meredith yüksek sesle, sokak lambasına doğru ilerleyerek. "Bu soğuğun bizi durdurmasına izin vermeyeceğiz."

Nina perdenin arkasından çıktı. Eski püskü bir gecelik giymiş, saçları bir eşarpla örtülmüştü; ellerini ovuşturdu ve Meredith'e baktı. "Bunun Kara Şövalye olduğunu mu düşünüyorsun?" diye neredeyse bağırarak kalabalığı güldürdü ve hemen onlara gülümsedi. "Onun kötü büyüsü mü havayı soğutuyor?"

"Hayır. Hayır. Babamızı kaybettiğimiz için üşüyorum. O ne zaman geri gelecek?" Meredith elinin tersini alnına bastırdı ve dramatik bir şekilde içini çekti. "Bugünlerde at arabaları her yerde. Kara Şövalye güçleniyor... İnsanlar gözlerimizin önünde duman olup uçuyor..."

Neredeyse saygın bir ses tonuyla konuşmayı başarmıştı.

Jeff küçük sahnedeki yerini aldı. Mavi spor ceketi ve kot pantolonu, buğday sarısı saçlarının üzerinde duran, adi, altın renkli tacıyla o kadar yakışıklı görünüyordu ki Meredith bir an için repliğini hatırlayamadı. Meredith onun mahcup ve rahatsız olduğunu biliyordu -yanaklarındaki kırmızılık bunu apaçık belli ediyordu- ama o yine de buradaydı ve ne kadar iyi bir arkadaş olduğunu ispatlıyordu. Ve sanki Meredith gerçekten de bir prensesmiş gibi ona gülümsüyordu.

Elindeki bir çift ipek gülü uzattı. Meredith'e, "Senin için iki gül getirdim," dedi, sesi çatallaşarak.

Meredith onun eline dokundu, ama repliğim söyleyemeden büyük bir gürültü koptu.

Meredith arkasını döndü, annesinin kalabalığın ortasında durduğunu gördü; hareketsizdi, yüzü solgun, mavi gözleri alev alevdi. Elinden kan damlıyordu. Kokteyl bardağını kırmıştı ve Meredith, buradan bile, annesinin avucuna saplanan cam kırığının ucunu görebiliyordu.

Annesi sertçe, "Yeter," dedi. "Bunun bir parti eğleıicesiyle ilgisi yok."

Konuklar ne yapacaklarım bilmiyorlardı; bazıları ayağa kalktı, diğerleri yerlerinde kaldı. Odaya sessizlik çöktü.

Babası annesinin yanına gitti. Kolunu omzuna attı ve onu kendine doğru çekti. Ya da en azından çekmeye çalıştı; annesi eğilmemişti, babası için bile.

"Ama..." Meredith neyi yanlış yaptığım bilmiyordu.

"Size bu gülünç masalları asla anlatmamam gerekirdi," dedi annesi, Rus aksanı öfkeden belirgin bir biçimde keskinleşmişti.

"Kızların ne kadar romantik ve kuş beyinli olabileceklerini unutmuşum."

Meredith öyle küçük düşmüştü ki kıpırdayamadı.

Babasının annesini, muhtemelen doğruca musluğa götürüp elini temizleyeceği mutfağa yönlendirdiğini gördü. Konuklar sanki *Titanik'miş* gibi evi terk etmiş ve ön kapının tam dışında duran cankurtaran botlarına doğru koşmuşlardı.

Yalnızca Jeff, Meredith'e baktı. Meredith onun kendisi için ne kadar utandığını görebiliyordu. Jeffin gözlerindeki acıma, Meredith'in kendisini kusacakmış gibi hissetmesine yol açmıştı. Jeff ona doğru ilerlemeye başladı, iki gül hâlâ elindeydi. "Meredith..."

Meredith onu iterek yanından geçti ve koşarak odadan çıktı. Koridorun sonunda, loş bir köşede aniden durdu ve orada öylece kalakaldı; zorlukla nefes alıyor ve yaşlar yüzünden gözleri yanıyordu. Sanki uzaklardaymış gibi, babasının mutfaktan gelen sesini duyabiliyordu; öfkeli karısını sakinleştirmeye çalışıyordu. Bir dakika sonra kapı kapanıverdi ve Jeffin eve gittiğini anladı.

"Ne yaptın ki?" diye sordu Nina usulca, yatakta onun yanına gelerek.

Meredith gözyaşlarını silerek, "Kim bilir?" dedi. "O tam bir kaltak."

"Bu kötü bir kelime."

Meredith Nina'nın sesindeki titremeyi duydu; kız kardeşinin ağlamamak için ne kadar çok çabaladığını biliyordu. Uzandı ve onun elini tuttu.

"Ne yapacağız? Özür dilememiz gerekiyor mu?"

Meredith en son annesini kızdırdığı ve ondan özür dilediği zamanı düşünmekten kendini alamadı. Nina'nın elini biraz daha sıkı tuttu. "Bunu umursamayacak. Güven bana."

"Öyleyse ne yapacağız?"

Meredith kendini en az bu sabah hissettiği kadar olgun hissetmeye çalıştı, ama özgüveni kaybolmuştu. Ne olacağını biliyordu: Babası annesini sakinleştirecek, sonra odalarına gelecek, onları güldürecek, büyük, güçlü kollarına alacak ve annelerinin onları gerçekten sevdiğini söyleyecekti. Şakalarım ve hikâyelerini bitirdiğinde Meredith umutsuzca buna inanmak isteyecekti. Yine. "Ne yapacağımı biliyorum," dedi, annesinin bir yanını, sadece onun ince siyah kadife elbisesini, beyaz kolunu ve beyaz, bembeyaz saçlarını görünceye kadar holde mutfağa doğru ilerleyerek. "Bir daha asla onun aptal masallarından birini dinlemeyeceğim."

2000

Masallar gerçekten çok daha fazlasıdır:
Bize ejderhaların var olduğunu anlattıkları için değil
ama bize ejderhaların yenilmez olmadıklarım
anlattıkları için.

- G . K. CHESTERTON

Bir

Kırk yaş böyle mi görünüyordu? Gerçekten mi? Geçen yıl, Meredith genç bir kadından olgun bir kadına dönüşmüştü. Birdenbire, hiçbir dönüşüm süreci geçirmeden. Daha da kötüsü cildi esnekliğini kaybetmeye başlamıştı. Eskiden pürüzsüz olan yerlerde minik kışırıklıkları vardı. Boynunun daha kaim olduğuna hiç şüphe yoktu. İşin tek iyi tarafı saçlarının henüz beyazlamamış olmasıydı. Pratik bir biçimde omuzlarının hizasında kesilmiş kestane rengi saçları hâlâ dolgun ve parlaktı. Ama gözleri onu ele veriyordu. Yorgun görünüyordu. Ve saat sadece sabahın altısıydı.

Aynadan uzaklaştı ve eski tişörtünü çıkardı, siyah bir eşofman altı, soket çorap ve uzun kollu siyah bir gömlek giydi. Saçlarını kısa bir atkuyruğu yaptı, banyodan çıktı ve kocasının çıkardığı hafif horultuların neredeyse yeniden yatağa yatmak istemesine neden olduğu karanlık yatak odasına girdi. Eski günlerde aynen böyle yapar ve kocasına sarılıp yatardı.

Kapıyı ardından kapatarak odadan çıktı ve koridorda ilerleyerek merdivenlere yöneldi. Çoktan modası geçmiş bir çift gece lambasının solgun ışığında çocuklarının yatak odalarının kapalı kapılarının önünden geçti. Gerçi onlar artık çocuk değildi. Jillian şimdi on dokuz yaşında, UCLAda ikinci sınıf öğrencisi olan, doktor olmanın hayalini kuran bir kızdı. Maddy -Meredith'in bebeği- on sekiz yaşındaydı ve Vanderbilt'te birinci sınıf öğrencisiydi. Onlar olmadan, bu ev -ve Meredith'in hayatı- beklediğinden daha boş ve sessiz olmuştu. Yirmi yıldır kendini sahip olamadığı türden bir anne olmaya adamıştı ve bu işe yaramıştı. O ve kızları çok iyi arkadaş olmuşlardı. Yoklukları onu yalnız ve biraz amaçsız hissettirmişti. Bunun aptalca olduğunu biliyordu. Yapacak bir sürü şeyi vardı. Sadece kızları özlemişti, hepsi bu.

Kendini meşgul etmeye devam etti. Son zamanlarda olaylarla başa-çıkmanın en iyi yolu buymuş gibi görünüyordu.

Aşağıda, sadece yılbaşı ağacının ışıklarını prize takmasına yetecek kadar bir süre oturma odasında durakladı. Çamaşırlıkta[2] köpekler havlayıp kuyruklarını sallayarak üzerine atladılar.

"Luke, Leia atlamak yok," diyerek haskileri azarladı ve onları arka kapıya doğru götürürken kulaklarını kaşıdı. Kapıyı açtığında içeriye soğuk hava girdi. Dün gece yine kar yağmıştı ve bu aralık ortası sabahında hava hâlâ karanlık olmasına rağmen yolun ve arazinin solgun inci parlaklığını görebiliyordu. Nefesi buhar bulutlarına dönüşmüştü.

Herkes dışarı çıkıp yola koyulduğunda saat 6.10'du ve gökyüzünün rengi koyu morumsu bir griydi.

Tam zamanında.

2 Mudroonı: Amerika'da çoğu evde bulunan, eve girmeden önce ayakkabıların ve ıslak giysilerin çıkarıldığı, ayakkabıların ve paltoların saklandığı yer; eve ikinci bir giriş. Ayrıca çamaşırlık olarak da kullanılır, (ç.n.)

Meredith başlangıçta yavaş yavaş koşmaya başladı, kendini soğuğa alıştırıyordu. Hafta içi her sabah yaptığı gibi, kendi evinden başlayıp, anne babasının evinin önünden geçen çakıllı yol boyunca ve oradan da tepenin yaklaşık bir mil yukarısında biten eski, tek şeritli yola kadar koştu. Oradan, golf sahasına giden halkayı izledi ve geri döndü. Tam olarak dört mil. Bu onun çok nadiren kaçırdığı bir rutindi; başka seçeneği yoktu, gerçekten. Meredith hakkındaki her şey yaradılıştan büyüktü. Büyük ayaklara, geniş omuzlara, biçimli kalçalara sahipti ve uzun boyluydu. Yüz hatları bile solgun, oval yüzü için biraz fazla görünüyordu; büyük, Julia Roberts tipi bir ağzı, kocaman kahverengi gözleri, kalın kaşları ve koyu renk saçları vardı. Sadece sürekli egzersiz, dikkatli bir diyet, iyi saç bakım ürünleri ve endüstriyel boy bir cımbız onun iyi görünmeye devam etmesini sağlayabilirdi.

Kendi evinin önündeki yola geri döndüğünde, doğan güneş dağları aydınlatmış, dağların karla kaplı tepelerini eflatun ve pembeye dönüştürmüştü.

Meredith'in her iki yanında, binlerce çıplak, cılız elma ağacı, karın içinden, beyaz kumaş üzerindeki kahverengi dikişler gibi görünüyordu. Bu bereketli çukur arazi elli yıldır ailesine aitti ve orada, bütün bunların tam ortasında, yüksek ve gururlu, içinde büyüdüğü ev duruyordu. Belye Nochi. Loş ışıkta bile, bu ev son derece tuhaf bir şekilde oraya ait değilmiş gibi ve gösterişli görünüyordu.

Meredith tepeden yukarı, neredeyse güçlükle nefes alıncaya ve yan tarafına bir sancı girinceye kadar hızlı, daha hızlı koşmaya devam etti.

Tam vadi parlak altın sarısı ışıkla dolmaya başladığı sırada kendi verandasının önünde durdu. Köpekleri besledi ve aceleyle yukarı çıktı. Jeff banyodan çıkarken o da banyoya girmek üzereydi. Sadece bir havluya sarınmış hâlde, beyazlamaya başlamış sarı

saçları hâlâ ıslak olan Jeff, onun geçmesine izin vermek için yan döndü ve Meredith de aynısını yaptı. İkisi de konuşmadı.

7.20'de saçını kurutuyordu ve 7.30'da -tam zamanında- işe gitmek için bir siyah kot pantolon ve üzerine sıkıca oturan yeşil bir bluz giymişti. Biraz göz kalemi, biraz allık ve biraz rimelle, gitmeye hazırdı.

Aşağıda, Jeff i mutfak masasında buldu, her zamanki sandalyesine oturmuş, *The New York Times* okuyordu. Köpekler ayağının dibinde uyuyorlardı.

Kahve demliğine gitti ve kendine bir bardak kahve koydu. "Kahveni tazeleyeyim mi?"

"Hayır, böyle iyiyim," dedi Jeff başını kaldırmadan.

Meredith kahvenin renginin değişmesini izleyerek kahvesine soya sütü karıştırdı. Son zamanlarda Jeff'le, yabancılar -ya da kırgın çiftler- gibi mesafeli bir şekilde ve sadece iş ya da çocuklar hakkında konuştukları aklına geldi. Kayıtsızca, en son ne zaman seviştiklerini hatırlamaya çalıştı ve hatırlayamadı.

Belki de bu normaldi. Kesinlikle öyleydi. Onlar kadar uzun zaman evli olduğunuzda, durgun zamanların olması kaçınılmazdı. Yine de, bazen eskiden ne kadar tutkulu olduklarım hatırlamak onu üzerdi. İlk buluşmalarında on dört yaşındaydı (*Genç Frankenstein* filmini görmeye gitmişlerdi, bu hâlâ onların en sevdiği filmlerden biriydi) ve dürüst olmak gerekirse bu gerçekten başka bir erkeğe baktığı son zamandı. Şimdi bunu düşündüğünde tuhaf geliyordu; kendini romantik biri olarak düşünmezdi, ama neredeyse ilk görüşte âşık olmuştu. Kendini bildi bileli Jeff onun bir parçası olmuştu.

Erken evlenmişlerdi -çok erken, gerçekten- ve Meredith onun peşinden Seattle'daki üniversiteye gitmiş, onun okul harcını

ödemek için geceleri ve hafta sonları dumanlı barlarda çalışmıştı. U District'teki[3] sıkışık, küçük dairelerinde mutluydu. Sonra üniversitede son suıiftalarken hamile kalmıştı. Başlangıçta bu onu dehşete düşürmüştü. Annesi gibi olacağından ve ebeveynliğin iyi bir şey olmayacağından korkuyordu. Ama çok büyük bir rahatlamayla, kendi annesinin tamamen zıttı olduğunu fark etti. Belki genç olması bunda yardımcı olmuştu. Tanrı biliyor ya, Meredith doğduğunda annesi genç değildi.

Jeff başını salladı. Bu ufacık bir hareketti, neredeyse hareket bile değildi, ama Meredith bunu görmüştü. Meredith her zaman onunla uyumlu olmuştu ve son zamanlarda karşılıklı hayal kırıklıkları sanki sadece onların duyabileceği tiz sesli bir düdük gibi ses çıkarıyordu.

"Ne?" dedi Meredith.

"Yok bir şey."

"Başını boşuna sallamadın. Sorun nedir?"

"Az önce sana bir şey sordum."

"Seni duymadım. Tekrar sor."

"Önemli değil"

"İyi" Kahvesini aldı ve yemek odasına doğru yöneldi.

Bu yüzlerce kez yaptığı bir şeydi; yine de tam o anda, işe yaramaz bir parça plastik ökse otu ile demode tavan lambasının altından geçerken görüşü değişiverdi.

Kendini sanki uzaktan gördü: Kırk yaşında bir kadın, elinde bir bardak kahve, masadaki iki boş yere ve hâlâ orada olan kocasına bakıyor. Kısacık bir an için bu kadının başka hangi hayatı yaşamış olabileceğini merak etti. Ya meyve bahçesini işletmek ve çocuklarını

3 University District: SeatÜe'ın semtlerinden biri. Bu semte Washington Üniversitesi'nin ana kampüsünüıı orada olmasından dolayı bu isim verilmiştir. (ç.n.)

büyütmek için eve dönmeseydi? Ya o kadar genç evlenmeseydi? Nasıl bir kadın olurdu?

Ve sonra bu düşünce bir sabun köpüğü gibi yok oldu ve Meredith ait olduğu yere geri döndü.

"Akşam yemeğinde evde olacak mısın?"

"Her zaman olmuyor muyum?"

"Saat 7de," dedi Meredith.

"Tabii ya," dedi Jeff sayfayı çevirirken. "Hadi, bir saat belirleyelim."

Meredith saat sekizde masanın başındaydı. Her zamanki gibi, ilk gelen oydu, deponun ikinci katındaki küçük bölmelere ayrılmış alandan başlayarak ışıkları açtı. Babasının ofisinin yanından geçti -şimdi boştu-, sadece ofisinin kapısının yanında duran plaketlere bakmasına yetecek kadar bir süre durakladı. Babası on üç kez Yılın Üreticisi seçilmişti ve rakipleri hâlâ düzenli olarak onun tavsiyesine başvuruyordu. Sadece arada bir ofise geliyor olması ya da on yıldır yarı emekli olması önemli değildi. O hâlâ Belye Nochi meyve bahçelerinin yüzü, altmışların başlarında *Golden Delicious* elmalarının, yetmişli yıllarda *Granny Smithlerin* üretimine öncülük eden ve doksanlı yıllarda *Braeburn* ve *Fuji* elmalarını mükemmelleştiren adamdı. Soğuk hava deposu için yaptığı tasarımlar, bu işte bir devrim yaratmış ve en iyi elmaların dünya pazarlarına ihraç edilmesini mümkün kılmaya yardımcı olmuştu.

Hiç şüphesiz, Meredith bu şirketin büyümesinde ve başarısında rol oynamıştı. Onun önderliğinde, soğuk hava deposu genişletilmişti

ve şimdi işlerinin büyük bir bölümü başka üreticiler için meyve depolamaktı. Meredith, yol kenarındaki elma tezgâhını, yüzlerce yöresel el yapımı eşya, özel yiyecekler ve Belye Nochi hatıralıklan satan bir hediyelik eşya dükkânına dönüştürmüştü. Yılm bu zamanında -tatillerde- trenler dolusu turist dünyaca ünlü ağaç ışıklandırma töreni için Leavemvorth'e geldiğinde, birkaç turistten çok daha fazlası hediyelik eşya dükkânına uğruyordu.

Yaptığı ilk şey, telefonu almak ve en küçük kızını aramaktı. Tennessee'de saat sabah on biri biraz geçiyordu.

"Merhaba," diye homurdandı Maddy.

"Günaydın," dedi Meredith neşeyle. "Birinin sesi uyuyakalmış gibi geliyor."

"Ah. Anne. Merhaba. Dün gece geç saate kadar ayaktaydım. Ders çalışıyordum."

Meredith'in onun doğru söylemediğini bildiğini göstermek için söylediği tek şey, "Madison Elizabeth," oldu.

Maddy içini çekti. "Tamam. Pekâlâ, bir Lambda Chi[4] partisiydi."

"Bütün bunların ne kadar eğlenceli olduğunu biliyorum ve üniversite hayatının her anını yaşamak istediğini de biliyorum, ama ilk finalin gelecek hafta. Salı sabahı, öyle değil mi?"

"Öyle""

"Okul işlerini ve eğlenceyi dengelemeyi öğrenmelisin. Bu yüzden o zambak beyazı kıçını yataktan kaldır ve dersine git. Bu bir hayat becerisi; bütün gece eğlenmek ve yine de sabah vaktinde kalkabilmek."

"Tek bir İspanyolca dersini kaçırırsam dünyanın sonu gelmez."

"Madison."

4 Amerika ve Avrupa'da okullarda yaygın bir kardeşlik cemiyeti, (yay. n.)

Maddy güldü. "Tamam, tamam. Kalkıyorum. İspanyolca 101, işte geliyorum. *Hasta la vista...* Hadi görüşürüz."

Meredith gülümsedi. "Perşembe günü arayacağım ve konuşmanın nasıl gittiğini öğreneceğim. Ve kız kardeşini ara. Organik kimya sınavı için endişeleniyor."

"Tamam, anne. Seni seviyorum."

"Ben de seni seviyorum, prenses."

Meredith kendini daha iyi hissederek telefonu kapattı. Sonraki üç saat kendini işe verdi. İnterkom çaldığında, en son hasat raporlarını tekrar okuyordu.

"Meredith? Baban birinci hatta."

"Teşekkürler, Daisy." Telefonu açtı. "Merhaba, baba."

"Annen ve ben bugün öğlen yemeğine gelip gelemeyeceğini merak ediyorduk."

"Burada işim başımdan aşkın, baba..."

"Lütfen?"

Meredith babasını asla geri çevirememişti. "Tamam. Ama saat birde geri dönmem gerek."

"Mükemmel," dedi babası. Meredith onun sesindeki gülümsemeyi duyabiliyordu.

Telefonu kapattı ve işine geri döndü. Son zamanlarda, üretimin artması, talebin düşmesi ve hem ihracat hem de nakliye fiyatlarının fırlamasıyla, Meredith günlerini sorunları birbiri ardına hallederek geçiriyordu ve bugün de bir istisna değildi. Öğle vakti, strese bağlı küçük bir baş ağrısı kafasının kökündeki alana yerleşti ve homurdanmaya başladı. Yine de ofisinden çıkarken ve soğuk hava deposundan geçerken çalışanlara gülümsedi.

On dakikadan az bir süre içinde, anne babasının garajının önündeydi.

Kule gibi iki katlı verandası, süslü oyma işi kenarlarıyla, özellikle yılın bu zamanında, saçaklar ve parmaklıklar Noel ışıklarıyla parladığında, ev bir Rus masalından çıkmış gibi görünürdü. Kapalı kış havası bugün dövme bakır çatıyı çok donuklaştırmıştı, ama güneşli bir günde sıvı altın gibi parlıyordu. Uzun boylu, ince kavak ağaçlarıyla çevrili, vadilerine yüksekten bakan ufak bir tepenin üzerindeki bu ev o kadar ünlüydü ki turistler sık sık fotoğrafım çekmeye gelirlerdi.

Bu kadar saçma bir şekilde uygunsuz bir şeyi inşa etmek tam annesine göreydi. Bir Rus *dacha*[5] ya da bir yazlık ev, Washington eyaletinin batısında. Meyve bahçesinin adı bile garipti. Belye Nochi.

Gerçekten de Beyaz Geceler. Burada geceler yeni asfalt kadar karanlıktı.

Annesi etrafında ne olduğunu umursadığı yoktu. İstediğini elde etmişti, hepsi buydu. Anya Whitson her ne istediyse, kocası vermişti ve görünen o ki bir masal şatosu ve telaffuz edilemeyen Rusça isimli bir meyve bahçesi istemişti.

Meredith kapıyı çaldı ve içeri girdi. Mutfak boştu, ocakta kocaman bir tencere çorba kaynıyordu.

Oturma odasında, ışık odanın kuzey tarafındaki iki katlı, yuvarlak camların oluşturduğu duvarların arasından geçiyordu: Ünlü Belye Nochi kulesi. Ahşap döşemeler, çoraplı ayaklarınızla yürümeye cesaret edebilirseniz zemini bir patinaj alanına çeviren, •ma buna rağmen annesinin kullanmakta ısrar ettiği altın sansı cilayla parıldıyordu. Kocaman taş bir şömine ortadaki duvara hâkimdi, onun etrafında güzelce kaplanmış antika kanepe ve sandalye

S (Rus.) Villa, (ç.n.)

grubu vardı. Şöminenin üzerinde, yağlı boya bir Rus kızağı tablosu asılıydı; birbirine eş iki at tarafından çekilen romantik görünümlü bir araba, karlı bir arazide ilerlerken. *Dr. Jivago'd&n* fırlamış gibi. Sol tarafında Rus kiliselerinin düzinelerce resmi vardı ve onların altında annesinin, bir masanın antik ikonaları ve yıl boyunca yanan tek bir mumu taşıdığı "Kutsal Köşe" duruyordu.

Babasını odanın arkasında buldu, abartılı süslenmiş Noel ağacının yanında, en sevdiği yerde. Otoman yatağın bordo moher yastıkları üzerine uzanmış, okuyordu. Saçları, seksen beş yaşında saçlarından geriye kalanlar, beyaz tutamlar hâlinde pembe kafa derisinden dışarıya doğru çıkmıştı. Güneşin altında geçirdiği onca yıl cildini lekelemiş, kırışıklıklar oluşmasına neden olmuştu ve gülümserken bile yüzünde bir av köpeğinin bakışları vardı, ama bu üzgün çehre kimseyi aldatamıyordu. Herkes Evan Whitson'ı severdi. Onu sevmemek imkânsızdı.

Meredith'in içeri girmesiyle babasının yüzü aydınlandı. Uzanıp onun elini sıkıca tuttu ve sonra bıraktı. "Annen seni gördüğüne memnun olacak."

Meredith gülümsedi. Bu yıllardır oynadıkları bir oyundu. Babası annesi Meredith'i seviyormuş gibi davranırdı ve Meredith de babasına inanıyormuş gibi davranırdı. "Harika. Yukarıda mı?"

"Bu sabah onu bahçeden uzak tutamadım."

Meredith şaşırmamıştı. "Gidip onu getireyim."

Babasını oturma odasında bıraktı, mutfaktan yemek odasına geçti. Fransız kapılardan geniş, karla kaplı bir alan gördü; uzakta hareketsiz elma ağaçlan hektarlar boyunca uzanıyordu. Daha yakında, elli yaşındaki manolya ağacının buz salkımlarıyla süslenmiş dalları altında, antika, işlenmiş demirden, çitle sınırlandırılmış, küçük, dikdörtgen bir bahçe vardı. Bahçenin aşırı süslü kapışma

kahverengi asmalar dolanmıştı; yaz geldiğinde, kapıda bir sürü yeşil yaprak ve beyaz çiçek olacaktı. Şimdi üzerinde buzla parlıyordu.

Ve işte oradaydı: Seksen bir şey yaşındaki annesi, battaniyelere sıkıca sarınmış, siyah bankın üzerinde, sözde kış bahçesinde oturuyordu.

Hafif bir kar yağmaya başladı; küçük kar taneleri, manzarayı, hiçbir şeyin dokunulabilecek kadar cisimsel görünmediği empresyonist bir tabloya dönüştürdü. Şekil verilmiş çalılar ve tek bir kuş havuzu, bahçeye tuhaf, başka dünyaya aitmiş gibi bir görünüm vererek karla kaplanmıştı. Beklendiği üzere annesi bütün bunların tam ortasında oturuyordu; hareketsiz, elleri kucağında kenetlenmişti.

Çocukken bu Meredith'i korkuturdu -annesinin içindeki bütün o yalnızlık- ama büyüdükçe bu onu utandırmaya sonra da sinirlendirmeye başlamıştı. Onun yaşındaki bir kadın soğukta tek başına oturmamalıydı. Annesi bunun bozuk görüş yeteneği yüzünden olduğunu ileri sürüyordu ama Meredith buna inanmıyordu. Annesinin gözlerinin renkleri görmediği doğruydu -sadece beyazı, siyahı ve grinin tonlarını görebiliyordu-, ama küçük bir kızken bile bu Meredith'in aklına boşluğa bakmak için bir neden olarak gelmemişti.

Kapıyı açtı ve dışarı çıktı. Çizmeleri diz boyu kara battı; orada burada, sert parçalar ayağının altında çatırdadı ve birden fazla kez neredeyse ayağı kaydı. "Burada olmamalısın, anne," dedi yanına gelerek. "Zatürreye yakalanacaksın."

"Benim zatürreye yakalanmam için bundan çok daha fazlası gerekir. Isı sıfırın altında bile değil."

Meredith gözlerini devirdi. Annesinin her zaman yaptığı türden gülünç bir yorumdu. "Yemek için sadece bir saatim var o yüzden şimdi içeri gelsen iyi olur." Yağan karların yumuşaklığında sesi sert çıkmıştı ve sesli harfleri daha çok yuvarlamış olmayı ve sesindeki

öfkeyi azaltabilmeyi dileyerek yüzünü buruşturdu. Annesinde Meredith'in en kötü hâlini ortaya çıkaran ne vardı? "Babamın beni yemeğe davet ettiğini biliyor muydun?"

"Elbette," dedi annesi, ama Meredith cevabındaki yalanı duydu.

Annesi kıvrak tek bir hareketle banktan kalktı, saygı gösterisine ve tapılmaya alışık eski bir tanrıçaymış gibi. Yüzü olağanüstü derecede yumuşak ve kırışıksızdı; cildi pürüzsüz, neredeyse şeffaftı. Diğer kadınları kıskandıracak bir kemik yapısına sahipti. Ama onun güzelliğini tanımlayan gözleriydi. Çukur, kalın kaşlarla süslü, altın sansı lekeleri olan olağanüstü deniz mavisi gözlerdi bunlar. Meredith bu gözleri görmüş olan hiç kimsenin onları asla unutmadığından emindi. Bu kadar olağanüstü bir rengi olan gözlerin renkleri görememesi çok ironikti.

Meredith annesinin dirseğim tuttu ve onu banktan uzaklaştırdı. Sadece o zaman, yürürlerken, annesinin ellerinin çıplak olduğunun farkına vardı ve elleri morarıyordu.

"Aman Tanrım. Ellerin morarmış. Bu kadar soğukta eldiven giymen gerekir..."

"Soğuğu bilmiyorsun."

"Her neyse, anne." Meredith annesini telaşla merdivenlerden yukarı çıkardı ve evin sıcaklığına soktu. "Belki ısınmak için banyo yapmalısın."

"Isınmak istemiyorum, teşekkür ederim. Aralık ayının on dördündeyiz."

"Pekâlâ," dedi Meredith titreyen annesinin çorbayı karıştırmak için ocağa gidişini izlerken. Eski gri yün battaniye, etrafında bir yığın oluşturacak şekilde yere düştü.

Meredith masayı kurdu ve birkaç değerli dakika boyunca odada gürültü vardı; en azından bir ilişkiyi anımsatan bir şey.

"Kızlarım benim," dedi babası mutfağa gelerek. Solgun ve zayıf görünüyordu; bir zamanlar geniş olan omuzları, zayıfladığı için şimdi neredeyse hiç yok gibiydi. İlerleyerek, ikisinin de omzuna birer elini koydu, Meredith ve annesini yakınlaştırdı. "Yemek için birlikte olmamızı çok seviyorum."

Annesi zoraki bir şekilde gülümsedi. "Ben de öyle," dedi, harfleri geveleyerek konuşan, aksanlı sesiyle.

"Ve ben de," dedi Meredith.

"İyi. İyi." Babası başını salladı ve masaya gitti.

Annesi bir tepsi içinde hâlâ sıcak olan, üzerine yağ sürülmüş, beyaz peynir ve mısır ekmeği dilimleri getirdi, her tabağa bir parça koydu ve sonra çorba kâselerini getirdi.

"Bu sabah meyve bahçesinde yürüdüm," dedi babası.

Meredith başını salladı ve yanındaki iskemleye oturdu. "Sanırım A tarlasının arkasını fark ettin?"

"Evet. Bu yamaç bize biraz sorun çıkartıyor."

"Bu işte Ed ve Amanda'yı görevlendirdim. Hasat konusunda endişelenme."

"Aslında endişelenmiyordum. Başka bir şey düşünüyordum."

Besleyici ve lezzetli çorbasını yudumladı. Lezzetli safran rengi et suyunun içine konulan, kuzu etinden yapılmış ev yapımı köfteler ve yumuşacık yumurta şehriyeleri. Çok dikkatli olmasaydı çorbanın hepsini bitirir ve bu öğleden sonra bir mil daha koşmak zorunda kalırdı. "Ah, öyle mi?"

"O araziyi üzüm bağına çevirmek istiyorum."

"Meredith yavaşça kaşığını indirdi. "Üzüm mü?"

"Golden Delicious artık bizim en iyi elmamız değil." Meredith lata kanlamadan babası elini kaldırdı. "Biliyorum. Biliyorum. Bu yeri *Golden Delicious* üzerine kurduk, ama işler değişir. Daha iyi

ve daha uzun periodlarda depolanacak ve nakledilecek elmalara ihtiyacımız var. Değişmeye ve çeşitlendirmeye devam etmemiz gerekiyor. Şarap yeni bir şey. Sanırım buz şarabı[6] yapabiliriz ve hiç değilse geç hasat yaparız."

"Bu zamanda mı, baba? Asya'daki pazarlar daralıyor ve meyvelerimizi oraya nakletmek bize bir servete mal oluyor. Rekabet artıyor. Kahretsin, geçen yıl kârımız yüzde on iki azaldı ve bu yıl da bundan daha iyi görünmüyor. Zar zor ayakta duruyoruz."

"Babanı dinlemelisin," dedi annesi.

"Ah, lütfen, anne. Soğutma sistemini yenilediğimizden beri sen depoya ayak basmadın bile. Ve en son ne zaman yıl sonu bilançolarına baktın ki?"

"Yeter," dedi babası içini çekerek. "Bir tartışma başlatmak istememiştim."

Meredith ayağa kalktı. "İşe geri dönmem gerek."

Meredith çorba kâsesini musluğa götürdü ve yıkadı. Sonra çorbanın geri kalanını saklama kabına koydu ve saklama kabım tıka basa dolu olan buzdolabına koyup tencereyi yıkadı. Tencere sessiz odada yüksekmiş gibi görünen bir tıngırtı sesiyle süzgece vurdu. "Lezzetliydi, anne. Teşekkürler." Çabucak vedalaştı ve mutfaktan çıktı. Girişte yeniden paltosunu giydi. Babası arkasından geldiğinde verandadaydı; temiz, soğuk havayı soluyordu.

Kendini gülümsemekten alamadı. Babasının onun kızgın bir şekilde ayrıldığını görmeye dayanamaması çok hoşuna gidiyordu. "Ben iyiyim, baba."

"Onun kasım ve ocak aylarında nasıl olduğunu biliyorsun. Kışlar onun için zor."

"Biliyorum."

6 Hâlâ asma üzerindeyken dondurulan üzümlerden yapılan tatlı şarap, (ç.n.)

Onu kollarına aldı ve sıkıca sarıldı. "Siz ikiniz daha çok çaba sarf etmelisiniz."

Meredith bu cümleyle kırılmasına engel olamamıştı. Bütün hayatı boyunca babasından bunu duymuştu; bir kere olsun babasının, *Annen daha çok çaba göstermeli,* dediğim duymak istemişti. "Göstereceğim," dedi, her zaman yaptığı gibi küçük masallarını tamamlayarak. Ve *gösterecekti.* Her zaman çaba göstermişti, ama o ve annesi asla yakın olamayacaklardı. Köprünün altından çok su akmıştı. "Seni seviyorum, baba," dedi babasının yanağından öperek.

"Ben de seni, Meredoodle." Gülümsedi. "Ve üzümleri bir düşün. Belki ölmeden önce hâlâ bir şarap tüccarı olabilirim."

Meredith bu tür şakalardan nefret ediyordu. "Çok komik." Arkasını döndü, arabasına gitti ve motoru çalıştırdı. SUVu geri vitese takarak dönüş yaptı. Arabanın karlarla süslenmiş ön camından bakarak anne ve babasını oturma odasının penceresinden gördü. Babası annesini kollarına aldı ve öptü. Muhtemelen müzik çalmamasına rağmen duraksayarak dans etmeye başladılar. Babasının müziğe hiç ihtiyacı yoktu, her zaman aşk şarkılarını kalbinde taşıdığım söylerdi.

Meredith bu samimi manzaradan uzaklaştı, ama gördüğünün anısı aklından çıkmadı. îş gününün geri kalanında, işletmenin değişik yönlerini incelerken, kân artırmanın yollarını ararken ve bitmek bilmeyen idare ve planlama toplantılarında otururken, kendim anne babasının birbirlerine ne kadar âşık göründüğünü hatırlarken buldu.

Gerçek şu ki, Meredith bir kadının nasıl kocasını delicesine severken aynı zamanda çocuklarından nefret edebildiğini hiç anlayamamıştı. Hayır, bu doğru değildi. Annesi Meredith ve Nina'dan nefret etmiyordu. Sadece onları umursamıyordu.

"Meredith?"

Aniden başım kaldırıp baktı. Bir an için kendi hayatının içinde kaybolmuş ve nerede olduğunu unutmuştu. Masasındaydı. Böcekler hakkındaki bir raporu okuyordu. "Ah. Daisy. Özür dilerim. Sanırım kapıyı çaldığını duymadım."

"Ben eve gidiyorum."

"Saat o kadar geç oldu mu?" Meredith saate baktı. Saat 18:37'ydi. "Kahretsin! Yani hay aksi! Geç kaldım."

Daisy güldü. "Hep geç saatlere kadar burada kalıyorsun."

Meredith evraklarını düzenli yığınlar hâlinde organize etmeye başladı. "Dikkatli sür, Bayan Daisy" -bu eski bir şakaydı ama her ikisi de gülümsedi- "ve unutma Elma Komisyonu'ndan[7] Josh sabah saat dokuzda bir toplantı için gelecek. Çöreklere ve kahveye ihtiyacımız olacak."

"Tamamdır. İyi geceler."

Meredith masasını ertesi sabah için hazırladı ve sonra dışarı çıktı. Şimdi kar kuvvetli yağıyordu ve arabanın ön camından görüşü bulanıklaştırıyordu. Silecekler olabildiğince hızlı hareket ediyordu, ama yine de görmek çok zordu. Karşıdan gelen her çift far onu geçici olarak kör ediyordu. Bu yolu avucunun içi gibi bilmesine rağmen yavaşladı ve bankete yaklaştı. Bu ona Maddy'ye karda araba kullanmayı öğretmeye çalıştığı ilk ve tek seferi hatırlattı. Bu anı onu gülümsetti. *Bu kar, anne. Gizli buz değil. Bu kadar yavaş kullanmama gerek yok. Yürüyerek eve daha hızlı gidebilirim.*

Maddy böyleydi. Her zaman acele ederdi.

Evde Meredith kapıyı arkasından sıkı sıkı kapadı ve aceleyle mutfağa gitti. Çabucak saate göz attığında geç kaldığını gördü. Yine.

Çantasını mutfak tezgâhının üzerine bıraktı. "Jeff?"

7 Başlıca amacı taze ürünlerin tanıtımını ve promosyonunu yapmak ve elma pazarının gelişimini sağlamak olan komisyon, (ç.n.).

"Buradayım."

yılların sonlarında yaptıkları ev tipi barda[8] kendine bir içki hazırlıyordu. "Özür dilerim, geciktim. Kar..."

"Evet," dedi. İkisi de onun işten geç çıktığını biliyordu. "Bir içki ister misin?"

"Elbette. Beyaz şarap." Meredith ona baktı; ne hissettiğini bile bilmiyordu. Şimdi yalnızca şakaklarında beyazlaşmaya başlamış koyu sarı saçları, güçlü, kare çenesi ve hep gülümsüyor gibi görünen çelik grisi gözleriyle her zamanki gibi yakışıklıydı. Spor yapmıyordu ve fil gibi yemek yiyordu ama yine de hiç yaşlanmıyormuş gibi görünen, sırım gibi, bronz vücutlardan birine sahipti. Her zamanki tarzında giyinmişti; solgun renkli bir Levi's kot ve eski bir Pearl Jam tişörtü.

Jeff, Meredith'e bir bardak şarap verdi. "Günün nasıldı?"

"Babam üzüm dikmek istiyor. Ve annem de yine kış bahçesindeydi. Zatürre olacak."

"Senin annen karla kaplı bir araziden daha soğuk."

Bir an için onları birbirine bağlayan yılları ve zamanın yarattığı bütün bağları hissetti. Jeff yirmi yıldan fazla bir süre önce onun annesi hakkında bir fikir edinmişti ve bunu değiştirecek hiçbir şey olmamıştı. "Kesinlikle katılıyorum." Meredith sırtını duvara yasladı. Gününün -haftasının, ayının- çılgın/yoğun/telaşlı düzenine kaptırmıştı kendini; gözlerini kapadı.

"Bugün bir bölüm yazdım. Kısa bir şey. Sadece yedi sayfa ama sanırım iyi. Sana bir kopya yaptım. Meredith. Mere?"

8 Wet-bar: Alkollü içkiler hazırlamak için kullanılan bar. Normal bardan farkı içinde bir lavabo bulunmasıdır, (ç.n.)

Gözlerini açtı ve onu kendisine bakarken buldu. Jeff'in kaşlarım birazcık çatması gözlerinin arasındaki deriyi kırıştırdı ve Meredith onun önemli bir şey söyleyip söylemediğini merak etti. Hatırlamaya çalıştı, ama yapamadı. "Üzgünüm. Uzun bir gündü."

"Son zamanlarda böyle günlerden çok geçiriyorsun."

Meredith, Jeff'in sesinde suçlama ima eden bir şey mi yoksa sadece basit bir dürüstlük mü olduğundan emin değildi. "Kışın nasıl olduğunu biliyorsun."

"Ve bahar. Ve yaz."

İşte cevabı: Suçlama. Geçen yıl bile ona ne sorunları olduğunu sorardı. Ona günlük hayatının belirsiz ayrıntıları içinde kendini ne kadar kaybolmuş hissettiğini ve kızları ne kadar özlediğini söylerdi. Ama son zamanlarda böyle bir yakınlık kurmak imkânsız geliyordu. Bunun nasıl ya da ne zaman olduğundan pek de emin değildi, ama aralarındaki mesafe tıpkı dökülmüş mürekkep gibi, her şeyi lekeleyerek yayılıyor gibiydi. "Evet, sanırım."

"Ben ofise gidiyorum," dedi, birdenbire, sandalyenin arkasına astığı ceketine uzanarak.

"Şimdi mi?"

"Neden olmasın?"

Meredith bunun gerçekten bir soru olup olmadığını merak etti. Meredith'in onu durdurmasını, kalması için ona bir neden vermesini mi yoksa gitmeyi mi istemişti? Bundan emin değildi; gerçekten, şu anda bunu umursamıyordu. Güzel sıcak bir banyo yapmak, bir bardak şarap içmek ve yemekte ne söyleyeceğini düşünmemeye çalışmak güzel olacaktı. Daha da iyisi hiç yemek pişirmek zorunda kalmamasıydı. "Nedeni yok."

"Evet," dedi onu yanağından öperek. "Ben de öyle düşünmüştüm."

İki

Avlanacak hayvanı bulmak için ormanın içinde yürümek iki hafta sürmüştü.

Böcekler onları uyarmıştı. Ve ölümün kokusu.

Nina onu buraya getiren rehberin yanında duruyordu. Berbat bir an için bunların hepsini hissetti; açık alanda sineklerin vızıldamasını, kanlı leşin bazı yerlerini neredeyse beyaza dönüştüren kurtçukları, yırtıcı ve leşle beslenen hayvanların yakında olduğu ve onları izledikleri anlamına gelen Afrika ormanın sessizliğini.

Sonra manzarayı bir fotoğrafçı olarak görebilmek için bölümlere ayırmaya başladı. Pozometresini çıkardı ve çabucak kontrol etti. Bu iş bittiğinde, boynunda asılı olan üç kameradan birini seçti ve dağ gorilinin mahvolmuş, kanlı vücudu üzerinde odaklandı.

Klik.

Etrafında dolaştı, makineyi odaklamaya ve fotoğraf çekmeye devam etti. Kameralan değiştirerek, objektifleri ayarlayarak ve ışığı kontrol ederek. İçindeki adrenalin etkisini göstermeye başlamıştı. Yalnızca fotoğraf çektiği zamanlar gerçekten yaşadığını hissettiği

zamanlardı. Gözü onun en büyük yeteneğiydi; bu ve etrafında olup bitenlerden kopma yeteneği. Yeteneğin biri olmadan diğeri de olmazdı. Büyük bir fotoğrafçı olmak için önce görmek ve sonra hissetmek gerekiyordu.

Burnunun altına biraz daha Vicks sürecek kadar durakladı ve sonra kopan boyna odaklamak için daha yakma çömeldi. Bir yerlerden kusma sesi duydu, bu muhtemelen onunla beraber gelen genç gazeteciydi. Nina şimdi bunun için kaygılanamazdı.

Klik. Klik.

Kaçak avcılar sadece kafayı, elleri ve ayakları isterlerdi. Para eden parçaları. Dünyada bir gorilin elinin zengin bir hıyarın kütüphanesinde kül tablası olarak kullanıldığı yerler vardı.

Klik. Klik.

Sonraki bir saat içinde, Nina kameraları ve objektifleri gerektiği kadar sık değiştirerek, kullanılmış filmleri teneke kutulara koyarak ve onları yeleğinin ceplerine koymadan önce etiketleyerek görüntüleri kadraja aldı ve çekti. Nihayet akşam karanlığı çöktüğünde, ormanın içinden aşağı inmek için uzun, sıcak, kaygan bir yolculuğa başladılar. Hava seslerle hareketliydi -böcekler, kuşlar, maymunlar- ve gökyüzü taze kan rengindeydi. Turuncu renkli güneş, ağaçların arasında saklambaç oynuyordu. Yukarı çıkarken sohbet etmiş olmalarına rağmen iniş sessiz ve ciddiydi. Olay sonrası Nina için her zaman en kötüsüydü. Profesyonel tarafsızlığı sağlamak için gördüklerini unutmak bazen zordu. Genellikle, gecenin yarısında, fotoğraflar kâbus olarak geri döner ve onu derin bir uykudan uyandırırdı. Kabul etmek istediğinden çok daha fazla kez yanaklarında gözyaşlarıyla uyanmıştı. Dağın alt tarafında, grup, Ruanda'nın bu ücra kesiminde kasaba görevi gören küçük bir karakola vardı. Jipe bindiler ve birkaç saatlik bir yolculukla, daha fazla soru sordukları ve Nina'nın daha fazla fotoğraf çektiği koruma merkezine gittiler.

"Bayan Nina?"

Birinin adını söylediğini duyduğunda, Nina merkezin kapısında durmuş objektifini temizliyordu. Kamerayı bir kenara koyarak yukarı baktı ve yanında merkezin baş rehberini gördü. Ne kadar yorgun olduğu düşünülürse olabildiğince neşeli bir şekilde gülümsedi. "Merhaba, Bay Dimonsu."

"İşler bu kadar yoğunken sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, ama size önemli bir telefon mesajını iletmeyi unuttuk. Mesaj Bayan Sylvie'dendi. Onu aramanızı istediğini söylememizi istedi."

"Teşekkür ederim."

Nina çantasından büyük uydu telefonunu çıkardı ve bütün donanımları kampın merkezinde açık bir alana taşıdı. Çabucak yapılan bir pusula kontrolü uydunun yönünü belirledi. Uydu telefonunun çanak kısmını açtı, yere koydu ve altmış derecelik bir açıyla kuzeydoğu yönüne doğru çevirdi. Sonra telefonu çanağa bağladı ve açtı. Turuncu renkli bir LCD paneli yanıp sönerek açıldı ve ona sinyal gücünü gösterdi. Sinyal gücü iyi göründüğünde aramayı yaptı.

"Merhaba, Slyvie," dedi editörü telefona cevap verdiğinde. "Bugün kaçak avcıların fotoğraflarını çektim. Hasta ruhlu piçler. Bana, mesela, o fotoğrafları göndermem için on gün verir misin?"

"Altı günün var. Onları kapağa koymayı düşünüyoruz."

Dergi kapağı. En sevdiği iki kelime. Bazı kadınlar elmasları severdi, o ise *Time*'ın kapağını. Ya da *National Geographic*'inkini. Seçici değildi. Gerçekten de günün birinde dergi kapağını ve "Dünyanın Her Yanındaki Kadın Savaşçılar" isimli fotoğrafik makalesine için on altı sayfa almayı umuyordu. En gözde projesi. Projesi biter bitmez -ne zaman olursa olsun- onu bağımsız olarak gönderecekti. "Fotoğrafları göndereceğim. Ve sonra Namibya'da Danny'yle buluşacağım."

"Şanslı kız. Benim için de seks yap. Ama gelecek cuma işe dönmek için hazır ol. Sierra Leone'deki şiddet olayları yine tırmanıyor. Barış görüşmeleri devam etmeyecek. Yılbaşından önce orada olmanı istiyorum."

"Beni bilirsin," dedi Nina. "Uçmaya bir anda hazır olurum."

"Yeni bir savaş çıkmadıkça aramayacağım, söz veriyorum," dedi Sylvie.

"Şimdi, ben bunun nasıl bir şey olduğunu hatırlamaya çalışırken git seks yap."

Birkaç gün sonra Nina Namibya'da, Danny'nin kullandığı kiralık bir Land Rover'ın içinde onunla birlikteydi.

Saat sabahın sadece yedisiydi ve kasım güneşi çoktan parlak ve sıcaktı. Saat 1'de hava sıcaklığı yaklaşık 45 derece olacaktı ve hava bundan çok daha sıcak olabilirdi. Yol -eğer buna yol denebilirse- aslında bu arabanın lastiklerini içine çeken, lastiklerin önce bir tarafa ve sonra diğer tarafa dönmesine neden olan kırmızımsı gri bir kum yatağıydı. Nina kapının koluna tutundu ve dik oturdu, arabanın hareketine göre kıpırdayarak vücudunu harekete uyum sağlayan bir şok emici olarak kullanmaya çalışıyordu.

Diğer elini boynuna asılı olan kameranın kayışı tenini kesmesin diye kamerayı sabit tutmak için kullandı. Kamera ve objektifin etrafında bir tişört sarılıydı; bu tozla mücadele etmek için pek de profesyonel bir yol değildi, ama Afrika'da geçirdiği bunca yılda bu yolun koruma ve kullanım arasındaki en iyi çözüm olduğu ortaya çıkmıştı. Burada, bazen kamerayı kapmak ve fotoğrafı çekmek

İçin sadece bir anın vardı. El yordamıyla kayışları ya da çantaları bulacak zaman yoktu.

Nina ıssız, bunaltıcı derecede sıcak olan manzaraya baktı. Saatler geçtikçe bu onları medeniyeti andıran herhangi bir şeyden gittikçe daha fazla uzaklaştırıyor ve Güney Afrika'nın son kalan gerçek bakir bölgelerinden birinin derinliklerine doğru götürüyordu. Daha fazla aç hayvan sürüsünün kurumuş dere yataklarının yanında durduğunu fark etti. Bu yaz sıcağında yere yığılıyor, yağmurların gelmesini beklerken durdukları yerde ölüyorlardı. Her yerde beyazlayan kemikler vardı.

Yanlara çarparken ve neredeyse kuma saplanmak üzereyken Danny ona gülümseyerek, "Himba'yı bulmak istediğinden emin misin?" diye sordu. Yüzündeki kir beyaz dişlerinin ve mavi gözlerinin korkunç derecede parlak görünmesine neden olmuştu. Omuz hizasına gelen siyah saçları ve gömleği toza bulanmıştı. "Aylardır kendimize bir hafta ayıramadık."

Sözde yol tekrar geçilebilir duruma gelmişti ve Nina kamerasını çıkardı, vizörden onu incelemeye başladı. Ona odaklanarak, kadrajı birazcık genişleterek, onu sanki bir yabancıymış gibi apaçık gördü: yakışıklı, otuz dokuz yaşında, belirgin elmacık kemikleri ve birçok kez kırılmış bir burnu olan bir İrlandalı. Her zaman *gençken yaptığım bar kavgaları* derdi ve şimdi Nina, o üeriye bakarak yola konsantre olurken, ağzının etrafındaki küçük kırışıklıkları görebiliyordu. Danny asla böyle bir şey söylememesine rağmen, yanlış yolda kötü bir tavsiyeye uymuş olduğundan endişeleniyordu. Bir savaş muhabiriydi ve söylemekten hoşlandığı gibi "başının belada olmasına" ve bir hikâyenin peşinden sonuna kadar gitmeye alışıktı. Kendi hikâyesi olmasa bile.

Nina fotoğrafı çekti.

Danny ona gülümsedi ve o bir fotoğraf daha çekti. "Bir dahaki sefere kadınların fotoğrafını çekmek istediğinde, havuz başı barlardaki kadın garsonları çekmeni öneririm."

Güldü ve objektifin kapağını kapatarak kamerayı tekrar kucağına koydu. "Sana borçluyum."

"Gerçekten de bana borçlusun, aşkım, ve karşılığını alacağımdan emin olabilirsin."

Nina yırtılmış, rahatsız koltukta arkasına yaslandı ve gözlerini kapatmamaya çalıştı, ama bitkin düşmüştü. İki hafta ormanın içinde kaçak avcıları kovaladıktan ve bundan dört hafta önce Angola'da insanların birbirlerini öldürmelerini izledikten sonra yorgunluk iliklerine işlemişti.

Ve yine de bunu seviyordu. Dünyada olmayı tercih edeceği başka hiçbir yer ve yapmak isteyeceği başka hiçbir şey yoktu. Çekmeye değecek "fotoğrafı" bulmak adrenalin dolu, eğlenceli ve bu uğurda ne fedakârlık yapması gerekirse gereksin asla yorulmadığı bir yolculuktu. Bunu on altı yıl önce öğrenmişti; yirmi bir yaşında, elinde bir gazetecilik diploması, sırt çantasında kullanılmış bir kamerayla kendi kaderini aramaya gittiğinde.

İlk birkaç yıl, bir fotoğrafçıya gerek duyulan herhangi bir işte çalışmıştı, ama 1985'te eline büyük bir fırsat geçmişti. *Live Aid*'de, kıtlıkla savaş konserinde, o zamanlar *Time* dergisinde yeni editör olan Sylvie Porter'la tanıştı ve Sylvie, Nina'ya farklı bir dünyanın kapılarını açtı. Akabinde Nina, Etiyopya'ya doğru yola çıkmıştı. Orada gördükleri her şeyi değiştirmişti. Neredeyse hemen, fotoğrafçılar yalnızca birer fotoğraf olmaktan çıkmış ve hikâye anlatmaya başlamışlardı. 1989'da Tayland'ı vurarak yüz binlerce kişiyi evsiz bırakan Gay Tayfunu'nda *Time'ın* kapağını süsleyen, Nina'nın, göğsüne kadar pis suların içinde kalmış ve çocuğunu başının üstünde taşımakta olan kadın fotoğrafıydı. İki yıl önce, Sudan'daki açlık haberiyle Pulitzer Ödülü'nü kazanmıştı.

Kariyerini o kadar da kolay elde ettiği söylenemezdi.

Bu bölgedeki Himba kabilesi gibi o da göçebe olmak zorunda kalmıştı. Yumuşak yataklar, temiz çarşaflar ve akan su, yokluğuyla yaşamayı öğrendiği lükslerdi.

"Bak. Orada," dedi Danny işaret ederek.

Önce tek gördüğü tozlarla kaplı, turuncu ve kırmızı bir gökyüzüydü. Dünya kavruluyormuş gibiydi ve duman kokuyordu. Giderek, dağın üstündeki silüetler dimdik duran, pis Land Rover'a ve arabadan daha bile pis olan içindeki insanlara bakan zayıf insanlara dönüştü.

"Onlar mı?" diye sordu.

"Öyle olmalı."

Danny başını sallayarak dağ ile aralarında kalan son mesafeyi de kat etti ve dönemeçte kurumuş bir nehir yatağında arabayı park edip dışarı çıktı.

Himba kabilesi uzak durarak onları izliyordu.

Danny kabile şefinin kendisini tanıtacağını bilerek yavaşça ilerledi. Nina ardından gitti.

Yaşlıların çadırında durakladılar. Çadırın önünde kutsal ateş yanıyor ve şimdi rengi eflatun olan gökyüzüne duman bulutu gönderiyordu. İkisi de öne eğildi, dikkatli hareket ediyor ve kesinlikle ateşin önünden geçmemeye çalışıyorlardı. Bu saygısız bir hareket olarak görülürdü.

Şef onlara yaklaştı ve duraksayarak konuşulan Svahili diliyle[9] üçü fotoğraflar için para ve su karşılığında anlaştılar. Nina bu iş için yanında on beş galon su getirmişti. Bir avuç su için millerce yürümüş bir halk için bu çok büyük bir hediyeydi ve birdenbire Niiia ve Danny sanki eski arkadaşlarmış gibi karşılanmışlardı. Çocuklar akın akın yanlarına gelerek gülen, atlayıp zıplayan bir

9 Doğu Afrika'da kullanılan bir dil. (ç.n.)

kalabalık hâlinde Nina'nın etrafım sardılar. Himbalar onu ve Danny'yi köye sürüklediler, burada onlara mısır lapası ve ekşi sütten oluşan geleneksel bir yemek verildi ve kabile tarafından eğlendirildiler. Sonra, gece ay ışığıyla mavi renge büründüğünde, rondoval adı verilen, yuvarlak, çamurdan yapılmış bir kulübeye götürüldüler; burada örülmüş ot ve yapraklardan yapılmış bir şilte üzerinde birlikte yattılar. Havada kızartılmış mısır ve kuru toprağın tatlı kokusu vardı.

Nina, Danny'yle yüz yüze gelmek için yana döndü. Loş mavi ışıkta, Danny'nin yüzü genç görünüyordu, ancak Nina gibi, o da ihtiyar gözlere sahipti. Bu, mesleğin tehlikesiydi. Çok fazla korkunç şey görmüşlerdi. Ama onları bir araya getiren şey buydu. Sahip oldukları ortak noktaydı. Her şeyi görme, ne kadar korkunç olursa olsun, her şeyi bilme arzusu.

Birinci savaş sırasında, Kongo'da terk edilmiş bir kulübede karşılaşmışlardı. Her ikisi de en kötü savaştan kaçarak buraya sığınmıştı; Nina kamerasına yeniden film takmak için, Danny ise omzundaki bir yarayı sarmak için.

Bu kötü görünüyor, demişti Nina. Yaranı ben sarabilir miyim?

Başını kaldırıp ona bakmıştı. Ettiğim onca dua işe yaramış olmalı. Tanrı bana kendi meleğimi gönderdi.

O günden sonra dünyanın her tarafında birlikteydiler. Sudan'da, Zimbabve'de, Afganistan'da, Kongo'da, Ruanda'da, Nepal'de, Bosna'da. Her ikisi de Afrika üzerine uzmanlaştı, ama nerede büyük haber varsa muhtemelen oradaydılar. İkisinin de Londra'da önemsiz mektupları, mesajları toplamaktan ve tozlanmaktan biraz daha fazlasına yarayan birer apartman dairesi vardı. Genellikle, ilgilerini çeken şeyler onları farklı tehlikeli yerlere -Danny'yi iç savaşlara ve Nina'yı insanlık trajedilerine- götürdü ve birbirlerini görmeden aylar geçirdiler. Bu, Nina için sorun değildi. Sadece seksi daha tutkulu bir hâle getiriyordu.

"Gelecek ay kırkıma basacağım," dedi Danny usulca.

Nina onun aksanına bayılıyordu. O söylediğinde en basit cümle kulağa heyecanlı ve seksi geliyordu. Bu ay kırkıma basacağım.

"Endişelenme, yirmi beş yaşındakiler seni gördüklerinde hâlâ kendilerinden geçiyorlar. Senin, okuldayken-bir rock-grubundaydım, diyen görünüşün yüzünden."

"Bir punk rock grubuydu, aşkım."

Danny'ye daha da sokuldu, eli çıplak göğsünden aşağı kayarken ensesini öptü. Danny'nin vücudu beklediği kadar çabuk tepki verdi. Birkaç dakika sonra Danny onun giysilerini çıkarmıştı ve birlikte her zaman en iyi yaptıkları şeyi yapıyorlardı.

Sonrasında, Danny onu yakınına çekti. "Nasıl oluyor da bizden başka her şey hakkında konuşabiliyoruz?"

"Kim bizim hakkımızda konuşuyordu ki?"

"Neredeyse kırk yaşıma geldiğimi söyledim."

"Ve benim bunu konuşma başlatan bir şey olarak mı görmem gerekiyor? Ben de otuz yediyim."

"Ya sen gittiğinde seni özlüyorsam?"

"Kim olduğumu biliyorsun, Danny, bunu sana en başında söyledim."

"Bu dört yıldan fazla bir zaman önceydi, Tanrı aşkına. Dünyadaki her şey değişiyor, senin dışında sanırım."

"Kesinlikle." Vücudunu tutkulu bir şekilde onunkine yaslayarak arkasına döndü. Onun kollarında kendini her zaman güvende hissetmişti, dört bir yanlarında silahlar patlarken ve gece çığlıklarla doluyken bile. Fakat bu gece dışarıda sadece yanmakta olan ateşin çıtırtısı ve karanlıkta vızıldayan böceklerin sesleri vardı.

Ondan birazcık uzaklaştı, ama Danny'nin kolları vücudunu sardı ve onu olduğu yerde tuttu. "Hiçbir şey istemedim," diye fısıldadı kulağına.

İstedin, diye düşündü gözlerini kapatırken. Mide boşluğuna hiç alışık olmadığı endişe verici bir his yerleşti. *Sadece henüz bunu bilmiyorsun.*

Geçici köyün çok yukarısında bir dağ sırtında, Nina küçük parçalara ayrılmış bir dere yatağının kenarına çömeldi. Bacaklarının üst kısımları hareketsiz kalmak için harcadığı çaba yüzünden yanıyordu. Saat sabahın altısıydı ve gökyüzünün rengi açık mavi ve turuncunun muhteşem bir karışımıydı; güneş çoktan güçlü bir şekilde parlamaya başlamıştı.

Aşağıda, kafasının üstünde dengelenmiş ağır bir kap ve göğsünde renkli bir askıya yerleştirilmiş bir bebek bulunan bir Himba kadını köyün içinden geçiyordu. Nina kamerayı gözüne doğru kaldırdı ve mükemmel bir şekilde görünceye kadar teleobjektifle yakınlaştırdı. Bu göçmen Afrika kabilesinin bütün kadınları gibi, genç kadının da göğüsleri çıplaktı ve keçi derisinden yapılmış tüylü bir etek giyiyordu. Büyük deniz kabuğundan bir kolye -nesiller boyunca anneden kıza geçen, sahip olunan değerli bir şey- herkese onun evli olduğunu gösteriyordu, tıpkı saç stili gibi. Baştan aşağı kırmızı toprak tozu ve cildini yakıcı güneşten korumak için sürdüğü süt yağıyla kaplıydı; genç annenin cildi eski tuğlaların rengindeydi. Kadının en mahrem yeri olarak kabul edilen ayak bilekleri, yürüdüğünde çınlayan bir sıra ince halkanın altında saklıydı.

Nina'dan habersiz, kadın nehir kenarında durakladı ve suyun akması gereken yerdeki çatlamış toprağa baktı. Yüzündeki ifade

sertleşti ve kollarındaki çocuğa dokunmak için elini uzattığında umutsuz bir ifadeye dönüştü. Bu, Nina'nın dünyanın her tarafındaki kadınların yüzünde gördüğü bir ifadeydi, özellikle de savaş ve afet zamanında. Gelecek için duyulan, insanın iliklerine işlemiş bir korku. Su bulmak için gidilecek hiçbir yer yoktu.

Nina bunu fotoğrafladı ve kadın yürümeye devam edip, çamurdan yapılmış yuvarlak kulübesine dönünceye ve başka kadınların bulunduğu bir dairenin içine oturuncaya kadar devam etti. Kadınlar birlikte, konuşarak kırmızı toprağı düz kayaların üzerinde ezmeye başladılar ve kumu andıran kalıntıları su kabağından yapılmış kapların içinde topladılar.

Nina objektifi kapattı ve ayağa kalktı, ağrıyan eklemlerini esnetti. Bu sabah yüzlerce fotoğraf çekmişti, ama nehir kenarındaki kadının fotoğrafının "o fotoğraf olduğunu anlamak için bütün fotoğrafları gözden geçirmesine gerek yoktu.

Kafasında fotoğrafı kesti, çerçeveledi, bastı ve koleksiyon yaptığı en harika fotoğrafların arasına astı. Günün birinde, fotoğrafları dünyaya hem kadınların ne kadar güçlü ve kudretli olabileceğini hem de bu kişisel gücün bedelini gösterecekti.

Filmi çıkardı, teneke kutuyu etiketleyip sakladı, sonra yeni bir film taktı ve insanlara gülümseyerek, her zaman yanında taşıdığı şekerleri, kurdeleleri ve bilezikleri vererek köyün içinde yürüdü. Sudan yoksun bir bölgede temiz kalmak için kullandıkları yöntem olan duman ve ot saunasından çıkan dört Himba kadınının harika bir fotoğrafını daha çekti. Fotoğrafta kadınlar el ele tutuşmuş gülüyorlardı. Bu kadınlara özgü evrensel bağı yakalayan bir kareydi.

Danny'nin onun yanına geldiğini duydu. "Selam."

Nina ona yaslandı, çektiği kareler onu tatmin etmişti. "Çocuklarla olan ilişkilerine bayılıyorum, ihtimaller imkânsızken bile.

Yalnızca, bebekleriyle birlikteyken yüzlerini gördüğümde ağlıyorum. Gördüğümüz bütün her şeye rağmen bu neden böyle?"

"Demek anneleri izliyorsun. Savaşçıları takip ettiğini sanıyordum."

Nina kaşlarım çattı. Hiç bu şekilde düşünmemişti ve bu gözlem rahatsızlık vericiydi. "Hayır, her zaman anneler değil. Bir şey için savaşan kadınlar. İmkânsız ihtimallere karşı kazanılan zaferler."

Danny gülümsedi. "Demek her şeye rağmen sen de bir romantiksin."

Güldü. "Haklısın."

"Gitmeye hazır mısın?"

"Sanırım ihtiyacım olan şeyi aldım, evet."

Bu gidip bir hafta boyunca bir havuz kenarında uzanıp yatabileceğimiz anlamına mı geliyor?"

"Bundan daha çok istediğim hiçbir şey yok." Danny köyün yaşlılarıyla konuşup fotoğraflar için kabileye para öderken Nina kamera ekipmanlarını kaldırdı ve eşyalarını topladı. Gümüş rengi kanatlarım açarak ve bir sinyal buluncaya kadar pozisyonunu değiştirerek uydu telefonunu çorak toprağın üzerine kurdu.

Beklediği gibi, derginin ofisleri kapalıydı, bu yüzden editörüne bir mesaj bıraktı ve Zambiya'daki Chobe River Lodge'dan onu arayacağına söz verdi. Sonra o ve Danny kırık dökük, eski Land Rover'a bindiler, Kaokoveld'in o ay ışığı manzarasından geçerek güneye gitmekte olan bir uçağa bindiler. Akşam olduğunda, Chobe River Lodge'da, kendi özel verandalarında, güneşin karşı kıyıda bulunan bir fil sürüsü üzerinde batmasını izliyorlardı. Birkaç yüz metre ötede aslanlar uzun boylu otların içinde avlanırken onlara cin tonikler servis ediliyordu.

Artık eskimiş olan bikinisini giymiş olan Nina, iki kişilik lüks şezlonga uzandı ve gözlerini kapadı. Gecede belirsiz bir su, kuru

ot ve yakıcı güneşin altında pişmiş toprak ve taş kokusu vardı. Haftalardır ilk kez, çok kısa kesilmiş siyah saçları temizdi ve tırnaklarının altında hiç kırmızı toprak yoktu. Tam bir lüks.

Danny'nin odadan geçerek balkona doğru geldiğini duydu. Her adımdan önce neredeyse duyulmaz bir şekilde hafice duraklamıştı, Angola'da bir kurşunla yaralanmış olan sağ ayağını destekliyordu. Bu onu rahatsız etmiyormuş gibi davranıyor ve insanlara hiç acı duymadığını söylüyordu, ama Nina aldığı hapları ve bazen uyuyacak rahat bir pozisyon bulamadığını biliyordu. Nina onun vücuduna masaj yaptığında, Danny bunu istememiş olmasına rağmen, bu bacak için çok daha fazla çaba harcıyordu ve bunu yaptığını inkâr ediyordu.

Yanında duran tik ağacından yapılmış masaya iki bardak koyarak, "Al bakalım," dedi.

Danny'ye teşekkür etmek için yüzünü çevirdi ve bir bakışta birçok şeyi fark etti: Bir cin tonik getirmemişti. Bunun yerine kocaman bir bardağa sek tekila koymuştu; bardağın içinde neredeyse bir su bardağını dolduracak kadar çok tekila vardı. Tuzu unutmuştu ve en kötüsü, gülümsemiyordu.

Nina doğruldu. "Sorun nedir?"

"Belki önce bir içki içsen daha iyi olur."

Bir İrlandalı size önce bir içki içmenizi söylediğinde kötü haber gelecek demekti.

Şezlonga, yanına oturdu. Nina ona yer açmak için yana doğru kaydı.

Şimdi gökyüzünde yıldızlar vardı ve solgun gümüşi parlaklıkta onun sert hatlarını ve çökmüş yanaklarını, mavi gözlerini ve kıvırcık saçlarını görebiliyordu. Tam o anda, çok üzgün göründüğünde ne kadar güldüğünü ve gülümsediğini fark etti; güneşin kavurucu

sıcağında, toz dumandan boğulurken veya havada silahlar patlarken bile. Her zaman gülümseyebiliyordu.

Şimdi hariç.

Ona küçücük san bir zarf uzattı. "Telgraf."

"Sen okudun mu?"

"Elbette hayır. Ama bu iyi bir haber olamaz, öyle değil mi?"

Dünyanın her tarafındaki gazeteciler, yapımcılar ve foto muhabirleri telgraftan bilirdi. Bu uydu telefonu ve internet çağında bile aileniz size kötü haberi bu yolla iletirdi. Zarfa uzanırken elleri titriyordu. Telgrafın Sylvieden geldiğini görünce ilk düşüncesi *Tanrı'ya şükür,* olmuştu ama telgrafı okurken bu rahatlama yok oldu.

NINA.

BABAN BİR KALP KRİZİ GEÇİRDİ.

MEREDITH DURUMUN KÖTÜ GÖRÜNDÜĞÜNÜ SÖYLEDİ.

SYLVIE.

Başını kaldırıp Danny'ye baktı. "Babam... Hemen gitmem gerek..."

"İmkânsız, aşkım," dedi usulca. "Buradan kalkan ilk uçak sabah saat altıda. Johannesburg'dan Seattle'a gitmek için biletlerimizi alırım. En iyisi oradan arabayla gitmek mi olur?"

"Biz?"

"Evet. Senin yanında olmak istiyorum, Nina. Bu o kadar kötü mü?"

Buna nasıl cevap vereceğini, ne söyleyeceğini bilmiyordu. Avuntu için insanlara bel bağlamak ona hiç doğal gelmiyordu. İstediği son şey birine onu incitecek gücü vermekti. Annesinden öğrendiği tek şey kendini korumaktı. Bu nedenle, bu gibi zamanlarda

her zaman yaptığı şeyi yaparak pantolonunun düğmelerine uzandı. "Beni yatağa götür, Daniel Flynn. Bu geceyi atlatmama yardım et."

Bu bekleyişi tarif etmek için akla gelen *sonsuz* kelimesiydi, ama bu yalnızca Meredith'in *son* kelimesini düşünmesine yol açıyor, bu da ona *ölümü* düşündürüyor, bastırmaya çalıştığı bütün duyguları su yüzüne çıkarıyordu. Her zamanki başa çıkma yöntemi -kendini meşgul etmek- şimdi bir işe yaramıyordu; bunu denemişti. Sigorta bilgilerine gömülmüş, kalp krizlerini ve sonrasında hayatta kalma oranlarım araştırmış ve ülkedeki en iyi kardiyologların bir listesini çıkarmıştı. Kalemini elinden bıraktığı anda ya da gözünü ekrandan ayırdığında üzüntüsü derhâl geri geliyordu. Gözyaşları sürekli olarak gözünün arkasına basınç uyguluyordu. Şimdiye kadar, buna rağmen, gözyaşlarının akmasını engellemişti. Ağlamak kendi kendini alt etmekti ve o vazgeçmeyi reddediyordu.

Bekleme odasındaki akvaryumun içinde bulunan renkli balıklara bakarak kollarını sıkıca kavuşturdu. Bazen, eğer şanshysa, balıklardan biri gerçekten dikkatini çekiyor ve kısacık bir an için babasının ölüyor olabileceğini unutuyordu.

Jeffin arkadan yaklaştığım hissetti. Halıda ayak seslerini duymamış olmasına rağmen orada olduğunu biliyordu. "Mere," dedi usulca, ellerini onun omuzlarına koyarak. Meredith onun ne istediğini biliyordu. Meredith'in ona yaslanmasını ve sarılmasına izin vermesini. Meredith'in bir parçası da bunu istiyor ve böyle teselli edilmeyi arzuluyordu aslında, ama daha büyük bir parçası -aldığı her nefesle umuda tutunmaya çalışan o parça- yumuşamaya cesaret edemiyordu. Onun kollarında kontrolünü kaybedebilirdi ve bu ne işe yarayacaktı?

"Sana sarılmama izin ver," dedi kulağına.

Başını salladı. Jeff bunu nasıl anlamamıştı?

Babası hakkında onu tüketen bir şekilde endişeleniyordu. Sanki göğsünün derinliklerine bir bıçak saplanmış, kemik ve kaslarını yararak geçmiş, sivri ucu kalbine dayanmış bir şekilde bekliyordu. Yapılacak yanlış bir harekette bu nazik organ delinecekti.

Arkasında, Jeff in iç çektiğini duydu. Vazgeçmişti. "Kız kardeşinle bağlantı kurabildin mi?"

"Bırakabileceğim her yere mesaj bıraktım. Nina'yı bilirsin. Burada olabildiğinde burada olur." Yeniden saate baktı. "Bu kahrolası doktorun işi neden bu kadar uzun sürdü? Bize bir rapor veriyor olması gerekir. On dakika içinde bölüm başkanım arıyorum."

Jeff bir şey söylemeye başladı (doğrusunu söylemek gerekirse onu neredeyse hiç dinlemiyordu, kalbi o kadar hızlı atıyordu ki bu yüksek sesten pek fazla bir şey duyamıyordu), ama Jeff söylediklerini bitirmeden bekleme odasının kapısı açıldı ve Dr. Watanabe göründü. Bir anda, Meredith, Jeff ve Anne bir araya geldiler ve doktora doğru yürüdüler.

"O nasıl?" diye sordu annesi bütün odada duyulan bir sesle. Böyle bir zamanda sesinin bu kadar güçlü çıkması nasıl mümkün olabilirdi? Sadece aksanının ağırlığı üzgün olduğunu gösteriyordu. Bunun dışında, her zamanki gibi sakindi. Dr. Watanabe kısa bir an zorlukla gülümsedi ve, "İyi değil. Ameliyata götürürken ikinci bir kalp krizi geçirdi. Hayata döndürmeyi başardık, ama çok güçsüz," dedi.

"Ne yapabilirsiniz?" diye sordu Meredith.

"Yapmak mı?" dedi Dr. Watanabe kaşlarım çatarak. Gözlerindeki acıma korkunçtu. "Hiçbir şey. Kalbindeki hasar çok büyük. Şimdi sadece bekleyeceğiz... ve bu geceyi atlatmasını umut edeceğiz."

Jeff kolunu Meredith'in beline doladı.

"İsterseniz onu görebilirsiniz. Yoğun bakım ünitesinde. Ama teker teker, tamam mı?" dedi Dr. Watanabe, annesini dirseğinden tutarak.

Meredith koridorda ilerleyen annesini izlerken *detaylar* diye düşündü. *Detaylara odaklan. Bunu düzeltmenin bir yolunu bul.*

Ama bunu yapamadı. Anılar gözünde canlandı; çok yakında hatırlanmayı bekliyorlardı. Babasının ortaokuldaki jimnastik karşılaşmalarında tribünde olduğunu, utandırıcı bir coşkuyla tezahürat yaptığını ve düğününde birlikte damada doğru yürürken apaçık bir şekilde ağladığını gördü.

Daha geçen hafta, onu bir kenara çekmiş ve, "Hadi gidip birkaç bira içelim, Meredoodle, sadece ikimiz, tıpkı eskiden yaptığımız gibi," demişti.

Ve Meredith onu atlatmış ve ona bunu çok yakında yapacaklarını söylemişti...

Eşyaları kuru temizlemeciye bırakmak gerçekten de bu kadar önemli miydi?

"Sanırım kızları aramamız gerek," dedi Jeff. "Onları eve getirmeliyiz."

Bunu söylediğinde, Meredith içinde bir şeylerin parçalandığını hissetti ve bunun mantıksız olduğunu bilmesine rağmen, bunu söylediği için Jeff'ten nefret etti. Jeff çoktan vazgeçmişti.

"Mere?" Onu kollarına çekti ve ona sarıldı. "Seni seviyorum," diye fısıldadı.

Meredith dayanabildiği kadar onun kollarında kaldı ve sonra yavaşça uzaklaştı. Hiçbir şey söylemeden, yüzüne bile bakmadan, annesini takip etti; kendini bu sade ve kalabalık YBÜ'de[10] bütünüyle ve tehlikeli bir şekilde yalnız hissediyordu. Mavi doktor önlüğü

10 Yoğun Bakım Ünitesi, (ç.n.)

giymiş insanlar görüş alanına girip çıkıyordu, ama onun gözleri sadece babasını görüyordu.

Babası dar bir yatakta, her tarafı tüpler, serumlar ve makinelerle çevrilmiş bir hâlde yatıyordu. Yanında annesi nöbet tutuyordu. Şimdi bile, kocası hayatı çok ince bir ipliğe bağlı olarak yatarken bile, tuhaf, neredeyse cüretkâr bir biçimde sakin görünüyordu. Duruşu mükemmeldi ve eğer ellerinde bir titreme varsa bunu algılamak için bir sismolog olmak gerekirdi.

Meredith gözlerini sildi, bu ana kadar gözyaşlarının aktığının farkına varmamıştı. Mümkün olduğu kadar uzun süre orada bekledi. Doktor teker teker demişti ve Meredith kurallara karşı gelen kişi olmayacaktı, ama en sonunda buna dayanamadı. Ona gitti, yatağının ayak ucunda durdu. Makinelerin çıkardığı sesler kulağa anlamsız bir şekilde yüksek geliyordu. "O nasıl?"

Annesi derin bir şekilde içini çekti ve uzaklaştı. Meredith annesinin doğrudan herhangi bir pencereye gideceğini ve tek başına karlı geceye bakacağını biliyordu.

Genellikle, annesinin yalnız kalmayı bu kadar sevmesi Meredith'i sinir ederdi, ama şimdi bunu umursamıyordu. Babasıyla yalnız kalmak istiyordu. Ve bir defalığına annesini sert bir biçimde yargılamadı. Herkes kendine özgü bir biçimde kırılıyor ve yine öyle ayakta kalıyordu.

Elini aşağıya uzattı ve babasının eline dokundu. "Hey, baba," diye fısıldadı, gülümsemek için elinden geleni yapmaya çalışarak. "Benim, Meredoodle'ın. Buradayım ve seni seviyorum. Konuş benimle, baba."

Aldığı tek cevap, kar hafifçe yağarken ve dışarıdaki ışığın altında dans ederken cama vuran rüzgârdı.

Üç

Nina Johannesburg havaalanının şaşırtıcı karmaşıklığında öylece durdu ve başını kaldırıp Danny'ye baktı. Onun kendisiyle birlikte gelmek istediğini biliyordu, ama nedenini anlamıyordu. Şu anda ona verecek bir şeyi, hiç kimseye verecek bir şeyi yoktu. Sadece gitmesi, gitmiş olması, evde olması gerekiyordu. "Bunu tek başıma yapmalıyım."

Onu incittiğini görebiliyordu.

"Elbette öyle yapmalısın," dedi Danny.

"Üzgünüm."

Oldukça bronzlaşmış elini uzun, dağınık siyah saçlarının arasında gezdirdi ve Nina'nın aniden keskin bir nefes almasına neden olacak kadar güçlü bir ifadeyle ona baktı. İşte bu işe yaramıştı; o bakış, Nina'yı derinden etkilemişti. Danny yavaşça uzandı, sanki ikisi yalnızmış, diledikleri kadar boş vakte sahip iki sevgiliymiş gibi onu kollarına çekti. Çok derin ve şehvetli, gücüyle neredeyse ilkel sayılacak bir öpücükle onu kavradı. Nina kalp atışlarının hızlandığım hissetti ve yanaklarını ateş bastı, buna rağmen bu

tepki çok anlamsızdı. O yetişkin bir kadındı, korkmuş bir bakire değildi ve seks şu anda aklındaki en son şeydi.

"Bunu hatırla, aşkım," dedi geri çekilerek, ama gözlerini ondan ayırmadan.

Bu, bir an için neredeyse üzüntüsünü azaltan, yükünü hafifleten bir öpücüktü. Az daha bir şey söyleyecekti, az daha fikrini değiştirecekti, ama henüz kelimenin başlangıcını bile bulamadan, o sırtını dönüp uzaklaşmış ve gitmişti. Bir dakika kadar orada öylece durdu, neredeyse donakalmıştı, sonra yerden, ayağının yanında duran sırt çantasını aldı ve yürümeye başladı.

Otuz dört saat sonra, kiralık arabasını karanlıkta, karla kaplı hastane otoparkına park etti ve çok geç kalmamış olmak için dua ederek -bu kıtalar arası uçuşun her saatinde yaptığı gibi- içeriye koştu.

Kız kardeşini üçüncü kattaki bekleme odasında, tropik balıklarla dolu, anlamsızca neşe saçan bir akvaryumun yanında bir nöbetçi gibi dururken buldu. Nina durdu; birdenbire bir şey söylemekten korkmuştu. Onlar her zaman olayların üstesinden farklı şekilde gelmişlerdi; o ve Meredith. Küçük birer kızken bile. Nina çok sık düşmüş ve tekrar ayağa kalkmıştı. Meredith dikkatli hareket ederek nadiren dengesini kaybetmişti. Nina bir şeyleri kırmıştı, Meredith onları bir arada tutmuştu.

Nina'nın şimdi buna ihtiyacı vardı; kız kardeşinin onu ayakta tutmasına ihtiyacı vardı. "Mere?" dedi usulca.

Meredith ona doğru döndü. Aralarındaki bekleme odasının uzunluğu ve tepedeki kötü floresan ışıklandırmayla bile Nina kız kardeşinin ne kadar bitkin ve yorgun olduğunu görebiliyordu. Meredith'in genellikle kusursuzca şekillendirilmiş olan kestane kahverengisi saçları darmadağındı. Hiç makyaj yapmamıştı ve makyaj olmadan kahverengi gözleri onun solgun yüzü için çok

büyük görünüyordu, ağzı renksizdi. "Buradasın," dedi ona doğru ilerleyip Nina'yı kollarına alarak.

Nina geri çekildiğinde sendeledi; soluğu biraz düzensizdi. "O nasıl?"

"İyi değil. Büyük ikinci bir kriz daha geçirdi. Önce onu ameliyat etmeye çalışacaklardı... ama şimdi bu ameliyattan sağ çıkamayacağını söylüyorlar. Çok fazla hasar var. Dr. Watanabe babamın bu hafta sonunu çıkaramayacağını düşünüyor. Ama ilk geceyi atlatacağını da düşünmüyorlardı."

Nina bunun acısıyla gözlerini kapadı. Tanrı'ya şükür onu görmek için zamanında eve gelmişti.

Ama şimdi onu nasıl kaybedebilirdi? Babası onun temeli, Kuzey Yıldızı'ydı. Her zaman onun eve gelmesini bekleyen tek insandı.

Yavaşça gözlerini açtı ve yeniden kız kardeşine baktı. "Annem nerede?"

Meredith yana çekildi.

Ve işte oradaydı; ucuz kumaşla kaplanmış sandalyede oturan, beyaz saçlı güzel bir kadın. Oradan bile, Nina annesinin ne kadar kontrollü ve ürkütücü bir şekilde kendi kendine yeten biri olduğunu görebiliyordu. En küçük çocuğunu karşılamak için ayağa kalkmamıştı; onun olduğu tarafa doğru bakmamıştı bile. Aksine gözlerini dikmiş dosdoğru karşıya bakıyordu; onun bu ürkütücü mavi gözleri cildinin solgunluğu karşısında parlıyor gibiydi. Her zamanki gibi örgü örüyordu. Muhtemelen üç yüz kazakları ve battaniyeleri vardı; her biri düzgünce katlanmış, yığınlar hâlinde çatı katında duruyordu.

"O nasıl?" diye sordu Nina.

Meredith omuzlarını silkti; Nina bu hareketin ne anlama geldiğini biliyordu.

Annelerini kim anlıyordu ki? Onlara yabancıydı, anlaşılmazdı ve Tanrı biliyor ya bunu denemişlerdi. En çok da Meredith.

Yılbaşı oyununun oynadığı o geceye kadar, bütün o yıllar önce, Meredith hevesli küçük bir köpek yavrusu gibi, fark edilmek için yalvararak annesinin peşinden gitmişti. O küçük düşürücü geceden sonra kardeşi geri çekilmiş, mesafesini korumuştu. O zamandan bu zamana hiçbir şey değişmemiş, bir yumuşama da olmamıştı. Aksine, aralarındaki mesafe artmıştı. Nina bunun üstesinden farklı bir şekilde gelmişti. Yakınlık kurma konusunda daha önceden umudunu kesmiş ve annesinin yalnızlığını kabul etmeyi seçmişti. Birçok yönden o ve annesi birbirlerine benziyorlardı. Babası dışında kimseye ihtiyaçları yoktu.

Nina başıyla kız kardeşine işaret ederek onu bıraktı ve odanın karşı tarafına geçti. Annesinin yanında dizlerinin üzerine çöktü. Alışılmamış bir arzu onu gafil avlamıştı. Babasının iyi olacağının kendisine söylenmesini istiyordu.

"Merhaba, anne," dedi. "Olabildiğince çabuk geldim."

"İyi."

Annesinin sesinde ufacık bir çatlama duydu ve bu küçük zayıflık onları birbirlerine bağladı. Annesinin ince, soluk bileğine dokunmaya cesaret etti. Beyaz teninin altında damarları mavi ve kalındı. Nina'nın bronzlaşmış parmaklan onun beyaz teni karşısında neredeyse gülünç bir şekilde canlı gözüküyordu. Belki, bu kez teselli edilmesi gereken annesiydi. "O yaşama isteği olan güçlü bir adam."

Annesi bakışlarını ona o kadar yavaşça çevirdi ki, sanki pilleri bitmek üzere olan bir robot gibiydi. Annesinin bu kadar yaşlı ve bitkin, ama bu kadar güçlü görünmesi Nina'yı şaşırtmıştı. Bunun imkânsız bir birleşim olması gerekiyordu, ama annesi her zaman çelişkilerin kadını olmuştu.

Çocuklarının bahçeden dışarı çıkmaları konusunda çok endişelenirdi, ama evin içindelerken yüzlerine neredeyse hiç bakmazdı; Kutsal Köşe'yi dekore ederken ve lambasını yanık tutarken bile Tanrı'nın var olmadığını iddia ederdi; yalnızca vücudunu hareket ettirmesine yetecek kadar yerdi, ama çocuklarının yiyebileceklerinden çok yemelerini isterdi. "Önemli olanın bu olduğunu mu düşünüyorsun?"

Annesinin sesindeki sertlik Nina'yı şaşırtmıştı. "Sanırım, onun iyileşeceğine inanmamız gerek."

"434 no'lu odada. Seni soruyor."

Nina derin bir nefes aldı ve babasının odasının kapısını açtı.

Makinelerin çıkardığı mekanik sesler dışında oda sessizdi. Nina ağlamamaya çalışarak yavaşça ona doğru ilerledi.

Babası küçük görünüyordu; bir çocuk yatağına sığmak için ufaltılmış kocaman bir adam.

"Nina." Sesi yumuşak ve hırıltılıydı; neredeyse sesini tanıyamamıştı. Cildi korkutucu derecede solgundu.

Gerçekçi göründüğünü umarak kendini gülümsemeye zorladı. Babası kahkahaya ve neşeye değer veren bir adamdı. Onu acı içinde görmenin babasını inciteceğini biliyordu.

"Merhaba, babacığım." Küçük bir kızken kullandığı kelime ağzından çıkıvermişti; bunu yıllardır söylememişti.

Biliyordu, biliyordu ve gülümsedi. Gülümsemesinin solgun ve yorgun bir biçimiydi bu ve Nina dudağındaki tükürüğü silmek için elini uzattı. "Seni seviyorum, baba."

"Eve..." Şimdi zor nefes alıyordu. "Gitmek... istiyorum."

Yavaşça söylediği kelimeleri duymak için ona doğru eğilmesi gerekmişti. "Eve gidemezsin, baba. Burada sana iyi bakıyorlar."

Eline uzandı, sıkıca tuttu. "Evde ölmek..."

Bu kez gözyaşlarına engel olamadı. Yaşların hızla yüzünden aktığını ve beyaz battaniyenin üzerindeki küçük gri çiçek yapraklarının üzerine düştüğünü hissetti. "Yapma..."

Babası hâlâ zorlukla nefes alarak ona baktı; Nina onun gözlerindeki ışığın yok olduğunu ve iradesinin zayıfladığını gördü; bu, onu kelimelerden daha fazla incitmişti.

"Bu kolay olmayacak," dedi. "Meredith'in her şeyin yerli yerinde olmasını istediğini biliyorsun. Senin burada kalmanı isteyecek."

Babasının gülümsemesi o kadar hüzünlü ve aptalca bir gülümsemeydi ki kalbini kırdı. "Sen... kolaydan nefret edersin."

"Ederim," dedi usulca, birdenbire o olmadan hiç kimsenin onu bu kadar iyi tanıyamayacağı düşüncesiyle acı duyarak.

Gözlerini kapadı ve yavaşça soluk verdi. Bir an için Nina onu kaybettiğini, onun öylece kendisinden uzaklaştığını ve karanlığa gömüldüğünü düşündü, ama bu kez makineler onu yatıştırdı. Babası hâlâ soluk alıyordu.

Babasının bunu neden ondan istediğini bilerek yanındaki sandalyeye çöktü; annesi bunu yapabilirdi elbette, babasının eve taşınması için onu zorlayabilirdi, ama Meredith bunu yaptığı için annesinden nefret ederdi. Babası hayatını, sevginin olmadığı bir yerde -karısı ve kızları arasında- sevgi yaratmaya çalışarak geçirmişti ve şimdi bile bundan vazgeçmiyordu. Tek yapabildiği bu gereksinimini ona devretmek ve istediği şeyi başarabileceğini ummaktı. Babasının ona ne kadar sık, *Benim kural yıkıcım, benim*

volkanım, diye hitap ettiğini ve mücadeleye girme cesaretinden ne kadar gurur duyduğunu hatırladı.

Elbette, babasının istediğini yapacaktı. Belki de bu babasının ondan isteyeceği son şey olacaktı.

O gece, babasını hastaneden çıkarmak için ayarlamalar yapıldıktan sonra, Nina kiralık arabasına gitti. Orada uzun süre, tek başına, karanlık otoparkta oturdu; babasının hastaneden götürülmesi konusunda Meredith'le yaptıkları kavgayı unutmaya çalışıyordu. Nina kazanmıştı, ama bu kolay olmamıştı. Nihayet, bitkin bir şekilde İçini çekerek arabayı çalıştırdı ve hastaneden uzaklaştı. Kar, ön camında sileceklerin her vuruşuyla gözden kaybolup tekrar görünerek şekiller oluşturmuştu. Sınırlı görüşüyle bile, Belye Nochi'yi ilk görüşü nefesinin kesilmesine neden olmuştu.

Karlı vadisinde ev, her zamanki gibi güzel ve sanki nehir ve tepeler arasında bulunan "V" şeklindeki araziye sıkışmışcasına oraya ait değilmiş gibi görünüyordu. Yılbaşı ışıklan evi daha da güzel, neredeyse sihirli bir hâle getirmişti.

Ev ona daima bir zamanlar onlara anlatılan tehlikeli büyüler, yakışıklı prensler ve taş aslanlarla dolu masalları hatırlatırdı. Kısacası ona annesini hatırlatırdı.

Verandada ayaklarım vurarak deri çizmelerinin üzerindeki karları attı ve kapıyı açtı. Ceketler ve çizmeler evin girişine dağılmıştı. Mutfak tezgâhları, kahve bardakları ve boş tabak mezarlığı gibiydi. Annesinin değerli pirinç semaveri tepedeki bir lambadan yansıyan ışıkta parlıyordu.

Meredith'i oturma odasında buldu; tek başınaydı, gözlerini dikmiş şömineye bakıyordu.

Nina kız kardeşinin şu anda ne kadar kırılgan olduğunu görebiliyordu. Onun fotoğrafçı gözü her küçük ayrıntıyı fark ediyordu: titreyen ellerini, yorgun gözlerini, tutulmuş sırtını.

Uzandı ve kız kardeşine sarıldı.

"Onsuz ne olacağız?" diye fısıldadı Meredith, sıkıca sarılarak.

"Daha az," Nina'nın söylemeyi düşünebildiği tek şeydi.

Meredith gözlerini sildi; sanki bir anlık güçsüzlüğünü henüz fark etmiş gibi birdenbire doğrularak. "Bu gece burada kalacağım. Annemin bir şeye ihtiyacı olursa diye."

"Ben onunla ilgilenirim."

"Sen mi?"

"Evet."

"Biz iyi olacağız. Git, o seksi kocanla çılgınlar gibi, delicesine seviş."

Meredith belki de zevki düşünmek imkânsızmış gibi kaşlarını çattı. "İyi olacağınızdan emin misin?"

"Eminim."

"Tamam. Burayı hazırlamak için sabah erkenden gelirim. Babam saat birde eve gelecek, unutmadın değil mi?"

"Unutmadım," dedi Nina, Meredith'i kapıya kadar geçirirken. Kız kardeşi gider gitmez, mutfak masanın üzerinde duran sırt çantası ile kamera çantalarını aldı ve dik, dar merdivenlerden ikinci kata çıktı. Ebeveyninin odasının önünden geçerek, Meredith'le paylaştığı yatak odasına gitti. Simetrik görünmesine rağmen -iki tek kişilik yatak, birbirinin aynısı olan iki çalışma masası ve iki beyaz şifonyer- daha yakından bir bakış, orada yaşamış çok farklı

iki kızı ve yaşamlarının aldığı farklı yönü ortaya çıkarmıştı. Küçük birer kızken bile ortak noktalan çok azdı. Nina'nın gerçekten birlikte yaptıklarını hatırladığı son şey o oyundu.

Annesi o gün değişmişti ve Meredith de öyle. Söz verdiği gibi, kardeşi bir daha asla annesinin anlattığı masallardan birini dinlememişti, ama bu tutulması kolay bir söz olmuştu, çünkü annesi bir daha asla hikâye anlatmamıştı. Nina'nın en çok özlediği şey buydu. O masallara bayılırdı. *Beyaz Ağaç, Kar Kızı, Büyülü Şelale, Köylü Kız ve Prens*. Yatma zamanı gelince, annesi nadiren onlara masal anlatmaya gönüllü olurdu, Nina annesinin sesiyle kendinden geçtiğini ve kelimelerin aşinalığının onu rahatlattığını hatırladı. Bütün hikâyeler ezberlenmişti ve kitaptan okunmadan bile her zaman aynıydı. Annesi onlara, bir Rus geleneği olduğu için hikâyeleri böyle iyi anlatabildiğim söylemişti.

Oyundan sonra, Nina annesinin öfkesi ve Meredith'in incinmiş duygulan yüzünden oluşan boşluğu onarmaya çalışmıştı; babasının da yapmaya çalıştığı gibi. Bu, işe yaramamıştı elbette ve Nina on bir yaşına geldiğinde, bunu anlamıştı. O zamana kadar Nina'nın kendi duygulan o kadar incinmişti ki, genellikle o da geri çekilmişti.

Odadan çıktı ve kapıyı kapattı.

Ebeveyninin yatak odasında durakladı ve kapıyı çaldı. "Anne? Acıktın mı?"

Cevap veren olmadı.

Tekrar kapıyı çaldı. "Anne?"

Daha fazla sessizlik.

Kapıyı açtı ve içeri girdi. Oda tertemizdi ve çok sade döşenmişti. Büyük boy bir yatak, antika bir şifonyer, şu eski Rus sandıklarından biri ve annesinin üye olduğu kulüpten küçük ciltli romanlarla dolup taşmış bir kitaplık.

Eksik olan tek şey annesiydi.

Kaşlarını çattı; annesine seslenerek tekrar aşağıya indi.

Tesadüfen dışarıya baktığında tam da paniklemek üzereydi.

İşte oradaydı; kış bahçesindeki bankta oturuyor, ellerine bakıyordu. Küçük beyaz yılbaşı ışıkları ferfoıje parmaklığın etrafına sarılmış, bahçenin, gecenin ortasına yerleştirilmiş sihirli bir kutu gibi görünmesini sağlamıştı. Karlar, gerçeği bir hayal gibi göstererek yavaşça etrafına düşüyordu. Nina evin girişine gitti, kar çizmeleri ve bir ceket aldı. Çabucak giyinerek, yanakları ve dudaklarına düşen yakıcı küçük kar tanelerine aldırış etmemeye çalışarak dışarı çıktı. İşte kesinlikle bu yüzden ekvatorun altında yaşıyordu.

"Anne?" dedi arkasından yaklaşıp yanına gelerek. "Burada durmamalısın. Hava soğuk."

"Soğuk değil."

Nina annesinin sesindeki yorgunluğu duydu ve bu ona kendisinin de ne kadar yorgun olduğunu, bunun ne kadar berbat bugün olduğunu ve gelecek olan kötü günü hatırlattı. Nina annesinin yanına oturdu.

Sonsuzluk kadar uzun gelen bir süre ikisi de konuşmadı. En sonunda annesi, "Baban onun ölümünün üstesinden gelemeyeceğimi düşünüyor," dedi.

"Gelebilecek misin?" diye sordu Nina açıkça.

"İnsan kalbinin nelere katlanabileceğine şaşarsın."

Nina bunun doğruluğunu dünyanın her tarafında görmüştü. İronik bir şekilde savaşçı kadınların fotoğraflarında önemli olan şey de buydu. "Bu, acı dayanılmaz demek değildir. Kosova'da savaş sırasında konuştuğum..."

"Bana işini anlatma. Bunlar babanla yaptığın konuşmalar. Savaş benim ilgimi çekmiyor."

Bu söylediği Nina'yı ıncitmemişti; en azından kendine böyle söylemişti. Annesiyle iletişim kurmaya çalışmaması gerektiğini biliyordu. "Özür dilerim. Sadece konuşuyordum."

"Konuşma." Annesi ölü kahverengi asmaların birbirine dolanmış dağınık yığınının ortasında duran bakır kolona dokunmak için uzandı. Karların arasından, parlak yeşil yapraklarla çevrilmiş tek tük çobanpüskülleri görünüyordu. Annesi elbette bu renkleri göremiyordu. Doğuştan gelen kusuru onun bahçesinin gerçek güzelliklerini görmesini imkânsız hâle getirmişti. Meredith, dünyayı siyah beyaz gören bir kadının çiçekleri neden bu kadar umursadığını asla anlamamıştı, ama Nina siyah beyaz resimlerin gücünü biliyordu. Bazen bir şey en gerçek hâlini renkler çıkarıldığında alırdı.

"Hadi anne," dedi Nina. "Bize yemek yapacağım."

"Sen yemde pişirmezsin."

"Peki, bu kimin hatası?" dedi Nina otomatik olarak. "Bir annenin kızma nasıl yemek pişirileceğini öğretmesi gerekir."

"Biliyorum, Biliyorum. Bu benim hatam. Bütün hepsi." Annesi ayağa kalktı, örgü şişlerini aldı ve uzaklaştı.

Dört

Köpekler Meredith'i sanki on yıldır ortalıkta yokmuş gibi karşıladı. Hiç içten bir coşku göstermeden kulaklarını kaşıdı, eve girdi ve mutfaktan oturma odasına giderken ışıkları yaktı.

"Jeff," diye seslendi.

Sessizlik cevap verdi.

Bu durumda, kesinlikle yapmak istemediği şeyi yaptı: Kendine romlu (romu fazla) diyet kola hazırladı ve verandaya çıktı. Orada, iki kişilik beyaz kanepeye oturdu ve mehtaplı vadiye baktı. Bu ışık altında, meyve bahçesi neredeyse tekinsiz bir yer gibi görünüyordu; bütün o çıplak, çarpık ağaç dallan karın kirli tabakasının altından çıkıyordu.

Sol tarafa uzanarak, yerinde, sepetin içinde duran eski yün battaniyeyi aldı ve üzerine sardı. Bu acıya nasıl dayanacağını, olacak şeyi nasıl kabulleneceğini bilmiyordu.

Meredith babası olmadan şu kıpırtısız elma ağaçlarından biri gibi olacağından korkuyordu: çıplak, savunmasız ve korunmasız.

Bu acıyla yalnız olmadığına inanmak istiyordu, ama yanında kim olacaktı? Nina? Jeff? Çocukları? Annesi?

En gülünç olanı buydu. Annesi asla Meredith'in yanında olmamıştı. Şimdi ikisi yalnız kalacaktı; ölü bir adamın sevgisinin incecik bağıyla ve birazcık daha fazlasıyla birbirlerine bağlı olarak.

Arkasında kapı gıcırdayarak açıldı. "Mere? Dışarıda ne yapıyorsun? Hava çok soğuk. Seni bekliyordum."

"Yalnız kalmaya ihtiyacım vardı." Onu incittiğini görmüştü ve sözünü geri almayı, bunu yapmamış olmayı istedi, ama çaba gösteremiyordu. "Öyle demek istemedim."

"Evet, istedin."

O kadar çabuk ayağa kalktı ki, battaniye omuzlarından kaydı ve bir yığın hâlinde iki kişilik kanepenin üzerine düştü. Zorla gülümseyerek, sinirli bir şekilde kocasının yanından geçerek içeri girdi.

Oturma odasında, şöminenin yanındaki rahat tek kişilik koltuklardan birine oturdu; ateşi yaktığı için ona minnettardı. Birdenbire çok üşümüştü. Bardağı tutan parmaklan sıkılaştı ve içkisinden kocaman bir yudum aldı. O arkasından sokulup yanına gelinceye ve aşağıya bakıncaya kadar, Jeffiı yanına oturabilmesi için kanepeye oturmuş olması gerektiğini fark etmedi.

Jeff kendine bir içki hazırladı ve şöminenin önündeki platforma oturdu. Yorgun görünüyordu. Ve hayal kırıklığına uğramıştı. "Bunu konuşmak isteyeceğini düşünmüştüm," dedi usulca.

"Tanrım, hayır."

"Nasıl yardım edebilirim?"

"O ölüyor, Jeff. İşte, söyledim. Konuşuyoruz. Şimdi kendimi çok daha iyi hissediyorum."

"Kahretsin, Mere."

Bir cadaloz gibi davrandığım ve haksızlık ettiğini bilerek ona baktı; kendine engel olamıyordu. Sadece yalnız kalmak, kaçıp bu olmuyormuş gibi davranabileceği karanlık bir köşeye saklanmak istiyordu. Kalbi kırılıyordu. Jeff bunu neden göremiyordu ve neden bunun bir şekilde kontrol edebileceği bir şey olduğunu düşünmüştü? "Benden ne istiyorsun, Jeff? Bunun üstesinden nasıl geleceğimi bilmiyorum."

Bunun üzerine ona doğru ilerledi, çekerek onu ayağa kaldırdı. Bardağmdaki buzlar takırdadı -titriyordu, bunu neden fark etmemişti?-, Jeff içkiyi onun elinden aldı, koltuğunun yanındaki nıasanın üzerine koydu.

"Bugün Evan'la konuştum."

"Biliyorum."

"Endişeleniyor."

"Elbette endişeleniyor. O..." Bunu tekrar söyleyemedi.

"Ölüyor," dedi Jeff usulca. "Ama onu rahatsız eden şey bu değil. Sen, Nina, annen ve benim için endişeleniyor. Kendisi olmayınca ailenin dağılmasından korkuyor."

"Bu çok saçma," dedi, ama sesinin yumuşaklığı onu ele veriyordu.

"Öyle mi?"

Jeff in dudakları onun dudaklarına dokunduğunda, bir zamanlar onu ne kadar çok sevdiğini, şimdi onu ne kadar çok sevmek istediğini hatırladı. Ona sarılmak, onu sıkıca tutmak istedi, ama çok soğuktu. Uyuşmuştu.

Jeff ona yıllardır sarılmadığı gibi sarılmıştı; sanki Meredith onu bırakırsa altüst olacakmış gibi ve kulağını öperek fısıldadı: "Sarıl bana."

Meredith neredeyse çözülmüş, darmadağın olmuştu. Kollarını kaldırmaya çalıştı ve bunu başaramadı.

Jeff onu bırakarak geri çekildi. Gözlerini dikip uzun bir süre ona baktı, o kadar uzun bir süre baktı ki Meredith ne gördüğünü merak etti.

Bir an için, bir şey söyleyecekmiş gibiydi, ama sonunda sadece çekip gitti.

Söylenecek ne vardı ki, gerçekten?

Babası ölüyordu. Hiçbir şey bunu değiştiremezdi. Kelimeler köşelere ve çatlakların arasına düşmüş, toplamaya değmeyen bozuk paralar gibiydi.

❧

Nina yaralı ya da ölmek üzere olan insanlarla çok vakit geçirmiş, evrensel acının bireylerin acı çekmesinden dolayı ortaya çıktığına tanıklık etmişti. Bunda iyiydi de; bir şekilde hem bütünüyle o anın içinde olabiliyor hem de bu anı kaydetmesine yetecek kadar kendini ondan kopar abiliyordu. Portatif hastane yataklarının yanındaki yeri, korkunç acılar içindeki insanları seyretmek, ne kadar kötü olursa olsun daha önce olan her şey, onun acı çektiği bu anın yanında hiç kalırdı. Babasının hastaneden eve geldiği o gün kendini tutamadı, acısını bir kutuya koyamadı, kutuyu kapatıp kilitleyemedi.

Anne babasının yatak odasında, kış bahçesine ve ötedeki meyve bahçesine bakan büyük pencerenin yanında duruyordu. Dışarıda gökyüzü koyu maviydi ve bulutsuzdu. Solgun kış güneşi parlıyordu; ılık nefesi, sararmaya başlayan karın sert tabakasını eritiyordu. Saçaktan su damlıyor, hiç şüphesiz, aşağıdaki verandanın parmaklığı boyunca uzanan karları süslüyordu.

Kamerayı gözüne yaklaştırdı ve babasına bakıp gülümsemeye çalışan Meredith'e odaklandı. Nina kardeşinin yüzündeki kırılgan-

lığı ve gözlerindeki üzüntüyü fotoğrafladı. Sonra, atağın yanında duran, Lauren Bacall kadar muhteşem, Barbara Stanwyck'in her zaman olduğu kadar soğuk görünen, ölmekte olan kocasını görmeye verdiği tek tepkisini ele veren ağzı bir çizgi hâlini almış olan annesine odaklandı.

Babası kocaman yatakta, etrafına sert, beyaz yastıklar ve battaniyeler yığılmış bir şekilde zayıf, yaşlı ve gücünü kaybetmiş görünüyordu. Yavaşça gözünü kırptı, beneklerle kaplı göz kapakları yarıya indirilmiş bir bayrak gibi düşüyor ve sonra yeniden kalkıyordu. Nina vizörden babasının çapaklı kahverengi gözlerinin kendisi üzerine odaklandığını gördü. Bunun şoku, bakışlarındaki doğrudanlık Nina'yı şaşırttı.

"Kamera yok," dedi. Sesi yıpranmış ve yorgundu, hiç onun sesi gibi değildi ve her nasılsa bu kayıp, onun *sesini* kaybetmek, geri kalan her şeyden daha kötüydü. Babasının bunu neden söylediğini biliyordu. Babası onu *tanıyordu,* fotoğraf makinesinin şimdi onun için neden önemli olduğunu biliyordu.

Nina birdenbire kendini çıplak ve savunmasız hissederek fotoğraf makinesini yavaşça indirdi. O ince cam tabakası olmadan, uzakta olmak yerine *buradaydı;* ölmekte olan babasına bakıyordu. Yatağa doğru ilerledi, Meredith'in yanında durdu. Anneleri yatağın diğer tarafındaydı. Birbirlerine yakınlardı.

"Bir dakika sonra dönerim," dedi anneleri.

Babaları başını salladı. Anne babası arasında geçen bakışma o kadar samimiydi ki Nina neredeyse kendini davetsiz bir misafir gibi hissetti.

Anneleri gider gitmez, babalan Meredith'e bakmak için başını çevirdi. "Korktuğunu biliyorum," dedi usulca.

"Bu konuda konuşmamız gerekmiyor," dedi Meredith.

"Tabii sen bu konuda konuşmak *istersen..."* dedi Nina, babasının eline uzanarak. "Korkuyor olmalısın, baba... ölmekten."

"Ah, Tanrı aşkına," dedi Meredith yataktan geri çekilerek. Nina, kız kardeşine açıklamak istemedi, şimdi sırası değildi, ama Nina yıllarca ölümle yan yana yaşamıştı. Huzurlu ölümler olduğunu biliyordu, kızgın ve ümitsiz ölümler olduğunu da. Nina için öldüğünü düşünmek bile çok zor olsa da, ona yardım etmek istedi. Yaşlılık lekeleriyle dolu alnına düşen beyaz saçları geriye itti, birdenbire daha genç bir adamken nasıl göründüğünü, kendi meyve bahçesinde çalışırken teninin nasıl bronzlaştığını hatırladı. Giydiği şapkalar yüzünden, her zaman beyaz olan alnı dışında her yeri bronzlaşmıştı.

"Annen," dedi; konuşurken gözle görülür bir çaba harcıyordu. "Ben olmadan yıkılır..."

"Ben onunla ilgilenirim, baba. Söz veriyorum," dedi Meredith kararsız bir şekilde. "Bunu biliyorsun."

"O bunu tekrar yapamaz..." dedi babası. "Ona yardım et. Söz ver bana." Gözlerini kapattı ve bitkin bir şekilde içini çekti. Nefes alması zorlaştı.

"Neyi tekrar yapamaz?" diye sordu Nina.

"Kimsin sen, Barbara Walters mı[11]?" diye çıkıştı Meredith. "Rahat bırak. Bırakalım uyusun."

"Ama babam dedi ki..."

"Bize annemle ilgilenmemizi söyledi. Bunu söylemesine gerek varmış gibi." Meredith kendini babasının battaniyeleriyle meşgul etti ve yastıklarını kabarttı. İşinde uzman bir hemşire gibiydi.

11 Televizyon gazeteciliği yapan, sabah programlan sunan ünlü haber sunucusu ve yazar, (ç.n.)

Nina anlamıştı, Meredith o kadar korkuyordu ki kendini meşgul etmesi gerekiyordu.

"Kal," dedi Nina. "Konuşmamız gerekiyor..."

"Kalamam," dedi Meredith. "Yalnızca biz öyle istediğimiz için işler durmuyor. Bir saat içinde geri dönerim."

Ve sonra gitmişti.

Nina içgüdüsel olarak makinesine uzandı ve fotoğraf çekmeye başladı; birilerine göstermek için değil, sadece kendisi için. Yukarıdan babasına bakarken, onun solgun yüzüne odaklandı ve bir süredir mücadele etmekte olduğu gözyaşları babasını o kocaman sayvanlı karyolanın ortasında yatan gri-beyaz bir bulanıklığa dönüştürdü. *Seni seviyorum, baba,* demek istedi, ama bu kelimeler çengellerle tutulmuştu ve dökülmüyordu.

Sessizce odadan çıktı ve kapıyı kapattı. Koridorda annesinin yanından geçti ve bir an için, acı dolu bakışları karşılaştığında Nina elini uzattı.

Annesi sendeleyerek Nina'nın elinden geri çekildi ve yatak odasına giderek arkasından kapıyı kapattı.

İşte böyleydi. Bütün çocukluğu çok fazla sessiz bir koridorda tekrarlanmıştı. En kötüsü, Nina bunu yapmaması gerektiğini biliyordu.

Annesi birinin yardım edebileceği bir kadın değildi.

Meredith ve Jeff o gece kızları tren istasyonunda karşıladılar. Bu üzgün bakışlarla, söylenmeyen kelimelerle dolu, canlılığı olmayan bir ziyaretti; hiç de olması gerektiği gibi değildi.

"Büyükbabam nasıl?" diye sordu Jill arabanın kapılan kapandığında; hepsi birden sessizlik içindeydi.

Meredith yalan söylemek istedi, ama onları korumak için artık çok geçti. "İyi değil," dedi usulca. "Ama sizi gördüğüne sevinecek."

Maddy'nin gözleri yaşlarla doldu. Elbette gözleri yaşlarla dolmuştu; küçük kızı her zaman duygusal biri olmuştu. Hiç kimse Maddy'den daha yüksek sesle gülemez ya da ağlayamazdı. "Onu bu gece görebilir miyiz?"

"Elbette, tatlım. Bizi bekliyor. Ve Nina teyzen de burada."

Maddy bu söylediğine gülümsedi, ama bu onun gerçek gülümsemesi değildi, yalnızca parçalanmış bir biçimiydi. "Harika."

Ve her nasılsa, Meredith'i en çok inciten, bu yavaşça, bastırarak söylenmiş *harika* kelimesiydi. İçinde gelmekte olan değişiklik, ailelerini yeniden şekillendirecek acı vardı. Maddy ve Jillian, Nina'ya taparlardı. Genellikle ona bir yıldızmış gibi davranırlardı.

Ama şimdi sadece usulca fısıldanmış *harika* kelimesini söylemişti.

"Belki başka bir uzmana görünmeli," dedi Jillian. Sesi yumuşak ve sakindi ve Meredith sesinde kızının günün birinde olacağı doktorun sesinin yankısını duydu. Sakin ve kendine hâkim. Jillian böyleydi.

"Gerçekten çok iyi birkaç doktora göründü," dedi Jeff. Bir dakika bekledi, bu sözleri anlamasını bekledi ve sonra arabayı çalıştırdı.

Genellikle, yolda giderken birbirleriyle konuşur, güler ve hikâyeler anlatırlardı ve eve geldiklerinde, hep birlikte mutfak masasının etrafında toplanıp *hearts*[12] oynarlar ya da oturma odasında film izlerlerdi.

12 Bir çeşit iskambil oyunu, (ç.n.)

Fakat bu akşam yolculuk sessizdi. Kızlar havadan sudan konuşmaya çalıştılar; dersleri ve kızlar birliğinin kuralları hakkında sıkıcı hikâyeler anlattılar, havadan bile bahşettiler, ama sözleri arabanın içindeki kasvetli havanın üzerine çıkmakta zorlandı.

Belye Nochi'ye vardıklarında, eve girdiler ve dar merdivenlerden ikinci kata çıktılar. Merdivenlerin tepesinde, Meredith onlara doğru döndü ve az kalsın babasının hasta göründüğü konusunda onları uyaracaktı. Ama bu, bir annenin küçük çocuklarına yapacağı şeydi. Bunun yerine, başını hafifçe sallayarak kapıyı açtı ve önden yatak odasına girdi. "Merhaba, baba. Bak seni görmek için kimler gelmiş."

Nina şöminenin önündeki taş platformda oturuyordu, sırtı parlak turuncu renkte yanan ateşe dönüktü. İçeri girdiklerinde ayağa kalktı. "Bunlar benim yeğenlerim olamaz," dedi, ama her zamanki ortalığı çınlatan kahkahası yoktu.

Kızların yanına gitti, onları sıkıca kucakladı. Sonra da eniştesini. Bundan sonra, odadaki sessizlik büyüyormuş gibi göründü.

"Büyükbabanız ikinizi bekliyor," dedi annesi, pencerenin yarımdaki sallanan sandalyede oturduğu yerden kalkarak. "Ben de öyle."

Meredith, annesi kızlarla konuştuğunda sesindeki değişikliği fark eden tek kişinin kendisi olup olmadığını merak etti.

Hep böyle olmuştu. Annesi kızlarına karşı ne kadar soğuksa torunlarına karşı o kadar sevecendi. Onun bu kadar bariz bir şekilde Jillian ve Maddy'yi tercih etmesi yıllarca Meredith'i yaralamıştı, ama en sonunda, annesi en azından kızlara sevildiklerini hissettirdiği için minnettardı.

Kızlar sırayla büyükannelerini kucakladılar ve sonra kocaman sayvanlı karyolaya döndüler.

Yatakta, babası hareketsiz yatıyordu; yüzü korkutucu bir şekilde beyaz, gülümsemesi titrekti.

"Torunlarım benim," dedi usulca. Meredith kızların onu görünce ne kadar etkilendiklerini görebiliyordu. Bütün hayatları boyunca, babası bu mülk üzerindeki elma ağaçlarından biri gibi olmuştu. Güçlü ve güvenilir.

Onu ilk eğilip öpen Jillian'dı. "Merhaba, büyükbaba."

Maddy'nin gözleri ıslaktı. Kardeşine uzandı ve elini tuttu. Bir şey söylemek için ağzını açtığında, tek kelime çıkmadı.

Babası benekli, titreyen elini uzattı ve torununun yanağına bastırdı. "Ağlamak yok, prenses."

Maddy gözlerini sildi ve başını salladı.

Babası doğrulmaya çalıştı. Meredith ona yardım etmek için yatağın yanına gitti. Arkasındaki yastıkları kabarttı ve düzeltti.

Şiddetli bir şekilde öksürerek, "Hepimiz buradayız," dedi. Sonra annesine baktı. "Zamanı geldi, Anya."

"Hayır," dedi annesi sakin bir şekilde.

"Söz verdin," dedi.

Meredith, odada duman gibi bir şeyin döndüğünü hissetti. Nina'ya baktı, o da başını salladı. Öyleyse Nina da bunu hissetmişti.

"Şimdi," dedi babası, Meredith'in daha önce hiç duymadığı bir kararlılıkla.

Annesi, babasının bu emrine boyun eğerek, birden sallanan sandalyeye çöktü.

Babası yeniden konuşmaya başladığında, Meredith bu hayret verici teslim oluşu anlayacak vakti zar zor bulmuştu.

"Anneniz hepimize masallarından birini anlatmayı kabul etti. Bunca yıldan sonra. Eskiden olduğu gibi," dedi.

Babası, annesine baktı; gülümsemesi o kadar sevgi doluydu ki, bunu görmek Meredith'ıı yüreğini parçaladı. *"Köylü Kız ve Prens* sanırım. Bu her zaman en sevdiğim masaldı."

"Hayır," dedi Meredith ya da sadece böyle düşündü. Yataktan bir adım geri çekildi.

Nina odanın diğer tarafına geçti ve annesinin ayağının dibine oturdu, tıpkı yıllar önce yaptığı gibi. Tıpkı ikisinin de yaptığı gibi.

"Buraya, Mad," dedi Nina, yere vurarak. "Gel yanıma otur."

Sonra ilk hareket eden Jeffti. Şöminenin yanındaki büyük koltuğa oturmayı seçti ve Jillian da onun yanına kıvrıldı. Sadece Meredith kımıldamamıştı ve bacaklarını hareket ettiremiyor gibi görünüyordu. Yıllarca, kendine annesinin masallarının hiçbir şey ifade etmediğini söylemişti; şimdi bunun ne kadar büyük bir yalan olduğunu kabul etmesi gerekiyordu. O hikâyeleri duymaya bayılıyordu ve bu sırada, elinde olmadan annesini sevmişti. Hikâyeleri dinlemeyi bırakmasının gerçek sebebi buydu. Çok fazla acı veriyordu.

"Otur... Meredoodle," dedi babası nazikçe ve bu takma ad karşısında, Meredith direncinin kalmadığını hissetti. Ruhsuzca, odanın diğer tarafına geçti ve Doğu'ya özgü halının üzerine, annesinden mümkün olduğunca uzağa oturdu.

Sallanan sandalyede annesi çok sessiz oturuyordu; nasırlı elleri, tuhaf bir şekilde bir yün yığının üzerinde kavuşturulmuştu. "Onun adı Vera ve o zavallı bir köylü kızı. Bir hiç. Elbette, o bunu bilmiyor. O kadar genç olan hiç kimse böyle bir şeyi bilemez. On beş yaşında ve Kar Krallığı'nda yaşıyor; şimdi içten çürüyen çok güzel bir arazi. Krallığa kötülük geldi, her şeyi yok etmek isteyen kötü, öfkeli bir şövalye."

Meredith vücudunda bir ürpertinin dalgalandığım hissetti. Birdenbire, bunun bir zamanlar nasıl olduğunu hatırladı. Annesi

gece odalarına gelir, onlara taştan aslanlar, donmuş ağaçlar ve yıldız ışıklarını yutan turnalar hakkında harika hikâyeler anlatırdı. Hep karanlıkta. O zaman, şimdi olduğu gibi, sesi sihirliydi. Bir süre için hepsini bir araya getirirdi, ama sabahleyin bu bağlar yok olup gider, hikâyelerden hiç bahsedilmezdi.

"Bu şövalye bir virüs gibi hareket ediyor, köylüler gerçeği görmeye başladıklarında artık çok geç oluyor. Hastalık çoktan bulaşmış; kışın karı korkunç, morumsu siyah bir renge bürünüyor, caddelerdeki su birikintilerinin uzayan kolları dikkatsizce gezinen insanları çamurların içine çekiyor, ağaçlar kendi aralarında konuşuyor ve artık meyve vermiyor. Dürüst köylüler, bu kötülüğe son vermek için hiçbir şey yapamıyorlar. Krallıklarını çok seviyorlar ve onlar

tehlikeden korunmak için başlarını öne eğen insanlar. Vera bunu anlamıyor. Nasıl anlayabilir ki bu yaşta? Sadece Kar Krallığı'nın, hayatının bir parçası olduğunu biliyor; tıpkı ayaklarının tabanları ya da ellerinin avuçları gibi. Bu gece, adını koyamadığı bir nedenden, gece yarısı uyanıyor ve kız kardeşini uyandırmamak için sessizce yataktan/çıkıyor, yatak odasının penceresine gidip onu ardına kadar açıyor. Buradan, köprüye kadar her yeri görebilir. Haziranda havada çiçeklerin kokusu varken ve gece bir kelebeğin kanadının dokunuşu kadar kısayken, parlak geleceğini hayal etmekten kendini alamıyor.

Gökyüzünün en karanlık zamanda bile koyu mor renge büründüğü, yıldızlarla dolu olduğu beyaz gecelerin zamanı. Bu aylarda caddeler asla sessiz değildir. Her saatte, köylüler sokaklarda toplanır, âşıklar köprünün üzerinde yürürler. Sarayda çalışanlar, çok geç saatte bal şarabı ve güneş ışığından sarhoş olmuş bir hâlde küfelerden çıkarlar.

Ama bu yaz gecesini içine çekerken, anne babasının diğer odada tartıştığını duyuyor. Vera dinlememesi gerektiğini biliyor, ama kendine engel olamıyor. Parmak uçlarına basarak, odanın kapısına

geliyor, iterek kapıyı sadece birazcık aralıyor. Annesi ateşin yanında duruyor, babasına bakarken ellerini ovuşturuyor.

"Bu tür şeyleri yapmaya devam edemezsin, Petyr. Bu çok tehlikeli Kara Şövalye'nin gücü artıyor. Her gece, görünüşe göre, ortadan kaybolan köylüler olduğunu duyuyoruz."

"Benden bunu yapmamı isteyemezsin."

"Senden istiyorum. İstiyorum. Kara Şövalye'nin sana yazmanı söylediği şeyi yaz. Bunlar sadece kelimeler."

"Sadece kelimeler mi?"

"Petryr," diyor annesi. Şimdi ağlıyor ve bu Vera'yı korkutuyor; annesinin ağladığını hiç duymamış. "Senin için korkuyorum." Ve sonra, daha bile yumuşak bir şekilde, "Senden korkuyorum," diyor.

Babası annesini kollarına alıyor. "Dikkatliyim, her zaman."

Vera kapıyı kapatıyor, duydukları kafasını karıştırıyor. Bütün bunları anlamıyor ya da belki bir kısmını bile anlamıyor, ama güçlü annesinin korktuğunu biliyor ve bu daha önce hiç görmediği bir şey.

Ama babası onlara hiçbir şey olmasına izin vermez...

Ertesi gün annesine bu tartışma hakkında soru sormak istiyor, ama uyandığında, güneş parlıyor ve o bu konuyu tamamen unutuyor. Bunun yerine hemen dışarıya çıkıyor.

Çok sevdiği krallığında çiçekler büyüyor, kendisi de öyle. Güneş parlarken herhangi bir şey nasıl kötü olabilir?

O kadar mutlu ki, küçük kız kardeşini parka götürme düşüncesi bile onu rahatsız etmiyor.

"Vera, bak! İzle beni!" diye bağırıyor on iki yaşındaki Olga, bir dizi takla atmaya başlarken.

"Güzel," diyor Vera kız kardeşine, ama işin gerçeği, neredeyse hiç seyretmiyor. Bankta arkaya doğru yaslanıyor ve gökyüzünü

görmek için çenesini yukarıya kaldırıyor. Uzun, soğuk bir kıştan sonra, yüzündeki bu sıcaklık harika geliyor.

"Sana Udi gül getirdim."

Vera yavaşça gözlerini açıyor ve kendini şimdiye kadar gördüğü en yakışıklı çocuğa bakarken buluyor.

Prens Aleksandr. Her kız onun yüzünü tanır.

Kıyafetleri mükemmel bir şekilde yapılmış, altın boncuklarla süslü. Arkasında pırıl pırıl parlayan, dört beyaz atın çektiği beyaz bir at arabası duruyor. Ve ellerinde iki gül.

Ona şiirin bir sonraki satırıyla cevap veriyor; babası onu okumaya bu kadar çok zorladığı için minnettar.

"Şiir bilmek için çok gençsin," diyor; Vera onun etkilendiğini görebiliyor. "Kimsin sen?"

Doğruluyor, dik oturuyor, yeni çıkmış göğüslerini fark edeceğini umuyor. "Veronika. Ve o kadar da genç değilim."

"Gerçekten mi? Babanın benimle yürüyüşe çıkmana izin vermeyeceğine bahse girerim."

"Dışarı çıkmak için hiç kimsenin iznine ihtiyacım yok, Majesteleri," diye yalan söylüyor yanaklarının kızardığını hissederek.

Prens kahkaha atıyor ve sesi kulağa müzik gibi geliyor.

"Pekâlâ öyleyse, Veronika, seni bu gece göreceğim. Saat on birde. Seni nerede bulacağım?"

Saat on birde. O saatte yatakta olması gerekiyor. Ama bunu söyleyemez. Belki bir hastalık uydurabilir, yerine battaniyeleri yatağına koyabilir ve pencereden dışarı çıkabilir. Ve Prens'e yaraşır bir elbise bulması için bir tür sihre ihtiyacı olacak. Elbette, Prens eskimiş keten bir elbise giymiş köylü bir kızla yürüyüşe gitmek istemez. Belki gizlice Alakee Bataklığı'na gidebilir, burada cadılar bir parmak karşılığında

aşk satıyorlar. O anda, bakışları Prens'ifark etmiş olan ve bu tarafa doğru gelen kız kardeşine kayıyor.

"Sihirli Köprüde," diyor.

"Sanırım beni orada tek başıma bırakacaksın."

Olga daha yakına geliyor, onun ismini haykırıyor.

"Hayır. Gerçekten. Bırakmayacağım." Olga'ya bakıyor, onun yaklaştığını görünce yüzünü buruşturuyor."Bırakmayacağım. Git, Prens Aleksandr. Seninle orada görüşürüz."

"Bana Sasha de," diyor.

Ve böyle birdenbire, bu gülümseyen, hiç de ona uygun olmayan genç adama âşık oluyor. Ondan daha yüksek bir seviyede. Ve bu kendi ailesi için de tehlikeli. Solgun, ince ellerine bakıyor, sert taşlar üzerinde çamaşır yıkadığı için elinde oluşan nasırları görüyor ve merak ediyor: Aşk için hangi parmağını kaybedecek ve Prens'in karşılık vermesi için kaç parmak daha gerekecek?

Ama bunlar cevabı olmayan, önemsiz sorular; en azından Vera için öyle, çünkü aşk çoktan başladı. O ve yakışıklı prens gizlice kaçıyor, birbirlerine âşık oluyor, evleniyor ve sonsuza dek mutlu yaşıyorlar.

Annesi ayağa kalktı. "Son."

"Anya " dedi babası sertçe. "Anlaşmıştık..."

"Bu kadarı yeter." Annesi torunlarına hafifçe gülümsedi ve sonra odadan çıkıp gitti.

Doğrusu Meredith rahatlamıştı. İyi niyetine karşın masal onu yine içine çekmişti. "Hadi gidelim, kızlar. Büyükbabanızın dinlenmeye ihtiyacı var."

"Kaçma," dedi babası ona.

"Kaçmak mı?" Saat neredeyse on, baba. Kızlar bütün gün yolculuk yaptılar. Çok yorgunlar. Sabah erkenden geliriz." Yatağının yanına gitti, fırça gibi sakallı yanağını öpmek için eğildi. "Biraz uyu, tamam mı?"

Babası onun yüzüne dokundu, ona bakarken sıcak avucunu yüzünde dolaştırmaya devam etti. "Dinledin mi?"

"Tabu."

"Onu dinlemelisin. O senin annen."

Ona masallara vakti olmadığını ve çok ender konuşan bir kadını dinlemenin kolay olmadığını söylemek istedi, ama bunun yerine gülümsedi. "Tamam, baba. Seni seviyorum."

Elini yavaşça geri çekti. "Ben de seni, Meredoodle."

Masallar daima Nina'nın en iyi çocukluk anıları arasındaydı ve yıllardır bir masal duymamış olmasına rağmen, Nina masalları iyi hatırlıyordu.

Ama babası neden masallardan bahsetmişti şimdi? Kuşkusuz, kötü sonlanacağını biliyordu. Meredith ve annesi odayı daha hızlı terk edemezlerdi.

Nina gidip babasının yanında durdu. Şimdi ikisi yalnızdı. Arkasında ateş çıtırdadı ve bir kütük düşüp parçalanarak küçük, portakalımsı siyah parçalara bölündü.

"Sesini çok seviyorum," dedi.

Ve Nina birdenbire anladı. Babası, annesini gerçekten konuşturacak tek yöntemi kullanmıştı. "Bir arada olmamızı istedin "

Babası içini çekti. Bu ses kâğıt kadar inceydi ve sonra yüzü sanki daha da solgunlaşmıştı."

"Bir adam... şimdi ne düşünür biliyor musun?"

"Ne?"

Eline uzandı ve elini tuttu. "Ne?"

"Hataları."

"Bunlardan çok fazla yapmadın."

"Siz kızlarla konuşmaya çalıştı. O iğrenç oyuna kadar... Onun saklanmasına izin vermemem gerekirdi. O çok... kırgın ve ben onu çok seviyorum."

Nina öne eğildi ve alnını öptü. "Önemli değil, baba. Endişelenme."

Elini tuttu ve yaşlı kahverengi gözlerle ona baktı. "Önemli," dedi; ağzı titriyordu, sesi o kadar zayıf çıkıyordu ki Nina neredeyse onu hiç duyamıyordu. Daha yakına eğilmesi gerekti. "Sana ihtiyacı var... ve senin de ona. Bana söz ver."

"Sana ne söz vereyim?"

"Ben öldükten sonra. Onu tanı."

"Nasıl?" İkisi de annesiyle yakınlaşmanın hiç yolu olmadığım biliyordu. "Denedim. Bizimle konuşmayacak. Bunu biliyorsun."

"Annene köylü kız ve prensin hikâyesini anlattır." Bunu söylerken, tekrar gözlerini kapadı, soluk alışı hırıltılıydı. "Bu sefer hepsini."

"Ne düşündüğünü biliyorum, baba. Onun hikâyeleri bizi bir araya getirirdi. Hatta bir süre için, düşünmüştüm ki... ama yanılmışım. Konuşmayacak..."

"Sadece dene, tamam mı? Hikâyenin hepsini hiç dinlemedin."

"Ama..."

"Bana söz ver."

Tıraş edilmemiş bir sakalın diken gibi batan beyaz kıllarını hissederek babasının yanağına dokundu. Uyumak üzere olduğunu görebiliyordu. Bu öğleden sonra ve belki bu konuşma onu çok fazla yormuştu ve yine yastıkların içinde kayboluyordu. Her zaman kızlarının ve karısının birbirlerini sevmelerini istemişti. Bunu o kadar çok istemişti ki, güzel bir masal saatinin bunu gerçekleştireceğine inanmaya çalışıyordu. Doğal olarak en uzun masalı seçmişti. "Peki, baba..."

"Seni seviyorum," diye fısıldadı, sesi boğuklaştı. Sadece bu kelimelerin tanıdıklığı onları anlaşılır kılıyordu.

"Ben de seni." Eğilerek tekrar alnını öptü ve yatak örtülerini babasının çenesine kadar çekti. Yatağın yanında duran lambayı kapatarak, kamerasını boynuna astı ve onu yalnız bıraktı.

Derin, yatıştırıcı bir nefes alarak aşağıya indi. Mutfakta, annesini tezgâhta durmuş, pancar ve beyaz soğanları doğrarken buldu. Ocakta koca bir tencere pancar çorbası kaynıyordu. Tabii. Zor zamanlarda Meredith evin günlük işlerini yapar, Nina fotoğraf çeker ve annesi yemek pişirirdi. Whitson kadınlarının asla yapmadığı tek şey konuşmaktı.

"Selam," dedi Nina kapının girişine yaslanarak.

Annesi yavaşça ona doğru döndü. Beyaz saçları sivri yüzünden geriye çekilmiş ve ensesinde bir balerin topuzu yapılmıştı. Cildinin solgunluğu karşısında, kutup mavisi gözleri onun yaşında bir kadın için inanılmaz derecede keskin görünüyordu. Ve yine de, Nina'nın daha önce fark ettiğini hatırlamadığı kırılgan bir görünüşü vardı ve bu yeni kırılganlık onu cesur kılıyordu.

"Senin hikâyelerini her zaman çok sevdim," dedi.

Annesi önlüğüne ellerini sildi. "Masallar çocuklar içindir."

"Babam onları çok seviyor. Bir keresinde bana her Noel arifesinde ona bir hikâye anlattığını söylemişti. Belki yarın bana bir tane anlatabilirsin. *Köylü Kız ve Prensin* geri kalanını duymayı çok isterim."

"O ölüyor," dedi annesi. "Bana sorarsan masallar için biraz geç kaldık."

Nina o zaman anladı; ne kadar gayret gösterirse göstersin sözünü tutamayacaktı. Annesini tanımanın gerçekten hiçbir yolu yoktu. Hiç olmamıştı.

Beş

Meredith örtüleri üzerinden attı ve yataktan çıktı. Banyonun kapısında duran sabahlığa uzandı, dişlerini aynaya bakmadan fırçalamaya dikkat ediyordu. Yansıtıcı yüzeyler bugün ona pek dostça davranmayabilirdi.

Odadan çıkar çıkmaz bir gürültü duydu; köpekler aşağıda zıplıyor, havlıyorlardı ve bir yerlerde bir televizyon açıktı. Meredith gülümsedi. Aylardır ilk defa, burası yine ev gibi olmuştu.

Aşağıda, Jillian'ı mutfakta masayı kurarken buldu. Köpekler yanına yerleşmiş, kahvaltı artıklarını bekliyorlardı.

"Babam seni uyandırmamamı söyledi," dedi Jillian.

"Teşekkürler," dedi Meredith. "Kardeşin nerede?"

"Hâlâ yatakta."

Jeff, Meredith'e bir bardak kahve uzattı. "İyi misin?" diye sordu usulca.

"Zor bir geceydi," dedi, bardağın üzerinden ona bakarak. Masal bir sürü eski duyguyu uyandırmıştı ve bu, babasının güçsüzlüğü konusunda onun endişeleriyle birleşince huzursuz bir gece geçirmesine neden olmuştu. "Seni de mi uyutmadım?"

"Hayır."

Eskiden nasıl birbirlerine sarılarak uyuduklarını hatırladı. Son zamanlarda birbirlerinden o kadar uzak yatıyorlardı ki birinin huzursuz gecesi diğerini etkilememişti.

"Anne?" dedi Jillian peçeteleri koyarken. "Bu sabah yine büyükbabamı ve *Baba*'yı görmeye gidebilir miyiz?"

Meredith, Jeff'in yanından geçerek tezgâhın üzerinde duran yağlı ekmek yığınına uzandı. Küçük bir parça koparark, "Ben şimdi gideceğim. Neden siz hepiniz kahvaltıdan sonra gelmiyorsunuz?" dedi.

Jeff başını salladı. "Köpekleri yürüyüşe çıkartır, sonra hemen geliriz."

Meredith başını salladı ve kahvesini yukarı götürdü; sabahlığını ve pijamalarım çıkararak rahat bir kot pantolon ve çizgili, dik yakalı örgü bir kazak giydi. Son bir kez çabucak vedalaştıktan sonra aceleyle evden çıktı.

Şaşılacak kadar sıcak bir gündü. Anne babasının evine gitmek için yokuş aşağı çeyrek mil yürürken nefesini görebiliyordu. Bütün gece rüyasında babasını görmüştü. Belki de gerçekten uyanıktı ve kafasının içinde dolaşanlar anılardı. Ya da belki ikisinin bir birleşimiydi. Gerçekten emin olduğu tek şey, onun yanında oturması gerektiği, bilgileri saklayabilmek ve günün birinde başkalarına aktarabilmesi için kendi hayatından bazı hikâyeler anlatmasına izin vermesi gerektiğiydi. Bunu yapmayı unutmuşlardı. Aile hikâyelerini aktarmayı, fotoğrafları albümlere koymayı; bu tür şeyleri. Babasının Oklahoma'daki akrabaları ve Büyük Bunalım'ın onları nasıl mahvettiği hakkında çok az şey biliyorlardı. Babasının orduya katıldığını, annesiyle etkin görevdeyken tanıştığını biliyorlardı, ama hepsi bu kadardı. Aile hikâyelerinin çoğu Belye Nochi'in

kurulmasından itibaren başlıyordu ve Meredith, birçok çocuk gibi, babasının yaşamından daha çok kendi yaşamıyla ilgiliydi.

Şimdi bu hatayı düzeltmesi gerekiyordu. Ve masaldan sonra koşarak dışarı çıktığı için özür dilemek istiyordu. Babasının duygularını incittiğini biliyordu ve bundan nefret ediyordu. Bu sabah ona bir öpücük verecek, onu ne kadar sevdiğini ve üzgün olduğunu söyleyecekti. Eğer bu onun için önemliyse annesinin anlatacağı her kahrolası aptal hikâyeyi dinleyecekti.

Ön kapıyı bir kere çaldı ve içeri girdi.

"Anne?" diye seslendi, kapıyı arkasından kapatarak. Kahvenin yapılmadığını hemen anlamıştı.

"Çok güzel, Nina," diye mırıldandı.

Kahveyi makineye koydu ve yukarı çıktı. Anne babasının yatak odasının kapalı kapısını çaldı. "Hey, millet. Ben buradayım. İçerde misiniz?" Cevap veren olmadı, bu yüzden kapıyı açtı ve anne babasını yatakta birbirlerine sarılmış bir hâlde buldu.

"Günaydın. Aşağıda kahveyi hazırladım ve semaveri çalıştırdım." Pencerelere gitti ve kaim perdeleri açıverdi. "Doktor babamın yemek yemeye çalışması gerektiğini söyledi. Yumurta ve tost kulağa nasıl geliyor?"

Güneş ışığı kocaman kavisli çıkma pencerelerden girerek bal rengi meşe döşemelere ve odaya hâkim olan süslü Doğu Avrupa stili yatağın üzerindeki süslere vuruyordu. Evin çoğu yerinde olduğu gibi çok az renk serpiştirilmişti. Sadece beyaz yatak takımları ve koyu ahşap. Köşedeki sandalye ve divan bile kar gibi bembeyaz Şam kumaşıyla kaplanmıştı. Dekorasyonu annesi yapmıştı ve renkleri görmediğinden, onları kullanmama eğilimindeydi. Duvarlarda asılı olan tek sanat eseri, Nina'nın siyah ceviz çerçeveyle çevrili, hepsi siyah beyaz olan ünlü fotoğraflarıydı.

Onlara doğru dönerek yine anne babasına baktı. Birlikte kıvrılmış yatıyorlardı; babası sol tarafına dönmüştü, yüzü şifonyere dönüktü ve annesi onun sırtına sokulmuş, kollarını beline dolamıştı. Ona fısıldıyordu, annesinin Ruşça konuştuğunu fark etmek bir saniyesini almıştı.

"Anne?" dedi kaşlarını çatarak. Bütün Rusluğuna rağmen, annesinin evde Rusça konuştuğunu hiç duymamıştı."

"Onu ısıtmaya çalışıyorum. Çok üşümüş." Annesi ellerini kuvvetli bir şekilde babasının kollarına, yanlarına sürttü. "Buz gibi."

Meredith kımıldayamadı. Daha önce acıyı bildiğini düşünüyordu, ama bilmiyordu; bu ana kadar.

Babası yatakta çok sessiz yatıyordu; saçları karmakarışıktı, ağzı sarkık, gözleri kapalıydı. Sanki sadece geç saate kadar uyuyakaldığı bir günmüş gibi huzurlu görünüyordu, ama solgun mavi bir çizgi dudaklarını çevrelemişti; zar zor görülüyordu, ama annesi, babasının yüzüne o kadar sık bakan kadın, sevdiği adamın artık orada olmadığım görmüştü. Teni berbat, gri bir renkteydi. Bir daha asla ona doğru uzanmayacak, ona kocaman sarılıp, *"Seni seviyorum, Meredoodle,"* diye fısıldamayacaktı. Dizleri çözüldü. Sadece iradesinin gücüyle ayakta duruyordu.

Yatağa gitti onun solgun, solgun yanağına dokundu.

Buz gibiydi.

Annesi bir ağlama sesi çıkararak kocasının omzunu ve kollarını daha kuvvetli ovuşturdu.

"Sana biraz ekmek ayırdım. Uyan."

Meredith daha önce annesinin hiç bu kadar ümitsiz konuştuğunu duymamıştı. Aslında, hiç kimseyi böyle konuşurken duymamıştı, ama anlıyordu; bu, ayağının altındaki zemin kaydığında ve sen düşmeye başladığında çıkardığın bir sesti.

Ona onu sevdiğini söylemiş miydi?

Düşünmek istediği en son şey, babasına ne söylemiş olması gerektiğiydi, ama işte oradaydı; dün gecenin belirsiz bir hatırası yanında duruyor, zehir akıtıyordu.

Yaşların gözlerini yaktığını hissetti, ama şimdi pes edemezdi. Pes etseydi, kendini kaybederdi. Son derece şiddetli bir şekilde, ümitsizce bunun farklı olmasını istedi; sadece bir defalığına, annesinin kollarına aldığı çocuk olmayı istedi, ama bu olmayacaktı. Telefona gitti ve 911'i aradı.

"Babam öldü," dedi usulca telefonun ahizesine. Bütün bilgileri verdikten sonra, tekrar yatağa döndü ve annesinin omzuna dokundu. "O öldü, anne."

Annesi çıldırmış gibi bakan gözlerle ona döndü.

"O buz gibi," dedi annesi ağlamaklı ve korkmuş bir sesle, neredeyse çocuk gibi. "Ölünce her zaman buz gibi olurlar..."

"Anne?"

Annesi geri çekildi, idrak edemez bir hâlde kocasına bakıyordu. "Kızağa ihtiyacımız olacak."

Meredith, annesinin ayağa kalkmasına ve en az otuz yıldır en sevdiği giysi olan boncuklu siyah pazen sabahlığını giymesine yardım etti. "Sana biraz çay yapacağım, anne. Babamı... götürürlerken biz de çay içebiliriz."

"Onu götürecek birini mi buldun? Bize ne kadara mal olacak?"

"Bunun için endişelenme, anne. Hadi. Aşağıya gidelim." Annesinin kolundan tuttu, kendini ilk defa annesinden daha güçlü hissediyordu.

"Baban benim evim," dedi annesi başını sallayarak. "Onsuz nasıl yaşayacağım?"

"Hepimiz hâlâ burada olacağız, anne," dedi Meredith kendi gözyaşlarını silerek. Bu, göğsündeki acıyı dindirmeye yaramamış, boş bir teselliydi. Annesi haklıydı. Babası evdi, onların tam kalbiydi. Onsuz hayatta nasıl ayakta kalacaklardı?

Nina, şafak sökmeden önce meyve bahçesine gelmişti, kendini fotoğraflara kaptırmaya çalışıyordu. Kısa bir süre için işe yaramıştı. İncecik meyve ağaçlan onu büyülemişti; dallarda asılı buz sarkıtları, ağaçları kristal birer sanat eserine çevirmişti. Şafak vaktinin portakal ve pembe renkli gökyüzü muhteşem görünüyordu. Babası çok sevdiği ağaçlarının fotoğraflarına bayılırdı.

Bugün yıllarca önce yapmış olması gereken şeyi yapacaktı; bir dizi elma ağacı fotoğrafını büyütecek ve çerçeveleyecekti. Her ağaç babasının hayatı boyunca yaptığı işin bir temsilcisiydi ve ne kadar çok şey başardığını ona hatırlatan şeyleri çok severdi. Belki Nina aile fotoğraflarına da göz atabilirdi fonlardan çok fazla yoktu ama) ve meyve bahçelerinin eski fotoğraflarım bulabilirdi.

Objektifin kapağım yeniden takarak hafifçe döndü ve Belye Nochi oradaydı; yeni ışıkta, sivri tepeli çatısı bakır alevler içinde yanıyordu. Henüz babasına biraz kahve götürmek için çok erkendi ve Tanrı biliyor ya annesi en küçük kızıyla mutfak masasında oturmak istemezdi; bu yüzden Nina ekipmanlarını topladı ve kız kardeşinin evine giden uzun yolu yürüdü. Meyve bahçesinin arkasında, derinliklerde kalan bir yoldan başlamıştı; yola eriştiğinde güçlükle nefes alıyordu.

Gerçekten, kız kardeşinin her gün bu koşuyu yaptığına inanamıyordu.

Eski çiftlik evine ulaştığında gülümsemekten kendini alamadı. Bu yerin her santimi yılbaşı için süslenmişti. Zavallı Jeff ışıkları asmak için aylar harcamış olmalıydı.

Bu bir sürpriz değildi. Meredith her zaman bayramları çok sevmişti.

Nina ön kapıyı çaldı ve açtı.

Köpekler hemen ortaya çıkıp onu coşkuyla karşıladılar.

"Nina teyze!" Maddy ona doğru koştu, kollarını boynuna dolayarak ona sımsıkı sarıldı. Geçen akşamki karşılaşmaları her ikisi için de sessiz olmuştu.

"Merhaba, Mad," dedi Nina gülümseyerek. "Neredeyse seni tanıyamıyordum, ufaklık. Muhteşemsin."

"Ya daha önce neydim? Hav hav köpek mi?" diye takıldı Maddy.

"Aynen." diye sırıttı Nina. Maddy onu elinden tuttu ve Jeff'in masada *New York Times* okuduğu ve Jillian'ın da krep yapmakta olduğu mutfağa götürdü.

Nina durakladı. Geçen gece o kadar yapmacık olmuştu ki - karanlık oda, masal ve konuşulmayan bütün o acılar-, Nina'nın yeğenlerini gerçekten *görmeye* vakti olmamıştı. Şimdi görmüştü. Maddy hâlâ uzun boylu ve zayıftı; uzun, dağınık kahverengi saçları, kalın kaşları, büyük ağzıyla genç görünüyordu, ama Jillian bir kadındı; ciddi ve soğukkanlı. Jillian'ı bir doktor olarak hayal etmek çok kolaydı. Yazın bütün böcekleri yakalayıp onları kavanozların içinde inceleyen tombul sarışın kızdan ocağın önündeki uzun boylu genç kadına uzanan, görünmez bir çizgi vardı; dümdüz ve gerçek. Ve Maddy hâlâ Meredith'in beş yaşındaki hâlinin tıpatıp aynısıydı, ama Meredith'ten çok daha hareketliydi.

Tuhaf bir şekilde, Nina yeğenlerinin yetişkin yüzlerine baktığında kendi yıllarının geçtiğini hissetti. Aklına orta yaşa yaklaştığı

ilk kez geldi. Artık bir çocuk değildi. Elbette, bunu daha önce düşünmesi gerekirdi; yalnız başına yaşadığında ve canının istediğini yaptığında her nasılsa zaman geçmiyor gibi görünüyordu.

"Merhaba, Neens teyze," dedi Jillian son krebi de tavadan alırken.

Nina, Jillian'ı kucakladı, ondan bir bardak kahve aldı ve Jeff in yanında beklemeye gitti. "Meredith nerede?" diye sordu Jeff'in omzunu hafifçe sıkarak.

Jeff gazeteyi masanın üzerine koydu. "Babanı görmeye aşağıya indi. Yirmi dakika önce belki."

Nina, Jeff'e baktı. "O nasıl?"

"Bunu sorman gereken kişi ben değilim," dedi.

"Ne demek istiyorsun?"

Jeff cevap veremeden Maddy yanına geldi. "Biraz krep ister misin, Nina teyze?"

"Hayır, teşekkürler, tatlım. Ben bizimkilerin evine gitsem iyi olur. Kahve yapmadığım için annen yine bana bağıracak."

Maddy'nin geniş ağzına bir gülümseme yayıldı. "Kesinlikle öyle yapacak. Yarım saat sonra geliriz."

Nina kızların ikisini de öptü ve Jeff'e veda edip yola koyuldu.

Eve döndüğünde, ödünç aldığı ceketi girişteki çengele astı ve kız kardeşine seslendi. Taze kahvenin kokusu onu mutfağa çekti.

Kız kardeşi musluğun başında duruyordu; başı öne eğilmişti, suyun akmasını izliyordu.

"Kahve yapmadığım için bana bağırmayacak mısın?"

"Hayır."

Kız kardeşinin bunu söyleyiş biçimdeki bir şey Nina'nın durmasına neden oldu. Arkasını dönüp merdivenlere baktı. "Babam uyanık mı?"

Meredith yavaşça döndü. Nina'ya bütün gereken, gözlerindeki O bakıştı. Dünyanın ekseni kaymıştı.

"O öldü," dedi Meredith.

Nina sert bir nefes aldı. Göğsünde, belki kalbinde toplanan acı daha önce bildiği hiçbir şeye benzemiyordu. Aklından garip bir anı geçti. Sekiz ya da dokuz yaşındaydı; başka herhangi bir yerde olmayı dileyerek meyve bahçesinde babasının peşinde dolaşan erkek gibi bir kızdı. Sonra düşmüştü; ayağı takılmış ve uçarak yere kapaklanmıştı. "Güzel yolculuk, Neener Beaner," demişti babası, "sonbaharda görüşürüz."[13] Gülerek onu yerden kaldırıp kollarına almış, büyük omuzlarının üzerine yerleştirmiş ve alıp götürmüştü.

İlerledi. Görüşü yaşlarla bulanıklaşmıştı; kendini ablasının kollarına bıraktı. Gözlerini kapattığında, babası yanlarındaydı; odada onlarla birlikteydi. *Ocean Shores'ta bize uçurtma uçurmayı öğrettiği zamanı hatırlıyor musun?* Ama bu da diğeri gibi aptal bir anıydı; sahip oldukları en güzel anı da değildi, ama şimdi onu ağlatıyordu. Dün gece ona her şeyi söylemiş miydi? Onu ne kadar derinden sevdiğini, neden evden bu kadar çok uzaklaştığını açıklamış mıydı?

"Ona onu sevdiğimi söyleyip söylemediğimi hatırlamıyorum," dedi Meredith.

Nina geri çekildi, güçlü kız kardeşinin yıkılmış yüzüne ve yaş dolmuş gözlerine baktı. "Ona söyledin. Seni duydum. Ve bunu biliyordu zaten. Biliyordu."

Meredith başını salladı, gözlerini sildi. "Kısa süre içinde... babam için gelecekler."

Nina kardeşinin yeniden kontrolünü kazanmasını izledi. "Peki ya annem?"

13 Burada, İngilizcede hem sonbahar hem de düşmek anlamına gelen "fail" kelimesi kullanılarak kelime oyunu yapılmıştır, (yay. n.)

"Yukarıda, babamın yanında. Onu bırakmaya ikna edemedim."

Birbirlerine baktılar; bu bakış her şeyi anlatıyordu ve Nina, "Gidip ben deneyeceğim. Ve sonra... ne olacak?" dedi.

"Plan yapmaya başlayacağız. Ve telefon konuşmaları."

Bunun düşüncesi, babasının hayatının ölümün detaylarına dönüştüğünü izlemek neredeyse Nina'nın dayanabileceğinden fazlaydı. Bir seçeneği olduğu da söylenemezdi. Kardeşine geri döneceğini söyledi ve mutfaktan çıktı. Her adımı atmak için çaba sarf etmesi gerekiyordu ve ikinci kata geldiğinde, yine ağlıyordu. Hafifçe, sessizce, durmadan.

Kapıyı çaldı ve bekledi. Ses çıkmayanca kapının tokmağını çevirdi ve içeri girdi.

Şaşırtıcı biçimde, odada yatakta yatan babası dışında başka hiçbir şey yoktu; örtüler çenesine kadar öyle sıkı çekilmişti ki, sanki yeni yağmış bir kar tabakası gibi görünüyordu.

Yüzüne dokundu, bir tutam kar beyazı saçı kapalı gözlerinden çekti ve sonra eğilip ve alnını öptü. Cildinin soğukluğu onu şaşırttı ve aklına bir düşünce geldi: *Bir daha bana hiç gülümsemeyecek.*

Derin bir nefes aldı ve doğruldu; ona uzun süre öylece baktı, her detayı ezberliyordu. "Elveda, baba," dedi usulca. Daha bir sürü kelime vardı, elbette, yüzlercesi ve o bunları daha sonra ne zaman söyleyeceğini biliyordu: Geceleyin, kendim yalnız ve evden kopmuş hissettiğinde ve evden uzakta olduğunda.

Yataktan geri çekilerek (geri çekilmek zorundaydı, hareket etmek, kontrolünü bütünüyle kaybetmeden önce, şimdi gitmek zorundaydı) Danny'yi aramak için telefonu eline aldı, ama çevir sesini bile duymadan telefonu kapattı. Ona ne söyleyecekti? Kelimeler böyle bir acıyı nasıl azaltabilirdi? Göz ucuyla bakarken

bahçede bulanık bir şeyin hareket ettiğini gördü; karlar üzerinde koyu bir bulanıklık.

Pencereye gitti.

Annesi dışarıdaydı; karların içinde, güçlükle seraya doğru ilerliyordu.

Nina aceleyle aşağıya indi ve ıslak çizmelerini giydi, sonra verandadan geçti; mutfak penceresinin önünden geçerken, içeride Meredith'in telefonla konuştuğunu gördü; yüzü tebeşir gibi beyazdı, dudakları titriyordu. Nina kız kardeşinin onu geçerken görüp görmediğini bile bilmiyordu.

Yan merdivenlerden aşağı indi ve evin köşesinde çok miktarda birikmiş karların içine daldı. Birkaç metre ilerledikten sonra, annesinin ayak izlerini gördü ve onlara basarak yürüdü.

Seraya vardığında, cesaretini toplamasına yetecek kadar durakladı ve kapıyı açtı.

Annesi oradaydı ve ince keten bezi geceliği içindeydi; toprağın üzerine çomelmiş, küçük patatesleri kopartıyor ve onları bir yığın hâline getiriyordu.

"Anne?"

Nina bunu iki kere daha söyledi ve cevap alamadı; en sonunda, sert bir şekilde, "Ânya," dedi ve daha yalanına gitti.

Annesi durdu ve dönüp geriye baktı. Uzun beyaz saçları bağlı değildi ve karmakarışık tutamlar hâlinde solgun yüzünün etrafına düşmüştü. "Patates var. Yemek ona iyi gelir..."

Nina kirin içinde, annesinin yanında diz çöktü. Annesini böyle görmek onu korkutmuştu, ama tuhaf bir biçimde, rahatlatmıştı da. İlk defa aynı şeyi hissediyorlardı. "Merhaba, anne," dedi onun omzuna dokunarak.

Annesi yavaşça kaşlarını çatarak ona baktı. Sersemliği ışıl ışıl mavi gözlerini bulanıklaştırmıştı. Başım salladı ve hıçkırığa benzeyen bir ses çıkardı. Gözlerini yeni yaşlar kapladı ve sersemliği ortadan kalktı. "Patatesler işe yaramayacak."

"Hayır," dedi Nina usulca.

"O öldü. Evan öldü."

"Hadi," dedi Nina, onu dirseğinden tutup ayağa kalkmasına yardım ederek. Seradan dışarı çıktılar ve karlarla kaplı avluya girdiler.

"Burada bekle," dedi Nina. "Ben paltonu getireceğim."

Annesi ona aldırış etmedi ve baldırına kadar gelen karların içine yürüdü; esen hafif rüzgârda, saçları ve geceliği arkasında dalgalanıyordu. Nihayet bahçesindeki siyah bânkm üzerine oturmuştu.

Elbette.

Nina annesinin peşinden gitti. Kendi paltosunun düğmelerini açtı, paltoyu çıkardı ve annesinin zayıf omuzlarına örttü.

Titreyerek geri çekildi ve oturdu. Annesinin bu bahçenin nesini sevdiğini bildiğini düşündü: Bu bahçe sakin ve düzenliydi. Meyve bahçesinin geniş arazisinde, bu tek noktada kendini güvende hissediyordu. Yaz zamanındaki ve sonbahardaki yapraklar dışında bahçedeki tek renk, bakır bir kolona aitti; basit bir şekilde tasarlanmış, üstü el yazılarıyla süslenmiş ve bahar geldiğinde, beyaz, güzel kokan çiçeklerle dolu olan beyaz, mermer bir hazneyle desteklenmişti.

"Onun gömülmesini istemiyorum," dedi annesi. "Donan toprağa gömülemez. Onun küllerini savuracağız."

Nina annesinin sesinde yine alışık olduğu kararlılığı duydu ve neredeyse bir dakika öncesinin çılgınlığım özledi. En azından seradaki kadın bir şeyler *hissediyordu.* Bu kadın, annesi yeniden kontrolü ele almıştı. Nina annesine yaslanmayı ve küçük bir kızken

yapmış olabileceği gibi *Onu özleyeceğim, anneciğim,* diye fısıldamayı istedi, ama bazı alışkanlıklar çocuklukta o kadar yerleşmiş oluyordu ki bu alışkanlıklardan kurtulmanın hiçbir yolu yoktu, yıllar sonra bile.

"Pekâlâ, anne," dedi en sonunda.

Bir dakika sonra ayağa kalktı. "Ben içeri gireceğim. Meredith'in biraz yardıma ihtiyacı olacak. Dışarıda çok uzun süre kalma."

"Neden?" dedi annesi bakır sütuna bakarak.

"Zatürre olacaksın."

"Soğuktan ölebileceğimi mi düşünüyorsun? Ben şanslı bir kadın değilim."

Bu çok saçmaydı. Nina elini annesinin omzuna koydu ve dokunur dokunmaz onun kendini geri çektiğini hissetti.

Ne kadar saçma olursa olsun, bu küçük geri çekilme Nina'nın duygularını incitmişti. Şimdi bile, aralarında babasının ölümü olmasına rağmen, annesi sadece yalnız kalmak istiyordu.

Nina eve girdi ve Meredith'i hâlâ mutfakta telefon görüşmesi yaparken buldu. O içeri girdiğinde, Meredith telefonu kapattı ve ona döndü.

Aralarındaki bakışma, onların artık nasıl insanlar olacaklarını kavranmasıydı. Üçü, o, annesi ve Meredith. Bundan böyle babasının yarattığı daire yerine, birbirine uzaktan bağlı bir üçgen olacaklardı. Bu düşünce onun kaçarak havaalanına gitmek istemesine neden oldu. "Bana da numaraların bir listesini ver. Telefon konuşmalarım yapmana yardım edeyim."

Dört yüzden fazla insan Evan Whitson'la vedalaşmak için küçük kiliseyi doldurmuştu, birkaç düzine insan saygılarını sunmak ve onun şerefine kadeh kaldırmak için Beyle Nochi'ye geri dönmüştü. Meredith'in yıkadığı bulaşıklara bakılırsa, bir sürü kadeh kaldırılmış olmalıydı. Beklendiği gibi Nina, rahatlıkla içki içip insanların babası hakkında konuşmasına izin vererek harika bir ev sahibi olmuştu; annesi başını dik tutarak kalabalığın içinden geçmiş, nadiren bir dakikadan uzun bir süre durmuştu ve bütün ağır işleri Meredith yapmıştı. İnsanların getirdiği bütün yiyecekleri organize etmiş ve düzenlemişti; hazırda bol miktarda peçete, tabak, çatal-bıçak, bardak, bunlarla birlikte buz da bulunduğundan emin olmuş ve neredeyse sürekli olarak tabakları yıkamıştı. Hiç şüphesiz, stresli olduğunda her zaman yaptığı şeyi yapıyordu: Bitmek bilmeyen düzenlemelerin ve günlük işlerin arkasına saklanmak. Ama dürüst olmak gerekirse, henüz arkadaşların ve komşuların arasına karışmaya, babası hakkında anlatılan anıları dinlemeye hazır değildi. Acısı çok taze, sarhoş ellerde ileri geri dolaştırılmayacak kadar hassastı.

Gece yarısı sularında Jeff mutfağa, onu bulmaya geldiğinde, Meredith dirseğine kadar sabunlu sulara gömülmüştü. Jeff onu kollarına aldı ve ona sarıldı. Bu uzun bir yolculuktan sonra eve dönmek gibiydi ve son birkaç gün ve bugünkü yürek burkan anma töreni boyunca sakladığı gözyaşları sel gibi aktı. Jeff, sanki o bir çocukmuş gibi saçım okşayarak ve tekrar tekrar o büyük, Her şey düzelecek, yalanını söyleyerek ona sarıldı. Meredith içinde başka hiçbir şey kalmayınca geri çekildi; kendini güçsüz hissediyordu ve gülümsemeye çalıştı. "Sanırım bunu içimde tutuyordum."

"Sen böyle yaparsın."

"Bu sanki kötü bir şeymiş gibi konuşuyorsun. Kontrolümü kaybetmem mi gerekir?"

"Belki."

Meredith başını salladı. Böyle şeyler söylediği zaman bu sadece onun kendini daha uzak hissetmesine neden oluyordu. Jeff Onun kırılabilir ve tekrar tutkalla yapıştırılabilir bir vazo olduğunu düşünüyor gibiydi, ama o eğer olabilecek en kötü şey olursa -eğer bir cam gibi paramparça olursa- bazı parçaların sonsuza dek kaybolabileceğini biliyordu.

"Ben de bunu yaşadım," dedi. "Sen anne babamın ölümlerini atlatmamda bana yardımcı oldun. Sana yardım etmeme izin ver."

"Ben iyiyim. Gerçekten. Kontrolümü sonra kaybederim."

"Meredith..."

"Sus." Bu kadar sert bir biçimde söylemek istememişti ve onun duygularını incittiğini görebiliyordu, ama çok zor dayanıyordu. Başka birisi için endişelenecek enerjisi yoktu. "Demek istediğim, bu konuda endişelenme. Ben buradaki şeylerle ilgilenirim. Kızlar yorgun. Neden onları eve götürmüyorsun?"

"Pekâlâ," dedi, ama gözlerinde bilmediği ihtiyatlı bir bakış vardı.

Herkes gittikten sonra, Meredith temiz, düzenli mutfakta tek başına durdu ve neredeyse anında farklı bir seçim yapmış olmayı diledi. Elbette, Jeff beni eve götür ve bana sarıl... demek ne kadar zor olabilirdi ki?

Bulaşık bezini tezgâhın üzerine fırlattı ve annesinin mutfağındaki barınağını terk etti.

Nina'yı oturma odasında tek başına, babasının resim sehpasına konmuş kocaman fotoğrafının önünde dururken buldu. Buruşuk hâkî renkli pantolonu ve siyah kazağı, karmakarışık kısa siyah saçlarıyla dünyaca ünlü bir fotoğrafçıdan daha çok, ilk safarisine çıkmaya hazırlanan bir genç kıza benziyordu.

Ama Meredith kız kardeşinin cam yeşili gözlerindeki acıyı gördü. Sanki bir bardakta çok fazla su var gibiydi; taşıyordu ve Meredith, Nina'nın da onun gibi olduğunu biliyordu; her ikisi de bunu nasıl ifade edeceğini bilmiyordu, hatta bunu nasıl gerektiği gibi dolu dolu yaşayacaklarını bile bilmiyorlardı. Meredith ikisi için de acı çekiyordu ve yukarıda, aynı kaybı hissederek boş yatağında uzanmakta olan kadın için de. Bir araya gelmelerini ve paylaşarak bu acının birazını gidermeyi diledi. Ama onlar böyle kişiler değillerdi. Şarap bardağını bıraktı ve Nina'ya gitti; bir zamanlar uyuyamadığında, ona annesinin masallarını hatırlaması ve karanlıkta ona anlatması için yalvaran küçük kardeşine. "Birbirimize sahibiz," dedi Meredith.

"Evet," dedi Nina, onunla hemfikir olarak, fakat gözleri ikisini de ele vermişti. Bunun yeterli olmadığını biliyorlardı.

O gece daha sonra, Meredith evdeyken, yatakta kocasının yanında yatağa gömülmüşken, çok kötü bir hata yaptığını idrak etti ve bu pişmanlık aklından çıkmayarak onu uyutmadı. Babasının cenazesine onun kızı yerine bir organizatör olarak katılmakla hata yapmıştı. Kendi duygularından o kadar korkmuştu ki, onları bir yere sıkıştırmış ve ortadan kaldırmıştı, ama bu o anları kaçırmasına neden olmuştu. Nina'nın aksine babasının arkadaşlarının anlattığı hikâyeleri duyamamıştı.

Sabah yaklaşık üç sularında, yataktan kalktı ve verandaya gitti, battaniyeye sarınmış bir hâlde kendi nefesinin buharından biraz daha öteye bakarak orada oturdu. Ama hava acısını uyuşturacak kadar soğuk değildi.

Sonraki üç gün, Nina bu ailenin gerçek bir parçası olmaya çalıştı, ama her teşebbüsü başarısızlıkla sonuçlanıyordu. Babası olmadan, bir oyun tahtası üzerindeki, ortak bir amacı ya da bir kural kitabı olmayan rastgele taşlar gibiydiler. Annesi yatakta yatıyor, dosdoğru ileriye bakıyor ve örgü örüyordu. Yemek için aşağıya inmeyi reddediyor ve sadece Meredith onu yıkanması için ikna edebiliyordu. Kız kardeşinin her şeyin üstesinden mükemmel bir şekilde gelmesinin yanında Nina her zaman kendini birazcık yararsız hissetmişti, ama bu hiç şimdiki kadar belirgin olmamıştı. Meredith Bayan Pac-man"* gibiydi; hiç durmadan ilerliyor, listesindeki günlük işleri bitiriyordu. Her nasılsa, imkânsız bir şekilde, cenazeden sonra her gün işe gitmişti, meyve bahçelerini ve depoyu idare ediyor, ailesiyle ilgileniyor ve hâlâ Nina'nın gündelik işlerini idare etmek için günde en az üç kez Belye Nochi'ye gelmeyi başarıyordu.

Nina'nın yaptığı hiçbir şey doğru değildi; Meredith her şeyi yeniden yapıyordu. Silip süpürme, bulaşıklar, çamaşır. Bütün hepsi. Nina sesini çıkarırdı, ama doğrusunu söylemek gerekirse bunlar umurunda bile değildi ve Meredith korkmuş, kanatlarını çırpan ve cıvıldayan bir kuş gibi hareket ediyordu. Bir uçurumdan atlamak ya da düşmek üzere olan bir kadın gibi ürkek görünüyordu.

Nina bütün bunların hepsiyle başa çıkabilirdi.

Onu öldüren bu üzüntüydü.

En garip zamanlarda, O öldü, diye düşünüyordu ve bu o kadar acı veriyordu ki nefesini tutuyor, tökezliyor ya da bir bardağı düşürüyordu (Meredith buna bayılmıştı).

Buradan hemen gitmesi gerekiyordu. Bundan başka yol yoktu. Hiç kimseye bir faydası yoktu; en çok da kendisine.

14 Amacı bir labirent içindeki bütün diskleri toplamak olan oyun. (yay. n.)

Bu düşünce bir defa aklına geldiğinde, artık aklından çıkaramıyordu. Bugün bütün gün bu düşünceden vazgeçmeye çalışmış, kendine kaçıp uzaklaşamayacağını söylemişti; Noel'e bu kadar yakınken kesinlikle olmazdı, ama saat üçte yatak odasına gitti, arkasından kapıyı kapadı ve New York'taki Sylvie'yi aradı.

"Merhaba, Sylvie," dedi editörü telefona cevap verdiğinde.

"Merhaba, Nina. Ben de seni düşünüyordum. Baban nasıl?"

"Öldü." Bu kelimeye tepki vermemeyi denedi, ama bunun için çaba harcaması gerekti. Küçüklüğünde kullandığı yatak odasının penceresine gitti ve yağmakta olan karlara baktı. İkindi vaktiydi; hava çoktan kararmaya başlamıştı.

"Ah, Nina. Üzgünüm."

"Evet. Biliyorum." Herkes üzgündü. Daha başka söylenecek ne vardı ki? "İşe geri dönmeliyim."

Bir duraklama oldu. "Bu kadar çabuk mu?"

"Evet."

"Emin misin? Bu zamanı bir daha geri getiremezsin."

"İnan bana, Sylvie, istediğim son şey bu zamanı geri getirmek."

"Pekâlâ. Bazı şeyleri kontrol etmeme izin ver. Sanırım sana Sierra Leone'de ihtiyacım olabilir."

"Bir savaş bölgesi kulağa mükemmel geliyor," dedi Nina.

"Ciddi sorunların var, bunu biliyorsun, öyle değil mi?"

"Evet," dedi. "Biliyorum."

Birkaç dakika konuştular ve Nina telefonu kapattı. Kendini daha iyi hissediyordu -ve daha kötü- aşağıya indi ve Meredith'i mutfakta bulaşık yıkarken buldu. Elbette.

Nina havluya uzandı. "Bunu ben yapacaktım, biliyorsun."

"Bunlar dünden kalan öğlen ve akşam bulaşıkları, Nina. Tam olarak ne zaman yıkayacaktın?"

"Vay canına, biraz yavaş ol. Bunlar sadece bulaşık..."

"...açlıktan ölen insanlar değil. Biliyorum. Anlıyorum. Önemli şeyler yapıyorsun. Ben, sadece aile işini yönetiyorum, anne babamızla ilgileniyorum ve önemli kardeşimin arkasından temizlik yapıyorum."

"Bunu demek istemedim."

Meredith ona döndü. "Elbette hayır."

Nina bu bakışın kendisim delip geçtiğini hissetti; sanki bütün hataları bütün çıplaklığıyla meydana çıkmış gibi. "Buradayım, öyle değil mi?"

"Hayır. Gerçekten değil." Meredith sabuna uzandı ve beyaz, porselen lavaboyu ovmaya başladı.

Nina kardeşine doğru ilerledi. Söylemeyi düşünebildiği tek şey, "Üzgünüm," oldu.

Meredith yine onunla yüz yüze gelmek için döndü. Alnım «linin tersiyle sildi, arkasında sabunlu bir iz bıraktı. "Ne kadar, kalacaksın?"

"Çok uzun değil. Sierra Leone'deki durum..."

"Hadi canım. Kaçıyorsun." En sonunda, Meredith neredeyse güümsedi. "Kahretsin, yapabilseydim ben de aynı şeyi yapardım."

Nina kendisini daha önce hiç hissetmediği kadar kötü hissetti. Kaçıyordu; buz gibi olan annesinden, çok boş olan bu evden, kırılgan, her şeyin üstesinden gelebilen kız kardeşinden, burada yaşayan anılardan. Belki en çok da bunlardan. Kendi bencilliğinin kız kardeşine neye mal olacağım ve göz ardı ettiği babasına verdiği sözü umursuyordu, ama Tanrı yardımcısı olsun, kalacak kadar umursamıyordu. "Külleri ne olacak?"

"Onun doğum gününde, mayısta dökmek istiyor. Toprak donmuş olmadığı zaman."

"Bunun için geri geleceğim."

"Bir yılda iki kere mi?"

Nina ona baktı. "Zor bir yıl."

Bir an için Meredith yıkılacakmış, kendini bırakıp ağlayacakmış gibi göründü ve Nina kendi gözyaşlarının dökülmek üzere olduğunu hissetti.

Sonra Meredith, "Kızlarla mutlaka vedalaş. Sana nasıl taptıklarını biliyorsun," dedi.

"Vedalaşacağım."

Meredith öfkeli bir biçimde başını salladı ve gözlerini sildi. "Bir saat içinde işe geri dönmem gerekiyor. Gitmeden önce evi süpürürüm."

Nina bunu kendisinin yapacağını söylemek istedi -son bir kez denemek-; ama şimdi gitmeye karar verince, çıkış kapısındaki safkan bir at gibiydi. Koşmak istiyordu. "Gidip bavullarımı toplayacağım."

O gece geç saatte, birkaç parça şey Nina'nın sırt çantasına konduğunda ve kiralık arabaya yüklendiğinde, nihayet içeri, annesini bulmaya gitti.

Onu battaniyelere sarınmış bir hâlde, ateşin önünde otururken buldu.

"Demek gidiyorsun," dedi annesi ona bakmadan.

"Editörüm aradı. Bir hikâye için bana ihtiyaçları var. Sierra Leone'de olanlar çok korkunç." Şöminenin önündeki platforma

oturdu; vücudu birdenbire gelen sıcaklıkla titredi. "Birinin dünyaya orada neler olduğunu göstermesi gerekiyor. İnsanlar ölüyor. Bu çok trajik."

"Fotoğraflarının bunu yapabileceğini mi düşünüyorsun?"

Nina, annesinin bu sözlerinin ve aşağılamanın onu incittiğini hissetti. "Savaş korkunç bir şey, anne. Güzel, güvenli evinde oturmak ve işimi yargılamak çok kolay. Ama sen benim gördüklerimi görseydin farklı hissederdin. Benim yaptığım şey bir fark yaratabilir. Dünyada bazı insanların nasıl acı çektiğini hayal bile edemezsin ve eğer hiç kimse bunu görmezse..."

"Babanın küllerini doğum gününde dökeceğiz. Seninle ya da sensiz."

"Tamam," dedi Nina sakin bir şekilde, *Babam anlamıştı,* diye düşünerek; acı yine her yanını sarmıştı.

"Hoşça kal, öyleyse. Sana mutlu Noeller."

Bunun üzerine, Nina Belye Nochi'den ayrıldı. Verandada durakladı; vadiye baktı, karların yağmasını izledi. Deneyimli gözü bütün bunları sıraladı ve her detayı hatırlayarak hafızasına kaydetti. Otuz dokuz saat içinde, omuzlarına yağan ve çizmelerinin etrafında dolanan şey toz olacaktı ve buranın görüntüleri yakıcı güneşin altındaki kemikler gibi ağaracaktı; ta ki, çok kısa bir süre sonra hiç görülemeyecek kadar solana dek. Ailesi -özellikle de annesi- hafızasındaki, uzaktan sevebileceği belirsiz varlıklar hâline gelecekti.

Altı

Babasının ölümünü izleyen haftalarda Meredith kendini sadece iradesinin gücüyle ayakta tutabildi. Ve bir acemi birliği bürosu memurununki kadar yoğun ve hareketli bir programla. Acı onun sessiz arkadaşı hâline gelmişti. Her zaman gölgesini yarımda hissediyordu. Eğer sadece bir kerecik karanlığa doğru dönerse, yapmayı arzuladığı gibi onu kucaklarsa kaybolacağım biliyordu.

Bu yüzden ilerlemeye devam etti. Bir şeyler yapmaya.

Noel ve yılbaşı bir facia olmuştu elbette ve onun geleneklere uyma konusundaki ısrarının faydası olmamıştı. Hindi ve bütün geleneksel garnitürlerin yendiği bir akşam yemeği sadece masadaki boş yeri öne çıkarmıştı.

Bu çok saçmaydı. Ağlamanın işe yaramayacağını biliyordu, çünkü uykusunda ağlıyordu. Her gece yanaklarında yaşlarla uyanıyordu ve hiçbiri birazcık bile işe yaramıyordu. Aslında, olan bunun tam tersiydi. Acıyı ifade etmek bir işe yaramamıştı. Sadece acının bastırılması onun bu zor zamanları atlatmasını sağlayabilirdi.

Bu yüzden devam etti; iş yerinde neşeli bir şekilde gülümsedi ve umutsuz bir gayretle bir işten diğerine geçti. Kızlar okula geri dönünceye kadar, hayatı normalmiş gibi davranmaktan ne kadar yorulduğunu fark etmedi. Elbette, cenazeden beri geceleri derin uyku uyuyamamasının ya da Jeff'le ikisinin konuşacak herhangi bir şey bulma konusunda sorunları olmasının da faydası olmamıştı.

Meredith kendini ne kadar uzak hissettiğini, ne kadar uyuştuğunu ona açıklamaya çalışmıştı, ama o anlamayı reddetmişti. O, Meredith'in "bunları dışa vurması" gerektiğini düşünüyordu. Bu her ne demekse.

Yine de, onunla konuşmak için çok fazla gayret göstermediği doğruydu. Bazen günlerin tamamını, yan yana geçerken başlarını sallamaktan biraz daha fazlasıyla geçiriyorlardı. Gerçekten daha fazla gayret göstermesi gerekiyordu.

Kahve bardağını duruladı, bulaşıklığa koydu ve Jeff'in yazmak için kullandığı, aşağı kattaki ofise gitti. Kapıyı hafifçe tıklattı, açtı.

Jeff masasında oturuyordu; bu masayı en az on yıl önce almış, burayı onun yazarlık mekânı olarak adlandırmışlar ve üzerinde sevişerek kutsamışlardı.

Bir gün ünlü olacaksın. Yeni Raymond Chandler.

Birliktelikleri boyunca, bir yerlerde hayallerinin birbirinden ayrıldığını ve farklı yönlere gittiğini düşünmek onu üzse bile, bu anıyı hatırlayınca gülümsedi.

"Kitap nasıl gidiyor?" diye sordu kapının kasasına yaslanarak.

"Vay canına. Bana bunu haftalardır sormadın."

"Gerçekten mi?"

"Gerçekten."

Meredith kaşlarını çattı. Kocasının yazdıklarını her zaman çok sevmişti. Evliliklerinin ilk zamanlarında, geçimini sağlamaya

çalışan bir gazeteciyken yazdığı her kelimeyi okumuştu. Birkaç yıl önce bile, ilk kez şansını roman yazmakta denemeye cesaret ettiğinde onun ilk ve en iyi eleştirmeni olmuştu. En azından Jeff'in iddiası bu yöndeydi. Kitap bir yayıncıya satılmamıştı, ama Meredith o kitaba, kocasına bütün kalbi ve ruhuyla inanmıştı. Ve nihayet başka bir kitaba başladığı için mutluydu. Bunu ona söylemiş miydi? "Üzgünüm, Jeff," dedi. "Son günlerde altüst oldum. Şimdiye kadar yazdıklarını okuyabilir miyim?"

"Elbette."

Meredith onu gülümsetmenin ne kadar kolay olduğunu gördü ve çok şiddetli bir suçluluk duygusu hissetti. Öne doğru eğilmek ve onu öpmek istedi. Eskiden onu öpmek nefes almak kadar kolay olurdu, ama şimdi bu garip bir biçimde cüretkâr bir hareketmiş gibi geliyor ve kolaylıkla ona doğru ilerleyemiyordu. Aklındaki yapılacaklar listesine Jeff'in Kitabını Oku maddesini ekledi.

Jeff sandalyesinde geriye yaslandı. Meredith'e gülümsemesi iyi bir çabaydı, ancak birlikte geçirdikleri yirmi yıl, Meredith'in, bunun altındaki incinebilir tarafı görmesini sağlamıştı. "Hadi gel bu akşam yemeğe ve sinemaya gidelim. Biraz ara vermeye ihtiyacın var."

"Belki yarın. Bu gece annemin faturalarım ödemek zorundayım."

"Gece gündüz durmadan çalışıyorsun."

Meredith onun böyle gülünç şeyler söylemesinden nefret ediyordu. Tam olarak neyi bırakmalıydı? İşini mi? Annesiyle ilgilenmeyi mi? Evde yapılacak işleri mi? "Sadece birkaç hafta oldu. Biraz anlayışlı ol."

"Ancak sen kendine karşı biraz anlayışlı olursan."

yoktu ve şu anda bunu umursamıyordu. "Gitmeliyim. Gece görüşürüz." Öne eğildi, omzunu okşadı ve evden çıktı. Köpekleri

bahçelerinin çitle çevrili tarafına koydu ve sonra arabayla anne babasının evine gitti.

Annesinin evi.

Bu hatırlatma bir kenara attığı bir parça hüzünle birlikte geldi. Evin içine girdiğinde kapıyı arkasından kapattı ve annesine seslendi. Cevap yoktu, ki bu hiç şaşırtıcı değildi.

Annesini nadiren kullanılan gündelik oturma odasında, kendi kendine Rusça mırıldanırken buldu. Masanın üzerinde, önünde yayılmış bir hâlde hem babasının yıllar boyunca ona aldığı bütün takılar hem de uzun süre önce kızlarından bir Noel hediyesi olan, süslerle bezenmiş bir mücevher kutusu vardı.

Meredith üzüntünün annesinin güzel yüzünü nasıl mahvettiğini gördü: Yanaklarının çökmesine ve kemiklerinin daha belirgin görünmesine neden olmuştu; neredeyse saçlarının rengiyle aynı oluncaya kadar tenini soldurmuştu. Sadece gözleri, -bütün bu solgunluk karşısında korkutucu derecede mavi gözleri- onun bir ay önce olduğu kişinin gözleriyle bir benzerlik taşıyordu.

"Merhaba, anne," dedi Meredith ona doğru gelerek. "Ne yapıyorsun?"

"Bizde bu mücevherler var. Ve kelebek de bir yerlerde."

"Bir şey için mi süsleniyorsun?"

Annesi ona keskin bir bakış fırlattı. Sadece o zaman, bakışları gerçekten karşılaştığında, Meredith bu parlak mavi gözlerdeki şaşkınlığı görebildi. "Bunları satabiliriz."

"Mücevherlerini satmamıza gerek yok, anne."

"Yakında para vermeyi keserler. Göreceksin."

Meredith öne eğildi ve yavaşça taklit mücevherleri topladı. Burada gerçekten değerli olan hiçbir şey yoktu: Babasının hediyeleri her zaman pahalı olmaktan çok gönülden gelen hediyeler

olmuştu. "Faturalar için endişelenme, anne. Onları senin için ben ödeyeceğim."

"Sen mi?"

Meredith başını salladı ve annesinin ayağa kalkmasına yardım etti; annesinin bunu kolay kabul etmesi onu şaşırtmıştı. Kendisini merdivenlerden yukarı çıkarmasına kolayca izin vermişti.

"Kelebek güvende mi?"

Meredith başını salladı. "Her şey güvende, anne," dedi yatağa yatmasına yardım ederken.

"Tanrı'ya şükür," dedi annesi içini çekerek. Gözlerini kapattı.

Meredith uyumakta olan annesini seyrederek uzun süre orada kaldı. Nihayet ona ulaşmıştı; alnına dokundu (sıcak değildi) ve yavaşça saçlarım gözlerinden çekti.

Annesinin derin bir uykuya daldığından emin olunca, aşağıya indi ve ofisi aradı.

Daisy ilk çalışında telefonu açtı. "Meredith Whitson Cooper'ın ofisi."

"Merhaba, Daisy," dedi somurtmaya devam ederek. "Bugün Belye Nochi'den çalışacağım. Annem biraz tuhaf davranıyor."

"Üzüntü insana bunu yapıyor."

"Evet," dedi Meredith, uyandığında her zaman yanaklarında olan gözyaşlarını düşünerek. Dün o kadar yorgundu ki kahvesine soya sütü yerine portakal suyu koymuştu. Farkına varmadan önce bardağın yarısını içmişti bile. "Yapıyor."

Meredith eğer gece gündüz durmadan çalışırsa ocak ayınm sonunda tükenmiş olacaktı.

larca ona annesiyle ilgilenecek birini işe almasını ya da ona yardım etmesine izin vermesini veya en kötüsü onlara zaman ayırmasını söylemişti. Ama yapması gereken diğer bütün işler arasında bunu başarması nasıl mümkün olabilirdi? Annesine yardımcı olacak birini bulmaya çalışmış, ama bu durum bir felaketle sonuçlanmıştı. Zavallı kadın Belye Nochi'de bir hafta çalışmış ve annesinin sürekli onu seyretmesine ve eşyalara dokunmayı bırakmasını söylemesine dayanamadığını söyleyerek, önceden haber vermeden işi bırakmıştı.

Böylece, Nina'nın kim bilir nerelere gitmesiyle ve annesinin her gün daha garip ve soğuk davranmasıyla, Meredith'in yapılması gerekenleri yapmaktan başka bir seçeneği kalmamıştı. Babasına annesiyle ilgileneceğine dair söz vermişti ve onu asla hayal kırıklığına uğratmazdı. Bu yüzden yapılması gereken her şeyi yapmaya devam etti. Yapmaya devam ettiği sürece, acısını saklayabiliyordu.

Alışkanlıkları onun kurtuluşu oldu.

Her sabah erken kalktı, beş mil koştu, kocasına ve annesine kahvaltı hazırladı ve işe gitti. Saat sekizde, masasının başında çalışıyordu. Öğleyin, annesine bakmak, birkaç fatura ödemek ve biraz temizlik yapmak için Belye Nochi'ye geri dönüyordu. Sonra saat altıya kadar yeniden işe dönüyor, işten eve dönerken market alışverişini yapıyor, yedi ya da sekize kadar annesine uğruyor -annesi çok tuhaf davranmıyorsa- Jeffle birlikte her ne yemek pişirebiliyorlarsa onu yemek için saat sekiz otuzda evde oluyordu. Muhakkak saat dokuzda kanepede uyuyakalıyor ve sabaha karşı üçte uyanıyordu. Bu çılgın rutinin tek iyi yanı, zaman farkı yüzünden Maddy'yi erken arayabilmesiydi. Bazen sadece kızlarının sesini duymak bile onun gününü atlatmasını sağlıyordu.

Şimdi ancak öğlen olmuştu ve o interkomun düğmesine dokunurken ve, "Daisy, öğle yemeği için eve gidiyorum. Bir saat sonra geri dönerim. Program raporlarını Hector'a verebilir misin ve Ed'e üzümler hakkındaki bilgileri bana vermesini hatırlatabilir misin?" derken çoktan bitkin düşmüştü.

Ofisin kapısı açıldı. "Senin için endişeleniyorum," dedi Daisy kapıyı arkasından kapatırken.

Meredith çok duygulanmıştı. "Teşekkür ederim, Daisy, ama ben iyiyim."

"Çok fazla çalışıyorsun. O bundan hoşlanmazdı."

"Biliyorum, Daisy. Teşekkürler."

Meredith, Daisy'nin ofisten çıkmasını izledi, sonra çantasını ve anahtarlarım aldı.

Dışarıda yine kar yağıyordu.

Yollar gibi, otopark da buzlu, çamurlu bir pislik içindeydi.

Arabayı yavaş kullanarak annesinin evine gitti, arabayı park etti ve içeri girdi. Girişte paltosunu çıkardı ve astı. "Anne, ben geldim," diye seslendi.

Cevap yoktu.

Buzdolabını karıştırdı, geçen akşam buzlarım çözdüğü mantıyı ve mercimek çorbasıyla dolu olan bir saklama kabını buldu. Mantıyı mikrodalga fırına koydu ve ısıttı. Kış bahçesinde koyu bir karaltı gözüne iliştiğinde tam da yukarı çıkmak üzereydi.

Bu, kabak tadı vermeye başlıyordu.

Paltosunu aldı ve bahçeye yağan karların içinde güçlükle ilerledi. "Anne," dedi sesindeki öfkeyi duyarak ve onu kontrol edemeyerek. "Bunu yapmaktan vazgeçmelisin. Hadi içeri gel. Sana biraz mantı ve çorba yapacağım."

"Çorba mı var? Bölgeden mi?"

Meredith başını salladı. Bu kahrolası şey her ne demekse. "Mercimek çorbası. Hadi gel. Annesinin ayağa kalkmasına yardım etti -ayaklan yine çıplaktı ve soğuktan morarmıştı- ve onu mutfağa götürdü; büyük bir battaniyeye sarıp masaya oturttu. "İyi misin?"

"Endişelenmen gereken kişi ben değilim, Olga," dedi annesi. "Aslanımızı kontrol et."

"Benim, Meredith."

"Meredith," dedi sanki isimden bir anlam çıkarmaya çalışıyormuş gibi.

Meredith kaşlarım çattı. İsim, annesine bir şey ifade etmemiş, hatta aklını daha da karıştırmış gibi görünüyordu. Bu sadece sıradan bir üzüntü değildi. Yolunda olmayan bir şey vardı. "Hadi, anne, sanırım Dr. Burns'ü görmemiz gerekiyor."

"Takas edecek neyimiz var?"

Meredith yine içini çekti ve mantı tabağını mikrodalgadan çıkardı. Nar gibi kızarmış, içine kuzu eti konmuş mantıyı daha soğuk bir tabağa alarak tabağı annesinin önüne koydu. "Sıcak. Dikkatli ol. Ben giysilerini getireceğim ve doktoru arayacağım. Burada kal. Tamam mı?"

Birkaç giysi almak için yukarı çıktı ve yukarıdayken Daisy'yi arayıp ondan Dr. Burns'ten acil bir randevu almasını istedi. Sonra giysilerle aşağıya indi ve annesinin ayağa kalkmasına yardım etti.

"Hepsini yedin mi?" dedi Meredith; şaşırmıştı. "İyi." Annesine bir kazak giydirdi, sonra çoraplarım ve kar çizmelerini giymesine yardım etti. "Paltonu giy. Ben gidip arabayı ısıtacağım."

Meredith tekrar eve geldiğinde annesi girişteydi; paltosunu yanlış ilikliyordu.

*

İşte, anne." Meredith paltosunun düğmelerini çözdü ve yeniden ilikledi. Paltonun sıcak olduğunu fark ettiğinde düğmeleri iliklemeyi neredeyse bitirmişti.

Ellerini paltonun ceplerine soktu ve mantıyı buldu; fırından yeni çıkmış yemek hâlâ sıcaktı ve yağlı kâğıt havlulara sarılmıştı. *Burada neler oluyor?*

"Bunlar Anya için, senin için değil," dedi annesi geri çekilerek.

"Bunların senin olduğunu biliyorum," dedi Meredith kaşlarını çatarak. Mantıyı girişteki masanın üzerinde duran seramik kâseye koyarak, "Senin için bunları tam buraya bırakacağım, tamam mı?" dedi. "Hadi, anne."

Annesini evden çıkardı ve SUV'a bindirdi.

"Arkana yaslan, anne. Uyu. Çok yorgun olmalısın." Arabayı çalıştırdı ve şehre gitti. Cashmere Tıp Merkezi'ni tuğla ofisinin önündeki açılı park yerlerinden birine arabayı park etti.

İçeride, Georgia Edwards, masasında oturmuş, Cashmere lisesi ndeki amigoluk günlerinde olduğu kadar neşeli ve güzel görünüyordu. "Merhaba, Mere," dedi gülümseyerek.

"Merhaba, Georgia. Daisy annem için bir randevu aldı mı?"

"Jim'i bilirsin. Siz Whitson'lar için her şeyi yapar. Onu Muayene Odası A'ya götürün."

Muayene odasına yaklaşırken, annesi birdenbire nerede olduklarını fark etmiş görünüyordu. *"Bu* çok saçma," dedi aniden kolunu çekerek.

"Benimle istediğin kadar tartışabilirsin," dedi Meredith, "ama doktoru göreceğiz."

Annesi doğruldu, başını yukarı kaldırdı ve hızlı bir şekilde ilk muayene odasına yürüdü. Odada bulunan tek sandalyeye oturdu.

Meredith annesinin arkasından odaya girdi ve kapıyı kapattı.

Birkaç dakika sonra Dr. James Burns gülümseyerek odadan içeri girdi.

Beyaz bir bilardo topu kadar keldi; müşfik, gri gözleriyle Meredith'e babasını hatırlattı. Yıllardır birlikte golf oynuyorlardı; Jim'in babası, babasının en iyi arkadaşlarından biriydi. Meredith'i sıkıca kucakladı; bu kucaklaşmada paylaştıkları üzüntü ve sessiz bir, *"Ben de onu özlüyorum,"* vardı.

"Pekâlâ," dedi geri çekildiğinde. "Bugün nasılsın, Anya?"

"Ben iyiyim, James. Teşekkür ederim. Meredith gergin. Bunu biliyorsun."

"Seni muayene etmemin sakıncası var mı?" diye sordu.

"Elbette edebilirsin," dedi annesi. "Ama gereksiz."

Jim ayağa kalkmasına yardım etti ve basit, nezle muayenesine benzer şekilde muayene etti. Muayeneyi bitirdiğinde, annesinin çizelgesine birkaç not aldı ve, "Bugün günlerden ne, Anya?" dedi.

"31 Ocak 2001," dedi annesi; bakışları kararlı ve sakindi. "Çarşamba. Yeni bir başkanımız var. George Bush, genç olanı. Ve eyalet başkenti Olympia."

Jim duraksadı. "Nasılsın, Anya? Gerçekten?"

"Kalbim çarpıyor. Soluk alıyorum. Uyuyorum ve uyanıyorum."

"Belki birini görmelisin," dedi nazikçe.

"Kimi?"

"Kaybın hakkında konuşmana yardım edecek bir doktor."

"Ölüm konuşulacak bir şey değildir. Siz Amerikalılar kelimelerin bir şeyleri değiştirdiğine inanıyorsunuz. Değiştirmiyor."

Jim başın: salladı.

"Belki de kızımın yardıma ihtiyacı vardır."

"Pekâlâ," dedi; çizelgenin üzerine birkaç not daha yazarak. Ben onunla konuşurken neden sen bekleme odasına gitmiyorsun?"

Annesi hemen odadan çıktı.

Yalnız kaldıkları anda Meredith, "Annemin bir sorunu var," dedi. "Kafası çok karışık. Neredeyse hiç uyumuyor. Bugün öğle yemeğini ceplerine koydu ve kendinden bahsederken üçüncü tekil şahısta konuştu. Sürekli olarak bir aslan hakkında endişeleniyor ve bana durmadan Olga diyor. Sanırım masalları gerçek hayatla karıştırıyor. Geçen gece onlardan birini kendi kendine anlattığını duydum... sanki babam dinliyormuş gibi. Bilirsin, her zaman kışın üzgün olur, ama bu başka bir şey. Bir terslik var. Alzheimer olabilir mi?

"Aklı yerinde gibi görünüyor, Meredith."

"Ama..."

"Acı çekiyor. Ona biraz zaman ver."

"Ama..."

"Böyle bir şeyin üstesinden gelmenin normal bir yolu yok. Elli yıldır evliydiler ve şimdi o yalnız. Sadece dinle onu; eğer yapabilirsen konuş. Ve çok fazla yalnız kalmasına izin verme."

"İnan bana, Jim, annem yalnız; ben odada olayım ya da olmayayım."

"Öyleyse birlikte yalnız olun.'"

"Evet," dedi Meredith. "Haklısın. Bizi gördüğün için teşekkürler, Jim. Şimdi annemi eve götürmem ve işe geri dönmem gerekiyor. İkiyi çeyrek geçe bir toplantım var."

"Belki temponu biraz yavaşlatmaya çalışmalısın. İstersen sana bir uyku ilaci yazabilirim."

Meredith birisi -özellikle de kocası- ona bu öğüdü her verdiğinde on dolar almış olmayı diledi. Bu kadar parayla bir Meksika plajında olurdu. "Elbette, Jim," dedi. Bir mola verip keyfime bakarım."

Aşırı sıcak bir günde, Washington Eyaleti'ni terk ettikten bir aydan fazla zaman sonra, Nina bir yığın umutsuz, açlık çeken mültecinin arasında duruyordu. Görebildiği kadarıyla bu insanlar, kirli, bel vermiş çadırların önünde toplanmıştı. Durumları kritikti; birçoğu içeriye kanamalı, vurulmuş ya da tecavüz edilmiş olarak gelmişti, ama metanetleri olağanüstüydü. Güneş ve toprak onlara boyun eğdiriyordu; bir kova su için millerce yürümüş, Kızıl Haç'tan bir ölçek pirinç alabilmek için saatlerce beklemişlerdi, ama yine de pisliğin içinde oynayan çocuklar vardı ve ara sıra kahkahaların sesi ağlama seslerinin üzerine yükseliyordu.

Nina da en az etrafındaki insanlar kadar pis, yorgun ve açtı. Şimdi iki haftadır bu kampta yaşıyordu. Bundan önce, Sierra Leone'deydi; eğilerek ve saklanarak, vurulmaktan ya da tecavüze uğramaktan kaçınmaya çalışmıştı.

Kuru, pis, kırmızı toprağa çömeldi. Kampın, böceklerin ve uzakta çalışan makinelerin çıkardığı seslerin bir birleşimi olan uğultusu çok bunaltıcıydı. Sol tarafta, ordu tarafından verilen bir çadırın üstünde eski püskü bir sıhhiye bayrağı dalgalanıyordu. Yüzlerce insan yardım almak için sabırla sırada bekliyordu.

Onun önünde, vücudunun yarısı çadırın içinde, yansı dışında olan yaşlı, cildi kırışıklarla dolu siyahi bir adam kansının kollarındaydı. Kısa süre önce bir ayağını kaybetmişti ve vücuduna sarılan battaniyenin altından, kopmuş bacağından akan kan sızıyordu. Karısı saatlerdir onunla birlikteydi; bir deri bir kemik kalmış

kendi vücudu ağrımasına rağmen onu destekliyordu. Değerli su damlalarını onun ağzına döküyordu.

Nina objektifinin kapağını taktı ve ayağa kalktı. Kampın her tarafına bakarak, kendisi için yeni olan bir yorgunluk hissetti. Kariyerinde ilk defa, bütün bunların trajedisi neredeyse dayanılmazdı. Burası daha önce bulunduğu yerlerden daha kötü değildi. Sorun bu değildi. Durum değişmemişti. O değişmişti. Kendi acısını da her yere beraberinde götürmüştü ve bunun yükü, dikkatini farklı şeylere yöneltmesini imkânsız hâle getirmişti.

İnsanlar genellikle onun işinin sadece *orada olmakla* ilgili olduğunu düşünmüştü; sanki herhangi biri kamerayı yöneltip fotoğrafı çekebilirmiş gibi; ama gerçek şuydu ki, fotoğrafları onun kim olduğunun, ne düşündüğünün, ne hissettiğinin bir uzantısıydı. Kişisel bir trajedinin şiddetli acısını bir fotoğrafta yakalamak mükemmel konsantrasyon gerektiriyordu. Kendiniz bütünüyle bu anın içinde olmalıydınız; ama bu *onların* anı olmalıydı.

Sırt çantasını açtı ve küçük uydu telefonunu çıkardı. Cesaret edebildiği kadar doğuya yürüyüp donanımları kurdu, uyduyu konumlandırdı ve Danny'yi aradı.

Sesini duyduğunda, göğsünde bir şeyin rahatladığını hissetti. "Danny," dedi, parazit yüzünden sesinin duyulması için bağırarak.

"Nina, aşkım. Beni unuttuğunu sanmıştım. Neredesin?"

Bunu söylediğinde yüzünü buruşturdu. "Gine. Sen?"

"Zambiya."

"Yorgunum," dedi, kendini şaşırtarak. Bunu daha önce söylediğini bile hatırlamıyordu; çalışırken hiç söylememişti.

"Çarşamba günü Mnemba Adası'nda olabilirim."

Mavi deniz. Beyaz kumlar. Buz. Seks. "Varım."

Bağlantıyı kesti ve yeniden telefonu topladı. Askıyı omzuna asarak kampa doğru yola koyuldu. Bir dizi yeni Kızıl Haç kamyonu gelmişti ve bir yiyecek dağıtımı kargaşası yaşanıyordu. Bir kutu erzak taşıyan iki kadının yanından çabucak uzaklaştı ve fotoğraf çektiği çadırın yanından geçti.

Kanlı bandajları olan adam ölmüştü. Kadın hâlâ adamın arkasında oturuyor, onu kollarında sallıyor, ona şarkı söylüyordu.

Nina durdu ve bir fotoğraf çekti, ama bu kez objektif onu korumuyordu ve kamerayı gözünden çektiğinde ağladığını fark etti.

Nina SUV'undaki rahat, klimalı koltuğundan pencereden dışarı, Zanzibardaki manzaraya baktı. Dar, dolambaçlı sokaklar insanlarla doluydu: Geleneksel peçeler ve giysilerle örtünmüş kadınlar, mavi ve beyaz önlük giymiş okul çocukları, gruplar hâlinde duran erkekler. Yolun diğer tarafında, satıcılar meyve ve sebzeden tenis ayakkabılarına, tenis ayakkabılarından az kullanılmış tişörtlere kadar satabilecekleri her şeyi satmaya çalışıyorlardı. Yolun arkasındaki ormanda, kadınlar -çoğunun sırtında ya da kollarında bebekler vardı- karanfil topluyordu; yolun iki tarafında, baharatlar tarçın renkli kumaşların üzerine yatırılmış, sıcak güneşte kuruyordu.

Taksi nihayet ana yoldan ayrılıp plaja giden toprak yola döndüğünde, Nina değerli hayatı için kapı koluna tutundu. Buradaki yol bütünüyle mercandı -ada da öyle- ve lastikler bir anda patlayabilirdi. Hızları azaldı; bir hiçliğin ortasında kurulmuş olan köylerin çok yakınından geçtiler; büyükbaş hayvanlar eğreti ağıllara kapatılmış, parlak renkli peçeler takmış ve elbiseler giymiş kadınlar çalı çırpı topluyor, çocuklar kuyunun başında su almak için birlikte

pompalıyorlardı. Evler küçük ve karanlıktı ve kullanılabilecek her şeyden yapılmıştı: çalı çırpı, çamur, mercan parçalan. Her şeye toprağın kırmızılığı bulaşmıştı.

Yolun sonunda, plaj arı kovam gibi hareketliydi. Erkekler kumun üzerine yayılmış ağlarla ilgilenirken tahta kayıklar sığ suyun içinde inip çıkıyordu. Pejmürde giyinmiş çocuklar Amerikan doları karşılığında fotoğraf için poz vermelerini teklif edecek turist bulmak umuduyla bölgede dolaşıyorlardı.

Parlak beyaz sürat teknesine adım attığı anda, ne kadar gergin olduğunu fark etti. Ensesindeki bir düğüm çözüldü. Kirli yüzünde, durgun denizde hızlanırlarken, birbirine karışmış saçlarına vuran deniz havasını hissetti. Hızlı deniz havasını solurken, üzüntüsüyle bile ne kadar şanslı olduğu aklına geldi. O korkunç yerleri geride bırakabilir, bir telefon görüşmesi ve uçak biletiyle geleceğini değiştirebilirdi.

Ada -Mnemba- Zanzibar takımadalarındaki küçük bir atoldü ve oraya vardığında adanın yöneticisi Zoltan, bir bardak beyaz şarap ve soğuk ıslak bir bezle onu bekliyordu. Nina'yı gördüğünde, yakışıklı bronz yüzü kocaman bir gülümsemeyle aydınlandı. "Sizi tekrar gördüğüme memnun oldum."

Ekipmanların içinde bulunduğu çantayı başının üstünde tuttuğundan emin olarak tekneden ılık sulara atladı. "Teşekkürler, Zoltan. Burada olduğuma memnunum." Ondan şarabı aldı. "Danny geldi mi?"

"Dün. Yedi numarada."

Kamera çantasını ve sırt çantasının askısını omzuna astı ve aşağı, plaja doğru yola koyuldu. Kum, kendisinden oluştuğu mercan kadar beyazdı ve suyun rengi olağanüstü deniz yeşilinin bir tonuydu. Neredeyse annesinin gözlerinin rengiyle aynıydı.

Adada, her biri sık dikilmiş ağaçlarla manzaradan gizlenmiş dokuz özel banda -çatıları sazdan yapılmış, yanlan açık küçük kulübeler- vardı. Misafirler birbirlerini ya da personeli sadece yemek yedikleri yemek kulübesinde olduklarında ya da güneş batınımda plajda her kulübenin önünde bir masanın üzerine kokteyller hazırlandığında görüyorlardı.

Nina sahildeki şezlongların üzerine dikkat çekmeyecek şekilde yazılmış N07 işaretini gördü ve kulübeye giden kum yolu takip etti. Tavşanlardan daha büyük olmayan iki küçük antilop, buz kıracağı kadar sert boynuzlanyla yolun karşısına atladı ve gözden kayboldu.

Danny onu görmeden önce o Danny'yi gördü. Örülmüş bambu sandalyelerden birinde oturuyordu; çıplak ayaklarını sehpanın üzerine koymuş, birasını yudumluyor ve okuyordu. Nina tahta parmaklığa yaslandı. "Bu bira odadaki en yakışlı şey sayılmaz, ama buna oldukça yakın." Danny kitabını yere fırlattı ve ayağa kalktı. Eski, fazla yıkanmış hâkî rengi şortu, iyi bir kesime ihtiyacı olan uzun siyah saçları ve gölgeli, kirli sakalla kaplanmış çenesiyle bile çok yakışıklı görünüyordu. Onu kollarına çekti ve Nina gülerek onu itinceye kadar onu öptü. "Çok pisim," dedi.

"En sevdiğim yanın bu," dedi onun kirli avuç içini öperken.

"Bir duşa ihtiyacım var," dedi gömleğinin düğmelerini çözerken. Danny elinden tutup onu yatak odasına ve tahtadan yapılmış patikadan aşağıya, banyoya ve dışarıdaki duşa götürdü. Püsküren sıcak suyun altında, sutyenini, şortunu ve külotunu çıkardı, ayağıyla ıslak giysileri kenara itti. Danny tamamen ön sevişme olan bir biçimde onu yıkadı ve sabun hâlâ ıslak vücudundan aşağıya kayarken Nina ona uzandığında, tek gereken şey bir dokunuştu. Danny onu kollarına aldı ve yatak odasına taşıdı.

Daha sonra, ikisi de tekrar nefes alabildiklerinde, üzerine ağ örtülü yatakta birbirlerine sarılarak yattılar. "Vay canına," dedi

Nina, başını kıvırdığı koluna yaslamıştı. "Bu işte ne kadar iyi olduğumuzu unuttum."

"Birçok şeyde iyiyiz."

"Biliyorum, ama bunda gerçekten çok iyiyiz."

Bir duraklama oldu ve Nina, Danny'nin, duymak istemeyeceği şeyi söyleyeceğini anladı. "Babanın öldüğünü Slyvie'den duymam gerekti."

"Ne yapmam gerekiyordu? Telefon etmem ve ağlamam mı? Onun ölmekte olduğunu söylemem mi?"

Danny birbirlerinin yüzüne bakacak şekilde konumlanmcaya kadar kendisiyle birlikte onu da çekerek yana döndü. Elini sırtından aşağıya kaydırdı ve kalçasının kıvrımına koydu. "Ben Dublin'denim hatırladın mı? İnsanları kaybetmeyi anlarım, Nina. Bunun, içinde akü asidi gibi nasıl durduğunu, nasıl yaktığım bilirim. Ve bundan kaçmayı da bilirim. Afrika'da olan sadece sen değilsin, öyle değil mi?"

"Benden ne istiyorsun, Danny? Ne?"

"Bana babanı anlat."

Nina, kendisini köşeye sıkışmış hissederek gözlerini ona dikti. Ona istediğini vermek istedi, ama yapamadı. Duygulan, kaybı o kadar yoğundu İd, eğer kendisinin bütün bu duygulan hissetmesine izin verirse bir daha asla geri dönmek için bir yol bulamayacaktı.

"Nasıl yapacağımı bilmiyorum. O... benim güneşimdi, sanırım."

"İşte ben de seni böyle seviyorum," dedi usulca.

Nina bunun kendisini daha iyi hissettirmesini diledi, ama hissettirmedi. Eşitsiz aşkı, bir insan diğerinden daha fazla âşıksa içten nasıl yıkıldığını biliyordu. O da bazen annesine baktığında babasının gözlerinde böyle bir yıkım görmemiş miydi? Elbette görmüştü. Ve bir kez böyle bir acıyı gördükten sonra bunu unutmuyordunuz. Eğer Danny ona bir kez böyle bakarsa bu Nina'nın

kalbini kırardı. Ve bakacaktı da. Er ya da geç, onun babasını çok sevmiş olsa da daha çok annesi gibi olduğunu görecekti.

"Biz sadece... şey yapamaz mıyız..."

"Şimdilik," dedi Danny, ama Nina bunun burada bitmeyeceğini biliyordu.

Onu kaybetme düşüncesi kendini tuhaf bir şekilde tedirgin hissetmesine neden oldu, bu yüzden duygulan katlanılamayacak kadar şiddetli olduğunda her zaman yaptığı şeyi yaptı; ellerinin onun çıplak göğsüne, göğsünden aşağıya, göbeğinde çizgi hâlinde bulunan kıllara ve daha da aşağıya kaymasına izin verdi; ona dokunduğunda ve onun kendisi için ne kadar sert olduğunu hissettiğinde Danny'nin hâlâ onun olduğunu biliyordu.

Şimdilik.

Gökyüzü barut rengi ve bulutlarla dolu. Yalnız bir martı havada dolanıyor, öterek rüzgârla mücadele ediyor. O küçücük, uzun, kahverengi örgü saçları ve dizlerinde sıyrıklar olan bir kız. Onun arkasından koşan. Önünden, kumun üzerinde dönerek bir uçurtma geçiyor; kız ona ulaşamadan ters dönüyor.

"Babacığım," diye bağırıyor kız, babasının çok ileride olduğunu bilerek. Babası onu duyamıyor. "Ben buradayım..."

Meredith panikleyerek uyandı. Yatağın içinde oturdu ve onun orada olmayacağını bilerek etrafına baktı. Bu da başka bir rüyaydı. Hâlâ yorgundu, örtülerin altında dönerek geçirdiği geceden sonra vücudu ağrıyordu; Jeffi uyandırmamaya dikkat ederek yavaşça yataktan çıktı. Pencereye gitti ve karanlığa baktı. Gün henüz yüzünü göstermemişti. Kendini kontrol etmeye çalışarak kollarını sıkıca

kavuşturdu. Son zamanlarda sanki ruhunun parçaları dökülüyormuş gibi hissediyordu; sanki bu ruhsal bir cüzzam hastalığının kötü bir biçimiymiş gibi.

"Yatağa dön, Mere."

Arkasını dönüp bakmadı. "Üzgünüm. Seni uyandırmak istememiştim."

"Neden bugün biraz daha geç kalkmıyorsun?"

Bu iyi bir fikir gibi gelmişti; kendini onun kollarında ve battaniyelerin altında saklamak ve hayat onsuz yaşanmaya devam ederken sadece uyumak. "Keşke yapabilseydim," dedi, çoktan bu sabah ne yapması gerektiğini düşünerek. Mademki uyanmıştı, üç aylık vergiler üzerinde çalışabilirdi. Gelecek hafta muhasebeciyle bir toplantısı vardı ve hazır olması gerekiyordu.

Jeff yataktan çıktı ve yanına geldi. Meredith kararmış pencerede yüzlerinin yaldızlı bir görüntüsünü gördü.

"Her şeyle ve herkesle sen ilgileniyorsun, Mere. Ama seninle kim ilgileniyor?"

Meredith döndü ve Jeff'in ona sarılmasına izin verdi. "Sen ilgileniyorsun."

"Ben mi?" dedi sertçe. "Ben senin yapılacaklar listendeki şeylerden bir tanesiyim."

Başka bir zaman -geçen sene, belki- ona bunun adil olmadığını söyler, bu konuda onunla kavga ederdi, ama şimdi bunu umursamayacak kadar yorgundu.

"Şimdi olmaz, Jeff," söylemeyi düşünebildiği tek şeydi. "Bu konuşmayı yapamam."

"Ne kadar acı çektiğini biliyorum."

"Elbette acı çekiyorum. Babam öldü."

"Bundan daha fazlası var. Çok fazla şey yapıyorsun," dedi usulca. "Hâlâ ondan ilgi görmek için can atıyorsun, tıpkı..."

"Ne yapmam gerekiyor? Onu görmezden mi gelmeliyim? Ya da belki işimden mi ayrılmalıyım?"

"Birini tut. Senin orada olman onun umurunda bile değil. Bunun incittiğini biliyorum, bebeğim, ama o bunu asla umursamadı."

'Yapamam. Bunu yapmama izin vermez. Ve babama söz verdim."

"Ya seni mahvederse? Babanın istediği bu muydu? Annen yüzüne bile bakıyor mu hiç?"

Onun haklı olduğunu biliyordu. Böyle zamanlarda onunla bu kadar uzun süredir birlikte olmamış olmayı, onun bu kadar çok şey görmemiş olmasını diliyordu. Ama oyunun oynandığı gece oradaydı -ve onun gibi diğer gecelerde de-; onun kalbini ve bazen ne kadar fazla acı barındırdığını biliyordu. "Bu onunla ilgili değil. Bunu biliyorsun. Bu benimle ilgili. Kim olduğumla. Ben sadece .bunu... onu bırakamam."

"Baban bu konuda endişeleniyordu, hatırladın mı? O olmadan ailemizin dağılacağından korkuyordu ve haklıydı. Biz dağılıyoruz. Sen dağıtıyorsun ve kimsenin sana yardım etmesine izin vermiyorsun."

"Doktor Burns kısa sürede iyi olacağım söylüyor. İyileştiğinde, söz veriyorum, evini temizlemesi ve faturaları ödemesi için birini tutacağım, tamam mı?"

"Söz veriyor musun?"

Onu dudaklarından hafifçe öptü. Bitmişti. Şimdilik. "Kahvaltı için geri geleceğim, tamam mı? Bize omlet yapacağım ve meyve. Sadece sen ve ben."

Ondan yavaşça uzaklaşarak, banyoya gitti. Kapıyı kapatırken onun bir şey söylediğini duyduğunu sandı. Endişeli kelimesini duydu ve kapıyı kapattı.

Karanlıkta, koşu kıyafetlerini giydi ve yatak odasından çıktı.

Aşağıda kahve makinesini çalıştırdı, köpekleri aldı ve dışarıya, şubat ayı başlarının soğuk karanlığına çıktı.

Kendini daha önce hiç olmadığı kadar çok zorladı; umutsuzca kafasını boşaltmak istiyordu. Fiziksel acıyla başa çıkmak, üzüntüyle başa çıkmaktan çok daha kolaydı. Yanında köpekler havlıyor ve birbirleriyle oynuyor, bazen yolların kenarlarındaki karlara koşuyor, ama hep geri geliyorlardı. Golf sahasına gelip aynı yoldan geri döndüğü zaman, güneş vadiyi altın gibi kaplamıştı. Neredeyse iki haftadır kar yağmamıştı ve en üstteki gevrek kar tabakası solgun güneş ışığında parlıyordu. Yönünü değiştirerek Belye Nochi'ye döndü ve annesinin verandasında köpekleri besledi. Bu, Meredith'in yeni programındaki birçok değişiklikten biriydi. Her zaman en az iki şeyi aynı anda yapıyordu. Koşu ayakkabılarını çıkardı ve mutfağa gitti, semaveri çalıştırdı ve sonra merdivenlerden yukarı çıktı. Annesinin odasının kapısını açtığında yüzü hâlâ kırmızıydı ve düzensiz soluk alıyordu.

Ve yatağı boş buldu.

"Kahretsin."

Meredith dışarı çıkıp kış bahçesine gitti; babasının geçen Noel'de ona verdiği dantelli geceliği giymiş ve omuzlarına mavi moher bir battaniye örtmüş olan annesinin yanına oturdu. Annesinin alt dudağı, ısırdığı yerden kanıyordu. Ayaklarında ıslandığı için griye ve toprak yüzünden kahverengiye dönmüş çoraplar vardı.

Meredith uzanıp annesinin soğuk ellerini kendi elleriyle sarmaya cesaret etti, ama bu samimi hareketle birlikte söylenebilecek hiçbir kelime bulamadı. "Hadi anne, bir şeyler yemen gerek."

"Dün yedim."

"Biliyorum. Hadi." Annesinin elini tuttu ve ayağa kalkmasına yardım etti. Bu metal bankta çok fazla vakit geçirdikten sonra, annesinin vücudu her harekette çıtırdayıp çatırdayarak yavaşça doğruldu.

Annesi tamamen doğrulur doğrulmaz Meredith'ten uzaklaştı ve yassı kaldırım taşı döşeli yoldan eve doğru yürümeye başladı.

Meredith onun önden gitmesine izin verdi.

Annesinin arkasından mutfağa gitti, oradan Jeffi aradı ve olanlardan sonra eve kahvaltıya gelemeyeceğini söyledi. "Annem yine bahçedeydi," dedi. "Sanırım bugün buradan çalışsam daha iyi olacak."

"Büyük sürpriz."

"Hadi, Jeff. Adil ol..."

Jeff telefonu kapattı.

Telefonun çevir sesiyle incinen Meredith, bunun yerine Jillian'ı aradı. Hemen eski basit rutinlerine geri dönerek okuldan, Los Angeles'tan ve havadan konuşmaya başladılar. Meredith hayretler içinde büyük kızım dinledi. Son zamanlarda giderek daha sık olmaya başladığı üzere, bu kendinden emin genç kadının kimya, biyoloji ve tıp fakülteleri hakkında konuşmasını dinledi ve bu büyüme ve hayata devam etmenin nasıl gerçekleştiğini merak etti. Jillie daha dün, dişlerinin arasında boşluklar olan, bütün bir öğleden sonrayı, açmasını beklediği bir elma tomurcuğunu seyrederek geçiren tombul bir kızdı. Geliyor, anne. Çiçek her an gelebilir. Gidip babamı getirmem gerekiyor mu?"

Ve Jillian'a araba kullanmayı öğretmek on dakika sürmüştü. El kitaplarını okudum, anne. Dişlerini gıcırdatmana gerek yok. Güven bana.

"Seni seviyorum, Jillie," dedi Meredith, kızının sözünü yarıda kestiğini bir an geç fark ederek. Jillie enzimler hakkında bir şeyler söylüyordu. Ya da belki de ebola. Meredith güldü, onu dinlemiyorken yakalanmıştı. "Ve seninle gerçekten gurur duyuyorum."

"Seni komaya sokuyorum, öyle değil mi?"

"Sadece derin bir uykuya."

Jillian güldü. "Pekâlâ, anne. Şimdi gitmem gerekiyor zaten. Seni seviyorum."

"Ben de seni, böceğim."

Meredith telefonu kapattığında kendini daha iyi hissediyordu. Tekrar bir bütündü. Kızlarıyla konuşmak, hüzün için her zaman en iyi ilaçtı. Aynı konuşmaların hüzne neden olduğu zamanlar hariç elbette.

Günün geri kalanında, annesinin mutfak masasından çalıştı; vergileri ödemenin, hasat raporlarını okumanın ve depo masraflarını gözden geçirmenin yanında, annesini bir şeyler yemeye razı etti, onun faturalarını ödedi ve giysilerini yıkadı.

Nihayet sekizde, akşam yemeğinin bulaşığı bittiğinde ve yiyecekleri kaldırdığında oturma odasına gitti.

Annesi, babasının en sevdiği koltuğa oturmuş, örgü örüyordu. Yanında bir abajur ışıldıyordu; ışık annesinin yüzüne aldatıcı bir yumuşaklık vermişti. Sol tarafında, Kutsal Köşe'nin mihrabında bulunan mum titrek bir alevle yanıyordu ve dumanı dönerek yukarı çıkıyordu.

Annesinin gözleri kapalıydı; parmakları şişleri kullanırken bile. Belli belirsiz kirpikleri, solgun yanaklarını yelpazeliyor, yüzüne ürkütücü bir şekilde hüzünlü bir görünüm veriyordu.

"Yatma zamanı, anne," dedi Meredith sesinin ne sabırsız ne de yorgun çıkmasına özen göstererek. Tavandaki lambayı açınca odadaki samimiyet bir anda yok olmuştu.

"Ben kendi programımı idare edebilirim," dedi annesi.

Ve işte böyle başladı; annesini yukarı çıkarıp yatağa yatırmanın bitmek tükenmek bilmeyen eziyeti. Her şey konusunda kavga ettiler: diş fırçalamak, kıyafet değiştirmek, çorapları çıkarmak.

Saat tam dokuzu geçtiğinde, Meredith nihayet annesini yatağa yatırmıştı. Örtüleri çenesine kadar çekti; tıpkı bir zamanlar Jillian ve Maddy için yaptığı gibi. "İyi uykular," dedi Meredith. "Rüyanda babamı gör."

"Rüya görmek acı veriyor," dedi annesi usulca.

Meredith buna ne cevap vereceğini bilemedi. "Öyleyse rüyanda bahçeni gör. Çiğdemler yakında çiçek açacak."

"Onlar yenebilir mi?"

Son zamanlarda işte böyle oluyordu; bir an annesi orada, o mavi gözlerin arkasındaydı ve sonra yine aniden gitmişti.

Meredith annesindeki bütün bu değişikliklere, bütün bu kafa karışıklığına üzüntünün neden olduğuna inanmak istiyordu. Eğer öyleyse, bütün bunların bir sonu olurdu.

Ama bu her gün devam ediyordu; annesi her seferinde dünyadan kopmuş ve kafası karışmış görünüyordu. Meredith, Dr. Burns'ün yaptığı değerlendirmeye olan inancını birazcık yitirmişti. Bunun üzüntü yerine Alzheimer olabileceğinden endişe ediyordu. Annesinin birdenbire deri ayakkabıları ve kilolarca tereyağını (Meredith şimdi evin her tarafına saklanmış tereyağı bulmuştu) saplantı hâline getirmesi ve bazen onu hakkında konuşurken bulduğu, masaldaki aslan nasıl açıklanabilirdi?

Meredith yine annesi olmayan kadına dokundu; korkmuş bir çocuğa yaptığı gibi onu sakinleştirerek, "Her şey yolunda, anne. Aşağıda bir sürü yiyecek var," Dedi.

"Bir dakika uyuyacağım, sonra çatıya çıkacağım."

"Çatıya çıkmak yok," dedi Meredith yorgun bir şekilde.

Annesi içini çekti ve gözlerini kapadı. Birkaç dakika içinde uykuya dalmıştı.

Meredith battaniyeleri ve annesinin düşürdüğü diğer eşyaları toplamak için odada dolaştı.

Aşağıda, yarın sabah buraya geldiğinde kurutulmaya hazır olması için çamaşır makinesine bir sepet çamaşır koydu. Sonra, Jillian ve Maddy için hazırladığı erzak paketlerini bitirdi.

İşini bitirdiğinde saat on olmuştu.

Evde, Jeffi ofisinde, kitabı üzerine çalışırken buldu.

Odaya girerek, "Merhaba," dedi.

Jeff arkasını dönmedi. "Merhaba."

"Kitap nasıl gidiyor?"

"Harika."

"Hâlâ okumadım."

"Biliyorum." O zaman ona doğru döndü.

Jeff ona alışık olduğu biçimde baktı; hayal kırıklığı dolu bir ifadeyle ve Meredith birdenbire ikisini gördü. Uzaktan baktığı bu an ve bu yeni bakış açısı her şeyi değiştirdi. "Bir sorunumuz mu var, Jeff?"

Meredith sorduğu bu soruyla Jeff'in biraz rahatladığını, onun bu soruyu sormasını beklediğini görebiliyordu. "Evet."

"Alı." Meredith onu tekrar hayal kırıklığına uğrattığını, kendisinin birdenbire ortaya çıkardığı sorunlar hakkında konuşmak

istediğini görebiliyordu, ama ne söyleyeceğini bilmiyordu. Dürüst olmak gerekirse bu şu anda ihtiyacı olan son şeydi. Annesi delirmek üzereydi ve kocası onların sorunları olduğunu düşünüyordu.

Bunun bir hata olduğunu bilerek ve bunu düzeltmeyi başaramayarak ofisini terk etti -ve onun üzgün, hayal kırıklığına uğramış bakışını- ve yukarıya, o kadar yıldır paylaştıkları yatak odasına gitti. Giysilerini çıkarıp sadece iç çamaşırlarıyla kaldı ve üzerine eski bir tişört giyip yatağa girdi. İki tane uyku hapının işe yaraması gerekiyordu, ama yaramadı ve daha sonra Jeff yatağa yattığında Meredith, Jeff in, onun hâlâ uyanık olduğunu bildiğini biliyordu.

Meredith döndü ve onun sırtına dayandı; fısıldayarak, "İyi geceler," dedi.

Bu yeterli değildi, hiçbir şey değildi ve ikisi de bunu biliyordu. Yapmaları gereken konuşma, uzakta kütle toplamakta olan bir fırtına bulutu gibi orada duruyordu.

Yedi

Şubat ortasında, yeşil isyankârlığın rengiydi. Beyaz çiğdemler ve kardelenler bir gecede çiçek açtı; ince, kadifemsi yeşil sapları, karın parlayan beyaz örtüsünü iterek toprağın üstüne çıktı.

Meredith her gün, sorunlu evlilikleri hakkında Jeff'le konuşmak için kendi kendine söz veriyordu, ama bunu her yaptığında, onu başka yöne çeken bir şey oluyordu. Ve gerçek şuydu ki, Meredith bu konuda konuşmak istemiyordu. Tam olarak değil. Annesinin giderek artan akıl karışıklığı ve tuhaf davranışlarıyla, endişelenmesi gereken yeterince şey vardı. Yeni evli biri, bir evlilikteki sorunların nasıl gözardı edilebileceğini anlayamayabilirdi, ama yaklaşık yirmi yıldır evli olan her kadın, hakkında konuşulmadığı sürece neredeyse her şeyin gözardı edilebileceğini bilirdi.

Günlük yaşamak; işte bunun üstesinden böyle gelebilirdiniz. Tıpkı ilk içkisine uzanmayan bir alkolik gibi, bir çift de bir sohbet başlatacak cümleyi söylememeyi kolayca seçebilirdi.

Ama o şey daima oradaydı; sigara dumanı gibi, davetsiz, kanserojen bir madde gibi havada asılı duruyordu. Ve Meredith bugün, nihayet başlamaya karar vermişti.

Meredith ofisten erken, saat beşte çıktı ve işten eve dönerken yapılması gereken önemsiz işlere aldırış etmedi. Kuru temizleme daha sonra alınabilirdi ve yiyecek almadan bir gün idare edebilirlerdi. Meredith doğruca annesinin evine gitti ve arabayı evin önüne park etti.

Beklediği gibi, annesini kış bahçesinde buldu; iki gecelik giymiş ve bir battaniyeye sarınmıştı.

Meredith oraya giderken paltosunun düğmelerini ilikledi. Annesine yaklaşırken, onun yumuşak, ahenkli sesiyle, aç bir aslan hakkında bir şeyler söylediğini duydu.

Yine masalı anlatıyordu. Annesi burada tek başına, sevdiği adama hikâyeler anlatıyordu.

"Merhaba, anne," dedi, bir elini annesinin omzuna koymaya cesaret ederek. Son günlerde, böyle zamanlarda annesine dokunabileceğini öğrenmişti; bazen onun dokunuşu annesinin akıl karışıklığının azalmasına yardımcı oluyordu. "Burası soğuk. Ve yakında hava kararacak."

"Anya'yı tek başına gönderme. O korkuyor."

Meredith iç çekti. Bahçedeki yeniliği gördüğünde, Meredith başka bir şey söylemek üzereydi. Eski, bakır asetatıyla yıllanmış kolonun yanında, yeni, parlak, bakır bir kolon duruyordu. "Bunu ne zaman sipariş ettin, anne?"

"Keşke ona verecek biraz şekerim olsaydı. Şekeri çok seviyor."

Meredith annesinin ayağa kalkmasına yardım etti. Onu aydınlık, sıcak mutfağa geri götürdü; bir bardak sıcak çay yaptı ve bir kâse çorbayı yeniden ısıttı.

Annesi masaya yaklaştı; neredeyse kontrol edilemez bir biçimde titriyordu. Meredith üzerine bolca yağ ve bal sürülmüş bir dilim ekmek verene dek başını kaldırıp bakmadı.

"Baban ekmek ve balı çok seviyor."

Bunun karşısında Meredith şaşırtıcı bir üzüntü hissetti. Babasının bala alerjisi vardı ve annesinin böyle somut bir şeyi unutmuş olduğu gerçeği her nedense daha önceki akıl karışıklıklarından daha kötüydü. "Keşke seninle babam hakkında gerçekten konuşabilseydim," dedi Meredith, annesinden daha çok kendine. Son zamanlarda babasına ihtiyacı vardı; her zamankinden fazla. Babası, evliliğindeki sorun hakkında konuşabileceği kişiydi. Elinden tutar, onunla birlikte meyve bahçesinde yürür ve duymaya ihtiyacı olan şeyleri söylerdi. "O bana ne yapacağımı söylerdi."

"Ne yapacağını biliyorsun," dedi annesi, kocaman bir parça ekmek koparıp cebine koyarken. "Onları sevdiğini söyle. Önemli olan bu. Ve onlara kelebeği ver."

Bu, belki de Meredith'in hayatının en yalnız anıydı. "Bu doğru, anne. Teşekkürler."

Annesi yemeğini bitirirken, Meredith mutfakta oyalandı. Sonra, annesinin merdivenlerden yukarı, yatak odasına çıkmasına yardım etti ve onun dişlerini fırçaladı; tıpkı eskiden, onlar küçükken annesinin kızları için yaptığı gibi ve annesi de şimdi onlar gibi söyleneni yaptı. Meredith annesinin giysilerini çıkarmaya başladığında, her zamanki mücadele başladı.

"Hadi anne, yatmak için hazırlanman gerek. Bu gecelikler kirli. Bırak sana temiz bir şey getireyim."

"Hayır."

Bu kez, Meredith için çok fazlaydı -kavga edemeyecek kadar yorgundu-, bu yüzden pes etti ve annesinin kirli bir gecelikle yatmasına izin verdi.

Yatak odasının kapısının dışında, Meredith annesi uykuya dalıp hafifçe horlamaya başlayıncaya kadar bekledi, sonra aşağıya indi ve akşam için evi kilitledi.

Meredith arabaya binip eve doğru yol almaya başlayıncaya kadar annesinin ona ne söylediğini gerçekten düşünmedi.

Ne yapacağım biliyorsun

Onları sevdiğini söyle

Bu kelimeler bir çılgınlığın ürünü olabilirdi, ama yine de iyi bir tavsiyeydi.

kelimeler eskiden aralarında sıkça kullanılan sözlerdi; son zamanlarda böyle değildi oysa.

Eğer bir şeylerin onarılmaya başlanması ve konuşulması gerekiyorsa, bu iki kelime başlangıç olmalıydı.

Evde, Meredith, Jeff'e seslendi ve bir cevap alamadı.

Jeff henüz eve gelmemişti. Meredith'in hazırlanmak için vakti vardı.

Bunu düşündüğünde gülümseyerek, duşa girmek için yukarı çıktı; jiletine uzanıncaya kadar, bacaklarını en son tıraş ettiğinden beri ne kadar uzun süre geçmiş olduğunun farkına varmadı. Kendini nasıl bu kadar ihmal etmişti?

Saçını kuruttu, bigudiye sardı, makyaj yaptı ve sonra yıllardır giymediği ipek bir pijamayı giydi. Ayakları çıplak, bedeninde gardenya vücut losyonunun kokusu, bir şişe şampanya açtı. Kendine bir bardak içki alarak oturma odasına gitti, şöminede bir ateş yaktı ve oturup kocasını beklemeye başladı.

Kanepenin yumuşak arka yastığına yaslanarak, ayaklarını sehpanın üzerine koydu ve gözlerini kapadı; Jeff'e başka ne söyleyeceğini, duymaya ihtiyacı olan kelimeleri düşünmeye çalışıyordu.

Köpeklerin havlamalanyla uyandı. Köpekler koridorda koşuyor, aceleyle kapıya gitmeye çalışırken birbirlerinin üzerine devriliyorlardı.

Jeff içeri girdiğinde, köpekler etrafını çevirmişti; üzerine atlamadan Jeffi karşılamaya çalışırken kuyrukları ahşap döşemeye vuruyordu.

"Merhaba," dedi Meredith, Jeff odadan içeri girdiğinde.

Jeff kulaklarını kaşıdığı Leia'dan başını kaldırıp bakmadan, "Merhaba, Mere," dedi.

"Bir içki ister misin?" dedi Meredith. "Biz, biliyorsun işte... konuşabiliriz."

"Başım çatlıyor. Sanırım sadece bir duş alacağım ve yatacağım."

Meredith, ona konuşmaları gerektiğini hatırlatabileceğim ve Jeff'in planım değiştireceğini biliyordu. Jeff onunla birlikte otururdu ve Meredith'i bu kadar korkutan şeye başlayabilirlerdi.

Meredith, muhtemelen bunu zorlamalıydı, ama zaten Jeff'in söylemek istediklerini duymak istediğinden emin değildi. Ve bir günden ne fark ederdi ki? Jeff'in yorgun olduğu açıkça görülüyordu ve Meredith bu duyguyu çok iyi biliyordu. Onu ne kadar sevdiğini daha sonra gösterebilirdi. "Elbette," dedi. "Aslında, ben de yorgunum."

Birlikte yatmaya gittiler ve Meredith Jeffin yanına sokuldu. Aylardır ilk kez derin ve rüyasız bir uyku uyudu.

Sabah saat 5.45'te gelen bir telefonla uyandı. İlk düşüncesi, *Birisi Yaralandı,* olmuştu ve yavaşça doğruldu; kalbi küt küt atıyordu.

Meredith telefonu aldı ve, "Alo?" dedi.

"Meredith? Ben Ed. Seni bu kadar erken rahatsız ettiğim için özür dilerim."

Meredith yatağın yanında duran lambayı açtı. Dudak hareketiyle Jeff'e, *İş,* dedikten sonra, arkasını yatak başlığına dayadı. "Ne var, Ed?" dedi.

"Annen. Meyve bahçesinin arkasında. *'A'* alanında. O... ah... senin şu eski kızağını sürüklüyor."

"Kahretsin. Durdur onu. Hemen oraya geliyorum." Meredith örtüleri üzerinden attı ve yataktan çıktı. Odanın etrafında dolaşarak, giyecek bir şey aradı.

"Kahretsin, neler oluyor?" dedi Jeff doğrularak.

"Benim seksen küsur yaşındaki annem dışarıda *kızakla dolaşıyor.* Ama ben yanılıyorum. Onda Alzheimer yok. O sadece üzgün."

"Evet, tabii."

"Jim'e söyledim." Meredith dolabının zemininde bir eşofman buldu ve giyinmeye başladı. "Geçen ay, onu üç kere gördü ve her seferinde annem bir hâkim kadar makul davrandı. Jim bunun sadece üzüntü olduğunu söylüyor. Annem deliliklerini bana saklıyor."

"Onun profesyonel yardıma ihtiyacı var."

Meredith, yatağın ucundaki kanepenin üzerinde duran çantasını aldı ve veda etmeden dışarı çıktı.

Bahar geldiğinde, Meredith ve Jeff sessizliğe alışmıştı. İkisi de başlarının dertte olduğunu biliyordu; bu her bakışta, dokunmayışta, sahte gülümsemede vardı, ama her ikisi de bu konuyu açmadı. Uzun saatler boyu çalışıp birbirlerine iyi geceler öpücüğü verdiler ve sabah olduğunda kendi yollarına gittiler. Son zamanlarda annesinin akıl karışıklığı nöbetleri seyrekleşmişti; o kadar ki Meredith

Dr. Buras'ün haklı olduğunu ve nihayet annesinin iyileşmeye başladığını ümit etmeye başlamıştı.

Meredith, masasının üzerinde duran muhasebe defterini kapattı ve kurşun kalemini çekmeceye koydu. Sonra interkom düğmesine bastı. "Öğle yemeği için eve gidiyorum, Daisy. Bir saat içinde dönmüş olurum."

"Elbette, Meredith."

Meredith kapüşonlu paltosunu aldı ve arabasına gitmek için yola koyuldu.

Mart ayının sonlarında, onu neşelendiren, güzel bir gündü. Geçen hafta bir sıcak hava kütlesi vadiye yayılarak İhtiyar Kış'ı bir kenara itmişti. Güneş ışığı, manzarada kalıcı izini bırakmıştı: Buz mavisi sular yolun iki tarafındaki oluklardan akıyordu; uyanmakta olan elma ağaçlarından, parıldayan damlacıklar düşüyor ve son kalan birkaç çamurlu kar parçasında dantel gibi motifler yaratıyordu.

Meredith, annesinin otomobil yoluna döndü, arabayı park etti ve bahçe kapısına yürüdü. Sağ tarafında, tulum giymiş bir adam, kırmızı bahçe ısıtıcılarını kontrol ediyordu. Meredith adama el salladı ve yoğun siyah dumanın içinden geçerken ağzını ve burnunu kapattı.

Evin içinde paltosunu çıkarırken, "Anne. Ben geldim," diye seslendi.

Mutfakta, Meredith birdenbire durdu.

Annesi, tezgâhın üzerinde ayakta duruyordu, elinde bir parça gazete kâğıdı ve bir rulo izole bant tutuyordu.

"Anne! Orada 11e halt ediyorsun? İn aşağı." Meredith hemen yanına gitti ve annesinin aşağı inmesine yardım etmek için elini uzattı. "İşte. Elimi tut."

Annesinin yüzü bembeyaz, saçları karmakarışıktı. Üzerinde, birbirine uymayan en az dört kat giysi vardı, ama ayakları çıplaktı.

Arkasında, ocağın üzerinde, fokurdayarak, tıslayarak bir şey kaynıyordu. "Bankaya gitmem gerek," dedi annesi. "Hâlâ yapabilirken paramızı çekmeliyiz. Takas edecek çok fazla bir şeyimiz yok."

"Anne... ellerin kanıyor. Sen ne yaptın?"

Annesi yemek odasına doğru baktı.

Meredith yavaşça ilerledi, soğuk semaverin ve tezgâhın üzerindeki boş meyve sepetinin yanından geçip yemek odasına girdi. Güneş batınımda Neva Nehri'ni gösteren büyük yağlıboya tablo duvardan indirilmiş ve masaya dayanmıştı. Duvar kâğıdı, kocaman şeritler hâlinde yırtılmıştı. Bazı yerlerde, çıplak duvarlar koyu lekelerle kaplıydı. Kurumuş kan mıydı? Annesi, parmaklarının ucundaki deriyi yüzecek kadar hararetli bir şekilde çalışmış mıydı? Lime lime olmuş duvar kâğıdı şeritleri, sanki tuhaf, solgun bir çiçek aranjmanıymış gibi, masanın ortasında bir çanağa yerleştirilmişti.

Annesinin arkasında, ocağın üzerindeki tencere kaynamaya devam ediyor, su tıslıyor ve fokurduyordu. Meredith aceleyle ocağa koştu ve tencerenin altını kapattı; o anda suyla ve duvar kâğıdı şeritleriyle dolu olduğunu gördü.

"Kahretsin, bu da ne?.." dedi, Meredith annesine dönerek.

"Acıkacağız," dedi annesi.

Meredith annesine gitti, nazikçe kanlı ellerini tuttu. "Hadi, atine. Gidip seni yıkayalım. Tamam mı?"

Annesi, bunu hiç duymamış gibiydi. Bankadaki para ve parayı ne kadar çok istediği konusunda mırıldanmaya devam etti, ama Meredith'in kendisini yukarıya, ilk yardım çantasını bulundurdukları banyoya götürmesine izin verdi. Meredith, onu kapalı tuvalet kapağının üzerine oturttu ve sonra ellerini yıkamak ve bandajlamak için önünde diz çöktü. Meredith, annesinin parmak uçlarındaki belirgin kesikleri -yaralan- görebiliyordu. Bu yaralar,

hararetli bir şekilde kazımanın sonucunda meydana gelmemişti. Bunlar kesikti. Yaralar. "Ne oldu, anne?"

Annesi etrafına bakınmaya devam etti. "Duman var. Bir silah sesi duydum."

"Bahçe ısıtıcıları. Bunu biliyorsun. Ve muhtemelen Melvin'in kamyonunun geri teptiğini duydun. O, bütün bahçe ısıtıcılarının çalıştığından emin olmak için burada."

"Isıtıcılar mı?" Annesi kaşlarını çattı.

Meredith annesinin ellerini temizledikten ve bandajladıktan sonra onu yatağa yatırdı ve örtüleri üzerine çekti. O zaman, yatağın yanındaki komidinin üzerinde duran kanlı X-Acto maket bıçağını fark etti. Annesi ellerini bilerek kesmişti.

Ah, Tanrım.

Meredith, annesi gözlerini kapatıncaya kadar bekledi. Sonra aşağıya indi ve orada öylece durarak, etraftaki hasara baktı -kaynamakta olan duvar kâğıdı, mahvolmuş duvarlar, ürkütücü bir masa aranjmanı- ve içine bir korku yerleşti. Tam da Melvin arabasıyla uzaklaşırken, dışarı, verandaya çıktı. Yüksek sesle çığlık atmamak için iradesinin bütün kırıntılarını kullanması gerekmişti.

Bunun yerine cebinden cep telefonunu çıkardı ve Jeffi işten aradı.

"Merhaba, Mere. Ne var? Ben de şimdi neredeyse hazırlanıyor..."

"Sana ihtiyacım var, Jeff," dedi usulca, kontrolünü kaybediyormuş gibi hissederek.

Her şeyi doğru olarak yapmak, babasına verdiği sözü tutabilmek için o kadar çok çaba harcamıştı ki... Yine de her nasılsa başarısız olmuştu. Tek başına bunun üstesinden nasıl geleceğini bilmiyordu.

"Ne oldu?"

"Annem bu kez çok ileri gitti. Buraya gelebilir misin?"

"On dakikada orada olurum."

"Teşekkürler."

Meredith, ondan sonra Dr. Burns'ü aradı ye hemen annesinin evine gelmesi gerektiğini söyledi. *Acil* kelimesini kullanmakta tereddüt etmedi. Bu durum, Meredith'in kitabında kesinlikle acil bir durumdu.

Doktor hemen geleceğini söyler söylemez, Meredith telefonu kapattı ve Nina'nın numarasını çevirdi. Botsvana ya da Zimbabve'de saatin kaç olduğu hakkında hiçbir fikri yoktu -ya da kardeşi şimdi her nerdeyse- ve bunu umursamıyordu. Bildiği tek şey, Nina telefona cevap verdiğinde, *Artık bunu tek başıma yapamıyorum,* diyeceğiydi.

Ama Nina telefona cevap vermedi. Onun yerine, kaydedilmiş neşeli sesi, "Merhaba, aradığınız için teşekkürler. Şu anda nerede olduğumu Tanrı bilir, ama bana bir mesaj bırakın; arayabildiğim zaman sizi ararım. *Ahsante san,"* dedi.

Bip.

Meredith mesaj bırakmadan telefonu kapattı.

Ne anlamı vardı ki?

Meredith orada öylece, telefon elinde, yavaşça dağılmakta olan dumana bakarak durdu. Duman gözlerini yaktı, ama bunun hiç önemi yoktu. Zaten ağlıyordu. Gözyaşlarının ne zaman akmaya başladığım bile hatırlamıyordu ve ilk kez bunu umursamıyordu.

Jeff sözünü tuttu ve on dakikadan kısa bir sürede geldi. Arabadan dışarı çıkıp Meredith'e doğru ilerledi. Verandanın merdivenlerinin tepesinde kollarım açtı ve Meredith onun kollarına gitti; sarılışının onu ayakta tutmasına izin verdi.

"Ne yaptı?" dedi Jeff nihayet.

Meredith cevap veremeden, mutfakta büyük bir gürültü oldu.

Meredith çabucak döndü ve içeriye koştu.

Meredith annesini yemek odasında, boylu boyunca yerde yatarken buldu; bir eliyle bir şerit duvar kâğıdını, diğer eliyleyse ayak bileğini sımsıkı tutuyordu. Annesinin yanında, yana devrilmiş bir sandalye duruyordu. Sandalyeden düşmüş olmalıydı.

Meredith annesinin yanına gitti, yere eğildi. Çoktan şişmeye başlayan bileği kontrol etti. "Onu oturma odasına götürmeme yardım et, Jeff. Onu otoman yatağın üzerine yatıralım."

Jeff yere, annesine doğru eğildi. O kadar yumuşak bir sesle, "Merhaba, Anya," dedi ki, bu, Meredith'in, onun ne kadar harika bir baba olduğunu, kızlarının gözyaşlarını ne kadar kolay kurutup onları nasıl güldürdüğünü hatırlamasına yol açtı. Jeff öyle iyi bir adamdı ki, Meredith'in annesinin yıllar boyunca bütün yaptıklarına, ona yüklediği bütün suskunluğa rağmen, yine de onu önemsemeyi başarabilmişti. "Seni oturma odasına taşıyacağım, tamam mı?"

"Kimsin sen?" dedi, annesi onun gri gözlerini inceleyerek.

"Ben senin prensinim, hatırladın mı?"

Annesi hemen sakinleşti "Bana ne getirdin?"

Jeff ona gülümsedi. "İki gül," dedi onu kaldırıp kollarına alırken. Jeff onu oturma odasına taşıdı ve otoman yatağın üzerine bıraktı.

"İşte, anne," dedi Meredith. "Bir buz torbası getirdim. Bunu bileğinin üzerine koyacağını, tamam mı? Ayaklarını bu yastığın üzerinde tut."

"Teşekkürler, Olga."

Meredith başını salladı ve Jeff in kendisini mutfağa götürmesine izin verdi.

"Sandalyeden mi düşmüş?" diye sordu Jeff, berbat olmuş yemek odasına bakarak.

"Öyle sanırım."

"Vay canına."

"Evet." Meredith Jeffe baktı; ne söyleyeceğini tam olarak bilemiyordu.

Dr. Burns'ün arabasının geldiğini duydu ve bu rahatlama onun ilerlemesini sağladı.

Dr. Burns eve geldi, biraz rahatsız olmuş gibi görünüyordu, elinde yarısı yenmiş bir sandviç vardı. İçeri girerken, "İkinize de merhaba," dedi. "Ne oldu?"

"Annem duvar kâğıtlarını yırtıyordu ve sandalyeden düştü. Bileği balon gibi şişiyor," dedi Meredith.

Dr. Burns başını salladı ve sandviçini girişteki masanın üzerine bıraktı. "Göster bana."

Ama oturma odasına gittiklerinde, annesi doğrulmuş oturuyor ve sanki bu, duvar kâğıdım pişirmeye çalıştığı ve kendi derisini kestiği gün değilmiş, sadece sıradan bir öğleden sonraymış gibi örgü örüyordu.

"Anya," dedi Jim ona giderek. "Burada ne oldu?"

Annesi büyüleyici gülümsemelerinden biriyle ona gülümsedi. Mavi gözleri bütünüyle sakindi. "Yemek odasını yemden dekore ediyordum ve düştüm. Aptallık ettim."

"Yeniden dekore etmek mi? Neden şimdi?"

Annesi omuzlarım silkti. "Biz kadınlar. Kim bilir?"

"Bileğine bakabilir miyim?"

"Elbette."

Yavaşça annesinin bileğini muayene etti ve bileğini bandaja sardı.

"Bu acı hiçbir şey," dedi Anya.

Jim, "Peki ya ellerin?" diye sordu onun parmak uçlarını incelerken. "Görünüşe bakılırsa, kendini bilerek kesmişsin."

"Saçma. Yeniden dekore ediyordum. Bunu sana söyledim."

Dr. Burns birkaç dakika onun yüzünü inceledi ve sonra nazikçe gülümsedi. "Hadi. İzin ver, Jeff ve ben odana gitmene yardım edelim."

"Elbette."

"Meredith, sen burada kal."

"Memnuniyetle," dedi Meredith gergin bir şekilde, yukarı çıkmalarını ve gözden kaybolmalarım seyrederken.

Meredith kanamaya başlayıncaya kadar başparmağının tırnağını yiyor, sabırsızca bir aşağı bir yukarı yürüyordu.

Jeff ve Dr. Burns merdivenlerden aşağı indiğinde, doktora baktı. "Pekâlâ?"

"Bileğini burkmuş. Üzerine basmazsa iyileşecek."

"Demek istediğim bu değildi, biliyorsun," dedi Meredith. "Parmaklarını gördün. Ve yatağının yanında bir X-Acto maket bıçağı buldum. Bunu bilerek yaptığım düşünüyorum. Alzheimer'a yakalanmış o *imalı*. Ya da herhangi başka bir tür bunama olmalı. Ne yapacağız?"

Jim yavaşça başını salladı, düşüncelerini toplamaya çalıştığı açıkça belli oluyordu. "Wenatchee'de anneni bir aylığına ya da altı haftalığına alabilecek bir yer var. Buna, bileği için rehabilitasyon diyebiliriz. Sigorta bunu karşılar ve annenin yaşında, iyileşme yavaş olur. Bu uzun süreli bir çözüm değil, ama annene -ve sana- olanların üstesinden gelmek için biraz zaman verir. Belye Nochi ve buradaki anılarından uzakta geçireceği zamanın ona yardımcı olabilir."

Meredith yüzünü buruşturdu. "Bir huzurevi mi demek istiyorsun?"

"Hiç kimse huzurevlerini sevmez," dedi doktor. "Ama bazen bu en iyi çözümdür. Ve unutma, bu sadece kısa süreli bir çözüm."

Jeff, "Oraya rehabilitasyona ihtiyacı olduğu için gittiğini ona sen söyler misin?" diye sordu; Meredith o anda Jeffi öpebilirdi. Jeff bunun Meredith için ne kadar zor bir karar olduğunu biliyordu.

"Elbette."

Meredith derin bir nefes aldı. Bu anı defalarca kafasında tekrarlayacağını biliyordu; muhtemelen kendinden her gün biraz daha fazla nefret ederek. Babasının asla bu seçimi yapmayacağım ve onun da bu seçimi yapmasını istemeyeceğini biliyordu. Ama bunun ona ne kadar yardımcı olacağını inkâr edemezdi.

Annem dışarıda uyuyor... duvar kağıtlarını yırtıyor... sandalyelerden düşüyor... sırada ne var?

Meredith, "Tanrı yardımcım olsun," dedi yumuşak bir sesle, Jeff tam yanı başında olmasına rağmen kendini yalnız hissederek. Tek bir kararın insanı diğerlerinden nasıl bu kadar kati biçimde ayırabileceğini şimdiye kadar hiç bilmiyordu. "Tamam."

Meredith o gece uyuyamadı. Yatakta yatarken, dijital saatin birbiri ardına geçen dakikalarının tıkırtısını duydu.

Kararı hakkındaki her şey yanlışmış gibi geliyordu. Bencilce. Ama sonuçta bu onun kararıydı.

Rahatlamaya çalışarak kalabildiği kadar uzun süre yatakta kaldı; saat ikide, uyumaya çalışıyormuş gibi davranmayı bıraktı ve yataktan kalktı.

Aşağıda, loş, sessiz evde dolaştı; uyumasına yardımcı olacak ya da uyanıkken zihnini meşgul edecek bir şey arıyordu: TV, bir kitap, bir bardak çay...

Sonra telefonu gördü ve kesinlikle neye ihtiyacı olduğunu anladı: Nina'nın suç ortaklığına. Eğer Nina huzurevi fikrini kabul ederse, Meredith suçluluk duygusunun sadece yansım yüklenecekti.

Meredith kız kardeşinin uluslararası cep telefonu numarasını çevirdi ve kanepeye oturdu.

"Alo?" dedi aksanı çok belirgin bir ses. *İrlandalı,* diye düşündü Meredith. Ya da İskoç.

"Alo? Nina Whitson'ı arıyorum. Yanlış numarayı mı aradım?"

"Hayır. Bu Nina'nın telefonu. Kiminle konuşuyorum?"

"Meredith Cooper. Nina'nın kardeşiyim."

"Ah, harika. Ben Daniel Flynn. Sanırım sana benden bahsetmiştir."

"Hayır."

"Bu, moral bozucu, öyle değil mi? Ben... kız kardeşinin iyi bir arkadaşıyım."

"Ne kadar iyi bir arkadaşısın, Daniel Flynn?"

Kahkahası kısık ve derindi. Son derece seksiydi. "Daniel benim babam ve huysuz bir orospu çocuğuydu. Bana Danny de."

"Soruma cevap vermediğini fark ettim, Danny."

"Dört buçuk yıl. Aşağı yukarı."

"Ve senden hiç bahsetmedi ya da seni hiç eve getirmedi mi?"

"Maalesef, ha? Şey, seninle konuşmak harikaydı, Meredith, ama kız kardeşin bana ters ters bakıyor, bu yüzden en iyisi telefonu ona vereyim."

Meredith hoşça kal derken sanki Danny ve Nina telefon için kavga ediyorlarmış gibi bir hışırtı duydu.

Nina cevap verdi, biraz nefes nefeseydi, gülüyordu. "Merhaba, Mere. N'aber? Annem nasıl?"

"Doğrusu, seni bu yüzden arıyorum, Neens. Annem iyi değil. Son zamanlarda aklı karışık. Zamanın yarısında bana Olga diyor ve sanki bir anlamı varmış gibi o kahrolası masalı anlatıyor."

"Doktor Burns ne diyor?"

"Bunun olağan bir üzüntü olduğunu düşünüyor, ama..."

"Tanrı'ya şükür. Annemin sonunun Dora teyze gibi olmasını, bayat Jell-O[15] yiyerek ve yarışmaları seyrederek berbat bir huzur evinde tıkılıp kalmasını istemem."

Meredith bunu duyunca irkildi. "Düştü ve bileğini burktu. Şans eseri, yardım etmek için oradaydım, ama her zaman orada olamam."

"Sen bir azizesin, Mere. Gerçekten."

"Hayır, değilim."

"Rahibe Teresa'nın bana söylediği de buydu."

"Ben Rahibe Teresa değilim, Nina."

"Evet, öylesin. Anneme bakman ve meyve bahçesini işletmen. Babam gurur duyardı."

"Böyle söyleme," diye fısıldadı, sesini güçlü çıkarmayı başaramamıştı. Şimdi kardeşini aramamış olmayı diliyordu.

"Bak, Mere. Şu anda gerçekten konuşamam. Biz de tam dışarı çıkmak üzereydik. Söyleyecek önemli bir şeyin var mı?"

Bu onun anıydı, gerçeği söyleyebilir ve yargılanabilirdi (Azize Mere, annesini bir huzurevine tıkıyordu) ya da hiçbir şey söylemeyebilirdi. Peki ya Nina onunla aynı fikirde değilse ne olacaktı? Meredith daha önce bu olasılığı düşünmemişti, ama şimdi bunu açıkça görüyordu. Nina onu desteklemeyecekti ve bu sadece işleri daha da kötüleştirecekti. Nina tarafından bencil olarak adlandı-

15 Ünlü bir jöle markası. (ç.n.)

rılmak Meredith'in katlanabileceğinden fazlaydı. "Hayır, önemli bir şey yok. Ben halledebilirim."

"İyi. Babamın doğum günü için evde olacağım, unutma."

"Tamam," dedi Meredith kendini kötü hissederek. "Görüşürüz o hâlde."

Nina, "Hoşça kal" dedi ve konuşmaları sona erdi.

Meredith telefonu kapattı. İçini çekerek ışıkları kapattı ve kocasıyla yatağa kıvrılacağı üst kata çıktı.

...berbat bir huzurevinde tıkılıp kalmak...

Azize Mere...

Uzun süre öylece yattı; karanlıkta, uzun süre önce Dora teyzesine yaptıkları o kötü ziyaretleri hatırlamamaya çalışarak.

Meredith, hiç uykuya dalmadığından kesinlikle emindi, ama sabah yedide alarm saati onu birdenbire uyandırdı.

Jeff bir bardak kahveyle yatağın yanında duruyordu. "İyi misin?"

Meredith, hayır demek, çığlık atmak, belki gözyaşlarına bile boğulmak istedi, ama bu neye yarardı ki? Hepsinin en kötü tarafı da Jeff'in bunu bilmesiydi; Meredith'e yine hüzünlü bir şekilde bakıyordu; *Bana ihtiyaç duymanı bekliyorum,* diyen ifadesiyle. Eğer Meredith ona doğruyu söyleseydi, Jeff elini tutar, onu öper ve doğru şeyi yaptığım söylerdi. Ve sonra Meredith gerçekten çıldırırdı. "Ben iyiyim."

Jeff, "Ben de böyle söyleyeceğini düşünmüştüm," dedi geri çekilerek. "Yaklaşık bir saat içinde gitmemiz gerek. Saat dokuzda bir randevum var."

Başını salladı ve iterek saçlarını yüzünden çekti.

Sonraki bir saatte, Meredith sanki sıradan bir günmüş gibi hazırlandı, ama kocaman SUVunun şoför koltuğuna oturduğunda,

birdenbire, her şey yolundaymış gibi davranma yeteneğini kaybetti. Seçiminin gerçekliği bütün vücuduna yayılarak onu ürpertti.

Onun önünde, Jeff kamyonetini çalıştırdı ve birlikte, ayrı arabalarla Belye Nochi'ye gittiler.

Evde, annesini oturma odasında, Kutsal Köşe'de ayakta dururken buldu. Dar ve düz siyah yün bir elbise giymişti, boğazında beyaz ipek bir eşarp sanlıydı; hem şık hem de güçlü görünmeyi başarmıştı. Sırtı dimdikti, omuzları sıkıydı. Bembeyaz saçları yüzünden geriye itilmişti ve Meredith'e bakmak için döndüğünde o mavi gözlerinde bir damla bile karışıklık yoktu.

Meredith'in kararlılığı kayboldu ve yerini şüpheye bıraktı.

"Kutsal Köşe'nin yeni odama getirilmesini istiyorum," dedi Annesi. "Mum yanık tutulmalı." Dr. Burns'ün onun için getirdiği koltuk değneklerine uzandı. Değnekleri kollarının altına yerleştirdi, topallayarak yavaşça Meredith ve Jeff'e doğru ilerledi.

"Yardıma ihtiyacın var," dedi Meredith annesi yaklaşırken. "Her zaman burada olamam."

Annesi duyduysa ya da umursuyorsa da bunu hiç belli etmiyordu. Topallayarak Meredith'in yanından geçti ve ön kapıya gitti. "Bavulum mutfakta."

Meredith annesinden af dilememesi gerektiğini bilmeliydi. İhtiyacı olan her neyse annesinden bunu alamayacağını çok iyi biliyordu. Belki en çok da bunu. Meredith, yürüyüp onun yanından geçti ve mutfağa gitti.

Bu yanlış bavuldu. Meredith büyük kırmızı bavulu daha dün gece toplamıştı. Meredith eğildi ve bavulu açtı.

Annesi bavulu şeker, tereyağı ve deri kemerlerle doldurmuştu.

Sekiz

Nina silah sesleriyle uyandı.

Penceresinin hemen dışında silahlar patladı; otel odasının kirli, soyulan duvarları titredi. Odanın zeminine alçı döküldü. Bir yerlerde bir cam kırıldı ve bir kadın bağırdı. Nina yataktan çıktı ve sürünerek pencereye gitti.

Tanklar moloz kaplı caddede ilerliyordu. Üniforma giymiş adamlar -aslında çocuklar- tankların yanında yürüyor, insanlar bir sığınak bulmaya çalışırken makineli tüfeklerini ateşliyor ve kahkahalar atıyorlardı.

Nina arkasını döndü ve sırtını sert duvara yasladı, sonra tozlu zeminde oturmak için aşağıya kaydı. Bir fere, döşemenin tahtaları arasında hızla kaçtı ve Nina'nın uyduruk gardrobunun gölgesine karıştı.

Tanrım, bundan bıkmıştı.

Nisan ayının sonuydu. Daha bir ay önce Sudan'da Danny'yle birlikteydi, ama çok uzun bir süre önceymiş gibi geliyordu.

Nina'nın cep telefonu çaldı.

Nina sürünerek kirli zeminde ilerledi ve sırtını yatağın kenarına dayayarak oturdu. Komodine uzanarak bir çek defteri büyüklüğündeki telefonunu buldu ve açtı. "Alo?"

"Nina? Sen misin? Sesini çok az duyuyorum."

"Silah sesleri. Merhaba, Sylvie, ne haber?"

"Fotoğraflarım kullanmıyoruz," dedi Sylvie. "Bunu söyleyebilmenin daha kolay bir yolu yok. Fotoğrafların yeterince iyi değil."

Nina az önce duyduklarına inanamadı. "Kahretsin. Benimle dalga geçiyor olmalısın. En kötü günümde bile, çalıştırdığın o pislik heriflerin çoğundan daha iyiyim."

"Bunlar senin en kötü gününden de daha kötü, ufaklık. Neler oluyor?"

Nina saçlarını gözlerinden çekti. Haftalardır saçını kestirmemişti ve o kadar kirliydi ki, saçını yana ittiğinde öylece kalıyordu. Otelindeki sular -bütün blokta- günlerdir kesikti. Savaş kızıştığından beri. Nina, en sonunda, "Bilmiyorum, Sylvie," dedi.

"İşe bu kadar çabuk geri dönmemeliydin. Babam ne kadar çok sevdiğini biliyorum. Yardım etmek için yapabileceğim bir şey var mı?"

"Kapağı almak her zaman kendimi daha iyi hissetmemi sağlar."

Sylvie'nin sessizliği her şeyi anlatıyordu. "Bir savaş bölgesi yas tutulacak bir yer değil, Nina. Belki de başka bir yerde olman gerektiği için üstünlüğünü kaybettin."

"Evet. Şey..."

"İyi şanslar, Nina. Gerçekten."

Nina, "Teşekkürler," dedi ve telefonu kapattı.

Nina karanlık, kirli odada etrafına bakındı; makineli tüfek ateşinin yankısını omurgası boyunca hissediyordu ve bütün bun-

lardan bıkmıştı. Bitkindi. Son fotoğraflarının berbat olması hiç de şaşırtıcı değildi. Konsantre olamayacak kadar yorgundu ve nihayet uykuya daldığında babasının rüyaları onu uyandırıp durdu.

Son zamanlarda, babasının son sözleri, Nina'dan aldığı söz onu rahatsız ediyordu. Belki sorunu buydu. Belki konsantre olmamasının nedeni buydu.

Sözünü tutmayı başaramamıştı.

Sihrini kaybetmesine şaşmamak gerekirdi.

Bu sihir, Belye Nochi'de, yakından tanımaya söz verdiği kadının ellerindeydi.

Mayısın ilk haftasında -planladığından sadece birkaç gün önce-, saat sabah yediyi biraz geçe, Nina Wenatchee Vadisi'ne geldi. Cascade Sıradağlarının sivri ucu hâlâ karla kaplıydı, ama geri kalan her şey bahar için hazırdı.

Belye Nochi'de bahçe bütünüyle çiçek açmıştı. Dönümlerce elma ağacı, parlak beyaz çiçeklerle doluydu. Nina arabayla eve doğru yaklaşırken, babasının orada olduğunu, yanında sorular soran küçük siyah saçlı kızla birlikte, sıralanmış ağaçların arasında gururla yürüdüğünü hayal etti. *Bunlar artık hazır mı, babacığım? Ben acıktım.*

Hazır oldukları zaman hazır olacaklar, Neener Beaner. Bazen sabırlı olmalısın.

Bu ağaçlarla birlikte Nina da olgunlaşmış, bu sürede sabırlı olmadığını ve çiftçiliğin ilgisini çekmediğini; babasının hayatı boyunca yaptığı işin asla kendi işi olamayacağını öğrenmişti.

Otomobil yolunda, Nina arabayı garajın önünde durdurdu ve park etti.

Meyve bahçesi, ağaçların arasından geçerek böcekleri, çürükleri ya da baktıkları her neyse onları kontrol eden işçilerle hareketliydi.

Nina kamera çantasını omzuna astı ve eve doğru ilerlemeye başladı. Evin bahçesi o kadar canlı, parlak bir yeşildi ki bakmak neredeyse zordu. Kaldırımın her iki yanında ve çit çizgisi boyunca küme hâlinde beyaz çiçekler bitmişti.

Eve vardığında, Nina kapıyı çalmaya zahmet etmedi. Girişteki ışığı açarak ve çizmelerini çıkararak, "Anne?" diye seslendi.

Kimse cevap vermedi.

Nina mutfağa gitti.

Ev küf kokuyordu, boştu. Yukarısı da aşağısı kadar sessiz ve boştu.

Nina, hayal kırıklığına uğramış hissetmemek için direniyordu. Annesini ve Meredith! şaşırtmaya karar verdiğinde bunun biraz riskli olabileceğini biliyordu.

Dışarı çıkıp kiralık arabaya geri döndü ve arabayla yolun yukarısına, kız kardeşinin evine doğru gitti. Yolun V şeklindeki ayrımında, bir kamyonet ona doğru geldi.

Nina arabayı kenara çekip bekledi.

Kamyonet yavaşladı ve Nina'nın arabasının yanında durdu. Jeff, kamyonetinin camını indirdi. "Merhaba, Neens. Bu ne sürpriz."

"Beni bilirsin, Jeff. Rüzgâr gibi hareket ederim. Annem nerede?"

Jeff, sanki arkasından gelen biri varmış gibi, dikiz aynasına baktı.

"Jeff? Sorun nedir?"

"Meredith sana söylemedi mi?"

"Bana neyi söylemedi mi?"

Jeff nihayet ona baktı. "Meredith'in başka seçeneği yoktu."

"Jeff," dedi Nina sert bir şekilde. "Jeff, neden bahsettiğini bilmiyorum. Annem nerede?"

"Parkview."

"Huzurevi mi? Şaka mı yapıyorsun?"

"Hemen karar verme, Nina. Meredith düşündü ki..."

Nina motoru kökledi, toprakta arabayı kendi ekseni etrafında döndürdü ve uzaklaştı. Yirmi dakikadan az bir sürede huzurevinin çakıl döşenmiş otomobil yoluna girdi ve arabayı park etti. Ağır, keten kamera çantasını yolcu koltuğundan aldı, yürüyerek otoparkın bir yanından diğer yanına geçti ve binaya girdi.

Binanın içinde, lobi cüretkâr bir şekilde neşeli ve tiksindirici bir şekilde aydınlıktı. Floresan lambalar bej tavan boyunca ateş-böcekleri gibi uzanıyordu. Sol tarafta, eski RCA marka bir TV ile renkli sandalyeleri olan bir bekleme odası vardı. Nina'nın hemen önünde, tahtadan yapılmış kocaman bir çalışma masası duruyordu. Masanın arkasında, saçlarına sımsıkı perma yapılmış bir kadın, hareketli bir şekilde telefonda konuşuyor, benekli oje sürülmüş tırnaklarını tahtadan yapılmış çalışma masasının yapay yüzeyinde tıkırdatıyordu.

"Ciddiyim, Margene, gerçekten de çok fazla kilo aldı..."

Nina, gergin bir şekilde, "Affedersiniz," dedi. Anya Whitson'in odasını arıyorum. Ben kızıyım."

Resepsiyonist, "Oda 146. Sol tarafta," demesine yetecek kadar bir süre duraksadı, sonra konuşmasına devam etti.

Nina geniş koridorda ilerledi. Her iki tarafında da kapalı kapılar vardı; açık olan birkaç kapı küçük, hastanedekilere benzeyen, içinde yaşlı insanların ikamet ettiği, iki yataklı odaları gözler önüne

seriyordu. Nina, Dora teyzesinin burada olduğu zamanı hatırladı. Teyzesini her hafta sonu ziyaret etmişlerdi ve babası bu ziyaretin her anından nefret etmişti. Babası buna *taksitle ölmek* derdi.,

Meredith bunu nasıl yapmış olabilirdi? Ve bunu Nina'ya söylememeye nasıl cesaret edebilmişti?

146 no'lu odaya geldiğinde, Nina öfkeden deliye dönmüştü. Bu iyi gelmişti; babasının ölümünden beri Nina'nın hissettiği ilk gerçek öfkeydi. Sert bir şekilde kapıyı vurdu.

Bir ses, "Girin," dedi ve Nina kapıyı açtı.

Annesi arkaya yaslanan gösterişsiz bir sandalyede oturmuş, örgü örüyordu. Beyaz saçları dağınıktı ve kıyafetleri birbirine uymuyordu, ama mavi gözleri parlaktı. Nina odaya girdiğinde, başını kaldırıp baktı.

Nina, "Lanet olsun, neden buradasın?" dedi.

Annesi, "Konuşmana dikkat et, Nina," dedi.

"Senin evde olman gerekiyor."

"Öyle mi düşünüyorsun? Baban olmadan mı?"

Bu hatırlatma, yumuşak bir biçimde, tıpkı bir damla asit gibi söylenmişti. Nina annesinin bakışlarını üzerinde hissederek, donuk bir ifadeyle ilerledi. Meşe ağacından yapılmış bir şifonyerin üzerinde yeniden yapılmış Kutsal Köşe düzenlemesini gördü.

Arkasında, kapı yeniden açıldı ve kız kardeşi, elinde ağzına kadar 1\ıpperware saklama kaplarıyla dolu olan büyük bir alışveriş çantasıyla küçük odadan içeri girdi.

"Nina," dedi, Meredith aniden durarak. Her zamanki gibi, kusursuz görünüyordu; kestane kahverengisi saçları klasik bir şekilde kısa kesilmişti. Temiz beyaz bir pantolon ve pantolonun içine sokulmuş pembe bir gömlek giymişti. Solgun yüzüne ustaca

makyaj yapılmıştı, ama yine de yorgun görünüyordu. Ve çok fazla zayıflamıştı.

Nina ona bağırmaya başladı. "Bunu nasıl yaparsın? Onu getirip hemen buraya atıvermek daha mı kolaydı?"

"Bileği..."

"Bileği kimin umurunda? Babam bundan nefret ederdi, bunu biliyorsun," dedi Nina sert bir şekilde.

"Buna nasıl cüret edersin?" dedi Meredith, yanakları öfkeden kıpkırmızı olmuş bir hâlde. "Ben..."

"Kesin şunu," dedi annesi alçak, kızgın bir sesle. "Neyiniz var sizin?"

"O bir aptal," diye cevap verdi Meredith. Nina'yı bütünüyle görmezden gelerek masaya doğru yürüdü, büyük alışveriş torbasını masanın üzerine koydu. "Sana biraz kabaklı mantı ve okroshkcı[16] getirdim, anne. Ve Tabitha sana birkaç yeni yün gönderdi. Senin hoşuna gideceğini düşündüğü desenle birlikte çantanın dibinde. İşten sonra geri geleceğim. Her zamanki gibi."

Annesi başını salladı, ama bir şey söylemedi.

Meredith tek kelime etmeden çıkıp gitti, arkasından kapıyı sıkıca kapattı.

Nina bir an tereddüt etti ve sonra Meredith'in peşinden gitti.

Koridorda, Meredith'in aceleyle uzaklaştığını gördü; topukları linolyum zeminde takırdıyordu. "Meredith!"

Kız kardeşi ona hareket çekti ve yürümeye devam etti.

Nina iki yataklı, gösterişsiz arkaya yaslanan sandalyesi ve yıpranmış ahşap şifonyeri olan o küçük, berbat odaya geri döndü. Sadece Rus ikonaları ve mum, burada yaşayan kadın hakkında

¡6 Çiğ sebze (salatalık, soğan vs.), haşlanmış patates, yumurta ve pişmiş et (kıyma, sosis, kuzu eti) karışımından yapılan, daima soğuk servis edilen bir çorba, (ç.n.)

bir ipucu veriyordu. Babasının, son derece üzgün olduğunu düşündüğü... ve sevdiği kadın.

"Hadi, anne. Buradan derhâl çıkıyorsun. Seni eve götürüyorum."

"Sen mi?"

"Evet," dedi Nina kararlı bir şekilde. "Ben."

"O kaltak. Bunları bana nasıl söyleyebilir? Özellikle de annemin önünde." Meredith, kocasının gazetenin Şehrin Nabzı bölümünü yönettiği küçük, sıkışık ofisindeydi. Ne şehir ahım şahım bir şehirdi, ne de tutulacak ahım şahım bir nabzı vardı. Bilgisayarının yanında duran bir kâğıt yığını, Meredith'e Jeff in harıl harıl romanı üzerinde çalıştığını hatırlattı. Henüz okumaya zaman bulamadığı romanı.

Acıymcaya kadar tırnağım yiyerek bir aşağı bir yukarı yürümeye devam etti.

"Ona gerçeği söylemen gerekirdi. Bunu sana söyledim."

"Şimdi Ben sana söylemiştimler için uygun bir zaman değil."

"Ama onunla kaç kere konuştun? Anneni Parkview'a koyduğundan beri iki ya da üç kez mi? Elbette Nina öfkeli. Sen de öfkelenirdin." Jeff sandalyesinde arkasına yaslandı. "Bırak, Nina annenle zaman geçirsin. Yarın akşama kadar, yaptığın seçimi anlayacaktır. Annen bir yığın delilik yapar ve Nina özür dilemek için ne yapacağını şaşırır."

Meredith bir aşağı bir yukarı yürümeyi bıraktı. "Öyle mi düşünüyorsun?"

"Öyle olacağını biliyorum. Aslında gerçek bu olmasına rağmen, annene bakmak senin için zor olduğundan anneni huzurevine yerleştirmedin. Sen güvende olması için bunu yaptın. Hatırladın mı?"

"Evet," dedi, bu konuda kendini daha kararlı hissediyor olmayı isteyerek. "Ama annem huzurevinde daha iyiydi. Jim bile böyle söyledi. Ayakları çıplak karlarda yürümedi ya da duvar kâğıtlarını sökmedi ya da parmaklarını kesmedi. Çılgınlıklarını sadece bana sakladı."

Jeff, "Belki de eve dönmeye hazırdır öyleyse," dedi, ama Meredith, Jeff'in artık gerçekten bu konuşmayla ilgilenmediğini görebiliyordu. Ya aklında bir şey vardı ya da bunu çok fazla duymuştu. Muhtemelen sonuncusuydu; Meredith geçen ay annesi konusunda endişelenerek çok fazla zaman geçirmişti ve Jeff bunların hepsini duymuştu. Aslında, son zamanlarda Meredith'in Jeff'le konuştuğunu hatırladığı tek şey buydu.

"Acele etmeliyim," dedi Jeff. "Yirmi dakika içinde bir görüşmem var."

"Ah. Tamam."

Meredith, Jeff'in kendisini gazetenin pis, sıkışık ofisinden çıkarmasına ve arabasına götürmesine izin verdi. Şoför koltuğuna oturdu ve arabayı çalıştırdı. Meredith çalışma masasında oturup, meyve bahçeleri yöneticilerinin budama raporlarını gözden geçirmeye başlayıncaya kadar, Jeff'in ona veda öpücüğü vermediğini fark etmedi.

❧

Belye Nocbi'ye doğru giderken, Nina göz ucuyla yan tarafa, kiralık arabanın yolcu koltuğunda oturan ve örgü örmekte olan annesine

baktı. Onlar şimdi yabancı bir yerdeydiler; Nina ve annesi. Birliktelikleri bir çeşit ilişkiyi ima ediyordu, ama böyle bir bağ daha önce hiç var olmamıştı ve Nina, sadece bu yakınlığın yeni bir ilişki meydana getireceğine gerçekten inanmıyordu. Nina, "Burada kalmam gerekirdi," dedi. "Senin iyi olduğundan emin olmalıydım."

"Bunu senden hiç beklemedim," dedi annesi.

Nina bunun senden kelimesi vurgulanarak söylenmiş bir eleştiri mi yoksa sadece gerçeğin basitçe ifade edilmesi mi olduğunu bilmiyordu. "Yine de..." Nina bundan sonra ne diyeceğini bilmiyordu. Yeniden, annesinin etrafında fır dönen, bir şeyler -bir bakış, başıyla verdiği bir işaret, biraz minnettarlık ya da hüzün- bekleyen bir çocuktu. Bu şişlerin tıkır tıkır tıkırdamasından başka herhangi bir şey.

Evde, annesinin örgülerini toplamasını, Kutsal Köşe'deki ikonaların bulunduğu çantayı almasını ve arabanın kapısını açmasını izledi. Annesi bir kraliçe edasıyla çimlerle kaplı bahçeden geçti, taşlı yoldan yukarı çıktı ve evine girip kapıyı arkasından kapattı.

Nina, başını sallayarak, "Beni azat ettiğin için teşekkürler, Nina," diye kendi kendine mırıldandı.

Bavulla birlikte eve girdiğinde, Kutsal Köşe yeniden kurulmuştu, mum yanıyordu ve annesi hiçbir yerde yoktu.

Nina, bavulu arkasında sürükleyerek üst kata çıktı. Annesinin açık yatak odası kapısı önünde durdu, dinledi; örgü şişlerinin tıkırtısını ve yumuşak, monoton bir ses duydu: Annesi ya kendi kendine konuşuyordu ya da telefondaydı. Görünüşe bakılırsa, bu her hâlükârda kızıyla konuşmaktan daha iyiydi. Nina, annesinin bavulunu yere bıraktı, sonra kendi sırt çantasını ve kamera teçhizatını kendi eski yatak odasına koyup yeniden aşağıya indi. Babasının en sevdiği yer olan otoman yatağa uzandı, kendine bir boyun yastığı yapmak için arkasındaki yastık yığını kabarttı ve TV'yi açtı.

Nina, birkaç saniye içinde uykuya dalmıştı. Bu aylardır uyduğu en iyi, en rüyasız uykuydu ve uyandığında kendini dinç ve tüm dünyayı karşısına almaya hazır hissediyordu.

Yukarı çıktı ve annesinin yatak odasının kapısını çaldı. "Anne?"

"İçeri gel."

Nina kapıyı açtı ve annesini pencerenin yanındaki, tahtadan yapılmış sallanan iskemlede örgü örerken buldu. "Merhaba, anne. Acıktın mı?"

"Dün gece acıkmıştım ve bu sabah yine acıktım, ama sandviç yaptım. Meredith benden ocağı kullanmamamı rica etti."

"Bütün gün uyudum mu? Kahretsin. Meredith'e söylemeyeceğine bana söz ver."

Annesi ona sert bir bakış attı. "Ben çocuklara söz vermem." Bunu söyledikten sonra örgüsünü örmeye devam etti.

Nina yatak odasından çıktı ve uzun, sıcak, sadece Amerika'da alınabilecek bir duş aldı. Daha sonra, buruşuk, eski hâki pantolonunu giymiş olmasına rağmen, kendini insan gibi hissetti.

Aşağıda, öğle yemeği için ne yapacağını düşünmeye çalışarak mutfakta dolanıp durdu.

Dondurucuda, her biri siyah kalemle işaretlenmiş ve üzerine tarih yazılmış düzinelerce saklama kabı buldu. Annesi her zaman bir aile yerine bir müfrezeye yetecek kadar yemek pişirirdi ve Whitson'larm masasından hiçbir şey asla çöpe atılmazdı. Her şey paketlenmiş, üzerine tarih atılmış ve daha sonra kullanmak üzere dondurulmuştu. Eğer Armageddon[17] savaşı çıkarsa, Belye Nochi'deki hiç kimse aç kalmazdı.

17 Dinî kaynaklara göre dünyanın sonu geldiğinde çıkacak ve dünyayı yok edecek savaş, (ç.n.)

Nina'nın gözü doğrudan straganof ve ev yapımı eriştelere takıldı. Teselli yiyecekleri[18]. Tam da ihtiyaçları olan şeydi. Nina, eriştеleri kaynatmak için ocağa biraz su koydu ve sosu çözülmesi için mikrodalgaya attı. Kavurucu bir şekilde vuran güneş ışığı dikkatini çektiğinde, masayı hazırlamak üzereydi. Nina pencereden aşağıya baktı ve bahçenin bütünüyle çiçek açtığını gördü.

Nina koşup kamera çantasını aldı, makinelerden birini seçti ve ona sunulan seçenekler içinde anında kendini kaybettiği bahçeye çıktı. Her şeyin fotoğrafını çekti; ağaçların, açan çiçeklerin, bahçe ısıtıcılarının... Ve deklanşöre her basışında, babasını ve babasının yılın bu zamanını ne kadar sevdiğini düşündü. Bitirdiğinde, objektifin kapağını kapattı ve annesinin sözde kış bahçesini geçerek tembel tembel eve doğru yürüdü.

Şaşılacak kadar güneşli olan bu günde, bahçedeki beyaz çiçek cümbüşü yemyeşil gövdeler ve yapraklarla devam ediyordu. Hoş kokulu bir şey çiçek açıyor ve çiçeğin kokusu bereketli toprağın zengin kokucuyla karışıyordu. Nina demir banka oturdu. Her zaman bu bahçeni) yalnızca annesine ait bir alan olduğunu düşünmüştü, ama şu an- a, bütün elma ağaçları etrafında çiçek açarken, çok güçlü bir şekilde, sanki o yanında oturuyormuş gibi, babasının varlığını hissetmişti.

Nina, yeniden makinesini aldı ve fotoğraf çekmeye başladı, yeşil yaprağın üzerindeki iki karınca, kusursuz, sedef gibi bir manolya çiçeği, yeşil mavi tonlarıyla bu bahçede daima ön planda olmuş olan bakır kolon...

Nina makineyi indirdi.

Şimdi iki kolon vardı. Yenisi parlak, cilalı ve üzerine süslü bir yazı kazınmış bakır bir kolondu.

18 İngilizcede *comfortfood* denilen, sevilen ve genellikle üzgünken yenilen yiyecekler. (ç.n.)

Nina makineyi tekrar gözüne yaklaştırdı ve yeni kolona odaklandı. Kolonun üst kısmında, çok gösterişli bir gravür vardı. Süslemeler. Yapraklar, sarmaşık ve çiçekler.

Ve E harfi.

Nina, hafifçe döndü ve yüzünü diğer kolona çevirdi. Filizleri ve çiçekleri bir kenara iterek süslemeyi inceledi.

Nina, bunu hayatında düzinelerce kez görmüştü, ama şimdi, ilk kez, yakından inceledi. Süslemenin içinde, birbirine geçmiş Rus harfleri vardı. Bir A ve P harfi gibi görünen bir sembol, bir daire -bu "o" lıarfı olabilirdi- ve örümceğe benzeyen bir şey. Ayrıca, ayırt edemediği birkaç sembol daha vardı.

Nina, kaynaması için ocağa koyduğu suyu hatırladığında, ona uzanmak üzereydi.

"Kahretsin." Nina makinesini aldı ve koşarak eve gitti.

Dokuz

Meredith bir plan yaptı ve buna sadık kaldı. Nina'nın annesiyle geçireceği iki öğleden sonra ve bir akşamın huzurevi kararını anlaması için yeterli olduğuna karar verdi. Evet, annesi son birkaç haftada iyileşmişti, ama Meredith bir an bile onun henüz kendine bakacak kadar iyi olduğuna inanmamıştı.

Ve Nina'nın bu durumu anlaması çok önemliydi; hatta hayati önem taşıyordu. Meredith, bu kararın sorumluluğunu artık tek başına taşımak istemiyordu. Annesi neredeyse altı haftadır huzur evindeydi ve bileği tamamen iyileşmişti. Yakında, kalıcı bir seçim yapılması gerekiyordu ve o bunu tek başına yapmayı reddediyordu.

Saat dört buçukta, ofisten çıktı ve huzurevine gitti. Oraya geldiğinde, resepsiyonist Sue Ellen a el salladı ve başını dik tutarak bir elinde anahtarları, diğer elinde çantasıyla yanından geçti.

Annesinin odasının önünde, kendisine gerçekten başının ağrımadığım söylemesine yetecek kadar bir süre durakladı ve sonra kapıyı açtı.

İçeride, mavi iş tulumu giymiş iki adam temizlik yapıyordu; adamlardan biri yerleri, diğeri pencereleri siliyordu. Annesinin

bütün kişisel eşyaları gitmişti. Yatağın üzerinde, Meredith'in satın aldığı yeni yatağın yerinde basit mavi bir şilte duruyordu.

"Bayan Whitson nerede?"

"Taşındı," dedi adamlardan biri kafasını kaldırıp bakmadan. "Bize daha önceden haber vermedi."

Meredith gözlerini kırptı. "Efendim?"

"Taşındı."

Meredith çabucak döndü ve resepsiyona geri gitti. "Sue Ellen," dedi iki parmağının ucunu sol şakağına bastırarak. "Annem nerede?"

"Nina'yla gitti. Taşındı, öyle birdenbire. Ne haber verdi ne bir şey."

"Pekâlâ. Bu bir hata. Annem geri dönecek..."

"Şimdi yer yok, Meredith. Bayan McGutcheon annenin yerini alacak. Bunu kesin olarak bilemeyiz, elbette, ama temmuzdan sonrasına kadar boş bir oda olacağını sanmıyoruz."

Meredith nazik olamayacak kadar öfkeliydi. Hiçbir şey söylemeden, yürüyüp dışarı çıktı ve arabasına bindi. Hayatında ilk kez, yola yerleştirilen hız limitlerini umursamıyordu ve on iki dakika içinde Belye Nochi'ye varmış, arabadan çıkmıştı.

İçeride, bütün ev duman kokuyordu. Meredith mutfakta, musluğun içine yığılmış kirli tabaklar ve tezgâhın üzerinde açık duran bir pizza kutusu buldu. Pizzanın yarısından fazlası kutuda bırakılmıştı.

Ama en kötüsü bu değildi.

Şekli bozulmuş bir tencere öndeki ocağın üzerine düşmüştü. Tencerenin ocağın üzerine eridiğini bilmek için Meredith'in ona uzanmasına gerek yoktu.

Bahçenin yan tarafına göz attığında merdivenlerden yukarı çıkmak üzereydi. Ahşap paneili Fransız kapıların arasından onları gördü: Annesi ve Nina birlikte demir bankta oturuyorlardı.

Meredith, Fransız kapılardan birini öyle sert bir şekilde açtı ki kapı duvara çarpıp takırdadı.

Meredith bahçeyi geçerken, annesinin hikâye anlatırken kullandığı, aşina olduğu ses tonunu duydu ve hemen akıl karışıklığı nöbetlerinin sona ermediğini anladı.

"O, Kara Şövalye tarafından kırmızı kuleye hapsedilmiş olan babası için ağlıyor, ama hayat devam ediyor. Her kızın öğrenmesi gereken korkunç, korkunç bir ders var. Hâlâ şatonun bahçesindeki havuzlarda beslenmesi gereken kuğular, lordlar ve leydiler nehir kenarında dolaşmak için sabahın ikisinde buluştuklarında, beyaz yaz geceleri var. O, bir kışın ne kadar zor olabileceğini, güllerin nasıl bir anda donup toprağa düşeceğini, kızların solgun, bembeyaz ellerinde ateşi tutmayı nasıl öğrenebileceklerini bilmiyor..."

"Bu kadar hikâye yeter, anne," dedi Meredith sesinin gerçekte olduğu kadar öfkeli çıkmamasına çalışarak. "Hadi içeri gidelim."

"Onu durdurma..." dedi Nina.

"Sen bir aptalsın," dedi Meredith Nina'ya, annesinin ayağa 'kalkmasına, eve girmesine ve onu örgüsüyle birlikte sallanan koltuğuna yerleştirdiği üst kata çıkmasına yardım ederken.

Meredith tekrar aşağıya indiğinde Nina'yı mutfakta buldu. "Kahretsin, ne düşünüyordun?"

"Hikâyeyi duydun mu?"

"Ne?"

"Hikâye. Bu Köylü Kız ve Prens miydi? Hatırlı..."

Meredith kız kardeşini bileğinden tuttu ve çekerek onu yemek odasına götürdü, ışıklan açtı.

Yemek odası aynen annesinin sandalyeden düştüğü günkü gibiydi. Şerit hâlindeki duvar kâğıtları yoktu; geriye kalanların canlı renkleri yanında boş oluklar eski yaralara benziyordu. Orada burada kırmızımsı siyah lekeler hem duvar kâğıdını hem de boş şeritlerin yerlerini lekelemişti.

Dışarıda, arazilerde bir yerde, bir kamyon geri tepti.

Meredith Nina'ya döndü, ama bir şey söyleyemeden önce, merdivenden gürültülü bir şekilde inen ayak seslerini duydu.

Annesi mutfağa koştu, elinde kocaman bir palto taşıyordu. "Silah seslerini duydunuz mu? Aşağıya! Hemen!"

Meredith, dokunuşunun işe yarayacağını umarak annesinin kolunu tuttu.

"Bu sadece geri tepen bir kamyondu, anne. Her şey yolunda."

"Aslanım ağlıyor," dedi annesi; gözleri donuk ve odaklanmamıştı. "O aç."

"Burada aç bir aslan yok, anne," dedi Meredith sakin, yatıştırıcı bir sesle. "Biraz çorba ister misin?" diye sordu usulca.

Annesi ona baktı. "Çorbamız mı var?"

"Çok fazla. Ve ekmek, tereyağ ve kasha."> Burada hiç kimse aç değil."

Meredith nazikçe paltoyu annesinden aldı. Paltonun ceplerine sokulmuş tutkal şişeleri buldu.

Akıl karışıklığı geldiği kadar çabuk gitti. Annesi doğruldu, kızlarına baktı ve sonra mutfaktan çıkıp gitti.

Nina, Meredith'e döndü. "Kahretsin, bu da neydi?"

"Gördün mü?" dedi Meredith. Bazen... deliriyor. Bu yüzden güvenli bir yerde olması gerekiyor."

19 Kara buğdaydan yapılan lapa. (ç.n.)

"Yanılıyorsun," dedi Nina; hâlâ az önce annesinin geçtiği antreye bakıyordu.

"Sen benden çok daha akıllısın, Nina. Bu yüzden, söyle bana ne konuda yanılıyorum?"

"Bu çılgınca değildi."

"Ah, gerçekten mi? Peki neydi?"

Nina nihayet ona bakabilmişti. "Korku."

Nina kız kardeşi büyük bir gayretle mutfağı temizlemeye başladığında neredeyse hiç şaşırmadı. Kız kardeşinin kızgın olduğunu biliyordu. Nina bunu umursamalıydı, ama yapamadı.

Bunun yerine babasına verdiği sözü düşündü.

Annene köylü kız ve prensin bütün hikâyesini anlattır.

O zaman bu anlamsız, gerçekten imkânsız görünmüştü. Ölmekte olan bir adamın, üç kadının bir araya gelmesini sağlamak için son çaresiz umuduydu.

Ama annesi, babası olmadan altüst oluyordu. Babası bunda haklıydı. Ve babası, masalın annesine yardımcı olabileceğini düşünmüştü.

Meredith, büyük bir gürültüyle tencereyi diğer ocaklardan birinin üzerine koydu ve sonra küfretti. "Senin erittiğin bu tencereden kurtuluncaya kadar bu kahrolası ocağı kullanamayız."

"Mikrodalgayı kullan," dedi Nina şaşkın bir hâlde.

Meredith arkasını döndü. "Cevabın bu mu? Mikrodalgayı kullan. Bütün söyleyeceğin bu mu?"

"Babam bana söz verdirdi..."

Meredith ellerini bir havluyla kuruladı ve havluyu tezgâhın üzerine fırlattı. "Ah, Tanrı aşkına. Bize masallar anlattırarak anneme yardım edemeyiz. Onun güvende olmasını sağlayarak yardım edeceğiz."

"Onu yine bir yerlere mi kapatmak istiyorsun? Neden? Kızlarla öğle yemeği yiyebilmek için mi?"

"Bunu bana söyleyemeye nasıl cüret edersin? Sen." Meredith daha yakına geldi, sesini alçalttı. "Babam 'küçük kızının' çektiği fotoğrafları bulmaya çalışmak için dergileri incelerdi. Bunu biliyor muydun? Ve her gün postayı ve neredeyse hiç gelmeyen telefonlar için mesajları kontrol ederdi. Bu yüzden sakın bana bencil demeye kalkma."

"Yeter."

Annesi girişte duruyordu; geceliğini giymişti ve alışılmadık biçimde saçları bağlı değildi. Köprücük kemiği, damarlı cildinin altından belirgin bir şekilde görünüyordu; boynundaki ince altın bir zincirin ucunda küçük, üç kademeli Rus stili bir haç asılıydı. Bütün bu solgunlukla -beyaz saçları, solgun cildi, beyaz geceliği- neredeyse şeffaf görünüyordu. İnsanı hayrete düşüren o mavi gözler hariç. Ve şimdi o gözler öfkeden yanıp tutuşuyordu. "Babanızı böyle mi onurlandırıyorsunuz? Kavga ederek mi?"

"Kavga etmiyoruz," dedi Meredith içini çekerek. "Sadece senin için endişeleniyoruz."

"Delirdiğimi mi düşünüyorsunuz?" dedi annesi.

"Ben düşünmüyorum," dedi Nina başını kaldırarak. "Kış bahçesindeki yeni kolonu fark ettim, anne. Harfleri gördüm."

Meredith, "Ne harfleri?" diye sordu.

"Hiçbir şey," dedi annesi.

"Bu bir şey," dedi Nina.

Annesi bunu duyduğuna dair herhangi bir belirti göstermedi. İçini çekmedi. İrkilerek geri çekilmedi. Yüzünü yana çevirmedi. Sadece mutfak masasına doğru yürüdü ve oturdu.

"Senin hakkında hiçbir şey bilmiyoruz," dedi Nina.

"Geçmiş önemli değil."

"Her zaman bunu söyledin ve biz böyle söylemene izin verdik. Ya da belki bunu umursamadık. Ama şimdi, ben umursuyorum," diye cevapladı Nina.

Annesi yavaşça başını kaldırıp baktı ve bu sefer gözlerinde ne karmaşa ne de üzüntü vardı. "Bana bunu sorup duracaksın, öyle değil mi? Elbette soracaksın. Mereditlı seni durdurmaya çalışacak, çünkü korkuyor, ama seni durdurmak imkânsız."

"Babam bana söz verdirdi. Masallarından bir tanesini sonuna kadar dinlememizi istedi. Onu hayal kırıklığına uğratamam."

"Ölmekte olan birine söz vermemek gerektiğini iyi bilirim. Şimdi seıı de bu dersi öğrendin." Annesi ayağa kalktı; sadece omuzları biraz düşmüştü. "Kavga ettiğinizi duymak babanızın kalbini kırardı. Birbirinize sahip olduğunuz için şanslısınız. Ona göre davranın." Ve sonra odadan çıkıp gitti.

Yukarıda kapının kapandığını duydular.

"Bak, Nina," dedi Meredith uzun bir sessizlikten sonra. "Onun masalları umurumda değil. Annemin bakımıyla ilgileneceğim, çünkü babama söz verdim ve doğru olan bu. Ama senin bahsettiğin -onu tanımaya çalışmak-, bir kamikaze görevi ve ben defalarca çakıldım. Ben bu işte yokum."

"Bunu bilmediğimi mi sanıyorsun?" dedi Nina. "Ben senin kardeşinim. Annemi tanımak için ne kadar çok uğraştığını biliyorum."

Meredith birdenbire ocağın başına geri döndü ve sanki altında bir hazine saklıymış gibi erimiş tencereye uzandı.

Nina ayağa kalktı ve kardeşine yaklaştı. "Annemi o berbat yere neden koyduğunu anlıyorum."

Meredith döndü. "Anlıyor musun?"

"Elbette. Onun keçileri kaçırdığını düşündün."

"O bir kaçık."

Nina ne diyeceğini, mantıklı gelmesi için kendi fikrini nasıl ifade edeceğini bile bilmiyordu. Tek bildiği, son zamanlarda, önemli bir parçasını kaybettiği ve belki babasına verdiği sözü tutmanın bu parçayı geri almasına yardımcı olacağıydı. "Onun bana bu hikâyeyi anlatmasını sağlayacağım -hepsini- ya da bu uğurda öleceğim.

Meredith sonunda, iç çekerek, "İstediğini yap," dedi. "Her zaman yaparsın."

İş yerinde, Meredith kendini meyve bahçesini ve depolarım idare etmenin günlük ayrıntılarına kaptırmak istedi, ama yaptığı hiç-bir şey doğru değildi. Sanki göğsünde bir vana varmış ve aldığı her nefesle daha da sıkışıyormuş gibi hissediyordu. Ve vananın arkasında giderek artan basınç her an patlayabilirdi. Bir çalışana üçüncü kez bağırdıktan sonra pes etti ve daha fazla zarar vermeden önce oradan ayrıldı. Daisy'nin masasının üzerine bir deste kâğıt attı ve gergin bir şekilde, "Bunu dosyala lütfen," dedi. Daisy soru soramadan önce çekip gitti.

Arabasına bindi ve öylece dolaştı. Başlangıçta, nereye gittiği hakkında hiçbir fikri yoktu; yol üzerinde bir yere gidiyordu. Kendini eski, unutulmuş bir yolu takip ederken buldu. Bazı yönlerden, bu yol onu kendi çocukluğuna götürüyordu.

Belye Nochi'deki hediyelik eşya dükkânının önüne park etti. Burası, otoyoldan içeride ve eskiden kalmış, çiçek açan elma ağaçlarıyla kuşatılmış küçük, sevimli bir binaydı.

Uzun zaman önce, bu yol kenarında bir meyve tezgâhı vardı; burada, Meredith ağaçların olgun, mükemmel meyvelerini turistlere satarak hayatının en iyi yazlarından birkaçını geçirmişti.

Meredith arabanın ön camından, saçaklarına beyaz ışıklar dizilmiş olan, beyaz ahşap kaplı binaya baktı. Yaz geldiğinde -kapının yanındaki ayaklı saksılarda, verandadaki sepetlerin içinde, çit çizgisine sarılmış hâlde- her yerde çiçekler olacaktı.

Bu meyve tezgâhını bir hediyelik eşya dükkânına dönüştürmek Meredith'in fikriydi. Babasıyla bu planı görüştüğü günü hâlâ hatırlıyordu. İki kolunda birer bebek olan genç bir anneydi.

Bu harika olacak, baba. Turistler buna bayılacak.

Bu müthiş bir fikir, Meredoodle. Sen benim parlak yıldızım olacaksın...

Meredith, sattıkları her eşyayı çok büyük bir özenle seçerek bu yere yüreğini ve ruhunu koymuştu. Burası o kadar büyük bir başarı kazanmıştı ki, binaya iki kere ekleme yapmışlardı ve yine de bu vadide yapılan bütün güzel hediyelik eşyaları ve el işlerini satmaya yetecek yerleri yoktu.

Meredith hediyelik eşya dükkânından ayrılıp depoya geçtiğinde, bunu babasını mutlu etmek için yapmıştı.

Dönüp geçmişe baktığında, her şey o zaman başlamıştı; onun bu kendisinden başka herkesle ilgili görünen hayatı...

Arabayı geri vitese taktı ve belli belirsiz bir şekilde buraya uğramamış olmayı dileyerek uzaklaştı. Sonraki bir saat, Meredith arabayla öylece dolaştı ve ilkbaharın manzarada meydana getirdiği

değişiklikleri gördü. Kendi evinin araba yoluna geldiğinde akşamüstüydü ve manzara yavaşça kararıyordu.

Evin içinde, Meredith köpekleri besledi, akşam yemeğini yapmaya başladı ve sonra banyo yaptı; o kadar uzun süre suyun içinde yattı ki su soğudu.

Bugünkü olaylardan sonra kafası hâlâ o kadar karışıktı ve Meredith o kadar sinirliydi ki ne yapacağını ya da ne isteyeceğini bilmiyordu. Gerçekten emin olduğu tek şey, Nina'nın her şeyi berbat ettiği ve hayatını daha da zorlaştırdığıydı. Ve aklında, bütün bunların kendisinin düzeltmesi gereken büyük, kocaman bir karmaşaya dönüşeceğine dair hiçbir şüphe yoktu.

Sorumluluğu kabul etmesi gereken yerde olmak canına tak etmişti.

Kurulandı, rahat bir eşofman giydi ve banyodan çıktı. Havluyla saçını kurularken, uzaktaki duvar boyunca uzanan büyük, battal boy yatağa göz attı.

Meredith, şiddetli bir özlemle .Jeff le bu yatağı aldıkları günü hatırladı. Yatak çok pahalıydı, ama bunu umursamamış, kredi kartıyla ödemişlerdi. Yatak teslim edildiğinde, işten eve erken gelmişler, kahkahalar atarak ve öpüşerek yatağa devrilmiş, onu tutkularıyla kutsamışlardı.

Şimdi ihtiyacı olan şey buydu: Tutku.

Giysilerini yırtarak çıkarmaya, yatağa devrilmeye ve Nina, annesi, huzurevleri ve masallar hakkında her şeyi unutmaya ihtiyacı vardı.

Bu düşünce aklına geldiği anda, somut bir plana dönüştü. Aylardır ilk kez heyecanlandığım hissederek, seksi bir gecelik giydi ve aşağıya indi; ateşi yaktı ve kendisine bir bardak şarap koyarak Jeff in işten eve dönmesini bekledi.

O gece saat 23.00'te Meredith hâlâ bekliyordu. Ve bu heyecan duygusu yavaşça öfkeye karışmıştı.

Jeff hangi cehennemdeydi?

Jeff nihayet oturma odasına girdiğinde, Meredith üç bardak şarap içmişti ve akşam yemeği mahvolmuştu.

"Hangi cehennemdeydin?" dedi Meredith ayağa kalkarak.

Jeff kaşlarını çattı. "Ne?"

"Romantik bir akşam yemeği hazırladım. Şimdi mahvoldu."

"Eve geç geldiğim için mi öfkelisin? Şaka yapıyor olmalısın."

"Neredeydin?"

"Kitabım için araştırma yapıyordum."

"Gecenin bir yarısında mı?"

"Hiç de gece yarısı sayılmaz. Ama evet. Ben bunu ocaktan beri yapıyorum, Mere. Sen sadece fark etmedin. Ya da umursamadın." Jeff ondan uzaklaştı ve kapıyı ardından çarparak ofisine gitti.

Meredith peşinden gitti, kapıyı birdenbire açtı, "Bu gece seni istemiştim," dedi.

"Şey, bunu umursamadığım için beni affet. Aylardır beni ihmal ediyorsun. Bu kahrolası bir hayaletle yaşamak gibi, ama şimdi birdenbire, sırf azdığın için, farklı bir şekilde davranmaya başlamam ve senin yanında olmam mı gerekiyor? Bu şekilde olmaz."

"Pekâlâ. Umarım bu gece burada rahat edersin."

"Burası senin yatağından çok daha sıcak olacak."

Meredith ofisten dışarı çıktı ve arkasından kapıyı çarparak kapattı, ama bu çarpma sesiyle, öfkesi onu terk etti ve öfkesi olmadan Meredith kendini kaybolmuş hissetti. Yalnız.

Ondan özür dilemesi gerekiyordu; geçirdiği boktan günü anlatması...

Solgun mavimsi ışığın kapının altı boyunca kaydığını gördüğünde, bunu yapmak üzereydi. Jeff bilgisayarını açtı ve yazmaya başladı.

Meredith kapıdan geri döndü ve yukarı çıkıp yataklarına yattı. Yirmi yıllık evliliklerinde, bir kavgadan sonra Jeff ilk kez kanepede uyumuştu ve Jeff olmadan Meredith uyuyamıyordu.

Saat 05.00'te Meredith nihayet uyumaya çalışmaktan vazgeçti ve özür dilemek için aşağıya indi.

Jeff çoktan gitmişti.

Ertesi sabah, Meredith koşuya gitti (bu sefer altı mildi, kendini çok stresli hissediyordu), kızlarının ikisini de aradı ve yine de saat dokuzdan önce işteydi. Masasına oturur oturmaz, Parkview'u aradı ve annesinin. ani gidişinden hiç de memnun olmayan huzurevi yöneticisiyle konuştu: Yakın zamanda, bir oda boşalmasını ummadıkların, -yeniden- öğrendi. Durumlar değişebilirdi, elbette, (bu da birisi ölebilir, başka birinin ailesi parçalanabilir anlamına geliyordu) ama huzurevinde bir yer garantilemenin hiçbir yolu yoktu.

Nina, asla gerçekten yardım edecek kadar uzun süre kalmazdı. Geçen on beş yılda, Meredith kız kardeşinin Belye Nochi'de bir haftadan, en çok on günden fazla kaldığını hatırlayamıyordu. Nina, alanında dünyaca ünlü ve şöhret sahibi biri olabilirdi, ama güvenilir değildi. Meredith'in baş nedimesi olmaktan bile -son dakikada, yerini alacak birini bulmaya hiç zaman kalmadan- Orta Amerika'daki bir suikast yüzünden vazgeçmişti. Ya da Meksika. Meredith hâlâ bilmiyordu; tek bildiği, Nina'nın bir an yanında nedime elbisesini denemesi ve bir an sonra gitmiş olduğuydu.

Kapı vuruluyordu. Daisy'nin, elinde karton bir dosyayla içeri girdiğini görmek için Meredith tam zamanında başını kaldırıp bakmıştı. "Arazi ve bahçe yöneticilerinin raporları burada."

"Harika," dedi Meredith. "Masamın üzerine bırak."

Daisy tereddüt etti ve Meredith, Ah, hayır. İşte geliyor, diye düşündü. Meredith Daisy'yi çocukluğundan beri tanırdı ve o tereddüt eden biri değildi. "Duydum," dedi, Daisy kapıyı arkasından kapatarak. "Nina'nın anneni zorla götürmesi konusunu."

Meredith yorgun bir şekilde gülümsedi. "Bu biraz fazla dramatik. Ben halledeceğim."

"Elbette halledeceksin, ama tatlım, halletmeli misin?" Daisy dosyayı masaya bıraktı. "Burayı senin için idare edebilirim, biliyorsun," dedi usulca. "Beni baban eğitti. Tek yapman gereken yardım istemek."

Meredith başını salladı. Bu doğru olduğu hâlde, Meredith bunu gerçekten daha önce hiç düşünmemişti. Daisy gerçekten de meyve bahçesini ve bahçenin işleyişini Meredith'in kendisi hariç herkesten daha iyi biliyordu. Yirmi dokuz yıldır burada çalışıyordu. "Teşekkür ederim."

"Ama bunu nasıl yapacağını gerçekten bilmiyorsun, öyle değil mi, Meredith?"

Meredith gözlerini devirme isteğine karşı koydu. Jeff bunu ona her zaman söylüyordu. Bu gerçekten bir kusur muydu? Yapılması gerekeni yapmak?

"Daisy, bana Dr. Burns'ü arayabilir misin?"

"Elbette." Daisy kapıya yöneldi.

Bir dakika sonra Daisy telefon etti ve Jim telefona cevap verdi.

"Merhaba, Jim. Beıiim Meredith."

"Aramanı bekliyordum. Bugün Parkvievvdan haber aldım." Duraksadı. "Nina mı?"

"Elbette. Büyük Kaçış'ı çok fazla seyretti. Ne zaman başka bir oda boşalacağım bilmiyorlar ve evde annemle birlikte kalacak bir bakıcı tutmaya gücümüzün yetmesi imkânsız. Başka bir huzurevi önerebilir misin?"

Jim, "Annenin Parkview'daki doktoru ve fizyoterapistiyle konuştum. Ayrıca Anya'yı haftada bir kez ziyaret ettim," demeden önce bir an duraksadı.

Meredith gerildiğini hissetti. "Ve?"

"Hiçbirimiz önemli bir akıl karışıklığı ya da bunamaya tanık olmadık. Sadece geçen ay, fırtına patladığında biraz saçmaladı. Anlaşılan, gök gürültüsü anneni korkutmuş ve herkese çatıya çıkması gerektiğini söylemiş. Huzurevi sakinlerinin birçoğu gürültüden rahatsız olmuş." Derin bir nefes aldı. "Baban eskiden Anya'nın her kış depresyonla mücadele ettiğini söylerdi. Soğuğun ve karın onu rahatsız etmesi hakkında bir şeyler. Bu ve bunun üzerine bir de üzüntü... her neyse, sonuç şu: Ben annenin Alzheimer'a yakalandığına ya da ciddi bir şekilde bunamakta olduğuna inanmıyorum. Bana görünmeyen bir şeye teşhis koyamam, Meredith."

Meredith, birdenbire kendini omuzlarına çok ağır bir yük binmiş gibi hissetti. "Şimdi ne olacak? Hem bakımını üstlenip hem de güvende olmasını nasıl sağlayabilirim? Hem Belye Nochi'yi ve kendi evimi idare edip hem de her zaman annemin yanında olamam. Kendisini kesiyordu, Tanrı aşkına."

"Biliyorum," dedi nazik bir şekilde. "Birkaç telefon görüşmesi yaptım. Wenatchee'de gerçekten güzel bir yaşlılar kompleksi var. Adı Riverton. Biraz bahçe işleriyle uğraşmasına yetecek kadar büyük bir arka bahçesi olan bir dairesi olur. Kendi yemeklerini pişirebilir ya da komplekstekı yemekhaneye gidebilir. Haziran

ortasında, tek odalı bir daire boşalacak. Yöneticiye bu daireyi senin için ayırmasını söyledim, ama onlara depozitoyu çabuk vermen gerekecek. Junie'yi iste."

Mereditlı bütün bunları not aldı. "Teşekkürler, Jim. Yardımın için gerçekten müteşekkirim."

"Sorun değil." Jim duraksadı. "Sen nasılsın, Meredith? Seni son gördüğümde pek iyi görünmüyordım."

"Teşekkürler, Doktor." Gülmeye çalıştı. "Yorgunum, ama bu beklenen bir şey."

"Çok fazla şeyle ilgileniyorsun."

"Hayatımın hikâyesi. Tekrar teşekkürler." Jim daha fazla şey söyleyemeden Meredith telefonu kapattı. Yere uzanıp çantasını aldı ve ofisinden çıktı.

Belye Nochfde Nina yi mutfakta bir tencere gulaşı yeniden ısıtırken buldu.

Nina ona gülümsedi. "Bak, başında duruyorum. Henüz yangın çıkmadı."

"Sen ve annemle konuşmam gerekiyor. Annem nerede?"

Nina başını yemek odasına doğru uzattı. "Tahmin et."

"Kış bahçesi mi?"

"Elbette."

"Kahretsin, Neens." Meredith hasar görmüş yemek odasından geçti ve dışarı, demir bankın üzerinde oturmakta olan annesinin yanına gitti. En azından, annesi bu kez soğuk havaya uygun giyinmişti.

"Anne?" dedi Meredith. "Seninle konuşmam gerek. İçeri girebilir miyiz?"

Annesi doğruldu. Meredith annesinin daha önce ne kadar yumuşak ve dolgun göründüğünü ancak o zaman fark etti.

Birlikte, ne birbirlerine dokunarak ne de konuşarak eve yürüyüp içeri girdiler. Oturma odasında, Meredith annesini bir sandalyeye yerleştirdi ve sonra bir ateş yaktı. İşini bitirdiğinde, Nina onlarla birlikteydi; kanepeye uzanmış, çoraplı ayaklarını sehpaya uzatmıştı.

"Neler oluyor, Meredith?" dedi, eski bir National Geographic'ın sayfalarına göz gezdirirken. "Hey, işte benim fotoğrafım. Şu Pulitzer Ödülü'nü kazanan," dedi iki sayfaya yayılmış fotoğrafı gösterip gülümseyerek.

"Bugün Dr. Burns'le konuştum."

Nina dergiyi bir kenara bıraktı.

"O... benimle aynı fikirde, huzurevinin annem için doğru yer olmadığı konusunda."

"Ah. Hadi canım," dedi Nina.

Meredith dolduruşa gelmemek için direniyordu. Bakışlarını annesinin üzerinden ayırmadı. "Ama ikimiz de bu evin senin tek başına idare edemeyeceğin kadar büyük olduğunu düşünüyoruz. Jim, Wenatchee'de güzel bir yer buldu. Yaşlıların yaşadığı bir komplekse benzeyen bir yer. Jim burada çok sevimli, küçük, tek odalı, içinde kendine ait mutfağı olan bir daireye sahip olabileceğini söylüyor. Ama eğer canın yemek pişirmek istemezse, bir yemekhanesi de var. Tam şehir merkezinde. Mağazalara ve örgü dükkânına yürüyebilirsin."

"Kış bahçem ne olacak?" diye sordu annesi.

"Bir arka bahçesi var. Orada bir kış bahçesi oluşturabilirsin. Bank, çit, kolonlar, her şey."

"Taşınmasına gerek yok," dedi Nina. "Burası onun evi ve ben yardım etmek için buradayım."

Meredith sonunda öfkelendi. "Gerçekten mi, Nina? Sana ne kadar süre güvenebiliriz? Yoksa bu da düğünüm gibi mi olacak?"

"O hafta bir suikast vardı," dedi Nina, birdenbire rahatsız görünerek.

"Ya da babamın yetmişinci yaş günü gibi mi? Bu sefer ne oldu? Bir sel, öyle değil mi? Yoksa bir deprem miydi?"

"İşim için özür dilemeyeceğim."

"Ben de senden bunu istemiyorum. Sadece, son derece iyi niyetli olabileceğini, ama yarın Hindistan'da çok korkunç bir şey olursa göreceğimiz tek şeyinin kapıdan çıkıp giderkenki kıçın olacağını söylemeye çalışıyorum. Ben her saniye annemle birlikte olamam ve annem de her zaman yalnız olamaz."

"Ve bu senin için işleri kolaylaştıracak mı?" dedi annesi.

Meredith bir alay ya da yargılama, hatta akıl karışıklığı görmek için annesinin yüzüne baktı, ama bütün gördüğü teslimiyetti. Bu bir soruydu, bir suçlama değil. Meredith, "Evet," dedi, bunu onaylamanın neden kendisini sanki babasını hayal kırıklığına uğratmış gibi hissettirdiğini merak ederek.

"O zaman gideceğim. Nerede yaşayacağımı artık umursamıyorum," dedi annesi.

"İhtiyacın olan her şeyi toplayacağım," dedi Meredith. "Öyleyse gelecek ay gitmeye hazırsın. Hiçbir şey yapman gerekmeyecek."

Annesi ayağa kalktı. Meredith'e baktı, mavi gözleri duyguyla yumuşamıştı. Bu sadece bir an süren bir bakıştı; sonra yok olmuştu. Annesi birdenbire döndü, yukarıya çıktı. Yatak odası kapısı arkasından sıkı bir şekilde kapandı.

"O kaliteli bir huzurevine ait değil," dedi Nina.

Doğrusu, Meredith bunun için gerçekten kız kardeşinden nefret ediyordu. "Bu konuda ne yapacaksın?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Bütün alışverişi, temizliği yapacak ve faturaları ödeyecek, onunla aynı evde yaşayacak bir yardımcının ücretini sen mi ödeyeceksin? Ya da belki yıllarca buradan ayrılmamaya söz verebilirsin. Ah, bekle. Senin verdiğin sözler beş para etmez."

Nina yavaşça ayağa kalktı, Meredith'le yüz yüze geldi. "Bu ailede sözünü tutamayan bir tek ben değilim. Babama anneme bakacağına söz verdin."

"Ve ben de bunu yapıyorum."

"Ah, gerçekten mi? Peki ya babam şimdi burada olsaydı, senin kış bahçesini taşımaktan, onun eşyalarını toplamaktan ve şehre taşınmasından bahsettiğini dinleseydi? Seninle gurur duyar mıydı, Meredith? Aferin. Sözünü tuttuğun için teşekkür ederim, der miydi? Hiç sanmıyorum."

"Babam bunu anlardı," dedi Meredith, sesinin daha güçlü çıkmış olmasını dileyerek.

"Hayır. Anlamazdı ve sen bunu biliyorsun."

"Siktir git," dedi Meredith. "Ne kadar çok çaba gösterdiğim hakkında hiçbir fikrin yok... Ne kadar çok istediğimin..." Sesi kısıldı ve yaşlar boğazında birikti. "Siktir git," dedi yeniden, bu sefer fısıldayarak. Çabucak arkasını döndü ve ön kapıya neredeyse koştu; kapıyı hızla açıp dışarı çıkarken gulaşın yanmakta olduğunu fark etti.

Arabada kapıyı sıkıca kapattı ve direksiyonu kavradı. "Orada değilken bilgiçlik taslamak kolay," diye mırıldandı arabayı çalıştırırken.

Eve varması iki dakikadan az bir zaman aldı.

Köpekler, onu çok neşeli bir şekilde karşıladılar ve Meredith köpeklerin onun dönüşüne gösterdikleri coşkunun bozulan sinirlerini yatıştırmasına izin vererek onları okşamak için diz çöktü.

"Jeff?" diye bağırdı. Bir cevap alamadı, paltosunu çıkardı ve kendine bir bardak şarap koydu. Oturma odasında gazlı şömineyi açtı ve mermer platforma oturdu, sahte bir ateşten gelen gerçek sıcaklığın sırtını ısıtmasına izin verdi.

Meredith, yıllarca annesini de babasını sevdiği gibi, aynı koşulsuzlukla sevmeye çalışmıştı. Bu sevme -ve sevilme- arzusu onun gençliğinin temel taşı ve ilk gerçek başarısızlığıydı.

Annesinin gözünde, yaptığı hiçbir şey doğru değildi ve insanları memnun etmeyi çaresizce isteyen bir kız için bu başarısızlık izler bırakmıştı. Bunların en kötüsü -Noel'deki oyunun gecesinin yanında- güneşli bir ilkbahar günü olmuştu.

Meredith tam olarak kaç yaşında olduğunu hatırlamıyordu, ama Nina yüzme derslerini almaya daha yeni başlamıştı, öyleyse belki on yaşındaydı ve babası kız kardeşini havuza götürmüştü; bu yüzden Meredith kocaman, büyük bir araziye yayılan bu evde annesiyle yalnızdı. Öğlen yemeğinden sonra, elinde aletler ve cebinde bir paket tohumla gizlice dışarı çıkmıştı. Kış bahçesinde tek başına, heyecanla mırıldanarak, her şeyin üzerinde büyüyen bütün sarmaşıkları çekip çıkarmış ve bahçeye düzensiz, dağınık bir görünüm kazandıran eski, paslı bakır kolonu uzağa sürüklemişti. Küreğiyle, çamurlu kara toprakla uğraşmaya koyularak, dikkatlice çiçek tohumlarını düzenli ve derli toplu sıralar hâlinde ekmişti. Çiçek tohumlarının nasıl büyüyeceğini ve çiçek açacağım, bu karmaşık, yeşil ve beyaz sözde bahçeye nasıl parlak ve güzel bir düzen vereceklerini hayalinde canlandırabiliyordu.

Meredith, böyle bir fikir bulduğu ve fikri bu kadar iyi uyguladığı için kendisinden hoşnuttu. Toprakla uğraşırken ve tohumları ayırıp dikkatli bir şekilde toprağa yerleştirirken, annesinin buraya geldiğini, bu hediyeyi gördüğünü ve -nihayet- ona sarıldığını hayal etmişti.

Meredith, bu hayalle o kadar meşguldü ki, evin kapısının kapandığını ya da atlama taşlarındaki ayak seslerini duymamıştı. Yalnız olmadığını ancak annesi onu o kadar sert ve hızlı bir şekilde ayağa kaldırdığında tökezleyip yana düştüğü zaman fark etmişti.

Bahçeme ne yaptın?

Senin için bahçeyi güzelleştirmek istedim. Ben...

Annesi Meredith'i bahçenin bir yanından diğer yanına ve verandanın merdivenlerinden yukarı doğru sürüklerken, Meredith onun yüzündeki bakışı asla unutmayacaktı. Yol boyunca, eve girene kadar Meredith ağlıyor, üzgün olduğunu söylüyor, bu kadar kötü ne yaptığını soruyordu, ama annesi hiçbir şey söylememişti; sadece onu iterek eve sokup kapıyı kapatmıştı.

Bundan sonra, Meredith ağlayarak, annesinin toprakla uğraşmasını, sanki bir tür zehir taşıyorlarmış gibi tohumları atmasını seyrederek yemek odasının penceresinde durmuştu. Annesi deli gibi, öfke içinde çalışıyordu, bütün sarmaşıkları geri getirmişti; onları asla çocuklarına göstermediği bir yumuşaklıkla ellerinde tutuyordu ve hepsi yerine geri konduğunda kolonu alıp sürükleyerek yerine koymuştu. Kış bahçesi eskisi gibi göründüğünde, annesi kolonun önünde diz çökmüş ve sanki dua ediyormuş gibi, kafası öne eğik bir hâlde, bütün öğleden sonra orada kalmıştı. Gece olduğunda ve yağmur yağmaya başladığında hâlâ oradaydı.

Nihayet eve geri döndüğünde, elleri kirden simsiyah olmuştu; parmakları kanıyordu, çamurdan ve yağmurdan yüzünde çizgiler oluşmuştu. Meredith'e bakmamıştı bile; sadece merdivenlerden yukarı çıkmış ve yatak odasının kapısını kapatmıştı.

Bir daha asla o günden bahsetmemişlerdi. Ve babası eve geldiğinde, Meredith kendini babasının kollarına atıp, o, Neyin var, Meredoodle? diye soruncaya kadar ağlamaya devam etmişti.

Belki eğer ona bir şey söyleseydi, doğruyu söyleseydi, bu bir şeyleri, onu değiştirebilirdi, ama Meredith yapamamıştı. Sadece seni seviyorum, babacığım, demiş ve babasının gürleyen kahkahası bir kez daha onun dayanağı olmuştu.

Ben de seni seviyorum, demişti babası. Meredith bunun yeterli olmasını istemişti; öyle olması için dua etmişti, ama değildi ve kendi başarısızlık duygusunun büyümeye başladığını, tek yapabildiği annesini sevmekten vazgeçmeye çalışmak oluncaya kadar bu duygunun onu teslim aldığını hissetmişti.

İleri geri sallanarak gözlerini kapadı. Nina yanılıyordu. Babası bunu anlardı...

Yakınlarda bir gümbürtü duyuldu ve Meredith odada kuyruklarım yere vurarak sessizce geleni karşılayan, birazcık ilgi için yalvaran Luke ya da Leia'yı görmeyi bekleyerek başını kaldırıp baktı.

Jeff girişte duruyordu, üzerinde hâlâ dün sabah giydiği eski Levi's kotu ve mavi bisiklet yaka kazak vardı.

"Ah. Evdesin."

"Gidiyorum," dedi usulca.

Bu akşam burada birlikte olmayacakları için rahatlayıp rahatlamadığını ya da hayal kırıklığına uğrayıp uğramadığını bilmiyordu. "Yemeği bekletmemi ister misin?"

Jeff derin bir nefes aldı ve, "Gidiyorum," dedi.

"Seni duydum. Ben anla..." Birdenbire anladı ve başını kaldırıp baktı. "Terk mi ediyorsun? Beni? Geçen gece yüzünden mi? Bunun için özür dilerim. Gerçekten. Yapmamam gerekirdi."

"Birbirimizden ayrı biraz zaman geçirmeliyiz, Mere."

Meredith, "Bunu yapma," diye fısıldadı başını sallayarak. "Şimdi değil."

"Asla uygun bir zaman yok. Önce baban ve sonra da annen yüzünden bekledim. Kendime beni hâlâ sevdiğini, sadece meşgul olduğunu ve bütün bunların altında ezildiğini söyledim, ama... sadece artık buna inanmıyorum. Etrafında bir duvar var, Mere ve ben tırmanmaya çalışmaktan yoruldum."

"Şimdi daha iyi olacak. Haziranda..."

Jeff, "Daha fazla beklemek yok," dedi. "Kızlar eve dönmeden öuce sadece birkaç haftamız var. Bu zamanı ne istediğimizi anlamak için kullanalım."

Meredith altüst olduğunu hissetti, ama buna boyun eğme düşüncesi onu ölesiye korkuttu. Aylardır duygularını saklıyordu ve eğer bunu yapmayı bırakırsa ne olacağını Tanrı bilirdi. Eğer kendini koyuverip ağlarsa, bir ölüm perisi gibi feryat edebilir ve annesinin masallarındaki karakterlerinden biri gibi taşa dönüşebilirdi. Bu yüzden kontrolünü kaybetmedi; başını salladı ve cesaret edebildiği kadar sakin bir sesle, "Tamam," dedi.

O zaman, Jeff'in kendisine nasıl baktığım, hayal kırıklığım, teslimiyeti gördü. Jeff'in bakışı, Elbette bunu söyleyecektin, dedi. Gitmesine izin vermek, Meredith'i neredeyse dayanabileceğinden daha fazla incitti, ama Meredith onu nasıl durduracağını, ne söyleyeceğini bilmiyordu; bu yüzden ayağa kalktı, onun ve ön kapıda duran bavulun (duyduğu gürültü) yanından geçerek mutfağa gitti.

Meredith, musluğun önünde durup hiçliğe bakarken gerçekten de kalbi duracak gibiydi. Zor soluk alıyordu. Evliliklerinin bütün bu yılları boyunca, Jeff in onu terk edeceği hiç aklına gelmemişti. Dün gece Jeff onu yalnız başına uyumaya terk ettiğinde bile. Meredith,

Jeff'in mutlu olmadığını biliyordu -Meredith de mutlu değildi, gerçekten- ama bu nasılsa başka bir şey, sıradan bir kötü dönemdi.

Ama bu...

Jeff arkasından geldi. "Beni hâlâ seviyor musun, Mere?" diye sordu usulca, birbirleriyle yüz yüze gelinceye kadar Meredith'i omuzlarından tutup döndürerek.

Meredith, Jeff'in bu soruyu bir saat önce ya da dün ya da geçen hafta sormuş olmasını diledi. Ayağının altındaki zeminin bile güvenilmez geldiği şimdi hariç herhangi bir zaman. Meredith, Jeff'in aşkını herhangi bir fırtınayı durduracak bi duvar olduğunu düşünmüştü, ama hayatındaki bütün her şey gibi, onun sevgisi de koşullara bağlıydı. Birdenbire, o on yaşındaki kız olmuştu yeniden; bahçeden dışarı sürüklenerek çıkarılıyor ve bu kadar yanlış ne yaptığını merak ediyordu.

Jeff onu bıraktı ve kapıya doğru yürümeye başladı.

Meredith neredeyse ona seslendi, Elbette seni seviyorum. Sen beni seviyor musun? dedi ama ağzını açmayı başaramadı. Bavulu ondan alması ya da ona sarılması gerektiğini biliyordu. Bir şey yapması gerektiğini. Ama kurumuş gözlerle ve hiçbir şey anlamadan, onun sırtına bakarak orada öylece kalakaldı.

Son anda Jeff ona bakmak için arkasını döndü. "Sen de onun gibisin, bunu biliyorsun, öyle değil mi?"

"Böyle söyleme."

Jeff ona bir an daha uzun baktı, Meredith bunun bir fırsat olduğunu, Jeff'in ona bir şans verdiğini biliyordu, ama bu fırsattan yararlanamadı; kendini hareket ettiremedi, uzanamadı hatta ağlayamadı bile.

"Hoşça kal, Mere," dedi Jeff en sonunda.

Meredith, uzun zaman orada kalakaldı. Hâlâ oradaydı, musluğunun başında; Jeff uzaklaştıktan çok uzun zaman sonra, bahçesinin karanlık hiçliğine bakıyordu.

Sen de onun gibisin, demişti.

Bu onu o kadar çok incitmişti ki dayanamıyordu, çünkü Jeff bunun Meredith'i inciteceğini biliyor olmalıydı.

"Geri dönecek," dedi kendi kendine. "Eşler bazen ara verebilir. Her şey iyi olacak." Meredith'in bunu nasıl düzelteceğini, ne yapılması gerektiğini düşünmesi gerekiyordu. Dolaba gitti ve elektrik süpürgesini aldı; sürükleyerek oturma odasına getirdi ve çalıştırdı. Süpürgenin sesi, kafasının içindeki sesleri ve kalbinin düzensiz atışlarını bastırdı.

On

Nina, duş alıp bavullarım boşaltmayı bitirdiğinde aşağıya indi. Mutfakta, annesinin çoktan üzerinde kristal bir sürahi duran masaya oturmuş olduğunu gördü. "Bir içki içeriz diye düşündüm. Votka," dedi annesi.

Nina annesine baktı. Gölgelerin içindeki bir yüz gibi, beklenmedik bir şeyin gözünüze iliştiği o anlardan biriydi. Nina'nıı otuz yedi yıllık yaşamı boyunca, annesi ona hiç içki ikram etmemişti, Nina tereddüt etti.

"İçmemeyi tercih edersen..."

Nina, annesinin iki kadehe votka doldurmasını izlerken, "Evet. Yani hayır," dedi.

Onun güzel yüzünde bir şey görmeye çalıştı; çatık kaşlar bir gülümseme, herhangi bir şey. Ama mavi gözler hiçbir şeyi ele vermiyordu.

Annesi, "Mutfak duman kokuyor," dedi.

Nina, "İlk yemeği yaktım. Bana yemek pişirmeyi hiç öğretmemiş olman çok kötü," dedi.

"Bu yeniden ısıtmak, yemek pişirmek değil."

"Sana yemek pişirmeyi annen mi öğretti?"

"Su kaynıyor. Erişteleri suyun içine koy."

Nina ocağa gitti ve annesinin ev yapımı erişte lerinin birazını kaynamakta olan suyun içine attı. Erişte lerin yanında, bir tencerenin içinde straganof sosu kaynıyordu. Nina, tahta kaşığa uzanırken, "Hey, yemek yapıyorum," dedi. "Danny şu anda bana kıçıyla gülerdi. 'Dikkat et, aşkım. İnsanlar bunu yiyecek,' derdi. Nina, annesinin Danny'nin kim olduğunu sormasını bekledi, ama gelen tek tepki sessizlik ve ardından hafif bir tıkırtıydı.

Nina arkasını dönüp baktığında, annesinin çatalını hafifçe masaya vurduğunu gördü.

Masaya dönerek karşısındaki iskemleye oturdu. Kadehini kaldırarak, "Şerefe," dedi.

Annesi küçük, ağır kadehi kaldırıp Nina'nın kadehiyle tokuşturdu ve bir dikişte votkayı içip bitirdi.

Nina da aynısını yaptı. Dakikalar sessizlik içinde geçti. "Peki, şimdi ne yapacağız?"

Annesi, "Erişteler," diye cevap verdi.

Nina aceleyle ocağa gitti. "Suyun yüzeyinde duruyorlar," dedi.

"Piştiler."

Nina, suyu ve erişteleri musluğun içinde duran süzgece dökerken, "Bir yemek dersi daha. Bu harika," dedi. Sonra, yemeği iki tabağa koydu, salatayı aldı, elinde bir şişe şarapla birlikte masaya geri döndü.

Annesi, "Teşekkür ederim," dedi. Dua etmek için bir an gözlerini kapattı ve çatalına uzandı.

Nina, "Bunu hep yapar miydin?" dedi. "Yemekten önce dua eder miydin?"

"Beni incelemeyi bırak, Nina."

"Çünkü bu genellikle bir ebeveynin çocuklarına aktardığı türden bir şey. Büyük bayram günleri dışında yemekten önce dua ettiğimi hatırlamıyorum."

Annesi yemeğe başladı.

Nina, annesine soru sormaya devam etmek istedi, ama straganofun -önce mükemmel şekilde kavrulmuş, sonra saatlerce beyaz şarap, taze kekik, krema ve mantarlardan oluşan bir sosun içinde hafif ateşte pişmiş olan yağlı et parçalarının- hoş kokusunu aldı ve karnı iştahla guruldadı. Çocukluğunun çok önemli bir simgesi olan yemeğe resmen balıklama daldı. Nina, her ikisine de biraz şarap koyarken, "Dondurucuda açlık çeken bir milleti beslemeye yetecek kadar yiyeceğin olduğu için Tanrı'ya şükürler • olsun," dedi. Buna sessizlik cevap verdiğinde, "Böyle söylediğin için teşekkürler, Nina," dedi.

Nina yemeğe odaklanmaya çalıştı, ama sessizlik sinirlerini bozdu. Asla sabırlı bir kadın olmamıştı. Ne gariptir ki Nina, mükemmel fotoğrafı beklerken saatlerce kıpırdamadan oturabilirdi, ama elinde bir kamera olmadan, yapacak bir şeye ihtiyaç duyuyordu. En sonunda, artık daha fazla dayanamadı.

Nina, öyle sert bir şekilde, "Yeter," dedi ki annesi başını kaldırıp baktı. "Ben Meredith değilim."

"Bunun farkındayım."

"Biz küçükken bize karşı çok serttin ve Mere... doğrusu o buradan ayrılmadı ve fazla değişmedi. Ben gittim. Ve ne oldu biliyor musun? Artık beni o kadar korkutmuyor ya da incitmiyorsun. Şimdi seninle ilgilenmek için buradayım. Eğer Meredith kendi istediğini

yaparsa sen Yaşlılar Dünyası'na taşınıncaya kadar burada olacağım ve her yemeği bir sessizlik konisi[20] içinde yiyecek değilim."

"Bir ne?"

"Ben çocukken yemekte konuşmuş olmalıyız. Konuştuğumuzu hatırlıyorum. Hatta güldüğümüzü bile."

"Bunu yapan siz üçünüzdünüz."

"Nasıl oldu da ne bana ne de Meredith'e gerçekten bakmadın?"

"Bazı şeyleri uydurmaya başladın." Annesi şarabından bir yudum aldı. "Yemeğini ye."

"Tamam, yiyeceğim. Ama konuşacağız, işte o kadar. Sen konuşma oyununda beceriksizin biri olduğuna göre ben başlayacağım. En sevdiğim film Benim Afrikam. Zürafaların, Serengetide gün batımı boyunca hareket etmelerini seyretmeyi çok seviyorum ve bazen karı özlediğimi kabul ettiğimde çok şaşırdım."

Annesi şarabından biraz daha içti.

Nina, "Bunun yerine sana masalları sorabilirim," dedi. "Sana masalları nasıl kelimesi kelimesine bildiğini, neden sadece ışıklar sönükken anlattığını sorabilirim ya da babamın neden ..."

"En sevdiğim yazar Puşkin. Gerçi, Anna Ahmatova[21] aklımdan geçenleri okuyor. Gerçek... belye nochi'yı özlüyorum ve en sevdiğim film Doktor Jivago." Annesinin aksam Rusça kelimeler üzerinde yumuşayarak onları bir tür müziğe dönüştürüyordu.

Nina şarabına uzanıp annesini izlerken, "Demek her şeye rağmen bir ortak noktamız var," dedi.

"Nedir o?"

"Mutsuz sonla biten büyük aşk hikâyelerini seviyoruz."

20 Amerikan TV dizisinde kullanılmış, transparan, ses geçirmez bir aygıt. (yay. n.)
21 Asıl adı Anna Andreyevna Gorenko olan yenilikçi Rus şair. (ç.n.)

Annesi, birdenbire masadan geri çekilerek ayağa kalktı. "Yemek için teşekkür ederim. Şimdi yorgunum. İyi geceler."

Nina, annesi yanından geçerken, "Tekrar isteyeceğim, bunu biliyorsun," dedi. "Masalı."

Annesi, sadece yavaşlatılmış bir adımla durakladı, sonra yürümeye devam etti, köşeyi döndü ve merdivenlerden yukarı çıktı. Yatak odasının kapısı gürültüyle kapandığında, Nina tavana baktı. "Korkuyorsun, öyle değil mi?" diye düşündü sesli bir şekilde. "Neden korkuyorsun?"

Meredith, eski havlu sabahlığına sarınmış bir hâlde verandasında oturmuş, hasır koltukta ileri geri sallanıyordu. Köpekler, birbirine sokulmuş, onun ayaklarının dibinde yatıyordu. Uyuyor gibi görünüyorlardı, ama ara sıra birisi sızlanıyor ve başını kaldırıp bakıyordu. Bir terslik olduğunu biliyorlardı. Jeff gitmişti.

Babasının ölümünün ardından ve annesinin ruhsal çöküntüsünün ortasındaki Meredith, Jeff in bunu şimdi yaptığına inanamıyordu; öfkesine sığınmaya çalıştı, ama kısa ömürlü ve tutunması zordu. Sadece bir sahneyi kafasında tekrar, tekrar ve tekrar hayal edip durdu.

O, Jeff ve kızlar yemek odasındaki masada oturacaklardı.

Jîlian kendini bir kitaba gömmüş, Maddie ayağını hafifçe yere vurarak ne zaman gidebileceklerini soruyor olacaktı. Tüm gençlik sabırsızlığı, Jeff, "Biz ayrılıyoruz," dediğinde ortadan kalkacaktı.

Jeff belki tam olarak böyle söylemeyecek ya da söylemekten vazgeçerek kötü kelimeleri Meredith'e bırakacaktı. Ebeveynlik

tarzları kesinlikle böyleydi. Jeff "eğlenceli" ebeveyndi, Meredith ise patrondu.

Maddy kontrol edilemez bir şekilde ağlamaya başlayacaktı.

Jillian sessiz, yürek burkan gözyaşları dökecekti.

Meredith derin, titreten bir nefes aldı. Şimdi, evliliklerinde mutsuz olan kadınların evliliklerini neden sürdürdüğünü biliyordu. Az önce hayal ettiği sahne ve verdiği acı yüzünden.

Uzakta, Meredith şafağın ilk bakır renkli ışıltısını görebiliyordu. Bütün gece verandada kalmıştı. Sabahlığını vücuduna daha sıkı sararak içeri girdi; evin içinde eşyaları kaldırıp yerlerine bırakarak dolaştı. Jeff in geçen sene araştırmacı gazetecilik alanında aldığı kristal ödül... son zamanlarda kullanmaya başladığı okuma gözlükleri... geçen yaz Chelan Gölü'nde çekilmiş fotoğrafları. Eskiden, bu fotoğrafa baktığında, Meredith'in gördüğü tek şey yaşlandığıydı; şimdi Jeff'in ona nasıl sarıldığını, gülümsemesinin ne kadar neşeli olduğu görüyordu.

Meredith, fotoğrafı yerine koyup yukarı çıktı. Sert yatak Meredith'i çağırıyordu; Meredith, Jeff'in hayalinin ve kokusunun üzerinde olduğu battal boy yatağın yanına bile yaklaşmadı. Bunun yerine, koşu ayakkabılarını giydi ve acı duymadan nefes alamayıncaya, ciğerleri pelte gibi oluncaya kadar koştu.

Evde, doğrudan banyoya girip su soğuyuncaya kadar orada kaldı.

Giyindiğinde, Meredith kimsenin ona bakıp da kocasının geceleyin onu terk ettiğini anlayamayacağını biliyordu.

Meredith, günlerden cumartesi olduğunu fark ettiğinde, elinde arabanın anahtarlarıyla mutfakta duruyordu.

Dizlerinin bağı çözüldü; yere yığılacak gibi oldu. Depo karanlık ve soğuk olacaktı. Ve kapalı. Ah, yine de işe gidebilir, böcek ve budama raporları, hasat tahminleri ve satış kotalarının detaylarında

kendini kaybetmeye çalışabilirdi. Ama sessizliğin içinde, elinde kafasını dağıtacak bir şey olarak yalnızca düşünceleriyle baş başa kalacaktı.

"Olamaz."

Meredith, dışarı çıkıp arabayı çalıştırdı, ama şehre gitmek yerine Belye Noclıi'ye gidip arabayı park etti.

Oturma odasının ışığı yanıyordu. Bacadan bir duman bulutu yükseldi. Elbette Nina uyanıktı. Hâlâ Afrika saatine göre yaşıyordu.

Meredith bir kendine acıma dalgasının geldiğini hissetti. Bütün kalbiyle, kız kardeşiyle bu konuda konuşabilmeyi, acısını, onu azaltacak ya da yeniden biçimlendirecek kelimeleri bulabilecek birine verebilmeyi diliyordu.

Ama bu kişi Nina değildi. Meredith arkadaşlarına da söylemeyecekti. Üstelik kasaba dedikodusu olmadan da bu yeterince küçük düşürücü ve acı vericiydi. Ayrıca, Meredith sorunları hakkında konuşan kadınlardan değildi; şimdi tek başına olmasının bir nedeni de buydu.

Meredith, arabanın kapısını hızla çekerek açtı ve dışarı çıktı.

Evin içinde kalmış olan duman kokusunu fark etti. Sonra, musluğun içine yığılmış kirli tabakları ve tezgâhın üzerinde duran açık votka sürahisini gördü.

Bu Meredith'i öfkelendirdi. Birdenbire. Çok fazla. Aşırı. Ama bu öfke iyi geldi. Meredith bu öfkeye tutunabilir, kendisini yiyip bitirmesine izin verebilirdi. O kadar yüksek sesle tabaklarla uğraşmaya başladı ki, tavalar, onları sabunlu suyun içine atarken birbirine çarptı.

Nina, mutfağa gelerek, "Hey!" dedi. Dar bir şort ve eski bir Nirvana tişörtü giymişti. Saçları siyah bir çim adamınki gibi uzamıştı; gülümsedi. İnanılmayacak kadar güzeldi; tıpkı Hayalet

filmindeki Demi Moore'a benziyordu. "Yaptığın sporun tencere fırlatmak olduğunu düşünmemiştim."

"Senin pisliklerini temizlemekten daha iyi bir işim olmadığını mı düşünüyorsun?"

"Aşırı dramatik olmak için biraz erken."

"Tabii ya. Dalga geç. Sana ne ki?

Nina, "Meredith, sorun ne?" dedi. "Sen iyi misin?"

Meredith neredeyse pes ediyordu. Kız kardeşinin sesinin yumuşaklığı, beklenmedik soru... Meredith neredeyse, Jeff beni terk etti, diyecekti.

Peki ya sonra ne olacaktı?

Meredith, derin bir nefes aldı ve ocağın sapına asmadan önce el havlusunu kusursuzca üçe katladı. "Ben iyiyim."

"Hiç iyiymişsin gibi davranmıyorsun."

"Doğrusu, Nina, beni bunu söylemene yetecek kadar iyi tanımıyorsun. Annem dün gece nasıldı? Yemek yedi mi?"

"Birlikte votka içtik. Ve şarap. Buna inanabiliyor musun?"

Meredith bunu duyduğunda şiddetli bir acı hissetti; kıskandığını fark etmesi bir an sürdü. "Votka mı?"

"Biliyorum. Bu beni de çok şaşırttı. Ve en sevdiği filmin Dr. Jivago olduğunu öğrendim."

"Bu günlerde alkolün annem için en iyi şey olduğunu düşünmüyorum, sence öyle mi? Demek istediğim, bazen nerede olduğunu bile bilmiyor."

"Ama kim olduğunu biliyor mu? Benim bilmek istediğim bu. Bize masalları anlatmasını bir sağlayabilsem..."

Meredith, söylemesi gerekenden daha sert bir şekilde, "Masalların canı cehenneme," dedi. Meredith, Nina'nın şaşkın bakışını

görünce bunu bağırarak bile söylemiş olabileceğini fark etti. "Gelecek ay taşınması için eşyalarım toplamaya başlayacağım. Sanırım, eğer eşyaları etrafında olursa kendini daha rahat hissedecektir."

Nina şimdi öfkeli görünüyordu, "Rahat olmayacak," dedi. "Senin ne kadar temiz, tertipli ve düzenli olduğunun bir önemi yok. Yine de annemi bir yere kapatıyorsun."

"Burada kalacak mısın, Nina? Sonsuza dek? Çünkü eğer kalacaksan rezervasyonu iptal edeceğim."

"Bunu yapamayacağımı biliyorsun."

"Evet. Haklısın. Eleştirebilirsin ama çözemezsin."

"Şimdi buradayım."

Meredith lavabo dolusu sabunlu suya ve bulaşıklıkta duran, şimdi tertemiz olmuş bulaşıklara baktı. "Ve bana ne kadar da çok yardımcı oldun. Şimdi, eğer izin verirsen garajdan birkaç kutu alacağım. Mutfaktan başlayacağım. Yardım etmek istersen buyur."

"Annemin hayatını paketleyip kutulara koymayacağım, Mere. Ben annemin bize açılmasını istiyorum, içine kapanıp bir köşede kalmasını değil. Bunu anlamıyor musun? Bunu umursamıyor musun?"

Meredith, Nina'yı iterek yanından geçerken, "Hayır," dedi. Evden çıkıp garaja yürüdü. Otomatik garaj kapısının açılmasını beklerken, nefes almakta zorlandı. Hissettiği duygu her neyse, Meredith'in göğsü ağrıyıncaya ve kolu uyuşuncaya kadar içinde kabarmaya devam etti ve, Bir kalp krizi geçiriyorum, diye düşündü.

İki büklüm oldu ve içine hava çekti. Kendini iyi hissedinceye kadar nefes alıp vermeye devam etti. Garajın karanlığına doğru yürüdü, kendini kontrol ettiği ve Nina'nın önünde kontrolünü kaybetmediği için memnundu, ama ışığı açtığında, babasının

Cadillac'ı orada duruyordu. Üstü açık 1956 model spor araba babasının gurur kaynağıydı.

Arabanın adı Frankie; Sinatradan aldı bu ismi. İlk öpücüğümü Frankie'nin ön koltuğunda aldım...

Yaşlı Frankie'yle ailecek bir düzine yol gezisine çıkmışlardı. Hep macera aramak için kuzeye Britanya Kolombiyası'na, doğuya Idaho'ya ve güneye Oregon'a gitmişlerdi. Bu uzun, tozlu yolculuklarda babası ve Nina, John Denver'ın[22] şarkılarına birlikte eşlik ederken, Meredith kendini âdeta görünmez gibi hissetmişti. Yolları keşfetmekten, yanlış yöne sapmaktan ya da benzinin bitmesinden hoşlanmazdı. Görünüşe göre her zaman da böyle soılanıyordu; her macerada babası ve Nina'nın korsanlar gibi gülmesiyle.

Babası, Kimin yön bulmaya ihtiyacı var ki? derdi.

Nina koltuğunda zıplayıp, gülerek. Bizim yok, diye cevap verirdi.

Meredith onlara katılabilir, eğleniyormuş gibi davranabilirdi, ama bunu yapmamıştı. Kitaplarını okuyarak arabanın arka koltuğunda oturmuş, bir jant kapağı fırladığında ya da motor su kaynattığında bunu umursamamaya çalışmıştı. Ve gece için ne zaman mola verseler ve kamp kurulsa, babası Meredith'in yanına gelir ve piposunu içerken, "En sevdiğim kızım bir yürüyüşe çıkmak ister diye düşündüm..." derdi.

Bu on dakikalık yürüyüşler 1000 millik kötü yola değerdi.

Meredith, arabanın kiraz kırmızısı, parlak kaputuna dokundu; kaput yüzeyinin pürüzsüzlüğünü hissetti. Bu arabayı yıllardır kimse kullanmamıştı. Meredith, "Evet, en sevdiğin kızın bir yürüyüşe çıkmak ister," diye fısıldadı.

Dün gece ne olduğunu anlatabileceği tek kişi babasıydı...

22 Amerikalı şarkıcı ve aktör, (ç.n.)

Meredith, içini çekerek babasının tezgâhına gitti ve üç tane büyük karton kutu buluncaya kadar etrafına bakındı. Kutuları mutfağa taşıyıp ahşap zeminin üzerine koydu ve en yakınındaki dolabı açtı. Eşyaları toplamaya başlamak için çok erken olduğunu biliyordu, ama her şey boş evinde yalnız olmaktan daha iyiydi.

"Nina'yla kavganızı işittim."

Meredith yavaşça dolabı kapadı ve arkasını döndü.

Annesi mutfak kapısında duruyordu; beyaz geceliğini giymiş, siyah yün bir battaniyeyi pelerin gibi omuzlarına örtmüştü. Evin girişinden gelen ışık, pamuklu kumaşın içinde parlayarak annesinin ince bacaklarının hatlarını ortaya çıkarıyordu.

Meredith, "Üzgünüm," dedi.

"Sen ve kardeşin yakın değilsiniz."

Bu, tam da olması gerektiği gibi, sorudan ziyade bir ifadeydi, ama Meredith annesinin sesinde kesin bir şey, belki de bir yargılama duydu. Annesi bir kez bile Meredith'in ötesine ya da yanında bir yerlere bakmadı; sanki ilk kez görüyormuş gibi doğrudan yüzüne bakıyordu.

"Hayır, anne. Biz yakın değiliz. Birbirimizi neredeyse hiç görmüyoruz."

"Buna pişman olacaksın."

Teşekkürler, Yoda.[zz] "Her şey yolunda, anne. Sana çay yapayım mı?"

"Ben öldüğümde, sadece ikiniz kalacaksınız."

Meredith ayağa kalktı ve semavere gitti. Bugün düşünmek istediği en son şey buydu; annesinin ölümü. Arkasını dönmeden, "Bir dakika sonra ısınır," dedi.

23 Yıldız Savaşları filmindeki Jedi ustası, (ç.n.)

Meredith, bir süre sonra annesinin uzaklaştığını duydu; yine tek başına kalmıştı.

Nina annesini yıldırmayı planlıyordu. Zavallı Meredith'in mutfaktaki azimli performansının ispatladığı bir şey varsa, bu da zamanın çok önemli olduğuydu. Yırtılan her gazete kâğıdıyla ya da tencere çınlamasında, Nina annesinin hayatının bir başka parçasının sarılıp kaldırıldığını biliyordu. Eğer Meredith istediğini yaparsa, çok yakında hiçbir şey kalmayacaktı.

Fakat babası başka bir şey istemişti ve şimdi Nina da bunu istiyordu. Köylü Kız ve Prens masalını bütünüyle duymak istiyordu; doğrusu, Nina hiçbir şeyi bundan daha fazla istediğini hatırlamıyordu.

Kahvaltıda, Nina mutfağa gitmiş, çok soğuk davranan kız kardeşinin etrafında dikkatli olmaya çalışıyordu. Meredith'e aldırış etmeyerek annesine tatlandırılmış bir bardak çay ve bir parça tost yapıp yukarıya götürdü. Yatak odasına girdiğinde annesi yatıyordu; nasırlı ellerini dikkatlice göbeğinin üstündeki battaniyenin üzerinde kavuşturmuştu. Beyaz saçları huzursuz geçen bir gecenin izlerini gösteren bir kuş yuvası gibiydi. Kapı açıkken, ikisi de Meredith'in mutfakta eşyaları paketlediğini duyabiliyordu.

"Kardeşine yardım edebilirsin."

"Edebilirdim. Taşınman gerektiğini düşünseydim. Böyle düşünmüyorum." Nina, annesine çayı ve tostu uzattı. "Biliyor musun, kahvaltını hazırlarken neyi fark ettim?"

Annesi ince gümüş kaplı cam bardaktan çayını yudumladı. "Sanırım bana söyleyeceksin."

"Bal mı, reçel mi, yoksa tarçın mı sevdiğini bilmiyorum."

"Hepsi olur."

"Anlatmak istediğim şey, ben bilmiyorum."

Annesi içini çekerek, "Ah. Demek anlatmak istediğin bu," dedi.

Hiçbir şey söylemeden çayından biraz daha içti.

"Masalı duymak istiyorum. Köylü Kız ve Prensi. Hepsini. Lütfen."

Annesi çayını yatağın yanındaki komidinin üzerine bırakarak yataktan kalktı. Sanki görünmezmiş gibi, Nina'nın yanından geçerek odadan çıktı, koridoru geçip banyoya gitti ve kapıyı arkasından kapadı.

23

Öğle yemeğinde Nina tekrar denedi. Annesi bu kez sandviçini alıp bahçeye çıktı.

Nina peşinden kış bahçesine gitti ve yanına oturdu. "Ciddiyim, anne."

"Evet, Nina biliyorum. Lütfen beni rahat bırak."

Nina sadece bunun önemli olduğunu göstermek için, orada on dakika daha oturdu ve sonra ayağa kalkıp eve gitti.

Mutfakta Meredith bir kutunun üzerine "KAP KAÇAK" yazıyordu. Nina içeri girdiğinde, "Sana asla söylemeyecek," dedi.

Nina, kamerasına uzanırken, "Bunun için sağ ol," dedi. "Annemin hayatını kutulamaya devam et. Her şeyin düzenli ve etiketli olmasını ne kadar çok istediğini biliyorum. Sen çok komiksin. Gerçekten, Mere, çocukların ve Jeff buna nasıl dayanıyor?"

Nina saat altıyı biraz geçe eve geldi. Bakır renkli akşam ışığının kalan son parçasında elma çiçekleri, vadiye bu dünyaya ait değilmiş gibi bir görünüm veren bir güzellikle parlıyordu.

İtinayla üst üste koyulup etiketlenmiş ve düzenli bir şekilde kiler ile buzdolabı arasındaki boşluğa sıkıştırılmış kutular dışında mutfak boştu.

Nina, pencereden dışarı baktı ve kardeşinin arabasının hâlâ orada olduğunu gördü. Meredith başka bir odada, dizlerine kadar kutulara ve gazete kâğıtlarına gömülmüş olmalıydı.

Nina dondurucuyu açtı ve sıra sıra dizilmiş olan bir sürü saklama kabına baktı. Köfte çorbası, hamurlu tavuk yahni, mantı, kuzu ve sebze musakkası, elma şarabında pişirilmiş domuz pirzola, patatesli pankek, kırmızıbiber paprikası, Kiev usulü tavuk, stroganoff, dolgulu bisküviler, jambon ve peynirli küçük ekmekler, ev yapımı erişte ve düzinelerce lezzetli ekmek. Garajda, aynı şekilde dolu olan başka bir dondurucu daha vardı ve bodrumdaki kiler de ağzına kadar ev yapımı sebze ve meyve konserveleriyle doluydu.

Nina en sevdiği yiyeceklerden birini seçti: Lezzetli, kısık ateşte pişirilmiş, içi domuz pastırması ve yaban turpu sosuyla doldurulmuş etli güveç. Mikrodalgada kök sebzelerle ve lezzetli et suyuyla birlikte güvecin buzunu çözüp kepçeyle bir tabağa boşalttı ve firma verdi. Bunun çok da yanlış olamayacağını düşünerek fırını 350 dereceye ayarladı ve sonra ev yapımı erişteler için ocağa bir tencere su koydu. Bu dünyada, sadece birkaç şey annesinin ev yapımı eriştelerinden daha iyiydi.

Yemek fırındayken, masayı iki kişi için hazırlayıp kendine bir bardak şarap koydu. Bu yemeğin araması annesini Nina'ya getirecekti.

Gerçekten de, annesi saat altı kırk beşte aşağıya indi.

"Sen yemek mi yaptın?"

Nina önden yemek odasına giderken, "Yemeği ısıttım," dedi.

Annesi etrafına, mahvolmuş duvar kâğıdına baktı; kuruyup siyahlaşmış kan lekeleri hâlâ duvar kâğıdının üzerinde duruyordu. "Hadi, mutfak masasında yiyelim," dedi.

Bu Nina'nın aklına bile gelmemişti. "Ah. Elbette." Tabakları aldı ve mutfağın köşesine sıkıştırılmış, meşe ağacından yapılmış küçük masanın üzerine koydu. "İşte oldu, anne."

O sırada Meredith içeri girdi; iki kişilik masayı gördüğünde, yüzü öfkeyle asıldı. Ya da belki rahatlamıştı. Söz konusu Meredith olunca, bunu kestirmek zordu.

Nina, "Bizimle yemek ister misin?" diye sordu. "Eve gitmen gerektiğini düşünmüştüm, ama bol bol yiyecek var. Annemi bilirsin. Her zaman bir orduya yetecek kadar yemek pişirir."

Meredith pencereden dışarı, kendi evinin olduğu yöne doğru baktı. Nihayet, "Elbette," dedi. "Jeff bu gece... geç saate kadar evde olmayacak."

Nina, kız kardeşini yakından izleyerek, "İyi," dedi. Meredith'in yemeğe kalması tuhaftı. Genellikle, elinde bir fırsat geçtiğinde koşup hemen eve giderdi. "Harika. İşte. Otur." Kız kardeşi oturur oturmaz, Nina çabucak masaya başka bir tabak daha koyup kristal sürahiyi aldı. "Bir kadeh votkayla başlıyoruz."

Meredith başını kaldırıp bakarak, "Ne?" dedi.

Annesi sürahiyi aldı ve üç kadeh doldurdu. "Nina'yla tartışmak bir işe yaramaz."

Nina oturup kadehini eline aldı ve kaldırdı. Annesi kadehini Nina'nınkiyle tokuşturdu. İsteksizce, Meredith de aynısını yaptı. Sonra içkilerini içtiler.

Nina birdenbire Meredith'e bakarak, "Biz Rus'uz," dedi. "Nasıl oldu da bunu daha önce düşünemedim?"

Meredith omuzlarını silkti; ilgilenmediği apaçık belliydi. Ayağa kalkarak, "Servisi ben yaparım," dedi. Birkaç dakika sonra tabaklarla birlikte geri dönmüştü.

Annesi gözlerini kapayarak dua etti.

Nina Meredith'e, "Bunu hatırlıyor musun?" diye sordu. "Annemin dua ettiğini?"

Meredith, bu kez gözlerini fal taşı gibi açıp çatalına uzandı.

Nina, masadaki tuhaf sessizliğe aldırış etmeyerek, "Tamam," dedi. "Meredith, madem buradasın, annemle birlikte bulduğumuz yeni bir geleneğe katılmalısın. Bu gerçekten de bir devrim. Buna yemekte sohbet deniyor."

Meredith, "Demek konuşacağız, öyle mi?" dedi. "Ne hakkında?"

"Nasıl olduğunu görmen için önce ben başlayacağım: En sevdiğim şarkı Born to Be Wild.[24] En güzel çocukluk anım Yellowstone parkına yaptığımız, babamın bana nasıl balık tutulacağını öğrettiği yolculuk." Kız kardeşine baktı. "Ve kız kardeşimin hayatını zorlaştırıyorsam özür dilerim."

Annesi çatalını masaya bıraktı. "En sevdiğim şarkı Somewhere Over the Rainbow.[25] En sevdiğim gün, parkta çocuklarımı kar melekleri yaparken seyrettiğim gün ve siz ikiniz arkadaş olmadığınız için üzgünüm."

Nina, "Biz arkadaşız," dedi.

24 (İng.) *Vahşi Olmak İçin Doğmuş,* (ç. n.)
25 (İng.) *Gökkuşağının Üzerinde Bir Yerlerde,* (ç. n.)

Meredith, "Bu aptalca," dedi.

Nina, "Hayır," dedi. "Sessizce birimize bakmak aptalca. Konuş."

Meredith her zaman yaptığı gibi, sabırlı bir şekilde içini çekti. "Pekâlâ. En sevdiğim şarkı Candle in the Wind[26], ama orijinali değil Prenses Di versiyonu. En sevdiğim çocukluk anım, babamın paten kaymam için beni Miller Gölü'ne götürmesi ve yakın olmadığımızı söylediğim için özür dilerim, Nina. Ama değiliz. Bu yüzden, belki bunun için de özür dilerim." Meredith, bunu söyleyerek yapılacaklar listesindeki bir işi bitirmiş gibi başını salladı. "Hadi, şimdi yemek yiyelim. Açlıktan ölüyorum."

26 (İng.) *Rüzgârdaki Mum.* (ç. n.)

On Bir

Meredith ayağa kalkıp sofrayı toplamaya başladığında, Nina daha yemeğini bile bitirmemişti. Kız kardeşi masadan kalktığı anda annesi de aynı şeyi yaptı.

Nina, Mereditlı sofradan kaldırmadan önce tereyağı ve reçele uzanarak, "Sanırım yemek sona erdi," dedi.

Annesi, "Yemek için teşekkürler," diyerek gözden kayboldu. Merdivendeki adımları, onun yaşındaki bir kadına göre çabuktu. Neredeyse koşuyordu.

Nina, gerçekten Meredith'i suçlamıyordu. Sohbet etmelerini sağlayan araç kullanılır kullanılmaz -bu sözde yeni gelenek- alışık oldukları sessizliğe gömülmüşlerdi. Yalnızca Nina havadan sudan konuşmayı bile denemiş, Meredith onun Afrika hakkında anlattığı eğlenceli hikâyelere kayıtsız kalmış, annesi neredeyse hiç tepki vermemişti.

Nina yalnızca votka sürahisini almasına yetecek kadar bir süre masadan kalktı. Sürahiyi gürültülü bir şekilde masaya koyarak, "Hadi sarhoş olalım," dedi.

Dirseklerine kadar sabunlu suya gömülmüş olan Meredith, "Tamam," dedi.

Nina yanlış duymuş olmalıydı. "Sen tamam mı..."

"Abartma." Meredith masaya yürüdü, Nina'nın tabağını, çatal-bıçağını çekip alarak tekrar musluğa gitti.

Nina, "Vay canına," dedi. "Şeyden beri... birlikte sarhoş olmadık. Biz hiç birlikte sarhoş olduk mu?"

Meredith, ellerini fırının kapağında asılı duran pembe havluya kuruladı. "Ben yanındayken sen sarhoş olmuştun, bu sayılır mı?"

Nina sırıttı. "Kesinlikle, hayır, bu sayılmaz. Bir sandalye çek."

"Ama ben votka içmem."

"Tekila öyleyse." Meredith fikrini değiştiremeden, Nina kalkıp aceleyle oturma odasına giderek bir şişe tekilayı, mutfağın içinden geçerek geri dönerken de tuzu, misket limonlarım ve bıçağı aldı.

"Bunu bir şeyle karıştırmayacak mısın?"

"Alınma Mere, ama seni içki içerken gördüm. Ben bu içkiyi bir şeyle karıştırırsam, bütün gece bunu yudumlayacaksın; gecenin sonunda be,, sarhoş olacağım, sen de her zamanki gibi sakin ve ayık biri olacaksın." Nina, iki shot doldurdu, bir misket limonunu dilimleyip kadehi kardeşine doğru itti.

Meredith burnunu kırıştırdı.

"Eroin değil, Mere. Yalnızca bir shot tekila. Biraz çılgın ol.

Meredith aniden karar vermiş görünüyordu. Bardağa uzandı, alıp bir dikişte içkiyi yuvarladı.

Gözleri yuvalarından fırladığında, Nina limonu uzattı. "İşte. Bunu ısır."

Meredith ıslığa benzer bir ses çıkarıp başını salladı. "Bir tane daha."

Nina kendi içkisini içip ikisine de birer shot daha doldurdu, bu içkileri de birlikte içtiler.

Sonra, Meredith sandalyesinde arkasına yaslanıp, elini son derece yumuşak olan saçlarının arasında dolaştırdı. "Hiçbir şey hissetmiyorum."

"Hissedeceksin. Hey, her zaman bu kadar... derli toplu görünmeyi nasıl başarıyorsun? Bütün gün kutuları topluyorsun, ama yine de kulüpte öğle yemeği yemek için hazır görünüyorsun. Bu nasıl oluyor?"

"Sadece sen hoş görünmeyi bir aşağılamaymış gibi söyleyebilirsin."

"Bu bir aşağılama değildi. Gerçekten. Sadece nasıl böyle kalabildiğini... bilmiyorum. Unut gitsin."

Meredith, tekilaya uzanıp kendine bir shot daha doldururken, "Etrafımda bir duvar var," dedi.

"Evet. Bir güç alanı gibi bir şey. Hiçbir şey saçlarına ulaşamıyor." Nina bu söylediğine güldü. Meredith üçüncü shot'ını içtiğinde Nina hâlâ gülüyordu, ama kız kardeşi içkiyi yuvarlayıp yanına döndüğünde Nina gülmeyi kesmesine neden olan bir şey gördü. Bunun ne olduğunu bilmiyordu; belki Meredith'in gözlerindeki bakış ya da ağzının hafifçe aşağıya doğru kıvrılmış olmasıydı.

"Bir sorun mu var?" diye sordu.

Meredith yavaşça gözünü kırptı. "Babamın Noel'de ölmesi, annemin keçileri kaçırması, kız kardeşimin bana yardım ediyormuş gibi davranması, kocamın... bu gece evi terk etmesinin dışında bir şey mi demek istiyorsun?"

Nina bunun komik olmadığını biliyordu, ama kendini gülmekten alamadı. "Evet, bunun dışında. Ve her neyse, hayatının

harika olduğunu biliyorsun. Sen, şu her şeyi doğru yapan o harika kadınlardan birisin. Bu yüzden babam sana her zaman güvendi."

Meredith, "Evet, galiba," dedi.

Nina, birdenbire babasını ve onu nasıl hayal kırıklığına uğrattığını düşünerek içini çekti. "Bu doğru," dedi. Nina birdenbire ortaya çıkan acısının ne kadar süreceğini merak etti. Hiç geçecek miydi?

Meredith yavaşça, "Her şeyi doğru yapabilirsin," dedi, "ama yine de hatalı olabilirsin. Ve yalnız."

Nina, "Babamı Afrika'dan daha çok aramalıydım," dedi. "Onu aramamın babam için ne kadar değerli olduğunu biliyordum. Hep zamanımız olduğunu düşündüm..."

"Biliyor musun, bazen kapı kapanıverir ve tek başına kalırsın."

Nina, "Ona yardım etmek için yapabileceğimiz bir şey var," dedi.

Meredith şaşırmış görünüyordu. "Kime yardım etmek için?"

Nina sabırsızca, "Babama," dedi. "Bahsettiğimiz kişi babam değil mi?"

"Ah. Öyle mi?"

"Babam annemi tanımamızı istedi. Babam annemin..."

Meredith, "Yine masallar demeye başlama," dedi. "Şimdi neden bu kadar başarılı olduğunu biliyorum. Sen saplantılısın."

"Ve sen değilsin, öyle mi?" Nina bu söylediğine güldü. "Hadi. Anneme hikâyeyi anlattırabiliriz. Bu gece annemi duydun; benimle tartışmanın bir anlamı olmadığını söyledi. Bu, annemin mücadele etmekten vazgeçeceği anlamına geliyor."

Meredith ayağa kalktı. Kalktığında biraz sendeliyordu, bu yüzden destek almak için sandalyenin arkasına tutundu. "Seninle konuşmaya çalışmamam gerektiğini biliyordum."

Nina kaşlarım çattı. "Benimle konuşuyor muydun?"

"Daha kaç kez söyleyebilirim? Annemin hikâyelerini dinlemeyeceğim. Kara Şövalye, kaybolan insanlar ya da yakışıklı prens umurumda değil. Babama bu sözü veren sendin. Ben annemle ilgilenmeye söz verdim, bunu da hemen şimdi yapacağım. Bana ihtiyacın olursa, banyoda annemin eşyalarını topluyor olacağım."

Nina, Meredith'in mutfaktan gidişini izledi. Nina'nın şaşırdığı söylenemezdi -kız kardeşi çok tutarlıydı- ama hayal kırıklığına uğramıştı. Nina, bu işi a babasının hep birlikte yapmalarını istediği bir şey olduğundan kesinlikle emindi. Amaç buydu, öyle değil mi? Birlikte olmak. Şimdiye kadar bunu masallar dışında ne başarmıştı?

Nina, "Denedim, baba," dedi. "Onu sarhoş etmek bile işe yaramadı."

Nina ayağa kalktı; hiç sendelemiyordu. Votka sürahisini bir kolunun altına sıkıştırdı, annesinin kadehini alıp yukarı çıktı. Nina, banyonun aralık duran kapısının önünde duraklayıp Meredith'in işe koyulduğu anlamına gelen tıkırdamaları dinledi.

Nina, "Annemin kapısını açık bırakacağım," dedi, "kulak misafiri olmak isteyebilirsin diye."

Banyodan cevap gelmedi, gazetenin hışırtısı bir an bile kesilmedi.

Nina koridordan geçip annesinin odasına geldi. Kapıyı vurdu, ama içeri davet edilmeyi beklemedi. Hemen içeri girdi.

Annesi yatağın içinde oturmuş, bir yığın beyaz yastığa yaslanmış, beyaz yorgan beline kadar çekilmişti. Bütün bu beyaz şeyler -saçları, geceliği, yatak takımı, teni-, siyah ceviz ağacından yapılmış karyola başı ve yatakla tam bir zıtlık içindeydi. Annesi öteki dünyaya ait ruhani bir varlık gibi ve etkileyici gözleriyle, yaşlanmış bir Galadriel[27] gibi görünüyordu.

"Seni içeri davet etmedim," dedi.

•27 Yüzüklerin Efendisi filmindeki bir karakter, (ç. n.)

"Hayır. Ama işte buradayım. Bu bir sihir."

"Votka isteyeceğimi mi düşündün?"

"İsteyeceğini biliyorum."

"Neden?"

Nina yatağın kenarına gitti. "Ölmek üzere olan babama bir söz verdim." Nina sözlerinin etkisini fark etti. Annesi sanki bir şey vurmuş gibi geri çekildi. "Sen onu severdin. Sevdiğini biliyorum. Ve babam benim köylü kız ve prens hakkındaki masalını duymamı istedi. Tamamım. Ölüm döşeğinde bunu benden istedi. Senden de istemiş olmalı."

Annesi bakışlarını kaçırdı. Gözlerini battaniyelerin üzerinde birbirine geçmiş hâlde duran mavi damarlı ellerine dikti. "Bana hiç huzur vermeyeceksin."

"Hiç."

"Bu bir masal. Bunu neden bu kadar önemsiyorsun?"

"Babam neden önemsedi?"

Annesi cevap vermedi.

Nina orada durup bekledi.

Annesi nihayet, "Bana bir içki koy," dedi.

Çok sakin bir şekilde, Nina bir shot doldurup annesine verdi.

Annesi votkayı içti. Boş bardağı kenara bırakarak, "Bunu kendi bildiğim gibi yapacağım," dedi. "Sözümü kesersen duracağım. Masalı parçalar hâlinde ve yalnızca geceleri anlatacağım. Gün içinde bu masaldan bahsetmeyeceğiz. Anlıyor musun?"

"Evet."

"Karanlıkta."

"Neden her zaman..."

Annesi Nina'ya o kadar sert bir bakış fırlattı ki, Nina birdenbire durdu. "Özür dilerim."

Nina elektrik düğmesine gidip ışıkları söndürdü.

Geceleyin gökyüzünde ay yoktu, bu yüzden camdan gümüş-mavi ışıltı gelmiyordu. Odadaki tek ışık, açık kapı aralığından gelen ışıktı.

Nina yere oturmuş bekliyordu.

Bir gıcırtı sesi odayı doldurdu; annesi yatağında yerleşmeye çalışıyordu. "Nereden başlasam?"

"Aralık ayında, Vera prensle buluşmak için gizlice dışarı çıkacakken bitirmiştin."

Bir iç çekiş.

Ve sonra, annesinin masal anlatırken kullandığı o tatlı, yumuşak ses tonu duyuldu: "Parktan eve döndükten sonra, Vera günün geri kalanını annesiyle birlikte mutfakta geçiriyor, ama aklını yaptığı işe veremiyor. Annesinin bunu bildiğini, onu dikkatle izlediğini biliyor, ama bir kız

kalbi aşkla doluyken kaz yağlarını kavanozlara süzmeye nasıl konsantre olabilir?

Annesi, "Veronika dikkat et," diyor

Vera kocaman bir damla yağı masanın üzerine damlattığını görüyor. Vera, yağı eliyle silerek musluğun içine atıyor. Zaten kaz yağından nefret ediyor. Her zaman besleyici, ev yapımı tereyağını tercih ediyor.

"Bunu öylece atıyor musun? Senin neyin var?"

Kız kardeşi kıkırdıyor. "Belki oğlanları düşünüyordur. Bir oğlanı."

Annesi, ocağın başında durup kısık ateşte pişmekte olan yaban mersinlerini karıştırırken, alnındaki ıslaklığı silerek, "Elbette oğlanları düşünüyor," diyor. "Vera on beş yaşında."

"Neredeyse on altı."

Annesi yemeği karıştırmayı bırakıp arkasını dönüyor.

Yazın son günlerinde, mutfakta kış için konserve yapıyorlar. Masalar, reçel yapılacak meyve, kilere koyulacak soğan, mantar, patates ve sarımsaklarla, turşu yapılacak salatalıklarla ve salamura yapılacak fasulyelerle dolu. Daha sonra, annesi onlara nasıl vişne dolgulu gözleme yapılacağını öğretmeye söz veriyor.

Annesi, sanki daha önce aklına gelmemiş gibi, "Neredeyse on altı yaşındasın," diyor. "Petyr'la karşılaştığımda olduğumdan iki yaş daha küçüksün."

Vera kaygan kaz yağı tenceresini masaya koyuyor. "Onu ilk gördüğünde ne hissettin?"

Annesi gülümsüyor. "Bu hikâyeyi birçok kez anlattım."

"Her zaman seni çok heyecanlandırdığını söylüyorsun. Ama nasıl?"

Annesi yine alnını silip önünde duran tahta iskemleye uzanıyor. Sandalyeyi biraz geri çekip oturuyor.

Vera buna o kadar çok şaşırıyor ki, neredeyse bir ses çıkarıyor. Annesi konuşmak için yaptığı işi bırakan bir kadın değil. Vera ve Olga sorumluluk ve görev hikayeleriyle büyüdüler. Köylüler hapsedilmiş krala minnettarken, onlara hadleri bildirilmişti. Şimdi, köylüler başlarını eğip elleriyle iş yapmaya devam etmeliler, çünkü Kara Şövalye'nin gölgesi üzerlerine çelik bir kılıç hızıyla düşüyor. En iyisi hiç dikkat çekmemek.

Annesi şimdi sessizce oturuyor. "O zamanlar baban nefesimi kesecek kadar yakışıklı bir öğretmendi. Bunu büyükannenize

söylediğimde, tasvip etmediğini gösteren bir hareket yaparak, 'Zoya, dikkat ol. Nefesine ihtiyacın olacak,' dedi."

Vera, "İlk görüşte aşk mıydı?" diye soruyor.

"Baban bana baktığında, onunla evlenip peşinden gideceğimi biliyordum. İçtiğimiz bal şarabı yüzünden olduğunu düşünüyordum, ama değildi. Bu sadece... Petyrdi. Benim Petya'm. Bilgiye ve hayata duyduğu tutku beni heyecanlandırmıştı ve çok kısa süre sonra evlendik. Annem ve babam dehşete kapılmıştı, çünkü krallık bir kargaşa içindeydi. O zamanlar kral sürgündeydi ve biz korkuyorduk. Babanın hırsı onları korkutmuştu. Yoksul bir köy öğretmeniydi, ama şair olmayı hayal ediyordu."

Vera anlatılanların romantikliği karşısında içini çekti. Şimdi, bu gece prensle buluşmak için gizlice evden çıkması gerektiğini biliyor. Eğer öğrenirse, annesinin bunu anlayacağını da biliyor.

Annesi yine yorgun bir sesle, "Pekâlâ," diyor. "Hadi, işe geri dönelim ve Veronika, kaz yağına dikkat et. Kaz yağı değerli."

Saatler geçtikçe, Vera aklının giderek daha çok karıştığını fark ediyor. Fasulyeleri ve salatalıkları hazırlarken, kendisi ile Sasha için bir aşk hikâyesi hayal ediyor. Mavi dalgalarda, bazen geleceğin görüntülerinin görülebileceği sihirli nehrin kenarında yürüyecek, Vera'nın sık sık âşıkların yaptıklarım gördüğü gibi sokak lambalarından birinin altında duracaklar. Onun bir prens, Vera'nın da yoksul bir öğretmenin kızı olması önemli olmayacak.

"Vera."

Vera sabırsız bir sesin ismini söylediğini duyuyor. Ona ilk defa seslenmediklerini anlıyor. Babası Vera'ya kaşlarını çatmış, odada duruyor.

Vera, "Baba," diyor. Babası yorgun ve biraz sinirli görünüyor. Genellikle son derece düzgün taranmış olan siyah saçları,

sanki defalarca kafasını ovalamış gibi her yana dağılmış ve deri yeleği çarpık iliklenmiş. Babasının mavi mürekkeple lekelenmiş parmakları endişeli bir şekilde hareket ediyor.

Babası etrafına bakarak, "Zoya nerede?" diye soruyor.

"O ve Olga daha fazla sirke almaya gittiler."

"Kendi başlarına mı?" Babası şaşkın bir hâlde başını sallayarak alt dudağını ısırıyor.

"Baba? Bir terslik mi var?"

"Hayır. Hayır. Bir şey yok. Babası Vera'yı kollarına alıp öyle sıkı sarılıyor ki Veranın nefessiz kalmamak için babasının kollarından kurtulması gerekiyor.

Gelecek yıllarda Vera, bu sarılışı kafasında binlerce kez tekrarlayacak. Mum ışığında pırlanta gibi parlayan kavanozları görecek, babasının yeleğinin tozlu, güneşte sertleşmiş derisini koklayarak, fırça sakallı çenesinin yanağım çizmesini hissedecek. "Seni seviyorum, baba," dediğini hayal edecek.

Ama gerçek şu ki, Vera'nın aklında aşk ve evden gizlice çıkmak var; bu yüzden babasına hiçbir şey söylemiyor ve yaptığı işe geri dönüyor.

O gece Vera sakin yatamıyor.

Vücudundaki her sinir ucu dans ediyormuş gibi geliyor. Sesler odasının açık penceresinden içeri süzülüyor: konuşan insanlar, kaldırım taşlı caddelerde toynakların uzaktan duyulan tıkırtıları, parktan gelen müzik sesi. Bu sıcak, ışıklı gecede, birisi muhtemelen sevgilisine kur yapmak için keman çalıyor ve birisi yukarı katta dolaşıyor; belki dans ediyor. Yer döşemesi her adımda gıcırdıyor.

Olga en az beşinci kez, "Korkuyor musun?" diye soruyor.

Vera yana dönüyor. Olga da aynısını yapıyor. Dar yataklarında yüz yüzeler. "Büyüdüğün zaman göreceksin, Olga. Seveceğin bir oğlanla karşılaştığın zaman kalbinde belli bir his oluyor. Bu sanki... boğulur gibi olmak ve sonra hava almak için yukarıya çıkmak gibi."

Vera kardeşine sarılıyor ve onun tombul yanağına bir öpücük konduruyor. Sonra, örtüleri açıp birden yataktan çıkıyor. Küçük bir el aynasıyla görünüşünü kontrol etmeye çalışıyor, ama kendini sadece parçalar hâlinde görüyor; deri bağcıklarla yüzünden geriye toplanmış uzun siyah saçlar, beyaz ten, pembe dudaklar. Vera dantel yakalı, sade, mavi bir kız çocuğu elbisesi giyiyor, ama en iyi elbisesi bu. Keşke bir beresi, iğnesi ya da hepsinden daha iyisi, biraz parfümü olsaydı.

Vera, "Ah, pekâlâ," deyip kardeşine dönüyor. "Nasıl görünüyorum?"

"Mükemmel."

Vera'nın yüzüne kocaman bir gülümseme yayılıyor. Bunun doğru olduğunu biliyor. O hoş bir kız; bazıları güzel olduğunu bile söylüyor.

Vera yatak odasının kapısına gidiyor ve dinliyor. Kulağına hiç ses geliniyor. "Yataktalar," diyor. Dikkatli bir şekilde hareket ederek, parmaklarının ucuna basa basa, yazın daima açık bırakılan pencereye gidiyor. Kız kardeşine bir öpücük göndererek küçük demir parmaklıklara tırmanıyor. Vera attığı her dikkatli adımda, aşağıdaki caddeden birinin, bulunduğu yöne bakacağından ve bir oğlanla buluşmak için gizlice dışarı çıkarı kızı işaret edip bağıracağından emin.

Ama ışıklar ve bal şarabıyla sarhoş olmuş caddedeki insanlar, Vera'nın binanın ikinci katından aşağıya indiğini hiç fark etmiyorlar. Vera son kalan birkaç adımı atlayıp küçük bir çimen parçasının üzerine düştüğünde, heyecanını gizleyemiyor. Heyecanını, kaldırım taşlı caddenin bir tarafından diğer tarafına geçerken eliyle bastırdığı bir kıkırdamayla dışarı vuruyor.

İşte orada. Fontanka Köprüsü'nün sonundaki sokak lambasının yanında duruyor. Buradan her şeyi altın sarısı görünüyor: saçları, yeleği, teni.

Sasha, "Geleceğini düşünmemiştim," diyor.

Vera konuşamıyor gibi. Kelimeler, aynı nefesi gibi, Vera'nın göğsünde hapsolmuş. Vera, Sasha'nın güzel dudaklarına bakıyor ve bu bir hata. Aniden gözlerini kapatarak Sasha'ya doğru eğiliyor, Sasha onu öptüğünde bu yine de bir sürpriz. Vera'nın nefesi kesiliyor biraz, ağlamaya başlayacağını hissediyor; gözyaşları küçük yıldızlara dönüşüp onu utandırmasına rağmen, yaşların dökülmesini engellemek için yapabileceği hiçbir şey yok.

Prens şimdi Vera'nın durduk yere âşık olup ilk öpüldüğünde ağlayan aptal bir köylü kızı olduğunu anlayacak.

Vera bir bahane uydurmaya çalışıyor; bahanenin ne olacağından bile emin değil, ama daha konuşmaya başlamadan Sasha onu çömelmesi için aşağıya çekip o kadar keskin bir şekilde, "Sessiz ol," diyor ki, Vera kırıldığını hissediyor. "Bak."

Altı ejderhanın çektiği parlak, siyah bir araba yavaşça caddede ilerliyor. Birden sessizlik çöküyor. İnsanlar oldukları yerde donup kalıyor, gölgelere çekiliyorlar. Bu Kara Şövalye...

Araba avlanmakta olan bir hayvan gibi hareket ediyor; ejderhalar ateş çıkarıyor. Araba durduğunda, Vera vücudunun ürperdiğini hissediyor. Vera,"Orası benim yaşadığım yer," diyor.

Siyah pelerin giymiş, üç şişman yeşil cüce arabadan çıkıp birlikte kaldırıma geliyor, ön kapıya gitmeden önce bir an konuşuyorlar. Cüceler binanın içine girerlerken Vera, "Ne yapıyorlar?" diye fısıldıyor. "Ne istiyorlar?"

Kapı tekrar açılıncaya kadar, dakikalar yavaşça ilerliyor.

Vera bunların hepsini bir tür ağır çekimde görüyor. Cüceler babasını almışlar. Babası mücadele etmiyor, tartışmıyor, hatta konuşmuyor.

Arkalarında, annesi tökezleyerek merdivenlerden iniyor; ağlayıp yalvarıyor. Yukarısındaki pencereler sıkıca kapatılıyor.

Vera, "Baba!" diye bağırıyor.

Caddenin karşı tarafında, babası başını kaldırıp Vera'yı görüyor. Sanki sadece babası Vera'nın çığlığını duymuş gibi.

Başını sallayıp sanki, Orada kal, der gibi elini uzatıyor, sonra it ilerek arabaya bindirilip götürülüyor.

Vera, Sasha'ya son bir kez dirsek atıyor ve Sasha onu bırakıyor. Vera arkasına bakmadan caddenin diğer tarafına koşuyor. "Anne, onu nereye götürdüler?"

Annesi yavaşça başını kaldırıyor. Bir an için kendi kızını tanımıyormuş gibi görünüyor. "Yatakta olman gerekiyor, Vera."

"Cüceler. Babamı nereye götürüyorlar?"

Annesi cevap veriyor, arkasında Sasha'nın sesini duyuyor. "Bu Kara Şövalye, Vera. Onlar istediklerini yaparlar."

Vera, "Anlamıyorum," diye bağırıyor. "Sen bir prenssin..."

Sasha, "Ailemin artık gücü yok. Kara Şövalye babamı ve amcalarımı hapse attı. Bunu biliyor olmalısın. Bugünlerde Kar Krallığında bir soylu olmak tehlikeli. Sana kimse yardım edemez," diyor. "Üzgünüm."

Vera, ağlamaya başlıyor ve bu sefer gözyaşları yıldız ışığı değil, meydana geldiklerinde acıtan küçük siyah taşlar.

Annesi, "Veronika," diyor, "içeri girmemiz gerek. Şimdi." Annesi Vera'nın elini tutarak, onu orada öylece durup bunları izleyen Sasha'dan çekip uzaklaştırıyor. Bir kolunu Vera'nın omzuna atıp, kapının merdivenlerini çıkarlarken onu kendine yakın tutarak, Sasha'ya, "O on beş yaşında," diyor.

Vera arkasını dönüp caddeye bakıyor; prensi gitmiş.

O andan itibaren Vera'nın ailesi değişiyor. Artık hiç kimse gülümsemiyor, gülmüyor. O, annesi ve kardeşi her şey daha iyi olacakmış gibi davranmaya çalışıyor, ama hiçbiri buna inanmıyor.

Krallık hâlâ güzel, beyaz, etrafı duvarlarla çevrili, köprülerle, kulelerle ve sihirli nehirlerle dolu bir şehir, ama şimdi Vera bu şehri farklı görüyor. Vera, ışığın olduğu yerlerde gölgeler, aşkın olduğu yerde korku görüyor. Eskiden sıcak, solgun bir gecede, öğrencilerin kahkahalarının sesleri onun özlemle ağlamasına neden olabilirdi. Vera şimdi neyin ağlamaya değer olduğunu biliyor.

Günler haftalara karışıyor ve Vera babasının döneceğine dair bütün umudunu kaybetmeye başlıyor. Bir kutlama yapmadan on altı yaşına giriyor.

Bir gün akşam yemeği yerlerken, annesi, "Şatoda çalışacak işçiler aradıklarını duydum," diyor. "Kütüphanede ve fırında."

Vera, "Evet," diyor.

Annesi, "Üniversiteye gitmek istediğini biliyorum," diyor.

Bu hayal çoktan önemini kaybetmiş. Bir gün Vera'nın da şair olması, babasının onun için hayal ettiği bir şeydi. Nihayet,

Vera uzun zamandır özlemle beklediği gibi bir yetişkin ve şimdi hiçbir seçeneği yok. Onun gibi bir köylü kızın seçeneği olmaz. Vera nihayet bunu anlıyor.

Bu tutuklanmayla, Vera'nın geleceği değişiyor; bir daha değişmez bir hâl alıyor. Vera için eğitim, okul kitaplarını taşıyan ya da sokak lambalarının altında onu Öpen yakışıklı çocuklar yok. Sasha yok. "Bütün gün ekmek gibi kokmak istemiyorum."

Vera annesinin başını salladığını hissediyor. Üçü de şimdi birbirlerine böyle bağlılar. Biri hareket ettiğinde hepsi bunu hissediyor. Bir havuzdaki dalgalar gibi.

Vera, "Yarın kraliyet kütüphanesine gideceğim," diyor.

Vera on altı yaşında. Az önce yaptığı hatayı anlaması nasıl mümkün olabilir? Bu hata yüzünden Vera'nın sevdiği insanların öleceğini kim bilebilirdi ki?

On iki

Nina, annesi sustuğunda, "İnsanlar ölecek demekle ne demek istiyorsun? Veronika'nın hatası ne?" dedi. "Daha önce masalın bu kısmını hiç duymamıştık."

"Evet, duydunuz. Bu kısım Meredith'i korkuttu, bu yüzden bazen atladım."

Nina ayağa kalktı, yatağa gidip lambayı açtı. Annesi zayıf ışıkta, gözleri kapalı, hareketsiz duran bir hayalete benziyordu.

"Yorgunum. Şimdi beni yalnız bırak."

Nina tartışmak istedi. Saatlerce karanlıkta oturup annesinin sesini dinleyebilirdi. Babası bu konuda haklıydı. Nasıl olduysa, masal onları birbirlerine bağlamıştı. Ve annesi de bunu hissediyor olabilirdi. Nina, annesinin masalın ayrıntılarına değinip daha önce hiç anlatmadığı kadar derinlere indiğinden emindi. Nina gibi annesi de masalı devam ettirmek mi istemişti? Babası annesinden bunu mu istemişti?

Nina, "Gitmeden önce sana bir şey getirebilir miyim?"

"Örgüm."

Nina etrafına baktı, sallanan iskemlenin kenarına sıkıştırılmış kabarık torbayı gördü. Torbayı alıp tekrar yatağa geldi. Çok geçmeden annesinin elleri, şişe dolanmış mavi-yeşil moher yünün üzerinde hareket etmeye başladı. Nina kapıyı kapatırken şişlerin çıt çıt çıt seslerini duyarak odadan çıktı.

Nina banyonun önünde durup iterek kapıyı açtı. Banyo boştu.

Tek başına aşağıya inip sönmekte olan ateşe bir odun attı. Kendine bir bardak şarap koyarak, şöminenin önüne oturdu.

Nina, "Vay canına," dedi. "Vay canına."

Annesinin bu kadar tutkulu ve güçlü konuştuğunu duymaktan başka hiçbir amaç için olmasa bile, dinlemeye değer, harika bir hikâyeydi. Bu hikâyeyi anlatan kadın Nina'nın çocukluğundaki o soğuk, mesafeli Anya Whitson değil, bütünüyle bambaşka biriydi.

Babasının Nina'nın görmesini istediği sır bu muydu? O sessiz dış görünüşün altında bir yerlerde saklı, başka bir kadın mı vardı? Babasının hediyesi bu muydu? En sonunda, babasının âşık olduğu kadını bir an için görmek miydi?

Yoksa daha fazlası mı vardı? Bu hikâye Nina'nın hatırladığından çok daha ilginç ve ayrıntılıydı. Ya da belki Nina hikâyeyi daha önce gerçekten dinlememişti. Tıpkı çok sık görüp asla çekenin kim olduğunu ya da arka planda kimin durduğunu merak etmediğiniz bir fotoğraf gibi, hikâye de Nina'nın varlığını hiç sorgulamadığı bir şeydi. Ama bir kere garipliği fark ettiğinizde, diğer her şeyden kuşkulanmaya başlıyordunuz.

Ve işte Nina şimdi bu garipliği fark etmişti... ve cevaplar istiyordu.

Meredith annesinin masalını dinlemek istememişti, ama gülünç bir şekilde çok fazla eşyanın bulunduğu banyoda oturup, tarihi 1980'lere kadar giden reçeteli ve reçetesiz ilaçla ağzına kadar dolu olan çekmeceleri gözden geçirirken Ses'i duymuştu.

Meredith'in her zaman olduğunu düşündüğü gibiydi; küçük bir kızken bile.

Bilinçsizce, kutuyu toplamaya son verdi, üzerine BANYO yazıp koridora sürükledi. Koridorda çocukluğundaki kelimelerin açık kapıdan süzüldüğünü duydu.

"Belki oğlanları düşünüyordur. Bir oğlanı."

Meredith ürperdiğini hissetti. Kendi özleminin farkına vardı; bu annesinden bir şey isteme duygusuna aşinaydı. Bu Meredith'in bütün hayatı boyunca bildiği bir duyguydu.

Banyodan çıkıp koridordan geçerek evden çıkması gerektiğini biliyordu, ama yapamadı. Annesinin herhangi bir masal cadısınınki kadar hoş, baî gibi tatlı sesinin çekiciliği, her zaman olduğu gibi Meredith'i tuzağa düşürmüş ve bunu gerçekten düşünemeden, kendini koridoru geçip, kısmen açık olan kapıda durarak hikâyeyi dinlerken bulmuştu.

Meredith, Nina'nın, "İnsanlar ölecek demekle ne demek istiyorsun?" diyen sert sesini duyuncaya kadar bu büyü bozulmadı. Meredith çabucak kapıdan geri çekildi; kesinlikle masalı gizlice dinlerken yakalanmak istemiyordu, çünkü Nina onun ilgilendiğini düşünerek saldıracaktı.

Meredith aceleyle aşağıya inip çok geçmeden eve vardı.

Köpekler Meredith'i baş döndürücü bir coşkuyla karşıladılar. Onu özlemiş olmaları Meredith'i o kadar rahatlatmıştı ki, onları içeri aldığında çamaşırlıkta dizlerinin üzerine çöküp ikisine de

sarılarak burunlarını sürüp yüzünü yalamalarının, kocasının sesinin yerini almasına izin verdi.

Meredith, köpeklerin kulaklarının arkasındaki yumuşak tüyleri kaşırken, "İyi köpekler," diye mırıldandı. Meredith yorgun bir şekilde ayağa kalkarak, çamaşır ve kurutma makinesinin yanındaki dolaba gidip kocaman köpek maması torbasını çıkardı...

... ve köpeklerin gümüş renkli kaplarına biraz mama boşalttı. Meredith çabucak bolca içecek suları olup olmadığını kontrol ettikten sonra mutfağa gitti.

Mutfak boş, sessizdi; içine sinmiş bir koku yoktu. Meredith, gelmekte olan gecenin düşüncesiyle kıpırdayamadan karanlıkta öylece durdu. Hikâye için annesinin evinde kaldığına şaşmamalıydı. Her şey o boş yatakla karşı karşıya gelmekten daha iyiydi.

Meredith, her iki kızını da arayıp, seni seviyorum mesajları bıraktıktan sonra kendine bir bardak çay yaptı. Kalın bir battaniye alarak, verandada oturmak için dışarı çıktı.

En azından buradaki sessizlik doğal geliyordu.

Meredith yıldızlarla aydınlatılmış uçsuz bucaksız gökyüzünde, kara toprağın hoş kokusunda, yeni mahsulün tatlı kokusunda kendini kaybedebilirdi. İlkbahar ve yaz mevsimleri arasında bir duraklama olan bu ayda, ağaçlarda ilk küçük elmalar çıkmıştı. Kısa süre sonra meyve bahçeleri meyveler, işçiler ve toplayıcılarla dolu olacaktı.

Bu, babasının, yılın en çok sevdiği zamanıydı; her şeyin mümkün olduğu ve hâlâ en iyi hasadı almayı umduğu zamanı. Meredith Belye Nochi'yi babasının sevdiği kadar çok sevmeye çalışmıştı. Babasını seviyordu, bu yüzden sevdiği şeyi sevmeye çalışmıştı ve en sonunda Meredith'in elinde, onun kattığı tutku haricinde,

babasınınkinin kopyası olan bir hayat kalmıştı. Meredith gözlerini kapayıp arkasına yaslandı. Hasır salıncak biraz ensesine battı, ama Meredith umursamadı. Ayaklarıyla salıncağı iterken, her iki taraftaki paslı, eski zincirler gıcırdadı.

Sen de annen gibisin.

Jeff böyle söylemişti.

Meredith battaniyeye daha sıkı sarındı; çayını bitirip köpeklerin peşinden gelmesine izin vererek yukarı çıktı. Meredith odasında bir uyku hapı alıp yatağa girerek, örtüleri çenesine kadar çekti. Cenin pozisyonunda kıvrılarak, köpeklerin soluk alışlarının gürültüsüne odaklanmaya çalıştı.

Nihayet, gece yarısını geçtiğinde Meredith saatin alarmı 5.47de çalıncaya kadar rahatsız, kısa aralıklarla bölünen bir uykuya daldı.

Meredith alarm kapama düğmesine vurarak, tekrar uyumaya çalıştı, ama boşuna çabalıyordu, bu yüzden kalkıp koşu kıyafetlerini giyerek altı mil koştu. Eve geri döndüğünde, yeniden yatacak kadar bitkindi, ama bunu yapmaya cesaret edemedi.

İşin anahtarı çalışmaktı. Kendini oyalamak.

Meredith işe gitmeyi düşündü, ama bu güzel, güneşli pazar gününde, birinin arabasını görmesi ihtimali vardı ve eğer Daisy, Meredith'i bir pazar günü işe geldiğini öğrenirse sorgulama başlardı.

Meredith, Belye Nochi'ye gitmeye ve Nina'nın annesine iyi baktığından emin olmaya karar verdi. Hâlâ toplanacak bir sürü şey vardı.

Meredith bir saat sonra, eski bir kot pantolon ve koyu mavi bir kazak giymiş olarak annesinin evine gelip mutfağa girerken, "Merhaba," diye seslendi.

Nina dün giydiği kıyafetleri giymiş, mutfak masasında oturuyordu; kısa siyah saçları her yöne doğru dikilmişti. Masanın

üstünde açık duran birkaç kitap ve Nina'nın koyu renkli, kargacık burgacık yazısıyla birçoğunu doldurduğu, etrafa dağılmış kâğıt parçaları vardı.

Meredith, "Unabomber[28] gibi görünüyorsun," dedi.

"Sana da günaydın"

"Hiç uyudun mu?"

"Biraz."

"Sorun ne?"

"Bunu umursamadığını biliyorum, ama şu masal. Masalı aklımdan çıkaramıyorum." Nina başını kaldırdı. "Annem, dün gece Fontanka Köprüsü'nden bahsetti. Bu daha önce hep Sihirli Köprüydü, öyle değil mi? Bu sana garip geliyor mu?"

Meredith, "Masal," dedi. "Bilmem gerekirdi."

"Şunu dinle: Fontanka, Leningrad şehrinin içinden akan Neva Nehri'nin bir koludur."

Meredith kendine bir bardak kahve koydu. "O bir Rus. Hikâye Rusya'da geçiyor. Büyük keşif!"

"Orada olmalıydın, Meredith. İnanılmazdı. Dün gece bütünüyle yeniydi."

Hayır, değildi. "Belki de sen sadece hatırlayamayaeak kadar küçüktün. Ben bu işe karışmayacağım."

"Bu nasıl ilgini çekmez? Hikâyenin sonunu hiç duymadık."

Meredith kız kardeşine bakarak yavaşça arkasını döndü. "Yorgunum, Neens. Gerçekten bunun nasıl bir his olduğunu biliyor musun bilmiyorum. Sen, her zaman yaptığın her şeye çok âşıksın. Ama ben hayatımın çoğunu bu arazi parçasında geçirdim ve annemi yakından tanımaya çalıştım. Annem bunun olmasına

28 Ted Kaczynski. Bir bombalama olayına adı karışan, Amerikalı teorisyen, matematikçi ve eylemci, (ç. n.)

izin vermeyecek. Bitti, işte cevap bu. Aklını çelecek, daha fazlası olduğunu düşünmeni sağlayacak; bazen gözlerinde üzüntü ya da ağız ifadesinde bir yumuşama görüp buna tutunacak ve inanacaksın, çünkü bunu çok istiyorsun. Ama bütün bunların hepsi yalan. O sadece... bizi sevmiyor. Ve açık konuşmak gerekirse, şu anda kendi sorunlarım var, bu yüzden masal macerana nazikçe, hayır, teşekkür ederim demek zorundayım."

"Ne sorunları?"

Meredith kahvesine baktı. Bir an için, konuştuğu kişinin Nina olduğunu unutmuştu.

Gazetecilik yeteneğiyle bir şeyin can alıcı noktasını hemen bulan ve soru sorarken çok cesur olan Nina. "Hiç. Sadece öylesine bir ifadeydi."

"Yalan söylüyorsun."

Meredith yorgun bir şekilde gülümsedi ve masaya gidip kardeşinin karşına oturdu. "Seninle kavga etmek istemiyorum, Neens."

"Öyleyse konuş benimle."

"Bunu anlayacak son insan sensin ve bir cadaloz olmaya çalışmıyorum. Bu sadece gerçek."

"Buuu neden söyledin?"

"Danny Flynn. Dört yaldan fazla bir süredir onunla birliktesin, ama hiçbirimiz şimdiye kadar adını bile duymadık. Gittiğin yerleri, çektiğin fotoğrafları, sevdiğin plajları bile biliyorum, ama sevdiğin adam hakkında hiçbir şey biliniyorum."

"Onu sevdiğimi kim söyledi?"

"Gördün mii? Hiç âşık olup olmadığını bile bilmiyorum. Senin için önemli olan şey hikâyeler. Annem gibi. Elbette buna kapıldın." Meredith eliyle masaya yayılan kitapları gösteren bir hareket yaptı. "Sadece bütün bunların bir anlam ifade etmesini bekleme, çünkü

etmiyor. Annem buna izin vermeyecek ve lütfen, lütfen benim umursamamı sağlamaya çalışmaktan vazgeç. Yapamam. Annem konusunda böyle olmaz. Tekrar olmaz. Tamam mı?"

Nina, Meredith'e baktı, gözlerindeki acıma neredeyse dayanılmazdı. "Tamam."

Meredith başını sallayıp ayağa kalktı. "İyi. Şimdi markete gidip, geri döndüğümde birkaç kutu daha toplayacağım."

Nina, "Kendini oyalamalısm," dedi.

Meredith, kız kardeşinin sesindeki bilgiç tona aldırış etmedi. "Bunda yalnız değilim gibi görünüyor. Birkaç saat içinde görüşürüz. Annemin karnını iyice doyurduğundan emin ol." Meredith, tedirgin bir şekilde gülümseyerek arabasına gitmek için dışarı çıktı.

Nina günün geri kalanını dönüşümlü olarak meyve bahçesinin fotoğraflarını çekerek ve internette gezinerek geçirdi. Ne yazık ki, Belye Nochi'deki çevirmeli ağ bağlantısı son derecede yavaştı, bu yüzden bir şeylere bakmak çok uzun sürüyordu. Arayacak fazla bir şey de yoktu. Nina, Rusya'nın, Amerikalıların daha aşina oldukları, Grimm'leriir'" yazdığı türde hikâyelerden birçok yönden farklı, zengin bir hikâye geleneği olduğunu öğrendi. Gerçekten de düzinelerce köylü kız ve prens hikâyesi vardı ve genellikle hepsi bir ders vermek amacıyla mutsuz sonla bitiyordu.

Bunların hiçbiri Nina'ya anlatılan hikâyeye ışık tutmuyordu.

Nihayet gece olduğunda, Meredith çalışma odasının kapısını açtı ve, "Yemek hazır," dedi.

29 Grimm kardeşler. Jacob ve Wilhelm Grimm. Tanınmış masal yazarları, (ç. n.)

Nina yüzünü buruşturdu. Daha önce yemek hazırlamaya yardım etme}« niyetlenmişti. Ama her zamanki gibi Nina, bir şeyi araştırmaya başladığında zamanın nasıl geçtiğini fark etmemişti.

"Teşekkürler," dedi ve bilgisayarı kapattı. Sonra mutfağa gidip annesini masada otururken buldu. Masa üç kişilik hazırlanmıştı.

Nina kız kardeşine baktı. "Yine mi yemeğe kalıyorsun? Jeffi arayıp onu da davet etmemiz gerekiyor mu?"

Meredith güveci fırından çıkartırken, "Geç saate kadar çalışacak," dedi.

"Yine mi?"

"Haberleri bilirsin. Olaylar her saatte meydana geliyor."

Nina votka sürahisini ve üç shot bardağını alıp masaya getirdi. Annesinin yanına oturup, bardakları doldurdu. Meredith giydiği şişkin, yalıtımlı eldivenlerle, sıcak güveç tabağını masaya taşıyıp bir çift nihalenin üzerine koydu.

Nina, biraz daha öne doğru eğilerek sebzeli kuzu giivecin hoş kokulu aromasını içine çekerken, "Chanakhi,"[30]" dedi. Güveç annesinin buzdolabından çıkmıştı; bu yüzden ısıtılmış bir yemek olsa bile enfes bir tadı olacaktı. Sebzeler son derece yumuşak olacak, tatları domateslerin, dolmalık biberlerin, çalıfasulyesinin ve Walla Walla tatlı soğanlarının yumuşacık karışımıyla birleşecek, hepsi kocaman, lezzetli et parçalarıyla birlikte bol sarımsaklı, az limonlu et suyunun içine konmuş olacaktı. Bu Nina'nın en sevdiği yemeklerden biriydi. "Harika bir seçim, Meredith."

Mereditlı bir sandalye çekerek ikisinin araşma oturdu.

Nina Meredith'e bir shot sek votka uzattı.

Meredith kaşlarını çatarak, "Yine mi?" dedi. "Dün gece yeterli değil miydi?"

30 Sebzeli kuzu güveç. (ç. n.)

"Bu yeni bir gelenek."

Meredith koklarken burnunu kırıştırarak, "Çam iğnesi gibi kokuyor," dedi.

Annesi, "Tadı oldukça farklı," dedi.

Nina buna gülerek bardağını kaldırdı. Görev bilinciyle bardaklarını tokuşturup içkilerini içtiler. Sonra Nina servis kaşığına uzandı. "Yemekleri ben koyarım, Meredith, sen neden başlamıyorsun?"

"Yine mi üç şey?"

"İstediğin kadar yapabilirsin. Biz senin izinden gideceğiz."

Annesi hiçbir şey söylemeden, sadece başını salladı.

Nina kaşıkla güveci kız kardeşinin beyaz porselen tabağına koyarken Meredith, "Pekâlâ," dedi. "Günün en sevdiğim zamanı şafak vakti. Yazın verandamda oturmayı çok seviyorum ve Jeff... benim çok fazla koştuğumu düşünüyor."

Nina buna vereceği cevabı düşünmeye çalışırken annesi, "Günün en sevdiğim zamanı gece. Belye nochi. Yemek yapmayı çok seviyorum. Ve babanız piyano çalmayı öğrenmem gerektiğini düşünüyor," diyerek onu şaşırttı.

Düşünüyor kelimesini duymak Nina'nın başını kaldırmasına neden oldu. Bir an için hepsi birbirine baktı.

Bakışlarını ilk kaçıran annesiydi. Annesi, "O bunu düşünürdü. Beni apar topar doktora götürme, Meredith," dedi. "Babanın burada olmadığını biliyorum."

Meredith başını salladı, ama hiçbir şey söylemedi.

Nina bu tuhaf sessizliği bozdu. "Günün en sevdiğim zamanı güneşin batışı. Tercihen Botsvana'da. Kurak mevsimde. Cevaplan çok seviyorum. Ve sanırım, annemin bize neredeyse hiç bakmamasının bir nedeni var."

Annesi, "Aradığın anlam mı?" dedi. "Hayal kırıklığına uğrayacaksın. Şimdi yemeğini ye. Soğuduğu zaman bu yemekten nefret ederim."

Nina annesinin ses tonunu fark etti. Bu onların küçük gelenek saçmalığı sona ermiş demek oluyordu. Yemeğin geri kalanı sessizlik içinde geçti; sadece ince porselen tabaklan sıyıran kaşıkların, tahta masanın üzerine konulan şarap kadehlerinin sesleri duyuluyordu ve yemek bittiğinde, Meredith ayağa kalkıp mutfak lavabosuna gitti. Annesi nazikçe uzaklaştı.

hikâyenin daha fazlasını dinleyeceğim," dedi.

Kız kardeşi ne arkasını döndü ne de ona cevap verdi.

"Sen gele..."

Mereditl), "Babamın çalışma odasına göz atmalıyım," dedi. "Ofiste onun dosyalarından bazılarına ihtiyacım var."

"Emin misin?"

"Eminim. Ne zamandır erteliyorum."

Her evde, tek bir kişiye ait olan yerler vardır. Bir alanı kaç aile ferdi kullanabiliyor ya da oradan gelip geçiyor olursa olsun, aile içinde bu yerin gerçekten ait olduğu tek bir kişi vardır. Meredith'in evinde, veranda onundu. Jeff ve kızlar yaz partileri ve bu tür etkinlikler için nadiren burayı kullanırdı. Meredith bu verandayı çok seviyordu ve yıl boyunca sallanan hasır sandalyede oturmuştu.

Belye Nochi'de neredeyse her oda annesine aitti. Annesinin göz bozukluğu, mutfağın uçuk renge boyanmış duvarları ve beyaz fayans tezgâhlarından, mutfağın antika ahşap masa ve iskemlelerine

kadar bütün dekorasyonlara ve mobilyalara yansıtılmıştı. Evdeki renklilik, pencere denizliğindeki iç içe geçen bebeklerin, Kutsal Köşe'deki yaldızlı ikonaların ve atlı kızağın resminin bulunduğu yerlere serpiştirilmiş durumdaydı.

Belye Nochi'deki bütün odalardan sadece biri gerçekten babasına ait sayılabilirdi ve bu oda babasının çalışma odasıydı.

Meredith çalışma odasının girişinde durdu. Babasının masasında oturduğunu, yerde, ayağının dibinde oyun oynayan iki küçük kızla konuşarak güldüğünü hayal etmek için gözlerini kapatması gerekmiyordu.

Odanın içinde babasının sesi güçlü bir şekilde yankılanıyordu. Meredith neredeyse babasının pipo dumanının tatlı, keskin kokusunu alabiliyordu.

"Hemen annenize söylemeyin, puro içmemden nefret ettiğini biliyorsunuz."

Meredith odanın ortasına gitti ve kalın, orman yeşili halının üzerine diz çöktü. Odaya hâkim olan kocaman maun masanın karşısında, birbirine doğru yan çevrilmiş, karşılıklı duran siyah ekose kumaş kaplı geniş bir çift koltuk vardı. Duvarların rengi siyah çizgili, canlı kobalt mavişiydi ve Meredith'in baktığı her yerde, orman yeşili deri bir çerçeveye konulmuş bir aile fotoğrafı vardı.

Meredith, topuklarının üstünde geriye yaslanarak, bir an için, buraya yapmaya geldiği şeyin düşüncesinin üstesinden geldi. Ancak babasının kıyafetlerini gözden geçirmek zor olacaktı.

Ama yapılması gerekiyordu ve bunu yapacak tek kişi de oydu. Önümüzdeki aylar ve yıllarda hem onun hem de annesinin bu odadan evraklara ihtiyacı olacaktı. Sigorta bilgileri, fatura kayıtları, vergi kayıtları ve banka bilgileri bunlardan sadece birkaçıydı.

Bu yüzden Meredith derin bir nefes aldı ve dosya çekmecesini açtı. Sonraki bir saat içinde, dışarıda karanlık çökerken, Meredith ebeveyninin hayatının kâğıtlardaki izlerini dikkatlice inceledi ve her şeyi üç yığma ayırdı: Saklanacak, Belki Saklanacak ve Yakılacak.

Bu sınıflandırmayı yapmak için gereken konsantrasyona minnettardı. Meredith'in aklının kendi yıkılmış evliliğinin bataklığında dolaşmadığı zamanlar çok enderdi.

Şimdi, nasıl olduysa emlak vergisi dosyasına düşmüş bir fotoğrafa bakarken olduğu gibi. Fotoğrafta babası, Nina, Jeff, Jillian ve Maddy ön taraftaki bahçede top oynuyordu. Kızlar küçüktü, boyları posta kutusundan biraz daha uzundu ve birbirinin aynı pembe kar kıyafetleri giymişlerdi. Yılbaşı ışıkları ve yemyeşil dallar çitleri süslemişti ve herkes gülüyordu.

Ama annesi neredeydi? Muhtemelen yemek odasında, Martha Stewart[31]' düzeyinde bir takıntıyla masayı kuruyor, hediyeleri paketliyor ya da süslemeleri yeniden düzenliyordu.

Annesi, kocası ve çocuklarıyla hatıralara sahip olmak için bulunması gereken önemli yerde yoktu. Belki annesi, zamanın daha esnek ya da sevginin daha bağışlayıcı olduğunu düşünmüştü. Meredith, fotoğrafı dosyanın üzerine koyup bir başka çekmeceyi açtı. Çekmecenin içine elini uzatırken, ayak seslerini, ön kapının vurulduğunu ve oturma odasında Nina'nın sesini duydu.

Elbette. Gece olmuş ve Nina'yı eve çekmişti; hiç şüphesiz, kız kardeşi burada bir saplantısını -kamerasını- diğeriyle değiştirecekti. Masal.

Meredith bir dosyanın etiketinin kısmen yırtıldığını görerek, dosyayı tutup dışarı çekti. Okuyabildiği kısmında söyle yazıyordu:

31 Amerikalı ünlü iş kadını, yazar, dergi yayıncısı, (ç. n.)

Bepa[]eTpoBHa. Meredith, bu harflerin Rusça olduğundan oldukça emindi.

Dosyanın içinde yirmi yıl önce Alaska, Anchorage'tan yollanmış ve Bayan Evaıı Whitson'a yazılmış tek bir mektup buldu.

Sevgili Bayan Whitson,

Yakın zamanda soruma verdiğiniz cevap için teşekkür ederim. Leningrad hakkındaki araştırmalarımda çok değerli bilgiler verebileceğinizden emin olmakla birlikte, kararınızı kesinlikle anlıyorum. Fakat eğer fikrinizi değiştirecek olursanız, katılımınızı memnuniyetle karşılarım.

Saygılarımla,

Vasily Adamovich

Rus Bilimleri Profesörü

Alaska Üniversitesi

Meredith, arkasından, açık duran kapının aralığından, Nina'nın annesine bir şey söylediğini duyduktan sonra çok uzun süren bir sessizlik oldu. Nihayet, annesi bir şey söyledi ve Nina cevap verdiğinde annesi yeniden konuşmaya başladı.

Masal. Bu sesi tanımamak imkânsızdı.

Meredith kendisine olduğu yerde kalmasını, bütün bunların önemli olmadığım, annesinin buna izin vermeyeceğini söyleyerek tereddüt etti ve sonra Vera adını duyduğunda tuhaf mektubu katlayıp tekrar zarfa koyarak Saklanacaklar yığınına koydu.

Sonra ayağa kalktı.

On üç

Nina kamerayı sehpanın üzerine bıraktı ve babasının en sevdiği koltukta oturmuş örgü ören annesinin yanına gitti. Bu sıcak mayıs akşamında bile, oturma odasını bir serinlik kaplamıştı, bu yüzden Nina bir ateş yaktı.

Annesine, "Hazır mısın?" diye sordu.

Annesi başını kaldırdı. Yüzü solgundu, yanakları biraz çökmüştü, ama gözleri her zamanki gibi parlak ve sakindi. "Nerede kalmıştık?"

"Hadi, anne. Hatırlıyorsun."

Annesi uzun süre Nina'ya baktıktan sonra, "Işıklar," dedi.

Nina oturma odası ve girişteki bütün ışıkları söndürdü. Ateş, karanlığın parlayan yüreği oldu ve Nina, kanepenin önünde yere oturdu. Sanki ev de bekliyordu; bir an için evi neredeyse olağandışı bir sessizlik kapladı. Sonra ateş çıtırdadı ve bir yerde bir döşeme gıcırdadı; ev hikâye için rahatça yerleşmeye çalışıyordu.

Annesi yavaşça anlatmaya başladı. "Babasının Kırmızı Kule'de hapsedilmesini izleyen yıl, Vera önemli biri oluyor ve bu kötü zamanlarda Kar Krallığında böyle biri olmak tehlikeli bir şey. Vera artık sadece sıradan biri,

yoksul bir köy öğretmeninin köylü kızı değil.

Kanunlara karşı gelmiş bir şairin en büyük kızı, krallığın düşmanı olan birinin akrabası. Vera dikkatli olmalı. Her zaman.

Babası olmadan geçen birkaç hafta garip. Komşuları artık Vera'yla göz temasında bulunmuyor. Vera geceleri merdivenlerden çıktığında, kapılar düşen iskambil kâğıtlarınınkine benzer bir ses çıkararak sıkıca kapanıyor. Bugünlerde kulaktan kulağa fısıldanan, tutuklanan, hayatları mahvedilen ve sonsuza dek ortadan kaybolan insanların hikâyeleri gibi, siyah at arabaları da her yerde. On yedi yaşına geldiğinde Vera, diğer suçluların ailelerini fark edebiliyor. Bu insanlar omuzlarını düşürüp, gözlerini yere indirerek kurban gibi hareket ediyor, kendilerini daha önemsiz, sıradan biri yapmaya çalışıyorlar. Fark edilmez.

Vera şimdi böyle hareket ediyor. Artık oğlanlar için güzel görünmeye çalışarak aynanın önünde vakit geçirmiyor.

Vera sadece yaşamaya çalışıyor. Her sabah erken uyanıyor ve biçimsiz, siyah bir elbise giyiyor. Artık onun için ne giysiler, ne ayakkabılarının çirkin olması ne de çoraplarının birbirine uymuyor olması önemli. İşte böyle giyinmişken, sabahleyin onun solgun bir gölgesi hâline gelen kız kardeşi ve artık çok az konuşan annesi için lapa hazırlıyor. Annesinin ağlama sesleri çoğu geceler duyulabiliyor. Vera aylarca annesini avutmaya çalıştı, ama boşuna çabaladı. Annesi avutulamaz. Onların hiçbiri avutulamaz.

Bu yüzden, yaşamlarını sürdürmek için yapmaları gerekeni yaparak hayatlarına devam ediyorlar. Vera şatonun kütüphanesinde uzun günler boyunca çalışıyor. Toz, deri ve taş kokan odalarda babasının onun için kurduğu hayallerin en sonuncusunu -bir yazar olacağı hayalini- gecikmiş bir kitap gibi teslim ediyor ve başkalarının yazdıklarından haz alıyor. Vera ne zaman vakit bulsa, ortalıktan kaybolup bir köşeye giderek hikâyeleri ve şiirleri okuyor, ama bunu çok sık ya da uzun süre yapamıyor. Vera asla her zaman izlendiğini unutmaz. Son zamanlarda, çocuklar bile tutuklanıyor. Bu yolla ebeveynlerin itiraf etmelerini sağlıyorlar. Vera günün birinde siyah arabaların, içinde üç cüceyle birlikte yeniden onun oturduğu binaya gelmesinden ve onu alıp götürmelerinden çok korkuyor. Ya da daha kötüsü, Olga'yı ya da annesini alıp götürmelerinden. Vera sadece gerçekten yalnız olduğunda -gece yatağına yattığında, Olga yanında hafifçe horlarken- kendine bir zamanlar olmayı hayal ettiği kızı hatırlama izni veriyor. İşte o zaman, odasının kapalı penceresinin ince camından içeri yayılan soğuk kış havasıyla, sessiz karanlıkta, Sasha'yı ve öpücüğünün onu nasıl ağlattığını düşünüyor.

Vera Sasha'yı unutmaya çalışıyor, ama ondan hiç haber almadan aylar geçse bile unutamıyor.

Kardeşi karanlıkta, "Vera," diye fısıldıyor.

Vera, "Uyanığım," diye cevap veriyor.

Olga hemen yanına sokuluyor. "Üşüyorum."

Vera hemen küçük kız kardeşine sarılıyor ve onu sıkıca tutuyor. Rahatlatıcı bir şey söylemesi gerektiğini biliyor. Abla olarak, Olga'yı neşelendirmek onun görevi ve bu sorumluluğu ciddiye alıyor, ama çok yorgun. Kendinden geriye paylaşmaya yetecek kadar bir şey kalmadı.

Nihayet Vera yataktan çıkıyor ve çabucak giyiniyor. Uzun siyah saçlarını bir baş örtüsünün altına saklayarak, sulandırılmış bir tencere lapanın ocağın üstünde durduğu soğuk mutfağa gidiyor.

Annesi çoktan gitmiş. Hatta her zamankinden bile erken. Annesi kraliyet yiyecek deposundaki işine gitmek için her sabah şafak sökmeden çok önce gidiyor ve nihayet gece eve geldiğinde, kızlarını öpüp yatmaktan daha fazlasını yapmak için çok yorgun oluyor.

Vera kız kardeşi için lapayı tekrar ısıtıp kocaman bir kaşık bal koyarak tatlandırıyor ve kardeşine götürüyor. Birlikte yatağın üstünde oturarak, sessizce kahvaltılarını ediyorlar.

Nihayet, kâsedeki son yiyecek kırıntısını sıyırırken Olga, "Bugün de mi?" diyor.

Vera, "Bugün de," diyerek onaylıyor. Vera babaları götürüldüğünden beri her cuma kız kardeşine aynı şeyi söylüyor. Olga, Veranın buna ekleyecek hiçbir sözü olmadığını biliyor.

Umut kırılgan bir şeydir, eğer çok sıkı tutulursa kolayca kırılabilir. Böylece, daha fazla konuşmadan işe gitmek için hazırlanıyor ve birlikte binadan çıkıyorlar.

Dışarıda, kış dişini gösteriyor.

Vera yakasını yukarı kaldırıyor ve çabuk yürüyerek ilerlerken, vücudunu rüzgâra doğru eğiyor. Kar taneleri yanaklarını yakıyor. Vera donmuş nehrin üstünde, buzdaki deliklerin etrafında toplanmış bir sürü balıkçı görüyor. Köşede, o ve Olga farklı yönlere gidiyorlar.

Birkaç dakika sonra, Vera bir ejderhanın uzaktan gelen bağırışını duyuyor. Yağan karlar ve duvarlarla çevrili krallıklarının beyaz taşı arasında parlak siyah renkli bir arabanın caddeye

döndüğünü görüyor. Vera kristalleşmiş bir ağacın altında, gölgeler içinde bulunan büyük bir kar kütlesinin içine saklanıyor.

Birisi tutuklanıyor, birinin ailesi mahvoluyor ve Vera'nın düşündüğü tek şey şu: Tanrı'ya şükür bu kez benim ailem değil. Araba gidinceye kadar bekliyor ve tekrar ayağa kalkıyor. İki yana dağılmış karların içinde, şehrin diğer tarafında kendi kolu kadar aşina olduğu bir yere gitmek için tramvaya biniyor.

Büyük Saray'ın girişinde, omuzlarını dikleştirmesine yetecek kadar bir süre duraklıyor. Vera kocaman mermer kapıyı açıp içeri giriyor. Vera'nın gördüğü ilk şey yünlü giysiler, keçe çizmeler giymiş ve ısınmak için eldivenli ellerini birbirine vuran kadınların oluşturduğu kuyruk oluyor. Kuyruktaki insanlar sıranın onlara gelmesini bekleyerek ilerliyor, hep ilerliyorlar.

Vera nihayet sıranın en önüne gelinceye dek geçen iki saat sıkıntılı bir belirsizlik içinde geçiyor. Vera altın renkli gözleri bir şeytanınki gibi açılıp kapanan, yüzü erimekte olan balmumu kadar solgun ve biçimsiz bir goblinin[32] uzun arkalıklı bir sandalyede oturduğu, parlayan mermer masaya yürürken cesaretini topluyor ve omuzlarını dikleştiriyor.

Goblin, "İsim?" diyor.

Vera olabildiğince sakin bir sesle cevap veriyor.

Goblin sessizliğin içinde tıslar gibi, "Kocan mı?" diyor.

"Babam."

"Bana evraklarını ver."

Vera evrakları soğuk masanın üstünde kaydırarak, goblinin ince, kılh ellerinin evrakların üstüne kapanmasını izliyor. Goblin Vera'nın evraklarını incelerken orada durmak cesaret istiyor. Ya

32 Goblin: Masallarda tuhaf, çirkin vücutlu bir cin olarak geçen bir çeşit yaratık, (ç. n.)

Vera'nın adı listedeyse? Ya Vera'yı bekliyorlarsa? Sürekli buraya gelmek tehlikeli ya da annesi Vera'ya böyle söylüyor. Ama Vera buna son veremiyor. Şimdi Vera'nın sahip olduğu tek umut buraya gelmek.

Goblin evrakları Vera'ya geri veriyor. "Dava inceleniyor," deyip bağırıyor: "Sıradaki!"

Vera yanına yaşlı bir kadının gelip kocasını sorduğunu duyduğunda kekeleyerek, çabucak camın önünden uzaklaşıyor.

iyi haber. Babası hayatta. Hüküm giyip Barrensa ya da daha kötü bir yere gönderilmemiş. Çok yakında, Kara Şövalye yaptığı hatanın farkına varacak. Babasının bir hain olmadığım öğrenecek.

Vera yakasını yukarı kaldırıyor ve tekrar soğuğa çıkıyor. Eğer acele ederse, öğle vakti işte olabilir.

Vera her cuma goblini görmeye gidiyor. Cevap her seferinde aynı. "Dava inceleniyor. Sıradaki."

Ve sonra annesi ona taşınmak zorunda olduklarını söylüyor.

Mutfak masasındaki iskemleye yığılıp kalmış olan annesi, "Bu konuda yapılacak hiçbir şey yok, Vera," diyor. Geçen yıl annesini çok yıpratarak kırışıklıklar halinde izlerini bıraktı. Annesi, ucuz bir sigara içiyor ve küllerin ahşap döşemeye uçuşmasını hiç umursamıyormuş gibi görünüyor. ".Depodaki maaşımda kesinti yapıldı. Artık buradaki faturaları ödeyemeyiz."

Vera eskiden yaptığı gibi annesiyle tartışmak istiyor, ama geceleri yakacak odun almak için yeterince paraları yok ve üşüyorlar.

Vera, "Nereye gideceğiz?" diye soruyor. Yanında Olya'nın ağladığım duyuyor.

'Annem teklifte bulundu."

Vera buna gerçekten şaşırıyor. Olga bile başını kaldırıyor.

Vera, "Biz onu tanımıyoruz bile," diyor.

Annesi sigarasından bir uzun nefes daha çekiyor ve ince mavi dumanı üflüyor. "Annem ve babam babanızı onaylamadı. Şimdi o öldüğüne göre..."

Vera, tam o anda bu büyükanneyi sevmek şöyle dursun, ondan asla hoşlanmayacağına karar vererek, "O ölmedi," diyor.

Annesi hiçbir şey söylememesine rağmen, koyu renk gözlerindeki bakışı okumak çok kolay: O öldü.

Olga ya destek vermek için ya da avutmak için Vera'ya dokunuyor. Vera emin değil. "Ne zaman taşınıyoruz?"

"Bu gece. Ev sahibi kirayı almaya gelmeden önce."

Bir zamanlar Vera annesine karşılık verir ya da onunla tartışırdı. Şimdi sessizce içini çekip odasına gidiyor. Toplanacak çok az şey var. Birkaç giysi, birkaç battaniye, bir saç fırçası ve ona neredeyse küçük gelen, eski, keçe botları.

Sahip oldukları giysilerin neredeyse bütün hepsini kat kat giymiş bir hâlde hemen dışarı çıkarak yeni evlerine doğru karın içinde güçlükle ilerliyorlar.

En sonunda oraya varıyorlar. Bina küçük ve bakımsız görünüyor. Sahanlığın taş ön cephesi ufak parçalara ayrılmış. Adi kumaş perdeler birkaç pencerede tuhaf bir açıyla asılı duruyor.

Merdivenlerden yukarı çıkıp ikinci kattaki en son daireye gidiyorlar.

Kapıyı açan kadın şişman, üzgün görünümlü, artık eskimiş çiçek desenli bir sabahlık giyen biri. Beyaz saçları açık yeşil bir baş örtüsüyle örtülmüş. Kadın bir sigara içiyor; sigaranın parmakları arasında durduğu ysr lekelenmiş.

"Zoya," diyor kadın. "Ve bunlarda benim torunlarım. Veronika ve Olga. Hangisi hangisi?"

Yeni büyükannesinin dikkatli incelemesi altında boyun eğmeden, "Ben Vera," diyor.

Kadın başını sallıyor. "O sorun çıkarmayacak değil mi? Senin yaşamış olduğun soruna hiç ihtiyacımız yok."

Annesi yavaşça, "Hiçbir sorun olmayacak, anne," diyor ve içeri buyur ediliyorlar.

Vera birden donakalıyor. Olga ona çarpıp kıkırdıyor. Ama kahkahası birdenbire kesiliyor.

Apartman dairesi çok küçük; bir odun sobası, lavabo, birbirine uymayan dört sandalyesiyle birlikte bir tahta masa ve duvara dayandırılmış dar bir yatak bulunan tek bir oda. Perdesiz bir pencere, sokağın karşısındaki tuğla duvara bakıyor. Köşede, aralık duran bir kapı boş, küçük bir dolabı gözler önüne seriyor. Burada banyo yok; binada ortak kullanılan bir banyo olmalı.

Hepsi birlikte burada, ayakkabı kutusundaki fareler gibi, sıkışık bir hâlde nasıl yaşayabilirler?

Büyükannesi, sigarasının izmaritini küllerle dolup taşmış bir çay tabağında ezerek, "Gelin," diyor. "Size eşyalarınızı nereye koyacağınızı göstereceğim."

Vera saatler sonra, yeni evlerindeki ilk gecede haşlanmış lahana kokan ve çok kalabalık olan odanın içinde, yerde battaniyelerden bir yatak yaparak kardeşinin yanına sokulup yatıyor.

Annesi yorgun bir şekilde, "İş yerinden bir adam yarın mobilyalarımızı getirecek," diyor. Olga ağlamaya başlıyor. Hepsi mobilyaların çok önemli olmadığını biliyor.

Vera kardeşinin elini tutuyor. Dışarıda, bir araba bir şeye çarpıyor, bir adam bağırarak küfür ediyor ve Vera kendini bunların tükenen bir hayalin sesleri olduğunu düşünmekten alıkoyamıyor.

Bundan sonra Vera, daima öfkeli ve hayatla ilgili memnuniyetsizliğini saklamaya çalışmasına rağmen, bunu başaramadığını biliyor. Çabuk öfkeleniyor ve eleştiriyor. O, annesi ve Olga ya birlikte dönecek ya da hiç dönemeyecek kadar sıkışık bir hâlde, dar yataklarında yatıyorlar. Vera sabahtan akşama kadar çalışıyor ve eve geri döndüğünde daha fazla çalışıyor. Annesi ve biiyükannesiyle akşam yemeğini pişirip, gece için sobaya yakacak odun taşıyor ve bulaşıkları yıkıyor. Çalışıyor, çalışıyor, çalışıyor. Bu durum yalnızca cumaları farklı.

Annesi evden çıkarlarken, "Oraya gitmekten vazgeçmelisin," diyor. Saat sabahın beşi ve caddeler simsiyah oltu taşı gibi karanlık.

Bir kafenin önünden geçerlerken, Vera sarhoş bir grup genç soylunun sendeleyerek dışarı çıktığını, güldüklerini ve birbirlerine sarıldıklarını gördüğünde göğsünde bir ağrı hissediyor. Bu insanlar çok genç ve özgür, ama yine de kahve içmek, politika tartışmak ve önemli şeyler yazmak yerine annesinin yanında güçlükle yürüyerek, şafak vakti işe giden Vera'dan daha büyükler.

Annesi uzanıp Vera'nın elini tutuyor. Usulca, "Üzgünüm," diyor.

Hayatlarının ya da kayıplarının gerçeği hakkında çok az konuşuyorlar. Vera annesinin elini sıkıyor. Biliyorum, ya da, Sorun değil, demek istiyor, ama ağlayacağından korkuyor; bu yüzden sadece başını sallıyor.

Sonunda annesi tramvay durağına doğru dönerek, "Pekâlâ. Öyleyse, hoşça kal," diyor.

"Bu gece görüşürüz."

Üçü işe gitmek için birbirlerinden ayrılıyorlar.

Vera tek başına Büyük Saray'a kalan son birkaç bloğu da yürüyor. Uzun kuyruğa giriyor ve sırasının gelmesini bekliyor.

Sıra ona geldiğinde masadaki goblin, "İsim?" diyor.

Vera cevap verdiğinde, goblin kâğıtlarım alıp okuyor. Goblin birdenbire sandalyesinden kalkıp gidiyor. Koridorun aşağısında, Vera goblinin kocaman, camlı bir odada, önce diğer goblinlerle sonra da uzun siyah cüppe giymiş bir adamla konuştuğunu görebiliyor.

Goblin nihayet geri gelip yerine oturuyor ve kâğıtları Vera'ya geri veriyor. "Krallığımızda bu isimde biri yok. Yanılıyorsun. Sıradaki."

"Ama o gerçekten burada, efendim. Bir yıldan fazla bir süredir buraya geliyorum. Lütfen tekrar kontrol edin."

"Burada o isimde biri yok."

"Ama..."

Goblin alaycı bir gülümsemeyle, "O burada değil," diyor. "Öldü. Anladın mı? Şimdi, ilerle." Goblin Vera'nın çevresine bakmak için kafasını uzatıyor. "Sıradaki."

Vera dizlerinin üzerine çöküp ağlamak istiyor, ama dikkati kendi üstüne çekmek iyi bir şey değil; bu yüzden gözlerinden akan yaşları silip omuzlarını dikleştiriyor ve işe gitmek için yola koyuluyor.

Babası öldü.

Bir an oradaydı ve sonra kayboldu. Gerçek şu ki babası öldü; onlar her kimlerse babasını öldürdüler. Parlak siyah arabalarındaki cüceler ve emrinde çalıştıkları Kara Şövalye.

Fakat yas tutan bir ailenin sorduğu basit sorular olsa bile, soru sorulamaz. Ailesi onu gömmek, mezarını ziyaret etmek ya da defnetmek üzere cesedini giydirmek için yalvaramaz. Tüm bunlar dikkati onların ve Kara Şövalyenin inkâr etmek istediği bu infazın üzerine çeker. Vera kütüphanede işe koyuluyor ve babası hakkında hiçbir şey söylemiyor.

Vera yolculuğun uzun sürmesini istediğinden, bugün tramvaya binmeyip eve yürüyerek dönerken, soğuk yerden yükseliyor gibi.

Narin siyah yapraklar ağaçlardan düşüp soğuk havada asılı kalıyor. Öyle çok yaprak var ki, uzaktan bakıldığında bir karga sürüsü çok alçaktan uçuyormuş gibi görünüyor. Kurşuni renkli gökyüzü altında binalar soluk ve saklanıyor gibi görünüyor. Bu havada nane yeşili şato bile terk edilmiş görünüyor.

Vera eve vardığında, kaldırım taşlı caddelerde ve ağaçların çıplak dallarında karlar birikmekte.

Kapıda, sadece biraz soluklanmasına yetecek kadar duraklıyor. O anda, yapacağı konuşmayı düşünüyor ve üzerine hâlsizlik çöküyor. Yine de, sırtını dikleştirip içeri giriyor.

Oda eski yaşantılarına ait mobilyalarla dolu. Büyükannesinin yatağı duvara doğru itilip üzerine yorganlar yığılmış. Onların daha dar olan yatakları dolaba dayanmış. Dolabın kapağım açmak istediklerinde yatağı çekmek zorundalar. Annesinin elleriyle boyadığı şifonyer ve bir çift lamba, açılmayan pencerenin altındaki duvarda sıralanmış. Bu dairedeki tek güzel mobilya

olan, babasına ait harika maun çalışma masasının üzeri salatalık turşusu ve soğan kavanozlarıyla dolu.

Vera annesini ocağın başında buluyor. Olga masada patatesleri soyuyor.

Annesi Vera'ya bakıp tencereyi ocaktan alıyor, sonra ellerini belinde bağlı olan önlüğe siliyor.

Elbisesi bol ve eski, bütün gün yiyecek deposunda çalıştıktan sonra saçları dağınık olmasına rağmen annesinin gözleri keskin ve bakışlarında bilge bir şeyler var. Annesi sonunda, "Bugün cuma," diyor.

Olga sandalyesinden kalkıyor. Kendisine çok dar gelen elbisenin içinde, tohumun kabuğundan filizlenen bir çiçek gibi görünüyor. Vera on beş yaşını Sasha'yla karşılaştığı yaş olarak hatırlamasına rağmen, kız kardeşinin on beş yaşında bir çocuk olduğunu düşünmekten kendini alamıyor. Vera o zamanlar tam bir yetişkin olduğunu düşünmüştü. Âşık olmak istediği adamla bir köprünün üzerinde duran bir kadın.

Olga, "Bir şey öğrendin mi?" diye soruyor.

Vera yüzünün renginin çekildiğini hissediyor.

Annesi çabucak, "Gel, Olga," diyor. "Paltonu ve keçe botlarını giy. Yürüyüşe çıkacağız."

Olga, "Ama botlarım bana çok küçük geliyor," diye sızlanıyor. "Ve kar yağıyor."

Annesi, yataklarının yanında duran kocaman, yuvarlak ve deri sandığa giderek, "Tartışmak yok," diyor. "Büyükanneniz yakında işten eve dönecek."

Annesi ve kardeşi sokağa çıkmak için giyinirken, Vera hiçbir şey söylemeden uzak duruyor. Herkes hazır olduğunda bulanık, bembeyaz bir dünyaya, dışarıya çıkıyorlar. Düşen kar tanelerinin

sessizliği etraflarındaki her şeyi susturuyor. Tramvayın vınlaması ve takırtısı bile uzaktan geliyor gibi. Grand Park'a girerlerken şimdi daha da çok yalnızlar. Oraya vardıklarında, bütün meydandaki sokak lambaları yanmış. Bu soğuk akşamın ilk saatlerinde, burada hiç kalabalık yok; uzakta sadece asilzadelerin bir sıra yaldızlı evleri var.

Parkın ortasına geliyorlar: Kanatlı bir atın bronzdan yapılmış kocaman heykeline. Heykel isyankâr bir şekilde, karların arasından yükseliyor ve ona bakan herkesi gölgede bırakıyor.

Annesi, heykelin önüne geldiklerinde, "Bunlar tehlikeli zamanlar," diyor. "Bazı şeyler var... insanlar bunları bir apartman dairesinin gizliliğinde ya da arkadaşlığın sınırları içinde bile konuşamazlar. Biz bundan bahsedeceğiz..." Annesi duraklıyor, nefes alıyor ve sesini yumuşatıyor. "Ondan bahsedeceğiz... Şimdi. Bir daha asla bahsetmeyeceğiz. Tamam mı?"

Olga ayağını karların içine vuruyor. "Neler oluyor?"

Annesi cevap olarak Vera'ya bakıyor.

Vera gözyaşlarının gözlerini yaktığını hissederek, "Bugün babamı sormak için Büyük Saray'a gittim," diyor. "O gitti."

Olga, "Bu ne demek?" diyor. "Gitti mi? Onun kaçtığını mı düşünüyorsunuz?"

Başını sallamaya gücü olan kişi annesi. "Hayır, kaçmadı." Annesi, tekrar etrafına bakıyor ve birbirlerine dokunup heykelin gölgesinde birbirlerine sokulabilmeleri için daha da yakma geliyor. "Onu öldürdüler."

Olga boğuluyormuş gibi korkunç bir ses çıkartıyor, Vera ve annesi ona sıkıca sarılıyor. Geri çekildiklerinde hepsi ağlıyor.

Vera, anında donarak neredeyse hiç göremeyince kadar kirpiklerini birbirine yapıştırmasına rağmen gözlerinden akan yaşları silmeye zahmet etmeyerek, "Sen biliyordun," diyor.

Annesi başını sallıyor.

"Onu alıp götürdükleri zaman mı?"

Annesi yine başını sallıyor.

Vera, "Her cuma gitmeme izin verdin," diyor, "eğer bilseydim..:"

Annesi, "Kendi başına öğrenmeliydin," diyor. "Ve elbette ümit ettim ki..."

Vera, "Şimdi ne yapacağımı bilmiyorum," diyor. Kendinden, kendi hayatından koptuğunu hissediyor.

Annesi, "Bana bunu sormanı bekliyordum," diyor. "İkiniz de bekliyordunuz. Umut ederek. Şimdi biliyorsunuz: Bu bizim hayatımız. Petya'mız geri gelmeyecek. Şimdi biz buyuz."

Olga, "Bu ne demek?" diye soruyor.

Annesi usulca, "Yaşamak," diyor.

Ve Vera anlıyor. Boşu boşuna beklemeyi bırakıp zamanıyla bir şeyler yapmasının vakti geldi.

Vera, "Ne hayal kuracağımı bilmiyorum," diyor, "her şey çok imkânsız görünüyor."

"Hayaller baban gibi adamlar içindir. Baban için şimdi, sanki suçluymuşuz gibi baş başa ve gizlice yas tutmamızın nedeni bu hayaller. Baban senin kafanı bir sürü hayalle doldurdu. Bunları bırak. Babanızın çocukları olmayı bırakıp bu krallığın kadınları olun. Sana yemin ederim, bu dünyada yapılacak şeyler var."

Anneleri onlara sımsıkı sarılıyor ve her ikisinin de yanaklarını öpüyor. Birbirlerine yakın olduklarında annesi fısıldıyor,

"ikinizi kendi yazdıklarından ve hayatından bile daha çok sevdi. Bu asla ölmeyecek."

Olga yine ağlamaya başlayarak, "Onu özlüyorum," diyor.

Annesi boğuk bir sesle, "Evet," diyor. "Sonsuza dek. İşte bu kadar uzun süre masada boş bir yerimiz olacak." Annesi en sonunda geri çekiliyor. "Ama babanızdan bir daha bahsetmeyeceğiz. Hiçbir zaman. Birbirimize bile."

Vera, "Ama... duygularına öylece engel olmazsın," diyor.

Annesi, "Belki," diyor, "ama onları ifade etmemek için direnebilirsiniz ve biz de bunu yapacağız." Annesi elini yün paltosunun kocaman cebine sokup, sıkıştırılmış emayeden yapılmış bir kelebek çıkartıyor.

Vera daha önce hiç bu kadar güzel bir şey görmemiş. Bu onların ailesinin sahip olabileceği türden bir parça değil; krallara ya da en azından büyücülere ait bir şey.

Annesi, "Bunu Petyr'nin babası yaptı," diyerek, hakkında hiçbir şey bilmedikleri aile geçmişini ortaya çıkarıyor. "Bu, küçük prenses için olacaktı, ama kral bunun kötü işçilik olduğunu düşündü; bu yüzden büyükbabanız işten kovuldu ve böyle sanat eserleri yapmak yerine, kilden tuğla yapmayı öğrendi. Düğün günümüzde bunu babana verdi. Ve şimdi, ailemizde kaybettiğimiz birini hatırlamak için sahip olduğumuz şey bu. Bazen, bunu elimde tuttuğumda gözlerimi kapatırsam, Petya'nın kahkahasını duyabiliyorum."

Vera, bu kelebeğin düşündüğü kadar güzel olmadığını ve kesinlikle babasının kahkahasının yerini alamayacağını düşünerek, "Bu sadece bir kelebek," diyor.

Annesi usulca, "Sahip olduğumuz tek şey bu," diyor.

Vera sadece bir genç kızın yapabileceği şekilde kendini üzüntüye boğuyor, ama kış mevsiminin sonu yaklaşıp krallığın her tarafında bahar çiçekleri açmaya başladığında, bu melankoli ona ağır geliyor. Vera parkta gelişigüzel düzenledikleri cenaze töreninden aylar sonra, sıcak bir yaz gününde annesine, "Benim üniversiteye gidememem haksızlık," diye sızlanıyor. Kara toprağın üzerinde diz çökmüş, küçük bahçelerindeki otları ayıklıyorlar. İkisi de zaten bütün gün şehirde çalışmış; bu onların yazlık rutinleri. Krallıkta bütün bir gün çalıştıktan sonra duvarlarla çevrili şehrin ötesine, küçük bir parça toprak kiraladıkları kırsal bölgeye arabayla yapılan iki saatlik bir yolculuk.

Annesi, "Haksızlık konusunda sızlanmak için yaşın çok büyük ve açıkçası bunu yapmaman gerektiğini biliyorsun," diyor.

"Büyük yazarları ve sanatçıları öğrenmek istiyorum."

Annesi topuklarının üzerinde geriye yaslanıp Vera'ya bakıyor. Akşam saat onda düşen tatlı altın sarısı ışıkta, neredeyse yine güzel görünüyor. Sadece kahverengi gözleri inat edercesine yaşlı duruyor. Annesi, "Sen Kar Kralhğı'nda yaşıyorsun," diyor.

"Sanırım bunu biliyorum."

"Öyle mi? Dünyadaki en harika kütüphanede çalışıyorsun; her gün parmaklarının ucunda üç milyon kitap var. Kraliyet müzesi eve dönerken yolunun üzerinde. Ve kız kardeşin orada çalışıyor. Dilediğin zaman büyük ustaların resimlerini görebilirsin. Galina Ulanova [33] bu sezon dans ediyor; operayı da unutma." Annesi onaylamadığını belirten bir ses çıkarıyor. "Bana bu krallıkta yaşayan genç bir kadının bir şeyler Öğrenmek için üniversiteye

33 Dünyaca ünlü Rus balerin, (ç. n.)

gitmesi gerektiğini söyleme. Eğer böyle bir şeye inanıyorsan..." Sesini alçaltıyor. "Sen onun kızı değilsin."Annesi ilk kez babasından bahsediyor ve bu istenilen etkiyi yaratıyor.

Vera, yanındaki küçük lahananın ince yeşil yapraklarına bakarak yana doğru kayıp ılık toprağın üzerine oturuyor.

Ben Petyr Andreyeviç'in kızıyım, diye düşünüyor; ve bu düşüncesini yeniden değerlendirdiğinde:, babasının gece ona okuduğu kitapları ve kurması için cesaretlendirdiği hayalleri hatırlıyor.

Haftanın geri kalanında, Vera bahçede yaptıkları konuşmayı düşünüyor. İşe gittiğinde, kütüphanenin içinde dolaşıp, yanında babasının hayaletiyle, kitap yığınları arasında yürüyor. İhtiyacı olan tek şeyin okuduğu kelimeleri anlamasına yardımcı olacak biri olduğunu biliyor. Vera, sanki hareketine karşı koymaya çalışan toprağı iterek çıkan körpe, yeşil filizi olan bir fidan gibi. Fakat güneş yukarıda, keşke yukarı doğru büyümeye devam edebilse...

Ve sonra bir gün tanıdık bir yüz gördüğünde, Vera tezgâhta parşömen rulolarını düzenlemekte. Bu yaşlı bir adam; mermer zemin üzerinde bir bastonla yürüyor, yırtık pırtık kahverengi papaz cüppesi arkasından yere sürünüyor. Adam duvarın yanındaki bir masada oturup bir kitap açıyor.

Vera annesinin onun bu planını onaylamayacağını bilerek yavaşça adama yaklaşıyor, ama yine de birden bunu yapmayı planlıyor.

Vera, başını kaldırıp çapaklı gözlerinin arasından ona bakan adama yumuşak bir sesle, "Affedersiniz," diyor.

Uzun bir andan sonra adam, "Veronika?" diyor.

Veronika, "Evet," diyor. Bu adam eski, güzel günlerde evlerine gelirdi. Vera babasından bahsetmeyi düşünmüyor, ama babasının da burada bulunan tozlar kadar aralarında olduğu kesin.

"Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, ama ben özel öğretmen arıyorum. Fazla param yok."

Papaz gözlüklerini çıkarıyor. Bir süre konuşmuyor ve konuştuğunda sesi ancak bir fısıltı gibi. "Sana kendim yardım edemem. İçinde yaşadığımız zamanlar... Yazmayı bırakmalıyım." İçini çekiyor. "Sanki yapabilirmişim gibi... ama belki yaşlı bir adam kadar çok korkmayan bazı öğrenciler tanıyorum. Soracağım."

"Teşekkür ederim."

Adam, "Dikkatli ol, genç Veronika," diyor gözlüklerini takarak. "Ve bu konuşmadan kimseye bahsetme."

"Sır benimle güvende."

Papaz gülümsemiyor. "Hiçbir sır güvende değildir."

On dört

Meredith nihayet eve döndüğünde neredeyse gece yarısıydı. Günün uzunluğundan yorgun düşmüş, ama yine de bu gece anlatılan hikâyeden büyülenmişti; köpekleri besleyip bir süre onlarla oynadıktan sonra üzerine rahat bir eşofman giydi. Bir araba geldiğinde, mutfakta kendine bir bardak çay yapıyordu.

Jeff. Saat 00.30'da başka kim olabilirdi ki?

Meredith, ön kapı açılırken, elleri musluğun porselen kenarını kavramış, kalp atışları deli gibi hızlanmış bir hâlde, orada öylece duruyordu.

Nina mutfağa geldi; anlaşılmaz bir şekilde öfkeli görünüyordu.

Meredith bir hayal kırıklığı dalgası hissetti. "Gece yarısını geçti. Burada ne işin var?"

Nina tezgâha yürüdü, bir şişe şarap aldı, musluğun içinde iki tane kahve bardağı buldu, bardakları durulayıp ağzına kadar doldurdu."

"Pekâlâ, bir masal için oldukça fazla ayrıntılı olmaya başlayan bu hikâye hakkında konuşmak *istiyorum,* ama sen bundan korktuğuna göre, buraya ne için geldiğimi söyleyeceğim. Konuşmamız gerek."

"Yarın..."

"Şimdi. Yarın sen yine kendini savunmaya başlayacaksın ve gücün benim gözümü korkutacak. Hadi." Sonra Nina, Meredith'i kolundan tutup, bir düğmeye basarak ateş yaktığı oturma odasına götürdü.

Gaz alevleri ıslık gibi ses çıkararak yandı ve sıcaklık ile ışık geldi.

Nina, Meredith'e bir bardak şarap uzatarak, "İşte," dedi.

"Sence şarap için biraz geç değil mi?"

"Buna cevap bile vermeyeceğim. Nasıl hissettiğimi düşünürsen, bu, tekila olmadığı için şanslısın."

Nina. Her zaman dramatik.

Meredith, sırtı kanepenin kolçağına dayanmış bir hâlde kanepenin bir ucunda oturdu. Nina karşı uca oturdu. Ortada, ikisinin ayak parmakları birbirine değiyordu.

Meredith, "Ne istiyorsun, Nina?" diye sordu.

"Kardeşimi."

"Ne demek istediğini anlamıyorum."

"Babam çalışırken Cadılar Bayramı'nda şeker toplamam için beni kapı kapı dolaştıran sendin, hatırlıyor musun? Her zaman kostümümü sen diktin. Ve bir amigo kız olmak için denemelere katıldığımda, haftalarca hareketlerim için bana yardım ettin ve başardığımda, sen takıma seçilmemiş olmana rağmen benim için sevinmiştin, hatırlıyor musun? Ve Sean Bowers beni mezuniyet balosuna götürmek istediğinde ona güvenmememi söyleyen de sendin. O kadar fazla ortak noktamız olmayabilir, ama biz *kardeştik*

Meredith bütün bunların hepsini unutmuştu ya da en azından yıllardır düşünmemişti. "Bu uzun zaman önceydi."

"Ben gittim ve seni bıraktım. Anlıyorum. Annem birlikte kalınması kolay bir insan değil. Ve birbirimizi çok iyi tanımıyoruz, ama şimdi buradayım, Mere."

"Seni görüyorum."

"Görüyor musun? Çünkü açık konuşmak gerekirse son birkaç gündür tam bir cadı gibi davranıyorsun. Ya da belki bir cadı değilsin, sadece biraz hüzünlü gibisin ve yemekte benimle konuşmayan bir kadın bana fazlasıyla yetiyor." Nina öne doğru eğildi. "Buradayım ve seni özlüyorum, Mere. Sanki hiç yüzüme bakmak ya da benimle konuşmak istemiyormuşsun gibi. Sanırım..."

"Jeff beni terk etti."

Nina birdenbire arkasına yaslandı. "Ne?"

Meredith bunu tekrar söyleyemedi. Başım salladı, gözyaşlarının gözlerini yaktığını hissetti. "Ofisine yakın bir otelde kalıyor."

Nina, *"Aşağılık herif* dedi.

Meredith güldü. "Bunun benim hatam olduğunu düşünmediğin için teşekkürler."

Nina'nın, Meredith'e bakışı şefkatli ve sevecendi; Meredith birdenbire neden pek çok yabancının kız kardeşine içini döktüğünü anladı. İnsanları avutmaya ve önemsemeye, ama yargılamamaya söz veren bu bakış yüzündendi.

Nina usulca, "Ne oldu?" diye sordu.

"Bana onu hâlâ sevip sevmediğimi sordu."

"Ve?"

Meredith, "Cevap vermedim," dedi. "Cevap vermedim. Ve hâlâ onu aramadım, peşinden gitmedim, ona tutkulu bir mektup

yazmadım ya da geri dönmesi için yalvarmadım bile. Beni terk etmesine şaşırmamalı. Hatta bana..."

"Ne söyledi?"

"Anneme benzediğimi."

"Öyleyse şimdi onun hem aşağılık biri hem de bir hıyar olduğunu düşünüyorum."

Meredith, "Beni seviyor," dedi. "Ve ben onu incittim. Bunu biliyorum. Bu yüzden söyledi."

"Onun duyguları kimin umurunda? Senin sorunun bu, Mere; başka herkesi çok fazla önemsiyorsun. Sen ne *istiyorsun?"*

Meredith yıllardır kendine bu soruyu sormamıştı. İstediği üniversiteye değil, paralarının yettiği üniversiteye gitmiş, hamile kaldığı için planlanandan erken evlenmiş ve babasının ona ihtiyacı olduğu için Belye Nochi'ye gelmişti. Kendi istediğini ne zaman yapmıştı ki?

Garip bir biçimde Meredith, meyve bahçesindeki ilk günlerini, hediyelik eşya dükkânını açtığı ve içini sevdiği şeylerle dolduğu zamanı düşündü.

Nina yanına gelip ona sarıldı. "Bunu çözeceksin, Mere. Söz veriyorum."

"Teşekkürler. Gerçekten. Bana yardımcı oldun."

Nina geriye yaslandı. "Bir dahaki sefere ocağı yaktığımda ya da mutfağı darmadağın bıraktığımda bunu hatırla."

Meredith kendi bardağını Nina'nınkiyle tokuşturmak için öne doğru eğilirken, "Denerim," dedi. "Yeni başlangıçlara."

Nina, "İşte buna içerim," dedi.

"Sen her şeye içersin."

"Aynen öyle. Bu benim en iyi özelliklerimden biridir."

Sonraki iki gün, annesi içine kapandı, değişti; sessiz biriyken, sanki bir taşa dönüştü; yemek için aşağıya inmeyi bile reddediyordu. Nina buna çok üzülür, hatta belki bu konuda bir şey bile yapardı, ama bunun nedeni açıktı. Hepsi böyle hissediyordu. Günler geceye dönüşüp geçerken, Nina masalı bile düşünmez bir hâlde olduğunu fark etti.

Babasının doğum günü yaklaşıyordu.

Babasının doğum gününde, gün parlak ve güneşli bir şekilde ağardı ve bulutsuz, mavi bir gökyüzü vardı.

Nina örtüleri itip yataktan çıktı. Bu gün için eve gelmişti. Acılarından bahsetmeyen kadınlardan oldukları için, elbette, hiçbiri bundan bahsetmemişti, ama bu hepsinin aklında, her zaman aralarında olmuştu.

Nina yatak odasının penceresine gidip dışarı baktı. Elma ağaçlan dans ediyor gibiydi; milyonlarca yeşil yaprak ve beyaz çiçek ışıkta parlıyordu.

Yerde duran yığından kıyafetlerini aldı, çabucak giyinip odadan çıktı. Bu en hassas günde annesine ne söyleyeceğinden tam olarak emin değildi; sadece onun düşünceleriyle yalnız kalmasını istemediğini biliyordu. Anılarıyla.

Koridorun diğer yanında, annesinin odasının kapısını tıklattı. "Kalktın mı?"

Annesi, "Gün batımı," dedi. "Seni ve Meredith'i o zaman göreceğim."

Nina hayal kırıklığına uğramış bir hâlde mutfağa gitti. Çabucak bir kahvaltı yaptıktan sonra, Meredith'in evine gitmek için araba yolundan çıkıp yola koyuldu, ama orada tek bulduğu şey,

verandanın güneş alan kısımlarında uyuyan haskilerdi. Elbette, Meredith işe gitmişti.

"Kahretsin."

Nina'nın, babasının doğum gününde yapmak istediği son şey sessiz evin içinde dolaşmaktı, bu yüzden giriş masasının üzerinde duran çanaktan arabasının anahtarlarını çekip alarak şehre doğru yola koyuldu; gün batımına kadar oyalanacak herhangi bir şey arıyordu. Yol boyunca ara sıra fotoğraf çekmek için durdu ve öğleyin, Main Caddesi'ndeki küçük lokantada yağlı Amerikan yiyecekleri yedi.

Fakat saat 20:is'te Belye Nochi'ye geri döndü. Kamera çantasını omzuna asıp içeri girdi, Meredith'i mutfakta, firma bir şey koyarken buldu.

Nina, "Merhaba," dedi.

Meredith ona döndü. "Yemek yaptım. Ve masayı kurdum. Düşündüm ki... sonra..."

Nina Fransız kapılara doğru gidip dışarı bakarak, "Elbette," dedi. "Bunu nasıl yapacağız?"

Meredith onun yanına gelip kolunu omzuna attı. "Sanırım sadece kabı açmalı ve külleri koyuvermeliyiz. Belki sen bir şeyler söyleyebilirsin."

"Bir şey söylemesi gereken kişi sensin, Mere. Ben onu hayal kırıklığına uğrattım."

Meredith, "O seni çok severdi," dedi. "Ve seninle gurur duyuyordu."

Nina gözyaşlarının akmaya başlayacağını hissetti. Dışarıda, gökyüzü meyve bahçesinin üzerinde somon pembesi ve en açık lavanta renginde kurdeleler hâlinde katlanıyor gibi görünüyordu. Kız kardeşine yaslanarak, "Teşekkürler," dedi. Orada ne kadar süre birlikte, hiçbir şey söylemeden, öylece durduklarını bilmiyordu.

Nihayet annesi arkalarından, "Zamanı geldi," dedi.

Nina yavaşça Meredith'ten uzaklaştı, kendini, birazdan olmak üzere olan şey her neyse onun için güçlü olmaya hazırlıyordu. O ve kardeşi birlikte döndü.

Annesi, elinde gül ağacından yapılmış fildişi kakmalı bir kutuyla girişte duruyordu. Mor şifon abiye bluzunu ve kanarya sarısı keten pantolonunu giymiş olarak onu tanımak neredeyse imkânsızdı. Boynunda kırmızı mavi bir eşarp sarılıydı.

Annesi, "Baban renkleri severdi," dedi. "Daha çok renkli şeyler giymeliydim..." Saçını yüzünden çekerek, pencereden dışarı, batmakta olan güneşe baktı. Sonra derin bir nefes alıp onlara doğru yürüdü. Kutuyu Nina'ya uzatarak, "İşte," dedi.

Bu aptalcaydı. Bu sadece küllerle dolu bir kutuydu; gerçekten babası, hatta annesine ondan geriye kalan şey bile değildi, ama yine de Nina kutuyu annesinden aldığında, bastırdığı acıya teslim oldu.

Kımıldayamadı. Annesinin ve Mereditlı'in mutfaktan ayrılıp yemek odasından geçerek dışarı çıktıklarını duydu. Yavaşça arkalarından gitti.

Açık Fransız stili kapılardan içeri, hafifçe yanaklarına değen ve beraberinde elmaların kokusunu getiren soğuk bir rüzgâr girdi.

Meredith dışarıdan, "Hadi, Nina," diye seslendi.

Nina boynundaki kamera kayışım yeniden yerleştirip bahçeye doğru gitti.

Meredith ve annesi zaten oradaydı; manolya ağacının altındaki demir bankın yanında dimdik duruyorlardı. Güneş ışığının son zerresi yeni bakır kolonu aydınlatmış ve onu parlak bir aleve dönüştürmüştü.

Nina, kaygan olduğunu biraz geç fark ederek aceleyle çimenlerin üzerinde yürüdü. Her şey bir anda oldu: Ayak başparmağı bir

taşa takıldı ve sendeledi; düşüşünü engellemek için uzandı ve bir an sonra kutu havada uçuyordu. Bakır kolonlardan birine çarpıp paramparça oldu.

Nina ağzında kan tadını alacak kadar sert bir şekilde yere düştü. Yere serilmiş, sersemlemişti ve Meredith'in tekrar tekrar, *Ah, hayır,* dediğini duyuyordu.

Sonra annesi Rusça bir şeyler söyleyerek Nina'yı çekip ayağa kaldırıyordu. Bu, annesinden şimdiye dek duyduğu en yumuşak sesti.

Nina yüzünü silip, külleri yanağına bulaştırarak, "Kutuyu düşürdüm," dedi ve bunu düşündüğünde ağlamaya başladı.

Annesi, "Ağlama," dedi. "Sadece onun burada olduğunu farz et. *Karanlığı beklersen işte böyle olur, Anya?* derdi."

Annesi gerçekten de gülümsedi.

Meredith'in ağzı tuhaf bir biçimde kıvrıldı, "Biz buna külleri fırlatmak diyeceğiz," dedi.

Nina, "Bazı aileler savurur. Biz fırlatırız," dedi.

İlk gülen annesiydi. Gülüşünün sesi bütünüyle o kadar yabancıydı ki Nina'nın soluğu kesildi ve sonra o da gülmeye başladı.

Üçü birden, kış bahçesinin ortasında, birlikte gülerek öylece durdular; dört bir yanda elma ağaçları vardı ve bu ona sevgilerini göstermek için yapabilecekleri en iyi şeydi. Sonra, annesi ve Meredith yemeği hazırlamak için içeri gittiklerinde, Nina tek başına orada, sessizliğin içinde durup, baştan aşağı gri küllerle kaplanmış, yumuşacık beyaz manolya çiçeğine bakarak konuştu: "Nasıl güldüğümüzü duydun mu? Biz üçümüz, birlikte daha önce bunu hiç yapmadık. Senin için güldük, baba..."

O zaman babasının arkasında olduğunu hissettiğine, rüzgârda onun soluğunu duyduğuna yemin edebilirdi. Babasının bu gece ona ne söyleyebileceğini biliyordu. *Güzel yolculuk, Neeneer Beaner.*

Sonbaharda görüşürüz. Tek bir elma çiçeği rüzgârda süzülüp ayağının dibine düşerken Nina, "Seni seviyorum, baba," diye fısıldadı.

Mereditlı Kiev usulü tavuğu fırından çıkarıp tavayı soğuması için soğuk ocağın üzerine koydu.

Ellerini ekoseli havluya kurulayarak derin bir nefes aldı ve annesiyle birlikte olmak için oturma odasına gitti. Kanepede annesinin yanına oturarak, "Selam," dedi.

Annesi ona baktığında gözlerindeki hüzün şaşırtıcıydı.

Bu bakış, Meredith'in uzanıp annesinin eline dokunmasına yetecek kadar bir süre için onları birbirine bağladı.

Annesi ilk kez elini geri çekmedi.

Meredith bir şeyler, acılarını hafifletecek bir şeyler söylemek istedi, ama elbette bu acıyı hafifletecek bir kelime yoktu.

Nihayet annesi, "Şimdi yemek yemeliyiz," dedi. "Git, kardeşini getir."

Mereditlı başını sallayıp, Nina'nın küllerden tozlanmış manolya çiçeğinin fotoğrafını çekmekte olduğu kış bahçesine gitti.

Meredith bankta Nina'nın yanına oturdu. Bakır gökyüzü kararmıştı, bu yüzden gerçekten görebildikleri tek şey, yavaş yavaş gözden kaybolmakta olan ışıkta gümüşi görünümlü beyaz çiçeklerdi.

Nina, "Nasılsın?" diye sordu.

"Boktan. Sen?"

Nina objektifin kapağını taktı. "Kendimi daha iyi hissettiğim zamanlar olmuştu. Annem nasıl?"

Meredith omuzlarım silkti. "Kim bilir?"

"Son zamanlarda daha iyi. Sanırım şu masal yüzünden."

"Sen böyle olduğunu düşünebilirsin." Meredith içini çekti. "Lanet olsun, bunu nasıl bilebiliriz ki? Keşke gerçekten onunla konuşabilseydik."

"Onun hiçbir zaman bizimle gerçekten konuştuğunu sanmıyorum. Kaç yaşında olduğunu bile bilmiyoruz."

"Nasıl oldu da çocukken bunun garip olduğunu düşünmedik?"

"Galiba, yetiştiriliş tarzına alışıyorsun. Gerçekten köpek olduğunu düşünen şu yabani çocuklar gibi."

Meredith, "Sadece sen yabani çocukları böyle bir konuşmanın içine sokmanın bir yolunu bulabilirsin. Hadi," dedi.

Birlikte eve gidip, annelerini masada otururken buldular; yemek servis edilmişti. Kiev usulü tavukla beraber patates graten ve yeşil salata. Masanın ortasında bir sürahi votka ve üç *shot* bardağı duruyordu.

Nina, annesi votka koyarken oturarak, "Bu tam bana göre bir orta süsü," dedi.

Meredith kız kardeşinin yanına oturdu.

Annesi yavaşça kadehini kaldırarak, "Kadeh kaldıralım," dedi.

Birbirlerine bakarken bir an için tuhaf bir sessizlik oldu. Meredith her birinin, ne söyleyeceğini, daha fazla acı vermeden ya da kulağa daha hüzünlü gelmeden babasını nasıl onurlandıracaklarını düşündüğünü biliyordu. O bunu istemezdi.

Annesi kadehini diğer kadehlere tokuşturarak nihayet, "Evan'ımıza," dedi.

Bir dikişte içkisini bitirdi. "Babanız içki içmeme bayılırdı."

Meredith, "İçmek için iyi bir gece," dedi. Votkasını içti ve daha fazlası için boş bardağı uzattı. İkinci kadeh Meredith'in boğazını yaktı. "Evden içeri girdiğimde sesini duymayı özlüyorum," dedi.

Annesi hemen kendine bir tane daha doldurdu. "Her sabah beni öpüşünü özlüyorum."

Nina usulca, "Ben onu özlemeye alıştım," dedi. "Bir tane daha doldur."

Meredith üçüncü içkisini bitirdiğinde, kanının uyuştuğunu hissetti.

Annesi, "Onun hakkında bu şekilde konuşmamızı istemezdi," dedi.

"İsterdi ki..."

Bunu izleyen sessizlikte birbirlerine baktılar. Meredith aynı şeyi düşündüklerini biliyordu: Hayatına nasıl öylece devam edebildin?

Sadece devam edersin, diye düşündü ve konuştu: "En sevdiğim tatil Şükran Günü. Bu günle ilgili her şeyi seviyorum; çocuklarımın bu günü dört gözle beklemelerini, süslemeleri, ilk Noel albümünü dinlemeyi ve yiyecekleri. Ve şimdi bunu söyleyeceğim: Eskiden ailece yaptığımız o kahrolası kamp gezilerinden nefret ederdim. Doğu Oregon en kötüsüydü. Yuvarlak Kızılderili çadırlarında kaldığımız zamanı hatırladınız mı? Sıcaklık yüz dereceydi ve Nina dört yüz mil boyunca *I think I love you*[34] şarkısını söylemişti."

Nina güldü. "Yaptığımız kamp gezilerine *bayılırdım,* çünkü nereye gideceğimizi hiç bilmezdik. En sevdiğim tatil Noel, çünkü tarihini hatırlayabiliyorum. Ve babam hakkında en çok özlediğim şey beni her zaman beklemesiydi."

34 (İng.) Sanırım Seni Seviyorum, (ç. n.)

Meredith bazen Nina'nın kendini yalnız hissettiğini ve bütün dünyayı dolaşmış olmasına rağmen birinin onu beklediğini duymak istediğini hiç bilmiyordu.

Annesi, "Babanızın maceracı ruhunu çok sevdim," dedi. "Bu kamp gezileri bir cehennem olmasına rağmen. Nina, eğer insanların oradan ayrılma şansları yoksa, asla önlerinde şarkı söylememelisin."

Meredith, "İşte!" dedi. "Deli olmadığımı biliyordum. Senin şarkı söylemeni dinlemek bir diş matkabını dinlemek gibi."

"Öyle mi? Şey, David Cassidy bana bir mektup yazdı."

Bu son darbe Meredith'i gülümsetti "İmzası damgayla basılmıştı."

Masanın diğer tarafında, annesi sanki onları pek dinlemiyormuş gibi içini çekti.

"Babanız beni Alaska'ya götürmeye söz vermişti. Bunu biliyor muydunuz? *Belye nochi'yı* ve kuzey ışıklarını yeniden görmeye. Evan hakkında en sık hatırladığım şey bu. O beni kurtardı."

Annesi sanki birdenbire kendine ait bir şeyi gösterdiğini fark etmiş gibi başını kaldırıp baktı. Masadan geriye çekilip ayağa kalktı.

Meredith, "Ben de her zaman Alaska'ya gitmek istedim," dedi. Annesinin masayı terk etmesini istemedi; şimdi değil.

Annesi, "Ben odama gidiyorum," dedi.

Meredith, annesinin kolunu tutmak için aceleyle öne atıldı. "Dur yardım ede..."

Annesi geri çekildi. "Ben sakat değilim."

Meredith orada öylece kalakaldı, annesinin mutfaktan çıkıp gözden kaybolmasını izledi. "Bu kadın kafamı allak bullak ediyor."

"İyi dedin, kardeşim."

O gece Meredith ve Nina babaları hakkında konuşarak ve çocukluk anılarını anlatarak gecenin geç saatlerine kadar uyumadılar. İkisi de kendi yöntemiyle bu güne tutunmaya, gerçekten babalarının doğum gününü kutlamaya çalışıyordu ve sonra Meredith, yalnız yatağında yatarken, yeni bir hayat alışkanlığı olacağını bildiği şeyi yapmaya başladı; sessiz zamanlarda babasıyla konuşmaya. Belki babasından tavsiye alamazdı, ama nedense sadece kelimeleri yüksek sesle söylemek işe yaradı. Babasına Jeff i anlatıp kafasının karışık olduğunu ve kocasının duymak istediği şeyi söylemeyi becerememediğini söyledi. Ve babasının ona ne soracağını biliyordu. Nina'nın ortaya attığı sorunun aynısını.

Sen ne istiyorsun?

Meredith yıllardır bunu ciddi olarak düşünmemişti. Son on yılı, yemek için ne pişireceğini, kızların nerede okula gitmeleri gerektiğini, yabancı pazarlar için elmaların nasıl paketleneceğini düşünerek geçirmişti. Meyve üretimini ve üniversiteye giriş kompozisyonlarını, evin tamiratlarım, okul ücretleri ve vergiler için nasıl para biriktirileceğini düşünmüştü.

Detaylar bütünü tüketmişti.

Ama Meredith nihayet bir çeşit cevap buluncaya kadar, ertesi günün tamamında bu soru aklına takılıp durdu.

Meredith ne istediğini tam olarak bilmiyordu, ama birdenbire ne *istemediğini* anladı. Fazla hızlı koşmaktan, yoğun bir programın arkasına saklanmaktan, sorunlar yokmuş gibi davranmaktan bıkmıştı.

Meredith işten sonra, arabayla şehrin öbür tarafındaki *Wenatchee World* binasına gitti.

Jeff masasının üzerindeki evraklardan başını kaldırıp baktı. Meredith, Jeff in çok iyi uyuyamadığını görebiliyordu ve gömleğinin yıkanması gerekiyordu. Tıraş edilmemiş çenesi farklı, daha genç, havalı, tanımadığı biri gibi görünmesine yol açmıştı.

Jeff yavaşça ayağa kalkarak elini saman sarısı saçlarının arasında gezdirdi. "Meredith."

"Daha önce gelmem gerekirdi."

"Daha önce gelmeni bekledim."

Meredith pencereden dışarıya, geçip giden arabalara baktı. "Gitmekte haklıydın. Bundan sonra ne yapacağımızı düşünmemiz gerekiyor."

"Bana bunu söylemeye mi geldin?"

Bu muydu? Şimdi bile emin değildi.

Jeff masadan kalktı ve ona doğru geldi. Meredith bakışlarını yüzünde hissetti; bir şey için onun gözlerini arıyordu. "Çünkü bu duymayı beklediğim şey değil."

"Biliyorum." Meredith, Jeffi hayal kırıklığına uğratmaktan nefret etti, ama kelimeleri söyleyip hayatını geri almak ve bunu sonra düşünmek daha kolay olmasına rağmen, ona istediği şeyi veremedi. "Özür dilerim, Jeff. Ama sen bir şeyleri değiştirdin ve benim düşünmemi sağladın. Bir kez olsun, yapılması beklenen şeyi yapmak istemiyorum. Herkesin mutluluğunun kendi mutluluğumdan önce gelmesini istemiyorum. Ve şu anda sana ne diyeceğimi bilmiyorum."

"Beni sevmediğini söyleyebilir misin?"

"Hayır."

Jeff bunu düşündü, kaşlarım pek çatmamıştı. "Tamam." Jeff çalışma masasının kenarında geriye yaslandı ve Meredith birdenbire,

daha önce hissetmediği bir biçimde, aralarındaki mesafeyi hissetti. "Maddy geçen hafta ona bir erzak paketi gönderdiğini söyledi."

"Jillian kendininkini önceki hafta aldı."

Jeff başını sallayıp Meredith'e baktı. "Peki, babanın doğum günü?"

"Atlattım. Günün birinde sana anlatırım. İçinde komik bir Nina hikâyesi var."

Günün birinde.

sormak üzereydi. Dağınık sarı saçlı, güzel, genç bir kadın kafasını Jeff'in ofisinden içeri uzattı. Parmaklarını kapının çerçevesinde bükerek, "Hâlâ pizza ve biraya var mısın, Jeff?" diye sordu.

Jeff omuzlarını silken Meredith'e baktı.

Meredith ilk defa birbirlerinden ayrılarken Jeff'in ne yaptığını merak etti. Onun kendine yeni bir hayat kurabileceği, yeni arkadaşlar edinebileceği hiç aklına gelmemişti. Biraz fazla neşeli bir şekilde gülümseyip sakin bir sesle veda etti. Dar bir kot pantolon ve V yaka bir kazak giymiş olan Bayan Amerika Gazetecilik Güzeli'ne hafifçe başını salladı ve eve gitmek için ofisten çıktı. Evde köpekleri besledi, bazı faturaları ödedi ve çamaşır makinesine çamaşır koydu. Akşam yemeği, musluğun önünde ayakta dururken yediği bir kâse Raisin Bran'di.[35] Sonra, kızların her ikisini de arayıp dersleri ve seksi olduklarını düşündükleri oğlanlar hakkındaki konuşmalarını dinledi.

Jeff i soran Jillian'dı.

Meredith bunun masum bir soru olduğunu biraz geç fark ederek, "Babam nasıl derken ne kastediyorsun?" diye kekeledi.

"Biliyorsun, alerjileri. Dün gece deli gibi öksürüyordu."

35 Bir mısır gevreği markası, (ç. n.)

"Ah, o mu? İyi."

"Sesin garip geliyor."

Meredith sinirli bir şekilde güldü. "Sadece yoğunum, bebeğim. Yılın bu zamanında elma işinin nasıl olduğunu bilirsin."

"Bunun babamla ne ilgisi var?"

"Hiç."

"Ah. Pekâlâ. Babama onu sevdiğimi söyle, tamam mı?"

Bunun ironisi Meredith'i etkilemişti. "Elbette."

Meredith telefonu kapatıp mutfak penceresinden karanlığa baktı. Yanındaki duvarda, mutfak saatinde dakikalar tıkır tıkır geçiyordu. Meredith, ilk kez bu durumun gerçekliğini hissetmişti: O ve Jeff ayrılmışlardı. Ayrılmış. Birbirinden ayrı. Elbette bunu daha önce fark etmesi gerekiyordu, ama her nasılsa şimdiye kadar gerçekten kabullenememişti. Belye Nochi'de o kadar çok şey oluyordu ki, kendi evliliğindeki sorunlar arka planda kalmıştı.

Ve Meredith birdenbire burada tek başına olmak, herhangi bir dizi seyretmek ve kendini eğlendirmeye çalışmak istemedi.

Paltosuna uzanırken, "Hadi, çocuklar," dedi, "bir yürüyüşe çıkıyoruz."

On dakika sonra Belye Nochi'deydi. Köpekleri verandaya yerleştirdi ve içeri girip Nina'ya seslendi.

Annesini oturma odasında örgü örerken buldu.

"Merhaba, anne."

Annesi başını salladı, ama kaldırmadı. "Merhaba."

Meredith kendini hayal kırıklığına uğramış hissetmemeye çalıştı. "Tekrar eşyalarını toplamaya başlayacağım. Bir şeye ihtiyacın var mı? Yemek yedin mi?"

"Ben iyiyim. Nina yemek yaptı. Teşekkür ederim."

"Nerede o?"

"Dışarıda."

Meredith daha fazlasını duymayı bekledi, hiçbir şey elde edemedi ve, "Eğer bana ihtiyacın olursa üst katta olacağım," dedi.

Meredith, kutuları üst kata sürükleyerek anne babasının dolabına gitti. Dolabın sol tarafı babasınındı; bir sıra parlak renkli hırka ve golf tişörtleri. Meredith nazik bir şekilde onlara dokunup parmaklarını tişörtlerin yumuşak kollan boyunca gezdirdi. Yakında babasının kıyafetlerinin toplanması ve verilmesi gerekecekti, ama şimdi bunu düşünmek Mereditlı'in dayanabileceğinden fazlaydı.

Böylece annesinin tarafına döndü. Buradan başlayacaktı.

Elbiselerin üzerindeki rafa yığılmış kazaklara geçti. Bunları kaldırarak yığını hah kaplı zeminin üzerine bıraktı. Meredith diz çökerek, zor bir iş olan seçme, ayırma ve katlama işine başladı. Yaptığı işe o kadar dalmıştı ki, zamanın geçtiğini neredeyse fark etmedi ve Nina'nın sesini duyduğunda şaşırdı.

Nina, "Rahat mısın, anne?" dedi.

Meredith küçük giysi odasının kapısını biraz araladı.

Annesi yataktaydı, yatak lambası yanındaydı. Beyaz saçları bağlı değildi, kulaklarının arkasına atılmıştı. "Yorgunum."

Nina soğuk siyah platformun önünde yere oturarak, "Sana zaman verdim," dedi.

Meredith kımıldamak yerine dolabın ışığını söndürerek olduğu yerde kaldı.

Annesi yatağın yanında duran lambayı söndürüp içini çekerek, "Pekâlâ," dedi.

Kelimeleri birdenbire tutku ve gizem dolu, akıcı bir sihre dönüştürerek, "Belye nochi," dedi. "Kar Krallığı'nda perilerin parlak yeşil yapraklar üzerinde parladığı ve gökkuşaklarının gece yarısı

gökyüzünün üzerinde döndüğü bir ışık mevsimi var. Sokak lambaları yanıyor, ama onlar

sadece birer süs; caddeler boyunca yer alan altın rengi vahalar altlarında parlıyor ve yağmurun yağdığı ender günlerde, her şey ışıkta yansıyor.

Böyle bir günde Vera, cinlerin ünlü kayıp el yazmaları odasında cam kutuları temizliyor. Vera bu işi istemişti. Söylentiye bakılırsa, bazen cinler onlara inananlara görünüyor ve Vera yeniden inanmak istiyor.

El yazması odasında tek başına (bu tehlikeli, yeni zamanda artık sadece birkaç tane bilgin geçmişi sormaya cesaret edebiliyor), babasının öğrettiği bir şarkıyı mırıldanıyor.

"Kütüphanenin sessiz olması gerekir."

Bu ses Vera'yı o kadar çok korkutuyor ki bezini düşürüyor. Onunla kar karşıya olan kadın tıpkı bir leylek gibi: Uzun boylu ve kürdan . ibi ince, gaga burunlu. "Özür dilerim, hanımefendi. Buraya hiç kimse gelmez. Düşündüm ki..."

"Düşünme. Kimin dinlediğini asla bilemezsin."

Vera bu kelimelerin bir uyarı mı yoksa azarlama mı olduğunu anlayamıyor. Bugünlerde bu kadar küçük ayrıntıların farkına varmak zor. "Tekrar özür dilerim, hanımefendi."

"İyi. Madam Dufours bana üniversiteden bir öğrencinin senin yardımına ihtiyacı olduğunu söylüyor. Onu Papaz Nevin göndermiş. Öğrenciye yardım et, ama görevlerini ihmal etme."

Vera, "Evet, hanımefendi," diyor. Vera dışarıdan sakin görünüyor, ama içinde, dışarıya çıkmasına izin verilmesi için zıplayan bir köpek yavrusu gibi. Papaz ona ders verecek bir öğrenci

buldu! Vera kütüphane görevlisinin gitmesini bekleyip temizlik malzemelerini kaldırıyor.

Çok hızlı hareket ederek (yavaşlamaya çalışıyor, ama başaramıyor; bu kadar heyecanlanmayalı o kadar uzun zaman oldu ki) geniş mermer merdivenlerden aşağı inerken ahşap korkuluğa neredeyse hiç dokunmuyor. Aşağıda, kütüphanenin ana salonu masalarla ve oradan oraya dolaşan insanlarla dolu. Baş kütüphane görevlisinin çalışma masasından arkaya doğru kıvrılarak bir kuyruk uzanıyor.

"Veronika." Adını duyuyor ve yavaşça dönüyor.

Çok uzun, kıvırcık, karmakarışık altın sarısı saçlarıyla tam Vera'nın hatırladığı gibi görünüyor. Geniş çenesi daha yeni tıraş edilmiş, boynundaki küçük kırmızı bir çizik bunun aceleyle yapılmış bir iş olduğunu kanıtlıyor. Ama Vera'yı yeniden esir alan şey yeşil gözleri.

Vera sıradan bir ses tonuyla söylemeye çalışarak, "Prens Hazretleri," diyor. "Sizi görmek çok güzel. Ne kadar zaman oldu?"

"Yapma."

"Neyi yapmayayım?"

"Fontanka Köprüsü'nde ne olduğunu biliyorsun."

Veronika'nın gülümsemesi kayboluyor, yeniden gülümsemeye çalışıyor. Naif ve aptal görünmeyecek. Tekrar olmaz. "Bu sadece bir geceydi. Yıllar önce."

"Sıradan bir gece değildi, Vera."

"Lütfen. Benimle alay etmeyin, Prens Hazretleri." Sesi biraz kısılıyor. "Ve asla geri dönmediniz."

Sasha, "Sen on beşindeydin," diyor. "Ben on sekizimde."

Vera kaşlarını çatarak, "Evet," diyor. Vera hâlâ Sasha'nın ne söylemeye çalıştığını anlamıyor.

"Seni bekliyordum."

Hayatında ilk defa, Vera hasta numarası yapıyor. Kütüphane görevlisi kadına gidip karnındaki korkunç ağrılardan şikâyet ediyor ve eve erken gitmesine izin vermeleri için yalvarıyor.

Bunu yapmak çok kötü ve tehlikeli. Annesi bunu bilse, hem yalan için hem de bu yalanın arkasından kaçınılmaz olarak yapılacak tercihler için, Vera'nın başı belaya girerdi. Ya Vera güya hastayken dışarıda görülürse ne olurdu?

Ama onun yaşında bir kız aşk yakında olduğunda korkuyla hareket edemez.

Yine de, Vera işten çıkmasına izin verildiğinde doğrudan eve gidecek kadar akıllı. Tramvayda, pirinç direğin orada duruyor, vagon sarsılıp iki yana sallanırken, direğe sıkıca tutunuyor. Vera evde, kapıyı yavaşça açıp içeriye bakıyor.

Büyükannesi ocağın önünde durmuş, kocaman, siyah kazanın içinde bir şeyler karıştırıyor. Nemli beyaz saçlarını gözlerinden çekmek için tombul elinin tersini kullanarak, "Eve erken geldin," diyor.

Kaynayan çileklerin hoş kokusu bütün evi dolduruyor. Masanın üzerinde, en az bir düzine kavanoz kümelenmiş, hazır bir şekilde bekliyor; kavanozların metal kapakları masanın üzerine dağılmış.

Vera söylediği yalandan yüzünün kızardığını hissederek, "Kütüphane çok kalabalık değildi," diyor.

"Öyleyse sen..."

Vera, "Ben kırsal bölgedeki araziye gidiyorum," diyor. Büyükannesi ona keskin bir bakış fırlattığında ekliyor: "Biraz salatalık ve lahana toplayacağım."

"Ah. İyi o hâlde."

Vera büyükannesinin sert yüzüne bakarak bir an daha orada duruyor. Bol elbisesinin eteği yırtık pırtık, çorapları yırtık ve deliklerle dolu. Eski püskü bir baş örtüsü kıvırcık beyaz saçlarını örmüyor.

"Anneme eve geç geleceğimi söyle. Eminim akşam yemeği için evde olmayacağım."

Büyükannesi, "Dikkatli ol,"diyor. "Gençsin... ve onun kızısın. Fark edilmen iyi olmaz."

Vera yanaklarının kızardığını gizlemek için yine başını sallıyor. Evde paslı, eski bisikletinin duvara dayalı durduğu köşeye gidiyor. Bisikleti kapıya taşıyıp evden dışarı çıkıyor.

Vera o külüstür bisikletin üzerinde, çok sevdiği Kar Krallığı'nın caddelerinde hiç bu kadar hızlı ilerlememişti. Gözyaşları gözlerini bulandırıyor ve dalgalanan saçlarında gözden kayboluyor. İnsanlar Vera'nın önünde yürüdüklerinde, bisiklet gidonu üzerindeki zili çalıyor ve hızla etraflarından geçiyor. Vera, şehrin bir ucundan diğer ucuna, nehir boyunca ve köprünün üzerinden geçerken bütün yol boyunca kalbinin hızlı attığını hissedebiliyor ve ismi kafasında tekrarlanıyor.

Sasha. Sasha. Sasha.

O da tıpkı Vera'nın onu beklemiş olduğu gibi beklemişti. Böyle bir şansa sahip olmak imkânsız görünüyor; Vera'nın hayatının çamurlu yolunda bulunmuş bir parça altın gibi. Vera, Yaz Bahçesinin karışık, siyah, ince işlemeli girişinde yavaşça durup bisikletinden iniyor.

Şato arazisinin güzelliği Vera'yı hayrete düşürüyor. Üç tarafı sularla çevrilmiş park, duvarlarla çevrili şehirde harika, yeşil bir cennet. Havada misket limonu ve sıcak taşların kokusu var. Bakımlı yollarda mükemmel mermer heykeller sıralanıyor.

Birlikte planladıkları gibi yapıyor: Bisikletini yoldan aşağı yürütüyor; sanki bu, köylülerin nadiren gittikleri bir sarayın içinde akşamın erken saatlerinde yapılan sıradan bir yürüyüşmüş gibi sakin görünmeye çalışıyor. Ama nabzı çok hızlı atıyor ve sinir uçları elektrik verilmiş gibi.

Ve işte Sasha orada, bir misket limonu ağacının yanında durmuş, Vera'ya gülümsüyor.

Vera'nın ayağı kayıyor ve tökezleyip bisikletine çarpıyor. Sasha bir anda yanına gelip onu kolundan tutuyor.

Sasha, "Bu taraftan," diyerek, onu ağaçların derinliğinde bir yere götürüyor; burada Vera onun yere bir battaniye serdiğini ve bir sepet hazırladığını görüyor.

Önceleri, sıcak ekoseli yünün üzerinde bağdaş kurarak oturuyorlar; omuzları birbirine değiyor. Yeşil çardağın arasından, Vera güneş ışığının suyu gölgelendirdiğini ve mermer bir heykeli parlattığını görebiliyor. Yakında yolların beyefendiler, hanımlar ve bu sıcak haziran gecesinin ışığında yürümeye can atan âşıklarla dolacağını biliyor.

Veronika, Sasha'ya bakmaya cesaret edemeden, "Seni son gördüğümden beri... ne yapıyorsun?" diye soruyor. Sasha o kadar uzun zamandır kalbinde ki, sanki Vera onu tanıyormuş gibi, ama tanımıyor. Neyi nasıl söyleyeceğini bilmiyor ve birdenbire, arkadaşlıklarını iletletmenin yanlış bir yolu olmasından, bir kere yapıldığında telafi edilemeyecek bir hata olmasından korkuyor.

"Ben ruhban okuluna gidiyorum, bir şair olmak için eğitim alıyorum."

"Ama sen bir prenssin. Ve şiir yasak."

"Korkma, Vera. Ben senin baban gibi değilim. Dikkatliyim."

"Babam da anneme aynı şeyi söyledi."

Sasha usulca, "Bak bana," diyor ve Vera ona doğru dönüyor.

Bu bir kez başladığında, asla gerçekten sona ermeyen bir öpücük. Bölündü, evet. Kesinlikle bekletildi. Ama tam o andan itibaren Vera bütün hayatını, Sasha'yı yeniden öpmekten sadece bir soluk uzaktaymış gibi görüyor. Parktaki o gecede, ruhlarını nazikçe birbirine bağlamaya, kendi yarımlarını bir araya getirerek bir bütün oluşturmaya çalışıyorlar.

Vera, Sasha'ya hakkında bilinmesi gereken her şeyi anlatıyor ve büyük bir heyecanla Sasha'nın hayat hikâyesini, ıssız kuzey topraklarında doğmanın ve bir yetimhaneye bırakılıp, sonra kraliyet ailesine mensup anne babası tarafından bulunmasının nasıl bir şey olduğunu dinliyor. Sasha'nın yoksulluk ve yalnızlık hikâyesi Veronika'nın ona daha sıkı sarılmasına, onu daha çılgınca öpmesine ve sonsuza kadar seveceğine söz vermesine neden oluyor.

Bununla birlikte Sahsa, Vera'nın yanında uzanıp yüzleri birbirine yakın oluncaya kadar birazcık yana dönüyor, "Ben de seni o kadar uzun süre seveceğim, Vera," diyor.

Bundan sonra söylenecek fazla bir şey yok.

Sabahın erken saatlerinin soluk mor ışığının içinden, birlikte el ele yürüyorlar. Su mermerinden yapılmış heykeller ışıkta pembe görünüyor. Şehirde yine insanların, nehirden esen rüzgâr yaprakların arasında hışırdadığında, bu beyaz gecede arkadaşlarıymış gibi gelen yabancıların arasındalar. Kuzey ışıkları gökyüzünde inanılmaz renk tonlarıyla dans ediyor.

Köprünün sonundaki sokak lambasının altında durup birbirlerine bakıyorlar.

Veronika, "Yarın gece gel. Akşam yemeği için," diyor. "Ailemle tanışmanı istiyorum."

"Ya benden hoşlanmazlarsa?"

Sasha'nın sesinde hiçbir çatallaşma yok, fiziksel olarak hiçbir şey duygularını ele vermiyor, ama Veronika sanki solgun beyaz ellerinin avuçlarında atıyormuş gibi apaçık bir şekilde Sasha'nın kalbini görebiliyor. Onda terk edilmiş ve çok geç bulunduğu için çoktan zarar görmüş bir çocuğun acısını duyuyor. İkisinin arasında ilk defa kendini daha büyükmüş gibi hissederek, "Seni sevecekler, Sasha," diyor. "Güven bana."

Sasha, "Bana bir gün daha ver," diyor. "Bizim hakkımızda kimseye bir şey söyleme. Lütfen."

"Ama seni seviyorum."

Sasha yine, "Bir gün daha," diyor.

Sasha aptalca davranmasına rağmen, Veronika bunun kabul edilebilecek kadar küçük bir istek olduğunu düşünüyor. Yine de, ikisinden başka hiçbir şeyin olmadığı, bir başka sihirli gece daha olduğunu düşününce gülümsüyor.

"Yarın seninle saat birde buluşacağım. Ama kütüphaneden içeriye girme. İşime ihtiyacım var."

"Şato hendeğinin üzerindeki köprüde bekliyor olacağım. Sana özel bir şey göstermek istiyorum."

Vera en sonunda onu bırakıyor ve yanında tıngırdayan bisikletiyle birlikte caddenin karşısına geçiyor. Bisikletini güçlükle çekerek merdivenlerden yukarı çıkarıyor, ikinci kata çıkıp kapıyı açarken sessiz olmaya çalışıyor. Kapının eski menteşeleri gıcırdıyor, bisiklet tıngırdıyor.

Vera'nın ilk fark ettiği şey duman kokusu. Sonra annesini masada oturmuş sigara içerken görüyor. Çok dolu olan bir kül tablası annesinin dirseğinin yanında duruyor.

Vera, "Anne!" diye bağırıyor. Bisiklet duvara çarpıyor.

Annesi, büyükannesinin horlayarak uyuduğu yatağa göz atarak sert bir şekilde, "Sus!" diyor.

Vera bisikleti kenara koyup masaya yürüyor. Işıkların hiçbiri yanmıyor, ama zaten solgun bir ışık pencereyi aydınlatarak odanın bütün sert yüzeylerine daha yumuşak bir görünüm kazandırıyor; bu özellikle annesinin öfkeyle sımsıkı gerilmiş yüzü için geçerli. "Pekâlâ, bahçeden topladığın sebzeler nerede?"

"Ah. Bisikletimle bir banka çarptım ve kaldırıma düştüm. Her şey kayboldu." Yalan ağzından dökülür dökülmez Veronika bu yalana sarılıyor. "Ve yaralandım. Ah, yan tarafım çok acıyor. Bu yüzden bu kadar geç kaldım. Eve kadar bütün yolu yürümek zorunda kaldım."

Annesi gülümsemeden ona bakıyor. "On yedi çok erken, Vera. Sen hayata... ve aşka sandığın kadar... hazır değilsin."

"Sen babama âşık olduğunda on yedi yaşındaydım"

Annesi içini çekerek, "Evet," diyor. Bu yenilginin sesi; sanki olan biten her şeyi zaten biliyormuş gibi.

"Bunu yine yapardın, öyle değil mi? Babamı sevmeyi demek istiyorum."

Annesi, sevgi kelimesini duyduğunda irkiliyor.

Yumuşak bir sesle, "Hayır," diyor. "Onu, değerli kelimelerine ailesinin güvenliğinden daha fazla önem veren bir şairi yine sevmezdim. Kırık bir kalple yaşamanın nasıl bir his olduğunu bilseydim sevmezdim." Sigarasını söndürüyor. "Hayır. Cevabım bu."

'Ama..."

Annesi yüzünü çevirerek, "Anlamadığını biliyorum," diyor. "Umarım asla anlamazsın. Şimdi, yatağa gel, Vera. Bırak hâlâ benim masum kızımmışsın gibi davranayım."

Vera, "Öyleyim," diyerek karşı çıkıyor.

"Fakat sanırım bu çok uzun sürmeyecek. Çünkü sen âşık olmak istiyorsun."

"Sanki âşık olmak bir hastalığa yakalanmakmış gibi konuşuyorsun."

Annesi hiçbir şey söylemiyor; sadece dar yatağa girip, horlayan ve bir kolunu üzerine atan Olga'nın yanına sokulup kıvrılıp yatıyor.

Vera daha çok soru sormak, nasıl hissettiğini açıklamak istiyor, ama annesinin bununla ilgilenmediğini görüyor. Bu yüzden mi Sasha bir gün daha istemişti? Sasha annesinin karşı çıkacağını biliyor muydu?

Vera dişlerini fırçalayıp yatmak için giyiniyor, uzun saçlarını örüyor. Annesinin yanına yatarak yavaşça ona sokuluyor; sıcaklığı annesinin kollarında buluyor.

Annesi Vera'nın kulağına, "Dikkatli ol," diye fısıldıyor. "Ve bir daha bana yalan söyleme."

On beş

Ertesi sabah Vera mutfak musluğunda saçlarını yıkamasına yetecek kadar erken kalkıyor ve itinayla fırçalayarak kurutuyor.

Olga uykulu bir şekilde yataktan, "Nereye gidiyorsun?" diye soruyor.

Vera bir parmağını dudaklarına bastırıp, "Şişşt!" diyor.

Annesi yatağın içinde bir dirseğinin üzerinde doğruluyor. "Kardeşim susturmana gerek yok, Veronika. Saçım yıkamak için kullandığın gül suyunun kokusunu alabiliyorum."

Veronika bugün kütüphanede önemli birinin gelmesinin beklendiğini söyleyerek annesine yalan söylemeyi düşünüyor, ama sonunda hiçbir şey söylemiyor.

Annesi ince örtüleri geriye iterek dar yataktan kalkıyor. O ve Olga senkronize yüzücüler gibi iki yana ayrılıyor ve üstlerinde yırtık pırtık beyaz gecelikleriyle birlikte duruyorlar.

Annesi, "Senin genç adamı pazar günü buraya getir," diyor. "Büyükannen dışarıda olacak"

Vera, annesine sarılıp onu sımsıkı kucaklıyor. Sonra, bir yıldan fazla zamandır her gün yaptıkları gibi üçü birlikte kahvaltı edip evden çıkıyorlar.

Annesi deponun olduğu tarafa dönüp uzaklaştığında Olga, Vera'ya sokuluyor. "Arılat bana."

Vera kız kardeşiyle kol kola giriyor. "O Prens Aleksandr. Sasha. Benim büyümemi bekliyordu ve şimdi büyüdüğüme göre, bana âşık."

Olga hayranlıkla, "Prens," diyor.

"Bu gece yine onu göreceğim. Bu yüzden anneme benim iyi olduğumu ve gelebildiğim zaman eve geleceğimi söyle. Endişelenmesini istemiyorum."

"Çok kızacak."

Vera, "Biliyorum," diyor. "Ama ne yapabilirim? Onu seviyorum, Olga."

Olga köşede duruyor.

"Ama eve geleceksin?"

"Söz veriyorum."

"Tamam, öyleyse." Olga, Vera'yı her iki yanağından öperek müzedeki işine gitmek için caddede yola koyuluyor.

Vera sonraki caddede bir tramvaya binip birkaç blok ilerliyor. Kütüphaneden içeri girdiğinde, kafası işten erken kaçabilmenin yollarını düşünmekle meşgul.

Kütüphane görevlisi kollarını kavuşturmuş, sağ ayağını sabırsızca mermer zemine vurarak kütüphanenin görkemli girişinde duruyor.

Vera birdenbire duruyor. "Madam Plotkin. Geç kaldığım için özür dilerim."

Kütüphane görevlisi kadın duvardaki saate bakıyor. "Tam tamına, yedi dakika."

Vera suçluluk duyuyor gibi görünmeye çalışıyor. "Evet, hanımefendi."

"Dün seni parkta görmüşler."

"Ah. Hayır. Madam Plotkin, lütfen."

"Bu işe değer veriyor musun?"

"Evet, efendim. Çok fazla. Ve bu işe ihtiyacım var. Ailem için."

"Eğer ben krallıktaki bir suçlunun kızı olsaydım, dikkatli olurdum.",

"Evet, hanımefendi. Elbette."

Kütüphane görevlisi kadın, sanki bu konuşma sırasında bir şekilde elleri kirlenmiş ve şimdi temiz olmalarını istermiş gibi ellerini birbirine sürtüyor. "İyi. Şimdi depoya git ve oradaki kutuları açıp boşalt."

"Evet, hanımefendi."

"Bir daha hasta olmayacağına güveniyorum."

Bütün gün o karanlık, tozlu depoda hapsolan Vera, kendini pencere camına çarpan bir kuş gibi hissediyor. Önce yüzünde bir gülümsemeyle, ardından kaşlarını çatarak Sasha'nın köprünün üstünde beklediğini hayal ediyor.

Vera bu bunaltıcı sessizlikten kaçıp uzaklaşmayı çok istiyor, ama öyle görünüyor ki korkusu aşkından büyük ve bu onu daha

da fazla utandırıyor. O, krallığın düşmanı olan bir suçlunun kızı ve dikkati üzerine çekemez. İçinde bulundukları durumda, ailesi zar zor ayakta kalıyor. Bu işi kaybetmek onları mahveder. Ve böylece, Vera bazen iş arkadaşlarının, dikkatli olması ve özen göstermesi için ona bağırmalarını gerektirecek kadar dengesizce hareket ederek orada kalıyor.

Yelkovanın hareket etmesini, ileriye doğru tik taklamasını isteyerek sürekli saate bakıyor ve vardiyası nihayet bittiğinde, yaptığı işi hemen bırakıp kapıya doğru koşarak merdiven boşluğunun parlak ışığına çıkıyor. Aceleyle geniş mermer merdivenlerden iniyor. Girişte kendini yavaşlamaya zorluyor ve mermer zemin üzerinde olabildiğince rahat bir şekilde yürüyerek ilerliyor.

Veronika dışarıda merdivenlerden aşağı, caddenin karşısına geçip tramvay durağına koşuyor. Vagon gürültülü bir sesle önünde durduğunda, kalabalığın arasına karışıyor; tramvayda o kadar çok insan var ki, pirinç direğe tutunmasına gerek yok.

İneceği yere geldiğinde, tramvaydan inip köşeye koşuyor.

Cadde boş.

Vera sonra siyah arabaları görüyor. İki araba, asma köprünün önünde park etmiş.

Vera kımıldamıyor. Dizleıi sanki nasıl bükületeğim unutmuş gibi ve sadece nefes almak için bile sahip olduğu tüm cesareti toplaması gerekiyor. Onun kraliyet ailesine mensup biriyle buluşmak için gizlice kaçan bir köylii kızı olduğunu biliyorlar ve onu götürmeye geldiler. Ya da belki Sasha'yı götürmeye. Bir prens bile Kara Şövalye'den kaçamaz.

"Burada olmamalısın."

Vera bu sözleri sanki çok uzaktan söylenmiş gibi duyuyor; sonra biri onu tutup o tarafa dönmeye zorluyor.

Yanında bir adam var. "Onu götürdüler. Burada olmamalısın."

"Ama..."

"İtiraz etme. O adam senin için her kimse, onu unutup evine gitmelisin."

"Ama onu seviyorum."

Adamın tombul yüzü sempatiyle yumuşuyor. Adam, "Senin genç adamı unut," diyor. "Ve git."

Adam Veronikanın yana doğru sendelemesine neden olacak kadar sert bir şekilde onu itiyor. Belki eskiden, böyle bir itiş kabalık sayılırdı, ama şimdi, buranın durup ağlanacak bir yer olmadığını hatırlatan nazik bir hareket. Veronika adamın yanından yavaşça uzaklaşırken, "Teşekkürler, efendim," diyor.

Vera isteksizce, gözlerini yakan gözyaşlarını siliyor. Başını kaldırıp sönmüş bir sokak lambasının altında duran genç bir adamın titrek görüntüsünü gördüğünde, gözleri yanıyor.

Buradan, dağınık saçları, kocaman gülümsemesi ve güçlü çene hatlarıyla Sasha'ya benziyor. Vera daha hızlı yürümeye başladığında bile, kendine bir aptal olduğunu, Sasha'nın gittiğini ve bu andan itibaren bütün yakışıklı, sarı saçlı genç adamların ona Sasha'yı hatırlatacağını söylüyor; yine de yaklaşık bir metre kaldığında koşmaya başlıyor. Sasha ona doğru gelmeye başlamadan bir an önce, yanılmadığını biliyor. Şimdi Vera'ya doğru koşan kişi onun Sasha'sı.

Sahsa, Vera'yı kollarına alıp öyle tutkulu bir şekilde öpüyor ki, Vera soluk alabilmek için onu itmek zorunda kalıyor, "Vera," diyor.

"Bütün gün bekledin mi?"

"Bir gün mü? Sadece bu kadar mı bekleyeceğimi sanıyorsun?" Sahsa, Vera'yı kendine doğru çekiyor.

Birlikte caddenin karşı tarafına geçiyorlar. Kraliyet Tiyatrosu'nun beton binası yeşil-beyaz şekerden yapılmış keten helva gibi yükseliyor, binanın çatısı bir lir ve taçla süslenmiş. Kaldırımda bir kuyruk oluşmaya başlıyor. Vera kürkler, mücevherler ve beyaz eldivenler giymiş insanların ne kadar güzel giyindiklerini fark ediyor.

Sasha onu tiyatronun arka tarafındaki bir kapıya götürüyor. Vera, karanlık bir koridordan geçip merdivenlerden yukarı çıkarken Sasha'nın peşinden gidiyor. Ana salonun etrafından dolaşıp özel bir locaya giriyorlar. Vera hayranlıkla karşıdaki karanlık koridora bakıyor; yaldızlı dekorları ve kristal avizeleri görüyor. Tamir edilmekte olduğu apaçık ortada olan bu locadaki aletler ve dağınıklık bile bu mükemmel detayları saklayamıyor. Locanın önünde konforlu moher koltuklar sıralanıyor; arkada, gölgelerin arasına sıkışmış, tozlu bir kadifeyle örtülmüş otoman bir yatak var. Vera yatağın yanında dururken, alt kattaki kapının açıldığını duyuyor ve iyi giyimli insanlar tiyatroya akın ediyor. İnsanların konuşmalarının uğultusu kirişlere kadar yükseliyor.

Vera, Sasha'ya dönüyor. "Gitmemiz gerek. Ben buraya ait değilim."

Sasha onu gölgelerin içine çekiyor. Duvara yaşlanırlarken mavi kadife perdeler bedenlerine siper oluyor. "Bu loca bu gece kullanılmayacak. Eğer birisi gelirse, temizlikçi olduğumuzu söyleriz. İşte süpürgelerimiz."

Işıklar yanıp sönüyor ve seyirciler susuyor. Sahnedeki mavi ve altın rengi perdeler iki yana açılıyor.

Müzik yüksek, tek bir notayla başlayıp şaşaalı bir senfoniye dönüşüyor. Vera daha önce hiç bu müzik kadar güzel bir şey duymamış ve büyük balerin Galırıa Ulanova bir ışık demeti gibi sahnede sıçrayarak dans ediyor.

Vera locanın kadife perdelerine cesaret edebildiği kadar yaklaşıp öne eğiliyor.

İki saatten fazla bir süre, karşıdaki sahnenin karmaşık setinde prensesin kötü bir büyücü tarafından kaçırılışının romantik hikâyesi sahnelenirken hiç kıpırdamıyor. Ve kötü büyücü aşkı yüzünden diz çöktüğünde, Vera kendini büyücü için, kız için, bütün hepsi için... ağlarken buluyor.

Sasha'ya, "Babam görse buna bayılırdı," diyor.

Sahsa, Vera'nın gözyaşlarını öperek onu otoman yatağa götürüyor.

Vera şimdi ne olacağını biliyor; tutkunun aralarında yayılarak canlanmaya başladığını hissedebiliyor.

Vera, Sasha'yı istiyor; bundan hiç şüphe duymuyor; bir kadının bir erkeği arzuladığı gibi arzuluyor onu, ama daha fazlasını bilmiyor. Sasha yumuşak yastıkların üzerine uzanarak Vera'yı üzerine doğru çekip elini Vera'nın elbisesinin altında kaydırmaya başladığında, Vera biraz titremeye başlıyor. Sanki vücudu kontrolü ele geçirmiş gibi.

Sasha, "Bundan emin misin, Veruşka?" diye fısıldıyor ve bu tatlı söz Vera'ya altındaki kişinin Sasha olduğunu hatırlatarak gülümsemesine yol açıyor. Vera güvende olacak.

"Eminim."

Pazar günü, Vera tamamen farklı bir kız. Ya da belki o artık bir kadın. Baleden beri, Vera ve Sasha her gün işten sonra gizlice buluştular ve Vera öylesine delice âşık oldu ki, bundan asla kurtulamayacağını biliyor. Sahsa, Vera'nın diğer yarısı.

Sasha şimdi Veronika'nın evinin ön kapısındaki merdivenlerden çıkarlarken, "Bundan emin misin, Veruşka?" diye soruyor.

Vera, Sasha'nın elini tutuyor. İkisi için de yeteri kadar emin. "Evet." Ama Vera kapıyı açmak için uzandığında, Sasha elini tutuyor. "Evlen benimle," diyor ve Vera ona gülüyor. "Elbette, evleneceğim."

Sonra Vera onu öpüyor ve içeri gelmesini söylüyor.

Koridor karanlık ve kutularla dolu. Dar tahta merdivenlerden çıkıp ikinci kata gidiyorlar. Evin kapısında Vera sadece onu öpmesine yetecek kadar bir süre duraklayıp gösterişli bir hareketle kapıyı açıyor.

Küçük apartman dairesi kötü durumda, ama tertemiz. Annesi bütün gün yemek pişirmiş ve domuz yahnisinin baharatlı, hoş kokusu bütün odayı doldurmuş.

"Bu benim prensim, anne."

Annesi ve Olga birbirlerine dayanmış, masanın diğer tarafında duruyorlar; elleri önlerinde duran sandalyelerin üzerinde. İkisi de güzel, çiçek desenli bluz ve düz, pamuklu etek giymiş. Bu buluşma için annesi eski, bol bir çift çorap ve topuklu ayakkabı, Olga da çorap giymiş.

Vera onları Sasha'nın gözüyle görüyor: Bir zamanlar güzel olan yorgun annesi ve kadınlığa adım atmaya hazır olan Olga. Kız kardeşi öyle bir neşeyle gülümsüyor ki kocaman, çarpık dişlerinin büyüklüğü normal gibi görünüyor.

Annesi masanın etrafından dolaşıyor. "Sizin hakkınızda çok şey duyduk, Ekselansları. Evimize hoş geldiniz."

Olga kıkırdıyor. "Ben gerçekten senin hakkında çok şey duydum. Çenesini kapatamıyor."

Sasha gülümsüyor. "Bana. da senden bahsediyor."

Annesi, "Veronika'ınızböyledir"diyor, "konuşkandır."Annesi Sasha'ya bakarak güçlü bir şekilde onunla tokalaşıyor. Tatmin olmuş gibi göründüğünde, elini bırakıp semavere doğru gidiyor. "Biraz çay alır mıydınız?"

Sasha, "Evet. Teşekkür ederim," diyor.

Annesi, "Duyduğuma göre ruhban okuluna gidiyormuşsun," diyor. "Heyecan verici olmalı."

"Evet. İyi de bir öğrenciyim. İyi bir koca olacağım."

Annesi biraz irkiliyor, ama çayı dolduruyor. "Peki, ne okuyorsun?"

"Bir gün kocanız gibi şair olmayı umuyorum."

Vera bütün bunları sanki ağır çekimdeymiş gibi görüyor: Annesi o korkunç kelimeleri -şair ve koca- bir arada duyuyor ve sendeliyor. Elindeki ince cam bardak yavaşça yere düşerek parçalanıyor. Sıcak çay Vera'nın çıplak bileklerine dökülüyor ve Vera acı içinde çığlık atıyor.

Annesi yavaşça, sanki bunların hiçbiri olmamış, çok değerli bir aile yadigârı paramparça olmuş bir hâlde ayaklarının dibinde durmuyormuş gibi, "Bir şair mi?" diyor. "Bir prens olmanın yeterince tehlikeli olduğunu düşünmüştüm, ama bu..."

Vera bu konuda Sasha'yı uyarmayı unuttuğuna inanamıyor. "Endişelenme, anne. Buna gerek yok..."

Annesi Vera ya aldırış etmeden, "Onu sevdiğini söylüyorsun," diyor, "ve bunu gözlerinde görebiliyorum, ama yine de, bu, ailemize çoktan yapılmış tehlikeli şeyi ona yapacaksın."

Sasha ağırbaşlı bir şekilde, "Vera'yı hiçbir şey için tehlikeye atmam," diyor.

Annesi üzüntülü bir biçimde, "Babası da bana aynı sözü verdi," diyor. Sadece baba kelimesini kullanması, annesinin ne kadar kızgın olduğunu vurguluyor.

Vera, "Evlenmemize engel olamazsın," diyor.

Bu kez annesi Vera'ya bakıyor ve Vera'nın çok sevdiği o gözlerde neredeyse dayanılmaz bir hayal kırıklığı var.

Vera güveninin azaldığını hissediyor. On dakika önce Sasha ile ailesi arasında bir seçim yapması gerektiğini hayal bile edemezdi... ama annesi de aynen böyle yapmamış mıydı? Annesi şairini seçip onunla kaçmış, ne var ki utanç içinde eve geri dönmüştü. Ve şimdi, büyükannesi onu kabul etmesine rağmen, aralarında çok az bir sevgi kalmıştı.

Vera bir elini dalgın dalgın ovuşturarak karnının üzerine koyuyor. Gelecek aylarda bu anı hatırlayacak ve Sasha'nın çocuğunun çoktan içinde büyümeye başladığını anlayacak, ama o zaman tek bildiği şey korktuğu...

"Dur." Meredith dolabın kapısını iterek açıp saklandığı yerden çıktı. Yatak odası ay ışığıyla mavi bir renge bürünmüştü ve annesi odanın içinde yorgun görünüyordu. omuzları çökmeye, uzun, solgun parmakları titremeye başlamıştı. Bunların hepsinden daha kötüsü, benzinin birdenbire solmasıydı. Meredith yatağa doğru yürüdü. "Sen iyi misin?"

Annesi aşağıya, ellerine bakarak, "Dinliyordun," dedi. 50 yıldan uzun bir süredir taktığı yüzüğü, şimdi parmağına büyük gelerek yana kaymıştı.

Meredith, "Dinliyordum," diye kabul etti.

Annesi, "Neden?" diye sordu.

Meredith omuz silkti. Doğrusu, bu soruya verecek cevabı yoktu.

Annesi yastıklara yaslanarak, "Pekâlâ. Haklısın," dedi. "Yorgunum."

Annesi ilk kez Meredith'e bir konuda haklı olduğunu söylemişti. "Nina ve ben seninle ilgileneceğiz. Endişelenme." Meredith neredeyse, annesi kadar bitkin görünen bir çocuğa yapacağı gibi onun saçını okşamak için elini uzatacaktı. Neredeyse.

Nina yatağın yanına gelip Meredith'in yanında durdu.

Annesi, "Ama sizinle kim ilgilenecek?" diye sordu.

Mereditlı buna cevap verecekti ki durdu. Bunun hem annesinin onlara söylediği en şefkatli şey olduğunu hem de bunu sormakta haklı olduğunu idrak etmişti.

Annesi bir gün ölecekti ve yalnızca ikisi kalacaktı. Birbirlerine bakacaklar mıydı?

Nina, koridora çıktıklarında, "Pekâlâ," dedi, "gizlice hikâyenin ne kadarını dinliyordun?"

Meredith yürümeye devam etti. "Hepsini."

Nina onun peşinden merdivenlerden indi. "Lanet olsun, öyleyse onu neden durdurdun?"

Mutfakta, Meredith kaynaması için ocağa su koydu. Kız kardeşine, "Seni anlamıyorum," dedi. "Başparmağımın tırnağı büyüklüğünde bir camdan baktığında her şeyi görüyorsun."

"Evet. Ne olmuş?"

"Bu akşam bütün o zaman boyunca annemle birlikte odada oturdun ve tam önünde, yüzünün solduğunu fark etmedin."

"Sen öyle diyorsun."

Söylenen şeyin çocukça olması neredeyse Meredith'i güldürdü. "Bak, çok berbat bir gün oldu ve senin kavga etmeye çok istekli olduğunu görüyorum, ama ben kesinlikle kavga etmek istemiyorum. Bu yüzden eve, boş yatağıma gidip gece boyunca uyumaya çalışacağım. Yarın masal hakkında konuşabiliriz, tamam mı?"

"Tamam. Ama bunu konuşacağız."

"Pekâlâ."

Meredith gittikten çok sonra, Nina kız kardeşinin söylediklerini düşünerek mutfakta tek başına kaldı.

Tam önünde yüzünün solduğunu fark etmedin.

Doğruydu.

Eğer annesinin yüzü solduysa Nina bunu fark etmemişti. Suçu kelimelere duyduğu ilgiye ya da odanın karanlığına atabilirdi, ama hiçbir cevap bütünüyle doğru değildi.

Uzun zaman önce, Nina basit bir hayatta kalma becerisinde ustalaşmıştı: Gerçekten onu görmeden annesine nasıl bakacağım öğrenmişti. Bunun başladığı günü hâlâ hatırlıyordu.

On bir yaşındaydı ve hâlâ koşulsuz bir şekilde annesini sevmeye çalışıyordu. Nina'nın softbol[36] takımı, Spokane'de yapılacak eyaletler arası turnuvada mücadele etmeye hak kazanmıştı.

Nina o kadar çok heyecanlanmıştı ki, haftalarca başka hiçbir şey hakkında konuşamamıştı. Aptalca, *İşte şimdi benimle gurur duyacak,* diye düşünmüştü.

O günü hatırlamanın kendisini bu kadar çok incitmesi Nina'yı şaşırtmıştı. Babası işteydi, bu yüzden onu trene götürmekten annesi sorumluydu. İkisi, istasyona kadar bütün yol boyunca heyecanlı bir şekilde konuşan Mary Kay ve annesiyle birlikte gittiler. Orada, Nina sırt çantasını omzuna astığını, yüksek sesle kıkırdayıp, "Hoşça

36 Özellikle ABD'de yaygın olup, beyzboldan türemiş bir oyun. (ç. n.)

kal, anne. Sana trenden el sallarım!" diye bağıran bir sürü kızın arasına doğru koştuğunu hatırlıyordu.

Trene biner binmez bütün kızlar platformda bekleyen ebeveynlerine el sallayıp veda etmek için pencerelere üşüştü.

Nina'nın bakışları kalabalığı aradı, ama annesi orada değildi; diğer anne babalarla birlikte platformda durmuyordu.

Annesi el sallayıp veda edecek kadar bile önemsememişti onu.

O andan itibaren Nina, Meredith gibi, annesiyle neredeyse hiç konuşmayan ve ondan bir şey beklemeyen, babasının kızı oldu.

Kendini ıstıraptan korumak için bulduğu tek yol buydu.

Şimdi bu alışkanlığın tekrar düşünülmesi gerekiyordu. Tıpkı onun ve Meredith'in masalı gerçekten dinlemeden duydukları gibi, Nina yıllarca annesini gerçekten ona bakmadan görmüştü. Bu masalı çok güzel bir hayal ürünü olarak kabul edip sadece annelerinin sesini duymak için dinlemişlerdi.

Ama şimdi her şey farklıydı.

Nina babasına verdiği sözü tutmak için daha iyisini yapmalı, gerçekten annesini görmeli ve dinlemeliydi. Her kelimeyi.

On altı

Nina rüyasında hapsedilmiş krallar, ejderhalar taralından çekilen siyah arabalar ve aşk için parmaklarım kesen kızlar görerek huzursuz bir gece geçirdi.

Nihayet, uyumaya çalışmaktan vazgeçip yatağın yanında duran lambayı açtı. Gözlerini ovuşturarak, bir bloknot ve kalem çıkardı.

Masal değişiyordu.

Ya da belki "değişiyor" kelimesi doğru kelime değildi; hikâyede Nina için yeni olan bir yere gelmişlerdi. Köylü Kız ve Prens hikâyesinin bu kısmım daha önce hiç duymamıştı. Bundan emindi.

Ve bu masal çok ayrıntılıydı. Hiç de bir masal gibi değildi. Ama bütün bunlar ne anlama geliyordu?

Nina bloknota şöyle yazdı: FONTANKA KÖPRÜSÜ (gerçek)

Kalemini hafifçe bloknota vurdu ve hikâyenin her ayrıntısını teker teker gözden geçirdi.

SİGARALAR (masallardaki anneler ne zamandan beri sigara içiyordu? Ve annem neden hikâyenin daha önceki kısımlarında sigara içmemişti?)

GALINA BİR ŞEY. Nina bir türlü balerinin soyadını hatırlayamıyordu, ama bir Rus ismiydi.

Bunu düşündüğünde aşağıya, babasının ofisine gitti ve bilgisayarı açtı. Çevirmeli modemin bağlanması çok uzun sürdü, ama bağlantı sağlandığında, Nina aklına gelen her kelime için arama yaptı. Kendini bilgi toplamaya o kadar kaptırmıştı ki, Meredith omzuna dokunduğunda gerçekten irkildi.

Meredith, "Hiç uyumamış gibi görünüyorsun," dedi.

Nina sandalyesini geriye itip başını kaldırdı. "O masal. Dün gece her şey yeniydi, öyle değil mi? Daha önce o kısmı hiç duymamıştık?"

Meredith, "Yeniydi," dedi.

"Değişiklikleri fark ettin mi? Vera'nın annesi sigara içiyor, bol çoraplar giyiyor ve Vera evlenmeden hamile kalmış. Bir masalda böyle bir saçmalığı ne zaman duydun? Ve şunu dinle: Galina Ulanova 1944e kadar Leningrad'daki Mariinski Tiyatrosunda ve bundan sonra da Moskova'daki Bolşoy Balesi'nde dans etmiş ünlü bir Rus balerin. Ve şu resme bak; tiyatronun kubbesinin üzerinde bir lir ve taç var."

Meredith biraz daha öne eğildi. "Annem de aynen böyle tasvir etti."

Nina birkaç tuşa bastı ve Yaz Bahçesi'nin bir fotoğrafı geldi. "Gerçek. Adı eskiden Leningrad olan St. Petersburg'da. Ve bundan önce de Petrograd. Bu Ruslar her yeni liderle birlikte her şeyin ismini değiştiriyorlar. Mermer heykelleri ve misket limonu ağaçlarını fark ettin mi? Ve işte parktaki ünlü Bronz Atlı heykeli. Kanatlı bir at değil, ama ata binmiş bir adam."

Meredith kaşlarını çattı. "Babamın dosyaları arasında bir mektup buldum. Alaska'daki bir profesörden. Adam Anneme Leningrad'ı soruyordu."

"Gerçekten mi?" Nina aceleyle bilgisayara yaklaşıp yeniden Galina Ulanova'nın biyografisini ekrana getirirken parmaklan klavyenin üzerinde çok hızlı hareket ediyordu. "30'lu yıllar Ulanova'nın Leningrad'da en ünlü olduğu yıllardı. Eğer annemin kaç yaşında olduğunu bilseydik, bunun yardımı olurdu..." Nina LENİNGRAD 1930 yazdı.

Nihayet, ekrana linklerin bir listesi geldi. Bunlardan biri -BÜYÜK DEHŞET- Nina'nın dikkatini çekti ve linke tıkladı. Web sitesi açıldığında, "Şunu dinle," dedi."Otuzlu yılların özelliği, Komünist Parti'nin, Stalin'in gizli polisinin köylüleri, tehdit olarak görülen politik radikalleri, etnik azınlıkları ve sanatçıları tutukladığı Büyük Temizliği'dir. Bu polisin insanları gizlice izlemesinin, gecenin bir yarısında yapılan tutuklamaların, gizli 'ınahkemelerin', yıllarca süren tutuklulukların ve infazların yaygın olarak yapıldığı bir zamandı."

Meredith gerisini okumak için Nina'nın omzunun üstünden eğilirken, "Siyah arabalar," dedi. "Gizli polis insanları alıp götürmek için siyah arabaların içinde geldi."

Nina, "Kara Şövalye Stalin," dedi. "Hikâye içinde hikâye."

Bilgisayardan uzaklaştı. O ve Meredith birbirlerine baktılar ve Nina o bakışta hayatlarındaki ilk gerçek bağı kurduklarını hissetti. Nina içinin ürperdiğini hissederek usulca, "Bazıları gerçek," dedi.

Meredith, "Ve son zamanlarda annemin bir çılgınlık yapmadığını ya da kafasının karışık olmadığım fark ettin mi?" dedi.

"Masalı anlatmaya başladığından beri olmadı. Sence babam masalın anneme yardımcı olacağını biliyor muydu?"

Meredith, "Bilmiyorum," dedi. "Bunların hiçbirinin ne anlama geldiğini bilmiyorum."

"Ben de bilmiyorum, ama öğreneceğiz."

İş yerinde, Meredith işinin ayrıntılarına odaklanmakta zorlanıyordu. Hiç kimsenin bunu fark ettiğini sanmıyordu, ama toplantılardayken, telefonda karşısındakini dinlerken ya da bir raporu okurken dikkatinin yine annesine ve masala kaydığını fark etti.

Günün sonunda en az kız kardeşi kadar saplantılı bir hâle gelmişti. İşten sonra, köpekleri beslemek için doğruca eve ve sonra Belye Nochi'ye ve babasının ofisine gitti.

Kalın halının üzerinde, kutuların önünde diz çökerek üzerinde DOSYALAR, 1970-1980 yazılı kutuyu buldu ve kapakları açtı.

Meredith buradan başlayacaktı. Nina araştırmacılıkta bir sihirbaz olabilirdi, ama Meredith evde nereye bakacağını biliyordu. Eğer annesinin geçmişi hakkında bir mektup varsa, başka mektuplar da olabilirdi. Ya da belki de yanlış etiketlenmiş dosyalarda saklı başka belgeler veya diğer hatıra eşyaların arasına atılmış fotoğraflar vardı.

Meredith BepaflеTpoBHa olarak etiketlenmiş dosyayı bulup çıkardı. Profesör Adamovich'ten gelen mektubu tekrar okuyarak, bilgisayara doğru yürüyüp oturdu. Çıkan tek link onu Alaska Üniversitesi'nin internet sitesine yönlendirdi.

Meredith telefonu alıp aradı. Birkaç kez denemesi gerekti, ama en sonunda Rusça Bilimleri Bölümü'ne aktarılmıştı ve belirgin aksanı olan bir kadın cevap verdi. "Size yardım edebilir miyim?"

Meredith, "Umarım," dedi. "Profesör VasilyAdamovich'i bulmaya çalışıyorum."

Kadın, "Ah, Tanrım," dedi, "bu ismi uzun zamandır duymamıştım. Dr. Adamovich yaklaşık on iki yıl önce emekli oldu. Fakat

onun yerini alan çok değerli birkaç kişi var, sizi başka birine bağlamaktan memnuniyet duyarım."

"Benim gerçekten Dr. Adamovich'e ihtiyacım var. Onun araştırma etütlerinden biriyle ilgili bazı sorularım var."

"Ah, pekâlâ. Öyleyse sanırım size yardımcı olamayacağım."

"Onunla direkt olarak nasıl temasa geçebilirim?"

"Korkarım bu sorunuza verecek bir cevabım yok."

Meredith hayal kırıklığına uğramıştı, "Teşekkür ederim," dedi. Telefonu kapattı ve çalışma odasının penceresine gitti. Buradan kış bahçesinin köşesini görebiliyordu. Bu sıcak mayıs akşamında bank boştu, ama Meredith orada dururken, annesi büyük bir battaniyeye sarınmış olarak bahçeyi geçti; battaniyenin ekoseli ucu arkasından çimende sürükleniyordu. Annesi bahçede her iki bakır kolona da dokundu, sonra oturup çantasından örgüsünü çıkardı.

Bu açıdan, Meredith annesinin omuzlarının düşüklüğünü, çenesinin vücuduna yakın olduğunu görebiliyordu. Çocuklarının etrafındayken annesinin öylesine dik ve boyun eğmeden durmasını sağlayan güç her neyse, kış bahçesinde bundan eser yoktu.

Kendi kendine, çiçeklerle ya da... babasıyla konuşuyor gibi görünüyordu. Annesi daima orada tek başına konuşarak oturmuş muydu yoksa bu yeni bir şey, hatta kaybedilen aşkın sonucunda ortaya çıkan bir şey miydi?

Nina ofise gelerek, "Annem yine mi dışarıda?" diye sordu. Saçları ıslaktı; büyük havlu bir bornoz ve koyun derisinden yapılmış bir çift terlik giyiyordu.

Meredith mektubu almak için uzandı ve Nina'ya verdi. "Elbette." "Üniversiteyi aradım. Profesör emeldi olmuş ve konuştuğum kadın daha fazlasını bilmiyor."

Nina mektubu okudu. "Öyleyse annemin Leningrad'la bir bağlantısı olduğundan kesinlikle eminiz; masal orada geçiyor ve en azından birazı muhtemelen gerçek. Bu durumda ben de ortadaki bariz soruyu soracağım: Annem Vera mı?"

İşte bu altmış dört bin dolarlık bir soruydu. "Annem Vera ise, on yedi yaşında biriyle evlendi ve hemen hamile kaldı. Öyleyse, düşük yaptı ya da..."

"Bir yerlerde bir kardeşimiz var."

Meredith pencereden dışarıya, her zaman son derece yalnız olan kadına baktı. Bir yerlerde gerçekten başka çocukları ve muhtemelen torunları olabilir miydi? Annesi onları terk etmiş ve asla geri dönmemiş olabilir miydi?

Hayır. Anya Whitson bile bu kadar kalpsiz olamazdı.

Meredith kızlar doğduktan sonraki yıllarda iki geç düşük yapmıştı. Bu kayıpların üstesinden gelmeye çalışırken çok sıkıntı çekmişti. Kısa bir süre için bir danışmana gitmiş, sürekli olarak bunları dinlemenin onu çok yaraladığı apaçık ortaya çıkıncaya kadar Jeff'le konuşmuştu. Sonunda, güvenip sırrını paylaşabileceği hiç kimsesi, arkadaşı ya da bir aile bireyi yoktu. Birkaç kez bundan bahsettiğinde, insanlar onun gerçekten yapmak istediği tek şeyin oğullarını hatırlamak olduğunu anlamayarak, hemen onun "birini görmesini" istemişti.

Sırrım paylaşmadığı tek insan annesiydi.

Anne karnındayken ya da dünyaya geldiğinde çocuğunu kaybetmiş hiçbir anne kesinlikle başka bir kadının buna benzer bir şekilde acı çektiğini görüp hiçbir şey söylemeden duramazdı. Nihayet, "Ben buna inanmıyorum," dedi. "Ve Vera'nın renkleri gördüğü apaçık ortada."

"Çocukken, Meredith annesinin doğuştan olan özrünü ansiklopedide araştırmıştı. Buna akromatopsi deniyordu ve kesin olan bir şey vardı: Annesi hiçbir zaman barut rengi bir gökyüzü görmemişti. "Belki de annem Olga."

"Ya da belki Vera annemin annesi. Bu mümkün görünmüyor, ama annemin kaç yaşında olduğunu bilmediğimiz için her şey mümkün. Bu tam ona göre; hikâyesini bize onu hiç tanımayacağımız bir biçimde anlatmak. Nasıl bileceğiz?"

"Onu konuşturmaya devam et. Ben bu odayı tepeden tırnağa arıyorum. Bulunacak bir şey varsa, onu bulacağım."

Nina, "Teşekkürler, Mere," dedi. "Bu işte birlikte olmak güzel."

O akşam yemekte Nina normal davranmaya odaklandı. Votkasını içti, yemeğini yedi ve konuşurken rol yaptı, ama bütün bunlar olurken annesini dikkatle izliyor, düşünüyordu. "Kimsin sen?" Bu soruyu yüksek sesle dile getirmemek irade gerektirdi. Bir gazeteci olarak, zamanlamanın her şey olduğunu ve sorunun, cevabı hakkında oldukça iyi bir fikriniz olmadığı sürece asla sorulmaması gerektiğini biliyordu. Nina, Meredith'in de aynı şeyle mücadele ettiğini görebiliyordu.

Bu yüzden annesi yemekten sonra ayağa kalkıp, "Bugün hikâye anlatmak için çok yorgunum," dediğinde Nina neredeyse rahatlamıştı.

Bulaşıkları yıkaması (tamam, işin çoğunu Meredith yapmıştı) için kız kardeşine yardım etti, sonra ona bir veda öpücüğü verip babasının çalışma odasına giderek internete girdi. Yirmili ve otuzlu

yıllarda Leningrad hakkında bulabildiği her şey için arama yaptı. Birçok bilgi buldu, ama hiçbir gerçek cevap bulamadı.

En sonunda, neredeyse saat sabahın ikisinde, bıkkın bir şekilde bilgisayardan uzaklaştı. Anekdotlar hâlinde sayfalarca bilgi vardı, ama zaten bildiklerinin dışında gerçek olan hiçbir şey yoktu. Hikâye, Stalin yönetimindeki Leningrad'da geçiyordu.

Kalemini hafifçe masanın üzerine vurarak bildiklerini gözden geçirirken yüksek sesle konuşmaya başladı. Tekrar. Bütün hepsini gözden geçirirken, notlarına göz attı.

Profesör'den gelen zarf Nina'nın bloknotunun altından dışarı çıkmıştı. Nina mektubu aldı ve kelimesi kelimesine inceleyerek yeniden okudu. Leningrad. Katılmak. Araştırına. Anlıyorum.

Annesi bir profesörün araştırma projesine konu olacak kadar önemli bir şey biliyordu; böyle bir şey görmüş ya da yaşamıştı.

Ama neydi?

Büyük Dehşet? Staliriın baskısı? Ya da belki annesi bir balerindi...

Nina yüksek sesle, dikkatini Bepa[JeTpoBHa olarak etiketlenmiş tozlu yeşil dosyaya vererek, "Kes şunu," dedi. Sonra uzun süre mektuba baktı. "Annemden öğrenmek istediğin neydi, Vasily Adamovich?"

İşte o zaman, adamın adım yüksek sesle söylediğinde gördü,

Nina dik oturdu.

Adamın imzası...

Adı Vasily'yi, yazdığında ilk harfi B'ye benziyordu. Nina'nın kalbi küt küt atıyordu. A harfinden sonra bir boşluk var mıydı? Bu ad ve soyadı olabilir miydi? Kelimeyi ikinci büyük harften böldü ve kalan şey Bepa'ydı.

Vepa.

Nina Rus alfabesi için internet taraması yaptı ve harfleri karşılaştırdı.

Bepa Vera'ydı.

Vera.

Sonra harflerin geri kalanı tercüme etti. PeTPoBha.

Petrovna.

Biraz daha araştırma yaptı ve Rus isimlerini anladı. İlk isim addı, sonra baba adilim erkek ya da kıza göre belirtilmesiyle baba kökenli isim ve ondan sonra soyadı geliyordu. Öyleyse bu dosyada üç isimden ikisi bulunmaktaydı; ovna bir kız için kullanılan son ekti. Vera Petrovna, Petyr'in kızı Vera anlamına geliyordu.

Nina sandalyesinde arkasına yaslandı; bir hikâyenin en önemli parçasını ortaya çıkardığı her seferinde gelen adrenalin dalgasını hissediyordu. Vera gerçek bir kişiydi. İsmini bir dosyanın üzerine koymaya ve bu dosyayı yirmi yıl saklamaya yetecek kadar önemli biriydi.

Bu tam bir cevap değildi; annesinin kimliği hakkındaki büyük soruyu cevaplamıyordu ve ne yazık ki, soyadı olmadan, Nina internetten daha fazlasını bulamazdı. Bu araştırma Vera hakkında olabilir ve annesi onu tanıyor ya da hakkında bir şey biliyor olabilirdi. Ya da elbette annesi Vera olabilirdi. Veya Olga. Nina'nın bu cevapları başka yerde bulması gerekiyordu.

Bu Vasily Adamovich -Adam'ın oğlu Vasily-, annesi ile Vera arasındaki bağlantıyı biliyordu ve bu bir araştırma kapsamına dâhil etmeye yetecek kadar önemliydi.

Bunun üzerine Nina bir plan yaptı.

On yedi

Meredith saat 5.47'de sabah koşusuna çıktı. Köpekler de onunla birlikte koşuyor, ilgi için birbirleriyle yarışıyorlardı.

Saat yedide, Meredith meyve bahçesindeydi ve yeni meyvelerin erken gelişimlerini kontrol edip donmanın verdiği zararları not alarak, işçilerin dikkatli bir şekilde elmaları elleriyle sarmalarını değerlendirerek ustabaşıyla birlikte ağaçları sıra sıra geziyordu ve saat onda, masasının başında hasat tahmin raporlarını okuyordu.

Ama gerçekten tek düşünebildiği şey masaldı.

Çekinmeden soracağım: Annem Vera mı?

Bunu düşünmek, tomurcuklanan, çiçeklenen, büyüyen ve hacim kazanan bir elma gibiydi. Bütün hayatın boyunca duyduğun ve alakasız olduğunu düşündüğün bir şeyin aslında değerli olması imkânsız gibi görünüyordu; bu, şöminenin üstünde asılı duran tablonun, Van Gogh'un ilk çalışmalardan biri olduğunu öğrenmek gibi bir şeydi.

Ama bu gerçekti; Meredith bu kelimeleri yıllardır duymuş, olduğu gibi kabul etmiş, hiçbir zaman sorgulamamış ve araştırmamıştı. Belki bütün çocuklar ailelerinin hikâyelerine aynı şekilde yaklaşmıştı. Bir şeyi ne kadar çok duyarsan doğruluğunu o kadar az sorguluyordun.

Meredith hasat raporlarını bir kenara bırakıp bilgisayarına döndü. Sonraki bir saatte rastgele aramalar yaptı. Leningrad, Staliıı, Vera, Olga (eğer posta siparişiyle Rus gelin arıyor olsaydı, bu isimlerle turnayı gözünden vurmuş olacaktı) Fontanka Köprüsü, Büyük Dehşet, Bronz Atlı heykeli. Sadece, bu masalın temelindeki şeylerin büyük ölçüde gerçek olduğuna dair gittikçe daha fazla kanıt ortaya çıktı, ama gerçekten önemli hiçbir şey çıkmadı.

Meredith, Vasily Adamovich'in yayınlanmış çalışmalarının uzun bir listesini buldu. Neredeyse Bolşevik Devrimi'nin ilk zamanlarından, Romanov'larm öldürülmesine, Stalin'in yükselişine ve onun rejiminin teröründen, II. Dünya Savaşı sırasında Hitler'in saldırısına ve Çernobil faciasına kadar Rusya ve Sovyet hayatının her yönü hakkında yazmıştı. Yirminci yüzyılda Rusların başına gelen her şeyi incelemişti.

Meredith, kalemini hafifçe masaya vururken, "Bunlar çok yardımcı oldu," diye mırıldandı. Aramasına EMEKLİLİK kelimesini eklediğinde, bir gazete makalesine bağlanmış, beklenmedik bir linkle karşılaştı.

Daha önce Anchorage'taki Alaska Üniversitesi'nde Rus bilimleri profesörü olan Dr. Vasily Adamovich, dün Juneau'daki evinde felç geçirdi. Dr. Adamovich, akademik çevrelerde çok üretken bir yayın programına sahip olmasıyla ünlüdür, ama arkadaşları onun çok usta bir bahçıvan olduğunu ve çok güzel hayalet hikâyeleri anlattığını söylüyor. Dr. Adamovich 1989 yılında profesörlükten emekli oldu

ve sık sık evinin civarındaki kütüphanede gönüllü olarak çalıştı. Dr. Adamovich yerel hastanede tedavi görmekte.

Meredith telefonu alıp danışmayı aradı. Operatör, Juneau'da Dr. Adamovich'le ilgili hiçbir kayıt bulamadı. Meredith hayal kırıldığına uğramış bir hâlde, bunun yerine kütüphanenin numarasını sordu.

Operatör, "Birkaç tane numara listelenmiş, hanımefendi," dedi

Meredith, her bölümün numarasını not alarak, "Hepsini verin," diye cevap verdi.

Dördüncü arayışında, şans Meredith'in yüzüne güldü. "Merhaba," dedi. "Ben Dr. Vasily Adamovich'i bulmaya çalışıyorum."

Kadın, "Ah, Vasya," diye cevap verdi. "Ne yazık ki bir süredir onu kimse aramadı."

"Burası onun gönüllü olarak çalıştığı kütüphane mi?"

"Haftada iki gün, yıllarca. Liseli çocuklar onu çok severdi."

"Ona ulaşmaya çalışıyorum..."

"En son bir huzurevinde olduğunu duydum."

"Hangisi olduğunu biliyor musunuz?"

"Hayır. Üzgünüm. Bilmiyorum ama... siz Vasya'nın bir arkadaşı mısınız?"

"Annem arkadaşıdır. Fakat uzun zamandır onunla konuşmadı."

"Felç geçirdiğini biliyor musunuz?"

"Evet."

"Oldukça kötü bir durumda olduğunu duydum. Konuşmakta zorluk çekiyor."

"Tamam, pekâlâ. Yardımınız için teşekkür ederim." Meredith telefonu kapattı.

Neredeyse aynı anda Daisy ofisten içeri girdi.

"Depoda bir sorun var. Acil değil, ama Hector eğer mümkünse bugün bir ara uğramanı istiyor. Çok meşgulsen eminim bu sorunu senin için çözebilirim.

Meredith notlarına bakmaya devam ederek, "Evet," dedi. "Neden öyle yapmıyorsun?"

"Ve sonra da Tahiti'ye giderim."

"Hımm. Tamam."

"Şirketin kredi kartından."

"Ah ha. Teşekkürler, Daisy."

Daisy birden büyük bir enerjiyle odanın diğer tarafına geçip Meredith'in masasının karşısındaki sandalyeye oturdu. Kollarını kavuşturarak, "Bu kadar yeter," dedi. "Konuşmaya başla."

Meredith başını kaldırdı. Doğrusu şaşırmıştı. Daisy ne söylüyordu? "Ne?"

"Az önce sana şirketin parasıyla Tahiti'ye gideceğimi söyledim."

Meredith güldü. "Demek seni dinlemediğimi söylüyorsun."

"Neler oluyor?"

Meredith, Daisy'nin, çok uzun bir süredir Whitson'larla birlikte olduğunu düşündü. "Annemle ne zaman tanıştın?"

Daisy'nin fazla alınmış kaşları şaşkınlıkla yukarı kalktı. "Şey, bir düşüneyim. Galiba on yaşlarındaydım. Belki biraz daha küçüktüm. Bütün dedikodu buydu. Bunu hatırlıyorum. Çünkü baban savaşa gittiğinde Sally Herman'la çıkıyordu ve eve döndüğünde evlenmişti."

"Öyleyse annemi neredeyse hiç tanımıyordu."

"Bunu bilmiyorum. Fakat baban annene âşıktı. Annem hiç bu kadar âşık bir adam görmediğini söylemişti. Anya'ya o baktı."

"Kim baktı?"

"Annem. İlk yılın büyük bölümünde."

Meredith kaşlarını çattı. "Ne demek istiyorsun?"

"Annen hastaydı. Bunu biliyordun, değil mi? Sanırım yaklaşık bir sene boyunca yatalaktı, sonra bir gün iyileşti. Annem arkadaş olacaklarım düşünmüştü, ama Anya'yı bilirsin."

Bu gerçekten çok hayret verici bir haberdi. Hayret verici. Meredith annesinin öksürdüğünü bile hatırlamıyordu. "Nasıl hastaydı? Nesi vardı? Bir kadının bir yılını yatakta geçirmesine neden olan şey neydi? Ve onu birdenbire iyileştiren şey?"

"Bilmiyorum. Annem asla bu konuda fazla konuşmazdı, gerçekten."

Meredith, Daisy'nin ofisten çıkıp kapıyı arkasından kapamasını izledi. "Teşekkürler, Daisy."

Sonraki birkaç saat işlerinin birazını halletmeyi başardı, ama çoğunlukla annesini düşünüyordu.

Akşamüstü beşte her şey yolundaymış gibi davranmayı bırakıp Daisy'ye, "Benim için depoyu sen kontrol edebilir misin? Ciddi bir sorun olursa cebimden ulaşabilirsin. Günün geri kalanında burada olmayacağım," diyerek ofisten çıktı.

"Elbette, Meredith."

On dakika sonra annesinin evinden içeri girdiğinde, onu pişmekte olan ekmeklerin kokusu karşıladı. Annesini mutfakta kocaman, bol, beyaz önlüğünü giymiş, elleri beyaz unla yapış yapış olmuş bir hâlde buldu. Her zamanki gibi, bir orduya yetecek kadar çok ekmek pişiriyordu. Garajdaki dondurucu bu ekmeklerle doluydu.

"Merhaba, anne."

"Erken geldin."

"İş yavaştı, bu yüzden buraya gelip eşyalarından birazını daha toplayayım dedim. Her şeyi organize ettiğimde, muhtemelen verilecek eşya yığınlarını gözden geçirmemiz gerekecek."

"Öyle istiyorsan."

"Neyi sakladığım ve nelerden kurtulduğum senin için önemli mi?"

"Hayır."

Meredith buna ne cevap vereceğini bile bilmiyordu. Annesi için nasıl hiçbir şeyin önemi olmazdı? "Nina nerede?"

"Yapılacak bazı ufak tefek işlerden bahsetti ve bir saat önce gitti. Kamerasını aldı, bu yüzden..."

"Kim bilir ne zaman geri döner."

Annesi hamuruna geri dönerek, "Doğru," dedi.

Meredith bir an daha orada kaldı, sonra ceketini çıkarıp kapının yanındaki çengele astı. Koridorda ilerleyip babasının ofisine doğru gitmeye başladı, ama açık kapıya yaklaşırken duraksadı.

Geçen sefer annesinin eşyalarını topladığında, hiçbir şey aramamış, giysilerin ceplerine göz atmamış ya da çekmecelerin içini eliyle yoklamamıştı.

Yeniden mutfağa göz attı; annesinin hâlâ hamur yoğunluğunu görüp, yavaşça merdivenlere doğru giderek yukarı, ebeveyn yatak odasına çıktı.

Uzun, geniş dolabın içinde, annesinin siyah ve gri giysileri sağ duvara sıralanmıştı. Neredeyse her şey ya yumuşak merinos yününden ya da fırçalanmış kotondandı. Dik yakalılar, örgü hırkalar, uzun etekler ve dökümlü, bol paçalı pantolonlar. Burada son moda, gösterişli ya da pahalı hiçbir şey yoktu.

İçinde saklanılacak giysiler.

Birdenbire aklına gelen bu düşünce Meredith'i şaşırttı. Bu, eğer gerçekten bakmış olsaydı daha önce fark edeceği türden bir şeydi.

Bu masal, onların bütün her şeye, en çok da birbirlerine karşı algılarını değiştiriyordu. Bu düşünceyle beraber aklına başka bir tanesi daha geldi: Bütün o yıllar önce oyun -ve masal- hakkında annesini bu kadar çok sinirlendiren neydi? Önceden, Meredith her zaman annesinin Noel oyunu öfkesinin kendisine yöneltildiğini, bir Noel oyunu hâline getirmek için bu masalı seçerek yanlış yaptığını zannetmişti.

Ama ya bunun Meredith ve Nina'yla hiç ilgisi yoksa ya bu kelimelerin seslendirildiğini görmeye verilmiş bir tepkiyse ne olacaktı?

Meredith dolabın daha arkalarına baktı ve annesinin şifonyerinin önünde durdu. Burada annesini ortaya çıkaracak bir şey vardı. Olmalıydı. Hangi kadının meraklı gözlerden sakladığı bazı hatıra eşyaları yoktu ki?

Odanın içi çok az görününceye kadar kapıyı kapayıp şifonyere geri döndü ve üst çekmeceyi açtı. İç çamaşırları üç yığma ayrılmış, düzenli bir şekilde katlanmıştı: beyaz, siyah, gri. Çoraplar buna benzer renkli toplar hâlinde organize edilmişti. Çekmecenin köşesinde birkaç tane sutyen vardı. Meredith parmaklarını çekmecenin altında gezdirerek, zeminin pürüzsüz ahşabını hissetti. Suçluluk duygusu yüzünü buruşturmasına neden oldu, ama ikinci ve üçüncü çekmeceleri açarak düzenli bir şekilde katlanmış kazaklar ve tişörtlerle devam etti. Diz çökerek, en alttaki çekmeceyi açtı. İçinde pijamalar, gecelikler ve modası geçmiş bir mayo buldu.

Saklı hiçbir şey yoktu. İç çamaşırlardan daha kişisel hiçbir şey yoktu.

Meredith hayal kırıklığına uğramış ve birazcık utanmış bir hâlde, çekmeceyi kapattı. İçini çekerek ayağa kalktı ve giysilere bakarak orada öylece durdu. Hepsi kusursuz bir şekilde organize edilmişti. Her şey yerli yerindeydi; buraya uymayan tek şey, dolabın en arkasında asılı duran safir mavisi yün paltoydu.

Paltoyu hatırlıyordu. Annesinin bu paltoyu bir kere küçük birer kızlarken gittikleri Fındıkkıran balesi için giydiğini görmüştü. Babası ısrar etmiş, annesini hızla çevresinde döndürüp öpmüş ve, "Hadi, Anya, sadece bu seferlik," demişti...

Meredith dolabın arkasına uzanıp paltoyu çıkardı. Palto parlak mavi kaşmirdi; kırklı yılların klasik stilindeydi. Geniş omuzları, dökümlü bir beli, geniş, manşetli kollan vardı. Oymalı, şeffaf düğmeleri boğazdan bele kadar uzanıyordu. Meredith paltoyu giydi, ipek astarı çok yumuşaktı. Şaşırtıcı bir şekilde üzerine oldukça iyi olmuştu; bunu giymek Meredith'in, annesini yaşlı biri yerine genç, gülümseyen ve kaşmirin verdiği hissi çok seven bir kız olarak hayal etmesine yol açmıştı.

Ama annesi bu paltoyu sevmemiş, nadiren giymişti. Ama onu atmıştı da ve bu kadar az hatıra eşyası saklamış olan bir kadına göre bu palto saklamak için tuhaf bir şeydi. Annesi, babasının duygularını incitmek istemediyse başkaydı tabii. Pahalı bir şey olmalıydı.

Meredith ellerini paltonun cebine sokup kapının arkasındaki büyük boy aynada kendine bakmak için şöyle bir döndü.

O zaman cebin arkasındaki astarın içine dikilmiş, saklı bir şey olduğunu hissetti.

Gizli cebin yıpranmış ucunu bulmaya çalıştı ve birkaç saniye uğraştı; nihayet iki çocuğun yırtılmış, buruşmuş, siyah beyaz bir fotoğrafım çıkardı.

Fotoğrafa baktı. Hafifçe bulanıktı; kâğıt o kadar buruşuk ve üzerindeki çizgiler o kadar derindi ki, açıkça görmek çok zordu, ama yaklaşık üç-dört yaşlarında, el ele tutuşmuş iki çocuk vardı. Meredith başlangıçta çocukların kendisi ve Nina olduklarını düşündü, ama sonra giydikleri modası geçmiş, kalın paltoları ve

çizmeleri fark etti. Fotoğrafın arkasını çevirdi ve bir kelime yazılı olduğunu gördü. Rusça.

"Meredith!"

Meredith'in yüzü, Nina'nın bir fil gibi gürültü çıkararak merdivenlerden yukarı çıktığını fark etmeden önce suçluluk duygusuyla kızardı.

Meredith dolabın kapısını açtı. "Buradayım, Nina."

Hâki renkli bir pantolon, aynı renkte bir tişört ve tırmanma botlarım giymiş olan Nina safariye gitmeye hazır gibi görünüyordu. "İşte buradasın. Ben de seni arı..."

Meredith, Nina'yı kolundan tutup dolabın içine çekti. "Annem hâlâ mutfakta mı?"

"Bir üçüncü dünya ülkesine yetecek kadar ekmek pişiriyor. Evet. Neden?"

Meredith elini tekrar paltonun cebine soktu. "Bak ne buldum."

"Gizlice bir şeyler mi aradın? Cici kız. Buna cesaret edebileceğini düşünmezdim."

"Sadece bak."

Nina fotoğrafı alıp uzun süre sonra arkasını çevirdi. Kelimeye bir an göz attıktan sonra, tekrar arkasını çevirdi. "Vera ve Olga mı?"

Meredith'in kalbi gerçekten duracakmış gibiydi. "Sence öyle mi?"

"Bu çocuklar oğlan mı kız mı anlayamıyorum. Ama şu biraz anneme benziyor, sence de öyle değil mi?"

"Doğrusu bilmiyorum. Bunu ne yapmalıyız?"

Nina düşündü. "Şimdilik burada bırak. Onu yanımıza alırız. Er ya da geç bunu anneme soracağız."

"Eşyalarını karıştırdığımı anlayacak."

"Hayır. Benim yaptığımı anlayacak. Ben bir gazeteciyim, hatırladın mı?" Burnumu sokmak benim işimin tanımında var."

"Ve Daisy'den babamla evlendiğinde annemin hasta olduğunu öğrendim. Onun öleceğini düşünmüşler."

"Annem mi? Hasta mı? O hiç üşütmez bile."

"Biliyorum. Tuhaf, ha?"

Nina, "Şimdi planımdan eminim," dedi.

"Ne planı?"

"Sana akşam yemeğinde anlatırım. Annemin de bunu duyması gerekiyor. Hadi, gidelim."

Meredith fotoğrafı saklandığı yere geri koyup paltoyu yeniden yerine asarken Nina açıkça görülen bir sabırsızlıkla onu bekledi. Birlikte aşağıya indiler.

Annesi mutfak masasında oturuyordu. Tezgâhın üzerinde düzinelerce ekmek somunu ve çevredeki Çin restoranından birkaç tane torba vardı.

Nina Çin yemeklerini masaya taşıyıp beyaz kartonları votka şişesi ve shot bardaklarının etrafına yerleştirdi.

Meredith, "Ben bunun yerine şarap içebilir miyim?" dedi.

Nina dalgın bir şekilde üç yerine iki bardak doldurarak, "Elbette," dedi.

Annesi, "Neşeli... görünüyorsun," dedi.

Meredith, kız kardeşi onun karşısına oturduğunda, "Postacı geldiğinde sevinen bir Pekin köpeği gibi," diye ekledi.

Nina, bardağını kaldırarak, "Bir sürprizim var," dedi. "Şerefe."

Meredith, "Nedir?" diye sordu.

Nina etli brokoliye uzanıp birazını kendi tabağına koyarak, "Önce konuşalım," dedi. "Bir düşünelim. En sevdiğim şey seyahat

etmek. Bütün biçimîeriyle tutkuyu seviyorum. Ve erkek arkadaşım onunla evlenmemi istiyor."

Bu son söylediği Meredith'i şoke etmişti. Çok özel bir şeydi. Şaşırtıcı bir şekilde, Meredith buna yetişmeye karar verdi. "Güzel şeyler için alışveriş etmeye bayılıyorum. Eskiden Belye Nochi hediyelik eşya dükkânı zinciri açmayı hayal ediyordum ve... kocam beni terk etti."

Annesi başını kaldırıp sert bir şekilde baktı, ama hiçbir şey söylemedi.

En sonunda Meredith, "Ne olacağını bilmiyorum," dedi. "Sanırım belki aşk öj^lece... yok olabilir."

Annesi, "Hayır, yok olmaz," dedi.

"Öyleyse nasıl?.."

Annesi, "Sıkıca tutunursun," dedi, "ellerin kanayıncaya kadar. Ve yine de bırakmazsın."

Nina, "Sen ve babam bu kadar uzun süre böyle mi mutlu oldunuz?" diye sordu.

Annesi eriştelerin servis kaşığına uzandı. "Elbette bundan bahsediyorum."

Nina annesine, "Sıra sende," dedi.

Meredith kardeşini tekmeleyebilirdi. İlk kez gerçekten konuşuyorlardı ve Nina bunu hemen yeniden bir oyuna dönüştürmüştü.

Annesi yemeğine baktı. "Yapmayı en sevdiğim şey yemek pişirmek. Soğuk bir gecede ateşi hissetmeyi çok seviyorum. Ve..." Annesi durakladı.

Meredith kendini öne doğru eğilirken buldu.

"Ve... birçok şeyden korkuyorum." Annesi çatalını alıp yemeğini yemeye başladı.

Meredith şaşkınlık içinde kalarak arkasına yaslandı. Annesinin bir şeylerden korktuğunu hayal etmek imkânsızdı, ama yine de bunu açıklamıştı, öyleyse doğru olmalıydı. Meredith, "Seni korkutan nedir?" diye sormak istedi, ama cesaret edemedi.

Nina gülümseyerek, "Sürprizimin zamanı geldi," dedi. "Alaska'ya gidiyoruz."

Meredith, kaşlarım çatarak, "Biz kim?" dedi.

"Sen, ben ve annem." Nina uzanıp üç tane bilet çıkardı. "Bir yolcu gemisiyle."

Meredith hiçbir şey söyleyemeyecek kadar afallamıştı. Herhangi bir şey, çalışması gerektiği, köpeklerin yalnız bırakılamayacağı gibi bir şeyler söyleyerek Nina'yla tartışması gerektiğini biliyordu, ama gerçek şuydu ki gitmek istiyordu. Meyve bahçesinden, ofisten ve Jeff le yapması gereken konuşmadan uzaklaşmak istiyordu. Daisy depoyu idare edebilirdi.

Annesi yavaşça başını kaldırdı. Yüzü solgundu, ama mavi gözleri bu solgunluğun içinde yanıyormuş gibi görünüyordu. "Beni Alaska'ya mı götürüyorsun? Neden?"

Nina sadece, "Bunun hayalin olduğunu söyledin," dedi. Meredith onu öpebilirdi. Kız kardeşinin sesinde öylesine bir yumuşaklık vardı ki... "Ve sen de bunu söyledin, Mere," dedi.

Annesi başını sallayarak, "Ama..." dedi.

Nina, "Buna ihtiyacımız var," dedi. "Üçümüz. Birlikte olmaya ihtiyacımız var ve annemin Alaska'yı görmesini istiyorum."

Annesi, "Hikâyenin geri kalanı karşılığında," dedi

Masaya garip bir sessizlik çöktü.

"Evet. Biz bütün... hikâyeyi duymak istiyoruz, anne, ama bunun onunla ilgisi yok. Hep Alaska'ya gitmenin hayalini kurduğunu

söylediğinde yüzünü gördüm. Sen bu yolculuğun *hayalini kurdun*. Meredith'le seni götürmemize izin ver."

Annesi ayağa kalkıp yemek odasındaki Fransız stili kapılara gitti. Orada, şimdi açmış renkli çiçeklerle dolu olan kış bahçesine baktı. "Ne zaman gidiyoruz?"

23

Ertesi sabah Nina elinde kamerasıyla, çit çizgisinde durmuş işçilerin akın akın araziye gelmelerini seyrediyordu. Kadınlar, soğuk hava depolarından tüm dünyaya gönderilecek olan elmaları paketleyecekleri barakalara doğru gidiyordu; Nina onların birkaç ay içinde hasadı kalitesine göre sınıflandırmakla meşgul olacaklarını biliyordu. Baştan aşağı bütün sıralarda, rengi solmuş kot pantolon giyen, çoğu simsiyah saçlı işçiler, dalların altındaki merdivenlerden inip çıkıyor, elmaları böceklerden ve doğa şartlarından korumak için, dikkatli bir şekilde yeni açan elma çiçeklerini elleriyle sarıyorlardı

Kirli mavi bir araba garajın önüne gelip park ettiğinde, Nina neredeyse eve girmek üzereydi. Arabanın şoför kapısı açıldı. Nina'nın tek gördüğü, arasına beyazlar karışmış dağınık saçlardı ve Nina ona doğru koşmaya başladı.

"Danny!" diye bağırarak öyle sert bir şekilde kendini onun kollarına attı ki, Danny arkaya doğru sendeleyip arabaya çarptı, ama yine de Nina'yı tutmayı başardı.

"Sen izini bulması kolay bir kadın değilsin, Nina Whitson."

Nina gülümseyerek elini tuttu. "Hiç de fena değilsin. İşte. Sana etrafı gezdireyim."

Beklenmedik bir gururla, Nina ona babasının çok sevdiği meyve bahçesini gezdirdi. Arada bir geçmişinden anılar paylaştı, çoğunlukla annesinin anlattığı masaldan bahsetti.

En sonunda, "Neden buradasın?" dedi.

Danny ona gülümsedi. "Her şey sırayla, aşkım. Yatak odan nerede?"

"İkinci katta."

"Kahretsin," dedi Danny. "Beni çalıştıracaksın."

Nina onun kulağım öperek, "Harcadığın zamana değmesini sağlayacağım. Söz veriyorum," dedi.

Danny onu merdivenlerden yukarı, küçük bir kızken kullandığı odaya taşıdı.

Danny odanın köşesinde, yerde duran tozlu kırmızı-beyaz ponponlara bakarak, "Bir amigo kız, ha?" dedi. "Nasıl oldu da ben bunu hiç öğrenmedim?"

Nina onun gömleğinin düğmelerini açmaya başladı. Elleri giysilerini çıkarırken acele ediyordu. Danny'nin dokunuşunu beklemek harika bir işkence gibiydi; ikisi de çırılçıplak kalıp yatağa yattıklarında Danny, Nina'nınkine eş bir tutkuyla onu okşamaya başladı. Onun için yanıp tutuşuyordu, bunu söylememenin başka bir yolu yoktu. Ve doyuma ulaştığında, bu o kadar yoğundu ki, Nina kendini paramparça olmuş gibi hissetti.

Sonra, Danny tek dirseğinin üzerinde dönüp ona baktı. Yüzü çok fazla bronzlaşmış ve kırışmıştı; gözlerindeki kırışıklıklar küçük beyaz bıçak izleri gibiydi. Sevişmeleri sırasında saçları karışmış ve düzinelerce kıvırcık, siyah kanata dönüşmüştü. Gülümsüyordu, ama gülümsemesinde bir şey saklıydı ve gözlerindeki bakış neredeyse hüzünlüydü. "Bana neden burada olduğumu sormuştun."

"Kıza soluklanması için bir şans ver, olmaz mı?"

Danny usulca, "Soluk alıyorsun," dedi. Bu iki kelimeyle ve gözlerindeki bakışla, Nina her şeyi biliyordu.

Bu kez ona bakmak için Nina'nın kendini zorlaması gerekti, "Tamam," dedi. "Neden buradasın?"

"Atlanta'daydım. Burası çok yakındı."

Nina, "Atlanta mı?" dedi, ama Atlanta'da ne olduğunu biliyordu. Her gazeteci bilirdi.

"CNN. Bana kendi programımı önerdiler. Dünyanın her tarafından kapsamlı hikâyeler." Gülümsedi. "Yoruldum, Neens. Yıllardır gezip dolaşıyorum, sakat bacağım sürekli ağrıyor ve yirmi yaşındakilerle aşık atmaya çalışmaktan bıktım. Fakat en çok da... bu kadar yalnız olmaktan bıktım. Dönecek bir yerim olsaydı dünyayı dolaşmaya aldırış etmezdim."

Nina yüzünde donuk bir ifadeyle, "Tebrikler," dedi.

Danny, "Evlen benimle," dedi, mavi gözlerindeki içtenlik Nina'nın ağlamak istemesine neden oldu. Nina tuhaf bir şekilde, *Onun daha fazla fotoğrafını çekmeliydim,* diye düşündü.

Yüzüne dokunup yanağının alışılmadık yumuşaklığım hissederek, "Eğer evet dersem," dedi, "CNN'i unutur ve benimle Afrika'da kalır mısın? Ya da belki Orta Doğu'ya ya da Malezya'ya gider misin? Cuma günü güzel Tayland yemeklerine ihtiyacım var diyebilir miyim ve bir uçağa atlayabilir miyiz?"

"Bütün bunları yaptık, aşkım."

"Peki, ben Atlanta'da ne yapacağım? Mükemmel kayısılı turta yapmayı öğrenip, eve geldiğinde bir bardak viskiyle seni mi karşılayacağım?"

"Hadi ama, Neens. Senin kim olduğunu biliyorum."

Nina birdenbire sanki düşüyormuş gibi hissetti. "Biliyor musun?" Karnı ağrıdı, gözleri yandı. Nasıl evet diyebilirdi?.. Nasıl

hayır diyebilirdi? Bu adamı seviyordu. Bundan emindi. Ama ya gerisi? Evlenmek? Şehirde bir ev ya da banliyölerde bir yer? Sürekli bir adres? Bununla nasıl başa çıkabilirdi? Her zaman istediği tek hayat şimdi sahip olduğu hayattı. Kolayca bir yere yerleşemezdi; bu üzerinde durdukları zeminin düz olmasını seven babası gibi erkekler ya da kız kardeşi gibi kadınlar içindi. Ve eğer Danny gerçekten Nina'yı seviyorsa bunu bilirdi.

"Sadece bir hafta sonu için benimle Atlanta'ya gel. İnsanlarla konuşur, senin için nelerin uygun olduğuna bakarız. Sen dünyaca ünlü bir foto muhabirisin, Tanrı aşkına. Sana bir iş vermek için birbirleriyle yarış edecekler. Hadi, aşkım, bize bir şans ver."

"Annem ve Meredith'le Alaska'ya gidiyorum.

"Seni zamanında geri getiririm. Yemin ederim."

"Ama... masal... Yapmam gereken daha çok araştırma var. Şimdi bu hikâyeyi bırakamam. Belki iki hafta içinde, işimiz bittiğinde..."

Danny ondan uzaklaştı. "Her zaman peşinden gidecek başka bir hikâye olacak, öyle değil mi, Neens?"

"Bu haksızlık. Bu benim aile geçmişim, babama verdiğim söz. Bundan vazgeçmemi isteyemezsin."

"Ben bunu mu istedim?"

"Ne demek istediğimi biliyorsun."

"Çünkü sana evlenme teklif ettiğimi sanıyordum ve bir cevap almadım."

"Bana biraz daha zaman ver."

Danny öne doğru eğilip onu öptü; bu sefer öpüşü yavaş, yumuşak ve hüzünlüydü. Ve Nina'yı tekrar kollarına alıp onunla seviştiğinde, Nina daha önce bilmediği yeni bir şey öğrendi: Seks birçok şey demek olabilirdi, bunlardan biri de vedaydı.

Meredith yıllardır Jeff ve kızlar olmadan tatile çıkmamıştı. Bavulunu hazırlarken bu yolculuk için coşkusunun şaşırtıcı bir hızla arttığını fark etti. Her zaman Alaska'ya gitmek istemişti.

Öyleyse neden hiç gitmemişti?

Bu soru aklına geldiğinde Meredith bavulunu toplamaya ara verdi. Yatağın üstünde açık duran bavula bakakaldı, ama düzgün bir şekilde katlanmış olan beyaz kazak yerine, hayatının boş manzarasını gördü.

Genellikle, aile tatillerini planlayan kişi oydu ve her zaman gidilecek yeri başkasının seçmesine izin verirdi. Jillian Büyük Kanyon'u görmek istemiş, bu yüzden yazın oraya kamp yapmaya gitmişlerdi; Maddy her zaman bir Tiki kızı[37] olmuş, Havaii'ye yapılan iki aile tatili bu takma adı sağlamlaştırmıştı ve Jeff kayak yapmayı çok sevdiğinden, her yıl Sun Valley'ye[38] gidiyorlardı.

Ama hiç kuzeye, Alaska'ya doğru gitmemişlerdi.

Neden böyle olmuştu? Neden Meredith kendi mutluluğunu umursamamaya bu kadar hazırdı? Meredith bu tercihleri sonuçlandırması için zamanı olduğunu, eğer on dokuz yıl boyunca çocuklarına öncelik verirse, sonra sıralamayı değiştirebileceğini ve kendisinin önemli olabileceğini düşünmüştü. Araba kullanırken şerit değiştirmek kadar kolaylıkla. Ama böyle olmamıştı; en azından Meredith için.

Meredith odasında etrafına bakarken, her yerde hatıralar, yaşadığı hayattan ufak tefek şeyler gördü; aile fotoğrafları, kızların

37 Havaii'ye özgü bir dans olan Hula dansını yapan kızlara verilen ad. (ç. n.)

38 Amerika Birleşik Devletleri'nin Idaho eyaletinde bulunan kayak ve tatil merkezi. (ç. n.)

yıllar boyunca yaptığı çeşitli resim ödevleri, Jeff le birlikte aldıkları hediyelik eşyalar. Orada, yatağın tam yanında, hayatının her günü bakmasına rağmen yıllardır gerçekten görmediği bir fotoğraf vardı. Fotoğrafta o ve Jeff gençtiler -aslında çocuktular-; ikisinin arasında, beşiğinde yatan, kel, gözleri pırıl pırıl parlayan küçük bir kızla, yeni evli bir çift. Jeff in uzun ve buğday sarısı saçları esen rüzgârla bronz yanaklarına savrulmuştu. Ve açıkça söylemek gerekirse, yüzündeki gülümseme nefes kesiciydi.

Kızlarını, Jillian'ı, aralarında tuttukları o gün, o kadar yıl önce, Jeff Meredith'e, O biziz, demişti. Bizim en iyimiz.

Ve birdenbire Jeff'i kaybedeceği düşüncesi, Meredith'e katlanabileceğinden fazla geldi. Arabasının anahtarlarını alıp Jeff in ofisine gitti, ama oraya varıp Jeff'e baktığında, kendini kaybetmekten de eşit ölçüde korktuğunu fark etti.

Dünyadaki en uzun sessizlik olabilecek bir sessizlikten sonra, "Sana yarın gideceğimizi hatırlatmak istedim," dedi.

"Bunu biliyorum."

"Evde kalıyorsun, öyle değil mi? Sanırım, kızlar seni her gün arayacaklar. Ben olmadan yaşayamayacağından eminler."

"Yanıldıklarını mı düşünüyorsun?"

Jeff ona yaklaştı, Meredith'in sadece ufacık bir gayretle dokunabileceği kadar yakındı. Meredith birdenbire bunu yapmayı arzuladı, ama kendini tuttu. "Yanılıyorlar mı?"

"Eve döndüğünde konuşuruz."

Konuşacağını bile fark edemeden Meredith'in ağzından, "Ya eğer..." çıkıverdi.

"Ya eğer ne?"

Meredith, en sonunda, "Ya eğer hâlâ ne diyeceğimi bilmiyorsam?" dedi.

"Yirmi yıldan sonra mı?"

"Çok çabuk geçti."

"Bir soru, Mere. Bana âşık mısın?"

Bir soru.

Nasıl olur da bir yetişkinin bütün hayatı bununla sınırlandırılabilirdi?

Sessizlik büyürken, Jeff masasının üzerinde duran çerçevelenmiş bir fotoğrafa uzandı. "Bu senin için," dedi.

Meredith fotoğrafa baktı; gözyaşlarının akmaya başlayacağını hissedebiliyordu. Bu evlilik fotoğraflarıydı. Bunca yıldır fotoğraf Jeff in masasının üzerindeydi. "Bunu artık masanda istemiyor musun?"

"Bunu sana o yüzden vermiyorum."

Jeff, her nasılsa, yirmi yıldır birlikte olmaktan, birbirlerini tanımalarından, tutkudan, aşktan ve her ikisiyle birlikte gelen hayal kırıklıklarından daha fazla şey anlatan bir yumuşaklıkla Meredith'in yanağına dokundu ve Meredith, Jeff'in fotoğrafı ona bunları hatırlayabilmesi için verdiğini anladı.

Meredith başını kaldırıp baktı. "Sana hiç Alaska'ya gitmek istediğimi söylemedim. Sanırım, söylemediğim birçok şey vardı." Meredith, Jeff'in kendisine bakışından, bunu anladığını biliyordu ve birdenbire Jeff'in onu ne kadar iyi tanıdığını hatırladı. Mezuniyette, doğumda ve babasının ölümünde hep yanında olmuştu. Hayatının büyük bölümünün en önemli tanığıydı. Ona hayallerinden bahsetme)^ ne zaman bırakmıştı? Ve neden?

"Keşke bana söyleseydin."

"Evet. Keşke."

Jeff en sonunda, "Kelimeler önemli, galiba," dedi. "Belki de baban bunu başından beri biliyordu."

Meredith başını salladı. Nasıl oluyordu da bütün hayatı bu basit gerçeğe indirgenebiliyordu? Kelimeler önemliydi. Meredith'in hayatı söylenmiş ve söylenmemiş şeylerle belirlenmişti ve şimdi evliliği sessizlikle yıkılıyordu. "O bizim olduğunu düşündüğümüz kişi değil, Jeff. Annem demek istiyorum. Bazen, bize bir hikâye anlatırken şey gibi... bilmiyorum. Başka bir kadına dönüşüyor. Neredeyse gerçeği öğrenmekten korkuyorum, ama duramam. Onun kim olduğunu bilmem gerek. Belki o zaman kim olduğumu da bilirim."

Jeff başını salladı ve daha yakma geldi. Öne eğilerek yanağını öptü.

"İyi yolculuklar, Meredith. Umarım aradığın şeyi bulursun."

On sekiz

Rainier Dağı şehrin ufuk çizgisine hâkim olduğunda, Seattle şehir merkezinde ender görülen, gökyüzünün masmavi olduğu günlerden biriydi. Henüz mevsim başı olduğu için kordon boştu, fakat çok yakında cadde boyunca uzanan hediyelik eşya dükkânları ve deniz mahsulleri restoranları turistlerle dolup taşacaktı. Ama şimdi şehir bölge halkına aitti.

Meredith 66 no'lu limana yanaşmış olan koskocaman yolcu gemisine baktı. Düzinelerce yolcu, terminalin etrafında dolaştı ve limandan ayrılmak için sıraya girdi.

Nina hızla çantasını omzuna atarak, "Hazır mısınız, kızlar?" diye sordu.

Valizleri taşımak için çıkış kapılarının yanında bekleyen görevlilere doğru ilerlerlerken, arkasında bavulunu güçlükle sürükleyen Meredith, Nina'ya, "Nasıl bu kadar az eşyayla seyahat edebiliyorsun, bilmiyorum," dedi. Valizlerini verdiler ve güverte iskelesine doğru ilerlemeye başladılar. Oraya vardıklarında, anneleri birdenbire durdu.

Meredith neredeyse annesine çarpıyordu. "Anne? Sen iyi misin?"

Annesi giydiği siyah, yüksek yakalı yün paltoya daha sıkı sarındı ve yolcu gemisine baktı.

Meredith tekrar, "Anne?" dedi.

Nina, annesinin omzuna dokundu. Usulca, "Sen Atlantik'i bir gemiyle geçtin, öyle değil mi?" dedi.

Annesi, "Babanızla birlikte," dedi. "Bunun dışında o yolculuktan çok fazla şey hatırlamıyorum. Gemiye binmek. Limandan ayrılmak."

Meredith, "Hastaydın," dedi.

Annesi şaşırmış görünüyordu. "Evet."

Nina, "Neden?" diye sordu. "Neyin vardı?"

"Şimdi olmaz, Nina." Annesi çantasının askısını tekrar omzuna yerleştirdi. "Pekâlâ. Hadi gidip odalarımızı bulalım."

Güverte iskelesinin tepesinde duran üniformalı bir adam belgelerine baktı ve onları yan yana olan kamaralarına götürdü. "Erken yenilecek akşam yemeğinde yerleriniz ayrılmış. İşte masa numaranız. Bavullarınız kabininize getirilecek. Limandan ayrılırken geminin baş tarafında kokteyl servisi yapacağız."

Nina, "Kokteyl mi?" dedi. "Biz varız. Hadi gidelim, bayanlar."

Annesi, "Ben sizinle orada buluşurum," dedi. "Yerleşmek için biraz zamana ihtiyacım var."

Nina, "Tamam," dedi, "ama çok fazla bekleme. Kutlamamız gerek."

Nina geminin parlak bordo ve mavi renklerle döşenmiş iç kısmından geçerek geminin dışa doğru çıkık, yuvarlak pruvasına giderken Meredith de peşinden gitti. Güvertede, yüzme havuzunun etrafında ve parmaklıklar boyunca yüzlerce insan toplanmıştı. Siyah beyaz üniformalı garsonlar, pırıl pırıl parlayan gümüş tepsilerde

renkli, şemsiyeler takılmış içkiler taşıyordu. Büfenin yanındaki alanda bir *mariachi*[39] grubu çalıyordu.

Meredith parmaklığa yaslandı ve içkisini yudumladı. "Bana ondan hiç bahsedecek misin?"

"Kimden?"

"Danny."

"Ah."

"Söz açılmışken, son derece seksiydi ve seni görmek için uçakla onca yol geldi. Neden kalmadı?"

Arkalarında, geminin düdüğü öttü. Koskocaman gemi limandan ayrılırken etraflarındaki bütün insanlar alkışladı ve bağırdı. Annesi görünürlerde yoktu. Büyük sürpriz!

"Atlanta'ya taşınmamı ve onunla evlenmemi istiyor."

"Bunu duyduğuna çok sevinmiş gibi görünmüyorsun."

"Evlenmek. Ben mi? Ben kariyerimi sadece sevmiyorum, onun için yaşıyorum. Ve evlenmek gerçekten bana göre değil. Neden sadece birbirimizi sevmeye devam edeceğimizi söylemiyor ve tekerlekli sandalyelere ihtiyacımız oluncaya kadar seyahat etmiyoruz?"

Bir ay önce bile, Meredith, Nina'ya bir sürü basmakalıp laf eder, hayatta önemli olan tek şeyin aşk olduğunu, Nina'nın aile kurması gereken yaşa geldiğini söyleyebilirdi, ama babasının ölümünden sonraki aylarda birkaç şey öğrenmişti. Her tercih izlediğin yolu değiştiriyordu ve yanlış yöne gitmek çok kolaydı. Bazen evlilik sadece evlenmekti. "Bu özelliğine hayranım, Neens. Senin bir tutkun var ve bunun peşinden gidiyorsun. Diğer insanlara boyun eğmiyorsun."

"Aşk yeterli mi? Ya onu seviyorsam, ama evlenemiyorsam? Ya hiçbir zaman beyaz bahçe çiti ve etrafta koşuşturan bir sürü çocuk istemiyorsam?"

1 39 Geleneksel Meksika müziği, (ç. n.)

"Önemli olan tek şey seçimlerin, Neens. Kimse sana senin için neyin doğru olduğunu söyleyemez."

"Eğer bunu tekrar yapacak olsaydın, bütün bu olanlardan sonra bile hâlâ Jeffi seçer miydin?"

Meredith bu soruyu hiç düşünmemişti; ama sorunun cevabını çok kolay bulmuştu. Her nedense, burada, etraflarında yabancılardan ve denizden başka hiçbir şey olmadan bunu kabul etmek çok daha kolaydı. "Onunla yine evlenirdim."

Nina kolunu Meredith'in omzuna koydu. "Evet," dedi, "ama hâlâ ne istediğini bilmediğini sanıyorsun."

Meredith, "Senden nefret ediyorum," dedi.

Nina onun omzunu sıktı. "Hayır, etmiyorsun. Sen beni seviyorsun."

Meredith gülümsedi. "Galiba seviyorum."

Konuklan karşılayan görevli onları çok büyük bir pencerenin yanındaki masaya götürdü. Camın başından sonuna kadar, miller boyunca boş okyanus uzanıyor, dalgalar batmakta olan güneşin ışığında devriliyordu. Yerlerine otururlarken, annesi kadın görevliye gülümseyip teşekkür etti.

Meredith, annesinin gülümsemesindeki içtenliğe o kadar şaşırmıştı ki gerçekten duraksadı. Yoğun programındaki diğer işlerin arasına bu görevi de sıkıştırarak yıllarca annesiyle ilgilenmişti. Bu yüzden, çok nadiren gerçekten annesine bakmış, babasının yanına giderken onun yanından geçmiş ve etrafından dolaşmıştı. Geçmiş aylarda bile, sık sık sadece ikisi yalnız kaldığında, aralarında sa-

dece birkaç dakika süren bir gerçek bağ vardı. Meredith annesini mesafeli ve soğuk biri olarak tanıyordu; onu böyle görmüştü.

Ama az önce gülümseyen kadın, tamamen başka biriydi. Sırlar içinde sırlar. Bu yolculukta keşfedecekleri şey bu muydu? Annelerinin şu iç içe geçen değerli Rus bebeklerinden biri gibi olduğu muydu ve eğer bu doğruysa, onlar gerçekten en dipte saklanan bebeği görebilecekler miydi?

Görevli, onlara menüleri verip, "Afiyet olsun," diyerek gitti.

Birkaç dakika sonra masalarına bakan garson geldiğinde, hiçbiri konuşmamıştı.

Nina, "Hepimizin içkiye ihtiyacı var," dedi. "Votka. Rus. En iyi votkanızdan."

Meredith, "Hayatta olmaz," dedi. "Tatilimde sek votka içmiyorum." Garsona gülümsedi. "Ben bir çilek *daiquiri*[40] alacağım, lütfen."

Nina gülümsedi. "Tamam. Ben sek bir *shot* votka ve buzlu bir *margarita*[41] alacağım. Bolca tuz."

Annesi, "Votka ve bir bardak şarap," dedi.

Meredith, "Ve İsimsiz Alkolikler toplantısı başladı," dedi.

Şaşırtıcı bir şekilde, annesi gülümsedi.

Nina içkiler geldiğinde, "Bize," dedi. "Meredith'e, Nina'ya ve Anya Whitson'a. Belki de ilk kez birlikteler."

Annesi irkildi ve Meredith annesinin kadehlerini tokuştururken bile onlara bakmadığını fark etti.

Kendini annesini yakından izlerken buldu; annesi dışarıya, engin mavi denize baktığında ağzının kenarlarında küçük bir kırışıklığın oluştuğunu fark etti. Sadece gece olduğunda yüzündeki bu

40 Yeşil limon suyu, çeşitli meyve suları çeşitleri, ufalanmış buz parçaları ve romla yapılan içki. (ç. n.)

41 Tekila, yeşil limon, limon suyu, *triple* sec'le karıştırılan içki. (ç. n.)

gerginliği kaybediyor gibi görünüyordu. Anneleri sohbeti takip etti ve üç yeni cevabını konuşulanlara ekledi. İkinci bir bardak şarap içti, ama alkolden rahatlamaktan çok tedirgin olmuş görünüyordu ve neredeyse tatlısını bitirir bitirmez hemen ayağa kalktı.

"Ben odama dönüyorum," dedi. "Bana katılacak mısınız?"

Nina hemen ayağa kalktı, ama Meredith cevap vermekte yavaş davranıyordu. "Emin misin, anne. Belki bu gece dinlenmelisin. Hikâyeyi yarın da anlatabilirsin."

Annesi, "Teşekkür ederim," dedi, "ama, hayır. Gel." Çabuk bir hareketle birdenbire döndü ve uzaklaştı.

Meredith ve Nina, annelerinin arkasından kalabalık koridorlardan geçerken acele etmek zorunda kaldılar.

Kendi odalarına gidip eşofmanlarım giydiler. Nina yanına gelip omzuna dokunduğunda, Meredith dişlerini fırçalamayı daha yeni bitirmişti. "Ona fotoğrafı gösterip çocukların kim olduğunu soracağım."

"Bunun iyi bir fikir olduğunu sanmıyorum."

"Çünkü sen kurallara uyan ve nazik olmaya çalışan cici bir kızsın." Nina sırıttı. "Ben diğer kız kardeşim. Konuyla ilgili hiçbir şey bilmediğini söyleyebilirsin. Bu konuda bana güvenir misin?"

Meredith en sonunda, "Elbette," dedi.

Yataklı, lüks kamaralarından çıkıp yandaki kamaraya gittiler.

Anneleri kapıyı açtı ve onları geniş kamarasından içeri buyur etti. Beklendiği gibi, kamara tertemizdi; hiçbir yerde etrafa saçılmış giysiler ya da kişisel eşya yoktu. Kamarada bulunan beklenmedik tek şey bir çaydanlık dolusu çay ve sehpanın üzerinde duran üç çay bardağıydı.

Annesi kendine bir bardak çay doldurup odanın köşesine yerleştirilmiş olan koltuğa gitti. Oturup kucağına bir battaniye örttü.

Meredith, annesinin karşısındaki iki kişilik kanepeye oturdu.

Nina, "Işıklan kapatmadan önce," dedi "Sana göstermem gereken bir şey var, anne."

Annesi başını kaldırdı. "Evet?"

Nina daha yakma geldi. Meredith'e ağır çekimmiş gibi gelen bir şekilde fotoğrafı cebinden çıkarıp annesine uzattı.

Anneleri derin bir nefes aldı. Yüzünde kalan azıcık renk gitmişti. "Eşyalarımı mı karıştırdın?"

Nina, "Masalın Leningrad'da geçtiğini ve birazının gerçek olduğunu biliyoruz. Vera kim, anne?" diye sordu. "Ve bu çocuklar kim?"

Anneleri başını salladı. "Bana sorma."

Meredith nazikçe kız kardeşinin sorduğu soruları yumuşatmaya çalışarak, "Biz senin kızlarınız," dedi. "Sadece seni tanımak istiyoruz."

Nina, "Babam da bunu istemişti," dedi.

Anneleri titreyen elindeki fotoğrafa baktı. Kamara o kadar sessizdi ki geminin çok aşağısına vuran dalgaların sesini duyabiliyorlardı. "Haklısın. Bu bir masal değil. Ama eğer hikâyenin geri kalanını duymak istiyorsanız, bu hikâyeyi anlatabileceğim tek yolla anlatmama izin vermelisiniz."

"Ama kim..."

"Soru sormak yok, Nina. Sadece dinle." Annesi solgun ve yorgun görünebilirdi, ama sesi tamamen güçlüydü.

Nina, Meredith'in elini tutarak yanına oturdu. "Tamam."

'Tamam, öyleyse." Anneleri koltuğunda geriye yaslandı. Fotoğrafın kaygan yüzeyine dokunarak parmağını üzerinde gezdirdi. İlk defa, o konuşmaya başladığında ışıklar açıktı. "Vera Yaz Bahçesi'ndeki o gün Safhaya âşık oldu ve omun için bu itsin değişmeyecek bir

karar. Annesi Vera'yla aynı fikirde olmamasına, Sasha'nın şiire olan tutkusundan korkmasına rağmen, Vera genç, kocasına tutkuyla âşık; ilk çocukları doğduğunda bu ona bir mucize gibi geliyor. O, Vera'nın hayatının ışığı ve ona Anastasia adını veriyorlar. Ertesi yıl Leo doğduğunda, Sovyetler Birliği'nde kötü bir dönem olmasına rağmen Vera bundan daha fazla mutlu olmanın mümkün olabileceğini düşünemiyor. Dünya bunu, Stalin'in kötülüklerini biliyor. İnsanlar ortadan kayboluyor ve ölüyor. Hiç kimse bunu babalarının ismini hâlâ güvenli bir şekilde söyleyemeyen Vera ve Olga'dan daha iyi bilemez. Ama 1941 yılının haziran ayında endişelenmek imkânsız ya da verimli kara toprağın

üzerinde diz çöküp bahçesinin bakımıyla uğraşırken Vera'ya öyle geliyor. Burada, şehrin dışında, onun ve Sasha'nın, Leningrad'ın uzun beyaz kışı boyunca idare etmelerini sağlayacak sebzelerini yetiştirdikleri, parsellenmiş küçük bir arazileri var. Sasha üniversitede okuyup sadece Stalin'in izin verdiği şeyleri öğrenirken Vera hâlâ kütüphanede çalışıyor. Onlar iyi ya da en azından sessiz birer Sovyet vatandaşı hâline geliyorlar, çünkü bugünlerde siyah arabalar her yerde. Sasha'nın okulunu bitirmesine sadece bir yıl kaldı ve üniversitelerden birinde öğretmenlik işi bulmayı umuyor.

Leo hâlâ bir sebzeden çok kök hâlinde olan küçük, turuncu bir havucu elinde tutarak Vera'ya, "Anne, bak!" diye sesleniyor. Vera onu pataklaması gerektiğini biliyor, ama gülümsemesi o kadar bulaşıcı ki, Vera şaşırıyor. Dört yaşında, babasının altın sarısı buklelerine ve tatlı gülümsemesine sahip. "Havucu yerine koy, Leo, büyümek için hâlâ zamana ihtiyacı var."

Kardeşinin neşeli olduğu kadar ciddi olan beş yaşındaki Anya, "Ona havucu çekip çıkarmamasını söyledim," diyor.

Vera gülümsememeye çalışarak, "Ve haklıydın," diyor. Vera sadece yirmi iki yaşında olmasına rağmen çocuklar onu olgunlaştırdı; Vera ve Sasha sadece yalnızken gerçekten hâlâ gençler.

Vera bahçede işini bitirdiğinde, çocuklarını bir araya getirip ikisini de elinden tutuyor ve evlerine doğru uzun bir yürüyüş başlıyor.

Leningrad'a döndüklerinde akşamüzeri ve sokaklar bağıran ve koşan insanlarla dolu. Önceleri Vera herkese güç veren şeyin sadece belye nochi olduğunu düşünüyor, ama Fontanka Köprüsü'ne varır varmaz, konuşmaları, bir düzine tartışmanın başladığını, endişe titreşimlerini duymaya başlıyor.

Bir hoparlörden gelen cırtlak sesi ve o keskin kelimeyi -Dikkat- duyuyor. Tam anons başlarken çocuklarının ellerini sıkıca tutarak, kalabalığın içinde güçlükle ilerliyor. "Sovyetler Birliği'nin vatandaşları... saat sabah 4.00'te savaş ilan etmeden... Alman birlikleri ülkemize saldırdı..."

Anons onlara iyi birer Sovyet vatandaşı olmalarını, Kızıl Ordu'ya yazılmalarını, düşmana direnmelerini söyleyerek hiç durmadan devam ediyor, ama Vera bunu daha fazla dinlemiyor. Tek düşünebildiği eve gitmek zorunda olduğu.

Moika'daki toprak setin yakınında bulunan dairesine geri dönmeden çok önce çocuklar ağlamaya başlıyor. Vera neredeyse onları duymuyor. Yavrularının elini tutan bir anne olmasına rağmen, o aynı zamanda birinin kızı ve karısı; şu anda görmek istediği kişiler annesi ve kocası. Çocukları kirli merdivenlerden yukarı çıkarıp ürkütücü bir şekilde sessiz olan koridordan ge-

giriyor. Dairelerinde hiçbir ışık yanmıyor, bu yüzden gözlerinin alışması bir an sürüyor.

Hâlâ iş elbiseleri içindeki annesi ve Olga, pencerelerden birinin önünde durmuş, camlara gazete kâğıdı yapıştırıyor. Vera döndüğünde, annesi tökezleyerek gazete kapladığı pencereden geri çekilip, "Tanrı'ya şükür," diyor ve Vera'ya sarılıyor.

Annesi, "Hızlıca yapmamız gereken şeyler var," diyor ve Olga pencereye gazete kaplamayı bitirip yanlarına geliyor. Vera, Olga'nın ağladığını görebiliyor; çilli yanaklarında gözyaşlarının izleri var ve açık kızıl saçları karmakarışık. Olga'nın, korktuğu zaman saçını çekmek gibi bir alışkanlığı var.

Arınesi çabuk hareket ederek, "Vera," diyor. "Sen Olga'yı al ve dükkâna gidin. Uzun süre dayanacak ne bulursan satın al. Buğday, bal, şeker, domuz yağı. Ne olursa. Ben hemen bankaya gidip bütün paramızı çekeceğim." Annesi sonra Leo ve Anya'nuı önünde diz çöküyor. "Burada yalnız başınıza kalıp bizim dönmemizi bekleyeceksiniz."

Anya hemen sızlanmaya başlıyor. "Ben seninle gelmek istiyorum, büyükanne."

Büyükannesi Anya'nın yanağına dokunuyor. "Şimdi çocuklar için bile durum farklı." Vera'nın annesi ayağa kalkıp diğer odadan çantasını alıyor ve mavi hesap cüzdanının içinde olduğundan emin olmak için çantasını kontrol ediyor.

Üçü de evden çıkıyor; kapıyı arkalarından kapatıp, kilidin yerine oturduğunu duyuyorlar. Neredeyse hemen kapının diğer tarafından ağlama sesi duyuluyor.

Vera annesine bakıyor. "Onları kapı kilitliyken burada böyle yalnız bırakamam..."

Annesi yorgun bir şekilde, "Bu andan itibaren akıl almaz birçok şey yapacaksın," diyor. "Hadi şimdi çok geç olmadan gidelim."

Dışarıda gökyüzü bulutsuz, masmavi ve birinci kattaki pencerelerin altında büyüyen leylakların kokusu havaya yayılıyor. Böyle bir günde Leningrad'da savaşın devam etmesi imkânsız gibi görünüyor; onlar köşeyi dönüp insanların kapalı kapılar önünde tıklım tıklım bir kalabalıkta, hesap cüzdanlarım havada sallayıp bağırdıkları, kadınların ağladığı bankaya varana kadar...

Annesi, "Zaten çok geç kaldık bile," diyor.

Etrafına bakarak yine sinirli bir şekilde saçını çeken Olga, "Ne oluyor?" diye soruyor. Onun yanında yaşlı bir kadın, inliyor ve gürültülü bir sesle yere yığılıp kalıyor. Birkaç saniye içinde, kalabalığın arasında kayboluyor.

"Bankalar şu an için kapalı. Çok fazla insan parasını çekmeye çalıştı." Annesi kanayıncaya kadar alt dudağını ısırıyor ve sonra onları bakkal dükkânına götürüyor. Burada, insanlar her ne taşıyabiliyorlarsa alıp gidiyorlar. Raflar neredeyse boşalmış. Fiyatlar çoktan iki-üç katına çıkmış.

Vera bunu anlamakta güçlük çekiyor. Savaş daha yeni duyuruldu, ama yine de bütün erzaklar çoktan tükendi ve etrafındaki insanlar şaşırmış ve umutsuz görünüyor.

Annesi sadece, "Bunu daha önce de yaşamıştık," diyor.

Dükkânda, sadece buğday, un, kurutulmuş mercimek ve domuz yağı almaya yetecek kadar /yaraları var. Çok az olan erzaklarını kalabalık caddelerden evlerine taşıyarak, saat altıyı biraz geçe evlerinden içeri giriyorlar.

Vera çocuklarının ağladığını duyabiliyor ve bu onun kalbini kırıyor. Kapıyı açıp onları kucağına alıyor. Leo kollarını Vera'nın boynuna dolayıp sıkıca tutunarak, "Seni özledim, anne," diyor.

Vera o zaman tek bir şey konusunda annesinin sözünü dinlemeyeceğini, asla çocuklarım yalnız bırakmayacağını düşünüyor.

Anya'ya, "Baban nerede?" diye soruyor, Anya küçük omuzlarını silkiyor.

Şimdiye kadar eve gelmiş olması gerekirdi.

Annesi, "Eminim iyidir" diyor. "Caddelerden geçmek zor olacak."

Fakat endişe Vera'nın içini kemiriyor, her geçen dakika daha da artıyor.

Nihayet, saat sekizde Sasha eve geliyor. Yüzünün bir yanı kirli ve saçları terden ıslak.

Onu kollarına alarak, "Veruşka," diyor; Sasha o kadar sıkı sarılıyor ki Vera soluk alamıyor. "Tramvaylar doluydu. Buraya kadar bütün yol boyunca koştum. Sen iyi misin?"

Vera, "Şimdi iyiyiz," diyor.

Ve Vera buna inanıyor.

O gece büyükannesi sıcak karanlıkta horlarken, Vera yatağının içinde oturuyor. Çaprazlama yapıştırılmış kocaman bantlar ve penceredeki gazete kâğıtları sadece azıcık ışığın pencereden girmesine izin veriyor. Bunun dışında şehir garip, tüyler ürpertici bir şekilde sessiz. Sanki Leningrad'ın kendisi ani ve derin bir nefes almış ve vermeye korkuyormuş gibi.

Loş karanlıkta, evleri daha bile küçük ve karışık görünüyor. Oturma odasında üç dar yatak ve mutfakta çocukların karyolalarıyla, burada artık neredeyse adım atacak yer yok. Yemek

zamanlarında bile hep birlikte değiller. Masada herkesin oturmasına yetecek kadar yer ya da sandalye yok.

Çok fazla uzakta olmayan annesi ve Olga da uyanmış, yataklarının içinde oturuyorlar. Sasha, Vera'nın yanında, daha önce hiç görmediği kadar sessiz.

Olga, "Ne yapmamız gerektiğini bilmiyorum," diyor. On dokuz yaşında savaşı değil, aşkı, romantizmi ve geleceğini düşünüyor olmalı. "Belki Almanlar bizi kurtaracak. Yoldaş Stalin..."

Annesi uyumakta olan annesine göz atarak sert bir şekilde, "Şiişt," diyor. Bazı şeyler asla yüksek sesle söylenemez. Olga, şimdiye kadar bunu öğrenmiş olmalı.

Annesi, "Yarın işe gideceğiz," diyor. "Ve ertesi gün de, ondan sonraki gün de aynı şeyi yapacağız. Şimdi uyumalıyız. İşte, Olga, dön, sana sarılacağım."

Onlar uyumak için yerleşirlerken, Vera eski yatağın gıcırtısını duyuyor. Kocasının yanına uzanıyor, kollarında kendini güvende hissetmeye çalışıyor. Yüzünü apaçık görebilmek için çok az ışık var; o sadece gri ve siyah parçalar hâlinde, ama soluk alışı düzenli ve sakin; soluğunun sesi, Vera'nın kalbinin atışlarıyla ahenk içinde olması onu sakinleştiriyor. Vera şimdi taktığı yüzük kadar aşina olduğu Sasha'nın yanağına, yeni çıkmaya başlayan yumuşak sakalına dokunuyor. Vera onu öpmek için öne doğru eğiliyor ve bir an için, Sasha'nuı dudakları kendi dudakları üzerindeyken, başka hiçbir şey yok; ama sonra Sasha geri çekilerek, "Güçlü olman gerekecek, Veruşka," diyor.

Veronika onu kollarında tutarak, "Güçlü olacağız," diyor.

İki gece sonra silah sesleriyle uyanıyorlar.

Vera yataktan fırlıyor, kalbi güm güm atıyor. Çocuklarına ulaşmaya çalışırken annesinin yatağının üzerine düşüyor. Silah sesleri kalın olmayan pencereleri takırdatıyor ve Vera koridordaki ayak seslerini, insanların bağırışlarını duyabiliyor.

Sasha, şaşırtıcı bir şekilde sakin konuşarak, "Acele et," diyor. Vera'nın annesi taşıyabileceği kadar yiyecek alırken, Sasha herkesi bir araya topluyor. Dışarı, caddeye çıkıp, solgun mavi gökyüzünün altında, komşularından oluşan bir kalabalığın içine girinceye kadar ne olduğunu anlamıyorlar: Bunlar yakında gelecek olan şeye karşı tatbikat yapan Rus uçaksavar topları.

Caddede hiç barınak yok. Kendi oturduğu binadaki insanları organize eden Vera'nın annesi: Yarın zemin kattaki depoya gidecekler ve orayı bir barınak hâline getirecekler.

Nihayet, silah sesleri ve patlamalar arasındaki tuhaf sessizliğin ortasında Sahsa, Vera'ya bakıyor. Leo onun kollarında uyuyor (bu çocuk ne olursa olsun uyuyabiliyor) ve Anya onun yanında, endişeli bir şekilde başparmağını emiyor ve battaniyesinin ucunu okşuyor. Bu, savaşın başlangıcından çok önce vazgeçtiği bir bebeklik alışkanlığı ve şimdi geri gelmiş.

Sahsa, Vera'ya, "Biliyorsun, gitmem gerek," diyor.

Vera başını sallıyor, birdenbire ateşlenen silahların hiçbir anlam ifade etmediğini düşünüyor; kocasının yüzündeki belirsiz bakış daha korkutucu.

"Ben bir üniversite öğrencisi ve şairim," diyor. "Ve sen de yönetimin düşmanı bir suçlunun kızısın."

"Şiirlerinden hiçbirini yayınlamadın..."

"Ben şüpheliyim, Vera. Bunu biliyorsun. Sen de öylesin,"

"Gidemezsin. Gitmene izin vermeyeceğim."

Sasha'nın söylediği, "Çok geç, Vera," oluyor. "Halkın Gönüllüleri Ordusu'na katıldım."

Annesi o zaman. Vera'nın yanında, sıkıca kolunu tutuyor. Sakince, duygulanın belli etmeden, "Elbette, gidiyorsun, Sahsa," diyor ve Vera, annesinin ses tonundaki uyarıyı duyuyor. Verilen izlenim her zaman önemli. Şimdi, çevrelerinde silahlar patlarken bile, siyah bir araba caddeyi kolaçan ediyor.

Sasha, "Yapılacak en doğru şey bu," diyor. Biz Sovyet Ordusu'yuz. Dünyadaki en iyi ordu. Çok geçmeden Almanlara hadlerini bildireceğiz ve ben eve döneceğim."

Vera, elini tutarak, her kelimeyi, komşuları ve hatta yabancıları bile dinleyerek, küçük Anya'yı yanında hissediyor.

Ne hissetmesi ve söylemesi gerektiğini biliyor, ama bunun için gücü olup olmadığını bilmiyor. Bir keresinde babası da ona neredeyse aynı şeyleri söylemişti: Endişelenme, Veronika Petrovna, senin için her zaman burada olacağım."

Veronika, "Geri döneceğine söz ver," diyor.

Sasha, kolayca, "Söz veriyorum," diyor.

Ama Vera bazı sözlerin verilmesini istemenin ve alınmasının anlamsız ve yararsız olduğunu biliyor. Vera annesine döndüğünde, bu gerçek aralarında paylaşılıyor ve Vera kendi çocukluğunu anlıyor. Çocukları için güçlü olması gerekecek.

"Bu vazgeçmene izin vermeyeceğim birsöz,AleksandrİıxmouiÇ."

Vera, sabahleyin erken kalkıyor; sessiz karanlıkta, düğün gününde çekilmiş olan tek bir fotoğraflarım buluyor.

Neşeli ve gülümseyen yüzlerine bakıyor. Fotoğrafı çerçeveden çıkarıp önce ikiye, sonra tekrar ikiye katlarken gözyaşları fotoğrafı bulanıklaştırıyor. Onu Sasha'nın ceketinin cebine sokuyor.

Arkasında ayak seslerini duyuyor, Sasha'nın ellerini omuzlarında hissediyor.

Sasha, yumuşak bir şekilde yanağını öperek, "Seni seviyorum, Veruşka," diyor.

Vera, Sasha arkasında olduğu için memnun. "Ben de seni seviyorum, Sahsa," dediğinde onun gözlerinin içine bakacak gücü olup olmadığından emin değil.

Bana geri dön.

Kaşla göz arasında Sasha gidiyor.

On dokuz

Vera ve Olga işlerinde şanslılar. Olga Ermitaj Müzesi'nde ve Vera Leningrad Halk Kütüphanesinde çalışıyor. Şimdi ikisi de Sovyetlerin tarihinin asla yok olmaması içirt sanat ve edebiyat şaheserlerini kasalara koyarak günlerini karanlık, sessiz odalarda geçiriyor. O gün için işleri bittiğinde, Vera kendi başına eve yürüyor. Bazen Yaz Bahçesi'ni görebilmek ve Sasha'yla karşılaştığı günü hatırlayabilmek için yolunu değiştirip oraya gidiyor, ama o günü hatırlamak gittikçe zorlaşıyor. Leningrad'ın çehresi daha şimdiden değişmeye başlıyor. Bronz Atlı heykeli kum torbaları ve uzun tahtalarla kaplı. Smolny'nin üzerinde kamuflaj ağları asılı. Deniz Kuvvetleri Komutanlığının altın renkli kulelerinin üzerine gri boya dökülmüş. Vera'nın baktığı her yerde, insanlar hava akını barınakları inşa etmekle, yiyecek için kuyrukta beklemekle, hendek kazmakla meşgul. Semalar hâlâ mavi ve bulutsuz; üzerlerine henüz bomba atılmadı, ama gelmek üzereler ve onlar bunu biliyor. Hoparlörler her gün Alman birliklerinin ilerleme raporlarını haykırıyor. Almanların Leningrad iskeletler üzerine inşa edilmiş olan sihirli

şehirlerine ulaşacaklarına hiç kimse inanmıyor, ama bombalar buraya düşecek. Bundan hiç kuşkuları yok.

Eve dönerken Vera bankaya uğrayıp bir ay için izin verilen iki yüz rubleyi çekiyor ve parayı aldığında üç somun ekmek ve bir teneke peynir almak için kuyrukta bekliyor. Vera bugün şanslı; uzun bekleyişinin sonunda yiyecek alabilecek. Bazen sıranın önüne geldiğinde tek gördüğü şey dükkânın kapanmış olduğu.

Vera akşam sekizde nihayet eve döndüğünde, Anya ve Leo'yu oturma odasında yataktan yatağa atlayarak ve birbirlerine ateş ediyorlarmış gibi ses çıkararak savaş oyunu oynarken buluyor.

Leo, Vera'yı gördüğünde, "Anne!" diye çığlık atıyor. Yüzüne dişlerini gösteren kocaman bir gülümseme yayılıyor ve Leo, Vera'ya doğru koşup kendini kollarına atıyor. Anya, Leo'nun hemen arkasında, ama Vera'ya o kadar sıkı sarılmıyor. Bu savaş Anya'yı üzmüş ve o herkesin bunu bilmesini istiyor. Günlerini bir kreşte geçirmeyi, saat altıya kadar eve gelememeyi ve sonra, "pis kokan yan komşu Bayan Newsky"yle birlikte olmayı sevmiyor.

Vera yine de Anya'yı kollarına alırken, "Benim yavrularım nasıllar?" diye soruyor. "İkiniz bugün okulda ne yaptınız?"

Anya odaklanmış bir hâlde yüzünü buruşturarak annesine, "Ben bebeklerin okuluna gitmek için çok büyüğüm,"diyor.

Vera kızının başını okşayıp mutfağa gidiyor. Olga evden içeri girdiğinde, Vera ocağın başında, kaynaması için su koyuyor.

Olga soluk soluğa, "Duydun mu?" diyor.

Vera arkasını dönüyor. "Ne oldu?"

Olga tedirgin bir şekilde çubuklarla oynamakta olan Anya ve Leo'ya bakıyor. Sesini alçaltarak, "Leningrad'ın çocukları," diyor. "Tahliye ediliyorlar."

Tahliyenin sabahında, Vera kendini hasta hissederek uyanıyor. Yavrularını uzakta bir yerlere gidecek bir trene bindirip sonra da öylece hayatına devam edemez, bunu yapamaz. Vera yatakta, bu kalabalık evde olabileceği kadar yalnız, pas lekeleri ve su izleriyle lekelenmiş tavana bakarak uzanıyor. Annesinin yatakta huzursuz bir şekilde döndüğünü ve altmış santim uzaktaki yatakta Olga'nın yavaşça horladığını duyabiliyor.

Annesi, "Vera," diyor.

Vera yan dönüyor.

Annesi Vera'ya bakıyor. Yan yana duran yataklarında neredeyse birbirlerine dokunacak kadar yakınlar. Olga yatakta döndüğünde, tel tel olmuş bir battaniye annesinin omuzlarından düşüyor. Annesi, "Bunu düşünemezsin," diyor ve Vera günün birinde kendi çocuklarının ne düşündüğünü onlardan önce büip bilemeyeceğini merak ediyor.

Vera, "Nasıl düşünmem?" diyor. Bütün hayatı boyunca iyi bir Sovyet vatandaşı olmanın ne olduğunu, kurallara nasıl uyulacağını ve nasıl başını eğip dikkat çekecek hiçbir hareket yapmayacağım anladı. Ama bu... Vera bunu öylece nasıl yapabilir?

'Yoldaş Stalin'in her yerde gözleri var. Kesinlikle Almanları izliyor ve çocuklarımız güvende olabilmeleri için nereye gidebileceğini biliyor. Ve bütün işçilerin çocukları gitmeli. İşte bu kadar basit"

"Ya onları bir daha göremezsem?"

Annesi örtüleri açıp yataktan çıkıyor, aralarındaki ufacık alanı geçiyor. Yatağa girip Sasha'nın tarafına yatıyor ve Vera'yı kollarına alıp, eskiden, Vera küçükken yaptığı gibi, siyah saçlarım

okşuyor. "Biz kadınlar kendimiz değil başkaları için seçimler yaparız ve anne olduğumuzda biz... çocuklarımız için ne gerekiyorsa ona katlanırız. Onları koruyacaksın. Bu seni, onları incitecek. Senin görevin, kalbinin kırıldığını saklayıp ihtiyaçları olan şeyi yapmak."

"Sasha bana güçlü olmam gerekeceğini söylemişti."

Annesi başını sallıyor. "Yine de erkeklerin bunu anladığını sanmıyorum. Senin Sasha'nın bile. Silahları ve fikirleriyle uygun adım yürüyüp cesareti bildiklerini sanıyorlar."

"Şimdi babamdan bahsediyorsun."

"Belki de ondan bahsediyorum."

Bir süre konuşmadan öylece yatıyorlar.

Vera, uzun zamandır ilk kez babasını düşünüyor. Bu ne kadar acı verse de, yakında olacak şeyi düşünmekten daha iyi. Vera gözlerini kapatıyor ve karanlıkta, caddede, eski evlerinin önünde, babasının gidişini izliyor.

Yün eldivenlerinin içinde, Vera'nın parmakları buz gibi ve ayak parmakları soğuktan karıncalanıyor.

Yüzünü babasına dönerek, "Seninle birlikte kafeye gelmek istiyorum," diye yalvarıyor. Etraflarında kar atıştırıyor, kar taneleri Vera'nın çıplak yanaklarına konuyor.

Babası ona gülümsüyor; kocaman siyah bıyığı dudağının üstünden sarkıyor.

"Veruşka, orası kızlara göre bir yer değil, bunu biliyorsun."

"Ama sen yazdığın şiirleri okuyacaksın. Ve Anna Ahmatova orada olacak. O bir kadın."

Babası kararlı görünmeye çalışarak, "Evet," diyor, "bir kadın. Sen hâlâ bir kızsın."

Babası eldivenli elini omzuna bastırarak, "Günün birinde," diyor, "sen kendi güzel kelimelerini yazacaksın. O zamana kadar Stalin'in ilerleme anlayışı olan bu berbat Sovyet realizmi yerine okullarımızda yeniden edebiyat öğretecekler. Sabırlı ol. Caddenin karşı tarafına geçtiğimde bana el sallayıp içeri gir."

Vera karların içinde durarak babasının gidişini izliyor. Minik beyaz yangın topları, neredeyse hemen aşağıya kayan su damlalarına dönüşerek, soğuk parmaklar gibi yakasının altına kayıp yanaklarına düşüyor.

Çok geçmeden babası sadece bir bulanıklık, bütün bu beyazlığın içinde hareket eden bir gri leke oluyor. Vera babasının belki el sallamak için durduğunu düşünüyor, ama bundan emin olamıyor. Bunun yerine, gecenin karların üstüne nasıl çöktüğünü, renkleri ve dokuları nasıl değiştirdiğini görüyor ve günlüğünde betimleyebilmek için bunu aklında tutmaya çalışıyor.

Vera şimdi usulca, "Eskiden bir yazar olmayı hayal ettiğimi hatırlıyor musun?" diyor.

Annesi daha da usulca, "Hepsini hatırlıyorum," demeden önce uzun zaman geçiyor.

"Belki günün birinde..."

Annesi Vera'nın saçını okşayarak, "Şişşt," diyor. "Bu sadece daha fazla acı verecek. Bildiğim şey bu."

Vera, annesinin sesindeki hayal kırıklığını ve kabullenişi duyuyor. Günün birinde böyle konuşup konuşamayacağını ya da vazgeçmenin daha kolay görünüp görünmeyeceğini merak ediyor. Ne söyleyeceğini düşünemeden mutfakta Leo'yu duyuyor. Leo hiç şüphesiz en iyi arkadaşı olan pelüş tavşanla konuşuyor.

Vera, Başladı, diye düşünüyor. Annesinin öpücüğünü hissediyor, kulağına fısıldanan kelimeleri duyuyor, ama anlayamıyor.

Kafasının içindeki uğultu çok yüksek. Yavaşça yataktan kalkıp doğruluyor. Önceki gece gibi bu sabah da hava sıcak olmasına rağmen, Vera bir etek ve kazak giymiş. Yıpranmış bir çift ayakkabı yatağın ucunda onu bekliyor. Şimdi hepsi giyinik uyuyor. Her an bir hava akını gelebilir.

Hareketlerinin çıkardığı sesler küçük daireyi kaplıyor. Olga hâlâ uykusu olduğunu ve. tabloları kutulara koymaktan kollarının ağrıdığını söyleyerek sızlanıyor, büyükannesi sümkürüyor, Anya herkese acıktığını söylüyor.

Bunların hepsi çok olağan.

Vera boğazında düğümlenen yumruyu yutmaya çalışıyor, ama yumru kaybolmuyor. Vera mutfakta çok güzel altın sarısı bukleler ve etkileyici yeşil gözlerle babasının tam bir kopyası olan Leo'yu görüyor. Leo. Onun aslanı. Leo şimdi gülüyor; zavallı, tek gözlü, eskipüskü tavşanına belki bugün Yaz Bahçesindeki kuğuları besleyebileceklerini söylüyor.

Anya, beş yaşındaki bir çocuk için inanılmayacak kadar akıllı görünerek, "Bu bir savaş," diyor. Peltek konuşması bu cümleyi yumuşatıyor, ama Anya'nın bütün heyecanı gözlerinde. Bu kız tıpkı Vera'nın bir zamanlar olmayı hayal ettiği gibi çok güçlü.

Vera, "Aslında," diyor, "yürüyüşe çıkacağız." Vera bunu söylediğinde, kendini fiziksel olarak hasta hissediyor, ama annesi Vera'nın arkasında duruyor; onun bir dokunuşuyla Vera devam edebiliyor. Odanın diğer tarafına geçerek paltolarını alıyor. Dün gece Vera yavrularının paltolarının astarlarına para ve mektup dikerek geç saate kadar ayakta kalmıştı.

Leo hemen ayağa kalkıyor, tekrar tekrar, "Yürüyüş!" diyerek neşeyle ellerini çırpıyor. Anya bile gülümsüyor. Savaş duyurulduğundan beri sadece beş gün oldu, ama bu süre içinde eski hayatları yok oldu.

Kahvaltı bir cenaze töreniymiş gibi sessiz bakışmalar ve öne eğik bakışlarla geçiyor. Annesi hariç hiç kimse Vera'nın yüzüne bakamıyor. Kahvaltının sonunda, büyükannesi ayağa kalkıyor. Vera'ya baktığında gözleri yaşlarla doluyor ve yüzünü çeviriyor.

Büyükannesi kulağı tırmalayan bir sesle, "Gel, Zoya," diyor. "Geç kalmak iyi görünmez."

Vera annesinin dudağının ısırdığı yerden kanadığını görebiliyor. Annesi torunlarının yanına gidip diz çöküyor ve onları kollarına alıp sarılıyor.

Leo, "Ağlama, büyükanne," diyor. "Yarın bizimle yürüyüşe gelebilirsin."

Odanın diğer tarafında, Olga gözyaşlarına boğuluyor ve hemen kendini kontrol etmeye çalışıyor. "Ben gidiyorum, anne."

Annesi yavaşça onları bırakıp tekrar ayağa kalkıyor. Torunlarına söylediği son şey, "Ustu durun," oluyor. Vera'ya yüz ruble uzatıyor. "Kalan bütün paramız bu. Üzgünüm..."

Vera başını sallayıp annesini son defa kucaklıyor. Sonra doğruluyor. "Hadi gidelim, çocuklar."

Güzel, güneşli bir gün. Altısı birlikte, yürüyebildikleri kadar uzun süre yürüyor; ilk ayrılanlar, ikisinin de çalıştığı Badayev yiyecek depolanılın olduğu yöne doğru dönen anne ve büyükanne; sonra Olga ayrılıyor. Yeğenlerini sımsıkı kucaklıyor, gözyaşlarını saklamaya çalışıyor ve tramvay durağına doğru koşuyor.

Şimdi kalabalık caddede yürüyen sadece Vera ve çocuklar. Vera'nın etrafında hendekler kazılıyor, barınaklar inşa ediliyor. Yaz Bahçesi'ne gidiyorlar, ama havuzda kuğular yok ve heykeller kum torbalarıyla kaplanmış. Bugün burada oynayan çocuklar, çalan bisiklet zilleri yok.

Vera büyük bir neşeyle gülümseyerek, çocuklarını ellerinden tutup şehrin daha önce hiç gelmedikleri bir yerine götürüyor.

Girdikleri binada kargaşa var. Kuyruklar tekdüze kıyafet giymiş, hayal kırıklığına uğramış, asık suratlı Parti mensuplarının oturduğu, evrak yığınlarıyla dolu masaların önünden başlayıp kıvrılarak koridorun başından sonuna kadar her yöne uzanıyor.

Vera doğruca ilk işlem kuyruğuna gitmeleri ve sıralarını beklemeleri gerektiğini biliyor, ama birdenbire olması gerektiği kadar güçlü değil. Derin bir nefes alarak, çocuklarını bir köşeye götürüyor. Köşe sessiz değil; insanların ayak sesleri, ağlamaları, hapşırmaları, yalvarmaları her yerde. Her yer ter, soğan ve tütsülenmiş et kokuyor.

Vera diz çöküyor.

Anya kaşlarını çatıyor. "Burası kokuyor, anne."

Leo, tavşanını kucaklayarak, "Yoldaş Floppy burayı sevmiyor," diyor.

"Baban, Halkın Gönüllüleri Ordusu'ıa katılmaya gittiğinde bize hepimizin güçlü olması gerektiğini söyledi, hatırlıyor musun?"

Leo tombul pembe bir yumruk göstererek, "Ben güçlüyüm," diyor.

Anya, "Evet," diyor. Şimdi şüpheleniyor. Vera, Anya'nın, kolundaki paltolara ve evden getirdiği valize baktığını görüyor.

Vera kırmızı kalın yün paltoyu alıp düğmeleri boğazına kadar ilikleyerek Anya'ya giydiriyor. Anya durmadan kıpırdayıp, sızlanarak, "Bunun için çok sıcak, anne," diyor.

Vera sakince, duygularını belli etmeden, "Bir yolculuğa çıkıyorsun," diyor. "Çok uzun değil. Sadece bir ya da iki hafta. Ve paltona ihtiyacın olabilir. Ve işte... bu bavulun içine birkaç kıyafet ve biraz yiyecek koydum. Her ihtimale karşı."

Anya kaşlarını çatarak, "Sen palto giymiyorsun," diyor.

"Ben... ah... çalışmam ve evde kalmam gerek, ama çok geçmeden eve döneceksiniz ve ben sizi bekliyor olacağım. Geri döndüğünüzde..."

Anya kararlı bir şekilde, "Hayır," diyor. "Sensiz gitmek istemiyorum."

Leo, "İstemiyorum," diye ağlıyor.

"Başka seçeneğimiz yok. Bunun ne demek olduğunu anlıyor musunuz? Savaş başlıyor ve büyük yoldaşımız Stalin siz çocukların güvende olmasını istiyor. Kızıl Ordumuz zafer kazanıncaya kadar trenle güneye kısa bir yolculuk yapacaksınız. Sonra eve, babanıza ve bana geri döneceksiniz."

Leo şimdi ağlıyor.

Anya, mavi gözleri yaşlarla dolarak, "Gitmemizi mi istiyorsun?" diye soruyor.

Vera, başını sallarken bile, Hayır, diye düşünüyor. "Senin küçük kardeşine göz kulak olmana ihtiyacım var," diyor. "Sen çok güçlü ve akıllısın. Her zaman onunla kalacak, asla yanından ayrılmayacaksın. Tamam mı? Benim için güçlü olabilir misin?"

Anya, "Evet, anne," diyor.

Sonraki beş saatte birbiri ardına kuyruğa giriyorlar. Çocuklar işleme tabi tutuluyor ve gruplara ayrılıp başka bir kuyruğa gönderiliyorlar. Öğlen sona erdiğinde, tahliye merkezi gerçekten anneler ve çocuklarıyla dolup taşıyor, ama burası tuhaf bir şekilde sessiz. Çocuklar söylendiği gibi oturuyor; ihtiyaç duymamaları gereken paltoları giymiş olan çocukların yüzleri terden parlıyor. Annelerin hiçbiri birbirine bakamıyor; kendi acısının başka bir kadının gözlerine yansıdığını görmek çok fazla acı veriyor.

Ve nihayet tren geliyor. Metal tekerlekler gıcırdıyor, duman havaya yükseliyor. Önceleri kalabalık öylece oturuyor, hiç kimse kımıldamak istemiyor, ama tren düdüğü sessizliği deldiğinde, anneler bir sürü gibi koşuyor; sertçe dirsek atarak, telaşla birbirlerinin yanından geçerek, çocuklarına onları kurtaracak trende bir yer bulmaya çalışıyorlar.

Vera kalabalığı yararak sıranın önüne geliyor. Yanında duran tren duman soluyup madeni sesler çıkararak canlı gibi görünüyor. Parti mensupları bu alanda dolaşıp acımasızca anneleri çocuklarından ayrılmaya zorluyor. Leo ağlıyor, Vera'ya sımsıkı tutunuyor. Her nedense daha kötü bir şekilde, sessizce Anya da ağlıyor.

"Birbirinize iyi bakın ve birbirinizden ayrılmayın. Yiyeceğinizi başka hiç kimseye vermeyin. İhtiyacınız olursa ceplerinize dikilmiş para, benim adım ve adresim var." Küçük isim kartlarını çocuklarının yakalarına iğneliyor.

Anya, "Nereye gidiyoruz?" diye soruyor. Yetişkin gibi davranmaya çalışıyor; bu kadar küçük birinin bunu yapmaya çalışması yürek parçalayıcı. Beş yaşında, Anya bebeklerle oynamalı; evini terk etmek için sırada bekliyor olmamalı.

"Kırsal bölgeye, Luga Nehri yanındaki bir yaz parkına. Anya, orada güvende olacaksın. Ve çok geçmeden seni almaya geleceğim." Vera sanki bu kiiçük kimlik parçasına dokunmak bir işe yarayacakmış gibi, Anya'nın yakasına iğnelenmiş isim kartıyla oynuyor.

Bir yoldaş, "'frene binin," diye bağırıyor. "Hemen. TYen kalkıyor."

Vera bunu yaparken kemikleri kırılıyormuş gibi hissederek, önce kızına, sonra oğluna sarılıp yavaşça doğruluyor.

Onları tutup başka insanlara veriyor, şimdi çocuklarıyla başka insanlar ilgileniyor.

Ağlıyor ve el sallıyorlar. Anya, Leo'nun elini tutuyor; annesine elini ne kadar sıkı tuttuğunu ve güçlü olduğunu gösteriyor.

Sonra gidiyorlar.

Başlangıçta Vera kımıldayamıyor. İnsanlar umutsuz, aşağılayıcı küfürler ederek onu kenara itiyor. Onun yürüyemediğini, hareket edemediğini görmüyorlar mı? En sonunda birisi öyle sert bir şekilde itiyor ki Vera dizlerinin üzerine düşüyor. Başının üstünde, çocukların bir yetişkinden diğer yetişkinlerden birine verildiğini hissediyor.

Vera sersemlemiş bir hâlde çoraplarının dizlerinden yırtıldığını fark ederek yavaşça ayağa kalkıyor. Trenin camlarını arayarak yana çekiliyor, çocuklarının görülmeyecek kadar küçük olduklarını fark edinceye kadar bir vagondan diğerine koşturup trenin camlarına bakıyor.

Çok küçük

Onlara her şeyi söyledi mi?

Bir haftada geri döneceğinizi söylemelerine rağmen, paltonuzu saklayın, kış çabuk geliyor.

Birbirinizden hiç ayrılmayın.

Dişlerinizi fırçalayın.

Yiyeceklerinizi yiyin. Hepsini Ve her yemekte kuyruğun önüne geçin.

Birbirinize dikkat edin.

Sizi seviyorum.

Bunun üzerine Vera tökezliyor; neredeyse düşüyor. Onları sevdiğini söylemedi. Onları daha çok ağlatacağından korktu, bu yüzden gerçekten önemli olan bu değerli kelimeleri söylemedi.

Bir ses çıkarıyor. Acısı derinden, çok derinden geliyor ve birdenbire ortaya çıkıyor. Vera bağırarak, yeniden kendini kalabalığın içine atıyor; ona boş, umutsuz gözlerle bakan kadınlara dirsek atarak yanlarından geçiyor. Trene ulaşmak için çabalıyor.

Kuyruğun başındaki, umursamayacak kadar yorgun görünen kadına, "Ben kalifiye işçi değilim," diyor.

"Evrakların?"

Vera kalabalığı göstererek, "Bu karmaşada onları düşürdüm," diyor. Yalan söylemek hoşuna gitmiyor, midesini bulandırıyor. Bu dikkat çekecek türden bir şey ve hiçbir şey -savaş bile- gizli polisin dikkatini çekmek kadar korkutucu olamaz. Dik duruyor. "İşçiler tahliyeyi kontrol etmiyor. Bu pek verimli değil. Belki de bunu birine rapor etmeliyim."

Eleştiri işe yarıyor. Yorgun kadın doğruluyor, hemen başını sallıyor. "Evet, yoldaş. Haklısın. Daha dikkatli olacağım."

"İyi." Kadının yanından geçip trene binerken Vera'nın kalbi güm güm atıyor. Her adımda birinin gelip, Sahtekâr! diye bağırıp onu götüreceğinden emin.

Ama hiç kimse gelmiyor ve Vera en sonunda, etrafında bir yığın çocuğun yüzünü görerek yavaşlıyor. Çocuklar gri koltuklarda balık istifi gibi sıralanmış, bu güneşli yaz gününde palto ve şapkalarını giymişler; bu hiç kimsenin {ki hafta içinde eve döneceklerine inanmadığının bir kanıtı, fakat kimse bunu söylemeye cesaret edemiyor. Çocukların tombul yüzleri gözyaşından ya da terden parlıyor. Sessizler. Çok sessizler. Hiç konuşma, kahkaha ya da oyun yok. öylece oturuyor, boyun eğmiş ve uyuşmuş görünüyorlar. Etrafta birkaç kadın var. Tahliye işçileri, anaokulu öğretmenleri ve muhtemelen Vera gibi ne çocuklarını gönderebilen ne de devletten gelen emre karşı çıkabilen bazı kadınlar var.

Ne yaptığını ya da bunun ailesi için ne demek olduğunu düşünmek istemiyor. Vera'nın kütüphanede kazandığı paraya çok ihtiyaçları var...

Tren ayaklarının altında uyanıyormuş gibi görünüyor. Düdük çalıyor ve Vera trenin hareket etmeye başladığını hissediyor. Neredeyse koltuklara hiç dokunmadan, etrafındaki çocuklarla göz teması kuramadan, bir vagondan diğerine ilerlemeye devam ediyor.

"Anne!

Anya'nın sesinin trenin hırıltılı takırtısını bastırdığını duyuyor. Vera çocuklarının birlikte oturduğu küçük koltuğa doğru zorlukla ilerliyor; kafaları pencereden dışarı bakmalarına yetmeyecek kadar aşağıda kalıyor.

Vera koltuğa oturuyor, ikisini de kucağına oturtarak öpücüklere boğuyor.

Leo'nun tombul yüzü terden ve gözyaşlarından ıslanmış, çoktan kirlenmiş, ama Vera bunu nasıl yaptığını düşünemiyor bile. Leo'nun gözleri nemlenmiş, ama bu sefer ağlamıyor ve Vera, vedasının onu değiştirip değiştirmediğini merak ediyor; onun şimdi daha az masum ya da o kadar küçük olup olmadığını. "Gitmemiz gerektiğini söyledin."

Vera boğazını öyle gergin hissediyor ki, tek yapabildiği başını sallamak.

Anya, ağırbaşlı bir şekilde, "Onun elini tuttum, anne," diyor. "Her dakika."

Bütün iyi Ruslar gibi, Vera hükümetten şüphe etmesine izin vermiyor. Eğer Yoldaş Stalin çocukları güneye götürerek koru-

mak istiyorsa, çocuklarım trene bindiriyor Vera'nın bu büyük başkaldırı hareketi, onlarla birlikte gitmesi önemsiz bir şey gibi görünüyor ve Leningraddan ne kadar uzaklaşırlarsa o kadar önemsizleşiyor. Vardıkları yerde güvende olduklarını görecek ve her şeyin yolunda olduğunu bildiğinde, kütüphanedeki işine geri dönecek. Şansı varsa, bu bir ya da iki günden fazla sürmeyecek. Patronu Yoldaş Plotkin'e devlet denetimindeki bu tahliyede çocuklara refakat etmenin vatanseverlik görevi olduğunu açıklayacak.

Sovyetler Birliği'nde kelimeler önemli. Vatanseverlik, verimli, gerekli gibi kelimeler. Hiç kimse yanlış bir şeyi sorgulamak istemez. Vera kararlı ve korkusuz bir şekilde davranırsa, belki ona bir şey olmaz.

Annesinin çok fazla endişelenmeyeceğini umuyor. Ya da Olga'nın.

Leo huysuzca, "Anne ben acıktım," diyor. Leo, pelüş tavşanı kollarında, küçük bir eğrelti otu gibi Vera'nın kucağına kıvrılmış. Başparmağını emiyor ve tavşanın sarkık kulağının yumuşak pembe satenim okşuyor.

Sadece birkaç saattir trendeler ve yemek, mola vermek ya da varış yerine ne zaman ulaşacakları konusunda hiç kimse bir şey söylemedi.

Vera, 'Yakında, benim küçük aslanım," diyor vatkalı omuzlarını okşarken. Vera trendeki çocukların kıpırdanmaya başladıklarını, giderek huzursuz olduklarını görüyor. Birkaç tanesi mızrrazlanıyor, biri ağlamaya başlıyor. Tren düdüğü öttüğünde, Vera yanında getirdiği küçük bir paket üzüme uzanmak üzere. Düdük, bu kez sanki bir geçitteymiş gibi yüksek sesle ötüp sonra da susmuyor. Aksine, bir kadının çığlığı gibi hiç susmadan ötüyor. Frenler bir sürtünme sesi çıkararak kilitleniyor ve bunun sonucunda tren sarsılarak yavaşlamaya başlıyor.

Her tarafta silahlar patlıyor. Bir uçak motorunun vızıltısı duyuluyor ve patlamalar başlıyor.

Vera dışarı baktığında her yerde yangın görüyor. Trende panik başlıyor. Herkes çığlık atarak pencerelere koşuyor.

Parti tişörtü ve buruşmuş mavi yün pantolon giymiş bir kadın, "Herkes trenden insin. Gidin. Arkamızdaki ahıra. Hemen!" diye bağırarak vagonda ilerliyor.

Vera çocuklarını alıp kaçıyor. Daha sonra, kuyruğun önündeyken, bir yetişkin olduğu, yanında hiç refakatçi olmayan çocuklara yardım etmesi gerektiği aklına geliyor, ama doğru dürüst düşünemiyor. Uçaklar gökyüzünde uçmaya devam ediyor, bombalar düşüyor ve yangınlar başlıyor.

Dışarıda, her yerde duman ve bağrışmalar var. Vera neredeyse yıkımdan başka hiçbir şey göremiyor; yanan binalar, topraktaki kara ve için için yanan delikler, mahvolmuş evler...

Almanlar burada, tankları, silahları ve bombalarıyla ilerliyorlar.

Vera yanında ordu üniforması giyen bir adam görüyor. Kolunu yakalıyor. "Neredeyiz biz?"

Adam koşarak yanından geçerken, "Luga Nehri'nin yaklaşık kırk kilometre güneyindeyiz," diye bağırıyor.

Çocuklarını yanına çekiyor. Şimdi ağlıyorlar; yüzlerinde siyah izler var. Kalabalıkla birlikte kocaman bir ahıra koşuyor ve hep birlikte içeri doluşuyorlar.

Ahırın içi sıcak; korku, yangın ve ter kokuyor. Tepelerinde uçan uçakları duyabiliyor ve bombaların yeri titrettiğini hissedebiliyorlar.

Kadının biri öfkeli bir şekilde, "Bizi doğruca Almanlara getirdiler" diyor.

Hep bir ağızdan düzinelerce kişiden, "Şişşt," sesi geliyor, ama bu sözler geri alınamaz. Bu sözlerin doğruluğu bir metal parçası gibi Vera'nın hiç aklından çıkmıyor.

Bütün bu insanlar, çoğunlukla çocuklar, hiç çökmeyecek bir geceyi, belki de onları korumak için gelmeyecek insanları bekliyor. Kendi ülkesinin çocuklarını doğrudan düşmana gönderen bir lidere nasıl güvenebilirsin?

Tanrı'ya şükür Vera onlarla birlikte. Ya yalnız olsalardı?

Bunu daha sonra düşüneceğini biliyor ve uzun bir süre muhtemelen iç rahatlığıyla ağlayacak. Ama sonra. Şimdi harekete geçmeli.

Vera ilk başlarda usulca,*Bu ahırı terk etmemiz gerek," diyor, ama başka bir bomba çatının kirişlerini sarsmaya ve üzerlerine toz yağdırmaya yetecek kadar yakma düştüğünde bu kez daha yüksek bir sesle tekrarlıyor: "Bu ahırı terk etmemiz gerek. Eğer bomba bize isabet ederse..."

"Vatandaş," diyor biri, "Parti bizim burada olmamızı istiyor."

"Evet ama... çocuklarımız..." Vera düşündüğünü söylemiyor, söyleyemiyor. Ama birçoğu bunu zaten biliyor. Bunu onların gözlerinde görebiliyor. "Ben çocuklarımı buradan götürüyorum. Gitmek isteyen herkesi götürürüm."

Etrafında bir homurdanma var. Buna hiç şaşırmıyor. Ülkesi bugünlerde çok korkulan bir yer ve hiç kimse hangisi, Almanlar mı yoksa gizli polis tarafından mı öldürülmenin daha muhtemel olduğunu bilmiyor.

Vera çocuklarının ellerini daha sıkı tutarak kalabalığın içinde yavaşça ilerlemeye başlıyor. Geçmesine izin vermek için çocuklar bile yavaşça yana doğru çekiliyor. Ona bakan gözler güvensiz ve korkmuş.

Bir kadın, "Ben seninle geleceğim," diyor. Yaşlı ve yüzü kırış kırış, beyaz saçları kirli bir başörtünün altında saklı. Dört çocuk kadının etrafında toplanmış; kışa uygun giyinmişler, solgun yüzlerinde kül izleri var.

Bir tek onlar var.

Vera, kadın ve beraberindeki altı çocuk, bütün sessiz çocukların yanından geçerek ahırdan çıkıyorlar. Dışarıda, kırlar dumandan grileşmiş.

Kadın, "Yürümeye başlasak iyi olur," diyor.

Vera, doğru şeyi yapıp yapmadığını merak ederek, "Leningraddan ne kadar uzaktayız?" diye soruyor. Şimdi gökyüzündeki uçaklara karşı kendini korunmasız ve savunmasız hissediyor. Sol tarafına bir bomba düşüyor ve bir bina havaya uçuyor.

Kadın, "Yaklaşık doksan kilometre," diyor. "Konuşmanın bize bir faydası olmaz."

Vera, Leo'yu kucağına alıyor ve Anya'yı sıkıca tutuyor. Oğlunu çok uzun süre taşıyamayacağını biliyor, ama yolculuğa böyle başlamak istiyor. Her ihtimale karşı. Kendi kalp atışlarına karşı Leo'nun güçlü, düzenli kalp atışlarını hissedebiliyor.

Vera gelecek yıllarda, bu yolculuğun zorluklarını, çocuklarının ayaklarının nasıl kanayıncaya kadar su topladığını, yiyeceklerinin nasıl bittiğini, bütün gece hava akınlarım ve düşen bombaları dinleyerek nasıl suçlular gibi saman ahırlarında uyuduklarını, vurulduklarını düşünerek nasıl panik içinde uyandıklarını, görmeden olmayan yaralarım bulmaya çalıştıklarını unutacak. Bunun yerine, onları alan kamyon şoförlerini, ekmek vermek ve güneyde ne gördüklerini sormak için duran insanları hatırlayacak.

Onlara daha önce hiç bilmediği bir şeyi nasıl anlattığım hatırlayacak; savaşın ateş, korku ve yolun kenarındaki hendekleıxle yatan cesetlerden ibaret olduğunu.

Eve döndüğünde ve annesinin onu sevinçle karşılayan kollarına atıldığında, hırpalanmış, bitkin ve kana bulanmış, ayakkabıları birkaç yerinden yırtılmış ve ayaklarındaki acı bir kova sıcak suda bile azalmayacak. Ama bunların hiçbiri önemli değil Şimdi değil.

Önemli olan Leningrad, Vera'nın güzel beyaz şehri. Almanlar eve doğru geliyor. Hitler bu şehri haritadan yok etmeye yemin etti.

Vera ne yapması gerektiğini biliyor.

Yarın, sabah erkenden, dar yatağından kalkıp kat kat giyinecek. Taşıyabileceği bütün sosisi, kurutulmuş meyveleri paketleyecek, onun yaşındaki binlerce kadın gibi, bütün o sevdiklerini korumak için yine güneye gidecek. Bu her vatandaşın görevi.

Vera, anlayarak yüzünü buruşturan annesine, "Onları Luga'da durdurmalıyız," diyor. "Orada işçilere ihtiyaçları var."

Annesi neden, nasıl ya da neden sen diye sormuyor. Bütün bu cevapların hepsi çok açık. Sadece tam bir haftadır savaştalar ve Leningrad çoktan bir kadınlar şehri hâline geliyor. On dört ve altmış yaşları arasındaki her erkek savaşmaya gitti. Şimdi kızlar da savaşa gidiyor. Annesinin bütün söylediği, "Ben çocuklara bakarım," ama Vera sanki yüksek sesle söylenmiş gibi açıkça, Bize geri dön, dediğini duyabiliyor.

Vera, "Çok uzun süre gitmeyeceğim," diye söz veriyor. "Kütüphane bana vatansever diyecek. Her şey iyi olacak."

Annesi sadece başını sallıyor. İkisi de Vera'nın verdiği bu sözün yalan olduğunu biliyor ama hiçbir şey söylemiyor. İkisi de inanmak istiyor.

Yirmi

Annesi, "Sanırım bu gecelik bu kadar yeter," dedi.

İlk ayağa kalkan Meredith'ti. Neredeyse ihtiyatlı hareket ederek küçük, halı kaplı alanı geçti ve annesinin yanında durdu. "Bu gece o kadar yorgun görünmüyorsun."

Annesi kendi ellerine bakarak, "Kabullenmek," dedi.

Bu beklenmedik cevap Nina'yı ayağa kaldırdı. Kardeşinin yanına geldi. "Bununla ne demek istiyorsun?"

"Sen haklıydın, Nina. Baban size bu hikâyeyi anlatmam için söz verdirdi. Anlatmak istemedim. Ve... kavga etmek insanı yoran bir şey."

Meredith, "Bu yüzden mi babam öldükten sonra o kadar... çıldırdın?" diye sordu.

"Çünkü onun isteklerini hiçe sayıyordun?"

Annesi sanki nedenler önemli değil demek istercesine, hafifçe omuz silkti. "Bu belki sebeplerden biri olabilir," dedi.

Nina ve Meredith biraz daha orada kaldılar, ama bu gece ne tür bir yakınlık kurulduysa şimdi yok olmuştu. Annesi yine onlarla neredeyse hiç göz teması kurmayacaktı.

En sonunda Meredith, "Tamam," dedi. "Sabah gelip kahvaltı için seni alırız."

"İstemiyorum..."

Nina annesinin itirazını bastıran bir sesle, "Biz istiyoruz," dedi. "Yarın üçümüz birlikte olacağız. Bunu konuşabilir, tartışabilir ya da bana bağırabilirsin, ama fikrimi değiştirmeyeceğimi biliyorsun ve sonunda istediğimi elde ederim."

Meredith gülerek, "Haklı," dedi.

"İstediğini elde etmeyince tam bir cadaloz oluyor."

Annesi, "Eh, nereden bileceksin?" dedi

Nina sırıtarak, "Bu bir şaka mıydı?" dedi.

Bu güneşi ilk defa görmek ya da iki tekerlekli bisiklete binmek gibi bir şeydi. Birdenbire her şey daha güzel görünmeye başladı.

Annesi, "Git buradan," dedi, ama Nina annesinin onlarla birlikte gülmemek için çabaladığını görebiliyordu ve sadece bu küçük değişiklik Nina'yı çok mutlu etti.

Nina bir kolunu Meredith'in omzuna atarak, "Hadi gel, ablacığım," dedi.

Kendi lüks kamaralarına gitmek için annelerinin kamarasından çıktılar.

Uzun, dar kamaraları şaşılacak kadar ferahtı. Küçük bir oturma alanı, yatağa dönüşen iki kişilik bir kanepe, bir sehpa, bir televizyon ve tek kişilik iki yatak vardı. İki sürgülü kapı özel verandalarına açılıyordu. Nina deniz haritası üzerinde geminin ilerleyişini gösteren televizyonu açtı. Britanya Kolombiyası suları açıklarında cep telefonu ve internet ya da televizyon programlan

yoktu. Bir film seyretmek isterlerse geminin kütüphanesinden ödünç almaları gerekiyordu.

Meredith kapıyı arkalarından kapatır kapatmaz, "Banyo sırası benimdir," dedi ve Nina kendini gülmekten alamadı. Bu cümle çocukluklarına aitti.

Baba, Meredith benim tarafımda, ona kaymasını söyle.

Nina benim dövüş robotlarımı bilerek kırdı.

Siz ikiniz, beni bu arabayı durdurmak zorunda bırakmayın.

Nina kendini bu sonuncu cümleye gülümsemekten alamadı. Meredith tertemiz görünerek ve pembe pazen pijamalarını giymiş, yatmaya hazır olarak banyodan çıktığında Nina banyoya girdi ve yatmak için hazırlandı. Yıllardır ilk defa, o ve kız kardeşi yan yana, ikiz yataklarda yatıyorlardı.

Meredith, "Gülümsüyorsun," dedi.

"Sadece yaptığımız kamp gezilerini düşünüyordum."

Meredith, *"Beni bu arabayı durdurmak zorunda bırakmayın,"* dedi ve ikisi de güldü.

Sihirli bir an için, yıllar durmuş ve onlar yemden çocuk olmuş, John Denver'ın dağların tepesinde olmakla ilgili bir şarkı söylediği, parlak kırmızı, üstü açık Cadillac'ın arka koltuğunda birkaç santimlik yer için kavga ediyorlardı.

Meredith'in yüzündeki gülümseme kayboldu. "Annem asla bize katılmadı," dedi.

"Nasıl bu kadar sessiz kaldı?"

"Her zaman hiç umursamadığı için sessiz kaldığını düşündüm, ama şimdi merak ediyorum. Babam haklıydı; masal her şeyi değiştiriyor."

Nina başını sallayıp arkasına yaslandı. Bir an sonra, "Fotoğraf," dedi. "Anya ve Leo, öyle değil mi?"

"Muhtemelen."

Nipa yüzünü kız kardeşine döndü. Giderek daha çok önem kazanan, bütün gece akıllarında olan bu soru şimdi çok yakınlarındaydı: göz ardı edilemezdi. Nina usulca, "Annem gerçekten Vera ise," dedi, "çocuklarına ne oldu?"

Nina dünyanın her yerine gitmiş, ama ender olarak inside Passage'ın görkemine rakip olabilecek bir manzara görmüştü. Denizin rengi koyıı, gizemli bir maviydi ve her yerde tümüyle iki yüzyıl önce göründükleri gibi görünen bakir, ormanlık tepelerin bulunduğu arazilere sahip adalar vardı. Arazilerin arkasında bütünüyle sarp, karla kaplı dağlar yer alıyordu.

Nina, bu sabah erkenden dışarıya çıkmış ve karşılığım, şafağın söküşünün suyun üstünde kırılmasının nefes kesen fotoğraflarını çekerek almıştı. Bir orkanın geminin baş tarafından suyun yüzüne çıktığını gördü; kocaman siyah beyaz gövdesi sabahın erken saatlerindeki gökyüzünün bakır rengiyle keskin bir tezat oluşturuyordu.

Nina nihayet saat 7.30 civarında fotoğraf çekmeyi bıraktı. O zamana kadar elleri buz kesmişti ve dişleri o kadar şiddetli takırdıyordu ki kamerayı sabit tutmak zordu.

"Biraz sıcak çikolata ister misiniz, hanımefendi?"

Nina parmaklıklardan ve nefis manzaradan uzaklaştı ve yüzü pürüzsüz, genç bir güverte garsonunun, elinde bir tepsi dolusu bardak ve bir termos sıcak çikolata tuttuğunu gördü. Bu, kulağa o kadar hoş gelmişti ki, garson kızın onu hanımefendi diye çağırmasına bile aldırış etmedi. "Harika olur. Teşekkürler."

Garson kız gülümsedi. "Şezlongların üzerinde battaniyeler de var."

Nina buz kesmiş parmaklarıyla bardağı sıkıca kavrarken, "Burada hava hiç ısınıyor mu?" diye sordu

"Belki ağustosta." Garson kız gülümsedi. "Alaska çok güzel bir yer, ama iklim o kadar sıcak değil."

Nina garsona teşekkür edip tahta şezlonglardan birine gitti. Şezlongun üzerinde duran kalın ekoseli yün bir battaniyeyi alarak omuzlarına attı ve parmaklıklara geri döndü. Orada, pırıl pırıl parlayan denize baktı. Üç tane yunus geminin yanında yüzüyor, mükemmel bir eşzamanlılıkla sıçrayıp suya dalıyordu.

Meredith, Nina'nın arkasına gelerek, "Bu iyi .şans işareti," dedi.

Nina bir kolunu açtı ve Meredith'in, battaniyenin altında yanına sokulmasına müsaade etti. "Burası buz gibi."

"Ama güzel."

İleride, bir adanın engebeli ormanlık ucunda ıssız bir deniz feneri duruyordu.

Meredith, Nina'nın sıcak çikolatasına uzanarak, "Dün gece huzursuzdun," dedi.

"Nereden biliyorsun?"

"Son zamanlarda uykusuzluk çekiyorum. Yıkılmakta olan bir evliliğin Cracker Jack" kutusundaki pek çok ödülden biri. Her zaman yorgunum ve hiç uyumuyorum. Pekâlâ, sen neden yatakta dönüp duruyordun?

"Jıneau'dan üç gün uzaktayız."

"Ve?"

"Onu buldum."

42 Üstü karamel kaplı patlamış mısır ve yer fıstığından oluşan bir abur cubur cinsi. Kutusunun içinde bir de sembolik bir ödül bulunmaktadır, (ç. n.)

Meredith, Nina'ya döndü. Battaniye Nina'nın parmaklarından kurtuldu ve aşağıya doğru kaydı. "Onu buldum demekle ne demek istiyorsun?"

"Rus Mimleri profesörünü. Dr. Adamovich. Juneau'da, Franklin Caddesi'ndeki bir huzurevinde. Editörüme onun izini buldurdum."

"Demek bu yüzden bu gezideyiz. Bunu tahmin etmem gerekirdi. Onunla konuştun mu?"

"Hayır."

Meredith dudağını ısırdı ve denize baktı. "Ne yapmalıyız? Hemen evine gidebilir miyiz?"

"Bunu gerçekten etraflıca düşünmedim. Biliyorum. Biliyorum. Aman ne büyük sürpriz! Sadece onu bulduğumda çok heyecanlandım. Bizim için cevaplan olacağını biliyorum."

"O *anneme* yazdı. Bize değil. Bunu anneme söyleyebileceğimizi sanmıyorum. Annem... hassas, Neens. Babam bu konuda haklıydı."

"Biliyorum. Bu yüzden uyumuyordum. Anneme hayatım araştırdığımızı söyleyemeyiz, birdenbire profesörün huzurevine gidemeyiz ve ben beraber olma konusunda kıyameti kopardıktan sonra bir günlüğüne gizlice kaçamayız. Ve kaçsak bile zaten profesör bizimle konuşmayabilir. Onun görmek istediği annem."

"Bütün bunların seni nasıl uyutmadığını anlayabiliyorum. Özellikle de geri kalanının."

"Geri kalanı mı?"

"Senin huyun, Neens. Profesörü görmeden duramazsın."

"Biliyorum. Öyleyse ne yapacağız?"

"Gidip profesörü göreceğiz."

Nina annesinin sesini duyduğunda nefesi kesildi ve arkasını döndü. Şaşkınlıkla, parmaklığın üzerinde duran bardağının kenarına çarptı ve her yere sıcak çikolata döküldü.

Meredith, "Anne," diye kekeledi.

Nina parmaklarından çikolatayı yalayarak, "Hepsini duydun mu?" dedi.

Fotomuha birliğin Nina'ya öğrettiği pek çok şeyden biri, insanın korkudan titrerken bile nasıl sakin görüneceğiydi; Nina sakin göründüğünü biliyordu, ama sesi sakin değildi. Son zamanlarda annesiyle her şey çok iyi gidiyordu; Nina bunu mahvedeceğini düşünmekten nefret ediyordu.

Annesi, "Yeteri kadar duydum," dedi. "Şu Alaska'daki profesör, öyle değil mi? Bana yıllar önce yazan kişi mi?"

Nina başını salladı. Battaniyeyi üzerlerinden çekti; annesine götürerek zayıf omuzlarına sardı. "Bendim, anne. Meredith değildi."

Annesi battaniyeyi göğsünde kavuşturmuştu; kırmızı ekose üzerinde parmakları solgundu.

Annesi yanındaki şezlonga bakıp oturdu; dikkatli bir şekilde battaniyeye sarındı.

Nina ve Meredith de battaniyelere sarınarak annelerinin her iki yanındaki şezlonglara oturdu. Bir garson yanlarına gelip onlara sıcak çikolata verdi.

Nina, "Özür dilerim, anne," dedi. "Sana en başta söylemeliydim."

"Bu yolculuğa çıkmayı kabul etmeyeceğimi düşündün."

Nina, "Evet," dedi. "Sadece seni tanımak istiyorum. Ve sadece babama söz verdiğim için değil."

"Cevaplar istiyorsun."

Nina, Meredith'i de buna dâhil ederek, "Ben nasıl... *biz* nasıl..?" dedi, "cevaplar istemeyebiliriz? Sen bizim kim olduğumuzun bir parçasısın ve seni tanımıyoruz. Belki de kendimizi tanımamamızın da nedeni budur. Meredith kocasını sevip sevmediğini ya da

kendi hayalinin ne olduğunu çözemiyor. Atlanta'da beni bekleyen bir adam var ve benim tek düşünebildiğim Vera."

Annesi tik ağacından yapılmış şezlongda arkasına yaslandı. Usulca, "Sanırım, zamanı geldi," dedi. "Benim hiç konuşmamama rağmen sanırım babanız Profesör Adamovich'le konuştu. Babanız konuşmamız... konuşmam gerektiğini düşündü. O mektubu yıllar boyunca muhtemelen bu yüzden sakladı."

"Profesör ne hakkında konuşmak istiyor?" Bu soruyu soran Meredith'ti ve sesi yumuşak olmasına rağmen, gözlerindeki bakış kararlıydı.

Annesi, "Leningrad," dedi. "Hükümet yıllarca olanları sakladı. Biz Ruslar bir şeyleri saklamakta iyiyiz ve ben bu konuda konuşmaktan korkuyordum. Ama şimdi korkmak için bir neden yok. Yarın seksen bir yaşında olacağım. Neden korkayım?"

İkisi birden, "Yarın senin doğum günün mü?" dedi.

Annesi neredeyse gülümsedi. "Her şeyi saklamak daha kolaydı. Evet, yarın benim doğum günüm." Sıcak çikolatasını yudumladı. "Sizinle gidip bu profesörü göreceğim, ama şimdi ikiniz şunu bilmelisiniz: Bütün bunlara başladığınız için pişman olacaksınız."

Meredith, "Neden böyle söylüyorsun?" diye sordu. "Kim olduğumuzu öğrenmekten nasıl pişman olabiliriz?"

Annesi cevap vermeden önce uzun bir an bekledi. Yavaşça, Meredith'e döndü ve, "Olacaksınız," dedi.

Ketchikan şehrinde her şey somon balığına dayalıydı: yakalamak, tuzlamak, işlemden geçirmek. Yağmur ölçer -sıvı güneş ışığı ölçer- iklimin nemliliğini gösteriyordu.

Meredith, caddenin karşısında, uzun siyah saçlı bir adamın bir totem direği süslemekte olduğu çimenlik bir alanı işaret ederek, "Şuna bak," dedi. Adamın etrafında bir kalabalık toplanmış onu seyrediyordu.

Nina annesinin koluna uzanma cesaretini gösterdi. "Hadi gidip bakalım." Annesi başını salladığında ve onu caddenin karşısındaki küçük parka götürmesine izin verdiğinde şaşırmıştı.

Orada dururlarken yağmur yağmaya başladı. Kalabalığın büyük bölümü dağılıp yağmurdan kaçmaya başladı, ama annesi öylece durup adamın çalışmasını izledi. Metal alet adamın hünerli ellerinde odunu kesti, oydu ve yontulmamış bir şeyden, pürüzsüz bir şeye dönüştürdü. Bir pençenin belirmeye başladığını gördüler.

Annesi, "Bu bir ayı," dedi ve adam başını kaldırdı.

"Çok dikkatlisin," dedi.

Nina şimdi adamın ne kadar yaşlı olduğunu görebiliyordu. Koyu teni kırışmış ve sert, şakaklarındaki saçlar beyazdı.

Adam totem direğinin en altındaki sivri gagalı kuşu işaret ederek, "Bu oğlum için," dedi. "Bu bizim kabilemiz. Kara karga. Ve bu gök gürültüsü kuşu yolu yok eden fırtınayı getirdi. Ve bu ayı benim oğlum..."

Meredith, "Demek bu bir aile geçmişi," dedi.

"Bir defin totemi. Onu hatırlamak için."

Annesi, "Çok güzel," dedi. Yağan yağmurda, tam o anda, Nina masalın sesini duydu ve bu ilk defa bir anlam ifade etti. Nina annesinin hikâyeyi neden sadece karanlıkta anlattığını ve sesinin bu kadar farklı olduğunu anladı: Bu kaybetmekle ilgiliydi. Bu ses, annesinin gardım düşürdüğü zamanki sesiydi.

Ayı pençesinin şekillendiğini görmelerine yetecek kadar uzun bir süre orada durdular. Sonra nihayet Creek Caddesine doğru yürümeye başladılar. Eskiden genelevlerin bulunduğu bölge, nehrin

üstünde konumlanmış dükkânların ve restoranların bulunduğu bir iskeleye dönüştürülmüştü. Manzarası olan küçük, hoş bir restoran buldular ve pencerenin yanındaki budaklı çamdan yapılmış bir masaya oturdular.

Dışarıdaki cadde, ellerinde alışveriş torbaları olan, yağmur yağarken bile göç mevsimindeki Afrika antilopları gibi hareket ederek, bir dükkândan diğerine girip çıkan turistlerle doluydu. Dükkânların kapılarının üzerindeki ziller rastgele bir melodi çalıyordu.

Sapsarı bir önlük ve kırmızı kareli bir bluz giymiş olan hoş, genç bir garson kız, "Captain Hook'a hoş geldiniz," dedi. Sarı bir balıkçı şapkası kahverengi buklelerinin üzerine sıkıca oturtulmuştu. İsim kartında adının Brandi olduğu yazılıydı. Brandi, her birine balık oltası şeklinde, kaplamalı büyük bir menü verdi.

Garson çok geçmeden, üç balık, patates cipsi tabağı ve buzlu çaydan oluşan siparişlerini almak için geri döndü. Garson gittiğinde Meredith, "Bizim aile totemimizin neye benzeyeceğini merak ediyorum," dedi.

Bundan sonra bir anlık bir duraksama oluştu. Bu sırada hepsi başlarını kaldırıp göz teması kurdular.

Nina, "Babam totemin alt kısmı olurdu," dedi. "Bizim başlangıcımız oydu."

Meredith, "Bir ayı," dedi. "Nina bir kartal olurdu."

Bir kartal. Yalnız biri. Uçup gitmeye hazır. Nina bu fikre katılmamış olmayı dileyerek birazcık kaşlarını çattı. Onun hayatı dünyanın her tarafında izler bırakmıştı, ama evdeki izler çok azdı. Bu ailenin totemi dışında hiç kimsenin totemi ona yer vermezdi ve tamamen özgür ve bağımsız olmak onun her zaman istediği şey olduğu hâlde, şu anda kendini yalnız hissediyordu.

"Meredith herkesle ilgilenen ve gururu ayakta tutan bir aslan olurdu."

Meredith, "Sen ne olurdun, anne?" diye sordu.

Annesi omuzlarını silkti. "Sanırım ben burada olmazdım."

Nina, "Bizde hiç iz bırakmadığını mı düşünüyorsun?" diye sordu.

"Hatırlanacak kadar önemli bir iz değil."

Meredith, "Babam elli yıldan fazla seni sevdi," dedi. "Bu bir şeydir."

Annesi buzlu çayından bir yudum alıp pencereden dışarıda yağan yağmura baktı.

Garson yemekleriyle masaya geri döndü. Nina çabucak ayağa kalkıp garsonun kulağına fısıldayarak bir talepte bulundu ve tekrar yerine oturdu. Lezzetli pisi balığını ve patates kızartmalarını yerken, Ketchikan'da geçirdikleri günden, dükkânların vitrinlerindeki parça altın takılardan, gösterişli First Nations[43] adı verilen kabile sanatlarından, orada yaşayan halkın giydiği Cowichan kazaklarından ve şehirde bir totem direği üzerine konduğunu gördükleri çift başlı kartaldan bahsettiler. Bu konuşma şehirde tatilde olan herhangi bir aile tarafından yapılabilirdi, ama Nina için neredeyse fevkaladeydi. Annesi, ilgisini çeken şeyler hakkında konuştukça rahatlıyor gibi görünüyordu. Sanki her sıradan kelime içinde bir şeyi yumuşatıyor gibiydi ve yemeğin sonunda gülümsüyordu.

Garson geri dönüp masayı topladı. Hesabı ahşap masanın üstüne koymak yerine annesinin önüne bir dilim doğum günü pastası koydu. Yanık mum pastanın şekerli beyaz kreması üzerinde dans ediyordu.

Meredith ile Nina birlikte, "Mutlu yıllar, anne," dediler.

Annesi muma baktı.

Meredith, "Hep senin için bir doğum günü partisi yapmak istedik," dedi. Uzanıp ellerini annesinin ellerinin üzerine koydu.

43 İlk Milletler: Kanada'daki aborijinler için kullanılan terim. (yay. n.)

Annesi yumuşak bir sesle, "Pek çok hata yaptım," dedi.

Meredith, "Herkes hata yapar," dedi,

"Hayır. Ben... ben böyle olmak istemedim... ben size söylemek istedim... ama yüzünüze bile bakamıyordum, çok utanıyordum."

Nina, tam olarak doğru olmamasına rağmen, "Şimdi bize bakıyorsun," dedi.

Annesi aslında muma bakıyordu, "Bize hikâyeni anlatmak istiyorsun. Hep istedin. Bu yüzden masala başladın."

Annesi başını salladı.

Nina usulca, "Sen Vera'sın," dedi.

Annesi, "Hayır," dedi, "ben o kız değilim."

Nina bunu söylediği için kendinden nefret ediyordu, ama kendini tutamıyordu. "Hayır, sen o kızsın," dedi.

"Çok inatçısın, Nina." İçini çekti. "Evet. Uzun zaman önce ben Veronika Petrovna Marçenko'ydum."

"Neden?.."

Annesi sert bir şekilde, "Yeter," dedi. "Bu kızlarımla birlikte ilk doğum günü partim. Geri kalanı için sonra zamanımız olacak."

Yirmi bir

Akşam yemeğinde sıradan şeylerden konuştular. Şarap içtiler ve yine annelerinin seksen birinci doğum gününe kadeh kaldırdılar. Lezzetli bir yemekten sonra, kocaman geminin Vegas'ınkine benzeyen ışıltıları arasında dolaştılar ve turuncu payetli bir paraşütçü tulumu giymiş bir adamın sihirbazlık gösterisi yaptığı tiyatroya geldiler. Adam neredeyse çıplak olan asistanını yok etti, ona beyaz güvercinlere dönüşen ve uçup giden kâğıttan güller verdi ve birkaç parçaya bölüp sonra yeniden tek parça hâline getirdi.

Her yeni numarada annesi neşeyle alkışladı, küçük bir çocuk gibi gülümsedi.

Meredith, gözlerini annesinden neredeyse hiç ayıramıyordu. Annesi neşeli, neredeyse mutlu görünüyordu. İlk defa, onun güzelliğinin daha önce her zaman ne kadar soğuk olduğunu fark etti; bu gece annesinin güzelliği farklı, daha sıcak ve içtendi.

Gösteri bittiğinde kamaralarına geri döndüler. Kalabalık koridorlarda, diğer yolcuların konuşmaları ve kumarhane zillerinin

çalması arasında, tuhaf bir şekilde sessizdiler. Bir dilim çikolatalı^ pastanın üzerinde yanan küçük mumla bugün bir şey değişmişti, ama Meredith neyin değiştiğini ya da bunun onları nasıl değiştireceğini tam olarak bilmiyordu. Tek bildiği, şimdi uzak durma becerisini kaybettiğiydi. Yirmi beş yıldan fazla bir süredir duvarın kendisine ait olan tarafını ayakta tutmayı da başarmıştı. Annesini gerçekten anlamayı ya da ona ihtiyaç duymayı reddetmiş ve bu mesafe ona güç vermişti. En azından sahte bir güç. Şimdi bu güç neredeyse tükenmişti. Bu gece hikâyenin daha fazlasını dinlemek için çok geç olduğuna gerçekten çok memnundu.

Kapılarına geldiklerinde Nina durdu. "Harika bir gün geçirdim, anne. Nice yıllara." Tuhaf bir şekilde ilerledi, o daha kollarını kaldıramadan sona eren bir kucaklamayla annesine sarıldı.

Meredith de aynısını yapmak istemişti, ama annesinin mavi gözlerine baktığında, kendini harekete geçemeyecek kadar hassas hissetti. Meredith tedirgin bir şekilde gülümseyerek, "Ben... ah... yorgun olmalısın," dedi. "Uyumalı ve erken kalkmalıyız. Yarın Glacier Koyu'nu dolaşacağız. Sanırım muhteşem bir yer."

Annesi neredeyse duymayacakları kadar usulca, "Doğum günüm için teşekkürler," dedikten sonra kamarasının kapısını açıp içeri girdi.

Meredith de kamaralarından içeri girdi.

Nina sırıtarak, "Banyo sırası bende," dedi.

Meredith bunu neredeyse hiç fark etmedi. Yatağından bir battaniye alıp küçük verandaya çıktı. Buradan karanlıkta bile kıyı şeridini görebiliyordu. Orada burada ışıklar insanların hayatlarını işaret ederek parlıyor.

Sırtını sürgülü kapılara yasladı ve görmediği manzaralar! meral: etti. Hepsi on»dayd\ güzellik. Görebileceğinden

uzaktaydı ama yine de oradaydı. Kişinin gördüğü şey, basit bir zamanlama ve bakış açısı meselesiydi. Annesiyle olduğu gibi. Belki de başından beri ortadaydı ve Meredith'in bakış açısı yanlıştı ya da yeterince ışık yoktu.

"Sanırım oradaki sensin, Meredith."

Annesinin sağ taraftaki verandanın karanlığının içinden gelen sesi Meredith'i korkutmuştu. Şaşırtan bir gerçek daha: Bu geminin yanından dışarıya uzanan yüzlerce küçük veranda vardı, fakat karanlıkta her biri bütünüyle birbirinden ayrı görünüyordu. "Merhaba, anne," dedi. Meredith, annesinin silüetinin sadece küçücük bir parçasını seçebiliyordu; görebildiği tek şey beyaz saçlarının parıltısıydı.

Bu yönden o ve annesi birbirlerine benziyorlardı. Sorunları olduğunda, ikisi de dışarıda ve yalnız olmak istiyordu.

Annesi, "Evliliğini düşünüyorsun," dedi.

Meredith içini çekti. "Sanırım, bana verebileceğin bir tavsiye yoktur."

"Aşkı kaybetmek korkunç bir şey," dedi annesi usulca. "Ama ona sırt çevirmek dayanılmazdır. Hayatının geri kalanını bunu kafanın içinde tekrarlayarak mı geçireceksin? Çok erken ya da kolayca terk edip etmediğini merak ederek mi? Ya da hep bir daha birini böyle derinden sevip sevemeyeceğini merak ederek mi?"

Meredith annesinin sesindeki yumuşamayı duydu. Bu ses, acının eritilmiş hâli gibiydi. Meredith usulca, "Kaybı anlıyorsun," dedi.

"Hepimiz anlıyoruz."

"Jeff'e âşık olduğumda bu, güneş ışığını ilk defa görmek gibi bir şeydi. Ondan uzakta olmaya dayanamıyordım. Ve sonra... daayanab,ildim. çok genç evlendik."

"Aşkın yaşla ilgisi yoktur. Bir kadın küçük bir kız olup yine de kalbindekini bilebilir."

"Mutlu olmayı bıraktım. Neden ya da ne zaman olduğunu bile bilmiyorum."

"Senin her zaman gülümsediğin zamanı hatırlıyorum. Geçmişte, o hediyelik eşya dükkânım açtığın zaman. Belki de işlerin yönetimini asla üstlenmemeliydin."

Meredith başını sallamaktan daha fazlasını yapamayacak kadar şaşırmıştı. Annesinin öyle ya da böyle onu fark ettiğini hiç düşünmemişti. "Bu babam için çok şey ifade ediyordu."

"Etti."

"Diğer insanlar için yaşama hatasını yaptım. Babam, meyve bahçesi ve çocuklarım için. Çoğunlukla onlar için, ama şimdi kendi hayatlarıyla o kadar meşguller ki neredeyse hiç aramıyorlar. Programlarını ezberlemeli ve Hercule Poirot[44] gibi izlerini bulmalıyım. Ben telefonu olan bir ödül avcısıyım."

"Jillian ve Maddy yuvadan uçup gittiler, çünkü sen onlara kanat verip uçmayı öğrettin."

Meredith usulca, "Keşke kanatlarım olsaydı," dedi.

Annesi ayağa kalkarak, "Bu benim hatam," dedi. Hareket ettiğinde veranda gıcırdadı.

Meredith iki verandayı ayıran parmaklığa biraz daha yaklaşarak, "Neden?" dedi. Aralarında yaklaşık 30 santim bir mesafeyle birdenbire yüz yüze gelinceye kadar Meredith annesinin kendisine doğru geldiğini hissetti.

Nihayet, annesinin gözlerini görebiliyordu.

44 Agatha Christie tarafından yaratılan bir roman karakteri olan Belçikalı dedektif. (Ç. n.)

"Açıklamak için hikâyemi anlatıyorum."

"Hikâye bittiğinde, bu kadar yanlış ne yaptığımı öğrenecek miyim?"

Işık ve gölgenin belirsiz karışımında, annesinin yüzü eski bir yağlı kâğıt gibi buruşuk görünüyordu. "Hepsi bittiğinde, yanlış bir şey yapan tek kişinin sen olmadığım anlayacaksın. Şimdi içeri gel. Bu akşam size Luga[45] hattından söz edeceğim."

"Emin misin? Vakit geç."

"Eminim." Sürgülü kapıyı açıp kabine girerek gözden kayboldu.

Meredith aydınlık kamaraya girdi ve Nina'yı yatağın üstünde, kısa siyah saçlarını bir havluyla kuruturken buldu.

"Dışarıda hiçbir şey görünmüyor, öyle değil mi?"

"Annem hikâyenin devamım anlatmak istiyor."

"Bu gece mi?" Nina ıslak havlunun yere düşmesine müsaade ederek aceleyle odanın diğer tarafına gitti.

Meredith yerdeki ıslak havluyu alarak banyoya götürüp astı.

Nina kapının girişinden "Hazır mısın?" dedi.

Meredith bakmak için kardeşine doğru döndü. "Senin kanatların var."

"Ha?"

"Belki de ben bir devekuşu ya da dodo kuşu gibiyim. O kadar uzun süre yerde kaldım ki uçma yeteneğimi kaybettim."

Gülerek, Nina bir kolunu Meredith'in omzuna atıp onu kamaradan çıkardı. "Sen kahrolası bir devekuşu değilsin; yeri gelmişken, bunlar her zaman tek başlarına duran huysuz kuşlardır."

45 Leningrad kuşatmasındaki savunma hatlarından biri. (ç. n.)

Nina, annesinin kapısını vururken Meredith, "Öyleyse ben neyim?" diye sordu.

"Belki bir kuğusun. Kuğular ömürlerinin sonuna kadar eşleriyle olurlar. Biri olmadan diğeri uçabilir mi bilmiyorum."

"Bunu senden duymak garip. Sen romantik değilsin."

Nina, Meredith'e bakarak, "Evet," dedi. "Ama sen öylesin."

Bu Meredith'i şaşırtmıştı. O kendini asla bir romantik olarak düşünmezdi. Bu, babası gibi, herkesi koşulsuzca seven ya da büyük jestler yapmakta hiç başarısız olmayan insanlar içindi. Ya da saat ne kadar geç olursa olsun ya da ne kadar zor bir gün geçirirse geçirsin, asla iyi geceler öpücüğü vermeyi unutmayan Jeff gibi insanlar için.

Ya da belki gençken ruh eşini bulan ve bunun ne kadar ender bulunan bir şey olduğunu tam olarak anlamamış olan kızlar içindi.

Kapı açıldı. Annesi öylece durup bekledi; beyaz saçları bağlanmamıştı ve vücudu büyük beden mavi bir yolcu gemisi bornozuna sanlıydı. Bu renk annesinin üzerinde o kadar tuhaf duruyordu ki Meredith bir daha bakmak zorunda kaldı.

Ve sonra birdenbire anladı. "Vera renkleri görüyordu," dedi.

Meredith'in yanında Nina'nın soluğu kesildi. "Bu doğru. Öyleyse renkleri görebiliyorsun."

"Hayır," dedi annesi.

"Nasıl oluyor..."

Annesi kararlı bir şekilde, "Soru sormak yok," dedi. "Kurallar böyleydi." Yatağa doğru gitti ve uzanıp yastık yığınına yaslandı.

Meredith Nina'nın arkasından odaya girdi ve iki kişilik kanepede yanına oturdu. Sessizlikte, dalgaların geminin kenarına vurduğunu ve birlikte sessizce nefes alışlarını duydu.

Annesi usulca, sesinin bütün gücünü kullanarak, "Vera yine çocuklarını bırakması gerektiğine inanamıyor," dedi. Annesi artık hassas ve yaşlı görünmüyor. Aslında, neredeyse gülümsüyor ve gözleri yavaşça kapanmış.

"Özellikle çocuklarını eve getirmek için bu kadar çok uğraşmışken... Ama Leningrad şimdi kadınların şehri ve Almanlara karşı şehri savunmalılar ve böylece, parlak güneşli bir günde Vera onları öperek

bir haftada ikinci kez yavrularına veda ediyor. Onlar dört ve beş yaşındalar, annesiz kalmak için çok küçükler, ama savaş her şeyi değiştiriyor ve tıpkı annesinin tahmin ettiği gibi, Vera birkaç ay önce aklının almayacağı bir şeyi yapıyor. Küçük dairelerinde, bütün gözler üzerindeyken, çocuklarının önünde diz çöküyor. Olga teyze ve annenin Leningrad'ı korumak için gidip yardım etmesi gerekiyor. Biz burada yokken, çok güçlü ve olgun olmanız gerekiyor, tamam mı? Büyükannenizin yardımınıza ihtiyacı olacak."

Leo'nun gözleri hemen yaşlarla doluyor. "Gitmeni istemiyorum."

Vera oğlunun üzgün gözlerine bakamıyor, bu yüzden yavaşça zaten daha güçlü olduğunu düşündüğü kızına dönüyor.

Anya ağlamamak için elinden geleni yaparak usulca, "Ya geri dönmezsen?" diyor.

Vera yanında götürmeyi düşündüğü çok değerli şeyi çıkarmak için elini cebine atıyor. Onu yavaşça çıkarıyor. Değerli taşlarla süslenmiş güzel kelebek ovucunun içinde duruyor. Anya'ya, "İşte," diyor. "Bunu annen için saklamanı istiyorum. Bu çok özel bir şey. Buna baktığında, beni düşüneceksin ve sana geri döneceğimi, her neredeysem seni ve Leo'yu düşündüğümü, ikinizi de sevdiğimi

bileceksin. Onunla oynama ya da onu kırma. Biz buyuz, Anya. Bu sana geri döneceğimi kanıtlıyor. Tamam mı?"

Anya çok ağırbaşlı bir şekilde kelebeği alıp dikkatlice küçük ovucunda tutuyor.

Vera çocuklarının ikisini de son bir defa öperek ayağa kalkıyor.

Odanın diğer tarafında, bakışları annesininkilerle karşılaşıyor. Veda, göz kulak olmak ve geri dönmek için verilen söz ve bunun bir veda olduğu endişesi; her şey orada, onların gözlerinde. Vera annesine sarılması gerektiğini biliyor, ama bunu yaparsa ağlayacak ve çocuklarının önünde ağlayamaz, bu yüzden kapının yanındaki çengelde asılı duran kalın kışlık paltoyu alıp omzuna atıyor.

Vera ve Olga hemen tıklım tıklım dolu bir nakliye kamyonuna biniyorlar. Etraflarında birçoğu çiçek desenli yazlık etek giymiş, ayaklarında sandalet olan düzinelerce genç kadın var. Başka zamanlarda bu kızlar belki Ural Dağları'na ya da Karadeniz'e kamp yapmaya gider gibi görüneceklerdi, ama şimdi kimse buna aldanmaz. Kızlardan bir teki bile giilümsemiyor.

Luga hattına vardıklarında, orada göz alabildiğince insan, çoğunlukla kızlar ve kadınlar var, düşmanın Leningrad'a ulaşmasını engelleyecek koskocaman hendekler kazıyor ve tahkimatlar yapıyorlar. Toprağın üstüne eğilmiş, kazma ve kürekleri toprağa saplıyorlar; yüzlerinde terin ve toprağın izleri var, elbiseleri mahvolmuş. Ama onlar Rus -Sovyet- ve hiç kimse durmaya ya da şikâyet etmeye cesaret edemiyor. Hiç kimse böyle bir şey yapmayı aklından bile geçirmiyor. Orman sadece birkaç mil ötede; bir yoldaş Vera'ya ne yapacağını söylerken, Vera güneşin altında duruyor.

Olga, Vera'ya yaklaşıp elini tutuyor. Bunu bilmiyorlar, ama asker gibi dinliyor ve çocuk gibi görünüyorlar. Gelecek birçok gece için bu onların huzurlu geçen son anları. Bundan sonra, kazmaları

alıp toprağuı daha önce kazılmış olduğu sıraya doğru ilerliyorlar. Hendeğin içine girerek elleri su toplayıp kanayıncaya, ağızlarından kan gelinceye, gözlerinden kirli yaşlar akıncaya kadar toprağı kazan kızların, kadınların ve yaşlı adamların oluşturduğu, sonu olmayan sıraya iki kişi daha ekleniyor. Günlerce kazıyorlar.

Akşam, Vera'nın kendini hissettiği kadar sersemlemiş, yorgun ve pis görünen diğer kızlarla birlikte bir ahırda toplanıyorlar. Her yer toz, çamur, ter, duman kokuyor.

Yedinci gecelerinde, Vera ahırda geceyi geçirdikleri sakin bir köşe buluyor ve çırpılardan küçük bir ateş yakıyor. Azıcık çırpıyla beslenen alevler çok uzun süre yanmıyor, bu yüzden hızla kız kardeşi için bir bardak su kaynatıyor. Akşam yemeğinde yedikleri bol su katılmış lahana çorbası uzun zaman önce yerini açlığa bırakmış, ama yapabilecekleri hiçbir şey yok.

Yanlarında, daha yaşlı, tıknaz bir kadın sanki kendi ellerini daha önce hiç görmemiş gibi kirli tırnaklarına bakarak saman balyalarına dayanıyor.

Kadının tombul, kirli yüzü yabancı, ama gözlerinde insanın içini rahatlatan bir şey var.

Olga suyu yere bırakarak, "Ellerime bak," diyor, "kanıyor."

Olga bunu şaşkın bir merakla, ne acı ne de akan kan gerçekten onun değilmiş gibi söylüyor. Vera kardeşinin elini tutuyor, avucunda matlaşmış kanı ve patlamış, su toplayan kabarcıkları görüyor. "Elini sarih tutmalısın. Bunu sana söyledim."

Olga usulca, "Bugün beni izliyorlardı," diyor. 'Yoldaş Slotkov ve Pritkin. Babama olanları bildiklerini biliyorum. Sargıları ayarlamak için duramadım."

Vera kaşlarını çatıyor. Bunu daha önce, geçen hafta kardeşinden duymuştu, ama şimdi bir terslik olduğunu fark ediyor. Kız kardeşi onunla göz göze gelmiyor. Zaten etrafta kızların öldüğünü gördüler. Daha dün, Olga çok yakına düşen bir bomba yüzünden günün yarısını sağır olarak geçirdi.

Dışarıda, yüksek sesle alarm çalıyor. Önceleri, uçağın sesi yazın piknikte duyulan, uzaktaki bir arı sesi gibi bir vızıltı. Ama ses gittikçe artıyor ve ahırdaki korku açıkça hissediliyor. Kızlar hareket ediyor, yer değiştiriyor ve uzanıp yere yatıyorlar, ama gerçekten gidecek hiçbir yer yok.

Bombalar düşüyor. Binanın dış yüzündeki suntaların arasında alevler kırmızı, sarı ve siyah renkte parlıyor. Bir yerlerde birisi çığlık atıyor. Hava kurşuni bir renge bürünüyor ve kumlanıyor. Vera'nın gözleri yanıyor.

Olga irkiliyor ama kımıldamıyor. Bunun yerine, yaralı ovucuna bakıyor ve düzenli bir şekilde, ölmüş, su toplamış derileri koparmaya başlıyor. Yaralarından kan çıkıyor.

Vera kız kardeşinin elini çekerek, "Bunu yapma," diyor.

"Bal."

Vera bu kelimenin yüksek sesle söylendiğini duyuyor. Önceleri bu mantıklı gelmiyor, gerçekten kavrayabildiği tek şey bombalama. Yakınında birisi ağlıyor.

Sonra kelimeyi tekrar duyuyor. "Bal."

Yaşlı kadın şimdi daha yakında. Derin kırışıklıklar sigara tiryakisi ağzı etrafında toplanmış ve morumsu torbalar yorgun gözlerini vurguluyor. Kadın önlüğünün cebinden küçük bir şişe çıkarıyor. "Kardeşinin yaralarının üzerine bal sür."

Bu hareketin cömertliği Vera'yı şaşırtıyor. Luga hattında, bal altından daha değerli. Hem yiyecek hem de ilaç.

Vera, Olga'nın yaralarına ufak bir damla sürdükten sonra, "Bunu neden yapıyorsun?" diyor.

Kadın Vera'ya bakıyor. Saman balyaları arasındaki yerine geri kaçarken, "Sadece birbirimize sahibiz," diyor.

Vera, "Adın ne?" diyor.

Kaduı, "Bu önemli değil," diyor. "Kardeşini yakından izle. Onunki gibi gözleri daha önce gördüm. O iyi değil."

Kelimeler acımasız olmasına rağmen, Vera cesurca başını sallıyor. Kendi kendine Olga'daki bu değişikliğin sıradan bir uyku eksikliği ve açlık olduğunu söyleyip duruyor, ama şimdi yaşlı kadının gördüğü şeyi, kız kardeşinin kocaman gözlerindeki delilik zerresini görüyor. Olga bu günlere ve gecelere dayanamıyor; çığlıklara, bitip tükenmek bilmeyen işlere, kendisiyle aynı yaşta bir kızın havaya uçurulmasını izlemenin dehşetine. En kötüsü de tehlikenin aniliği. Olga delirmeye başladı. Kendi kendine konuşuyor ve neredeyse hiç uyumuyor.

Vera kız kardeşini kollarına alarak, "Buraya gel, Olgushka," diyor. Birlikte ne yumuşak olan ne de güzel kokan saman yataklarına yatıyorlar.

Olga kulağa rüyadaymış gibi gelen bir sesle, "Babamı görüyorum," diyor. Sanki kim olduklarım, nerede olduklarını, kim hakkında konuşmadıklarını unutmuş gibi.

"Şişşt."

"Bana bir hikâye anlat, Vera. Prensesler ve sana güller getiren oğlanlar hakkında."

Vera çok yorgun, ama kız kardeşinin kirli, karmakarışık saçlarını okşuyor ve ruhunu sakinleştirmek için sahip olduğu tek şeyi, sesini kullanıyor. "Kar Krallığı gecenin hiç çökmediği, beyaz güvercinlerin telefon telleri üzerinde yuva yaptığı, etrafı duvarlarla çevrili büyülü bir şehir..."

Olga uykuya daldıktan uzun süre sonra, Vera hâlâ güzel kelimelerini sıralayarak, yapabildiği tek yolla etraflarındaki dünyayı değiştiriyor. Gözleri artık onları daha fazla açık tutamayacağı kadar ağırlaştığında, kız kardeşinin kanlı avucunu öpüyor, balın tatlılığıyla karışmış kanın nahoş tadını alıyor. Balın birazını kendi su toplamış ovucuna koymalıydı, ama bu aklına gelmedi. *Şimdi uyu."

Olga uykulu bir şekilde, "Yarın annemi görecek miyiz?" diye soruyor.

Vera kardeşine daha sıkı sarılarak, "Hayır, yarın değil," diyor. "Ama yakında."

Açık ve güneşli bir gün. Gördükleri her şeyi bombalayan Almanlar ve ilerleyen tankları olmasa kuşlar burada şarkı söyleyecek, çam ağaçları siyah yerine yeşil olacak. Buranın güzelliği uzun zaman önce kaybolmuş. Bu hendek, toprakta açılmış kocaman bir yarık, ölümcül bir yara. Kızlar çukurun her tarafında emekliyor, askerler burası ve fazla uzak olmayan cephe hattı arasında mekik dokuyor. Bu cephe dağılırsa, Almanlar cepheyi geçerlerse, Leningrad düşecek. Hepsi buna inanıyor, bu yüzden

ellerinin kanamasını ve bombaların güneş ışığı gibi hep etraflarında olmasını umursamadan kazmaya devam ediyorlar. Vera elindeki kaşıktan başka hiçbir şey düşünmemeğe çalışıyor. Kazma geçen hafta kırıldı. Bir süreliğine bir kürek bulacak kadar şanslıydı, ama küreği iyi saklayamadı ve bir sabah uyandığında kaybolmuştu; bu yüzden şimdi bir yemek kaşığıyla kazıyor.

Bütün gün boyunca. Sapla, it, döndür, çek. Omuzları ağrıyıncaya, boynu acıyıncaya ve su toplamış avuçları yanıncaya kadar. Ne kadar tuzlu su olursa olsun işe yaramıyor (yaşlı kadın ve bal çoktan yok oldu). Ve şimdi bir de regl oldu. Vücudu ona karşı çıkıyormuş gibi görünüyor, ama yine de tek endişelendiği şey Olga. Kız kardeşi hiç şikâyet etmeden kazıyor, ama uyuyamıyor, yemek yiyemiyor ve bombalar düşmeye başladığında bir elini yüzüne siper ederek orada öylece durup uçaklara bakıyor.

Geçen birkaç haftada, Vera herhangi bir şeyin sıradanlaşabileceğini öğrendi; toprağın içinde uyumak, kaçıp saklanacak yer aramak, çukur kazmak, insanların ölmesini izlemek, cesetlerin üzerine basmak, yanan insan etini koklamak. Ama kör biri gibi hareket eden ve etrafında bombalar patladığında kıkırdayan yeni Olga'yı kabullenemiyor.

❧

Ham akını alarmı çalıyor. Kızlar ve kadınlar aceleyle hendeklerin içine girip çıkıyorlar. Bağırışıp birbirlerini kenara itiyorlar.

Olga hendeğin yaranda duruyor, elbisesi yırtılmış ve kirli. Uzun, açık kızıl rengi saçları kirli, kıvır kıvır ve eskiden rengi

mavi olan bir başörtüsüyle geriye doğru toplanarak, kararmış yüzünden çekilmiş. Tepede, Alman uçakları gökyüzünü doldurmaya başlıyor, uçakların motorları vızıldıyor.

Vera parçalanmış toprağın üzerinde önden gidip, yıkıntıları bir kenara iterek, güçlükle ilerlerken kız kardeşine bağırıyor: "Hadi..."

"Bu ses annemin dikiş makinesinin sesine benziyor."

Olga bunu söylediğinde Vera dönüp arkasına bakıyor. Olga çok uzakta, elini gözlerinin üzerine siper etmiş, hâlâ orada duruyor.

Vera, bombanın düşüşüyle aynı zamanda, "Koş,"diye bağırıyor.

Olga orada ve sonra bezden bir bebek gibi yana savrulup kayboluyor. Moloz yağarken hendeğin diğer tarafındaki çökmüş bir yığının üzerine düşüyor...

Vera çığlık atıyor, ağlıyor, sürünerek hendekten dışarı çıkıyor ve kardeşinin bir toprak ve moloz yığını altında yattığı çukura gidiyor. Olga'nın göğsünün üzerindeki tuğla nereden geldi?

Olga'nın ağzının kenarından kan fışkırıyor ve yanağının üzerindeki kurum ve çamurun arasından akıyor; soluk alışı balgamlı, öksürdüğünde kabarcıklar çıkıyor. Titreyerek, "Vera," diyor. "Yere yatmayı unuttum."

Vera, "Beni dinlemen gerekiyordu," diyor Vera; kardeşini göğsüne yaklaştırıyor, onu severek yaşatmaya çalışıyor. "Ben senin ablanım."

"Her zaman... patronluk taslarsın..."

Vera kardeşinin yanağını öpüp kanı silmeye çalışıyor, ama elleri o kadar kirli ki sadece her yere bulaştırıyor. "Seni seviyorum, Olga. Beni bırakma. Lütfen..."

Olga gülümsüyor ve öksürüyor. Burnundan kan fışkırıyor ve toprakla karışıyor. "Şeye gittiğimiz zamanı hatırlıyor..."

Ve ölüyor.

Vera uzun süre toprağa diz çökmüş bir hâlde orada oturuyor. Askerler gelip Olga'yı götürünceye kadar.

Sonra yeniden kazmaya başlıyor. Umursamadığından ya da canı yanmadığından değil.

Ama başka ne yapabilir ki?

Yirmi iki

Ağustosta Vera cephedeki işinden salıveriliyor. Sersemlemiş bir hâlde, tek başlarına, sessiz gruplar hâlinde eve yürüyen binlerce kadından biri. Trenler hâlâ çalışıyor, fakat çoğu her zaman dolu ve sadece çok şanslı olanlar oturmaya ya da ayakta durmaya yetecek kadar yer bulabiliyor. Leningrad'ın çocuklarını, bu sefer anneleriyle birlikte yeniden şehirden tahliye ediyorlar, ama Vera artık hükümetine güvenmiyor ve bir daha tahliye emrine uymayacak. Vera daha geçen hafta, çocuklarla dolu bir trenin Mga yakınlarında bombalandığını duydu. Bu belki doğru belki değil. Umursamıyor. Doğru olabilir ve bu onun için yeterli.

Kara toprağı kazarak ve saklanacak barınak arayarak geçirilen iki aydan sonra Vera şimdi daha güçlü. Hiç görmediği kırsal bölgeden geçerek evine gitmesine yetecek kadar güçlü. Şansı olduğunda bir vagon ya da kamyon onu alıp gittiği yere kadar götürüyor, ama şans Vera'nın asla güvenmediği bir şey ve Leningrad'a kalan yolun çoğunu yürüyor.

Yolda askerlerle karşılaştığında Sasha'yı soruyor, ama cevap alamıyor. Bu onu şaşırtmıyor.

Nihayet Leningrad'a vardığında, en az kendisi kadar değişmiş bir şehir buluyor. Pencereler karartılmış ve çapraz şekilde bantlar yapıştırılmış. Hendekler çimenleri ve çiçekleri yararak parklardan geçiyor. Baktığı her yerde, tankların girişini engellemek için yapılmış, ejderha dişi adı verilen parçalanmış beton yığınları var. Bir hapishanenin çirkin, yanlış yere konulmuş demirleri gibi kocaman direkler şehrin sınırlarına çapraz bir şekilde yerleştirilmiş olarak duruyor. Ve askerler sıra hâlinde yürüyerek caddelerden geçiyor. Pek çoğu şimdiden Vera'nın kendisini hissettiği kadar umutsuz görünüyor; bir cephede kaybettiler ve şimdi şehre daha yakın başka bir cepheye gidiyorlar.

Vera şimdi içine yer eden aynı korkuyu askerlerin yorgun gözlerinde görüyor: Leningrad düşündükleri gibi geçilmez bir şehir değil. Almanlar yaklaşıyor...

Nihayet, Vera evinin bulunduğu cadde üzerinde duruyor ve başını kaldırıp apartman dairesine bakıyor. Karartılmış camlar dışında, apartman dairesi her zamanki gibi görünüyor. Ön taraftaki ağaçlar bütünüyle yaz çiçekleri açmış ve gökyüzü bir kızılgerdan yumurtası kadar mavi.

Vera, ilerlemeye korkarak orada dururken, açlık ya da arzu kadar güçlü, onu titreten bir his vücudunu sarıyor.

Bu his arkasını dönüp koşmak, bu korkunç gerçeği biraz daha uzun süre saklamak istiyor, ama kaçmanın bir işe yaramayacağını biliyor; bu yüzden derin bir nefes alıp dairesinin ön giriş kapısına gelinceye kadar adımlarını teker teker atarak ilerliyor.

Vera'nın dokunuşuyla kapı açılıyor ve birdenbire yine her zamanki gibi küçük ve dağınık evinde. Kırık dökük mobilyalar ve pul pul kalkan boyalar hiç bu kadar güzel görünmemişti.

Ve annesi orada, rengi solmuş bir elbise giymiş, neredeyse bütün beyaz saçları yırtık pırtık bir baş örtüsüyle örtülmüş, oca-

ğın başında bir şeyler karıştırıyor. Vera içeri girdiğinde yavaşça dönüyor. Gülüşü yürek parçalayıcı; daha kötüsü bu gülümsemenin kayboluş şekli ve yerini acıya bırakışı.

Leo, "Anne!" diye çığlık atıyor, hızla ona koşuyor; oyuncaklar ellerinden düşüyor. Anya hemen otlun arkasından geliyor ve kendilerini Vera'nın kollarına atıyorlar.

O kadar güzel, o kadar temiz kokuyorlar ki... Leo'nun yanakları olgun erikler kadar yumuşak ve tatlı ve Vera onu yiyip bitirebilir. Vera titremeye ve ağlamaya başladığının farkına varmadan çok uzun bir süre, sıkıca onlara sarılıyor.

Anya onun yanağını silerek, "Ağlama, anne," diyor. "Kelebek hâlâ bende. Onu kırmadım."

Vera yavaşça onları bırakıp ayağa kalkıyor. Bir yaprak gibi titriyor ve mutfağın diğer tarafına, annesine bakarken ağlamamaya çalışıyor. Bu bakışta nihayet, kendi çocukluğunun onu terk ettiğini hissediyor.

Leo yanından geçerken ona bakarak, "Olga teyze nerede?" diye soruyor.

Vera cevap veremiyor. Orada öylece duruyor.

Vera'nın annesi sesinde sadece hafif bir titremeyle, "Olga öldü," diyor. "O bu devletin bir kahramanı, bizim Olga'ınız ve biz onu böyle hatırlamalıyız."

"Ama..."

Annesi Vera'yı kollarına alıp o kadar sıkı sarılıyor ki ikisi de soluk alamıyor. Aralarında, hatıraların tıpkı sudaki boya gibi hareket ettiği ve akışkan bir sessizlik var ve geri çekilip birbirlerine baktıklarında Vera anlıyor.

Uzun bir süre değil, şiddetli acı üstesinden gelinebilecek bir hâle gelinceye kadar bir daha Olga'dan bahsetmeyecekler.

Annesi bir süre sonra, "Banyo yapmaya ihtiyacın var " diyor. "Ve elindeki bandajların değiştirilmesi gerekiyor, bu yüzden benimle gel."

Leningrad'a döndüğü ilk birkaç gün Vera'ya rüya gibi geliyor. Gündüzleri, diğer kütüphane çalışanlarıyla birlikte taşınması için en değerli kitapları paketliyor. Vera kadar önemsiz bir çalışan, kendini gerçekten birinci baskı bir Anna Karenina tutarken buluyor. Sayfaların beklenmedik bir ağırlığı var ve sadece bir an için gözlerini kapatıyor. Karanlıkta Anna'nın mücevherler ve kürkler içinde olduğunu, karların içinde Kont Vronsky'ye koştuğunu görüyor.

Biri ismini öyle sert bir şekilde söylüyor ki, neredeyse bu kıymetli kitabı düşürüyor. Hareket etmeye başlıyor, yüzü kızarıyor ve yere bakıyor. "Üzgünüm," diye mırıldanarak işe geri dönüyor. Hafta sonuna kadar üç yüz binden fazla şaheseri paketleyip güvenli bir yere yolladılar, ihvan arasını kum torbalarıyla doldurup diğer önemli eserleri bodruma taşıdılar. Okuyucular için sadece en küçük odalar açık kalıncaya kadar bütün odalar birbiri ardına boşaltıldı ve üzerine tahta çakılıp kapatıldı.

Vera'nın vardiyası bittiğinde, bütün kutuları kaldırmaktan ve sürüklemekten omuzları ağrıyordu, ama o gün için yapacak daha çok işi vardı. Eve gitmek yerine kalabalık, kamuflaj yapılmış caddelerde güçlükle ilerleyerek, bulduğu ilk kuyruğa giriyor.

Bu dükkânda ne satıldığını bilmiyor ve umursamıyor. Ekmekler karneyle satılmaya başlandığından ve banka hesaplarından para çekmeye sınırlama getirildiğinden beri ne alabilirsen onu alıyorsun. Arkadaşları ve komşularının pek çoğu gibi, Vera'nın

da çok az parası var. Vera'nın yiyecek payı günde dört yüz gram ekmek ve ayda altı yüz gram yağa izin veriyor. Bununla yaşamlarını sürdürebilirler. Ama Vera sık sık yıllar önce verdiği bir kararı düşünüyor: Eğer şimdi ekmek fabrikasında çalışıyor olsaydı, ailesi daha iyi beslenecekti. Vera daha yüksek yiyecek payına sahip önemli bir işçi olacaktı.

Saatlerce kuyrukta bekliyor. Akşam saat onu biraz geçe, sıranın önüne geliyor. Kalan tek şey kavanoz kavanoz turşu ve Vera parasının yettiği ve taşıyabileceği miktar olan üç kavanoz turşuyu alıyor.

Apartman dairesinde, annesini ve büyükannesini mutfak masasında otururken buluyor; bir sigarayı aralarında paylaşıyorlar.

Bugünlerde hepsi çok az konuşuyor; Vera hiçbir şey söylemeden yanlarından geçip çocukların yataklarına gidiyor. Eğilerek her ikisinin de yumuşak yanaklarını öpüyor. Bitkin ve acıkmış bir hâlde mutfağa geri dönüyor. Annesi onun için bir tabak soğuk kasha[16] bırakmış.

Büyükanne, Vera oturduğunda, "Son nakliye aracı bugün gitti," diyor.

Vera büyükannesine bakıyor. "Hâlâ şehri boşaltıyorlar sanıyordum."

Annesi başını sallıyor. "Biz karar veremedik ve şimdi bizim için karar verildi

"Almanlar Mga'yı ele geçirdiler."

Vera bunun ne anlama geldiğini biliyor; bilmeseydi, annesinin gözlerindeki ümitsiz bakışlar bunu anlatmak için yeterli olurdu. "Öyleyse..."

46 Arpa, buğday, yulaf gibi şeylerden yapılan bir çeşit kahvaltılık gevrek, (yay. n.)

Annesi bir nefes çekip sigarayı büyükannesine geri vererek, "Leningrad şimdi bir ada," diyor. "Anakarayla bağlantısı her yönden kesildi"

Erzak yok.

Vera, "Ne yapacağız?" diye soruyor.

Büyükannesi, "Yapmak mı?" diyor.

Annesi sessizliğin içinde, "Kış geliyor," diyor. "Yiyeceğe ve burzhuika'ya[47] ihtiyacımız var. Yarın çocukları alıp pazar yerine gideceğim."

"Neyi takas edeceksin?"

Annesi, "Evlilik yüzüğümü," diyor.

Büyükannesi sigarayı söndürerek, "Öyleyse başladı," diyor.

Vera onların birbirlerine nasıl baktıklarını görüyor; anne kız bunu bilmenin üzüntüsünü paylaşıyorlar. Bu onu korkutmasına rağmen, rahatlatıyor da. Annesi ve onun annesi bunu daha önce de yaşadılar. Savaş Peter'in şehri için yeni bir şey değil. 7Ipkı daha önce yaptıkları gibi, dikkatli ve akıllı olarak hayatta kalacaklar.

Şehir uzun bir kuyruk hâline geliyor. Her şey, özellikle de kibarlık ortadan kalkıyor. Yiyecek payları sürekli olarak azaltılıyor ve genellikle karneyle bile alınacak yiyecek yok. Diğer herkes gibi, Vera da yorgun, aç ve korkuyor. Ekmek kuyruğuna girmek için sabah saat 4'te kalkıyor ve işten sonra, şehrin millerce uzağındaki kırsal kesime yürüyerek bir litre votkaya karşılık, pörsümüş bir torba patates, artık ayaklarına küçük gelen bir çift çizmeye karşılık

47 Küçük bir tür soba. (ç. n.)

453 gram domuz yağı için çiftçilerle takas yapıyor ve unutulmuş ne sebze bulabilirse onları kazıp çıkarıyor.

Bunun güvenli olmadığını biliyor, ama yapacak hiçbir şey yok. Artık yapılacak tek şey bu yiyecek arama işi. Artık hiç kimse kütüphaneye gitmiyor, ama Vera işçilere verilen yiyecek payını kullanmaya devam edebilmek için orada çalışmak zorunda. Şimdi kırsal kesimden evine dönüyor. Hızlı ilerliyor, gölgelere sığmıyor, değerli patates torbasını elbisesinin içinde, doğmamış bir bebekniiş gibi saklıyor.

Hava akını alarmı neredeyse boş caddelerde yüksek sesle çaldığında, apartman dairesine bir milden daha az var. Alarm sustuğunda, uçakların vızıltısını duyabiliyor; giderek yaklaşıyorlar.

Yüksek sesli bir uğultu duyarak sol tarafında bulunan parktaki hendeklerden birine koşmaya başlıyor. Vera caddeyi bile geçemeden bir şey patlıyor. Gökten toprak ve moloz yağıyor. Binalar birbiri ardına yıkılıyor.

Ve sonra... sessizlik.

Vera yavaşça ayağa kalkıyor, bacakları titriyor.

Patateslere bir şey olmamış.

Sürünerek hendekten çıkıyor. Üzerindeki tozları silkeleyerek eve koşuyor.

Şehir yanıyor ve Vera'nın etrafında duman var. İnsanlar çığlık atıyor ve ağlıyor.

Caddenin köşesini dönüyor ve oturduğu apartman binasını görüyor. Zarar görmemiş.

Ama yandaki bina yıkılmış. Sadece yarısı kalmış; binanın diğer tarafı, üzerinde duman tüten, toz hâline gelmiş bir enkaz yığını. Yaklaştıkça, mükemmel durumda bir yemek odası görüyor; yeşil çiçekli duvar kâğıdı hâlâ yerinde, yemek için masa hâlâ kurulu,

duvarda bir tablo var. Ama hiç insan yok. Vera orada dururken, masanın tepesindeki avize titreyip düşüyor, masanın üzerindeki tabaklara çarpıyor.

Vera ailesini bodrum katında buluyor; komşularla birlikte orada toplanmışlar. Tehlike geçti alarmı çaldığında, yukarıya çıkıyor ve çocukları yatırıyorlar.

Bu sadece başlangıç. Ertesi gün Vera, annesi ve çocuklarla birlikte pazar yerine gidip bir burzhuika arıyor. Annesi böyle bir soba olmadan, kış geldiğinde sorun yaşayacaklarım söylüyor.

Pazarın arkalarında, genellikle Vera'nın asla görmek istemeyeceği türden insanlar tarafından işletilen bir dükkânda bir tane buluyorlar. Esmer, sarhoş adamlar ve hiç şüphesiz, bir hafta önce sahip olmadıkları mücevherleri takan kadınlar.

Vera çocuklarını yakınında tutuyor; adamın votka kokan nefesi karşısında yüzünü buruşturmamaya çalışıyor.

Adam, ona yan gözle bakıp iki yana sallanarak, "Bu sonuncusu," diyor.

Annesi evlilik yüzüğünü çıkarıyor. Altın, gün ışığında donuk bir şekilde parlıyor. "Altın yüzüğüm var" diyor.

Adam, "Altın ne işe yarar?" diyor alaycı bir şekilde gülümseyerek.

Annesi,"Savaş sonsuza dek sürmeyecek "diyor "Ve daha fazlası var." Paltosunu açıp içi beyaz şeker dolu bir kavanoz çıkarıyor.

Adam beyaz şekere bakıyor; şeker şimdi altın tozu gibi. Büyükannesi ya da annesi bunu çalıştıkları depodan çalmış olmalı.

Adamın jambon büyüklüğündeki yumruğu uzanıyor, parmakları kavanozun etrafına sarılıyor ve onu geri çekiyor.

Annesi yüzüğünün gitmiş olmasına, böyle bir adamın yüzüğüne sahip olmasına neredeyse hiç aldırmıyormuş gibi görünüyor.

Dördü birlikte, sobayı ve borusunu sürükleyerek apartman dairelerine götürüyorlar; çınlayan madeni sesler arasında yukarıya çekiyorlar. Soba yukarı çıkarılıp yerine yerleştiğinde, borusu pencereden dışarı çıkıyor, annesi ellerini çırpıyor. Öksürerek, "İşte hepsi bu kadar," diyor.

Soba dökme demirden çıkıntı yapan bir çift çekmecesi olan küçük, çirkin bir şey. Uzun metal bir boru sobadan çıkıyor, duvarın yanından yukarıya yöneliyor ve yeni açılmış bir delikten dışarıya çıkıyor. Vera sobanın bir kadının evlilik yüzüğü kadar değerli olduğuna inanmakta zorlanıyor.

Annesi yürüyüp yanından geçerken Vera usulca, *Bu şeker çok fazlaydı,'' diyor.

Annesi dwxtkhyor, "Evet," diyor. "Şekeri bize büyükanne getirdi"

Vera daha yakma sokularak, "Başı derde girebilir," diye fısıldıyor. "Badayev depoları izleniyor. Neredeyse şehrin bütün yiyecek dükkânları orada. Ve ikiniz de işçisiniz. Eğer birinizin başı derde girerse..."

Annesi sert bir ifadeyle ona bakarak, "Evet," diyor, "şimdi hâlâ orada, geç saate kadar çalışacak. Oradan en son o çıkacak."

"Ama..."

Annesi yine öksürerek, "Henüz bilmiyorsun," diyor. Bu, Vera'nın tuhaf bir biçimde çamurlu nehirleri ve sıcak havayı düşünmesine neden olan kuru, hararetli bir ses.

"İyi misin, anne?"

"Ben iyiyim. Sadece bombalamalar yüzünden havada olan tozlar yüzünden...."

Vera daha cevap veremeden ya da ne söyleyeceğini bile düşünemeden, hava akını alarmı çalıyor.

Vera, "Çocuklar!" diye bağırıyor. "Çabuk gelin." Vera duvardan paltolarını alıp çocuklarını sıkıca giydiriyor.

Leo sızlanarak, "Bodruma gitmek istemiyorum," diyor. "Orası kötü kokuyor."

Anya, "Kötü kokan Bayan Neıvsky," diyor ve asık suratı bir gülümsemeyle aydınlanıyor.

Leo kıkırdıyor. "O lahana gibi kokuyor."

Vera yavruları için bu çocukluğun ne kadar süreceğini merak ederek, "Susun," diyor. Leo'nun paltosunun düğmelerini ilikliyor ve elini tutuyor.

Komşular merdivenlerden inmek için koridorda çoktan sıraya girmiş. Hepsinin yüzünde korkunun ve boyun eğmişliğin bir karışımı olan aynı bakış var. Hiç kimse, gerçekten bodrum katında olmanın binayı üzerine bomba düşmesinden kurtaracağına inanmıyor, ama böyle bir zamanda başka bir kurtuluş yok, bu yüzden gidiyorlar.

Vera çocuklarının her birini öpüyor, sırayla sımsıkı kucaklayıp annesine veriyor.

Ailesi ve komşular kendilerini kurtarmak için bodruma giderlerken, Vera yukarıya çıkıyor. Güçlükle nefes alarak, kirli, karanlık merdivenlerden yukarı koşuyor ve düz, her yerine çöp dağılmış olan çatıya çıkıyor. Bir çift uzun demir maşa ve kum dolu birkaç kova duvarın yanında, yerinde duruyor. Buradan, doğuya doğru Leningrad'ın her tarafını görebiliyor. Uzakta uçaklar var. Daha önceki gibi bir-iki tane değil, düzinelerce. Başlangıçta

uçaklar siyah nokta gibi, şehrin üzerinde dolaşan kocaman baraj balonlarının arasına kaçmışlar, ama kısa süre içinde, uçakların parlak pervanelerini ve kuyruklarındaki detayları görebiliyor.

Bombalar yağmur damlaları gibi düşüyor, peşlerinde duman kütleleri ve ani alevler.

Tepede bir uçak var...

Vera başını kaldırıp uçağın pırıl pırıl parlayan gümüş renkli karnının açıldığını görüyor. Yangın bombaları düşüyor. Bombanın biri durduğu yerden en fazla 5 metre uzağa düşerken Vera dehşete kapılmış, izliyor. Bombanın çıkardığı tıs sesini duyarak kaçıyor. Ayağı bir parça tahtaya takılıyor ve yere o kadar sert bir şekilde düşüyor ki kan tadı alıyor. Vera güçlükle ayağa kalkarak, cebindeki eldivenleri alıp giyiyor; titreyerek acele etmeye çalışıyor, sonra demir maşaları alarak bunları bombayı yerden almak için kullanmaya çalışıyor. Bu çok karmaşık bir görev. Duman çıkıyor. Maşayı bombanın üzerine yerleştiriyor, yüzünde korkunç bir sıcaklık var; terliyor ve güçlükle görebiliyor. Yine de sapları sıkıştırıyor ve uzun, kıvılcımlar saçan bombayı havaya kaldırarak binanın kenarından aşağıya atıyor. Bomba pat sesiyle fazla zarar veremeyeceği, aşağıdaki çimenlerin üzerine düşüyor. Vera maşayı elinden bırakarak, bombanın başlattığı küçük yangına geri dönüyor ve ayakkabılarının tabanlarıyla söndürdükten sonra üzerine kum döküyor.

Ateş söndüğünde dizlerinin üzerine çöküyor. Kalbi çok hızlı atıyor ve yanakları sıcaktan yanıp tutuşmuş gibi hissediyor. Vera orada olmasaydı, o bomba kattan kata düşerek bütün apartmanı yakacak, arkasında yangın bırakacaktı.

Bomba sonunda bodrum katına düşecekti. Ailesiyle birlikte tıklım tıklım insanlarla dolu olan küçük odanın içine...

Vera çatırım sert zeminine diz çökerek, gece çökerken orada kalıyor.

Sanki bütün şehir yanıyor gibi. Duman yukarıya yükseliyor ve dışarıya çıkıyor. Uçaklar gittikten sonra bile duman kalıyor; giderek daha fazla yoğunlaşıyor ve daha kırmızı oluyor. Parlak sarı alevler binaların arasında yükselerek dumanın şişkin alt tarafını yalıyor.

Nihayet, tehlike geçti alarmı çaldığında, Vera hareket edemeyecek kadar sarsılmış durumda. Hareket etmesini sağlayan tek şey şu anda muhtemelen ağlamakta ve korkmuş olan çocuklarını düşünmesi. Her seferinde bir titrek adım atarak, çatının üzerinde yürüyor ve merdivenlerden inerek ailesinin çoktan onu beklemekte olduğu dairesine gidiyor.

Anya dudağını ısırarak,"Yangınları gördün mü?" diye soruyor.

Vera olabildiğince neşeli bir şekilde gülümseyerek, "Onlar buradan çok uzaktalar," diyor. "Güvendeyiz."

Leo başparmağını ağzına sokarak, "Bize bir hikâye anlatır mısın, anne?" diyor. Uykulu bir şekilde gözleri kapanıyor ve tekrar açılıyor.

Vera çocukların ikisini de kollarına alıyor ve birer kalçasına yerleştiriyor. Dişlerini fırçalamaya zahmet etmiyor, sadece yatağa yatırıp kendisi de onlarla birlikte yatıyor.

Annesi oturma odasındaki masada oturup o gün içeceği bir sigarayı yakıyor. Sigaranın kokusu, yanan şehrin yoğun kokusunda kayboluyor. Havada, yanan ocağın üstünde uzun süre bırakılmış karamel kokusu gibi neredeyse tatlı bir şeyin kokusu var.

Vera çocuklarına daha sıkı sarılıyor. Sakin bir sesle konuşmaya çalışarak, "Bir köylü kız var," diyor. Bu zor; Vera'nın düşünceleri ne olmuş olabileceği, neleri kaybetmiş olabileceğiyle karmakarışık.

Ve hâlâ bombanın tıs sesi çıkararak ona doğru geldiğini duyabildiğine, havada uçarken imkânsız bir şekilde hışırdadığına ve onun yanında, havada asılı kaldığına yemin edebilir.

Anya uykulu bir şekilde daha yakma sokularak, "Onun adı Vera," diyor. "Doğru mu?"

Vera bu hatırlatmaya minnettar. "Onun adı Vera," diyor. "Ve o fakir bir köylü kızı. Bir hiç. Ama bunu henüz bilmiyor..."

Annesi mutfağa geri döndüğünde Vera'ya, "Onlara kendi hikâyeni anlatman iyi," diyor.

"Başka bir şey düşünemedim." Bir ayağını yanındaki boş sandalyenin üzerine koyarak, külüstür masada annesinin karşısına oturuyor. Pencereler kapalı ve karartılmış olmasına rağmen, dilinde hâlâ kül tadını, hâlâ dumandaki tuhaf, tadı yanık kokusunu alabiliyor. Gazete kâğıdının pencereden gevşek bir şekilde sarktığı yerlerden, dışarıdaki dünya ancak parçalar hâlinde görülebilir; manzara artık kırmızıdan ziyade, donuk griyle karışık turuncumsu bir sarı. "Babam eskiden bana harika hikâyeler anlatırdı, hatırlıyor musun?"

"Hatırlamamayı tercih ederim."

"Ama.

Annesi ona bakmadan, "Büyükannen şimdiye kadar gelmeliydi," diyor.

Bunu duyduğunda, Vera güçlü bir el midesini sıkıca kavramış gibi hissediyor. Bu gece olanlardan sonra büyükannesini unutmuştu.

Vera, "İyi olduğuna eminim," diyor.

Annesi donuk bir şekilde, "Evet," diyor.

Ama sabah büyükannesi hâlâ gelmiyor; bir daha asla görülmeyen binlerce kadından biri. Ve haber şehirde dün geceki alevler kadar perişan edici bir biçimde yayılıyor.

Badayev depoları yanmış, şehrin bütün yiyecek dükkânları yok olmuş.

Leningrad şimdi izole edildi; bütün yardımlar kesildi. Eylül, ekim ayına karışıyor ve geçiyor. Belye nochi yok; yerini soğuk, kasvetli bir kış aldı. Vera hâlâ kütüphanede çalışıyor, ama sadece göstermelik ve yiyecek kartları için. Çünkü insanlar artık kütüphaneyi, müzeleri ya da tiyatroları ziyaret etmiyor ve gelenler de ısınmak için geliyor. Bu karanlık haftalarda, kışın buz gibi soğuk nefesi her zaman ensenizde eserken, yiyecek aramak dışında yapılacak hiçbir şey yok.

Vera her sabah dörtte kalkıyor, keçe çizmeleri, yün paltosuyla sımsıkı giyiniyor; eşarbı boynuna öyle yukarı kadar sarıyor ki sadece gözleri gözüküyor. Yiyecek için bulabildiği herhangi bir kuyruğa giriyor; gerçekten yiyecek bulmak bir yana, sadece sıraya girmek bile kolay değil. Güçlüler zayıfları kenara itiyor. Her zaman tetikte, dikkatli olmak gerek. Köşedeki şu güzel kız da, şu verandada duran adam da her an elindekini çalabilir.

İşten sonra soğuk apartman dairesine dönüyor ve saat altıda yemeğe oturuyor. Fakat artık bu pek de yemek sayılmaz. Şansları varsa bir patates ve içinde karabuğdaydan daha çok su olan biraz kasha. Annesi sessizce köşede öksürürken, çocuklar sürekli şikâyet ediyor.

Ekimde ilk kar yağıyor. Bu genellikle kahkaha zamanı; çocukların koşarak anne babalarıyla parka gittikleri ve kar melekleri ve kaleler yaptıkları zaman. Fakat savaşta değil. Şimdi mahvolmuş şehirlerinin üzerine beyaz ölümün ufak zerreleri düşüyormuş gibi. Karın güzel beyaz tabakaları bütün savunmalarını, ejderha dişlerini, demir çubukları, hendekleri örtüyor. Birdenbire şehir yeniden güzel; kemerli köprüleri ve buzlu suyolları ve beyaz parklarıyla bir harikalar diyarı. Eğer harap olmuş binalara, ya da eskiden bir dükkânın durduğu yerdeki yanmış tuğla yığınlarına bakmazsanız, neredeyse unutabilirsiniz... saat yediye kadar. O zaman Almanlar bombaları atıyor. Her gece, kurulu saat gibi.

Ve bir kez kar yağmaya başladığında, asla durmuyor. Borular donuyor. Tramvaylar duruyor ve biriken karların içinde saplanıp kalıyor. Artık yollarda tanklar ya da kamyonlar, yürüyen askerler yok. Sadece zavallı, Vera gibi sıkı giyinmiş, bu beyaz manzaranın içinden geçerek, göçmenler gibi yiyeceğe benzeyen herhangi bir şey arayan kadınlar var. Bugünlerde Leningrad'da hiç hayvan görülmüyor, ağaçlarda kuşlar da yok. Yiyecek payı neredeyse her hafta azaltılıyor.

Vera güçlükle yürüyor. O kadar aç ki, yürümeye devam etmek zor; bazen yürümeye devam etmeyi istemek bile zor. Bugün kuyrukta geçirdiği yedi saati düşünmemeye çalışıyor ve bunun yerine alabildiği ayçiçeği yağına ve küspeye odaklanıyor. Çektiği kırmızı kızak arkasında, derin kar birikintileri arasında kayarak arada bir karların içinde gizlenmiş olan şeylere takılıyor; bir ağaç dalı, taş, donmuş bir ceset.

Geçen hafta cesetler ortaya çıkmaya haşladı; insanlar hâlâ soğuğa karşı giyinik vaziyette, parklardaki banklarda ya da binaların verandalarında, oturdukları yerde donmuşlar.

Onları görmemeyi öğreniyorsun. Vera bunun doğru olduğuna inanamıyor ama doğru. Ne kadar acıkırsan ve üşürsen görme gücün de, ailenden başka hiç kimseyi göremeyeceğin kadar azalıyor.

Dairesinden sadece dört blok uzakta ve göğsü o kadar çok ağrıyor ki durmak istiyor. Bunun hayalini bile kuruyor; bankın üzerine oturup arkasına yaslanacak ve gözlerini kapatacak. Belki birisi elinde sıcak, şekerli çayla yanına gelip ona bir bardak ikram edecek...

Vera aç karnının verdiği acıya aldırış etmeyerek düzensiz bir şekilde nefes alıyor. Bu tür hayaller ölümünüze neden olabiliyor. Dinlerimde için otursunuz ve hemen ölürsünüz. Şimdi Leningrad'da böyle oluyor. Biraz öksürüyorsunuz, iltihaplı bir yaranız var... ya da kendinizi hâlsiz hissediyorsunuz ve sadece bir saat kadar yatakta yatmak istiyorsunuz. Ve sonra birdenbire ölüyorsunuz. Kütüphanede sanki her gün birisi daha işe gelmiyor. Bu insan kaybolduğunda hepsi onu bir daha asla göremeyeceğim biliyor.

Bir ayağını diğerinin önüne atıyor ve karda arkasındaki kızağı çekerek yavaşça ilerliyor. Vera buzdaki bir delikten bir galon su çektiği Neva Nehri'nden neredeyse bir mil yürüdü. Apartmanda sadece biraz soluklanmasına yetecek kadar bir süre duraklıyor ve ikinci kata doğru uzun bir tırmanışa başlıyor. Kızağın üstündeki bir galon su göğsüne değdiğinde buz gibi soğuk geliyor ve bu, ciğerlerinin daha da fazla acımasına neden oluyor.

Dairesi sıcak. Hemencecik bir sandalyenin daha kırılmış olduğunu fark ediyor. Sandalye yan yatmış, iki ayağı yok vc arkası desteklenmiş. Şimdi hep birlikte masada oturamayacakla r, ama bunun ne önemi var? Yiyecek çok az şey var.

Leo paltosunu ve çizmelerini giymiş. Mutfakta yerde yayılıp oturmuş, bir çift metal kamyonla savaş oyunu oynuyor. Vera içeri girdiğinde, başını kaldırıp ona bakıyor. Bir an için Vera sanki bir gün yerine bir aydır yokmuş gibi. Onun yanaklarının nasıl içeri çöktüğünü, gözlerinin kemikli yüzü için ne kadar kocaman göründüğünü görebiliyor. O artık hiç de küçük bir oğlan çocuğuna benzemiyor.

Leo, "Yiyecek getirdin mi?" diyor.

Anya, yatağındaki yerinden kalkıp battaniyesini yanında taşıyarak, "Getirdin mi?" diyor.

"Küspe," diyor Vera.

Anya kaşlarını çatıyor. "Ah, hayır, anne."

Bunu duyduğunda, gerçekten Vera'nın kalbi kırılıyor. Eve patates, tereyağı ya da karabuğday bile getirmek için her şeyi yapar. Ama şimdi küspe var. Küspenin büyükbaş hayvanları beslemek için kullanılmasının, talaş gibi tadı olmasının ya da sadece bir baltanın kesebileceği kadar sert olmasının hiç önemi yok. Talaşı zar zor yenilebilen pankekler yapmak için kullanıyorlar. Ama bunların hiçbiri önemli değil. Önemli olan yiyecek bir şeyinizin olması.

Vera avutmanın çocukları için işe yaramayacağım biliyor. Bu, Vera'nın Leningrad'a kar yağmaya başladığından beri öğrendiği bir ders. Herkes gibi şimdi onun çocuklarının da güce ve cesarete ihtiyacı var. Sahip olamayacakları bir şey için ağlamak ya da sulanmak bir işe yaramaz. Yere düşmüş olan sandalyenin yanına gidip bir bacağını daha kırıyor. Sandalyenin bacağını iki parçaya bölerek sobaya atıyor ve eve getirdiği suyu kaynatmak için tencereye koyuyor. Karınlarını doyurmak için suyun içine maya koyacak. Elbette, bu işe yaramayacak, ama bir süre için kendilerini iyi hissedecekler.

Eğiliyor, hareket ettiğinde eklemlerindeki şiddetli çıtırdamaları hissediyor ve bir elini Leo'nun buklelerinin üzerine koyuyor. Leo'nun saçları, hepsinin saçları gibi kirden sertleşmiş. Banyolar bugünlerde bir lüks. Vera onun heyecanlanmasını bekleyerek, "Bu gece için hikâyenin birazı daha var," diyor, ama Leo sadece hafifçe başını sallıyor ve omuz silkiyor.

"Tamam."

Soğuk ve açlık hepsini bezdiriyor. İçini çekerek, yaşlı bir kadın gibi doğrularak tekrar ayağa kalkıyor. Odanın diğer yanına, hâlâ yatakta olan annesine bakıyor. Anya'ya, "Bugün nasıl?" diye soruyor.

Anya orada duruyor; solgun, zayıf yüzü o kadar çökmüş ki, gözleri dışarı fırlamış gibi görünüyor. Söylediği tek şey, "Sessiz," Oluyor. "Bugün ona içme suyu yaptım."

Vera küçük, ağırbaşlı kızma gidip onu kucağına alarak sıkıca sarılıyor. Paltosunun kalınlığının altından bileAnya'nın sıska olduğunu hissedebiliyor ve bu onun kalbini kırıyor. Vera, "Sen benim harika kızımsın," diye fısıldıyor. "Herkese çok iyi bakıyorsun."

Anya, "Elimden geleni yapıyorum,"diyor ve sesindeki içtenlik Vera'nın kendisini neredeyse hasta hissetmesine neden oluyor.

Ona tekrar sarılıp sonra bırakıyor.

Odanın diğer tarafına geçerken, annesinin gözlerinin üstünde olduğunu, bir atmaca gibi hareketlerini takip ettiğini hissedebiliyor. Vera'nın üzerine yapışan o simsiyah gözler hariç, annesinin her zerresi solyın, çökmüş ve donuk.

Vera annesinin yatağının kenarına oturuyor. "Bugün biraz küspe aldım. Ve biraz da ayçiçek yağı."

"Ben aç değilim. Benimkini yavrularımıza ver."

Annesi bunu her akşam söylüyor. Vera önceleri annesiyle tartıştı, ama sonra Anya'nın elmacık kemiklerini görmeye başladı ve oğlunun uykusunda yiyecek için nasıl ağladığını duydu.

"Sana biraz çay yapacağım."

Annesi gözlerini yavaşça kapatarak, "Bu çok iyi olur," diyor.

Vera kendisinin evde olmadığı saatlerde annesinin uyanık kalmak için ne kadar çok çaba sarf ettiğini biliyor. Haftalardır yataktan bir seferde birkaç dakikadan fazla bir süre için çıkmamış olmasına rağmen, sadece orada yatmak ve gündüzleri torunlarına göz kulak olmak, annesinin iradesinin ve cesaretinin her zerresini tüketiyor.

Vera, "Gelecek hafta daha fazla yiyecek olacak," diyor. "Sular donar donmaz Ladoga Gölü üzerinden bir nakliye aracı göndereceklerini duydum. O zaman hepimiz iyi olacağız."

Annesi buna bir şey söylemiyor, ama soluk alıp vermesi de düzelmiyor. "Babanın çalışırken nasıl bir aşağı bir yukarı yürüdüğünü, kendi kendine nasıl kelimeler mırıldandığım ve istediğini bulduğunda nasıl güldüğünü hatırlıyor musun?"

Vera uzanıp annesinin kuru alnına dokunuyor ve nazikçe okşuyor. "Eskiden bazen çalışırken bana şiirlerini okurdu. Derdi ki, "Veruşka, kendi hikâyelerini yazmak için yeterince büyüdüğünde, hazır olacaksın. Şimdi şunu dinle..."

"Bazen onun burada olduğunu hissediyorum. Ve Olga'nın. Konuştuklarını, hareket ettiklerini duyabiliyorum. Sanırım dans ediyorlar. Burada olduklarında sobada ateş var ve içerisi sıcak."

Vera başını sallıyor, ama hiçbir şey söylemiyor. Annesi son zamanlarda gittikçe daha sık hayalet görür oldu; bazen onlarla konuşuyor. Sadece Leo ağlamaya başladığı zaman susuyor.

"Çayına bir damla bal koyacağım. Ve senin bugün yemek yemen gerek, tamam mı? Sadece bugün."

Annesi Vera'nın elini okşuyor ve sessiz bir şekilde içini çekiyor.

O kış her gün Vera iki şeyden birini düşünüyor: Bugün daha iyi olacak ya da yakında her şey bitecek. Aynı anda hem durumunun iyiye gideceğine hem de öleceğine inanmanın nasıl mümkün olduğunu bilmiyor, ama durum bu. Her soğuk sabah, uyanıyor ve kendisiyle birlikte yatakta olan çocuklarına uzanıyor. Onların yavaş, düzenli kalp atışlarını hissettiğinde, yeniden rahatça soluk almaya başlıyor.

Yataktan çıkmak cesaret istiyor. Sahip olduğu her giysiyi giymişken ve bütün battaniyelerinin kat kat altındayken bile ısınmıyor ve yataktan çıktığında donacak. Uyurlarken su mutfaktaki tencerelerde donuyor, bazen kirpikleri deriye o kadar sıkı yapışıyor ki gözlerinizi açtığınızda kan çıkıyor.

Yine de battaniyeleri yavaşça geriye itiyor ve uykularında inleyen çocuklarının üzerinden geçerek yataktan çıkıyor. Annesi, onun diğer tarafında, hiç ses çıkarmıyor, ama neredeyse fark edilmeyecek bir şekilde sol tarafa kayıyor. Şimdi ısınmak için, bir zamanlar büyükannesine ait olan yatakta hep birlikte uyuyorlar.

Vera ayaklarında çoraplarıyla sobaya gidiyor. Fazla uzakta değil; yataklarını mümkün olduğu kadar burzhuika'nın yakınma koydular. Kalan mobilyalar bir araya getirilip yığılmış; odun yapılacak olmaları dışında önemsizler. Vera dolaptan baltayı alıp vurarak ve bir zamanlar kendi yatağı olan yatağın son parçasını

kesiyor. Sonra küçük burzhuika'da bir ateş yakıyor ve kaynaması için su koyuyor.

Beklerken, mutfağın bir köşesinde diz çöküyor ve döşemenin bir tahtasını kaldırıyor. Orada, karanlıkta saklı erzaklarını sayıyor. Bu her gün yaptığı bir şey; bazen günde dört kere. Bu şimdi asabi bir alışkanlık.

Bir torba soğan, yarım şişe ayçiçek yağı, biraz küspe, neredeyse boş bir kavanoz bal, iki kavanoz turşu, üç patates ve şekerin kalanı. Dikkatlice büyük beyaz bir soğanı ve balı çıkarıp döşeme tahtasını yerine koyuyor. Kapı vurulduğunda az bir miktar çayı ölçmeyi az önce bitirmiş.

Başlangıçta sesi neredeyse tanımıyor, çok yabancı. Artık Leningrad'a hiç konuşulmuyor, komşular ziyarete gelmiyor. En azından burada, bütün ailesinin birlikte olduğu yerde değil.

Ama tehlike var. Bir gram tereyağı ya da bir kaşık dolusu şeker için öldürecek insanlar var.

Vera tekrar baltaya uzanıyor, kapıya giderken onu göğsünde tutuyor. Kalbi o kadar hızlı ve güçlü bir şekilde atıyor ki kendini sersemlemiş hissediyor. Aylardır ilk defa aç olduğunu unutuyor. Titreyen bir elle, kapı tokmağına uzanıp tokmağı çeviriyor.

O, orada bir yabancı gibi duruyor.

Vera ona bakıyor ve başını sallıyor. Vera annesi gibi olmuş; hayalet görmesine yetecek kadar aç ve hasta.

Kaşlarını çatarak, "Veruşka?" diyor.

Onun sesini duyduğunda, Vera düşmeye başladığını hissediyor. Bacaklarında derman kalmıyor. Eğer bu ölmekse, pes etmek istiyor ve kolları vücuduna dolanıp onu tuttuğunda, öldüğünden emin olacak. Boğazında onun nefesinin sıcaklığını hissedebiliyor; onu dik tutuyor. Çok uzun zamandır kimse onu tutmadı.

Yeniden, "Veruşka," diyor ve Vera onun sesindeki şüpheyi, endişeyi duyuyor. Sahsa, Vera'nın neden konuşmadığını bilmiyor.

Vera gülüyor. Bu çatallı, ince ve kullanılmamaktan çatlamış bir ses. "Sahsa," diyor. "Seni hayal mi ediyorum?"

"Buradayım," diyor.

Ona sıkıca tutunuyor, ama onu öpmek için yaklaştığında Vera utançla geri çekiliyor. Nefesi berbat, açlık nefesinin çok kötü kokmasına neden oldu.

Ama Sasha onun geri çekilmesine izin vermiyor. Eskiden yaptığı gibi onu öpüyor ve hoş, mükemmel bir an için o yeniden Vera; prensine âşık, yirmi iki yaşındaki bir kız...

Vera nihayet onu bırakmaya katlanabildiğinde, şaşkınlıkla Sasha'ya bakıyor. Saçları gitmiş, kafası hiç saç kalmayacak şekilde tıraşlanmış, elmacık kemikleri daha da belirginleşmiş ve gözlerinde, artık kuşaklarının damgası olacak yeni bir şey -bir üzüntü, diye düşünüyor Vera- var. 'Yazmadın," diyor.

"Yazdım. Her hafta. Mektupları dağıtacak hiç kimse yoktu."

"İşin bitti mi? Şimdi geri döndün mü?"

"Ah, Vera. Hayır. Kapıyı arkasından kapatıyor. "Tanrım, burası soğuk."

"Ve biz şanslıyız. Bir burzhuikarruz var."

Sasha yırtık pırtık paltosunu açıyor. Paltonun altında yarım jambon, altı tane sosis ve bir kavanoz bal var.

Eti gördüğünde neredeyse Vera'nın başı dönüyor. En son ne zaman et tattığını hatırlamıyor.

Yiyecekleri masanın üzerine koyuyor. Vera'nın elini tutup, yerdeki kırık mobilyaların arasından dikkatle yürüyerek yatağa gidiyor. Yatağın yanında, uyumakta olan çocuklarına bakıyor.

Vera, Sasha'nın gözlerine dolan yaşları görüyor ve anlıyor: Onlar artık onun yavruları gibi görünmüyorlar. Açlıktan ölen çocuklara benziyorlar.

Anya yatakta dönüyor, küçük erkek kardeşi de onunla dönüyor. Anya rüya görerek dudaklarını kapatıp şapırdatıyor, uykusunda çiğniyor ve sonra yavaşça gözlerini açıyor. "Baba?" diyor. Ucu sivri burnu, sivri çenesi ve çökmüş yanaklarıyla küçük bir tilkiye benziyor. Leo'yu dürterek tekrar, "Baba?" diyor.

Leo yatakta dönüp gözlerini açıyor. Anlamış görünmüyor ya da Sasha'yı tanımıyor."Bana vurmayı bırak," diye sızlanıyor.

Sasha, "Bunlar benim küçük mantarlarım mı?" diyor.

Leo doğruluyor. "Baba?"

Sasha eğiliyor ve sanki hiç ağırlıkları yokmuş gibi çocuklarını kaldırıp kollarına alıyor. Aylardan beri ilk defa kahkahaları evin içini dolduruyor. Kollarında iki küçük köpek yavrusu gibi kıpırdanarak ilgisi için yarışıyorlar. Sasha onları sobaya doğru götürürken, Vera konuşmalarının bir kısmını duyabiliyor.

"Ateş yakmayı öğrendim, baba..."

"Ben odun kesebiliyorum..."

"Jambon! Bize jambon getirdin!"

Vera gülümseyen annesinin yanına oturuyor.

Annesi, "O geri döndü," diyor

Vera, "Yiyecek getirdi," diyor.

Annesi dik oturmakta zorlanıyor. Vera ona yardım edip arkasındaki yastıkları tekrar yerleştiriyor.

Dik oturur oturmaz, annesinin kötü kokan nefesi aralarındaki havayı kokutuyor. "Gidip günü ailenle geçir, Vera. Kuyruk yok. Neva Nehri'nden su getirmek yok. Savaş yok. Hemen git."Annesi

gri bir mendile öksürüyor. İkisi de kan lekelerini görmemiş gibi davranıyor.

Vera annesinin alnını okşuyor. "Sana biraz şekerli çay yapacağım. Ve biraz jambon yiyeceksin."

Annesi başını sallayıp yeniden gözlerini kapatıyor.

Vera annesinin güçlükle nefes alışının, çocuklarının kahkahalarının ve kocasının sesinin tuhaf karışımını dinleyerek orada biraz daha oturuyor. Bütün bunlar Vera'ya kendini biraz yabancı hissettiriyor. Yine de, annesinin güçsüz vücudunu örtüp ayağa kalkıyor.

Annesi içini çekerek, "O seninle çok gurur duyuyor," diyor.

"Sasha mı?"

"Baban."

Vera beklenmedik bir şekilde boğazının kasıldığını hissediyor. Hiçbir şey söylemeden ilerliyor ve Leo'nun kahkahaları onu, herhangi eski bir çalışma masasının yanmakta olan ayaklarının hiç ısıtamayacağı kadar çok ısıtıyor. Dökme demir kızartma tavasını çıkarıyor ve küçük bir damla ayçiçek yağında jambonun birazını kızartıyor, en son olarak da dilimlenmiş soğanları ekliyor.

Bir ziyafet.

Bütün oda cızırdayan jambonun ve tatlı, karamelize soğanların hoş kokusuyla doluyor. Çocukların çayına fazladan bal bile koyuyor ve yemek için hepsi birlikte eski şiltenin üzerine oturduklarında (artık iskemleler yok) kimse bir şey söylemiyor. Annesi bile alışılmadık yemek heyecanında kendisini kaybediyor.

Leo parmağını boş bardağın içinde gezdirerek, "Biraz daha alabilir miyim?" diyor; baldan kalan zerreleri arıyor.

Vera usulca, ne kadar krallara layık olursa olsun, hiçbiri için yeterli olmadığını bilerek, "Daha fazla olmaz," diyor.

Sasha, "Diyorum ki, parka gidelim," diyor.

Anya ona, "Her yerini tahtalarla kapattılar," diyor. "Bir hapishane gibi. Artık orada kimse oynamıyor."

Sanki bu sıradan bir günmüş gibi gülümseyerek, "Biz oynuyoruz," diyor Susha.

23

Dışarıda kar yağıyor. Beyaz bir örtü şehri gizleyerek daha güzel görünmesini sağlıyor. Sırasıyla ejderha dişleri ve hendekler, şimdi sadece kar tepecikleri ve kazılmış beyaz vadiler olmuş.

Yer yer parktaki bankın üzerinde duran ya da yolun kenarında uzanan beyaz tepecikler var, ama gözden kaçırması kolay. Vera çocuklarının bu kar örtüsü altında ne olduğunu bilmemelerini umut ediyor.

Parkta her şey pırıl pırıl ve bembeyaz. Kum torbalarıyla kaplanmış Bronz Atlı heykelinin sadece bazı kısımları görünüyor. Ağaçlar bembeyaz donmuş ve üzerlerinde buz saçakları dizili Burada bir ağacın bile kesilmemiş olması Vera'yı hayrete düşürüyor. Şehirde hiç tahta çit, bank ya da parmaklık yok, ama yakacak odun olarak kullanmak için hiçbir ağaç kesilmemiş.

Çocuklar hemen koşarak kendilerini sırtüstü yere atıp kardan melekler yapıyor ve kıkırdıyorlar.

Vera siyah demir bankta Sasha'nın yanına oturuyor. Yanlarında bir ağaç buz ve kar düşürerek titriyor. Eldivenin altında, tenini hissedememesine rağmen elini tutuyor; onun gerçekten burada olduğunu hissetmek yetiyor da artıyor bile.

Sasha en sonunda, "Ladoga'nın bir yanından öbür tarafına buzdan bir yol yapıyorlar," diyor ve Vera onun buraya bunu söylemek için geldiğini biliyor.

"Kamyonların sürekli olarak buzların içine düştüğünü duyuyorum."

"Şimdilik. Ama işe yarayacak. Şehre yiyecek getirecekler. Ve insanları şehirden çıkaracaklar."

"Çıkaracaklar mı?"

"Tek tahliye yolu bu."

"Öyle mi?" Vera yan tarafa göz atıyor Sasha'ya diğer tahliyeden ve çocukları nasıl az kalsın kaybediyor olduğundan bahsetmemeye karar veriyor.

"Güvenli olur olmaz, hepiniz için izin alacağım."

Vera bunların hiçbiri hakkında konuşmak istemiyor. Bu önemli değil. Şimdi önemli olan sadece yemek ve ısınmak. Vera sadece ona sarılmasını ve onu öpmesini istiyor.

Vera gözlerini kapatarak, Belki bu gece sevişiriz, diye düşünüyor. Ama bunu nasıl yapabilir? Bazen doğrulmak için bile çok güçsüz...

Sasha onu kendisine bakmaya zorluyor. "Vera," diyor.

Vera gözlerini kırpıyor. Bazen dikkatini vermek zor; şimdi bile.

"Ne?" Vera onun hem korku hem endişe dolu, keskin, pırıl pırıl yeşil gözlerine bakıyor ve birdenbire ilk karşılaştıkları zamanı hatırlıyor. Şiir. Ona bir şey söylemişti; güller hakkında bir dize. Ve daha sonra kütüphanede, onun büyümesini beklediğini söylemişti.

Sasha, "Hayatta kal," diyor.

Vera kaşlarını çatıyor, dikkatlice dinlemeye çalışıyor, sonra Sasha ağlamaya başlıyor ve Vera anlıyor.

Şimdi Vera da ağlıyor. "Kalacağım," diyor.

"Ve onlara iyi bak. Bir çıkış yolu bulacağım. Söz veriyorum. Sadece bir müddet daha dayanmalısın. Bana söz ver." Onu sarsıyor. "Bana söz ver. Siz üçünüz sonuna kadar hayatta kalacaksınız."

Vera, çatlamış, kuru dudaklarını yalıyor. Buna inanarak, güvenerek, "Kalacağım," diyor.

Sasha onu kendine doğru çekip öpüyor. Sasha'nın tadı tatlı yaz şeftalileri gibi ve geri çekildiğinde ikisi de ağlamıyor.

Vera, "Yarın senin doğum günün," diyor.

"Yirmi altı," diyor Sasha.

Vera ona yaslanıyor, Sasha kolunu onun omzuna atıyor. Birkaç saat için onlar sadece parkta oynayan genç bir aile. İnsanlar çocukların güldüğünü duyuyor ve görmeye geliyorlar; birdenbire serbest bırakılmış, aklı karışık akıl hastaları gibi parkın kenarlarında duruyorlar. Onlardan herhangi biri bir çocuğun güldüğünü duyalı çok uzun zaman oldu.

Bu Vera'nın hayatının en güzel günü; kulağa ne kadar imkânsız gelirse gelsin. Bu günün anısı çok değerli ve onun elini tutarak eve yürürken, Vera bunu koruduğunu hissedebiliyor. Bu, gelecek aylarda ihtiyacı olacak bir ışık.

Ama eve döner dönmez hemen bir terslik olduğunu anlıyor.

Daire karanlık ve buz gibi. Nefesini görebiliyor. Masanın üzerinde, su dolu bir sürahi donup kaskatı olmuş. Metal sobanın üzerindeki buz parlıyor. Ateş sönmüş.

Annesinin yatakta öksürdüğünü duyuyor ve ona koşuyor; bir ateş yakması için Sasha'ya bağırıyor. "Yatağın kalan parçasını kullan," diyor.

Annesi çok gürültülü bir şekilde nefes alıyor ve kasılıyor. Sesi elekten geçirilmekte olan çürümüş meyvelerin çıkardığı ses gibi.

Cildi kirli kar kadar solgun. Ağzının kenarlarındaki deri koyulaşıyor, morarıyor. "Veruşka," diye fısıldıyor.

Yoksa gerçekten konuştu mu? Vera bilmiyor. "Anne," diyor.

Annesi, "Sasha'yı bekledim," diyor.

Vera yalvarmak, açıklamak, onun geri dönmediğini, sadece ziyarete geldiğini ve annesine ihtiyacı olduğunu söylemek istiyor ama o...

Hiçbir şey söyleyemiyorum.

Tek yapabildiğim orada oturmak, gözlerimi dikip ona bakmak; onu o kadar çok seviyorum ki ne kadar aç olduğumu bile hatırlamıyorum.

Annem usulca, "Seni seviyorum," diyor. "Bunu asla unutma."

"Nasıl yapabilirim?"

"Deneme. Demek istediğim bu." Öne doğru eğilmek için çok çaba sarf ediyor ve bunu yapmak için harcadığı çabayı izlemek çok kötü, bu yüzden öne doğru eğilip onu kollarıma alıyorum. O şimdi çubuklardan yapılmış bir oyuncak bebek gibi. Kafası geriye düşüyor.

"Seni seviyorum, anne," diyorum. Birdenbire bir veda anlamına gelen bu üç küçük kelime yeterli değil ve ben veda etmeye hazır değilim. Bu yüzden konuşmaya devam ediyorum. Onu kendime yakın tutuyorum ve, "Bana pancar çorbası yapmayı öğrettiğin zamanı hatırlıyor musun, anne? Ve soğanları ne kadar küçük keseceğimiz ve neden onları Önce pişireceğimiz konusunda tartışmıştık. Bir tencere yaptın ve benim farkı tadabilmem için sebzeleri çiğ olarak koydun? Ve sonra bana gülümsedin ve yanağıma dokundun ve, 'Ne kadar çok şey bildiğimi unutma, Veruşka,' dedin. Senden öğreneceklerim bitmedi..."

Bunu söylediğimde, boğazımın düğümlendiğini hissediyorum ve daha fazla bir şey söyleyemiyorum.

O öldü.

Oğlumun bana, "Anne, büyükannemin nesi var?" dediğini duyuyor ve ağlamamak için tüm gücümü kullanıyorum. Ama ağlamak ne işe yarayacak?

Leningrad'da gözyaşları şimdi hiçbir işe yaramıyor.

Yirmi üç

Bunu izleyen sessizlik o kadar yoğun ve griydi ki Meredith kül tadı alacağını düşündü.

Hiçbir şey söyleyemiyorum.

Annesine baktı; hâlâ yataktaydı, dizleri yukarı doğru çekilmiş ve sanki bir parça yün bir şekilde onu koruyabilecekmiş gibi yatak Örtüleri çenesine kadar örtülmüştü.

Nina ayağa kalkarak, "İyi misin, anne?" diye sordu.

"Nasıl olabilirim?"

Meredith de ayağa kalktı. Hiçbir şey söylememelerine, göz temasında bile bulunmamalarına rağmen, ilk defa kesinlikle hemfikir olduklarını hissetti. Kardeşinin elini tuttu ve birlikte yatağın yanına gittiler.

Meredith, "Annen ve kız kardeşin ne kadar çok çabaladığını ve onları ne kadar çok sevdiğini biliyordu," dedi.

Annesi, "Bunu yapma," dedi

Meredith kaşlarını çattı. "Neyi yapmayayım?"

"Benim için bahaneler uydurma."

"Bu bir bahane değil, anne. Sadece bir gözlem. Onları ne kadar çok sevdiğini biliyor olmalılar," dedi Meredith olabildiğince nazik bir şekilde.

Nina başını salladı.

Annesi sırayla ikisine de bakarak, "Ama siz bilmiyordunuz," dedi

Meredith o zaman yalan söyleyebilir, seksen bir yaşındaki annesine, Evet, sevildiğimi hissettim, diyebilir ve bir hafta öncesine kadar, huzuru korumak için bunu yapabilirdi. Şimdi, "Hayır. Beni sevdiğini hiç düşünmedim," dedi.

Annesinin cevabını bekledi; her şeyi, onları değiştirecek bir şey söyleyeceğini düşünüyordu, fakat bu kelimelerin ne olacağını bilmiyordu.

Nihayet konuşan Nina oldu.

"Bunca yıl sorunumuzun ne olduğunu merak ettik. Meredith ve ben, kocasını seven bir kadının nasıl kendi çocuklarından nefret ettiğini anlayamadık."

Annesi nefret kelimesini duyunca ürktü ve gitmeleri için bir el hareketi yaptı. "Şimdi, gidin."

Nina, "Sorun biz değildik, öyle değil mi, anne?" dedi. "Sen çocuklarından nefret etmedin. Kendinden nefret ettin."

Bunun üzerine annesi yıkıldı. Bunu anlatacak başka kelime yoktu. Usulca, "Sizi sevmemeye çalıştım..." dedi. "Şimdi gidin. Söylememiş olmayı dileyeceğiniz bir şey söylemeden beni yalnız bırakın."

Nina, "Bu ne olabilir ki?" diye sordu, ama hepsi biliyordu.

"Sadece gidin. Lütfen. Hepsini duyuncaya kadar bana hiçbir şey söylemeyin."

Meredith, annesinin sesinin lütfen kelimesinde nasıl durakladığını ve titrediğini duydu; annesinin kontrolünü kaybetmeye

ne kadar yakın olduğunu biliyordu. "Tamam," dedi, "gideceğiz." Öne eğildi ve saçında kullandığı gül kokulu şampuanı koklayarak annesinin yumuşak, kıvrımlı yanaklarını öptü. Onun kokulu bir şampuan kullandığı bilmediği bir şeydi. İlk defa olarak, annesine sarıldı ve fısıldadı: "İyi geceler, anne."

Kapıya kadar bütün yol boyunca, Meredith geri çağırılmayı, annesinin, Bekle, dediğini duymayı bekledi. Ama son dakikada söylenen bir şey yoktu. Meredith ve Nina kendi odalarına geri döndüler. Düşünceli bir sessizlik içinde, banyoda sessizce birbirlerinin yanından geçtiler, dişlerini fırçalayıp pijamalarını giydiler ve yataklarına yattılar.

Bunların hepsi birbirine bağlıydı; Meredith şimdi bunu biliyordu. Onun ve annesinin hayatı. Onlar birleşmişlerdi; sadece kan bağıyla da değil. Eğilimleriyle, belki de huylarıyla bile.

Meredith, sonunda annesini mahveden -Vera'yı Anya'ya dönüştüren- bu kayıp her neyse, bunun kendisini de mahvedeceğinden şimdi daha da emindi. Ve duymaktan korkuyordu.

Nina, "Leo ve Anya'ya ne olduğunu düşünüyorsun?" diye sordu.

Meredith bunun bir soru olmamış olmasını diledi. Gözardı edebileceği bir cümle olmasını tercih ederdi. Bu yolculuktan ve üçü hakkında öğrendiği bütün bu şeylerden önce öfkelenir ya da konuyu değiştirirdi. Hissettiği acıyı saklayacak her şeyi yapardı. Ama şimdi bunu yapmaması gerektiğini biliyordu. Hayatta acını yanında taşırdın. Ondan kaçmak mümkün değildi. "Tahmin etmeye korkuyorum."

diye sordu.

Bu Meredith'i de endişelendirmeye başlamıştı. "Bilmiyorum."

Hırist kılavuzlarına göre Sitka, Alaska'daki bütün şehirler içinde en büyüleyici ve kesinlikle en tarihî olan şehirdi. İki yüz yıl önce, San Francisco, California eyaletinin haritası üzerinde sadece bir noktayken ve Seattle eskiden üzerinde yaprakları hiç dökülmeyen ağaçların bulunduğu bir yamaçken, bu sakin sahil bölgesinde tiyatrolar ve müzikholler, ılık yaz gecelerinde Rus votkası içen, kunduz kürkünden şapkalar içinde, iyi giyimli adamlar vardı. Kurulmuş ve yangında yok olmuş, sonra yeniden kurulmuş olan yeni Sitka, Rus, Hingit[48] ve Amerikalı yerleşimleri olmak üzere üç eşit parçaya ayrılmış.

Sığ sular büyük yolcu gemilerinin girişine engel oldu; bu yüzden Sitka, tıpkı güzel bir kadın gibi, ziyaretçilerin küçük yolcu gemileriyle gelmelerini bekledi. Onlar Sitka limanına girerlerken, Nina birbiri ardına fotoğraf çekti. Gökyüzünün masmavi olduğu, güneş ışığının altın sarısı gibi parladığı, suyun çarşaf gibi dümdüz ve safir mavisi renkte olduğu bu günde, doğanın güzelliği sersemleticiydi. Dört bir yanda, sessiz denizden sivri uçlu yeşim taşı parçalarından yapılmış bir kolye gibi yükselen ormanlık adalar, bunların ardında da hâlâ karla kaplı dağlar vardı.

Kıyıda, Nina objektifin kapağını taktı ve kamerayı boynunda asılı bıraktı.

Annesi bir elini gözlerinin üzerine siper ederek öylece durdu ve önlerinde uzanan şehre baktı. Oradan, tepesi üç sıralı bir Rus haçı olan bir kulenin göğe yükseldiğini görebiliyorlardı.

Nina içgüdüsel olarak kamerasına uzandı. Kamerasından, kilisenin kulesine bakarken annesinin sert ifadesinin yumuşadığım gördü. Daha yakma gelerek, "Nasıl bir his, anne?" dedi. "Bunu görmek?"

48 Alaska'nın güneyinde yaşayan Kuzey Amerikalı Kızılderili halk. (ç. n.)

Annesi, gözlerini ayırmadan, "Çok uzun zaman oldu," dedi. "Her şeyi... düşünmeme sebep oluyor sanırım."

Annelerinin diğer tarafında, Meredith de yakma gelmişti. Üçü birlikte gemiden gelen küçük bir kalabalığı takip ettiler. Harbor Drive Sokağı'na yürüdüler. Her yerde Sitka'nın Rus geçmişinin ufak tefek parçaları, cadde ve dükkân isimleri ve restoran menüleri vardı. Şehir merkezinde, üzerine Çarlık Rusyası'nın ambleminin oyulduğu bir totem direği bile vardı; çift başlı bir kartal.

Birbiri ardına anavatanını hatırlatan şeylerin yanından geçerken anneleri neredeyse hiçbir şey söylemedi, ama St. Michael Kilisesi'nin kapılarından içeriye ilerlerken tökezledi ve eğer iki kızı da dengesini sağlaması için uzanmasaydı düşecekti.

Her yerde parlayan, altın Rus ikonaları vardı. Bazıları tahta panolara yapılmış eski resimlerdi, diğerleri üzeri mücevherlerle süslenmiş gümüş ya da altın şaheserlerdi. Beyaz kemerler odaları ayırmıştı; yüzeyleri gösterişli, altından motiflerle süslenmişti. Süslü boncuklarla işlenmiş gelinlikler ve dinî giysiler sergileniyordu.

Anneleri her şeye bakıp, dokunabildiği her şeye dokundu. Nihayet, Nina'nın bir mihrap olduğunu anladığı, altın sarısı iplikten yapılmış Rus haçlarıyla bezenmiş kaim, beyaz ipek bir örtüyle örtülü küçük bir alana gitti.

Her tarafta mumlar vardı ve bir çift eski İncil açık duruyordu.

Meredith, "Seninle dua etmemizi ister misin?" diye sordu.

"Hayır." Anneleri hafifçe başını salladı ve Nina hiç yaş görmemesine rağmen, gözlerini sildi. Sonra kiliseden dışarıya çıkıp kısa bir mesafe yürüdü.

Nina annesinin Sitka'nın bir haritasını incelediğini anlamıştı. Nereye gittiğini tam olarak biliyordu. Rus-Amerikan tarih turlarının reklamını yapan bir tabelayı geçti ve bir mezarlığa döndü. Küçük

bir tepenin üzerindeydi; narin görünümlü ağaçlar ve kahverengi çalı kümeleriyle süslenmiş çimenlik bir alandı. Üzerinde Rus haçı bulunan bakirli bir kubbe, kutsanmış alanı belirlemişti. Mezar taşları eski moda, birçoğu el yapımıydı. Prenses Matsoutoff'un mezar taşı bile basit siyah bir taştı. Kazıklardan yapılmış beyaz bir çit, prensesin ebedi istirahat mekânının sınırlarını gösteriyordu. Birkaç beton mezar taşı yosunla kaplanmıştı. Sanki yıllardır hiç kimse buraya gömülmemiş gibi görünüyordu, ama yine de annesi engebeli toprağın üzerinde yürümeye ve her mezara bakmaya devam etti.

Nina uzun zaman önce bir fırtınanın yan yatırdığı, yosun tutmuş mezar taşının önünde duran annesinin fotoğrafını çekti, ilkbaharın sonlarında esen rüzgâr onun sıkıca bağlanmış beyaz saçlarını çekiştirdi. Neredeyse... bir ruh gibiydi; gerçek olamayacak kadar solgun ve zayıftı, ama mavi gözlerindeki üzüntü Nina'nın şimdiye kadar gördüğü herhangi bir duygu kadar gerçekti. Kamerayı indirdi, boynunda asılı bırakıp annesinin yanına gitti.

"Kimi arıyorsun?"

Annesi, "Hiç kimseyi," dedi ve sonra ekledi: "Hayaletleri."

Orada bir an daha kaldılar; ikisi de 1827'de ölen Dimitri Petroviç Stolicnaya'nın mezarına bakıyordu. Sonra annesi omuzlarını dikleştirdi ve, "Ben acıktım. Hadi gidip yemek yiyebileceğimiz bir yer bulalım," dedi. Kocaman, yuvarlak Jackie O[49] stili güneş gözlüklerini taktı ve boğazına bir eşarp sardı.

Üçü birlikte şehir merkezine yürüdüler; suyun üzerinde, SITKA'NIN EN İYİ RUS YEMEKLERİ'ni vadeden küçük bir restoran buldular.

Nina kapıyı açtı ve tepede bir çıngırak neşeyle çaldı. Uzun, dar odanın içinde bulunan yaklaşık on iki masanın çoğu insanlarla

49 Jackie Onassis. (ç. n.)

doluydu. Bu insanlar turist gibi de görünmüyordu. Cüsseli, geniş omuzlu, demir talaşından yapılmış gibi sakalları olan adamlar, canlı renklerde başörtüler takmış ve modası geçmiş çiçek desenli elbiseler giymiş kadınlar ve birkaç sarı, plastik balıkçı tulumu giymiş adam vardı.

Bir kadın yüzünde neşeli bir gülümsemeyle onları karşıladı. Kadın, sesinden anlaşılandan daha yaşlı, belki altmış yaşındaydı ve sevimli bir şekilde tombuldu. Gümüş renkli bukleler, elma yanaklı yüzünü çevreliyordu. Mükemmel bir büyükanne betimlemesiydi. "Hepinize merhaba. Restorana hoş geldiniz. Ben Stacey ve bugün size hizmet etmekten memnunluk duyacağım." Kaplanmış üç adet menüye uzanarak onları pencerinin yanında küçük bir masaya götürdü. Dışarıda deniz, parıldayan mavi bir enginlikti. Bir balıkçı motoru karaya yanaştı; gümüşi dalgalar motorun geçtiği yolu işaretledi.

Meredith, "Ne tavsiye edersiniz?" diye sordu

"Sanının, köfte demeliyim. Eriştelerimizi nişastadan yapıyoruz. Fakat pancar çorbamız da enfestir."

Annesi, "Votkaya ne dersin?" dedi

"Bu duyduğum bir Rus aksanı mı?"

Annesi, "Uzun zamandır orada yaşamıyorum," dedi.

"Pekâlâ, sen bizim özel konuğumuzsun. Menüye bakma bile. Ben size bir şey getireceğim." Yürürken ıslık çalarak telaş içinde uzaklaştı. Birkaç masada daha durarak saçaklı boncuk bir perdenin arkasında gözden kayboldu.

Birkaç dakika sonra, elinde üç shot bardağı, buz gibi soğuk bir şişe votka ve içinde siyah havyar ve küçük kare ekmeklerin bulunduğu bir tepsiyle geri döndü. Stacey, "Sakın bunun çok pahalı

olduğunu söylemeye kalkışmayın," dedi "Buraya çok fazla turist ve çok az sayıda Rus geliyor. Bu benim ikramım. *Vashe zdorovie*.[50]"

Anneleri şaşkınlıkla kadına baktı. Nina annesinin ne zamandan beri ana dilini duymadığını merak etti.

Annesi bardağına uzanarak, "*Vashe zdorovie,"* dedi.

Üçü kadehlerini tokuşturdular, içlerindeki içkiyi bitirdiler ve hemen havyara uzandılar.

Anneleri, "Kızlarım iyi birer Rus oluyorlar," dedi. Bunu söylerken sesinde bir yumuşama vardı; Nina bunu annesinin gözlerinde görebilmeyi diledi, ama güneş gözlükleri mükemmel bir kamuflaj yaratıyordu.

Stacey, "Bir içkiyle mi?" diye dalga geçti. "Bu nasıl olabilir?"

Ondan sonra yirmi dakika kadar sıradan şeylerden konuştular, ama garson yiyeceklerle geri döndüğünde hiç kimse başka bir şeyden bahsedemedi. Safran renginde et suyu içinde yüzen lezzetli köftelerden, gravyer peynirli ekmek kırıntılarıyla mantar çorbasına ve somon dolgulu, havyar soslu dana rostosuna kadar. Elma ve ceviz dolgulu *strudel*[51] geldiğinde herkes tıka basa doyduğunu söyledi. Stacey buna gülümseyerek karşılık verdi ve uzaklaştı.

İlk parçayı kesen Nina oldu. Nina tereyağlı, içine ceviz doldurulmuş hamur tatlısının tadına bakarak, "Aman Tanrım," dedi.

Annesi *strudel*den bir parça aldı. "Annemin eskiden yaptığı gibi," dedi.

Meredith, "Gerçekten mi?" dedi.

"Annem her zaman sırrın hamuru hamur tahtasına vurmak olduğunu söylerdi. Ben gençken bu konuda sık sık tartışırdık. Bunun gereksiz olduğunu söylerdim. Elbette yanılıyordum." Annesi başını

50 (Rus). Sağlığına, (ç. n.)

51 İçine çeşitli meyve ve ceviz konulan dolgulu hamur tatlısı, (ç. n.)

salladı. "Daha sonra, bu hamuru asla annemi düşünmeden yapamadım. Bir keresinde, bunu babanıza yaptığımda bana *strudel'*in çok tuzlu olduğunu söyledi. Gözyaşlarımdandı; bu yüzden bu tarifi kaldırdım ve unutmaya çalıştım."

"Peki, unuttun mu?"

Annesi pencereden dışarı baktı. "Ben hiçbir şeyi unutmam."

Meredith, "Unutmak istemedin," dedi.

Annesi, "Bunu neden söylüyorsun?" diye sordu.

"Masal. Bize kim olduğunu söyleyebilmenin tek yolu oydu."

Annesi, "Oyuna kadar," dedi. "Bunun için özür dilerim, Meredith."

Meredith sandalyesinde geriye yaslandı. "Hayatım boyunca bu özrü bekledim ve nihayet elde ettiğime göre, artık önemi yok. Sana değer veriyorum, anne. Sadece konuşmaya devam etmemizi istiyorum."

Annesi, "Neden?" dedi. "Nasıl bana değer verebilirsiniz? Her ikiniz de?"

"Biz de seni sevmemeye çalıştık," dedi Nina.

Annesi, "Bunu kolaylaştırdığımı söyleyebilirim," dedi.

Meredith, "Hayır," dedi, "hiç kolay değil."

Annesi uzandı ve üç *shot* bardağı votka daha doldurdu. Bardağım kaldırarak kızlarına baktı. "Neye içelim?"

Stacey dördüncü bir bardak doldurmak için tam zamanmda gelerek, "Aileye ne dersin?" dedi. "Burada olanlara, ölmüş olanlara ve kaybolanlara." Kadehini annesininkiyle tokuşturdu.

Nina içkisini yuvarladıktan sonra, "Bu eski bir Rus kadeh kaldırma sözü mü?" diye sordu.

Annesi, "Bunu daha önce hiç duymadım," dedi.

Stacey, "Bunu benim evimde söylüyoruz," dedi. "İvi, sizce de öyle değil mi?"

Annesi gerçekten gülümseyerek, *"Da."*[52] dedi. "Çok iyi."

Şehrin içinden yürüyerek geri dönerlerken, annesi daha dik duruyor gibi görünüyordu. Çabucak gülümsüyor ya da bir dükkân vitrinindeki bibloyu işaret ediyordu.

Meredith kendini ona bakmaktan alamadı. Bu, bir kelebeğin kozasından çıktığını görmek gibiydi. Ve her nasılsa, yeni annesini görmek ya da annesini bu yeni şeylerin ışığı altında görmek, Meredith'in kendini farklı hissetmesine yol açtı. Annesi gibi, daha kolay gülümsedi ve daha sık kahkaha attı. Bir kere bile ofis, kızlar ya da gemiyi kaçıracağı konusunda endişelenmedi. Sadece orada *olabildiği* için, annesi ve kız kardeşiyle bu yolculukta olmaktan dolayı mutluydu. İlk defa kendilerini bir halatın kolları gibi birbirine dolanmış hissettiler; biri nereye giderse diğeri oraya aitti.

Annesi bir caddenin sonuna yaklaşırlarken, "Bakın," dedi.

Başlangıçta Meredith'in görebildiği tek şey, ilginç mavi ahşap dükkânlar ve uzaktaki Edgecumbe Dağı'nın[53] karlı doruğuydu. "Ne?"

"Orada."

Meredith, annesinin işaret parmağının gösterdiği görünmez çizgiyi izledi.

Caddenin karşısındaki bir parkta, üzerine parlak renkli pembe çiçekler sarılmış bir sokak lambasının altında duran, hep birlikte gülen ve gülünç fotoğraflar için poz ve ren bir aile gördü. Orada

52 (Rus.) Evet. (ç. n.)

53 Alaska'daki Kruzof Adasj'nın güneyinde bulunan sönmüş bir yanardağ, (ç. n.)

uzun, kahverengi saçlı, yeni ütülenmiş kot pantolon ve balıkçı yaka kazak giymiş bir kadın, yakışıklı yüzündeki gülümsenin büyüklüğünü saklayamıyor gibi görünen sarı saçlı bir adam ve birbirlerini fotoğrafın dışına iterlerken kıkırdayan iki sarışın küçük kız vardı.

Annesi usulca, "Eskiden Jeff ve sen de böyleydiniz," dedi.

Meredith bir tür üzüntü hissetti. Daha önce bunu hissetmemişti: Çocukları aramadığı için duyduğu hayal kırıklığı, Jeff'in onu sevmediği korkusu ya da kendinden çok fazla şey kaybettiği endişesi bile değildi. Bu yeni duygu artık genç olmadığını fark etmesiydi. Küçük kızlarıyla gülüp oynadığı günler sona ermişti. Çocukları şimdi tek başlarmaydı ve Meredith'in bunu kabullenmesi gerekiyordu. Onlar her zaman bir aile olacaklardı; geçen birkaç haftada bir şey öğrendiyse, bu bir ailenin durağan bir şey olmadığıydı. Sürekli değişiklikler oluyordu. Kıtalarda olduğu gibi, bazen bu değişiklikler yeraltında oluyor, gözle görülmüyordu, bazen de patlayıcı ve ölümcül olabiliyordu. İşin sırrı dengeyi koruyabilmekti. Ailenizin yönünü kıta sahanlığının parçalanmasını durdurabileceğinizden daha fazla kontrol edemezdiniz. Tek yapabileceğiniz, bu yolculukta sıkıca tutunmaktı.

Orada öylece durup yabancılara bakarken, anlar hâlinde kendi evliliğini gördü. O ve Jeff mezuniyet balosunda, disko topunun altında, *Stairway to Heaven*[54] şarkısı eşliğinde dans edip öpüşmeleri... Doğum yaparken, Jeff'e elindeki buz parçalarıyla defolup gitmesi, ondan uzak durması için bağırması... Jeff'in ilk romanının birkaç sayfasını ona uzatması ve fikrini sorması... Ve babası ölürken yanında durup, "*Seninle kim ilgileniyor. Mere?*" demesi ve ona sarılmaya çalışması...

54 (İng.) Cennete Uzanan Merdiven. Led Zeppelin'in bir şarkısı, (ç. n.)

Meredith kendinden başka hiç kimseye söylemeyerek, bir an için kalabalık bir kaldırımın ortasında durduğunu, yanında kulak misafirlerinin olduğunu unutarak, "Ben bir aptalım," dedi.

Nina gülümseyerek, "Zamanı gelmişti," dedi. "Bu ailede her şeyi berbat eden tek kişi olmaktan bıktım."

Kendini hem çok kötü hem de mutlu hissederek, "Jeff i seviyorum," dedi.

Annesi, "Elbette seviyorsun," dedi.

Meredith onlara döndü. "Ya çok geçse?"

Annesi gülümsedi ve Meredith, annesinin yıllardır incelediği yüzünün hem güzelliği hem de değişikliği karşısında hayretler içinde kaldı. "Seksen bir yaşındayım, kızlarıma hayat hikâyemi anlatıyorum? Her yıl, başlamak için çok geç olduğunu, çok fazla beklediğimi düşündüm. Ama işte, Nina hayır cevabını kabul etmiyordu."

"Nihayet. Bencil bir kaltak olmam bir işe yaradı." Nina elini kamera çantasının içine sokup büyük bir cep telefonu çıkardı, kapağını kaldırıp telefonu açtı. "Ara onu."

"Ah. Biz eğleniyoruz. Bekleyebilir."

"Hayır," dedi annesi. "Asla bekleme."

"Ya eğer..."

Annesi bir- elini Meredith'in kolunun üzerine koydu. "Bak bana, Meredith. Ben korkunun bir kadına ne yaptığının kanıtıyım. Benim gibi mi olmak istiyorsun?"

Meredith yavaşça uzandı ve annesinin güneş gözlüklerini çıkardı. Onu her zaman büyüleyen deniz mavisi gözlerinin içine bakarak gülümsedi. "Bak sana ne diyeceğim, anne. Senin gücüne sahip olmaktan gurur duyardım. Senin yaşadıkların, -ve en kötüsünü bildiğimizi sanmıyorum- sıradan bir kadım öldürebilirdi.

Sadece olağanüstü biri hayatta kalmayı başarabilirdi. Bu yüzden, evet, senin gibi olmak istiyorum."

Annesi güçlükle yutkundu.

"Ama korkmak istemiyorum. Bu konuda haklısın. Bu yüzden bana şu kahrolası cep telefonunu ver, Neener Beaner. Çok gecikmiş bir telefon görüşmesi yapmalıyım."

"Seninle gemide buluşuruz," dedi Nina.

"Nerede?"

Annesi güldü. "Barda, elbette. Manzarası olanda."

Meredith kız kardeşinin ve annesinin kaldırımda yürüyüp ondan uzaklaşmalarını izledi. Rüzgâr hafifçe esmesine rağmen, yanındaki saçaklara hafifçe vurarak bir deniz kabuğu sesi çıkarıyordu ve bir yerlerde bir gemi düdüğünü öttürdü; annesinin kahkahasının geride kalan yankısından başka hiçbir şey duyamadı. Bu sonsuza dek saklayacağı ve mucizelere inanmayı ne zaman bıraksa hatırlayacağı bir sesti.

Caddenin diğer tarafına geçti, gülümseyerek ve avuç içini göstererek trafiği durdurdu. Hâlâ birbirlerinin fotoğrafını çekmekte olan ailenin yanından geçti ve üzerinde, *Bu manzarayı çok seven Myrna'nın anısına,* yazan küçük, tahta bir banka oturdu.

Myrna'nın bankına oturdu ve balık tutan kalabalığa, aşağıda, marinada duran gezi teknelerine baktı. Suyun gözle görülmeyen her hareketiyle teknelerin direkleri inip kalktı ve iki yana sallandı. Deniz kuşları turistlere gakladı ve kızarmış patatesler için suya daldı.

Meredith saatine baktı; Jeff'in programını hesapladı ve telefon numarasını çevirdi.

Telefon o kadar çok çaldı ki neredeyse vazgeçiyordu.

Sonra, nihayet, telefona cevap verdi; sesi nefes nefese kalmış gibiydi. "Alo?"

"Jeff?" dedi, yaşların gözlerine dolmaya başladığını hissederek. Yapabildiği tek şey gözyaşlarının akmasını engellemekti. "Benim."

"Meredith..."

Meredith onun sesindeki duyguyu tam olarak anlayamıyordu ve bu onu rahatsız etti. Bir zamanlar her küçük ayrıntıyı fark ederdi. Meredith ağırdan alarak, "Sitka'dayım," dedi

"Söyledikleri kadar güzel mi?"

"Hayır," deyiverdi. Korkmayacaktı ve kendisini bu karmaşık duruma sokan bu tür anlamsız konuşmalarla vakit kaybetmeyecekti. "Demek istediğim, evet, burası çok güzel, ama ben bu konuda konuşmak istemiyorum. Kızlarımız hakkında, işlerimiz ya da annem hakkında konuşmak istemiyorum. Sana üzgün okluğumu söylemek istiyorum. Bana seni sevip sevmediğimi, sordun ve ben birdenbire durdum. Bunu neden yaptığımdan hâlâ emin değilim. Ama hatalıydım ve aptaldım. Seni *gerçekten* seviyorum. Seni seviyorum ve seni özlüyorum ve lanet olsun, çok geç kalmadığımı umuyorum, çünkü birlikte genç olduğum adamla yaşlanmak istiyorum. Seninle." Derin bir nefes aldı. Sanki yüzyıllardır konuşuyormuş gibi hissetti; aslında içini döküyordu ve şimdi her şey Jeff'e bağlıydı. Meredith onu çok mu incitmişti? Çok mu fazla beklemişti? Sessizlik devam ediyordu. Otururken o kötü kanepenin yayının gıcırdadığım ve sonra Jeff in iç çektiğini duyabiliyordu. Meredith, "Bir şey söyle," dedi.

"Aralık 1974."

"Ne?"

Ben CUB'da[55] sıradaydım. Kaile Dovre beni dürttü ve ben başımı kaldırıp baktığımda senin teterbol topunun yanında durduğunu gördüm. Benden uzak duruyordun, hatırladın mı? Noel oyunundan beri? İki yıl boyunca yüzüme bile bakmadın. Birçok kez yanına

55 Califonia Unıvcrsity, Bcrkley. (ç. ıs.)

gelmeye çalıştım, ama son anda hep cesaretimi kaybettim. Aralık ayındaki o güne kadar. Kar yağıyordu ve sen orada duruyordun; tek basmaydın, titriyordun. Ve kendimi bundan vazgeçirmeden önce senin yanına geldim. Karie bağırarak yemek kuyruğundaki yerimi kaybedeceğimi söylüyordu, ama bunu umursamıyordum. Başını kaldırıp bana baktığında, nefes almanın ne kadar zor olduğunu hatırlıyorum. Kaçıp gideceğini düşündüm, ama gitmedin ve ben, *'Banana split*[56] sever misin?' diye sordum." Güldü. "Ne aptalım. Dışarısı muhtemelen -3 dereceydi ve ben sana dondurma sevip sevmediğini sordum. Ama sen evet dedin."

Meredith usulca, "Hatırlıyorum," dedi.

"Bunun gibi binlerce anımız var."

"Evet."

"Sana olan aşkımı bitirmeye çalıştım, Mere. Bunu yapamadım, ama senin kesinlikle bunu yaptığını düşünüyordum."

"Ben de sana olan aşkımı bitirmedim. Ben sadece... düştüm. Baştan başlayabilir miyiz?"

"Kesinlikle hayır. Ben baştan başlamak istemiyorum. Ben *ortayı* seviyorum."

Meredith bu söylediğine güldü. O da tekrar geçmişe dönüp genç olmak istemiyordu; bütün o belirsizlikler ve korkuyla değil. Sadece kendini yeniden genç *hissetmek* istiyordu. Ve değişmek istiyordu. "Daha sık çıplak olacağım. Söz veriyorum."

"Ve ben de seni daha fazla güldüreceğim. Tanrım, seni özledim, Mere. Hemen şimdi eve gelebilir misin? Ben yatağı ısıtırım."

"Neredeyse." Güneşten ısınmış tahta bankta arkasına yaslandı.

56 İçine muz, ananas, findik parçacıkları, dondurma, çikolata konularak yapılan geleneksel Amerikan tellisi, (ç n.)

Sonraki bir saat, eskiden konuştukları gibi konuştular; herhangi bir şey ve her şey hakkında. Jeff ona romanını neredeyse bitirdiğini söyledi ve Meredith de ona annesinin hikâyesinin bir kısmım anlattı. Jeff, birdenbire mantıklı gelmeye başlayan şeyleri, Anya'nın tavırlarının anlaşılmaz olduğu zamanları hatırlatarak, apaçık belli olan bir ilgiyle hikâyeyi dinledi. Bütün o yiyecekler, dedi ve söylediği şeyler...

Kızlardan, onların okuldaki durumlarından ve evin yeniden dolmasıyla yazın nasıl olacağından konuştular.

Jeff en sonunda, "Ne istediğini düşündün mü?" dedi. "Benim dışımda, yani?"

"Bunun üstünde çalışıyorum. Sanırım hediyelik eşya dükkânını genişletmek istiyorum. Belki Daisy'nin Belye Nochi'yi yönetmesine izin vermeyi. Hatta onu satmayı." Kendi söylediği sözler onu şaşırtmıştı. Daha önce bunu gerçekten düşündüğünü bile hatırlamıyordu, ama birdenbire mantıklı gelmişti. "Ve Rusya'ya gitmek istiyorum. Leningrad."

"St. Petersburg demek istiyorsun, ama..."

"Benim için her zaman Leningrad olacak. Yaz Bahçesini, Neva Nehri'ni ve Fontanka Köprüsü'nü görmek istiyorum. Biz hiç gerçekten balayına gitmedik..."

Jeff kahkaha attı. "Bunun Meredith Cooper olduğuna emin misin?"

"Meredith Ivanovna Cooper. Rusçada ismim böyle olurdu. Ve evet. Gidebilir miyiz?"

"Bebeğim, çocuklarımız gitti. Her yere gidebiliriz," dediğinde, Jeff in sesindeki kahkahayı ve aşkı duyabiliyordu.

Yirmi Dört

Juneau, Alaska ruhunun ta kendisiydi; içeriye giren ya dışarı çıkan hiçbir yolu olmayan bir eyalet başkentiydi. Oraya gitmenin tek yolu, havadan ya da tekneyle gitmekti. Çok yüksek, karla kaplı dağlarla çevrili ve bazı eyaletlerden bile büyük buz sahaları araşma sıkışıp kalmış, Kızılderili köklerine inatla sarılmış, zor ve karmaşık bir şehir. Eğer birinin izini arıyor olmasalar ya da o kadar çok yağmur yağıyor olmasa, Nina, Mendenhall Buzulu'nu görmek için günübirlik bir geziye gideceklerinden emindi. Ama beklendiği gibi, bunun yerine, üçü de Glacier View Bakımevi'nin giriş kapısında duruyordu.

Meredith, "Korkuyor musun, anne?" diye sordu.

Anneleri, "Beni görmeyi kabul edeceğini düşünmezdim," dedi.

Nina, "Tam olarak kabul etmedi," dedi. "Ama er ya da geç herkes benimle konuşur."

Anneleri gülümsedi. "Tanrı biliyor ya bu doğru."

Nina, "Pekâlâ, korkuyor musun?" diye sordu.

"Hayır. Bunu yıllar önce yapmam gerekirdi. Belki yapsaydım... Hayır. Bu tür anıları toplayan bu adama hikâyemi anlatmaktan korkmuyorum."

Meredith, "Belki yapsaydın, ne?" diye sordu.

Anneleri dönüp onlara baktı. Yüzü giydiği siyah yün şapkayla gölgelenmişti. "İkinizin de bu yolculuğun benim için ne anlam ifade ettiğini bilmenizi istiyorum."

Nina, "Neden veda ediyormuş gibi konuşuyorsun?" diye sordu.

Anneleri, "Bugün yaptığım korkunç şeyleri duyacaksınız," dedi.

Meredith, "Hepimiz korkunç şeyler yaparız, anne," dedi. "En-dişelenmene gerek yok."

"Yapar mıyız? Hepimiz korkunç şeyler mi yaparız?" Anneleri tiksindiğini gösteren bir ses çıkardı. "Bu sizin neslinizin söyleşi programlarının boş laflan. İçeri girmeden önce söylemek istediğim şey şu. İkinizi de seviyorum." Sesi çatallaştı, kulak tırmalayan bir sese dönüştü, ama bakışları yumuşadı. "Benim Ninoşka'm... benim Meruşka'm."

Onlar bu Rus takma adlarının sevimliliğine cevap bile ve-remeden anneleri birdenbire döndü ve bakımevinden içeri girdi.

Nina seksen bir yaşındaki annesine yetişmek için acele etti.

Danışmada Nina, boncuklu kırmızı bir kazak giymiş, yuvarlak yüzlü, siyah saçlı bir kadın olan resepsiyoniste gülümsedi.

Nina, "Biz Whitson ailesiyiz," dedi. "Daha önce Dr. Adamovich'e yazdım ve bugün onu görmek için uğrayacağımızı söyledim."

Resepsiyonist kadın takvimin sayfalarına göz gezdirirken kaşlarını çattı. "Ah. Evet. Oğlu Max sizinle buluşmak için öğleyin burada olacak. Beklerken biraz kahve içmek ister misiniz?"

Nina, "Elbette," dedi

Junea'nın renkli geçmişinin siyah beyaz fotoğraflarıyla dolu olan bekleme odasına gitmek için resepsiyonistin gösterdiği yolu takip ettiler.

Nina pencerenin yanında, şaşılacak derecede rahat olan bir koltuğa oturdu. Onun arkasında, büyük bir pencere, yağan yağmurla çizgilere bölünmüş yeşil bir ormana bakıyordu.

Dakikalar yavaş ilerliyordu. İnsanlar gelip gitti; sesleri varlıklarıyla birlikte içeri dışarı süzülerek, bazıları yürüyerek, diğerleri tekerlekli sandalyede.

Annesi pencereden dışarı bakarak usulca, "Burada belye nochi'nın neye benzediğini merak ediyorum," dedi.

Nina, "Ne kadar kuzeye gidersen o kadar iyi," dedi. "Benim araştırmalarıma göre yani. Ama eğer şansın varsa, bazen buradan kuzey ışıklarını görebilirsin."

Annesi turuncu renkli sandalyede arkasına yaslanarak, "Kuzey ışıkları," dedi. "Babam bazen diğer herkes uyurken, gecenin yarısında, beni dışarı çıkartırdı. 'Veruşka, benim küçük yazarım,' diye fısıldar, beni bir battaniyeye sararak elimi tutardı ve biz orada durup gökyüzüne bakmak için dışarı, Leningrad'ın caddelerine çıkardık. O kadar güzeldi ki. Babam, Tanrı'nın ışık gösterisi, derdi, fakat bunu usulca söylerdi. Söylediği her şey tehlikeliydi o zamanlar. Sadece bunu bilmiyorduk." İçini çekti. "Sanırım şimdiye kadar ilk kez babam hakkında öylesine konuştum. Sadece sıradan bir şey hatırladım."

Mereditlı, "Canın yanıyor mu?" diye sordu.

Annesi bunu bir an düşündükten sonra konuştu. "Olumlu bir şekilde. Her zaman ondan bahsetmekten çok korkardık. Bunu bize Stalin yaptı. Amerika'ya ilk geldiğimde, herkesin ne kadar özgür olduğuna, düşündükleri şeyi ne kadar çabuk söylediklerine

inanamadım. Ve altmışlı yetmişli yıllarda..." Gülümseyerek başını salladı. "Babam bir oturma eylemini ya da üniversite öğrencilerinin gösterilerini görse buna bayılırdı. O da onlar gibiydi... Sasha gibi ve sizin babanız gibi. Hayalperestler."

Nina nazikçe, "Vera bir hayalperestti," dedi.

Annesi başını salladı. "Bir süre için."

Pazen bir gömlek ve soluk renkli kot pantolon giymiş bir adam bekleme odasından içeri girdi. Kemikleri belirgin yüzünün yarısını kaplayan koyu siyah sakalıyla, kaç yaşında olduğunu anlamak zordu. "Bayan Whitson?" dedi.

Annesi yavaşça kalktı.

Adam ilerleyip elini uzattı. "Ben Maksim. Görmek için o kadar uzaklardan geldiğiniz adam, babam Vasily Adamovich."

Nina ve Meredith birlikte ayağa kalktı.

Anneleri, "Babanızın bana yazmasının üzerinden çok yıllar geçti," dedi

Maksim başını salladı. "Ve ben üzülerek, bu geçen yıllarda babamın felç geçirdiğini söylemek zorundayım. Neredeyse hiç konuşamıyor ve sol tarafını hiç hareket ettiremiyor."

Anneleri, "Öyleyse vaktinizi boşa harcıyoruz," dedi.

"Hayır. Hiç de değil. Babamın projelerinden birkaçı üzerinde çalışmaya başladım ve Leningrad'ın kuşatması bunlardan biri. O kuşatmadan kurtulanların hikâyelerini bir araya toplamak çok önemli bir iş. Sadece yaklaşık son yirmi yılda gerçekler gün ışığına çıkıyor. Sovyetler sır saklamakta çok iyi."

Anneleri, "Gerçekten de öyle," dedi.

"Öyleyse babamın odasına buyurmak isterseniz, araştırması için sizin anlattıklarınızı kaydedeceğim. Tepki veriyor gibi görünmeyebilir, ama emin olun, en sonunda sizin hikâyenizi

dâhil edebileceği için çok mutlu. İlk ağızdan anlatılan elli üçüncü hikâye olacak. Bu yıl içinde daha fazla kayıt talep etmek için St. Petersburg'a gidiyorum. Sizin hikâyeniz bir fark yaratacak, Bayan Whitson, bundan emin olabilirsiniz."

Annesi sadece başını salladı ve Nina, şimdi hikâyenin bitişine yaklaştıklarına göre, annesinin ne düşündüğünü merak etmekten kendini alamadı.

Maksim, "Lütfen beni izleyin," dedi. Dönerek, onları aydınlık bir koridordan götürdü; yürüteçleri olan kambur yaşlı kadınların ve tekerlekli sandalyedeki ufak tefek adamların yanından geçip koridorun en sonundaki odaya girdiler.

Odanın ortasında dar, hastane tipi bir yatak ve bu toplantı için getirildiği belli olan birkaç sandalye vardı. Yatakta, kemikli yüzü ve kürdan gibi kolları olan, küçülmüş bir adam yatıyordu. Kel, benekli kafasından ve kırışmış pembe kulaklarından öbek öbek beyaz saç tutamları çıkmıştı. Burnu yırtıcı bir kuşun gagası gibiydi ve dudakları neredeyse hiç görünmüyordu. İçeri girdiklerinde sağ eli titremeye başladı ve ağzının sağ tarafı gülümsemeye çalıştı.

Yataktaki adam bir şey söyledi, ama Nina tek kelimesini anlamadı.

"Seni gördüğüne sevindiğini söylüyor, Anya Whitson. Uzun zaman bekledi. Babam Vasily Adamovieh ve o hepinize hoş geldiniz diyor."

Annesi başını salladı.

Maksim sandalyeleri işaret ederek, "Lütfen oturun," dedi. Pencerenin yanındaki masada bakır bir semaver, birkaç tabak mantı, *strudel* ve dilimlenmiş peynir ile kraker vardı.

Vasily bir şey söyledi; sesi kuru bir yaprak gibi çatırdadı.

Maksim dinleyip başını salladı. "Üzgünüm, baba. Anlayamıyorum. Yağmur hakkında bir şeyler söylüyor, sanırım. Emin değilim. Hikâyenizi kaydedeceğim, Bayan "WTitson. Arıya, size Anya diyebilir miyim? Kayıt etmenin mahsuru var mı?"

Annesi parlayan bakır semavere ve dizili olan gümüşle sarılmış cam çay bardaklarına bakıyordu. Usulca, bir el hareketiyle izin vererek, *"Da,"* dedi.

Nina annesinin hâlâ ayakta duran tek kişi olduğunu fark etmemişti. Meredith'in yanındaki sandalyeye gidip oturdu.

Bir an için oda tamamıyla sessizdi. Tek ses yağmurun çatıya vurma sesiydi.

Sonra anneleri uzun, ağır bir nefes alıp bıraktı. "Bu hikâyeyi o kadar uzun zamandır tekbir şekilde anlattım ki, şimdi neredeyse nasıl başlayacağımı bilmiyorum. Neredeyse bilmiyorum."

Maksim kayıt düğmesine bastı. Yüksek bir çıt sesi çıktı ve kaset dönmeye başladı.

"Ben Anya Petrovna Whitson değilim. Bu benim aldığım isim, dönüştüğüm kadın." Bir derin nefes daha aldı. "Ben Veronika Petrovna Marçenko Whitson'ım ve Leningrad benim şehrim. O benim bir parçam. Uzun zaman önce o caddeleri ayaklarımın tabanım ya da avuçlarımın içini bildiğim gibi bilirdim. Ama ilgilendiğiniz benim gençliğim değil. Gerçi dönüp baktığımda, çok fazla bir gençliğim olduğu söylenemez. On beş yaşındayken babamı alıp götürdüklerinde büyümeye başladım ve savaşın sonuna gelindiğinde yaşlanmıştım...

"Fakat bu hikâyenin ortası. Aslında, başlangıcı 1941 yılının haziran ayı. Gelmek üzere olan kış için konserve yapılacak sebzeleri toplamaya gittiğim köyden eve dönüyorum..."

Nina gözlerim kapatıp geriye yaslandı; kelimelerin görüntüleri hayalinde canlandırmasına izin verdi. Daha önce bir masal olarak dinlediği şeyleri duydu, ama bu kez hepsi gerçekti. Kara Şövalyeler, prensler ya da goblinler yoktu. Önce âşık olan ve çocukları olan genç bir kadın olarak, sonra Luga hattında kazılar yapan ve bombalanmış yerlerden geçen korkmuş bir kadın olarak sadece Vera vardı. Nina, Olga öldüğünde gözyaşlarını silmek zorunda kalmıştı ve Vera'nın annesi öldüğünde bunu tekrar yapmıştı.

Annesi son derece basitçe, "O öldü," dedi. "Oğlumun, 'Büyükannemin nesi var?' dediğini duyuyorum ve bu, ağlamamak için topladığım

bütün gücümü tüketiyor.

Battaniyeyi annemin göğsüne kadar çekiyorum; son ayda yüzünün ne kadar kemikli bir hâle geldiğini fark etmemeye çalışıyorum. Onu yemek yemeye zorlamam gerekiyor muydu? Bu hayatımın geri kalanında hiç aklımdan çıkmayacak bir soru. Eğer zorlasaydım, bu battaniyeyi çocuklarımdan birinin üzerine örtüyor olabilirdim. Bunu nasıl yapabilirdim?

Leo tekrar, "Anne," diyor

"Büyükanne, Olga'yla birlikte olmaya gitti," diyorum ve ne kadar güçlü olmaya çalışsam da sesim çatallaşıyor, sonra çocuklarım ağlıyor.

Onları avutan Sasha. Benim içimde hiç avuntu kalmadı. İliklerime kadar üşüyorum ve eğer birisi bana dokunursa bir yumurta gibi çatlayacağımdan korkuyorum.

Gölgeli soğuk odamızda başını öne eğik, çok geç kalmış bir duayı ederken uzun bir süre, ölmüş annemin yanında oturuyorum. Sonra uzun zaman önce, avutulmaya ihtiyacı olan çocuk

benken annemin bana söylediği bir şeyi hatırlıyorum. Ondan bir daha bahsetmeyeceğiz.

O zaman, babamın bizim için bir tehlike olması ve suçları yüzünden böyle olduğunu düşünmüştüm, ama annemin yanında otururken, onun hareket ettiğim hissediyorum, yemin ederim hissediyorum; uzanıyor ve elime dokunuyor, aylardır ilk kez ısındığımı hissediyorum ve o zaman bana ne söylediğini anlıyorum.

Hayatına devam et. Unutabilirsen unut. Yaşa.

Bu öğüdün babamın kim olduğuyla pek ilgisi yok; bu, hayatın ne olduğuyla ilgili. Ölümün sizi ne hâle getirdiğiyle. Anneme baktığımda, elbette hareket etmiyor; teni soğuk ve onun benimle gerçekten konuşmadığını biliyorum. Ama konuştu. Ve böylece yapmak zorunda olduğum şeyi yapıyorum. Hayattaki yeni rolümü hissederek, ayağa kalkıyorum. Ben şimdi annesiz bir kız, kız kardeşi olmayan bir kadınım. Doğduğum aileden geriye hiç kimse kalmadı; sadece kurduğum aile var.

Annem hepimizin, ama özellikle benim içimde. Anya annemin hayranlık uyandıran gücüne sahip. Leo, Olga'nın kolayca gülebilme özelliğine. Ve ben, ben içimde ikisinin de en iyi taraflarına ve babamın da hayallerine sahihim; bu yüzden şimdi hepimiz olmak benim görevim.

Sasha birdenbire yanıma geliyor.

Bana sıkıca sarılıyor ve ben yüzümü onun boynunun soğuk kıvrımına bastırıyorum.

"Günün birinde buralardan uzakta olacağız," diye söz veriyor. "Alaska'ya gideceğiz, tıpkı konuştuğumuz gibi. Her zaman böyle olmayacak."

Onun bir hayalim, bizim hayalimizi hatırlayarak, "Alaska," diyorum. "Gece Yarısı Güneşi Toprakları.[57] Evet..."

Ama böyle bir hayal, herhangi bir hayal şimdi çok uzak ve yalnızca benim acımı daha da artırıyor.

Sasha'ya bakıyorum ve bir şey söylemesine rağmen, yeşil gözlerinde düşüncelerini ya da belki de kendi düşüncelerimin yansımasını görüyorum. Her durumda birbirimizden kopuyoruz ve Sasha çökmüş, gözleri kızarmış çocuklarımıza, "Anne ve ben büyükanneyle ilgilenmeliyiz," diyor.

Leo mutfakta yere oturarak ağlamaya başlıyor, ama bu oğlumun üzüntüsünün, gözyaşlarının sönük bir benzetmesi, biliyorum. Sağlıklıyken onun gözyaşlarına boğulduğunu gördüm. Şimdi o sadece... gözlerinden yaş akıtıp orada oturuyor; daha fazlasını yapamayacak kadar aç ve bitkin.

Anya ağırbaşlı bir şekilde, "Biz burada kalacağız, baba," diyor. "Ben Leo'ya göz kulak olacağım."

Sasha, "Benim iyi çocuklarım," diyor. Ben annemi yıkarken ve ona en iyi elbisesini giydirirken, o bir süre çocukları oyalıyor. Annemin ne kadar küçüldüğünü ve zayıfladığını fark etmemeye çalışıyorum... hiç benim annem gibi değil, ama...

Söyledikleri şey doğru. Çocuklar, tekrar çocuk olacak yetişkinler oluyorlar. Nazik bir şekilde annemin bedenini yıkarken, elbisesinin düğmelerini iliklerken ve saçına toka takarken kendimi bu döngüyü düşünmekten alamıyorum. İşim bittiğinde, annem uyuyormuş gibi görünüyor; eğilip onun soğuk, buz gibi yanağını öpüyorum ve vedamı fısıldıyorum.

Sonra zamanı geliyor.

57 Kuzey kutup dairesi üzerinde bulunan İsveç, Norveç, Finlandiya, Rusya, Kanada'nın kuzey bölgeleri, İzlanda, Gröniand, Laponya ve Alaska'yı kapsayan, güneşin batmadığı gecelerin yaşandığı yerlere verilen genel ad. (ç. n.)

Saşha ve ben dışarı çıkmak için giyiniyoruz. Sahip olduğum her şeyi giyiyorum. Dört çift çorap, annemin büyük numara çizmeleri, pantolonları, elbiseleri kazakları; paltomun içine zar zor sığabiliyorum ve başımın etrafına bir eşarp sardığımda, yüzüm bir çocuğun yüzüne benziyor.

Dışarıya, soğuğa çıkıyoruz; kasvetli bir gün. Bazı yerlerde sokak lambaları yanıyor, lambaların ışıkları yağan karla bulanıklaşmış. Annemi bir zamanlar ailemizin oyuncağı olan kırmızı kızağa bağlıyoruz ve şimdi bu belki de sahip olduğumuz en önemli eşya. Tanrıya şükür, Sasha çok fada olan karların arasından kızağı çekecek kadar güçlü.

Ben güçsüzüm. Bunu kocamdan saklamaya çalışıyorum, ama nasıl saklayabilirim? Derinliği diz boyu olan karların içinde attığım her adım benim için bir işkence. Aldığım nefesler şiddetli, yakıcı soluklar hâlinde geliyor. Oturmak istiyorum, ama bunu yapmamam gerektiğini biliyorum.

Önümüzde bir adam sarhoşlukla zikzak çizerek ilerliyor; bir sokak lambasına tutunuyor ve eğiliyor, güçlükle nefes alıyor.

Yürüyüp onun yanından geçiyoruz. Biz şimdi böyle yapıyoruz, böyle olduk. Ben de güçlükle nefes alarak geriye dönüp baktığımda, adam karların içine düşmüş. Eve dönerken onun morarmış yüzünü, donmuş bedenini göreceğimizi biliyorum...

Sasha, "Bakma," diyor.

"Yine de görüyorum," diyorum ve güçlükle ilerlemeye devam ediyorum. Nasıl görmeyebilirim? Söylentilere bakılırsa, çoğunlukla yaşlı adamlar ve küçük çocuklar olmak üzere günde üç bin kişi ölüyor. Her nasılsa biz kadınlar daha güçlüyüz.

Şükürler olsun ki Sasha orduda, bu yüzden bir ölüm belgesi almak için kuyrukta sadece birkaç saat beklememiz gerekiyor.

Annemin yiyecek payını kaybedeceğiz, ama onun ölümü hakkında yalan söylemek aç kalmaktan daha tehlikeli.

Kuyrukta beklemenin sıcaklığından ayrıldığımız zaman, çok yorgun olmaktan da öteyim. Açlık midemi kemiriyor ve kendimi öyle sersemlemiş hissediyorum ki bazen nedensiz ağlıyorum. Gözyaşları anında yanaklarımda donuyor.

Mezarlıktaki sokak lambaları yanıyor, oysa ben karanlık olmasını istiyorum. Yağan karlarda bedenler saklı; beyazla kaplanmışlar, ama onları tanımamaya imkân yok. Cesetler mezarlıkların kapısında, yakacak odun gibi üst üste yığılmış.

Toprak ölüyü gömemeyecek kadar donmuş. Bunu bilmem gerekirdi. Kafanı çalışsaydı bunu bilirdim, ama açlık beni aptallaştırdı ve yavaşlattı.

Sasha bana bakıyor. Gözlerindeki üzüntü dayanılmaz. O anda pes etmek, sadece karların içine yığılıp kalmak ve umursamaktan vazgeçmek istiyorum.

Cesetleri sayamıyorum bile. "Onu burada bırakamam," diyorum. Onu tekrar eve de götüremem. Bu çok fazla komşunun yaptığı bir şey; sadece apartman dairelerinin bir köşesinde ölüye yer ayırıp oraya koymak, ama ben bunu yapamam.

Sasha başını sallayıp ilerliyor; kar tepeciklerinin etrafından kızağı çekerek onu karanlık, sessiz mezarlığa götürüyor.

El ele tutuşuyoruz. Diğerimizin nerede olduğunu bilebilmemizin tek yolu bu. Karlarla ve buzla süslenmiş bir ağacın altında boş bir yer buluyoruz. Bu ağacın onun koruyucusu olacağını ümit ediyorum, çünkü ben onu koruyamadım.

Birbirimize yerin burası olduğunu söylerken yağan karların içinde sesimiz yankılanıyor. Her zaman bu ağacı bileceğim, tanıyacağım ve günün birinde onu yine burada bulacağım ya da en

azından burada duracak ve onu hatırlayacağım. Bundan böyle, nerede olursam olayım, her zaman aralık ayının on dördünde onu hatırlayacağım. Bu çok fazla değil, ama yine de bir şey.

Karların üstüne diz çöküyorum; ellerimde eldiven varken bile, ipleri çözerken ve donmuş cesedini serbest bırakırken soğuktan parmaklarım titriyor.

"Üzgünüm, anne," diye fısıldıyorum; dişlerim takırdıyor. Kör bir kadın gibi karanlıkta onun yüzüne dokunuyorum, nasıl göründüğünü hatırlamaya çalışıyorum. "Baharda geri geleceğim."

Sasha beni ayağa kaldırarak, "Hadi," diyor. Bunun için bile karların içinde diz çökmemem gerektiğini biliyorum. Dizlerim çoktan daha çok üşümeye başladı. Çok yakında bacaklarımı hissedemeyeceğim.

Onu orada bırakıyoruz. Tek başına.

Soluk alışımız düzensiz; Sasha daha sonra, biz eve doğru ilerlerken, "Yapabileceğimiz tek şey bu," diyor.

Yapmak istediğim tek şey uzanıp yatmak. O kadar aç, yorgun ve üzgünüm ki. Ölecek olsam bile umurumda değil.

"Evet" diyorum. Umurumda değil. Sadece durmak istiyorum.

Ama Sasha orada, ilerlemeye devam etmem için ısrar ediyor ve eve döndüğümüzde çocuklarım bizimle birlikte yatağa yatıyor; kocam orada olduğu için Tanrı'ya şükrediyorum.

O gece yatakta Sasha bana, "Pes etme," diye fısıldıyor. "Sizi buradan çıkarmanın bir yolunu bulacağım."

Söz veriyorum.

Pes etmemeyi kabul ediyorum fakat o zaman bunun ne anlama geldiğini bile bilmiyorum.

Ve sabah olunca yanağımı öpüyor, beni sevdiğini fısıldıyor ve gidiyor.

Aralık ayının sonlarında, şehir yavaşça, donarak ölüyor. Neredeyse her zaman karanlık. Kuşlar gökyüzünden taşlar gibi düşüyor. İlk önce kargalar ölüyor; bunu hatırlıyorum. Berbat bir soğuk var. Sıfırın altında yirmi derece normal sayılıyor. Tramvaylar çocukların gözden düşen oyuncakları gibi rayların üzerinde duruyor.

Şimdi her yerde kızaklar var. Kadınlar evlerine bir şeyler, yanmış binalardan tahtalar, Neva Nehri'nden kovalarca su, yakabilecekleri ya da yiyebilecekleri herhangi bir şeyi taşımak için caddelerde kızakları çekiyorlar.

Neler yiyebileceğiniz sizi hayrete düşürür. Bakkallarda satılan sosislerin insan etinden yapıldığına dair söylentiler var. Artık bakkallara gitmiyorum. Ne anlamı var ki? Güzel kürk paltoların ve mücevherlerin çok ucuza satıldığını ve depoların süprüntülerinden ve talaştan yapılan küspenin fahiş fiyatlara satıldığını görüyorum.

Ben ve çocuklarım olabildiğince az şey yapıyoruz. Dairemiz şimdi her zaman kapkara; karanlığı aydınlatacak sadece çok az gün ışığı ve mum var. Küçük burzhuikamız her şeyimiz. Isıtıcımız ve ışığımız. Hayatımız. Dairemizdeki mobilyaların büyük çoğunluğunu yaktık, ama hâlâ kalan bazı parçalar var.

Üçümüz bütün gece birbirimize sıkıca sarılıyor, sabah yavaşça uyanıyoruz. Sahip olduğumuz bütün battaniyelerin altında, sobaya yaklaştırılmış yatağımızda uyuyoruz, ama yine de donmuş saçlar ve yanaklarımızda buzla uyanıyoruz. Leo'da beni endişelendiren bir öksürük ortaya çıktı. Ona sıcak su içirmeye çalışıyorum, ama

karşı koyuyor. Onu suçlayamam. Kaynadıktan sonra hile, suyun tadı nehrin donmuş yüzeyinde yatan cesetlerin tadı gibi.

Soğukta kalkıyorum ve bir sandalyenin ayağını kırmak ya da bir çekmeceyi parçalamak ne kadar vakit alırsa alsın bunu yapıyorum ve tahtaları sobaya atıyorum. Kulaklarımda bir çınlama var; en ufak bir adımda beni yere seren bir tür baş dönmesi. Yine de yavrularımı öpüp uyandırırken gülümsüyorum.

Anya ona dokunduğumda inliyor, bu Leo'nun orada öylece yatmasından daha iyi.

Onu sert bir şekilde sarsıyor, adını haykırıyorum; gözlerini açtığında dizlerimin üzerine çökmekten kendimi alamıyorum. Gözlerimi silerek, "Aptal çocuk," diyorum. Kulaklarımdaki gürültüden ve kalbimin güm güm atmasından başka hiçbir şey duyamıyorum.

Onun acıktığını söylediğini duymak için neler vermezdim.

Hepimize mayayla karıştırılmış bir bardak sıcak su yapıyorum. Bu beslenme değil, ama karnımızı doyuracak. Dikkatli bir şekilde, kalın, siyah ekmeğin bir parçasını -bu haftanın yiyecek payından geriye kalanları- alıp üç parçaya bölüyorum. Hepsini onlara vermek istiyorum, ama bunu yapmamam gerektiğini biliyorum. Ben olmadan onlar yok olurlar, bu yüzden yemeliyim.

Her birimiz üçte bir ekmeğimizi küçük parçalara bölüyoruz, mümkün olduğunca yavaş yiyoruz. Ekmeğimin yarısını daha sonra yemek için cebime koyuyorum. Kalkıyorum ve bütün giysilerimi giyiyorum.

Çocuklarım birbirlerine sokulmuş hâlde yatakta yatıyorlar. Odanın diğer tarafından bile ne kadar zayıf göründüklerini görebiliyorum. Leo'ya son banyo yaptırdığımda, sivri kemik ve çökmüş deri yığınıydı.

Yanlarına gidiyorum, yatakta yanlarına oturuyorum. Leo'nun yanaklarına dokunuyorum, örgü şapkasını kulaklarını örtecek kadar aşağıya çekiyorum.

"Gitme, anne," diyor.

"Gitmem gerek."

Bu her sabah yaptığımız bir konuşma ve doğrusunu söylemek gerekirse, çok az dirençleri kaldı. "Bize biraz şeker bulacağım, bu hoşuna gider mi?"

Leo rüyadaymış gibi, düzleşmiş yastığına geri düşerek, "Şeker," diyor.

Anya bana bakıyor. Kardeşinin aksine o hasta değil; sadece benim gibi tükenip gidiyor. "Ona şeker getireceğini söylememelisin," diyor.

Onu kollarıma alıp olabildiğince sıkı sarılarak, "Ah, Anya," diyorum. Çatlamış dudaklarını öpüyorum. Nefesimiz çok berbat, ama ikimiz de artık bunu fark etmiyoruz bile.

"Ölmek istemiyorum, anne," diyor.

"Ölmeyeceksin, moya dusha.[58] Bunun olmamasını sağlayacağız."

Ruhum.

O benim ruhum. İkisi de öyle. Ve bu yüzden kalkıyorum ve giyinip işe gidiyorum.

Sabahın erken saatlerinin dondurucu karanlığında, caddelerde kızağımı çekiyorum. Kütüphanede, açık olan tek okuma odasına gidiyorum. Gaz lambaları ışık alanları yaratıyor. Kütüphane görevlilerinin çoğu hareket edemeyecek kadar hasta, bu yüzden hareket edebilenlerimiz kitapları taşıyor, hükümet ve ordu için araştırma sorularını cevaplıyor. Kitapları aramaya da gidiyoruz; bombalanmış binalardan kurtarabildiğimiz kitapları kurtarıyo-

58 (Rus) Ruhum. (e. n.)

ruz. Yapacak hiçbir iş kalmadığında, alabileceğim yiyecek neyse onun için sıraya giriyorum. Bugün şanslıyım; bir kavanoz lahana turşusu ve bir pay ekmek var.

Eve yürüyüş berbat. Bacaklarım çok güçsüz, soluk alamıyorum ve başını dönüyor. Her yerde ceset var. Artık cesetlerin etrafından bile dolaşmıyorum. Buna enerjim yok.

Dönüş yolunun yarısında, elimi cebime atıyorum ve sabah kahvaltısından kalan ufak parça ekmeğimi çıkarıyorum. Ekmeği ağzıma atıyorum ve dilimin üzerinde erimesine izin veriyorum.

İki yana sallandığımı hissediyorum. Gürültü yine kulaklarımda uğulduyor; geçen son birkaç haftada bu sese alıştım.

İleride bir bank görüyorum.

Otur. Gözlerini kapa; sadece bir an için.

Çok yorgunum. Açlık midemi kemirmiyor, bunun yerini yorgunluk aldı. Sadece nefes almak bile bir çaba gerektiriyor.

Ve sonra şaşırtıcı bir şekilde, Sasha'nın caddede, önümde durduğunu görüyorum. Tıpkı yıllar önce, bir ömür önce karşılaştığımız günkü gibi görünüyor; bir palto bile giymiyor, saçları uzun ve altın sarısı.

Sesimdeki çatallaşmayı duyarak, "Sahsa," diyorum. Ona koşmak istiyorum, ama bacaklarım hareket edemiyor. Bunun yerine, derin karların üzerinde diz çöküyorum.

Yanımda olduğunu, kolunu omzuma attığını hissedebiliyorum. Nefesi o kadar sıcak ki... ve kiraz kokulu.

Kirazlar. Babamın eskiden bize getirdiği gibi...

Ve bal.

Gözlerimi kapatıyorum. Onun tadını ve tatlı nefesini özlüyorum.

Annemin pancar çorbasının kokusunu alabiliyorum.

"Ayağa kalk, Vera."

Önce Sasha'nın boğuk ve tanıdık sesi ve sonra kendi sesim. Bağırıyor.

"Ayağa kalk, Vera."

Tek başımayım. Yanımda kimse yok; sevgilimin balla tatlandırılmış kiraz gibi kokan nefesi yok. Sadece ben varım; derin karların içinde diz çökmüşüm, yavaşça donarak ölüyorum.

Leo'nun kıkırdamasını, Anya'nın sert bakışlarını ve Sasha'nın öpücüğünü düşünüyorum.

Ve yavaşça, acı çekerek ayağa kalkıyorum.

Çok uzak olmamasına rağmen eve varmak saatler sürüyor. Nihayet eve vardığımda ve sendeleyerek apartman dairesinin görece sıcak havasına girdiğimde yeniden dizlerimin üzerine çökiiyorum.

Arıya orada. Kollarını vücuduma sarıyor ve bana sarılıyor.

Orada birbirimize sarılarak ne kadar süre oturduğumuzu hiç bilmiyorum. Muhtemelen dairenin soğuğu bizi tekrar yatağa sürükleyene dek.

O gece sıcak lahana turşusu ve haşlanmış patates yemeğinden -bir cennet- sonra küçük burzhuika'nın etrafında oturuyoruz.

Anya, "Bize bir hikâye anlat, anne," diyor. "Hikâye istemiyor musun, Leo?"

Leo'yu kaldırıp kollarıma alıyor ve ateşin güzelleştirdiği solgun yüzüne bakıyorum. Ona iyi rüyalar görmesini sağlayacak bir masal, bir hikâye anlatmak istiyorum, ama boğazım kuru ve dudaklarım o kadar çatlamış ki, konuşmak acı veriyor; bu yüzden sadece yavrularıma sarılıyorum ve dondurucu sessizlik bizi uyutuyor.

Durumun daha kötüye gidemeyeceğini düşünüyorsunuz, ama gidebilir. Gidiyor.

Bu, Leningrad'da kaydedilen en soğuk kış. Yiyecek tekrar tekrar kesiliyor. Isınmak için babamın çok sevdiği kitaplarını sayfa sayfa yakıyorum. Hikâye anlatırken bir deri bir kemik kalmış çocuklarıma sarılarak dondurucu karanlıkta oturuyorum. Anna Karenina. Savaş ve Barış. Onegin. Onlara Sasha'yla nasıl karşılaştığımızı o kadar sık anlatıyorum ki kısa sürede kelimeleri ezbere biliyorum.

Ama giderek daha uzak geliyor. Bazı günler kocamın yüzü şöyle dursun, kendi yüzümü bile hatırlayamıyorum. Geçmişi hatırlayamıyorum, ama geleceği görüyorum; çocuklarımın çökmüş, küçük yüzlerinde, Leo'nun solgun cildinde su toplamaya başlayan mavi kabarcıklarda.

İskorbüt.

Şanslıyım, kütüphanede çalışıyorum. Kitaplar bana çam iğnelerinde l' vitamini olduğunu söylüyor, bu yüzden dalları kırıyorum v- onları kızağımın üstünde çekerek eve getiriyorum. Çam iğneleri iden yaptığım çay acı, ama Leo artık şikâyet etmiyor.

Keşke etseydi.

Karanlık. Soğuk.

Yavrularımın yanımda, yatakta soluk aldıklarını duyabiliyorum. Leo'nun her nefesi balgamlı. Alnına dokunuyorum. Tanrı'ya şükür ateşi yok.

Beni neyin uyandırdığını biliyorum. Ateş sönmüş.

Bu konuda hiçbir şey yapmak istemiyorum.

Ben engelleyemeden bu düşünce aklıma geliyor. Hiçbir şey yapmayabilirim; sadece orada öylece yatıp çocuklarıma sarılabilir ve sonsuza dek uykuya dalabilirim.

Ölmenin daha kötü yolları var.

Sonra Anya'nın küçük bacaklarının benimkilere sürtündüğünü hissediyorum. Uykusunda, "Baba," diye mırıldanıyor ve ben sözümü hatırlıyorum.

Yataktan kalkmak çok uzun sürüyor. Her yerim acıyor. Kulaklarımda bir çınlama var ve dengem bozuk. Ocağa giderken yarı yolda düştüğümü hissediyorum.

Bayıldıktan sonra kendime geldiğimde, kafam karışık. Bir an için, babamın çalışma masasında olduğunu duyuyorum; yazıyor. Kaleminin ucu buruşuk kâğıdın bozuk yüzeyine kelimeler karalıyor.

Hayır.

Kitaplığa gidiyorum. Sadece en değerli hazineler kaldı; babamın şiirleri.

Onları yakamam.

Belki yarın, ama bugün değil. Bunun yerine baltayı alıyor - çok ağır- ve kitaplığın kenarından bir parçayı kırıyorum. Kalın, eski tahta, demir gibi sert ve çok iyi yanıyor.

Yatağın yanında, ateşin önünde duruyorum ve nasıl sallandığımı hissedebiliyorum.

Birdenbire, eğer uzanıp yatarsam öleceğimi biliyonım. Bunu bana annem mi söyledi? Kız kardeşim mi? Bilmiyorum. Sadece bunun gerçek olduğunu bildiğimi hatırlıyorum.

'Yatağımda ölmeyeceğim," diyorum orada olmaya birilerine. Böylece, odada kalan tek mobilyaya gidiyorum. Babamın yazı masası. Bir battaniyeye sarmıyor ve oturuyorum.

Onun kokusunu alabiliyor muyum, yoksa yine hayal mi görüyorum? Bilmiyorum. Kalemini elime alıyorum ve hokkadaki mürekkebin kaskatı donduğunu görüyorum. Küçük metal hokka buz gibi soğuk, ama onu sobaya götürüyorum; orada ikimiz de çabucak ısınıyoruz. İçmek için bir bardak sıcak su yaparak, çalışma masasına geri dönüyorum.

Yanımda duran lambayı yakıyorum. Aptalca, biliyorum. Bu gazı saklamalıyım, ama dondurucu karanlıkla öylece oturamam. Hayatta kalmak için bir şey yapmalıyım.

Bu yüzden yazıyorum.

Henüz çok geç değil. Henüz ölmedim.

Ben Vera Petrovna ve ben bir hiçim...

Yazıyorum, yazıyorum; çok yakında yakmak zorunda olduğumu bildiğim kâğıtlara, o kadar şiddetli bir şekilde titreyen bir elle yazıyorum ki harflerim kâğıdın üzerinde hoplayan antiloplara benziyor. Yine de, ben yazıyorum ve gece geçip gidiyor.

Birkaç saat sonra, gazete kâğıdının arasından solgun gri bir ışık sızıyor ve ben başardığımı biliyorum.

Kapı çalındığında kalemi elimden bırakmak üzereyim. Bacaklarımı çalışmaya, ayaklarımı hareket etmeye zorluyorum.

Kapıyı açtığımda, karşımda bir yabancı var. Siyah yün bir palto ve ordu kepi giymiş cüsseli bir adam.

"Vera Petrovna Marçenko?"

Adamın sesini duyuyorum ve sesi tanıdık, ama yüzüne odaklanamıyorum. Görüşüm beni zorluyor.

"Benim. Dima Neıvsky, koridorun aşağısından." Bana bir şişe kırmızı şarap, bir torba şeker ve bir çuval patates uzatıyor. "Benim annem yemek yiyemeyecek kadar hasta. Günün sonunu çıkaramaz. Bunu sana vermemi istedi. Bebekler için, dedi."

"Dima," diyorum ve hâlâ kim olduğunu bilmiyorum. Komşum olan annesini de hatırlayamıyorum.

Ama yiyecekleri alıyorum. Bunları istemiyormuş gibi davranmıyorum bile. Hatta bunun için onu öldürebilirim. Kim bilir? "Teşekkür ederim," diyorum, dediğimi sanıyorum ya da demek istiyorum.

"Aleksandr nasıl?"

"Herhangi birimiz nasıl mı? İçeri gelmek ister misin? Biraz daha sıcak..."

"Hayır. Annemin yanına dönmeliyim. Burada çok uzun kalmayacağını. Yarın cepheye geri dönüyoruz."

O gittiğinde, şaşkınlıkla yiyeceklere bakıyorum. O sabah Leo'yu uyandırdığımda gülümsüyorum ve, "Şekerimiz var..." diyorum.

Ocak ayında zavallı Leo'yu kızağa bağlıyorum. O kadar güçsüz ki hiç mücadele etmiyor; küçücük bedeni morumsu siyah kabarcıklarla kaplı. Anya yataktan çıkamayacak kadar çok üşüyor. Ona yatakta kalmasını ve bizi beklemesini söylüyorum.

Hastaneye gitmek üç saat sürüyor ve oraya vardığımda...

İnsanlar doktoru görmek için sırada beklerken ölmüşler. Her yerde cesetler var. Koku.

Her nasılsa hem bir deri bir kemik kalmış hem de vücudu şişmiş olan Leo'ya eğiliyorum. Ufacık yüzü açlıktan ölen bir kedinin yüzüne benziyor. "Ben buradayım, aslanım benim," diyorum, çünkü başka hiçbir şey düşünemiyorum.

Bir hemşire bizi görüyor.

Biz yüzlerce kişi arasındaki iki kişi olmamıza rağmen yanımıza geliyor ve Leo'ya bakıyor. Başını kaldırıp baktığında, gözlerindeki acımayı görüyorum.

Bana bir kâğıt parçası vererek, "İşte," diyor. Bu onun biraz darı çorbası ve tereyağı almasını sağlar. Dispanserde aspirin var."

"Teşekkür ederim," diyorum.

Tekrar birbirimize bakıyoruz; ikimiz de bunun yeterli olmayacağını biliyoruz. "O Leo."

"Benim oğlumun adı Yuri'ydi."

Anlayışla başımı sallıyorum. Bazen geriye kalan tek şey bir isim.

Hastaneden eve döndüğümde, bulabildiğim her şeyi pişiriyorum. Duvarlardan duvar kâğıdını söküp kaynatıyorum. Zamk undan ve sudan yapılıyor ve koyulaşınca bir tür çorba oluyor. Thtkal da aynı işe yarayacaktır. Bunlar benim kızıma öğrettiğim tarifler. Tanrı bize yardım etsin.

Sasha'nın bir deri kemerini kaynatıyorum ve ondan jöle yapıyorum. Tadı iğrenç, ama Leo'ya birazım yedirebiliyorum.

Ocak ayının ortasında, Sasha'nın bir arkadaşı dairemize geliyor. Gördüklerinin onu şoke ettiğini görebiliyorum. Bana Sasha'dan getirdiği bir kutuyu veriyor.

O gider gitmez, bakmak için kutunun etrafında toplanıyoruz. Leo bile gülümsüyor.

İçinde tahliye kâğıtları var. Yirmisinde gidiyoruz.

Kâğıtların altında bir kangal taze sosis ve bir paket findik var.

Geriye çok bir şey kalmamış olsa da, tamamen karanlıkta, bütün hayatımı paketliyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse, neyi aldığımı ve neyi geride bıraktığımı bilmiyorum. Sahip olduklarımızın büyük bölümü ya dondu ya da yandı, ama benim ve babamın yazdıklarımızı ve Arına Ahmatova'nın yazdığı son şiir kitabını almayı hatırlıyorum. Sahip olduğumuz bütün yiyeceği, sosisleri, yarım çuval soğanı, dört parça ekmeği, biraz küspeyi, dörtte bir kavanoz ayçiçek yağını ve lahana turşusundan geriye kalanları alıyorum.

Leo'yu taşımalıyım. Şişmiş ayakları ve kabarcıklarla kaplı kollarıyla neredeyse hiç hareket edemiyor ve uyuduğunda onu uyandırmaya içim el vermiyor.

Üçümüz kuşluk vaktinin karanlığında gidiyoruz. Küçük Anya bizim yiyeceklerle dolu olan tek bavulumuzu taşıyor. Bütün giysilerimizi giyiyoruz.

Dışarıda acı bir soğuk var ve yoğun kar yağıyor, "fren istasyonuna yaptığımız uzun yürüyüşte onun elini tutuyorum ve oraya vardığımızda ikimiz de çok yorgunuz.

Trende çok kalabalığız. Biz birçok kişiden sadece üçüyüz, ama hiç kimse konuşmuyor. Havada küf, kötü vücut, kötü nefes ve ölüm kokusu var. Bu hepimizin bildiği bir koku.

Yavrularımı kendime yaklaştırıyorum. İçmeleri için Leo ve Anya'ya biraz şarap veriyorum, ama Leo bundan memnun olmuyor. Yiyecekleri çıkaramam, bu kalabalık tren vagonunda olmaz. Sosis söyle dursun, küspe için öldürülebilirim.

Elimi, paltomun, yanmış olan Badavey yiyecek depolarının dışındaki toprakla doldurduğum cebine sokuyorum.

Leo oburca pis, şekerli parçacıkları yiyor ve daha fazlası için ağlıyor. Düşünebildiğim tek şeyi yapıyorum. Parmağımı kesiyor

ve ağzına koyuyorum. Yeni doğmuş bir bebek gibi, parmağımı emiyor; benim ılık kanımı içiyor. Acıtıyor; ama onun ciğerlerindeki tıkanıklığı ya da alnındaki ateşi hissetmek kadar değil.

Kısık bir sesle, onlara hikâyeler anlatıyorum; babalarını ve beni; şimdi çok uzakta görünen bir peri masalı aşkının hikâyesini. O gürültülü yolculuk süresince bir yerlerde, ben çok korkarken, Leo son derece kötü öksürürken ve Anya ne zaman babayı göreceğimizi sorup dururken, kocamı bir prens diye çağırmaya başlıyorum ve Kara Şövalye Yoldaş Stalin ve Neva Nehri sihirli güçlere sahip oluyor.

Bu tren yolculuğu çok uzun zaman sürmüş gibi görünüyor. İç organlarım o kadar saat boyunca takırdamaktan ağrıyor. Masalım, hepimizin aklını başında tutan tek şey. O olmadan, sanırım, ağlamaya ya da çığlık atmaya başlayabilir ve hiç durmayabilirim.

Nihayet, Lagoda Gölünün kenarına varıyoruz. Göz alabildiğince buz var; benim temiz bir pencereden gördüğüm manzara ile kendi nefesimin buharı arasından gördüğüm manzara arasında neredeyse hiçbir fark yok.

Buzlu yolun başlangıcındayız.

Yirmi beş

Ordu aylardır donmuş Ladoga Gölü'nün üzerinden bir yol yapmak için çalışıyor. Şimdi yol burada ve herkes ona hayat yolu diyor. Yiyecek kamyonları yakında buzun üzerinde, gürültülü bir şekilde Leningrad'a doğru hareket edecek diyorlar. Şimdiye kadar, aynı küçük kamyonlar aşağıdaki dondurucu, karanlık sulara düşmeye devam etti. Ve elbette, Almanlar sürekli olarak bombalayıp durdular.

Çocuklarımın kıyafetlerini kontrol ettim. Tıpkı Leningrad'ı terk ettiğimizde olduğu gibi her şey yerli yerinde. Leo ve Anya gazete kâğıdına sarih ve sahip oldukları tüm giysiler üzerlerinde. Başlarımıza ve boyunlarımıza eşarplar sarıyoruz; her şeyi, Leo'nun kiiçük kırmızı burnunu bile örtmeye çalışıyorum.

Dışarıda, nefes almak acıtıyor. Ciğerlerim ağrıyor. Leo yanımda, öksürmeye başlıyor.

Dolunay simsiyah gökyüzünde yükselerek karları maviye boyuyor. Hepimiz orada, sıkışık bir şekilde, büyük baş hayvanlar gibi duruyoruz. İnsanların çoğu öksürüyor, bir yerlerde bir çocuk

ağlıyor. Aklıma bu çocuğun Leo olmasını dilemek geliyor. Onun sessizliği beni korkutuyor.

Anya, "Ne yapacağız, anne?" diye soruyor.

"Bir kamyon bulacağız. Hadi, elimi tut."

İlerlemeye başlarken gözlerim sulanıyor ve yanıyor. Leo kollarımda ve ne kadar zayıf olursa olsun, bana ağır geliyor; bu yüzden çok zor hareket edebiliyorum. Her adım konsantrasyon ve irade gerektiriyor. Uğuldayan rüzgâra yaslanmam gerek. Bu buz mavisi ve kasvetli dünyada gerçek olan tek şey, kızımın elimde tuttuğum eli. Uzaklarda bir yerde, bir motorun önce rölantide ve sonra gürültüyle çalıştığını duyuyorum. Bunun bir konvoy olmasını umut ediyorum.

"Hadi," diye bağırıyorum rüzgâra doğru ya da bağırmak istiyorum. O kadar çok üşüyorum ki dizlerim acıyor. Parmaklarımı Anyanın elini tutmaya yetecek kadar bükmek bile canımı acıtıyor.

Yürüyorum

ve yürüyorum

ve yürüyorum

ve hiçbir şey yok. Sadece buz ve simsiyah gökyüzü ve uçaksavar toplarının uzaktan gelen patlamaları.

Acele etmeliyim, diye düşünüyorum, Yavrularım. Ve sonra Sasha yanımda beliriyor. Nefesinin sıcaklığını hissedebiliyorum. Bana aşk ve Alaska'da kendimiz için inşa edeceğimiz yer hakkında fısıldıyor ve dinlenmemin sorun olmayacağını söylüyor.

Kelimeler ağzımdan bile çıkmadan önce dizlerimin üzerine düşerek, "Sadece bir an için," diyorum.

O zaman dünya bütünüyle sessiz. Bir yerlerde, birisi kahkaha atıyor ve ses kulağa tıpkı Olga'nınki gibi geliyor. Biraz uyur uyumaz onu bulacağım. Düşündüğüm şey bu.

Ve gözlerimi kapatıyorum.

'Anne."

"Anne."

"Anne."

Yüzüme bağırıyor.

Gözlerimi yavaşça açıyor ve Anya'yı görüyorum. Kızım eşarbını çekip çıkarmış ve benim boynuma sarmış.

Beni çekiştirerek, "Ayağa kalkmalısın, anne," diyor.

Başımı eğip bakıyorum. Leo kollarımda güçsüz, kafası geriye düşmüş. Ama soluk aldığını hissedebiliyorum. Eşarbı boynumdan çözüyor ve yeniden Anya'nın yüzünü sarıyorum. "Bir daha asla eşarbını çıkarma. Onu kimseye verme. Bana bile."

"Ama seni seviyorum, anne."

Ve işte gücüm geliyor. Gelecek olan acıya karşı dişlerimi sıkarak, sendeleyerek ayağa kalkıp yeniden ilerlemeye başlıyorum.

Önümde bir kamyon göriinünceye kadar, adımlarımı teker teker atıyorum.

Bol kamuflaj kıyafetleri giymiş bir adam kamyonun kapısının yanında durmuş sigara içiyor. Sigaranın kokusu bana annemi düşündürüyor.

Sesimin ne kadar çatallaşmış ve zayıf çıktığını duyarak, "Buz üzerinde bir yolculuk?" diyorum.

Bu adamınyüzü yorgun ya da zayıf değil. Bu, o adam 'Birisi' ya da en azından 'Parti'de' demek oluyor ve umudumun yeşerdiğini hissediyorum.

Öne doğru eğilip Leo'ya bakıyor. "Ölü mü?"

Başımı sallıyorum. "Hayır. Sadece uyuyor."

Şimdi ümitsizim, "Lütfen," diyorum. Etrafımızdaki bütün kamyonlar gidiyor ve ben eğer çok kısa sürede bizi götürecek bir kamyon bulamazsam bu akşam, burada öleceğimizi biliyorum. Büyükbabamın emayeden yaptığı kelebeği çıkarıyorum. "İşte."

Anya kelebeğe uzanarak,"Hayır, anne," diyor.

Adam sadece kaşlarım çatıyor. "Değersiz bir süs eşyası ne işe yarar ki?"

Eldivenimi çıkarıyor ve adama evlilik yüzüğümü veriyorum. "Bu altın. Lütfen..."

Sigarasından son bir nefes çekerken hana bakıyor, sonra sigarasını karın üzerine atıyor. Yüzüğümü cebine koyarak, "Tamam, büyükanne," diyor. "Binin. Seni ve torunlarım götüreceğim."

O kadar minnettarım ki, çok sonrasına, hepimiz adamın kamyonun kasasına doluşuncaya kadar bana ne söylediğinin farkına varmıyorum.

Büyükanne.

Benim yaşlı bir kadın olduğumu düşünüyor. Eşarbı çıkarıyorum ve ön camın üst kısmındaki aynadan bakıyorum.

Saçlarım cildim kadar beyaz.

Buzun diğer tarafına geçtiğimizde gündüz. Elbette, pek fazla aydınlık değil, ama yeterli. Şimdi gerçekten nerede olduğumuzu görebiliyorum.

Uçsuz bucaksız kar. Kamyonlar sıralanmışlar; içleri benim zavallı Leningrad'ım için yiyecek dolu. Askerler beyaz kıyafetler

giymiş. Buradan çok değil belki üç yüz metre uzakta olan tren istasyonu sonraki varış yerimiz.

Neredeyse hemen bombalamalar başlıyor. Şoförümüz duruyor ve kamyondan dışarı çıkıyor. Dürüst olmak gerekirse, kamyonda oturmanın ne kadar tehlikeli olduğunu bilmeme rağmen, dışarı çıkmak istemiyorum. Depoda benzin var ve kamyonun üzerinde kamuflaj yok. Havadan açık bir hedef. Ama biz ısınıyoruz ve ısınmayalı o kadar uzun zaman oldu ki... Sonra Leo'ma bakıyorum tehlikeyi tamamen unutuyorum.

Leo soluk almıyor.

Onu şiddetli bir şekilde sarsıyorum, yırtarak paltosunu açıyorum ve gazete kâğıdını çıkarıyorum. Göğsü gerçekten sadece incecik kemiklerden, morarmış bir deriden ve çıbanlardan ibaret. "Uyan, Leo. Nefes al. Hadi, aslanım."Ağzımı onun ağzına dayıyor, onun için nefes alıyorum.

Nihayet, kollarımda titriyor ve ben ekşi, küçük bir soluğun ağzıma geldiğini hissediyorum.

Ağlamaya başlıyor.

Onu göğsüme bastırıyorum; ben de ağlıyorum ve, "Beni bırakma, Leo. Buna dayanamam," diyorum.

Anya, "Elleri çok sıcak, anne," diyor ve ben, birdenbire attığım çığlığın onu ne kadar korkuttuğunu görüyorum.

Leo'nun alnına dokunuyorum.

Ateşler içinde yanıyor. Gazete kâğıdını yeniden yerleştirip kazağını ve paltosunu iliklerken ellerim titriyor.

Tekrar dışarıya çıkıyoruz.

Kamyondan en önde Anya çıkıyor. Leo'ya o kadar odaklanmışım ki etrafımda patlayan bombaları ve ateşlenen silahları

neredeyse hiç fark etmiyorum. Yakınlarda bir yerde, bir kamyon havaya uçuyor.

Bu, hortumun merkezinde olmak gibi bir şey. Her tarafımızdan kamyonlar geçiyor, atlar arabaları çekerken nallarının sesi duyuluyor, askerler koşuşturuyor ve biz zavallı, açlıktan ölen Leningrad'hlar binecek araç arıyoruz.

En sonunda reviri buluyorum. Karlı bir alana yayılmış, uçuşan, kirli beyaz tentelerden oluşuyor. İçerisi bir hastane değil. Ölenler ve ölüler için bir yer. Hepsi bu. İçerideki koku korkunç. İnsanlar kendi donmuş pisliklerinde, inleyerek ölüyor.

Leo'yu yere bırakmaya cesaret edemiyorum, çünkü durumunun daha da kötüleşeceğinden korkuyorum. Bize yardım edecek birini arayarak saatlerce dolaşıyormuşuz gibi geliyor.

Nihayet, bir bastonun üzerine eğilmiş yaşlı bir adam buluyorum; hiçbir şeye bakmıyor. Sadece beyaz giydiği için ona yaklaşıyorum.

Ona uzanarak, "Lütfen," diyorum. "Oğlum ateşler içinde yanıyor."

Adam bana dönüyor. Benim kendimi hissettiğim kadar yorgun görünüyor. Leo'ya uzanırken elleri hafifçe titriyor. Ellerindeki çıbanları görebiliyorum.

Leo'nun alnına dokunuyor ve bana bakıyor.

Bu asla unutmayacağım bir bakış. Tanrıya şükür ki bu bakışlarla birlikte tek kelime etmiyor. "Onu Çerepovets'teki hastaneye götürün." Omuzlarını silkiyor. "Belki."

Ondan daha fazla konuşmasını rica etmiyorum. Aslında, bunu istemiyorum.

Bana dört tane beyaz hap veriyor. "Günde iki tane," diyor. "İçme suyuyla. En son ne zaman yemek yedi?"

Başımı sallıyorum. Kelimeleri, gerçeği nasıl söyleyebilirim? Ona yemek yedirmek imkânsız.

Söylediği tek şey, "Çerepovets," oluyor ve sonra arkasını dönüp uzaklaşıyor. Her adımında, insanlar ona uzanıyor ve yardım etmesi için yalvarıyor.

"Hadi gidelim."

Anya'nın elini tutuyorum ve yavaşça, acı çekerek ilerleyip revirden geçiyor, karlı araziyi de geçerek tren istasyonuna gidiyoruz. Evraklarımız usule uygun ve bir vagona biniyoruz; yine çok kalabalığız. İYende kendim ya da çocuklarım için oturacak yer yok, bu yüzden soğuk zemine oturuyoruz. Leo'mu kucağımda tutuyorum, Arıya yanımda. Karanlık olduğunda, küçük fındık paketini çıkarıyorum. Anya'ya cesaret edebildiğim kadarını veriyorum ve birkaç tane de ben yiyorum. Yanımda getirdiğim azıcık suyla, Leoya ilaçlardan bir tanesini içirmeyi başarıyorum.

Çok uzun ve berbat bir gece.

Leo'nun hâlâ soluk alıp almadığına bakmak için sürekli öne eğiliyorum.

25

Bir kez durduğumuzu hatırlıyorum. Trenin kapıları açıldı ve birisi bağırdı: "Ölü var mı?" Ölü? Onları bize verin."

Eller Leo'ya uzanıyor, onu kollarımdan çekip almaya çalışıyorlar.

Ben onu sıkıca tutuyor, çığlık çığlığa, "O soluk alıyor, soluk alıyor," diyorum.

Kapı kapandığında yine karanlık. Anya bana sokuluyor. Ağladığını duyabiliyorum.

Çerepovets de daha iyi değil. Orada geçirecek bir günümüz var. Başlangıçta, bunun bir lütuf olduğunu, bir sonraki trene binmeden önce Leo'yu kurtaracak zamanımız olduğunu düşünüyorum, ama o giderek daha da zayıf düşüyor. Bu gerçeği görmemeye çalışıyorum, ama kollarımda yatıyor. Durmadan öksürüyor. Şimdi öksürüğünde kan var. Ateşler içinde yanıyor ve titriyor. Ne bir şey içiyor ne de yiyor.

Buradaki hastane iğrenç bir yer. Herkeste dizanteri ve iskorbüt var. Yardım aramak için yeni bir Leningrad'mın topallayarak içeri girdiğini görmeden bir iki dakikadan fazla duramıyorsun. Her saat, hastaneden cesetlerle dolu kamyonlar ayrılıyor; sadece kamyonu boşaltıp geri dönüyorlar. İnsanlar ayakta durdukları yerde ölüyor.

Zayıf düşmüş ve aç olmam iyi bir şey; yardım etmek için bir yerden bir ; ere koşturacak gücüm yok. Bunun yerine, oğlumu tutarak soğuk, kasvetli koridorda duruyorum. İnsanlar yanımdan geçerken onlara fısıldıyorum, "Yardım edin, ona. Lütfen."

Bir hemşire geldiğinde, Anya parmağını emerek soğuk zeminin üzerinde uyuyor.

Leo'yu ona vererek, "Yardım et ona," diyorum.

Hemşire Leo'yu nazikçe alıyor. Kafası geriye düştüğünde bunu fark etmemeye çalışıyorum.

"Onda distrofi var.[59] Üçüncü evre. Dördüncü evre yoktur." Benim boş bakışlarım karşısında, "Ölüyor. Ama ona sıvı bir şeyler verebilirsek... belki. Onu bir doktora götürebilirim. Zor birkaç gün olacak, ama belki..." diyor.

59 Distropi: Doku bozulması, (ç. n.)

Bu hemşire çok genç. Savaş başlamadan önce benim olduğum kadar genç.

Ona nasıl inanacağımı ya da inanmayacağımı bilmiyorum. "Tahliye için evraklarımız var. Yarın Vologda'ya giden trende olmamız gerekiyor."

Genç hemşire, "Oğlunun o trene binmesine izin vermezler," diyor, "bu kadar hasta olan birinin."

"Eğer burada kalırsak, başka bilet almak imkânsız olur," diyorum. "Burada ölürüz."

Hemşire söylediğime hiçbir şey diyemiyor. Yalanlar bir zaman kaybı.

"Leo'ya yardım etmeye şimdi başlayabiliriz, öyle değil mi?" diyorum. "Belki yarma daha iyi olur."

Hemşire acıma duygusunu benden saklayamıyor. "Elbette. Belki daha iyi olur."

Ve öyle oluyor.

O daha iyi.

Anya ve benim, Leo'nun kirli örtüsünün yanında, soğuk zeminin üzerinde kıvrılıp yatarak geçirdiğimiz bir geceden sonra, her tarafını çürük içinde ve üşümüş olarak uyanıyorum. Ama dizlerimin üzerine doğrulup Leo'ya baktığımda o uyanık. Mavi gözleri uzun zamandır ilk defa berrak. Cızırtılı, bir kurbağanınkine benzeyen, kalbimi parçalayan bir sesle, "Merhaba, anne," diyor. "Neredeyiz? Babam nerede?"

Ariyayı uyandırıp onu ayağa kaldırıyorum. "Tam buradayız, bebeğim. Babana gidiyoruz. Vologdada bizi bekliyor olacak."

Oğluma, bebeğime bakarken gülümsüyorum ve ağlıyorum. Görüşümü bulanıklaştıran belki gözyaşları ya da büyük bir olasılıkla umut. Bunu yapmamam gerektiğini bilecek yaştayım, ama onun sesiyle sağduyu yok oldu. Teninin ne kadar morarmış, kabarcıkların göğsünde nasıl patlamış olduğunu ve içlerinden iltihap aktığını görmüyor, öksürüğünün ne kadar yoğun olduğunu duymuyorum. Sadece Leo'yu görüyorum. Masmavi gözleri ve en güzel gülüşüyle benim bebeğim.

Bu yüzden hemşire gelip bana trene binmem gerektiğini söylediğinde kafam karışıyor.

Ona bakarak, "O iyileşiyor," diyorum.

İkimizin arasındaki sessizlik uzuyor; sessizliği sadece Leo'nun öksürmesi ve uzakta ateşlenen silahların ta ta ta tat sesleri bozuyor. Hemşire anlamlı bir şekilde Anyaya bakıyor.

İlk defa Anya'nın yüzünün ne kadar solgun, çatlamış dudaklarının ne kadar gri olduğunu görüyorum. Saçları öbekler hâlinde dökülüyor.

Bütün bunları nasıl gözden kaçırdım?

"Ama..." Etrafıma bakıyorum. "Bana oğlumun o trene binmesine izin vermeyeceklerini söylediniz."

"Tahliye edilecek çok fazla kişi var. Ölmekte olanları götürmeyecekler. Kendiniz ve kızınız için evraklarınız var, değil mi?"

Nasıl oluyor da hemşirenin bana ne söylediğini o ana kadar anlamıyorum? Ve en sonunda bunu anlamanın nasıl bir his olduğunu nasıl açıklayabilirim? Kalbe saplanan bir bıçak daha az acıtır.

"Onu burada ölüme terk etmem gerektiğini mi söylüyorsun? Tek başını mı?"

"Sana öleceğini söylüyorum."Hemşire Anya'ya bakıyor. "Onu kurtarabilirsin." Koluma dokunuyor. "Üzgünüm."

"Orada öylece duruyorum; donakalmış, onun uzaklaşmasını izliyorum. Ne kadar durduğumu bilmiyorum, ama trenin düdüğünü duyduğumda kendi canımdan daha çok sevdiğim kızıma ve ölmekte olan oğluma bakıyorum."

Arıya kaşlarım çatarak, "Anne?" diyor.

Anya'nın elini tutuyor ve onu hastaneden dışarı çıkarıyorum. Trende, Anya'nın önünde diz çöküyorum.

O kadar ufak tefek ki, parlak kırmızı paltosuna sarılıp sarmalanmış ve ayağına çok büyük olan çizmeleri giyiyor.

"Anne?"

Sesindeki tereddüdü duyarak, "Leo'yu burada bırakamam," diyorum. Söylemek istediğim onun burada tek başına ölemeyeceği, ama böyle bir şeyi beş yaşındaki kızıma nasıl söyleyebilirim? Hiçbir annenin yapmak zorunda kalmaması gereken bir seçim yaptığımı biliyor mu? Bunun için günün birinde benden nefret edecek mi?

O kadar taradık bir ifadeyle yüzü buruşuyor ki bu kalbimi kırıyor. Bir an için onu eskiden olduğu gibi görüyorum. "Ama..."

"Sen benim güçlü kızmışın. Tek başına iyi olacaksın."

Başını sallıyor, ağlamaya başlıyor. "Hayır, anne, ben seninle kalmak istiyorum."

Elimi cebime sokuyor ve bir kâğıt parçası çıkarıyorum. Kâğıt hâlâ sosis kokuyor ve sosisin kokusu karnımı ağrıtıyor, kâğıda onun ismini yazıp yakasına iğneliyorum. "B-baban seni Vologda'da bekliyor olacak. Onu bul. Ona çarşamba günü orada olacağımızı söyle. Siz ikiniz, ben ve Leo'yla buluşabilirsiniz."

Bu kulağa bir yalan gibi geliyor. Tadı bir yalana benziyor. Ama o bana güveniyor.

Bana sarılmasına izin vermiyorum. Uzanır, uzanırken görebiliyorum ve onu etrafımızda sıra olmaya başlayan kalabalığa doğru itiyorum.

Yakında bir kadın duruyor. Anya kadına çarpıyor ve kadın yana doğru tökezliyor, usulca küfrediyor.

"Anne..."

Kızımı bana donuk gözlerle bakan yabancıya doğru itiyorum.

"Kızımı al,"diyorum. "Evrakları var. Babası Vologdada olacak. Aleksandr İvanoviç Marçenko."

"Hayır, anne." Anya sızlanıyor, bana uzanıyor.

Onu sendeleyeceği kadar sert bir şekilde itmek istiyorum, ama bunu yapamıyorum. Son anda, onu çekip kollarıma alıyor ve sıkıca sarılıyorum.

Drenin düdüğü ötüyor. Biri bağırıyor: "O gidiyor mu?"

Anya'nın boynuma dolanmış kollarını çözüyorum. "Güçlü ol, Anya. Seni seviyorum, moya dusha."

Nasıl olur da ona benim ruhum olduğunu söyleyip sonra da onu kendimden uzaklaştırabilirim? Ama yapıyorum. Yapıyorum.

Son anda ona kelebeği veriyorum. "İşte. Bunu benim için sakla. Bunun için geri geleceğim. Senin için."

"Hayır, anne."

Onu kucaklayıp bir yabancının kollarına koyarak, "Söz veriyorum," diyorum.

Anya trenin kapıları sıkıca kapandığında hâlâ ağlıyor; adımı haykırıyor ve kurtulmak için çırpmıyor.

Tamamen gözden kaybolunca kadar, trenin gittikçe küçülerek gözden kaybolmasını izleyerek orada duruyorum. Almanlar yine bombalıyor. Her taraftaki patlamaları ve insanların bağırışlarını, molozların metal çatılara vuruşunu duyabiliyorum.

Neredeyse hiç umursamıyorum.

Hastaneye doğru giderken, sanki benden bir şey düşmüş gibi hissediyorum, ama yere bakmıyorum, kaybettiğim her neyse görmek istemiyorum. Onun yerine, gökten yağan toprak ve karların arasından oğluma doğru yürüyorum.

Kayıp göğsümde keskin bir acı, boğazımda bir yumru, ama kendime doğru şeyi yaptığımı söylüyorum.

Tamamen kendi irademin gücüyle Leo'yu yaşatacağım, Sasha Vologdada Anya'yı bulacak ve dördümüz çarşamba günü buluşacağız.

Bu öyle güzel bir hayal ki. Avuçlarımın içindeki titrek bir mum alevi gibi, her nefes alışta bu hayali canlı tutuyorum.

Hastaneye geri döndüğümde, yine karanlık. Bu yerin kokusu dayanılmaz. Ve soğuk. Dışarıda gezinen rüzgârı hissedebiliyorum; her çatlağı, gediği yoklayarak içeri girmenin bir yolunu arıyor.

Dar, sarkan örtüsünün içinde Leo uykusunda, olmayan yiyecekleri emiyor, çiğniyor. Şimdi neredeyse sürekli olarak öksürüyor, kasılmalarla yün battaniyelerin üzerine kanlı desenler kusuyor.

Artık buna daha fazla dayanamadığımda, örtünün altına girip onu kollarıma alıyorum. Bir zamanlar olduğu bebek gibi bana yaslanıyor, uykusunda adımı mırıldanıyor. Onun soluk alışını dinlemek korkunç bir şey.

Ateşli, ıslak alnını okşuyorum. Elim donuyor, ama yine de ona dokunmaya değer; orada, onun yanında, etrafında olduğumu bilmesine değer. Ona en sevdiği şarkıları söylüyor ve en sevdiği hikâyeleri anlatıyorum. Ara sıra doğruluyor, bana yarım yamalak gülümsüyor ve şeker istiyor.

Onun çökük, morarmış yanaklarını öperek, "Şeker yok," diyorum. Yine parmağımı kestim; acı beni geri çekmeye zorlayıncaya kadar parmağımı emmesine izin verdim.

Ona şarkı söylüyorum, artık soluk almadığını fark ettiğimde şarkının sözlerini neredeyse hiç hatırlayamıyorum.

Onun yanağını öpüyorum, yanağı ve dudakları buz gibi. "Seni seviyorum, anne," dediğini duyduğumu sanıyorum, ama tabii ki bu sadece benim hayal gücüm. Bunun nasıl olduğunu, onun her gün biraz daha öldüğünü nasıl unutacağım? Ölmesine nasıl izin verdiğimi? Belki de Leningrad'ı hiç terk etmemeliydik.

Bu acıya katlanamayacağımı sanıyorum ama katlanıyorum. O gün bütün gün ve sonraki günün bir kısmında uzanıp onunla yatıyor, bedeni donarken ona sarılıyorum. Normal zamanlarda belki buna izin verilmezdi, ama bu zamanlar sıradan olmaktan çok uzak. Nihayet, yavaşça onun küçük bedeninden uzaklaşıyorum ve ayağa kalkıyorum.

Sonsuza dek onunla orada yatmak istesem de, onunla birlikte yavaş yavaş açlıktan ölemem, bunu yapamam. Sasha'ya bir söz verdim.

Yaşa, dedi bana ve ben bunu kabul ettim.

Bu yüzden bomboş kollarım ve bir taşa dönüşmüş kalbimle, oğlumu orada tek başına bırakıyorum; kapının yanındaki örtünün allında ölmüş yatıyor ve ben bir kez daha yürümeye başlıyorum.

Şimdi oğlumdan geriye bana kalan tek şeyin takvimde bir tarih ve bavulumdaki pelüş tavşan olduğunu biliyorum.

Doğuya giden trende bir yer bulabilmek için ne yaptığımı size anlatmayacağım. Her neyse, bu artık önemli değil. Ben gerçekten ben değilim. Sadece uzanmak, gözlerini kapamak ve pes etmeyi arzulamasına rağmen dinlenemeyen, eriyip bitmiş, beyaz saçlı bir bedenim. Bu kaybın acısı her zaman benimle birlikte, gözlerimi kapatmam için aklımı çeliyor.

Ânya.

Sasha.

Bazen hayal görürken bile kim olduğumu unutmama rağmen bunlar benim sıkıca sarıldığım kelimeler. Trendeki yerimden mahvolmuş kırları görüyorum. Yığınlar hâlinde cesetler. Düşen bombaların topraklardaki izleri. Daima uçaksavar ve silah sesleri var.

Tren birkaç küçük kasabada durarak yavaşça ilerliyor. Her durduğunda, açlık çeken insanlar trene binmek, doğuya giden pis kalabalıktan biri olabilmek için kavga ediyorlar. Etrafımda önümüzde yapılan şiddetli kavgaların konuşmaları, fısıldanmaları var, ama ben dinlemiyorum. Gerçekten de umursamıyorum. İçim herhangi bir şeyi umursayamayacak kadar boş.

Ve sonra, mucizevi bir şekilde, Vologda'ya varıyoruz. Trenin kapıları açıldığında, buraya varmayı beklemediğimi fark ediyorum.

Gülümsemeyi hatırlıyorum.

Gülümsüyorum.

Hatta Sasha'nın ne kadar yaşlandığımı görmemesi için saçlarımı başörtünün altına daha sıkı bir şekilde sokuyorum. Sahip olduğum her şeyin, bizim sahip olduğumuz her şeyin içinde

olduğu valizi sıkıca kavrıyor ve kalabalığın arasında öne geçmek için çabalıyorum.

Dışarıda, soğukta çabuk dağılıyoruz. İnsanlar bir o yana bir bu yana gidiyor; muhtemelen yiyecek ya da arkadaşlarını arıyorlar.

Diğerlerinin benden ayrıldığını hissederek orada duruyorum. Uzakta, uçakların vızıltılarını duyuyorum ve ne anlama geldiğini biliyorum. Hepimiz biliyoruz. Hava akını alarmı çalıyor ve trende benimle olan yolcular sığınacak bir yer arıyorlar. İnsanların kendilerini hendeklere attıklarını görebiliyorum.

Ama Sasha orada, önümde, yüz metreden bile daha yakın. Onun Anya'nın elini tuttuğunu görebiliyorum. Parlak kırmızı paltosu karın üzerinde tombul, sağlıklı bir kardinal kuşuna benziyor.

İlk adımımı atamadan ağlıyorum. Ayaklarım şişmiş ve kabarcıklarla kaplı, ama bunu fark etmiyorum bile. Sadece, Ailem, diye düşünüyorum ve koşuyorum. Sasha'nın kollarının bana o kadar sıkı sarılmasını istiyorum ki düşünmüyorum.

Aptal.

Bombanın düştüğünü çok geç duyuyorum. O vınlayan sesin kalbim olduğunu mu düşündüm; yoksa soluk alışım mı?

Her şey bir anda patlıyor: tren, yanımdaki ağaç, yolun kenarında duran bir kamyon.

Bir saniye için Sasha ve Anya'yı görüyorum ve sonra havadalar; arkalarında yangınla yanlara savruluyorlar...

Uyandığımda bir hastane çadırındayım. Hafızamdaki her şeyi yeniden hatırlayıncaya kadar orada yatıyor ve sonra kalkıyorum.

Etrafımda, bir sürü yanmış ve parçalanmış beden var. İnsanlar ağlıyor ve inliyor.

Renkleri göremediğimi fark etmeden önce bir an geçiyor. Sanki kulaklarımda pamuk tıkalıymış gibi duyma yeteneğim azalmış. Yüzümün bir tarafı sıyrılmış, kesilmiş ve kanıyor, ama bunu neredeyse hiç hissetmiyorum.

Portakal kırmızısı alevler artık göreceğim son renk.

Bir adam bana, "Ayağa kalkmamalısın," diyor. Yüzünde çok fazla savaş görmüş birinin bitkin bakışı var. Ceketi birkaç yerinden yırtılmış.

Gürültünün içinde kendi sesimi duymak için bağırıyor, "Kocam," diyorum. Kulaklarımda çınlama da var. "Benim kızım. Kırmızı palto giymiş küçük bir kız ve bir adanı. Orada duruyorlardı... tren bombalanmıştı... onları bulmalıyım."

"Üzgünüm," diyor ve kalbim o kadar gürültülü bir şekilde çarpıyor ki Hayatta kalan yok... sadece sen... dışında hiçbir şey duyamıyorum. İşte...

Onu itip yanından geçiyorum, yataktan yatağa sendeleyerek gidiyorum, ama tek bulduğum yabancılar.

Dışarıda yoğun şekilde kar yağıyor ve dondurucu bir soğuk var. Bu yeri tanımıyorum. Uçsuz bucaksız karlı bir arazi. Patlamanın verdiği hasar şimdi karla kaplı, ama cesetlerden oluştuğunu sandığım bir yığın görüyorum.

Sonra onu görüyorum: Karın üstünde küçük, siyah bir leke, en yakındaki çadıra dayalı, kıvrılmış yatıyor.

Ona doğru koştuğumu söylemeyi isterdim, ama sadece yürüyorum. Yakıcı soğuk etkisini göstermeye başlayıncaya kadar ayaklarımın çıplak olduğunu bile görmüyorum.

Bu onun paltosu. Benim Anya'nın paltosu. Ya da paltodan geriye kalanlar. Artık parlak kırmızı rengi göremiyorum, ama adı orada, kendi el yazımla yazdığım ve yakasına iğnelediğim kâğıt parçasının üzerinde. Kâğıt ıslak ve mürekkep belirsizleşmiş ama orada. Paltonun yarısı yok -bunun nasıl olduğunu düşünmek istemiyorum- bir tarafıysa tamamen yırtılmış.

Paltonun solgun astarında siyah kan lekelerini görebiliyorum.

Burnuma yaklaştırıyorum ve derin bir nefes alıyorum. Kumaşta onun kokusunu alabiliyorum.

Cebin içinde, onun ve Leo'nun, astara diktiğim fotoğraflarım buluyorum. Gördün mü? demiştim ona bunu sakladığımız gün - daha önce, çocukları ilk tahliye ederlerken; şimdi yıllar önceymiş gibi geliyor-, şimdi kardeşin her zaman seninle olacak.

Üzerinde isminin yazdığı küçük kâğıt parçasını alıyor ve elimde tutuyorum. Orada bebeğimin paltosunu okşayarak, gülümsemesini hatırlayarak ne kadar süre oturuyorum?

Sonsuza dek.

Hiç kimse bana bir silah vermiyor. Sorduğum her erkek bana sakin olmamı, yarın kendimi daha iyi hissedeceğimi söylüyor.

Bunu bir kadına sormalıydım; bir çocuğu taşıyarak, diğeriniyse gitmesine izin vererek öldüren başka bir anneye sormalıydım.

Ya da belki bunu yapan tek kişi benim...

Her neyse, acı dayanılmaz. Ve ben iyileşmek istemiyorum. Olduğum kadar mutsuz olmayı hak ediyorum. Böylece, yatağıma geri dönüyor, çizmelerimi ve paltomu alıyor ve yürümeye başlıyorum.

Karlı kırsal bölgede bir hayalet gibi yürüyorum. Yolda o kadar çok yürüyen ölü var ki kimse beni durdurmaya çalışmıyor. Ateşlenen silahlar ya da bombalama duyduğumda oraya doğru yöneliyorum. Ayaklarım daha az acısa koşardım.

Sekizinci günde aradığım şeyi buluyorum.

Ön cephe.

Yürüyüp Rusların, hemşerilerimin yanından geçiyorum; bana sesleniyor ve beni durdurmaya çalışıyorlar.

Geri çekiliyorum, eğer gerekiyorsa sıkıca asılıyorum, vuruyorum,, tekmeliyorum ve gitmeye devam ediyorum.

Almanların yanına gidiyor ve silahlarının önünde duruyorum.

"Vurun beni," deyip gözlerimi kapatıyorum. Ne gördüklerini, neye benzediğimi biliyorum: deli, yarı ölü, elinde haşat olmuş bir valiz ve kirli, gri pelüş bir tavşan tutan yaşlı bir kadın.

Yirmi altı

Annelerı ıçını çekerek, Ama ben şanslı bir kadın değilim, dedi.

Yavaşça söylenen bu son cümleyi bir sessizlik izledi.

Nina gözlerindeki yaşlan sildi ve şaşkınlıkla annesine baktı.

Bunca zamandan beri bu kadar acıyı nasıl içinde taşımıştı? Bütün bunlardan sonra bir insan nasıl hayatta kalabilirdi?

Meredith çabucak ayağa kalktı. Sola doğru bir adım attı ve durdu; sonra sağa döndü ve durdu. Birdenbire bir rüyadan uyanmış, kendini kaçacak hiçbir yer olmayan yabancı bir odada bulmuş gibiydi. Sonunda omuzları hafifçe aşağıya doğru kıvrılmış bir şekilde pencereye gidip dışarıya baktı.

Nina, Meredith'e baktı; o da en az Nina kadar mahvolmuştu.

Maksim en sonunda kayıt cihazını kapatarak, "Aman Tanrım," dedi.

Klik sesi sessiz odada sert bir sesti ve Nina'ya, az önce duydukları hikâyenin sadece onların ailesi için önemli olmadığını hatırlattı.

Annesi olduğu yerde kaldı; sanki kalp atışlarının duracağını ya da kalbinin hemen bedeninden dışarıya fırlayacağını düşünüyormuş gibi dışa doğru duran eli göğsüne bastırılmıştı.

Tam o anda ne görüyordu? Bir zamanlar parlayan, sonra insanların caddelerde öldüğü ve kuşların gökyüzünden düştüğü, donmuş, bombalanmış bir arazi hâline gelen Leningrad'ını mı?

Ya da belki Sasha'nın yüzüydü. Ya da Anya'nın kıkırdaması. Ya da Leo'nun son, yürek burkan gülümsemesi.

Nina kendisini yetiştiren kadına baktı ve en sonunda gerçeği gördü.

Annesi dişi bir aslandı. Bir savaşçı. Pes etmek isteyip bunu nasıl yapacağım bilmeyen ve bu yüzden bir cehennem hayatı seçmiş bir kadın.

Ve bu küçük anlayış, daha büyük bir anlayışa yol açtı. Birdenbire Nina kendi hayatım açık ve net bir biçimde gördü. Bütün bu yıllar boyunca, dünyanın her tarafını dolaşmış ve kendi gerçeğini başka kadınların hayatlarında aramıştı.

Ama gerçeği başından beri burada, asla anlamaya bile çalışmadığı bir kadınla birlikte, evdeydi. Nina'nın asla tamamladığını hissetmemesine, çektiği kadın fotoğraflarım yayınlamak istememesine şaşmamalıydı. Arayışı onu her zaman bu ana, bıı anlayışa getiriyordu. Vizörden bakıp kendini bulmaya çalışarak kameranın arkasına saklanıyordu. Ama bunu nasıl yapabilirdi ki? Herhangi bir kadın annesinin hikâyesini bilmeden nasıl kendi hikâyesini bilebilirdi?

Annesi hâlâ camdan dışarı bakarak, "Bunun yerine beni esir aldılar," dedi.

Nina neredeyse kaşlarını çattı. Ona göre, annesinin son cümlesi ve bunun arasında yarım saat geçmiş gibiydi, ama aslında sadece dakikalar geçmişti. Nina'nın kendi hayatının gerçeklerine göz attığı dakikalar.

Annesi başını sallayarak, "Esir," diye mırıldandı. "Ölmeyi denedim. Denedim... Her zaman kendimi öldüremeyecek kadar güçsüzüm..." Sonunda pencereden uzaklaştı, onlara baktı. "Babanız toplama kampını özgür bırakan Amerikan askerlerinden biriydi. O zamana kadar Almanya'daydık. Savaşın sonuydu. Yıllar sonra. İlk kez benimle konuştuğunda, onu doğru düzgün dinlemiyordum bile. Eğer daha güçlü olsaydım kampın kapılarının açıldığı bu günde çocuklarımın benimle birlikte olacağını düşünüyordum ve bu yüzden Evan bana ismimi sorduğunda Anya diye fısıldadım. Daha sonra bunu geri alabilirdim, ama her defasında birisi benimle konuştuğunda onun ismini duymaktan hoşlandım. Bu bana acı verdi, ama acıyı kucakladım. Bu hak ettiklerimin en azıydı. Babanızla birlikte gidip onunla evlendim, çünkü gitmek istiyordum ve gidebilmemin tek yolu oydu. Yeni baştan başlamayı aslında hiç düşünmedim. Çok hastaydım. Ölmeyi bekledim, umdum. Ama ölmedim. Ve, şey... Evan'ı nasıl sevmeyebilirsiniz ki? İşte. Hepsi bu. Şimdi biliyorsunuz."

Uzanıp çantasını aldı ve sanki dengesi hikâyeyi anlatırken kaybettiği bir şeymiş gibi hafifçe sendeleyerek kapıya yöneldi.

Nina bir anda ayağa kalktı. O ve Meredith tek kelime etmeden ya da birbirlerine bakmadan, aynı anda hareket ettiler. Annelerinin birer kolundan tutarak ona destek oldular.

Dokunuşlarıyla, annesi daha fazla tökezliyor gibi göründü; neredeyse düşecekti. "Bunu yapmanıza gerek..."

Nina usulca, "Artık bize ne hissedeceğimizi söylemek yok, anne," dedi

Meredith annesinin yüzüne dokunup yanağını okşayarak, "Artık bizi kendinden uzaklaştırmak da yok," dedi. "Çok fazla şey kaybettin."

Anneleri bir ses çıkardı, küçük bir yutkunma.

Nina yaşların gözlerini yakmaya başladığım hissederek, "Ama bizi değil," değil dedi. "Bizi asla kaybetmeyeceksin."

Annelerinin bacaklarında güç kalmadı. Kırık bir çadır gibi yığılmaya başladı, ama Nina ve Meredith oradaydılar; onu dik tutuyorlardı. Annelerini tekrar sandalyesine oturttular.

Sonra, tıpkı hayatlarında çok sık yaptıkları gibi, yerde, annelerinin önünde diz çöküp ona baktılar. Ama şimdi hikâye sona ermişti ya da büyük bölümü anlatılmıştı ve bu andan itibaren zaten farklı bir hikâye olacaktı. Artık onların hikâyesi olacaktı.

Bütün hayatı boyunca, annesinin güzel yüzüne baktığında, Nina belirgin kemikler, sert gözler ve hiç gülümsemeyen bir ağız görmüştü.

Şimdi Nina bunun ötesini görüyordu. Belirgin çizgiler için savaşılmıştı; altında yatan yumuşaklık için bir maskeydi.

Annesi başım sallayarak, "Benden nefret ediyor olmalısınız," dedi.

Meredith ellerini annesinin yüzüne koymasını yetecek kadar ayağa kalktı. "Seni seviyoruz."

Annesi biraz önce buz gibi bir rüzgâr esmiş gibi titredi. Gözlerine yaşlar doldu ve Nina -annesinin gözlerinde şimdiye kadar gördüğü ilk gözyaşları- onları gördüğünde kendi gözyaşlarının akmaya başladığım hissetti.

Annesi, "Onları o kadar çok özlüyorum ki" dedi; sonra ağlıyordu.

İradesinin gücüyle bu basit cümleyi ne kadar süredir saklamıştı ve en sonunda bunu söylemek onun kendini nasıl hissetmesine yol açmıştı?

Onları özlüyorum.

İki küçük kelime.

Her şey.

Nina ve Meredith yeniden ayağa kalktılar, annelerine sarıldılar ve ağlamasına izin verdiler.

Nina o zaman annesinin ne hissettiğini öğrendi ve bu olağanüstü kadının ona hiç sarılmamasıyla ne kadar çok şey kaçırdığını fark etti.

Annesi nihayet geri çekildiğinde, yüzü yaşlarla dolmuş, saçları yana doğru kaymıştı; saç tutamları kenarları kızarık, sulanmış gözlerinin üzerine düşüyordu, ama hiç bundan daha güzel görünmemişti. Gülümsüyordu. Birer elini yüzlerine koydu. Her ikisine de usulca, "Moya dusha," dedi.

Vasily'nin yatağının yanında, Maksim ayağa kalktı, hafifçe öksürerek onlara yalnız olmadıklarını hatırlattı.

Kaseti makineden çıkartırken, "Bu Leningrad'ın kuşatılması hakkında duyduğum en şaşırtıcı hikâyelerden biri," dedi. "Stalin bunu o kadar uzun bir süre saklı tuttu ki sizinki gibi hikâyeler sadece son zamanlarda ortaya çıkmaya başlıyor. Bu, insanlar için gerçekten bir fark yaratacak, Bayan Whitson."

Annesi yeniden doğrularak, "Bu kızlarım içindi," dedi. Nina, annesinin yeniden güçlenmesini izledi ve birdenbire Leningrad'dan bütün kurtulanların kendilerini böyle sağlamlaştırmayı bilip bilmediklerini merak etti. Öyle olduğunu düşündü.

"Elbette hükümetten geldiği için sayıların bilinmesi güç, ama muhafazakâr bir tahminle, kuşatmada bir milyonun üzerinde insan öldü. Yedi yüz binden fazla kişi açlıktan öldü. Sen onların da hikâyelerini anlatıyorsun. Teşekkürler." Maksim başka bir şey söylemeye başladı, ama Vasily yatakta birtakım garip sesler çıkardı.

Maksim kaşlarını çatarak daha yakınma doğru eğildi. "Ne?" Daha da yakma eğildi. "Anlamıyorum..."

Nina annesine usulca, "Teşekkürler," dedi.

Annesi öne doğru eğilip onu yanağından öptü. "Benim Ninoşka'm" diye fısıldadı."Sana teşekkür ederim. Peşini bırakmayan sendin."

Nina özellikle de Meredith'in bununla hemfikir olarak başını salladığım gördüğünde, bunun söylenmesinden gurur duymalıydı, ama aksine bu ona acı verdi. "Ben sadece kendimi düşünüyordum. Her zamanki gibi. Senin hikâyeni istedim, bu yüzden seni konuşturdum. Bunun seni ne kadar üzeceği konusunda bir kez bile endişelenmedim."

Annesinin gülümsemesi hâlâ ıslak olan gözlerini aydınlattı. "Bu yüzden bu dünya için önemlisin, Ninoşka. Bunu uzun süre önce anlatmam gerekirdi, ama babanızın her ikimizin sesi olmasına izin verdim. Ve işte bu da yaptığım bir başka yanlış seçim. Sen zor zamanlara ışık tutuyorsun. Fotoğraflarının yaptığı şey bu. İnsanların canlarını yakan şeylerden yüz çevirmelerine izin vermiyorsun. Senin yaptığın şeyden çok, ama çok gurur duyuyorum. Sen bizi kurtardın."

Meredith annesiyle hemfikir olarak, "Yaptın" dedi. "Ben olsam onun hikâyesini durdururdum. Bizi buraya sen getirdin."

Nina o zamana kadar gurur gibi bir kelimenin insanın ufkunu nasıl açacağım bilmiyordu, ama onun ufkunu açmıştı ve bunun

daha önce hiç anlamadığı ve başka hiçbir şeye yer bırakmayacak şekilde insanı cezbettiğini anladı.

Nina, sevginin bu anlayışının hayatını değiştireceğini biliyordu; onsuz yaşamayı, bir daha onlarsız yaşamayı düşünemiyordu. Ve orada bir yerlerde, Atlanta'da, çok daha fazla aşk olduğunu da biliyordu; keşke buna nasıl uzanacağını bilseydi. Belki yarın şöyle diyen bir telgraf yollardı: Ya Atlanta'ya gitmek istemediğimi söylersem? Ya bundan farklı bir hayat istediğimi söylersem, diğer herkesin hayatından farklı bir hayat istediğimi, ama bunu seninle istediğimi söylersem? Benim peşimden gelir miydin? Kalır miydin? Ya seni sevdiğimi söylersem?

Ama bu yarın olacaktı.

Meredith'e ve annesine bakarak, "Ben yine nasıl gideceğim?" dedi. "İkinizi nasıl bırakacağım?"

Meredith, "Birlikte olmak için birlikte olmamıza gerek yok," dedi

Annesi, "İşin senin kimliğin," dedi. "Sevgi bunun için yer açar. Eve daha sık gelirsin, umarım."

Nina buna karşılık ne söyleyeceğini bulmaya çalışırken, Maksim, "Kabalık ettiğim için özür dilerim, ama babam kendini iyi hissetmiyor," dedi.

Anneleri Nina ve Meredith'ten ayrılıp yatağın yanına gitti.

Nina onu izledi.

Anneleri Vasily'ye baktı; felç nedeniyle yüzü sola doğru kaymıştı, şakaklarında gözyaşları vardı ve yastıkta düştüğü yerler ıslanmıştı. Uzandı ve onun yüzüne dokundu, Rusça bir şeyler söyledi.

Nina onun gülümsemeye çalıştığını gördü ve hemen babasını düşündü. Belki de hayatında ilk defa dua ederken gözlerini kapattı. Ya da belki bu bir dua değildi. Aslında, o sadece düşündü,

Teşekkürler, baba, ve orada bıraktı. Babası geri kalanı biliyordu. Onları dinlemişti.

Annesine bir yığın siyah kaset verirken çatık kaşlı ifadesi derinleşerek, "İşte," dedi Maksim. "Sizin bunları onun eski öğrencisi Phillip Kiselev'e göndermenizi istediğinden oldukça eminim. Phillip Kiselev uzun zamandır bu proje üstünde çalışmadı, ama orijinal materyallerin pek çoğu onda. Üstelik buradan çok fazla uzakta da değil. Denizin karşısında, Sitka'da. Her saat uçak kalkıyor."

Annesi, "Sitka mı?" dedi "Biz zaten oradaydık. Gemi oraya geri dönmeyecek."

Meredith saatine bakarak, "Aslında," dedi. "Gemi Juneau'dan yaklaşık kırk dakika önce ayrıldı. Yarın bütün gün denizde olacak."

Vasily bir ses çıkardı. Nina onun kendisini ifade edemediği için tedirgin olduğunu ve sinirlendiğini görebiliyordu.

Annesi, "Kasetleri postayla gönderemez mi?" dedi ve Nina, annesinin onlara dokunmaktan korkup korkmadığını merak etti.

"Phillip yıllarca bu projede onun sağ koluydu. Onun annesi ve benim babam Minsk'te birbirlerini tanımışlardı."

Nina, Vasily'ye baktı ve yine babasını ve bu kadar ufak bir şeyin ne kadar büyük bir anlam ifade ettiğini düşündü. "Elbette, kasetleri ona teslim edeceğiz," dedi. "Hemen şimdi gideceğiz. Böylece gemiyi Skagway'de yakalamak için fazlasıyla zamanımız olur."

Meredith yığınla kaseti ve üzerinde adresin yazılı olduğu kâğıdı aldı. "Teşekkürler, Dr. Adamovich. Ve Maksim."

Maksim ağırbaşlı bir şekilde, "Hayır," dedi, "ben size teşekkür ederim. Sizinle tanıştığım için onur duydum, Veronika Petrovna Marçenko Whitson."

Annesi başını salladı. Meredith'in elindeki kaset yığınına bir göz atıp sonra Vasily'nin kulağına bir şeyler fısıldamak için öne eğildi. Geri çekildiğinde, yaşlı adamın gözleri ıslaktı. Gülümsemeye çalışıyordu.

Nina annesinin koluna girdi ve onu kapıya götürdü. Onlar ön kapıya vardıklarında, Meredith annesinin diğer tarafındaydı. Üçü birlikte, yan yana, birbirine bağlı, sonbaharın son günlerinden birinin solgun mavi ışığına çıktılar. Yağmur, ardında bir sürü parıltılı, ışıldayan olasılık bırakarak durmuştu.

Deniz uçağı saat yedi otuzda Sitka'ya indi.

Nina, Meredith'in peşinden uçaktan çıkarken, "Şimdiye kadar Los Angeles'ta olurdum," dedi.

Meredith limana giden yolda en önde ilerlerken, "Dünyayı gezen biri olarak çok fazla şikâyet ediyorsun," dedi.

"Şikâyet etmiyorum. Sadece bu Alaska uçakları saat başı kalkar' olayının çok Afrikavari olduğunu söylüyorum. Bu bir tarifeden daha çok bir fikir."

Annesi Meredith'e, "Nina'nın küçüklüğünü hatırlıyor musun?" dedi. "Eğer ayakkabılarının içinde çorapları buruşuksa, sadece oturup çığlık atardı. Ve yumurtalarının üzerine çok fazla ketçap koyarsam ya da yeteri kadar koymazsam dudağını bükerdi."

Nina, "Bu hiç de doğru değil," dedi. "Ben senin iyi dan kızındım. Sen Meredith'ten bahsediyorsun. Karie Dovre'un pijama partisine gitmesine izin vermediğinde nasıl öfkelendiğini hatırlıyor musun?

Mereditlı, "Softbol turnuvasına gitmeden önce annem sana el sallamadığı için bunu bize ödetmenle kıyaslandığında bu solda sıfır kalıyordu," dedi

Nina limanın ortasında durup annesine baktı. "Trendi değil mi?" dedi, "beni bir trene bindirip gitmemi izleyemedin, öyle değil mi?"

"Yeterince güçlü olmaya çalıştım," dedi. "Sadece... bunu... izleyemedim. Bunun seni incittiğini de biliyorum. Özür dilerim."

Meredith aralarında bunun gibi yüzlerce an olacağını biliyordu. Şimdi ilişkilerini onarma işlemine başladıklarına göre, bütün anıların sürekli olarak yeniden yorumlanması gerekecekti. Tıpkı onun, annesinin değerli kış bahçesini kazdığı gün gibi. Sanki mezar taşlarını çekip çıkarmış ve bir kenara atmış gibiydi. Annesinin biraz çıldırmış olmasına şaşmamak gerekiyordu. Ve kışların bu kadar zor olması hiç de şaşılacak bir şey değildi.

Ve oyun. Meredith bütün bunları yeni bir pencereden gördü. Elbette annesi daha ileriye gitmelerini engellemişti. O ve Jeff neşeli, kaygısız bir şekilde annesinin aşk hikâyesini oynuyordu... Bunun verdiği acı korkunç olmalıydı.

"Daha fazla özür dilemek yok," dedi. "Bir defalığına, hemen şimdi söyleyelim bunu; hepimiz birbirimizi incittiğimiz zamanlar için üzgünüz, çünkü birbirimizi anlamadık. Sonra bundan vazgeçeceğiz. Tamam mı?" Önce başını sallayan annesine sonra da kendisi de başım sallayan Nina'ya baktı.

Sitka'ya yürüdüler ve şehrin kenarında küçük bir motelde oda buldular. Odaların verandasından, sakin koyun her tarafım, yakındaki adaların yeşil tepelerini ve Edgecumbe Dağı'nın karlı tepelerine kadar her yeri görebiliyorlardı. Nina duş alırken, Meredith ayaklarını parmaklığın üzerine koymuş bir hâlde verandada oturdu. Yalnız bir kartal, kolayca suyun üstünde süzülüyordu; koyu kanat

açıklığı, gece mavisi suların üstünde, tekrar tekrar ince helezonlar çiziyordu. Nihayet saat sekiz kırk beşte gece çökmeye başlamıştı.

Meredith gözlerini kapadı ve sandalyesinde arkasına yaslandı. Bütün gün aklının düşünceler, anılar ve yeni idraklarla karmakarışık olduğu doğruydu. Çocukluğunu parçalara ayırarak tekrar değerlendiriyor, annesi hakkında sahip olduğu yeni anlayış ışığında her şeyi yeniden inceliyordu. Garip bir şekilde, annesinde gördüğü güç onun da bir parçası hâline geliyordu. Jeffin, Sen *de onun gibisin, biliyor musun,* şeklindeki yorumu yeni bir anlam kazanmış, Meredith'e yeni bir güven vermişti. Bütün bunların içinde öğrendiği bir şey varsa, bu da hayatın -ve aşkın- her an bitebileceğiydi. Bunlara sahip olduğun zaman, bütün gücünle tutunacak ve her anın tadını çıkaracaktın.

Meredith'in arkasındaki kapı kayarak açıldı ve çıt sesiyle kapandı. Öııce bunun Nina olduğunu, banyonun boşaldığını söylemeye geldiğini düşündü, ama sonra annesinin saçındaki şampuanın tatlı gül kokusunu aldı.

Meredith gülümseyerek, "Merhaba," dedi."Yatbğuu sanıyordum."

"Uyuyamıyorum."

"Belki de gecenin rengi yüzündendir."

Annesi Meredith'in yanındaki iskemleye oturarak, "Kasetler odamdayken uyuyamıyorum," dedi.

"Onları benim odama koyabilirsin."

Annesi sinirli bir şekilde ellerini birbirine doladı. "Onları bu akşam vermem gerek."

"Bu gece mi? Anne, saat dokuzu çeyrek geçiyor."

"Da. Aşağıda sordum. Bu adres sadece 3 blok ötede."

Meredith sandalyesinde döndü. "Sen ciddisin. Sorun nedir?"

"Doğrusunu istersen bilmiyorum. Aptalca ve bunakça davranıyorum. Bunu biliyorum. Ama bu görevi tamamlamak istiyorum."

"Onu arayacağım."

"Kayıtlı bir telefon numarası yok. Odamdan danışmayı aradım. Oraya gitmemiz gerekecek. En iyisi bu gece. Belki yarın işte olur ve beklememiz gerekebilir."

"Kasetlerle birlikte."

Annesi Meredith'e baktı. Usulca, "Kasetlerle birlikte," dedi ve Meredith annesinin saklamaya çalıştığı kırılganlığı gördü. Ve korkuyu da. En sonunda onu korkutan şey, her nasılsa, bütün yaşadıklarından sonra, hayatının fiziksel kanıtlarını elinde tutmak olmuştu.

Meredith, "Tamam," dedi. "Gidip Nina'yı çağırayım. Hep birlikte gideriz." Sandalyesinden kalktı ve odada geriye doğru yürümeye başladı. Annesinin yanından geçerken, sadece bir elini onun omzuna koymasına yetecek kadar bir süre durakladı. El örgüsü kazağın yün çizgilerinin arasından kemiğinin belirgin sertliğini hissetti.

Son zamanlarda, ona dokunmadan annesinin yanından geçemiyordu. Bomboş ve mesafeli geçen bunca yıldan sonra, yalnızca bu bile mucizeydi. Sürgülü cam kapıyı açıp küçük odadan içeri girdi. İçeride bir çift ikiz yatak vardı; her ikisine de geyik şeklindeki siyah yastıklarla birlikte kırmızı ve yeşil ekoseli örtüler konulmuştu. Duvarlarda, Sitka'nın Tlingit geçmişine ait siyah beyaz resimler vardı. Nina'nın yatağı çoktan bozulmuştu, üzerinde kıyafetler ve kamera ekipmanları yığılıydı.

Meredith banyonun kapısını çalıp hiçbir cevap alamadı ve içeri girdi.

Nina saçlarını kurutuyor ve avazı çıktığı kadar bağırarak Madonna'nın *Crazyfor You*[60] şarkısını söylüyordu. Kısa siyah saçları ve mükemmel cildiyle yirmi yaşında gibi görünüyordu.

Meredith hafifçe omzuna dokundu. Nina şaşkınlıkla irkildi; az kalsın saç kurutma makinesini düşürüyordu. Sırıtarak, makineyi kapattı ve Meredith'e döndü.

"Ödümü patlatmanın güzel bir yolu. Saçımı kestirmem gerekiyor. Hem de fena hâlde. *Makas Eller* filmindeki Edward gibi görünmeye başladım."

"Annem bu gece kasetleri vermek istiyor."

"Ah. Tamam."

Meredith buna gülümsemekten kendini alamadı. İşte oradaydı; tek kelimeyle, aralarındaki fark buydu. Nina saatin kaç olduğunu, önce telefon etmeden birinin evine gitmenin kabalık olacağını ya da annesinin zor bir gün geçirdiğini ve dinlenmesi gerektiğini umursamıyordu.

Nina sadece maceraya yapılan çağrıyı duymuştu ve bu çağrıya her zaman cevap verirdi.

Bu Meredith'in kazanmaya kararlı olduğu bir özellikti.

On dakikadan az bir sürede yola koyulmuşlar, üçü birlikte kaldırımda yürüyor, otelcinin gösterdiği yönde ilerliyorlardı. Hâlâ mehtap çıkmamıştı, gökyüzünün rengi koyu mordu ve her yer yıldızlarla kaplıydı. Buradan, dokunacak kadar yakın görünüyorlardı. Yaprağı hep yeşil olan ağaçların arasından hafif bir rüzgâr esiyordu; betonda duyulan ayak seslerinin yanında tek gerçek ses buydu. Uzaklarda bir yerde, bir geminin sis düdüğü öttü.

60 (İng.) Senin İçin Çıldırıyorum. (ç. n.)

Bu caddedeki evler eski görünümlü evlerdi; önlerinde verandaları ve sivri tepeli çatıları vardı. Bahçeler oldukça bakımlıydı; havada güllerin yoğun kokusu yakındaki denizin tadını tatlılaştırıyordu.

Meredith, "Bu ev," dedi. Haritadan o sorumluydu.

Nina, "Işıklar yanıyor. Bu iyi," dedi.

Annesi öylece duruyor, zarif, beyaz eve bakıyordu. Verandanın parmaklığındaki oymalar, onların evindeki süslü oyma işinin aynısıydı ve saçaklar boyunca devam eden daha fazla oyma işi vardı. Bu süslemeler eve masalsı bir görünüm kazandırmıştı. Annesi, "Büyükbabamın sahip olduğu *dacha* gibi görünüyor," dedi. "Çok Rus stili ama aynı zamanda Amerikan da."

Nina annesine biraz daha sokularak onun koluna girdi. "Bunu şimdi yapmak istediğinden emin misin?"

Annesinin cevabı kararlı bir şekilde ilerlemekti.

Kapıda derin bir nefes aldı, omuzlarını dikleştirdi ve kuvvetli bir şekilde kapıyı çaldı. İki kere.

Kapı, kısa boylu, tıknaz, kalın siyah kaşları ve beyaz bir bıyığı olan bir adam tarafından açıldı. Eğer akşam dokuz buçukta kapısının önünde üç yabancıyı görmek onu şaşırttıysa, bunu hiç belli etmemişti. "Merhaba," dedi.

Annesi, Nina'nın elindeki bir torba kasete uzanarak, "Phillip Kiselev?" dedi.

Adam, "İşte bu uzun zamandır duymadığım bir isim," dedi.

Annesinin eli geri çekildi. "Sen Phiilip Kiselev değil misin?"

"Hayır. Hayır. Ben Gerald Koontz."

"Ah." Annesi kaşlarını çattı. "Sizi rahatsız ettiğimiz için özür dilerim. Bize yanlış bilgi verildi."

Meredith kardeşinin elindeki kâğıt parçasına baktı. Okuduğunda bir hata yoktu. Onlara verilen adres buydu. "Dr. Adamovich..."

"Vasya **mı?**" Gerald'ın bıyıklı dudağı kocaman, dikkat çeken bir gülümsemeyle kıvrıldı. Arkasını dönüp bağırdı, "Vasya'nın arkadaşları, tatlım."

Annesi, "Aslında arkadaşları değiliz," dedi. "Sizi rahatsız ettiğimiz için özür dileriz. Elimizdeki bilgileri tekrar kontrol edeceğiz."

Tam o sırada ipekli siyah pantolon, dökümlü bir tunik giymiş bir kadın telaşla onlara doğru geldi. Kıvırcık beyaz saçları gevşek bir atkuyruğu şeklinde toplanmıştı.

Nina şaşkınlıkla, "Stacey?" dedi. Bir an sonra Meredith Rus restoranındaki garson kızı tanıdı.

Stacey neşeyle gülümseyerek, "Vay canına, vay canına," dedi. "Bunlar benim yeni Rus arkadaşlarım değil mi? İçeri gelin, içeri gelin." Gerald'a. "Geçen gün yemek yemek için uğradılar. Havyarı açtım," dedi

Gerald sırıttı. "Sizi o anda sevmiş olmalı."

Önce Nina hareket etti, kendisiyle birlikte annesini çekiyordu.

"Buyurun, buyurun " dedi Stacey. "Oturun. Ben bize biraz çay yapacağım, siz de bana beni nasıl bulduğunuzu anlatırsınız." Onları otoman bir yatağın ve üç mumun yandığı bir Kutsal Köşe'nin bulunduğu, konforlu bir şekilde döşenmiş oturma odasına götürdü. Her birinin oturduğundan emin olduktan sonra, "Gere, Vasilynin arkadaşları olduğunuzu mu söyledi?" dedi.

Annesi dimdik oturarak, "Arkadaşları değiliz," dedi

Bir yerlerde bir şeyler kırıldı ve Gerald, "Eyvah. Torunlar," diyerek koşarak odadan çıktı.

Stacey gülümsedi. "Bu hafta sonu oğlumuzun çocuklarına bakıyoruz. Bu yaşlarda ne kadar yaramaz olduklarını unutmuşum. Çayı alıp hemen dönerim." Aceleyle odadan çıktı.

Meredith, onlar yalnız kalır kalmaz, "Dr. Adamovich'in kafasının karışık olduğunu mu düşünüyorsun? Ya da Maksim adresi yanlış mı anladı?" dedi.

Nina, "Bu insanların da Rus olması ve profesörü tanımaları ilginç bir tesadüf," diye fikrini söyledi.

Anneleri birdenbire ayağa kalktı, bacağım sehpaya vurdu, ama bunu fark etmemiş görünüyordu. Masanın etrafından dolaştı, odanın diğer tarafında Kutsal Köşe'ye geldiğinde birden durdu. Meredith alışılmış süslemeleri görebiliyordu: mihraba benzeyen bir masa, birkaç tane ikona, birkaç aile fotoğrafı ve yanan birkaç adak.

Stacey oturma odasına geri dönüp tepsisini sehpanın üzerine bıraktı. Çay koyarak, bardağı Meredith'e uzattı. "İşte, buyurun."

Nina, "Dr. Adamovich'i tanıyor musun?" diye sordu.

Stacey, "Tanıyorum," dedi "O ve babam çok iyi arkadaştılar. Babam yıllarca ona araştırmasında yardım etti. Akademik olarak yardım etmedi, elbette. Daktilo yazarak, fotokopi çekerek. Bu tür şeyler."

Meredith, "Kuşatma konusundaki araştırma mı?" diye sordu.

Stacey, "Bu doğru," dedi

Nina, ayağının dibindeki buruşuk kâğıt torbayı göstererek, "Bunlar kasetler," dedi. "Annem kısa süre önce hikâyesini Dr. Adamovich'e anlattı ve o bizi buraya yolladı."

Stacey durakladı. "Onun hikâyesi derken ne demek istiyorsun?"

Meredith, "Annem o zaman Leningrad'daydı. Savaş zamanında," dedi

"Ve sizi buraya o mu yolladı?" Stacey annelerine bakmak için ona doğru döndü; anneleri o kadar sessiz ve dimdik duruyordu ki mermerden yapılmış gibi görünüyordu.

Stacey, annelerinin yanına gidip orada durdu. Çay bardağı yine tabağında tıngırdadı. Annelerinin sert profiline bakarak, "Çay?" diye sordu.

Meredith neden olduğunu bilmiyordu, ama ayağa kalktı, Nina da aynı şeyi yaptı.

Annelerinin arkasına geldiler.

Meredith, annesinin dikkatini çeken şeyin ne olduğunu gördü. Köşe masasında, çerçevelenmiş iki fotoğraf vardı. Biri genç bir çiftin siyah beyaz fotoğrafıydı. Fotoğraftaki kadın, uzun boylu ve zayıftı, simsiyah saçları ve yüzünde kocaman bir gülümseme vardı. Adam sarışındı ve çok yakışıklıydı. Sanki yıllardır katlanmış gibi, resmi dörde bölen solgun beyaz çizgiler vardı.

Stacey usulca, "Onlar benim annem ve babam," dedi. "Düğün günlerinde. Annem çok güzel bir kadındı. Saçları yumuşacık ve simsiyahtı ve onun gözleri... onun gözlerini hâlâ hatırlıyorum. Bu gülünç değil mi? O kadar maviydi ki, altınla..."

Anneleri yavaşça döndü.

Stacey onun gözlerinin içine baktı ve elinde tuttuğu çay fincanı ahşap döşemeye düştü, içindeki çay döküldü ve fincan paramparça oldu.

Stacey'nin tombul eli masanın üzerindeki bir şeye uzanırken titriyordu, ama bir an bile gözlerini ayırmadı.

Ve sonra ona bir şey uzattı; küçük, taşlarla süslü bir kelebek.

Annesi, "Aman Tanrım..." diyerek yere, dizlerinin üzerine çöktü.

Meredith uzanıp yardım etmek istedi, ama o ve Nina uzak durdular.

Onun önüne diz çöken Stacey'ydi. "Ben Leningrad'dan Anastasia Aleksovna Marçenko Koontz. Anne? Gerçekten sen misin?"

Annesi derin bir nefes aldı ve ağlamaya başladı. "Benim Anya'm..."

Meredith kendini kalbi sanki aynı anda paramparça oluyormuş, kabarıyormuş, sel olup taşıyormuş gibi hissediyordu. Yaşlar yüzünden aşağı akıyordu. Meredith, bunca yıldır ikisinin tüm yaşadıklarını, kaybettikleri bütün yılları düşündü ve yeniden bir araya gelmelerinin mucizesi neredeyse inanabileceğinden fazlaydı. Nina'yla birlikte olmak için onun yanma gitti. Birbirlerine sarıldılar ve annelerinin canlanmasını izlediler. Bunu anlatacak başka hiçbir kelime yoktu. Sanki bu gözyaşları -belki de yıllar boyunca ilk kez gelen mutluluk- onun kavrulmuş ruhuna akmıştı.

Annesi, "Nasıl?" diye sordu.

Stacey gözlerindeki yaşları silerek, "Babam ve ben doğuya giden bir sıhhiye treninde uyandık. Çok ağır yaralanmıştı... Her neyse, Vologda'ya geri döndüğümüzde... bekledik," dedi. "Hiç durmadan aradık."

Annesi güçlükle yutkundu. Meredith, onun kendini, "Biz mi?" diyebilmek için nasıl hazırladığını görebiliyordu.

Stacey elini uzattı.

Annesi elini tuttu, sıkıca kavradı, gerçekten sıkıca tutuyordu.

Stacey onu oturma odasından ve bir çift Fransız stili kapıdan geçirdi. Kapıların ötesinde son derece bakımlı bir bahçe vardı. Çiçeklerin, leylaklar, hanımelleri ve yaseminlerin kokusu havada çok

hoştu. Stacey döndürerek bir düğmeyi açtı bahçenin her tarafında bir dizi ışık yandı.

O zaman Meredith bahçe içindeki küçük, derli toplu, arkaya sıkışmış alanı gördü. Buradan bile, zayıf ışıklara rağmen, çitin süslü bir parçasını görebiliyordu.

Annesinin Rusça bir şeyler söylediğini duydu; yine hep birlikte, taş bir yolun üzerinde annesinin evde oluşturduğu bahçenin neredeyse tıpatıp aynısına doğru yürüyorlardı. Süslü kıvrımları ve sivri uçları olan beyaz demirden bir çit, bir toprak parçasını çevreliyordu. İçinde, üç granit mezar taşına bakan parlatılmış bakır bir bank vardı. Her taraflarında çiçekler açmıştı. Tepede, gökyüzünden muhteşem, sihirli bir renk fışkırıyordu. Bir ok gibi çıkan mor, pembe ve turuncu renkler yıldızların arasında parlıyordu. Kuzey ışıkları.

Annesi oturdu; bakır bankın üzerine yığıldı ve Stacey de onun yanma oturarak elini tuttu.

Meredith ve Nina yanında durdular; ikisi de birer elini annelerinin omzuna koydu.

VERONİKA PETROVNA MARÇENKO

1919-

Yaz Bahçesi'ndeki misket ağacımızı hatırla.

Seninle orada buluşacağım, aşkım.

LEO ALEKSOVİÇ MARÇENKO 1938-1942

Aslanımız.

Aramızdan çok erken ayrıldı.

Ama son ifade Meredith'in annesinin omzunu sıkmasına neden oldu.

ALEKSANDR ANDREYEVİÇ MARÇENKO

1917-2000

Sevgili koca ve baba

Annesi gözleri yaşlarla dolmuş olan Stacey'ye dönerek, "Geçen yıl mı?" dedi.

"Seni bütün hayatı boyunca bekledi," dedi. "Ama kalbi geçen kış... durdu."

Annesi gözlerini kapayıp başını eğdi.

Meredith bunun acısını, hayatının aşkının yaşadığını ve bunca yıldır seni aradığını, sadece birkaç ayla ona yetişemediğini bilmenin ona neler hissettirdiğini hayal bile edemiyordu.

"Her zaman seni Yaz Bahçesi'nde bekleyeceğini söylerdi."

Annesi yavaşça gözlerini açtı. Bu işarete uzun süre bakarak, "Bizim ağacımız," dedi. Sonra yavaşça, her zaman yaptığı, çok az kişinin yapabileceği şeyi yaptı: Sırtım dikleştirdi, başını kaldırdı, ne kadar titrek ve belirsiz olursa olsun gülümsemeyi başardı. Geçen haftalarda bütün hayatlarını değiştiren o sihirli sesle, "Gel," dedi. "Çay içeceğiz. Konuşacak çok şey var. Anya, seni kız kardeşlerinle tanıştırmak istiyorum. Eskiden Meredith düzenli olandı ve Nina biraz çılgındı, ama biz hepimiz değişiyoruz ve sen bizi daha da çok değiştireceksin." Annesi gülümsedi ve eğer gözlerinde üzüntünün bir gölgesi -*Seninle orada buluşacağım,* kelimelerinin bir anısı- varsa, bu beklenen bir şeydi ve sesindeki neşeyle yumuşatılmıştı. Ve belki de böyle olması, yeterince uzun yaşadığında hayatın böyle

ilerlemesi gerekiyordu. Sevinç ve üzüntü hayatın bir parçasıydı; belki de işin sırrı, bütün bunları hissetmek, fakat sevince biraz daha sıkı sarılmaktı, çünkü güçlü bir kalbin ne zaman duracağım asla bilemezdiniz.

Meredith yeni kız kardeşinin elini tuttu ve, "Seninle tanıştığıma çok memnun oldum, Anya. Hakkında çok şey duyduk..." dedi.

2010

Hiçbir yabancı gökyüzü beni korumadı,
hiçbir yabancının kanatlan yüzüme kalkan olmadı
herkesin ortak kaderine tanığım,
ben o zamandan, o yerden kurtulanım.

-ANNA AHMATOVA

Sonsöz

Adı Vera ve o zavallı bir kız. Bir hiç.

Amerika'da hiç kimse bu kızı ya da içinde yaşadığı yeri gerçekten anlayamaz. Onun çok sevgili Leningrad'ı - Peter'in Batı'ya açılan ünlü Penceresi- bakmak için hâlâ çok güzel olan, ama içten çürüyen, ölmekte olan bir çiçek gibi.

Ama Vera bunu henüz bilmiyor. O sadece büyük hayalleri olan bir kız.

Vera yazın genellikle, asla hatırlayamadığı bir sesin ona seslenmesiyle, gecenin bir yarısında uyanır. Köprüye kadar her yeri görerek odasının penceresinden sarkar.

Haziran ayında, hava misket limonu ve yeni çiçek kokmaya başladığında ve gece bir kelebeğin kanadının dokunuşu kadar kısa olduğunda, Vera heyecandan neredeyse hiç uyuyamaz.

Bu belye nochi. Karanlığın asla çökmediği ve caddelerin asla sessiz olmadığı beyaz yaz gecelerinin zamanı.

Bu kitabı, kitabımı kapatırken gülmekten kendimi alamıyorum. Bunca yıldan sonra, günlüğümü bitirdim. Bu bir masal, yalan değil; anlatabildiğim kadar gerçek olarak benim hikâyem. Babam benimle gurur duyardı. Nihayet bir yazarım.

Elbette, kızlarım olmasaydı bu kelimeler hâlâ içimde hapsolmuş ve beni içimden zehirliyor olacaklardı ve onlar bana çok daha fazla şey vermiş olsalar da, bu kızlarıma hediyem.

Meredith, Jeffle birlikte evde, Jillian'ın düğünü için hazırlık yapıyor ve planlardan başka bir şey düşünemiyor. Maddy hâlâ işte, annesinin işlettiği dört hediyelik eşya dükkânını yönetiyor. Meredith'i hiç bu kadar mutlu görmemiştim. Bugünlerde programı, yapmayı çok sevdiği işlerle dolu; Jeffle sık sık seyahat ediyorlar. Bunu Jeffin çok başarılı romanları için bir araştırma olması amacıyla yaptıklarını söylüyorlar, ama sanırım yalnızca birlikte olmayı çok seviyorlar.

Nina hiç evlenmediği, ama farkında olduğundan çok daha fazla sevdiği Daniel'yla birlikte yukarıda. Birbiri ardına harika maceralarda, dünyanın her yanma birbirlerinin peşinden gittiler. Söylediklerine göre yine gitmek için şimdi eşyalarını topluyorlar, ama ben onların seviştiklerinden şüpheleniyorum.

Aferin onlara.

Ve Anya ailesiyle kilisede. Onun ismini Amerikanlaştırmasını umursamıyorum, benim için her zaman Anya olarak kalacak. Yıl boyunca buraya sıkça geliyor ve evi kahkahalarıyla dolduruyorlar. En büyük kızımla ben birbirimizle Rusça konuşarak, odadaki hayaletleri yâd ederek birlikte mutfakta saatler geçiriyoruz. Sonunda konuşmalarda, bakışlarda ve gülümsemelerde onlara saygı gösteriyoruz.

Son kez günlüğümü açıyor ve benim yaşımda becerebildiğim kadar kalın bir yazıyla çocuklarım için yazıyorum. Sonra günlüğü kapatıp bir kenara koyuyorum.

Gözlerimi kapanmaktan alıkoyamıyorum. Bugünlerde, uykuya dalmak benim için çok kolay ve aralık ayının sonlarındaki bu gün de çok sıcak.

Sanırım bir çocuğun kahkahasının sesini duyuyorum.

Ya da belki bu geçmişten kalan, Noel yemeğimizi hatırlatan bir ses. Ailemin yeni haliyle bu yıl hepimiz yine birlikteyiz.

Ben şanslı bir kadınım. Bunu her zaman bilmiyordum, ama şimdi biliyorum.

Yaptığım tüm hatalara, kötü ve korkunç seçimlere rağmen yaşlılığımda hâlâ seviliyorum ve belki de daha önemlisi seviyorum.

Bir şey beni korkutmuş, gözlerimi açıyorum. Biraz gürültü. Bir an için kafam karışıyor, nerede olduğumdan emin değilim. Sonra aşina olduğum şömineyi, hâlâ köşede duran yılbaşı ağacını ve şömine rafı üzerinde asılı duran kendi fotoğrafımı görüyorum.

Bu fotoğraf eskiden atlı kızak tablosunun durduğu yerde asılı. Başlangıçta Nina'nın fotoğrafını sevmedim. Çok çok üzgün görünüyordum.

Ama bu fotoğrafa alıştım. Nihayet, sevginin bağışlamayı gerektirdiğini öğrendiğimde benim için bu, yeni hayatın başlangıcıydı. Şimdi bu ünlü bir fotoğraf; dünyanın her yerinden insanlar fotoğrafı gördüler ve bana kahraman diyorlar. Bu çok saçma. Bu sadece, hayatının çok fazlasını boşa harcamış ve birazını geri alabildiği için yeterince şanslı olan bir kadının fotoğrafı. Benim Kutsal Köşem hâlâ odamın köşesinde duruyor. Mumlar sabahtan akşama kadar yanıyor, her iki düğün fotoğrafım da bana ne kadar şanslı olduğumu her gün hatırlatarak dimdik duruyor. Anya ve Leo'nun

fotoğrafının yanında kirli, gri pelüş bir tavşan yan devrilmiş bir hâlde duruyor. Yoldaş Floppy. Sahte kürkü matlaşmış, bir gözü yok; bazen beni rahatlatması için onu yanımda taşıyorum.

Ayağa kalkıyorum. Dizlerim acıyor ve ayaklarım şişmiş, ama umurumda değil. Böyle şeyleri hiç umursamadım. Ben Leningrad'lıyım. Sessiz mutfaktan geçip oturma odasına gidiyorum. Buradan her şeyin karla kaplı olduğu kış bahçemi görebiliyorum. Gökyüzü parlak bakır renginde. Buz ve kırağı, elmas küpeler gibi verandanın üstündeki saçaklardan sallanıyor. Ve kurtarılmaya ihtiyacım varken beni kurtaran, bana çok fazla şey veren tatlı Evan'ımı düşünüyorum. Bana sık sık, yakınlık kurarsam affedileceğimi söyleyen oydu. Onu daha önce dinlemiş olmak için her şeyimi verirdim, ama şimdi beni duyduğunu biliyorum.

Ayaklarım çıplak ve yalnızca pazen bir gecelik giyiyorum. Dışarı çıkarsam Meredith ve Nina yine delirdiğimi, durumumun kötüye gittiğini düşünerek endişelenecekler.

Yine de kapıyı açıyorum. Kapının tokmağı elimde kolayca dönüyor ve soğuk hava bana o kadar sert bir şekilde çarpıyor ki güzel, trajik bir an için çok sevdiğim Neva Nehri üzerindeki şehre geri dönüyorum.

Yeni yağmış karların üzerinde yürüyor, karın ayaklarımın altını yaktığını ve dondurduğunu hissediyorum. O göründüğünde neredeyse bahçeye varmak üzereyim. Güneş ışığıyla parlayan altın sarısı saçları olan, baştan aşağı siyahlar giymiş bir adam.

Bu o olamaz. Bunu biliyorum.

Banka gidiyorum ve soğuk, siyah gövdesine tutunuyorum.

Yeni ya da hatırlamadığım bir zarafetle hareket ederek, neredeyse süzülerek bana doğru geliyor. Yaklaştığında başımı kaldırıyor

ve yetmiş yıldan fazla bir süredir sevdiğim adamın yeşil gözlerinin içine bakıyorum.

Yeşil.

Bu renk nefesimi kesiyor ve bana kendimi genç hissettiriyor.

O gerçek. Ve burada.

Onun sıcak varlığını hissedebiliyorum, bana dokunduğunda ürperiyor ve oturuyorum.

Söyleyecek çok şey var, ama ben onun isminden başka bir şey söyleyemiyorum. "Sasha..."

Sasha, "Bekledik," diyor ve sesiyle paltosunun siyahlığından bir gölge çıkıp kendi şeklini alıyor.

"Leo," diyorum, daha fazlasını söyleyemiyorum. Kollarım küçük oğluma uzanmayı, sarılmayı çok istiyor. Leo çok sağlıklı ve güçlü görünüyor. Yanaklarına canlılık gelmiş, pembeleşmiş. Sonra da aynı yanağın sarktığını, morardığını, donarak parladığını görüyorum. Leo'nun bana, Acıktım, anne... beni bırakma... dediğini duyuyorum.

Bunu duyduğumda, güçlükle nefes almama neden olan bir ağrı göğsüme saplanıyor, ama Sasha elimi tutarak ve, "Gel, aşkım. Yaz Bahçesine..." diyerek orada.

Acı geçti.

Sasha mm yeşil, yemyeşil gözlerinin içine bakıyorum ve çok uzun zaman önce üzerine diz çöktüğümüz çimenleri hatırlıyorum. Ben orada âşık olmuştum. Leo her zaman yaptığı gibi bana sıkıca tutunuyor; bir zamanlar onu nasıl kollarımda tutamadığımı unutup, gülerek kucağıma alıyorum.

Sasha beni öperek yine, "Gel," diyor ve ben peşinden gidiyorum.

Arkama bakarsam, karların içindeki o bankın üzerine yığılmış yaşlı ve kırışmış bedenimi göreceğimi, beklersem kızlarımın ne olduğunu anlayıp ağlamaya başlayacaklarım duyacağımı biliyorum.

Bu yüzden arkama bakmıyorum. Sasha'ma tutunuyorum ve küçiik aslanımın gerdanını öpüyorum.

Bunun için, onları yeniden görebilmek için çok çok uzun zaman bekledim. Böyle hissetmek için. Şimdi kızlarımın iyi olacağını biliyorum. Onlar kardeş, bir aile. Bu babalarından bir hediye. Hikâyemin onlara verdiği şey bu ve son on yılda bir ömür boyu yetecek kadar sevdik.

Elveda, kızlarım. Sizi seviyorum. Her zaman sevdim, diye düşünüyorum.

Ve gidiyorum.

Teşekkürler

Bir romanı yazmak tek başına yapılan bir iş olabilir, ama bunu "doğru olarak" yapabilmek ve iyi bir şekilde yayınlayabilmek kesinlikle öyle değil. Özellikle bu kitaba pek çok kişi yardım etti. Birincisi ve en önemlisi, harika editörüm Jennifer Enderlin ve bütün St. Martins ekbine, özellikle Matthew Shear, Sally Richardson, George Witte, Matt Baldacci, Nancy Trypuc, Anne Marie Tallberg, Lisa Senz, Sarah Goldstein, Kim Ludlum, Mike Storrings, Kathryn Parice Alison Lazarus, Jeff Capshew, Ken Holland, Tom Siino, Martin Queen, Steve Kleckner, Merrill Bergenfeld, Astra Berzinskas, John Edwards, Brian Heller, Christine Jaeger, Rob Renzler'a, bütün Broadway satış ekibine, bütün Fifth Avenue satış ekibine, Sara Goodman, Talısha Iiernandez ve Stephen Lee'ye, harika bir yıl için teşekkür ederim!

Tom Hallman'a kitabın güzel kapaklarında yaptığı çalışma için teşekkürler.

Ayrıca gazeteci Sally Sara'ya çok değerli yardımlarından dolayı çok teşekkür ederim. Herhangi bir hata yalnızca bana aittir.

Elmalar ve Wenatchee Vadisi'yle ilgili her şey konusundaki yardımları için Mary MooVa teşekkürler.

Bir gece Rusya'dan bahsettiği için Tom Adams'a teşekkürler...

Megan Chance ve Kim Fisk; daima ne zaman güleceğinizi, ağlayacağınızı bildiğiniz ve tekrar denememi bana bu kadar çabuk söylediğiniz için teşekkürler.

BAZEN ANNENİN GEÇMİŞİNE BİR KAPI ARALADIĞINDA KENDİ GELECEĞİNİ BULURSUN...

Meredith ve Nina Whitson birbirine taban tabana zıt karakterlerdeki kız kardeşlerdir. Biri evde kalıp çocuklarına bakmış ve aile işinin başına geçmiş, diğeriyse hayallerinin peşinden gidip dünyayı gezmiş ve ünlü bir foto muhabir olmuştur. Ancak sevgili babaları hastalandığında bu birbirine yabancı iki kadın, kendilerini yine bir arada, şimdi bile kızlarına herhangi bir avuntu vermeyen, aşırı mesafeli anneleri Anya'nın yanında bulacaktır.

Ölüm döşeğindeki babalarınınsa, hayatındaki kadınlardan son bir arzusu vardır: Masal son bir kez anlatılacaktır; sonuna kadar.

Böylece Anya'nın, 50 yıldan fazla bir süre önce yaşadığı, savaş mağduru şehri Leningrad'daki hayatına açılan, ailelerini kökünden değiştirecek, beklenmedik bir yolculuk başlar.

"Bu kitap tatmin edici bir tarihî roman ve günümüzde geçen bir aile dramı..."

Library Journal

"Okuyucular, anne ve kızlar yakınlaştıkça hem gülmekten hem de ağlamaktan kendilerini alamayacaklar."

Publishers Weekly

"Hannah, karakterlerin psikolojilerine derinlemesine inmekte ve hislerin detaylarını betimlemekte usta."

Washington Post Book World

sereniti

www.pegasusyayinlari.com

ISBN: 978-605-4456-30-7

9 786054 456307